T.C.
HALİÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK MUSİKİSİ ANASANAT DALI

İSAM KEMAL BATANAY MÜZİK ARŞİVİNDE HAMPARSUM YAZI SİSTEMİ İLE KAYDEDİLMİŞ ESERLERİN TASNİF EDİLEREK GÜNÜMÜZ NOTA YAZISINA ÇEVRİLMESİ VE İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
H. Gökçe İŞLER

Danışmanı
Öğr. Gör. Z. Tülin DEĞİRMENCİ

İstanbul-2015

Yüksek Lisans
Kabul Onay Formu
Form: 6

T.C.

HALİÇ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Türk Musikisi ..... *Anabilim/Anasanat Dalı* Türk Musikisi .. *Programı Tezli Yüksek Lisans* öğrencisi ...Hadiye Gökçe İşler..... tarafından hazırlanan "...İsmail Kemal Bey Müzik Arşivinde Hamparsum Yazı Sistemi İle Kaydedilmiş Eserlerin Tasnif Edilerek Günümüz Notasına Yazılması ve İncelenmesi" adlı bu çalışma jürimizce Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Sınav Tarihi : 15./06/2015

(Jüri Üyesinin Ünvanı, Adı, Soyadı ve Kurumu) :	İmzası :
Jüri Üyesi: Z. Tülin DEĞİRMENCİ Danışman: Haliç Üni. Üniv. Türk Müziği ASD/ABD Öğr.Üyesi	.....
Jüri Üyesi: M. İhsan ÖZER Haliç Üni. Üniv. Türk Müziği ASD/ ABD Öğr. Üyesi	.....
Jüri Üyesi: Prof. Dr. Nilgün Doğrusöz MÜTMDK Üniv. Müzik Teorisi ~~ASD~~/ ABD Öğr. Üyesi	.....
Jüri Üyesi: ....Üniv. ..... ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)	.....
Jüri Üyesi: ....Üniv. ..... ASD/ ABD Öğr. Üyesi (Yedek)	.....

ÖNSÖZ

"İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM) Kemal Batanay Müzik Arşivinde Hamparsum yazı sistemi ile kaydedilmiş eserlerin tasnif edilerek günümüz nota yazısına çevrilmesi ve incelenmesi" isimli araştırma Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Anasanat Dalı Yüksek Lisans Programında tez olarak hazırlanmıştır.

Bu çalışmada İSAM' da bulunan Kemal Batanay müzik arşivi incelenmiştir. Bu incelemenin amacı, Hamparsum yazı sistemiyle kaydedilmiş peşrev türündeki eserleri günümüz nota yazısına çevirmektir.

Araştırmanın her aşamasında desteğini esirgemeyen her türlü bilgi birikimini benimle paylaşan değerli danışmanım Haliç Üniversitesi öğretim üyesi Z. Tülin DEĞİRMENCİ'ye, Osmanlıca çevirilerde ve tezin her aşamasında yanımda olan arkadaşım Büşra ÖZBEKOZAN'a, İngilizce çevirileri ve destekleri için arkadaşım Yağmur Selen YILMAZ'a, Kaynak arşivini benimle paylaşan ve tezimin oluşumunda her daim yanımda olan arkadaşım, Emir Murat KÜÇÜK'e, İslam Araştırmaları Merkezi'nde, göstermiş oldukları ilgi ve alâkadan dolayı, arşiv bölümünden Dr. Kenan YILDIZ ve Neslihan ARACI'ya, 29 Mayıs Üniversitesi öğretim görevlisi Prof. Dr. Muhittin SERİN'e teşekkürlerimi borç bilirim.

Ve son olarak beni eğitim hayatım boyunca destekleyen ve yanımda olan aileme çok teşekkür ederim.

İstanbul, 2015 H. Gökçe İŞLER

İÇİNDEKİLER

Sayfa no

ÖNSÖZ i

İÇİNDEKİLER ii

KISALTMALAR v

TABLO LİSTESİ vi

ŞEKİL LİSTESİ vii

ÖZET viii

ABSTRACT x

1.GİRİŞ 1

2. KEMAL BATANAY' IN TÜRK MÜZİĞİNDEKİ YERİ 4

2.1. Kemal Batanay'ın Hayatı 4

2.2. Eserleri 8

2.2.1. Bestekarlığı 8

2.3. Müzik Arşivi 13

3. HAMPARSUM YAZI SİSTEMİ VE TÜRK MÜZİĞİNDEKİ YERİ 19

3.1 Hamparsum Yazı Sisteminin Ortaya Çıkışı 19

3.1.1 Hamparsum Yazı sistemi 20

3.1.1.1. Hamparsum Yazı Sisteminde Kullanılan İşaretler 20

3.1.1.2. Hamparsum Yazı Sisteminde Kullanılan Süre Değerleri 24

3.2. Hamparsum Yazı Sisteminin Türk Müziğinde Kullanımının Önemi 25

4. İSAM KEMAL BATANAY ARŞİVİNDE HAMPARSUM YAZISI İLE KAYITLI PEŞREVLERİN İNCELENMESİ 27

4.1 Türk Müziğinde Form ve Tür olarak Peşrev 30

4.2 İSAM Kemal Batanay Müzik Arşivinde yer alan Hamparsum Yazısıyla Kayıtlı Peşrevlerin Tasnif Edilmesi 35

4.3 İSAM Kemal Batanay Müzik Arşivinde Yer alan Hamparsum Yazısıyla Kayıtlı Peşrevlerin Çözümlenmesi 39

4.3.1 KB-20-1786 – 3827 Yegah Peşrevi – Rauf Yekta Bey 39

4.3.2 KB-20-1796-3896 Gerdaniye Buselik Peşrevi - Osman Dede 42

4.3.3 KB-20- 1797 – 3899 Bayati Peşrevi – Emin Ağa.....46

4.3.4 KB-21-1801-3903 Hüzzam Peşrevi–Tatar 48

4.3.5 KB-21-1802- 3904 Saba Peşrevi – Osman Bey.....52

4.3.6 KB-23-1913-4386 Isfahan Peşrevi – Dr. Suphi Ezgi.....54

4.3.7 KB-23- 1914- 4396 Suzidil Peşrevi – Dr. Suphi Ezgi 56

4.3.8 KB- 1914 – 4398 Suzinak Peşrevi – Neyzen Emin Dede.....59

4.3.9 KB -23- 1914 – 4399 Buselikaşiran Peşrevi -Neyzen Emin Dede 62

4.3.10 KB- 24 – 1921–4521 Tahir Peşrevi – Dr. Suphi Ezgi 65

4.3.11 KB-24 -1921- 4522 Buselik Peşrevi – Dr. Suphi Ezgi 69

4.3.12 KB-24-1921-4523 Suzidil Peşrevi – Dr. Suphi Ezgi 71

4.3.13 KB-24- 1921- 4529 Nişaburek Peşrevi – İsak (Tanburi).....74

4.3.14 KB-24-1922-4542 Tahir Buselik Peşrevi – Sultan I. Mahmud 76

4.3.15 KB-24-1922- 4572 Hicaz Aşiran Peşrevi – Dr. Suphi Ezgi 81

4.3.16 KB-24-1923-4578 Dügah Peşrevi – Hüseyin Fahreddin Dede.....83

4.3.17 KB-1925-4593 Buselik Peşrevi – Şerif.....87

4.3.18 KB-24-1925-4595 – Buselik Peşrevi- Bestekarı Bilinmeyen 93

4.3.19 KB-24-1925-4597 Tahirbuselik Peşrevi – Kemani Rıza Efendi 98

4.3.20 KB-24-1925-4601 - Acem Buselik Peşrevi- Sadık Ağa 102

4.3.21 KB-24-1925-4603 – Acembuselik Peşrevi- Bestekarı Bilinmeyen 106

4.3.22 KB-24-1925-4605 Mahur Buselik Peşrevi- Osman Bey 111

4.3.23 KB-24-1925-4607 Mahur Buselik Peşrevi-Bestekarı Bilinmeyen 114

4.3.24 KB-24-1925 -4609 Şehnaz Buselik – Zeki Mehmed Ağa 119
4.3.25 KB-24-1925-4611 Şehnaz Buselik Peşrevi – İsak (Tanburi) 122
4.3.26 KB-24-1925-4613 Şehnaz Buselik Peşrevi – Corci (Kemani) 125
4.3.27 KB-24-1925-4615 Neva Buselik Peşrevi – Ahmed Bey (Lavtacı) 130
4.3.28 KB-24-1925-4617 Muhayyer Buselik Peşrevi – İsak (Tanburi)..134
4.3.29 KB-24-1925- 4619 Dügah Buselik Peşrevi- Akif Dede (Rebabi) .140
4.3.30 KB-24-1925- 4620 Isfahan Peşrevi- Salih Dede Efendi.....142
4.3.31 KB-24-1925- 4621 Acemaşiran Peşrevi – Salih Dede Efendi.....144
4.3.32 KB-24-1925- 4622 Nihavend Peşrevi - Osman Bey.....146
4.3.33 KB-24-1926- 4642 Suzidil Peşrevi – Emin Dede Efendi 149
4.3.34 KB-24-1928-4675 Eviç Peşrevi – Ömer Efendi (Zakir).....152
4.3.35 KB-24-1928-4682 Hicaz Peşrevi – Kemani Hızır Efendi 154
5. SONUÇ 158
KAYNAKLAR..... 162
EKLER 165
ÖZGEÇMİŞ 313

KISALTMALAR

A.Ş	: Anonim Şirketi
d.	: Doğum
c.	: Cilt
Doç.	: Doçent
Dr.	: Doktor
Ed.	: Editör
İSAM	: İslam Araştırmaları Merkezi
KB	: Kemal Batanay
no.	: Numara
ö.	: Ölüm
Öğr. Gör.	: Öğretim Görevlisi
Prof.	: Profesör
s.	: Sayfa
T.C	: Türkiye Cumhuriyeti
Vb.	: Ve benzeri
Yrd.	: Yardımcı
yy.	: Yüzyıl

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 2.1: İSAM Kemal Batanay arşivindeki sözlü eserler 15

Tablo 2.2: İSAM Kemal Batanay arşivindeki saz eserleri 16

Tablo 2.3: İSAM Kemal Batanay arşivindeki diğer formlar 17

Tablo 2.4: İSAM Kemal Batanay arşivindeki dini eserler 18

Tablo 4.1: KB arşivinde hamparsum yazı sistemi ile kaydedilmiş peşrev formundaki eserler 36

Tablo 5.1: Günümüz repertuvarlarında yer almayan peşrevler 160

ŞEKİL LİSTESİ

Şekil 1.1: Bestekar, tanburi, hafız ve hattat Kemal Batanay 5

Şekil 3.1 : Hamparsum yazı sistemindeki yedi temel işaret 21

Şekil 3.2: Hamparsum yazı sisteminde kullanılan işaretler 22

Şekil 3.3: Değiştirici işaret ve kullanımı 23

Şekil 3.4: Hamparsum Yazı sisteminde Kullanılan Ölçü ve Dönüş İşaretleri24

Şekil 3.5: Hamparsum yazı sisteminde kullanılan süre değerleri 25

Şekil 3.6: Süre değerlerinin kullanımı gösteren bir örnek 25

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : H. Gökçe İŞLER

Anasanat Dalı : Türk Musikisi

Programı : Türk Musikisi

Tez Danışmanı : Öğr. Gör. Z. Tülin DEĞİRMENCİ

Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Haziran 2015

İSAM KEMAL BATANAY MÜZİK ARŞİVİNDE HAMPARSUM YAZI SİSTEMİ İLE KAYDEDİLMİŞ ESERLERİN TASNİF EDİLEREK GÜNÜMÜZ NOTA YAZISINA ÇEVRİLMESİ VE İNCELENMESİ

ÖZET

" İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM) Kemal Batanay Müzik Arşivinde Hamparsum Yazı Sistemi ile Kaydedilmiş Eserlerin Tasnif Edilerek Günümüz Nota Yazısına Çevrilmesi ve İncelenmesi" isimli araştırma, Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Müziği Anasanat Dalı Yüksek Lisans Programında tez olarak hazırlanmıştır.

Bu çalışmada, öncelikle Kemal Batanay'ın 20. yüzyıl da Türk Müziği açısından önemi incelenmiş olup, oluşturduğu müzik arşivinde yer alan Hamparsum yazısı ile

kaydedilerek günümüze ulaşan peşrev formundaki eserler incelenmiştir. İncelemeler esnasında, 16. Yüzyıldan başlayarak döneminin önemli bestekarlarının eserlerine rastlanmıştır. Peşrev kayıtlarında, Gazi Giray Han, Osman Dede, Kemani Corci, Nâyi Emin Dede, Rauf Yekta Bey gibi isimler yer almaktadır.

II. bölümde Kemal Batanay'ın biyografisine yer verilmiş olup, bestelediği eserleri ele alınarak bestekarlık yönünden de incelenmiştir. Batanay, müzik hayatı boyunca oluşturmuş olduğu, hocalarından meşk ettiği eserleri Hamparsum yazısı ile kaydederek muhafaza etmiştir. Galata ve Yenikapı Mevlevihanelerine devam etmiş olup, Rauf Yekta Bey ile 16 yıl birlikte meşk etmiştir. Hem musiki yönüyle hem de hattatlığıyla bilinen Kemal Batanay, 20. Yüzyılın önemli isimleri arasında yer almaktadır.

III. bölümde 20. Yüzyılın başlarına kadar yaygın bir şekilde kullanılan Hamparsum yazı sistemi ile ilgili bilgiler verilmiştir. Kullanımı pratik ve kolay olduğundan Türk Musikişinasları tarafından benimsenmiş ve Mevlevihanelerde kullanılmaya başlanmıştır.

IV. bölümde ise Peşrev formu geçmiş yıllardan günümüze ulaşan şekli ile incelenmiştir. Kemal Batanay'ın yazmış olduğu İSAM arşivinde bulunan peşrevleri günümüz notasına çevriyazımları mevcuttur.

Anahtar Kelimeler : Hamparsum Yazı Sistemi, İSAM, Mevlevihane, Peşrev

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : H. Gökçe İşler

Field : Turkish Music

Program : Turkish Music

Supervisor : Teaching Asisstant Z.Tülin DEĞİRMENCİ

Degree Awarded and Date : Master- June 2015

THE EXAMİNATİON AND THE TRANSLATİON İNTO TODAY'S MUSİCAL NOTATİON SYSTEM BY CLASSİFİCTİON OF THE WORKS, İN KEMAL BATANAY MUSİC ARCHİVEAT THE CENTRE FOR ISLAMIC STUDİES RECORDED WİTH HAMPARSUM MANUSCRİPT SYSTEM

ABSTRACT

This research, which is titled " The Examination and The Translation into Today's Musical Notation System by Classification of the Works, in Kemal Batanay Music Archive at the Centre for Islamic Studies, Recorded with Hamparsum Manuscript System", has been prepared as a Master thesis in the Institute of Social Sciences, department of Turkish Music at Haliç University.

In this study, firstly, the importance of Kemal Batanay in 20th century Turkish Music and the Peshrev formed works in his music archive which were recorded with Hamparsum manuscript have been examined. During these examinations, starting from 16th century, it has been encountered with many Peshrevs of significant composers like Gazi Giray Han, Osman Dede, Kemani Corci, Emin Dede, Rauf

Yekta Bey

In the 2nd section, Kemal Batanay's biography and his compositions have been examined. Batanay preserved the works that he learnt from his masters by recording them with Hamparsum manuscript. He participated in ceremonies in Galata and Yenikapi Mawlawi houses and practiced with Rauf Yekta Bey throughout 16 years. Known as a calligraphist and with his musical aspect, Kemal Batanay was one of the most important names of 20th century's calligraphy.

In the 3rd section, some information about Hamparsum manuscript system which was used commonly until the beginning of 20th century has been given. The use of this manuscript was so easy and practical so it was adapted by Turkish musicians and utilized in Mawlawi houses in a short time. The samples in Kemal Batanay archive are important evidences that show Hamparsum manuscript was also used in 20th century.

In the 4th section, Peshrev has been examined with its form from past to present. The Peshrevs in ISAM Kemal Batanay Music Archive which were recorded with Batanay's own manuscript have been transcripted into today's musical notation.

Keywords: Hamparsum Manuscript System, ISAM, Mawlawi House, Peshrev

1.GİRİŞ

Bu çalışmada, Türk Müziği'nde önemli bir yeri olan, kadim geleneğin devamı ve gelecek nesillere aktarımı için büyük önem taşıyan Hamparsum adıyla bilinen müzik yazı sistemi ele alınmıştır. 20. Yüzyıla kadar kullanılan bu yazı sistemi, Türk musikişinasları arasında benimsenmiş olup, birçok eser kaydedilmiştir. 200 yıllık kültür birikimi sayesinde, kaydedilen başta peşrev ve saz semaileri olmak üzere sonraları sözlü eserleri de içerisinde barındıran arşivler mevcuttur. Bu arşivlerden biri de Kemal Batanay'ın İSAM' da bulunan arşividir; Kemal Batanay, 20. Yüzyılın önemli isimlerinin arasında yer almış olup, bestekar, tanburi, hafız ve hattat olarak bilinir.

Çalışmadaki temel amaç, İslam Araştırmaları Merkezi'nde bulunan "Kemal Batanay Müzik Arşivi"nin incelenmesi ve Hamparsum yazısıyla kaydedilen peşrev formundaki eserlerin günümüz nota yazısına çevrilmesidir.

Çalışmanın önemi ise; Rauf Yekta Bey ve Neyzen Emin Dede gibi önemli isimlerle meşk etmiş olan Kemal Batanay'ın müzik arşivinde bulunan eserlerin, 16.yüzyıldan başlayarak günümüze kadar olan süreçte dönemsel farklılıklarını saptayabilmek, müziğini anlayabilmek açısından arşivlerinin incelenmesi ve günümüz nota sistemine uygun biçimde çevriyazımlarının yapılmasıdır.

Bu çalışmanın evreni, İslam Araştırmaları Merkezi'nde bulunan "Kemal Batanay Müzik Arşivi'dir. Bu arşivde Klasik Türk müziği ve Türk halk müziğinin çeşitli formlarında geniş örneklerine rastlamak mümkündür.

2006 yılında İSAM'a aktarılan Kemal Batanay müzik arşivi 30 klasör içerisinde 2137 gömlekte muhafaza edilmektedir. Bu arşivde ilk kez çalışılmış olup, arşivdeki Hamparsum yazısıyla kaydedilmiş eserler tek tek incelenmiş, peşrev formundaki eserler tespit edilerek sınıflandırması yapılmıştır. Araştırmalar sonucunda peşrev formuna ait 428 eser saptanmıştır. Bunlardan yalnız 35 peşrev

Hamparsum yazısıyla kaydedilmiştir. Kaydedilen 35 peşrevin günümüz nota yazısına çeviriyazımları yapılmıştır.

Batanay'ın, özellikle Hamparsum yazısını çalgısal formda eserleri yazmada kullanması, geleneğin bir devamıdır. Bu gelenekle birlikte Mevlevihanelerde icra edilen eserlerin muhafaza edilmesi sağlanmıştır. Kemal Batanay, dini müziğe önemli eserler kazandırmıştır. Serin, Kemal Batanay'ın Türk müziğindeki bir bestekar olarak öneminden şu şekilde bahsetmektedir;

> Başta Süleyman Çelebi'nin mevlidinin bestesi, Nikriz Mevlevî âyini ve Dügâh Na`t-ı Mevlânâ olmak üzere on bir dinî eseri mevcuttur. Bugün elimizde bulunan yegâne mevlid bestesi olması bakımından bu eser bilhassa önem taşımaktadır. Dindışı sahada ise otuz dört söz, dokuz saz eseri bestelediği bilinmektedir. (Serin, 1992: 140).

Çalışmanın konusu tarihsel bir süreci incelemek, belgeleri araştırmak ve bu belgelerin çeviriyazımını yapmak üzere belirlendiği için, seçilen yöntem tarihsel yöntemdir. Özer' e göre tarihsel yöntem aşağıdaki gibi açıklanmıştır;

> Tarihselcilik bir olay ya da olgunun, tarihsel koşullar içindeki özel konumunun gözlenmesidir. İnceleme konusunu tarihsel perspektif içinde ele almaya yönelir... Tarihsel yöntem geçmişe ilişkin olguları, onlardan bağımsız var olan ama onların ortaya çıkmasında etken olabilen süreçler içinde belirli yerlere oturtmaya yönelik belge incelemeye dayalı bilgi üretme biçimidir. (Özer,1997,66-69)

Bu çalışma da veri toplama aşamasında görüşme tekniği kullanılmıştır. Arşivi tasnif eden heyetle görüşme yapılmış ve Kemal Batanay'ın öğrencisi olan Prof. Dr. Muhittin Serin'den arşivle alakalı ve aktarılış süreci ile ilgili bilgiler alınmıştır. Bu yöntem ile arşivin aktarılma süreci tarihsel olarak belgelenmiştir. Prof. Dr. Muhittin Serin ile yapılan görüşmelerde aktarılış süreciyle ilgili şunları söylemiştir;

> Kemal Batanay'ın müzik arşivi, eşi Naime Batanay'ın vefatından sonra Naime Batanay'ın isteği üzere yeğeninin oğlu Sinan'a bırakıldı. Sinan'da Naime Hanım'ın vefatından sonra beni ve Mehmet Ali Sarı'yı çağırdı. Bir araya gelip Naime Hanım ve Kemal Batanay'ın notalarını ve eserlerini dağılmadan toparlamamızı istedi. Bir kısmını İSAM'a bağışlamaya karar verdik. Eserler verilirken Sinan titizlikle bütün eserlere mühür bastı. Sinan tek bir kağıdı bile zai etmedi, hepsini değerlendirdi. (EK 47)

2006 yılında İSAM'a bağışlanan bu arşivin tasnifiyle ilgili İSAM arşivi memuru Neslihan Aracı şunlardan bahsetmiştir;

> Öncelikle eserleri nasıl tanımlayabiliriz diye düşündük. Normalde burada diğer şahıs arşivleri için belli alanlar gerekiyor. Tasnifinde özet kısmı, belge türü, adedi, çeşitli tarih bilgisi, terminolojik bilgileri kontrol ediliyor. Bu konuda müzik arşivi farklı. Her seri kendi içinde ayrı kriterlerle tanımlamak gerekiyor. Her esere bir numara verdik gömlek ve klasör numaraları dışında, Nuri Özcan hocamız var. En son ondan yardım aldık; eser isimlerinin tespitinde güfte antolojilerinden yararlandık. (EK 48)

İSAM, bu arşivi aldıktan sonra tasnif etmek üzere çalışmış ancak, Hamparsum yazı sistemi ile yazılan eserlerin bir kısmının türü ve formu saptanamamıştır. Bu çalışmada, tasnif edilen arşiv yeniden incelenerek Hamparsum yazısıyla kayıtlı peşrev formundaki eserler tespit edilmiş ve günümüz nota yazısına çevrilmiştir. Çeviriyazımı yapılan 35 peşrev Mus2 nota yazım programı kullanılarak günümüz notasıyla yazılmıştır. Kemal Batanay'ın İSAM'da bulunan müzik arşivinde, Hamparsum yazısıyla kayıtlı eserlerin bir kısmının orijinalleri mevcuttur. Ancak, geri kalanının orijinallerinin yerine fotokopiyle çoğaltılmış örnekleri bulunmaktadır. Fotokopi ile çoğaltılmış bu eserlerin çeviriyazım konusunda sıkıntılar yaşanmış olup, meydana gelen veri kayıpları okumayı zorlaştırmıştır. Daha önce bu arşivle alakalı bir çalışma yapılmadığından bu tez, Kemal Batanay müzik arşivinde çalışacak olan araştırmacılara fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

2.KEMAL BATANAY' IN TÜRK MÜZİĞİNDEKİ YERİ

2.1. Hayatı

Kemal Batanay (d. 1893- ö. 1981), Türk Müziğinde ve hat sanatında 20. yüzyılın en önemli isimlerinden biridir. Asıl adı Mehmed Kemâleddin'dir. "19 Receb 1310'da (6 Şubat 1893) Fatih'in Hırka-i Şerif semtinde dünyaya gelen Mehmed Kemâleddin, aslen Kayserili olup da gençliğinde İstanbul'a yerleşen Hafız Ziyaeddin Efendi'nin oğludur." (Derman, 2010: 212).

Serin, Kemal Batanay'ın soyağacıyla ilgili şu bilgileri vermektedir. "Babası Kayserili Müridoğulları soyundan, Atpazarı'nda kahvecilik yapan İbrahim Ağa'nın oğlu, Kalyoncular Kışlası Camii imamı Hafız Ziyaeddin Efendi'dir. Annesi gümrük mümeyyizlerinden Mehmed Ali Bey'in kızı Ayşe Sıdıka Hanım'dır. (Serin, 2006: 13)

Batanay ilköğrenimini tamamladıktan sonra babası ile hafızlık üzerine çalışmış, on dört yaşında hafız olmuştur. "İlköğrenimine Sinan Ağa Mektebi'nde başladı, Zeyrek Saliha Sultan Mektebinde tamamladı. Sırasıyla Fatih Rüştiyesi ve Vefa İdadisini bitirdi." (Berk, 2012: 172). "İdâdîde iken babasının yanında hıfza çalışarak on dört yaşında hafız oldu." (Serin, 1999: 271). Ünver Kemal Batanay'ın eğitim süreciyle ilgili şu bilgileri vermektedir;

> İdadinin son sınıfında iken Darü'l-Hilafeti'l-Aliyye medresesi sahn kısmının 2. sınıfına devam etmiş; bu medresenin 5. sınıfındayken imtihanla Darü'l-Fünun Ulum-i İlahiye Şubesine İlahiyat Fakültesine kaydoldu. 1. Dünya Savaşı sonrasında bu fakültenin lağvedilmesiyle tahsili yarıda kaldı. (Ünver, 2010: 180)

Kemal Batanay İlahiyat Fakültesindeki eğitimi yarım kalınca farklı alanlarda da çalışma yapmıştır.

> Savaş bittikten sonra 1920-1926 yılları arasında " Şirket-i Hayriye"de, 1926-1958 yılları arasında da İstanbul Ticaret Odası'nda çalıştı. Buradan Emekli olduktan sonra kendisini özel çalışmalarına verdi. 1971-1974 yılları arasında " Kubbealtı Enstitüsü"nde repertuar öğretmenliği yaptı. 1976 yılından ölümüne kadar ise Türk Musikisi Devlet Konservatuarı'nda repertuar dersleri verdi. (Özalp, 2000: 26)

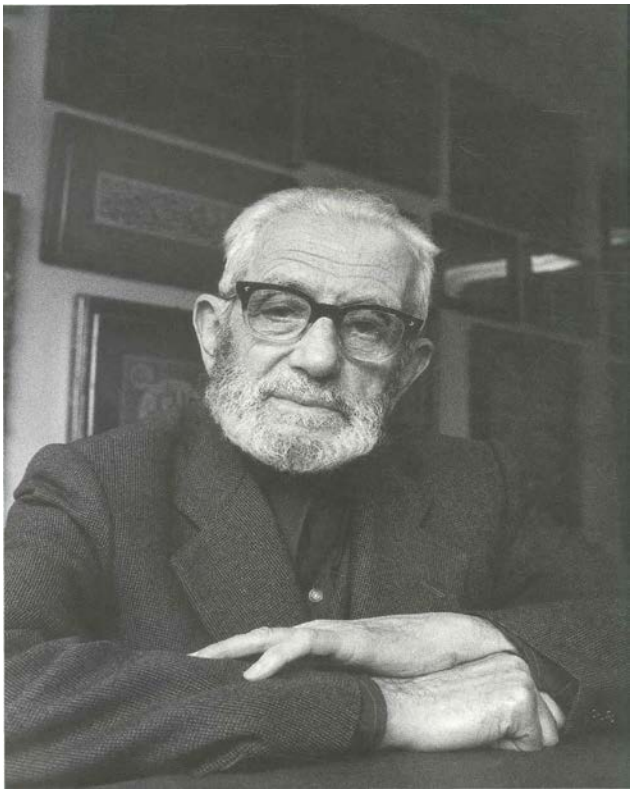

Şekil 1.1: Bestekar, tanburi, hafız ve hattat Kemal Batanay

(Kaynak: Serin, 52: 2006)

Kemal Batanay ilk müzik eğitimine babası ile başlamış, daha sonraları Şeyh Cemal Efendi, Neyzen Emin Efendi, Ahmet Irsoy gibi isimlerle eğitimine devam etmiştir. "Kemal Batanay ilk musiki derslerini babasından ve onun sanat muhitinden

almıştır." (Serin, 2006: 18) Ünver'e göre dini müzik eğitimde en çok yararlandığı kişi Şeyh Cemal Efendi olmuştur. "Batanay, dini musiki eğitimini Şeyh Cemal Efendi'den almıştır. Musikiye olan merak ve kabiliyeti sebebiyle Şeyh Cemal Efendi'den beste, ağır semai, şarkı, ilahi, durak ve mevlevi ayinleri meşk etti." (Ünver, 2010: 180) Batanay, Şeyh Cemal Efendi'den başka dönemin önemli isimleriyle dini musiki alanında meşk geleneğini sürdürmüştür. "Kasımpaşa Küçük Piyale Paşa Camii imamı Cemal Efendi, Neyzen Emin Efendi, Hafız Ahmet Irsoy, Rauf Yekta Bey gibi üstadlardan Mevlevi ayinleri ve dini eserler meşketti". (Berk, 2012:172). Ahmet Avni Konuk, Hüseyin Saadettin Arel ile ayrıca çalışmış olup, tanburu da Suphi Ezgi, Kadı Fuat Efendi, Refik Fersan ve Ömer Bey ile meşk etmiştir. "Yenikapı Mevlevihanesi'nde Hafız Ahmet Efendi (Irsoy) ve Rauf Yekta Bey gibi musikişinaslarla tanıştı. Onlardan Mevlevi ayinleri ve dini eserler meşketti. Altı yıl Galata Mevlevihanesi'nde ayinhanlık ve cuma imamlığı yaptı". (Serin, 1999: 272).

Serin, Kemal Batanay'ın tanbur tavrı hakkında "Kemal Batanay" adlı kitabında şu sözlere yer vermiştir;

> Kemal Batanay, Dr. M. Suphi Ezgi'den öğrendiği eski tanbur (tarz-ı kadim) tavrının son temsilcilerindendi. Tanburi İzak'a dayanan bu tavrın yüzyıllar içinde üstatlar tarafından geliştirilmiş esaslı kaide ve incelikleri arasında en belirgin vasfı, az mızrap vuruşu ile tamburun titreşiminden istifade ederek birden çok perdenin sesinin elde edilmesidir. (Serin, 2006: 65)

Kemal Batanay'ın Hamparsum yazısını Neyzen Emin Dede'den öğrendiği bilinmektedir. Yakın öğrencilerinden Serin'in verdiği bilgiler şöyledir. "1913 yılında Galata Mevlevihanesi Serneyzeni Emin Dede ile (ö.1945) yakınlık kurdu. Kendisinden Mevlevi ayinleri meşk etti, nota ve Hamparsum Limonciyan notası öğrendi." (Serin, 2006: 20).

Kemal Batanay hocası olan Rauf Yekta bey ile uzun süre çalışmış olup 1 Ocak 1950 yılında yayımlanmış olan Türk Musikisi dergisinde Rauf Yekta Bey hakkında şunlara yer vermiştir;

> "Merhumdan 16 seneye varan uzunca bir müddet içinde o kadar büyük istifadeler etmişim ki aramızda tekevvün eden derin bir rabıta ve muhabbet bizleri hocalık-talebelik derecesinden baba-oğul mertebesine çıkartmıştı; bugün o hakiki ve samimi rabıta merhumun kadirşinas ailesi muhitinde bile bütün varlığı ile yaşamaktadır. Kendilerine borçlu olduğuna minnet ve şükranlarımı bu ada dahi alenen yad etmekten kendimi alamayacağım." (Batanay, 1950: 2)

Bestekarlığının yanında hat sanatında da önemli eserler vermiştir. İlk ta'lik yazıyı Karinabadlı Hasan Hüsnü Efendi ile meşk etmiş ve sonrasında Hattat Hulûsi Efendi ile çalışarak icazet almıştır.

> Kemal Bey önce Karinabadi Hasan Hüsni Efendi'den ta'lik meşkine başladı. Hocasının vefatından sonra ise, Hulisi (Yazgan) Efendi'ye üç buçuk yılı aşkın süren askerlik vazifesinin müsaadesi nisbetinde devam etti. Sofu Hamdi Efendi'den de, İzzet Efendi tarzındaki rık'a hattını öğrendi. (Derman, 2010:212)

.Serin'e (1999: 272) göre;

> Bugün çeşitli müzelerde ve özel koleksiyonlarda nesta'lik kıt'aları, celi-nesta'lik beyit, ayet ve hadis levhaları bulunmaktadır. Hammamizade İhsan Bey'in Ömer Hayyam Rubaileri (İstanbul 1966) ve Yahya Kemal Beyatlı'nın Hayyam Farsça Rubailerini Türkçe Söyleyiş (İstanbul 1963) adlı eserlerinde tercüme edilen kıt'aların Farsça metinleri de nesta'lik hattı ile Kemal Batanay tarafından yazılmıştır.

Kemal Batanay, Ayşe Hamide Müveddet hanım ile evlenmiş ancak bir süre sonra bu evlilik son bulmuştur. "Kemal Batanay ilk evliliğini 1920'de, babasının imamlığını yaptığı Kasımpaşa Kışla Camii müezzini, aile dostu Nuri Dikses'in kızı Udi Ayşe Hamide Müvedded Hanımla yaptı…1921 de büyük oğlu Recai dünyaya geldi, 9 Nisan 1927'de de Ahmet Ercüment doğdu." (Serin, 2006: 43) Büyük oğlu Recai'yi erken yaşta kaybeden Kemal Batanay, daha sonra dünyaya gelen oğlu

Ercüment Batanay'ın küçük yaşta tanbura olan ilgisini keşfetmiş, onun bu alanda gelişimine büyük katkı sağlamıştır. Aksüt' e göre;

> Ercüment Batanay 1927 yılında İstanbul'da doğmuştur. Henüz altı-yedi yaşlarında iken tanbur sazına karşı büyük bir istidat göstermiş ve devrin büyük üstadı Rauf Yekta Bey Ercüment'e küçük bir tanbur hediye etmiştir. Babasından tanbur dersleri almaya başlayan Ercüment bir süre sonra üstat Mesut Cemil Bey'den tanbur meşk etmeye başlamış ve çok istifade etmiştir. (Aksüt, 1967:121)

Kemal Batanay bir süre sonra Müvedded Hanımla olan evliliğini sonlandırmış ve Tanburi Naime Hanım ile evlenmiştir. "Naime Batanay, Kemal Batanay'ın ikinci eşi olup, tanburidir. İst. Bel. Kon. Türk Musikisi icra heyeti üyesidir ve İstanbul Radyosunda çalmaktadır." (Aksüt, 1967: 121)

Batanay; Musiki yönü, hanendeliği, tanburiliği, hattatlığı ve arşiviyle 20. Yüzyılın önemli isimleri arasında yer almıştır. "19 Şaban 1401 (22 Haziran 1981) günü vefat etti ve Feriköy kabristanına defnolundu." (Derman, 2010: 213, 214)

2.2. Eserleri

2.2.1. Bestekarlığı

Hafız Kemal Batanay hanendeliği kadar bestekarlığı yönüylede dönemin belli başlı isimleri arasında yer almıştır. "1926 yılında bestekarlığa başlamış, ilahiler, besteler, ağır ve yürük semailer, saz semaileri ve şarkılar bestelemiştir." (Aksüt, 1967: 120)

Batanay'ın ilk eserini 1928 yılında bestelediği konusunda aşağıdaki bilgiler verilmektedir.

> El yazısıyla "Tarih sırasına göre bestelerim" diye yazdığı bir cetvelde ilk eserini 1928'de Düyek usülünde ve Hüseyni makamında bestelediği, güftesi İbnülemin Mahmud Kemal'e ait "Cezbenak etmez iken bir mah-ı peyker gönlümü" mısrayla başlayan şarkısı yer alır. (Serin, 2006: 54)

Dini ve la dini formlarda eserler vermiş olup klasik uslübu en iyi şekilde muhafaza etmiştir. "Nikriz Makamından Mevlevi ayini, yine aynı makamdan sözleri Farsça olan Na't-ı Mevlana, Mevlid, Ağır Semai, 27 Şarkı, 5 İlahi, 3 Peşrev, 5 Saz Semaisi, 3 Beste, Yürük Semai ve 1 Türkü bilinmektedir". (Ak, 2014-218) "Onun sanatkarlığı, musikimizin verimsiz, fantezi ve Batı'ya rağbet edildiği bir dönemde canlı kalması ve geleneksel değerlerini koruması bakımından önem arzetmektedir. Türk Musikisine kazandırdığı güftesi Süleyman Çelebi'ye ait Mevlid-i Şerif en güzel eseridir." (Serin, 2006: 55) Kemal Batanay'ın yaşamı boyunca oluşturduğu nota arşivinde Türk Müziği'nin birçok tür ve formlarında bestesi yer almaktadır.

> Kemal Batanay Türk Musikisinin; Şarkı, mevlid, ilahi, türkü, beste, saz semaisi, ayin,marş, na't, peşrev formlarında günümüze kadar saptanabilen 55 eser bestelemiştir. "Din dışı sahada ise; otuzdört söz, dokuz saz eseri bestelediği bilinmektedir." (Serin,1999:272)

Muhittin Serin'in (2006: 62) verdiği bilgilere göre eserleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

1. Mevlid-i Şerif, 1956

2. Acem-aşiran, şarkı, curcuna, 1961

(*Hastasın muhtâc-ı dermanımsın gönül, Nezihe Yaşar Hanım)*

3. Bestenigâr, şarkı, aksak, 1.10.1947

(*Sevdâ-yı terennüm edecek besteni*ârım, Tevfik Nevzat Çağdaş)

4. Beyatî, şarkı, aksak, 1936

(*Derdim nice bir sînede pünhan ederim ben, Nef'î)*

5. Beyatî, ilahî, 1.10.1963

(Müminlerin iç âlemi bir taze bahardır, Ali Ulvi Kurucu)

6. Beyatî-araban , peşrev

7. Beyatî-araban, şarkı, aksak, 19.09.1928

(Şâd iken âşık-ı pür gam gibi dilhûn oldun, İbnülemin Mahmud Kemal)

8. Dügâh, na't, 01.09.1958

9.Evc-ârâ, şarkı, ağır semai,

(*Bir hıyâbândır ki hasret kûy-i cânândan geçer, Yahya Kemal)*

10. Evç, ilâhi, düyek, 24.08.1957

(Bağçe-i âlemi hoş bû ile doldurdu o gül)

11. Evç, şarkı, ağır aksak, 03.07.1928

(Bir dudak büktün devirdin bâde-i gülgûnumu, Kemal Batanay)

12. Ferahfezâ, şarkı, curcuna, 26.06.1928

(Dembeden artmakta âlâmım benim, Yaşar Nezihe Hanım)

13. Gülizar Türkü, sofyan, 29.02.1948

(Geçtiğim dikenli aşk yollarında, Nevzat Atılgan)

14. Hicaz, ilâhi

(Hüdânın en büyük ihsanı sensin yâ Resûlellah, Hersekli Ârif Hikmet)

15. Hicaz, şarkı, devrihindî, 1947

(Benzemez başka güzel gözlere şahane gözün, Dr. Fevzi Öget)

16. Hisar-bûselik, peşrev

17. Hisar-bûselik, saz semâisi, 30.04.1964

18. Hüseynî, şarkı, düyek, 10.06.1928

(Cezbenâk etmez iken bir mâh-ı peyker gönlümü, İbnülemin Mahmud Kemal)

19. Hüseynî-aşîran, şarkı, aksak,16.06.1973

(Beni sevda-yı zülfünle düşürdün dillere zalim)

20. Hüzzam, şarkı, curcuna, 03.07.1944

(Ne hâcet sormaya cânım cemâl-i rûyini benden)

21. Hüzzam, şarkı, curcuna, 10.07.1944

(Esîr-i zülf-i dildârım, Kemal Batanay)

22. Hüzzam, beste, lenkfahte, 1944

(Neden âmâlimi kırdın bıraktın nâtüvân gönlüm, Kemal Batanay)

23. Kürdilî-Hicazkâr, şarkı, yürük semâî, 07.05.1944

(Birlikte getir bezmi yine nây ü rebâbı)

24. Kürdilî-Hicazkâr, şarkı, aksak, 19.05.1961

(Beni şâd etmenin ey sevgili vuslatsa yolu, Tevfik Nevzat Çağdaş)

25. Müstear, yürük semâi, 1930

(Ey hüsn-i semâvi seni ben az mı severdim, Tevfik Nevzat Çağdaş)

26. Nihavent, şarkı, sengin semai, 1948

(Bir gül gibi gür saçlarına bend ola bilsem)

27. Nihâvent, 36, Alay Marşı, 1939

(Enginleri yok eder nurlu yollar açarız)

28. Nihavend saz semâisi

29. Nihavend, şarkı, düyek, 1935

(Bağlandı gönül sen gibi yektâ-yı zamâne)

30. Nikriz, Mevlevi âyini, 04.05.1958

31. Nikriz, ilahî, sofyan, 09.05.1957

(Devran içinde durdum, Muzaffer Ozak)

32. Nikriz Peşrev, 12.09.1958

33. Nikriz saz semâisi

34. Rast ilahi, Sultan I. Ahmed

(Dilhânesi pürnûr olur)

35. Rast Marş

(Bizdik o hücûmun bütün aşkıyle kanatlı, Yahya Kemal)

36. Rast Şuğul, düyek

(Le hünnesebü'l-âlî leyse kemislihî)

37. Rast, şarkı, yürük semâi, 30.12.1948

(Baş döndürüyor ruhumu saran cilveli dansın, Tevfik Nevzat Çağdaş)

38. Sabâ, beste, zencir, 29.03.1935

(Gülüm reftârını göster salın da bâğ-ı gülşende, Kemal Batanay)

39. Sabâ, ilâhi, sofyan 1956

(Besmeleyle başlayalım gel söze yâ müslimin, Kemal Batanay)

40. Sabâ, şarkı, devrihindi, 30.08.1947

(Yâr elinden yârelendi yâreli gönlüm benim)

41. Segâh, saz semâisi, 23 Teşrînîsanî 1928

42. Sipihr, şarkı, katakofti, 29 Teşrînîsanî 1943

(Hasta-i aşkım gözüm rûşen değil, Âsım Bey)

43. Sultâniyegah, beste, lenkfahte, 18.04.1944

(Görüp hâl-i perîşânım yine yetmez bana imdat)

44. Sûzidil, şarkı, aksak, 16.09.1947

(İçtim o güzel gözlerinin sunduğu meyden, Tevfik Nevzat Çağdaş)

46. Sûzinak, şarkı, sofyan, 13.04.1952

(Yol işte çemensiz ve çiçeksiz ve karanlık)

47. Sûzinak, şarkı, düyek, 15.06.1928

(Sevdi gönlüm sen gibi nazik teni)

48.Şedaraban, şarkı, aksak, 22.10.1944

(Dem olur hayalin gitmez gözümden)

49. Şedaraban, şarkı, curcuna, 1947

(Yârin bana her nağmesi bir şedarabandır)

50. Şedaraban, şarkı, düyek, 10.11.1947

(Sesinde bestelenir nazlı nazlı şedaraban, Tevfik Nevzat Çağdaş)

51. Şehnaz, yürük semai, 06.06.1971

(Arz etmek için halimi ben sana ey yâr, Kemal Batanay)

52. Şehnaz, ağır semai, ağır semai nakış

(Bir hândene bin nağme-i şehnaz edelim gel)

53. Şehnaz , şarkı, sengin semai, 21 Teşrinievvel 1928

(Eşk-ı çeşmim gibi cânân bu gece oldu revan İbnülemin Mahmud Kemal)

54. Uşşak, şarkı, 1956

(Sevmişti gönül seni görünce ey güzel kız, Sabri)

55. Uşşak ilahi, sofyan, 24.06.1957

(Can ü dilden diyelim, Mehmed İrşadi)

2.3. Müzik Arşivi

Kemal Batanay'ın yaşamı boyunca oluşturduğu müzik arşivi 2006 yılında İslam Araştırmaları Merkezi'ne bağışlanarak araştırmacıların hizmetine sunulmuştur. Müzik arşivinde bulunan eserler, Kemal Batanay'ın da meşk silsilesi içinde bulunduğu kadim kaynaklara sahipti. "Kemal Batanay, meşk silsilesi Tanburi İzak ve Dede Efendi'ye ulaşan Rauf Yekta ve Suphi Ezgi gibi en emin kaynaklardan aldığı dini ve la-dini sahada çok geniş ve kıymetli bir repertuvarına ve bilgisine sahipti." (Serin, 2006: 66)

Serin, Batanay arşivinin aktarılış sürecini şu şekilde ifade emektedir;

> Naime Hanım'ın vefatından sonra varisleri tarafından, Kemal Hoca'nın metrukatından eski harflerle yazılmış olan musiki koleksiyonu ve kitapları Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezine (İSAM) bağışlanmıştır. Evinde bulunan levhaların bir kısmı varisi Sinan Zeyneloğlu'na bir kısım levha ve tanburları Ercüment Batanay'a intikal etmiştir.Baronak yapımı üçüncü Selim tanburu olarak bilinen tanbur ise Murat Bardakçı tarafından satın alındıktan sonra Sadberk Hanım müzesine hediye edilmiştir. (Serin,2006: 46)

İSAM'ın Kemal Batanay müzik arşiviyle ilgili resmi sitesinde verdiği bilgiler şöyledir;

> Koleksiyondaki malzemeler 30 adet klasörün içindeki 2137 adet gömlekte muhafaza edilmektedir. Koleksiyon çoğunlukla mûsiki erbabının meydana getirdiği nâdide eserlerin bulunduğu, 1342'si Batanay'ın el yazısı ile yazdığı, 789 adet matbu ve 860 adet fotokopi nota kâğıdından, 55 adet orijinal veya fotokopi defter ve bazıları ciltlenmiş halde olan 396 adet mecmuadan oluşmaktadır.Koleksiyonda ayrıca 167 adet muhtelif belge bulunmaktadır. Bu belgelerde bazı güfte ve notalar ile eserlerin ilk dizeleri ve bestekârlarının isimleri yer almaktadır.Ayrıca eser notaları ile şiir ve köşe yazılarının bulunduğu 22 adet gazete kupürü de koleksiyonun bir parçasını teşkil etmektedir.Yayımlanmış bazı önemli eserler de koleksiyonda mevcuttur. Bunlar arasında; Rauf Yektâ Bey'in 1924'te basılan *Türk Musikisi Nazariyâtı*, İstanbul Belediye Konservatuvarı Tâlimatnâmesi, Türk Kütüphanesi sahibi Hâfız Mehmed Emin Efendi hesabına tab ve neşrolunmuş *Musahhah Mevlid-i Şerif* isimli eserin ilk 22 sayfası, MEB Türk Mûsikisini Araştırma ve Değerlendirme Komisyonu Türk Mûsikisi Klasikleri'nin muhtelif ciltleri ile şarkı sözlerinin bulunduğu toplam 10 adet eser bulunmaktadır. Koleksiyonda 6 adet konser ve toplantı davetiyesi ile Dinçer Dalkılıç'ın İSAM Kütüphanesi'ne bağışladığı Kemal Batanay ile yapılan röportajın ses kaydının bulunduğu iki adet CD de yer almaktadır. (http://ktp.isam.org.tr/?url=ktpbatanay/findrecords.php)

Aşağıda verilen tablolar İSAM'ın resmi sitesinden edinilen bilgilere göre yapılmıştır.

Tablo 2.1: İSAM Kemal Batanay arşivindeki sözlü eserler

ESERİN FORMU	GÜFTESİ BULUNMAYAN ESER SAYISI	GÜFTESİ MEVCUT BİRBİRİNDEN FARKLI ESER SAYISI	TOPLAM SAYI
ŞARKI	34	1907	3097
SEMAİ	73	321	760
TÜRKÜ	9	567	631
MURABBA BESTE	30	316	736
KAR	13	160	211

Tablo 2.2: İSAM Kemal Batanay arşivindeki saz eserleri

ESERİN FORMU	ESERİN SAYISI
PEŞREV	428
SAZ SEMAİSİ	335
BAR	22
ZEYBEK	20
KÖÇEKÇE	20
OYUN HAVASI	13
SİRTO	8
LONGA	6
TAKSİM	4
MEDHAL	4

Tablo 2.3: İSAM Kemal Batanay arşivindeki diğer formlar

ESERİN FORMU	ESERİN SAYISI
MARŞ	21
FANTAZİ	10
KANTO	4
AYDIN	3
NİNNİ	3
DİVAN	3
KOŞMA	1
ÇEMBER	1
DÜBEYT	1
BAHARRİYYE	1

Tablo 2.4: İSAM Kemal Batanay arşivindeki dini eserler

ESERİN FORMU	ESERİN SAYISI
AYİN	152
İLAHİ	144
NEFES	89
DURAK	51
TEVŞİH	39
MEVLİD-İ ŞERİF	38
NAT'I ŞERİF	15
SALAT	5
DUA	2
TESBİH	2
MİRACİYYE	1
TEMCİD	1
MERSİYE	1
BAYRAM TEKBİRİ	1
ŞUĞUL	1

3. HAMPARSUM YAZI SİSTEMİ VE TÜRK MÜZİĞİNDEKİ YERİ

3.1 Hamparsum Yazı Sisteminin Ortaya Çıkışı

Hamparsum yazı sistemi 19. Yüzyılda, Ermeni Kilise müziğinin kaydedilebilmesi amacıyla oluşturulmuştur. "Hamparsum başlangıçta, şaragan denilen eski kilise ilahilerini Ermeni kilise musikisine yeniden kazandıracak ve ilahileri Eski Yunan musikisinin etkisinden kurtaracak bir sistem yaratmayı düşünüyordu."(Aksoy, 50: 1996). Bu yazı sistemi, Hamparsum Limonciyan (d.1768, ö.1839) başta olmak üzere dört kişi tarafından icat edilmiştir. "Hampartzum, söz konusu nota sistemini tek başına oluşturmamıştır; bu sistem, dört kişinin katıldığı bir ortak çalışmanın ürünüdür: Baba Hampartzum, Rahip Pıjışkyan, Andon Amira Düzyan, Hagop Çelebi Düzyan." (Kerovpyan-Yılmaz, 2010: 92). Bu yazı sistemin ortaya çıkış tarihi hakkında pek çok kaynakta farklı tarihlere ulaşmak mümkündür.

Suphi Ezgi "Nazari ve Ameli Türk Musikisi" adlı kitabında şu tarihlerden bahsetmiştir; "Hamparsumun 1813-1815 senelerinde notasını icad etmiş olduğunu Beyoğlu Balıkpazarı kilisesi papazlarından Arisdakes Hisarlıyan Namile yazdığı bu kitaptan öğrendik." (Ezgi, 1933: 530) Kerovpyan-Yılmaz'a göre de şu şekilde aktarılmıştır;

> Çalışma asıl olarak 1808' de çalışılmaya başlanıp, Andon Amira'nın isteği üzerine 1812 yılında yazıya dökülmüştür…Sonuç olarak, yeni bir nota yazım sistemi oluşturmaya dönük fikir tartışmaları, ve hatta bu fikri hayata geçirmek için yapılan çalışmalar III. Selim zamanında başlamış olabilir. Ancak, elimizdeki bilgiler, net olarak, bu çalışmaların somut ürünü olan Hampartzum Notası'nın 1810 ile 1812 yılları arasında, yani II. Mahmut döneminde ortaya çıktığını gösteriyor. (Kerovpyan-Yılmaz, 2010: 92)

Bu yazı sistemi, hem Ermeni Kilise müziğinde hem de Klasik Türk Müziğinde yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Kullanım kolaylığı sebebiyle Türk musikişinasları tarafından benimsenmiş ve binlerce eser bu yazı sistemiyle kaydedilmiştir.

> Osmanlı Müziği ve Ermeni Kilise Müziği icracıları doğal olarak geleneksel sözlü aktarım ortamından yetiştiklerinden,onlar için notanın kullanışlı olması yeterli olmuştu.Yani Hampartsum notası, mükemmel ama zor değil, eksikli fakat kullanışlı bir sistem olarak, bu müzisyenlerin spesifik ihtiyaçlarıyla tam olarak örtüşmüştür. (Kerovpyan ve Yılmaz, 2010: 98)

3.1.1 Hamparsum Yazı sistemi

3.1.1.1. Hamparsum Yazı Sisteminde Kullanılan İşaretler

Hamparsum yazı sisteminde yegâh, aşiran, ırak, rast, dügâh, segâh, çargâh perdeleri olmak üzere 7 temel işaret mevcuttur. Bu perdeler aşağıdaki şekilde gösteridiği gibidir. (Şekil 3.1) Hamparsum yazı sistemini, Öztuna (1990:139,140) Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisinde şu şekilde izah etmiştir;

> Hamparsum notasında bütün sistem şudur; Sekizli şöyledir: re, bakiyye diyezli re ,mi, fa,bakiyye diyezli fa, sol, bakiyye diyezli sol,la, bakiyye diyezli la, koma bemollü si,si, do, bakiyye diyezli do, re. Her ses, bir takım ermeni harflerinden ilham alınarak yapılmış harfler ile gösterilmiştir . 4 lük için iki nokta, 2'lik için tek nokta, birlik için uzunlamasına küçük çizgi, 8 lik için iki tane böyle çizgi,16lık içinbir küçük yuvarlak, 32 lik için iki küçük yuvarlak kullanılır; bunlar ait oldukları sesin üzerine işaret edilir. Üstüste iki nokta usul çizgisi, dört köşe teşkil edecek surette konulan dört nokta da çifte çizgi hizmetini görür. Ayrıca bir mükerrer işareti vardır. Noktalı birlik ve 8 lik içinde iki işaret mevcuttur. Sükût işaretleri ise, birbirine benziyen şekillerden yapılmıştır. (Öztuna, 1990: 139, 140)

Özalp “Türk Musikisi Tarihi II” adlı kitabında, sistemle ilgi şunlardan bahsetmiştir; “...Bu nota bugünkü porte çizgilerinin birincisinin altındaki yegah dediğimiz sesten başlayarak, beşinci çizgiden sonra gelen üçüncü ilave çizgisinin üzerindeki veya dışındaki tiz hüseyni ve tiz acem seslerine kadar olanını gösterir”. (Özalp, 2000: 368)

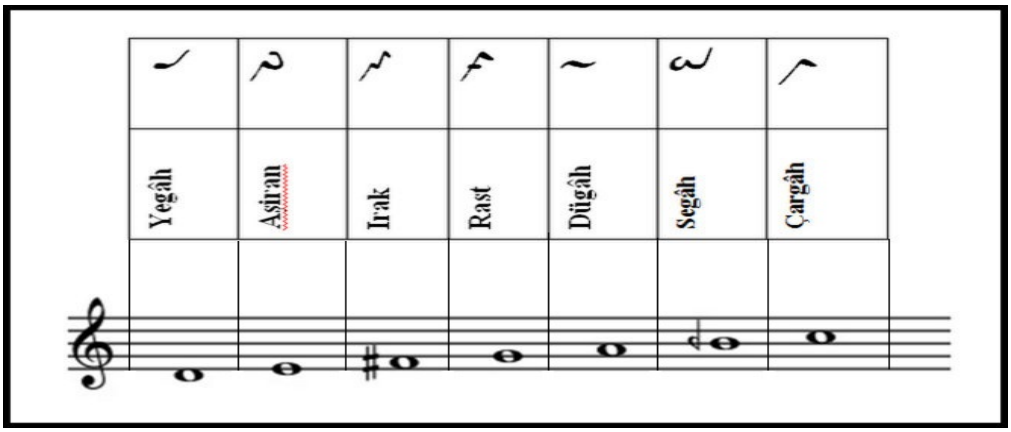

Şekil 3.1 : Hamparsum yazı sistemindeki yedi temel işaret

Hamparsum yazı sisteminde her perde için ayrı işaret gösterilir. “Hampartzum notası, Batı notası’nda olduğu gibi, her ses perdesinin bir işaretle gösterilmesi esasıyla oluşturulmuştur, fakat Batı notasından farklı olarak, ses perdelerinin mutlak değerlerini içermez.” (Kerovpyan ve Yılmaz, 2010: 97) 18 perde ana perdesi olmakla birlikte, oktav perdeleri bu temel işaretlerin altına çizgi eklenerek kaba rasttan, tiz gerdaniyeye kadar 3 oktav genişliğinde gösterilir. (şekil: 3.2).

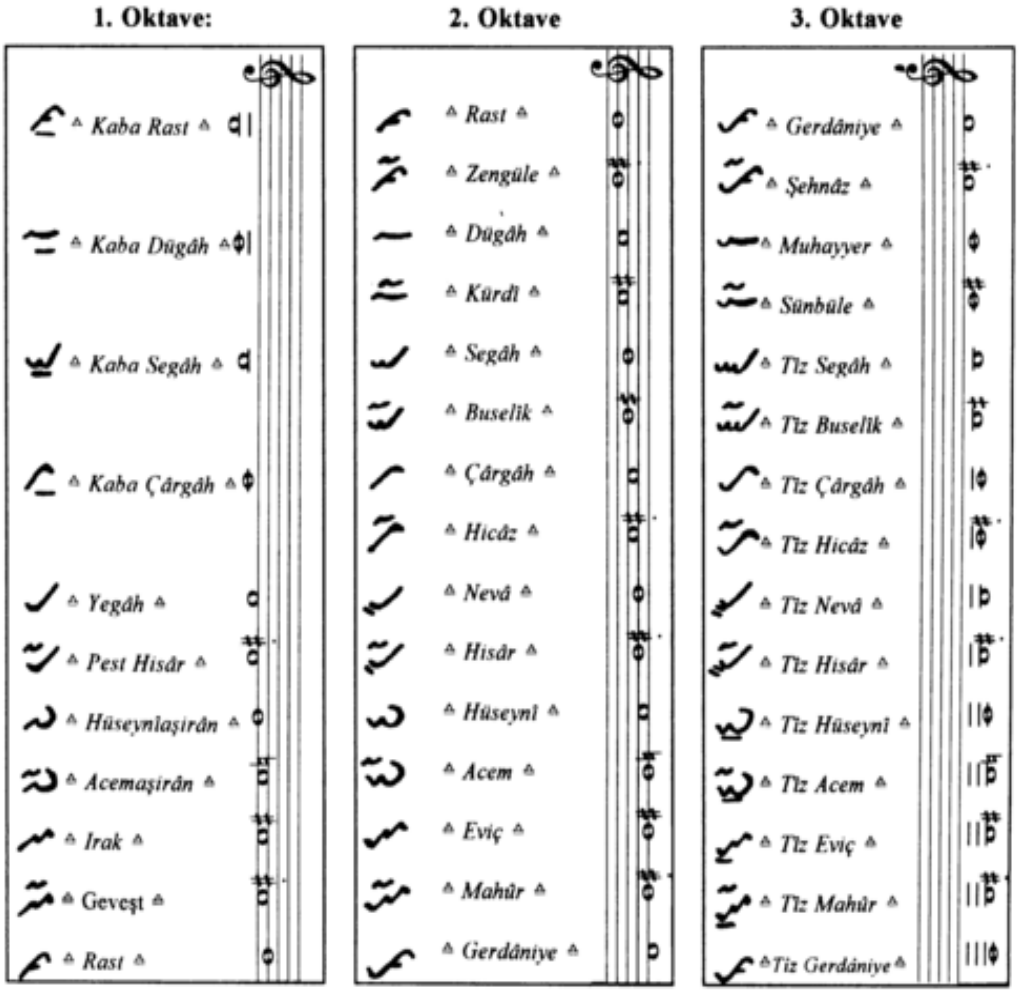

Şekil 3.2: Hamparsum yazı sisteminde kullanılan işaretler

(Kaynak: Jager, 1996: 256.)

Soldan sağa yazılarak okunmakta olup, değiştirici olarak (~) dalga işaretini alır ve o perdenin makamına uygun koma alarak tizleşmesini sağlar. (şekil: 3.3)

> Hamparsum notasının en bariz hususiyetleri seslere karşılık olan işaretlerin kendi buluşu olması, soldan sağa yazılmasıdır.…Kromatik dizi için yalnız bir diyez işareti bulunur. Bu suretle bir sesi yarım perde pestleştirmek için, armonik prensibe göre daha önceki sesi yarım perde tizleştirmek lazım gelir. (Özalp, 2000: 369)

"…Perde imlerinin üzerine konulmuş alteration çizgileri, o imlerle gösterilen

perdelerin tizleşeceğini gösterir, fakat tizleşmenin diyatonik mi yoksa kromatik mi olacağını belirtmediği gibi kaç komalık bir tizleşme olacağını da belirtmez.” (Atalay, 1985: 921) .

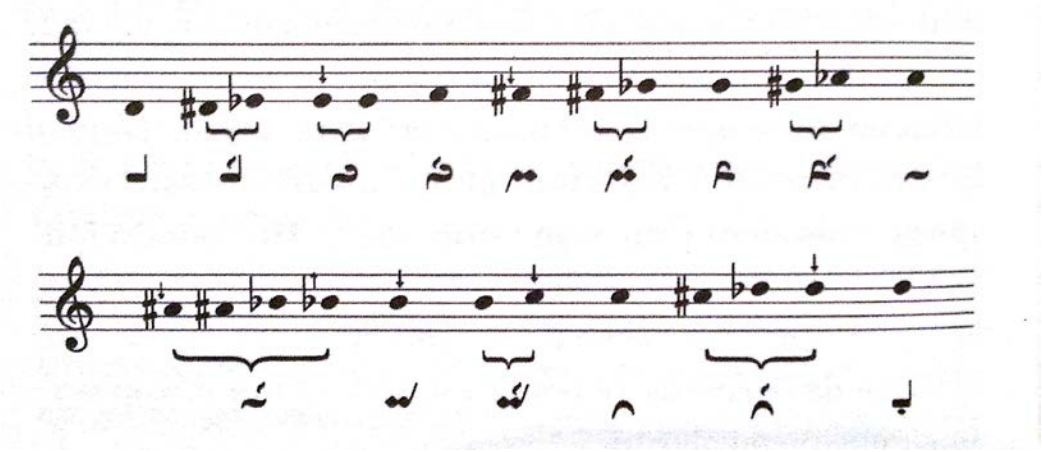

Şekil 3.3: Değiştirici işaret ve kullanımı

Kaynak: Kerovpyan ve Yılmaz, 2010: 98.

Bu yazı sisteminde iki nokta (:) , dört nokta (: :) benzeri, usulün yapısına uygun işaretler kullanılır. Bu işaretlerden dört noktayı, usulün sonunu belirtmek üzere, iki noktayı ise küçük usulleri belirtmek üzere kullanıldığını, Kemal Batanay’ın hamparsum yazısıyla kaydettiği peşrevlerde de görmekteyiz. (EK 4)

Atalay, bu sistemde kullanılan ölçü ve dönüş işaretlerinden şu şekilde bahsetmektedir; “Hamparsum yazısında perdeleri, sürelerini, susları ve alterationları gösteren bu imlere ek olarak uluslararası nota yazısındaki “ölçü çizgisi”, “bitiş çizgisi”, “döneç”, “bağ”, “dolap”, “senyö” ve “coda” gibi imlerin yerini tutan bir dizi de yardımcı im kullanılır.” (Atalay, 1985: 922)

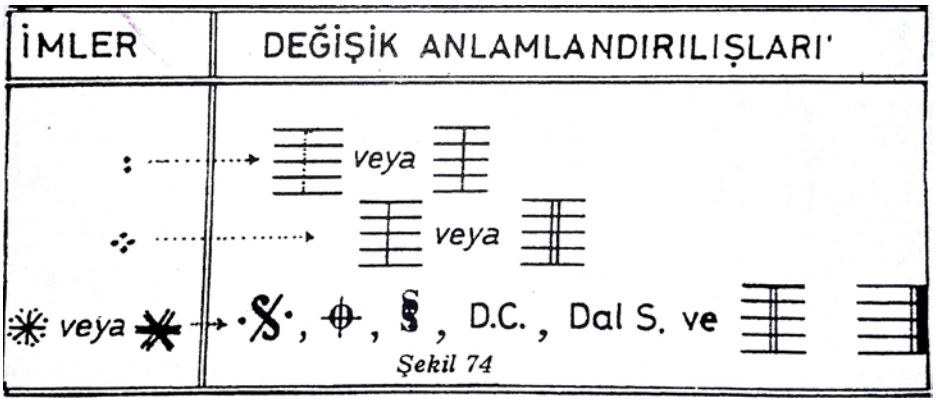

Şekil 3.4 : Hamparsum Yazı sisteminde Kullanılan Ölçü ve Dönüş İşaretleri

(Kaynak: Atalay, A. 1985, 922)

3.1.1.2. Hamparsum Yazı Sisteminde Kullanılan Süre Değerleri

Bu sistemde kullanılan süre değerleri, her bir perdenin üzerinde nokta (.), tırnak (‘), vb. işaretlerle gösterilir. (şekil.3.5) Bu işaretler her perdenin üzerinde kullanılabildiği gibi, kendinden sonra gelen tartım aynı ise, tekrar edilmez.“Süre göstergeleri aynı süredeki ardışık seslerin ilki için verilir. Ancak Hamparsum yazısındaki perde imleri vuruşlara göre kümelenmiş öbekler halinde yazıldığından, her öbekteki ilk imin yeniden yazılır.” (Atalay, 1985: 922)

Süre değerleriyle ilgili Özalp “Türk Musikisi Tarihi II” adlı kitabında şu şekilde yer vermiştir;

> …Bunların üzerine konan bir nokta iki dörtlük kıymeti, yanlamasına konan küçük bir çizgi bir dörtlük, iki çizgi sekizlik, küçük bir daire on altılık kıymetleri gösterir. Bu işaretler aynı zamanda yalnız başlarına (Es-sus) işareti olarak kullanılır. Noktalı notalar için ayrı işaretler vardır. (Özalp, 2000: 368)

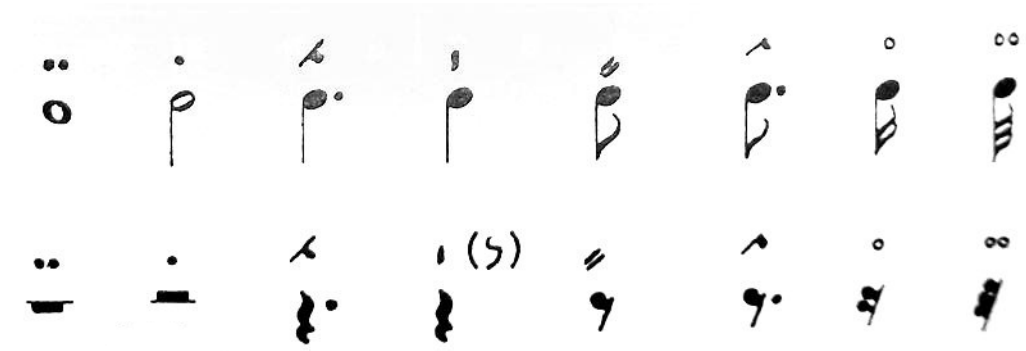

Şekil 3.5: Hamparsum yazı sisteminde kullanılan süre değerleri

(Kaynak: Atalay, A, 1985: 922)

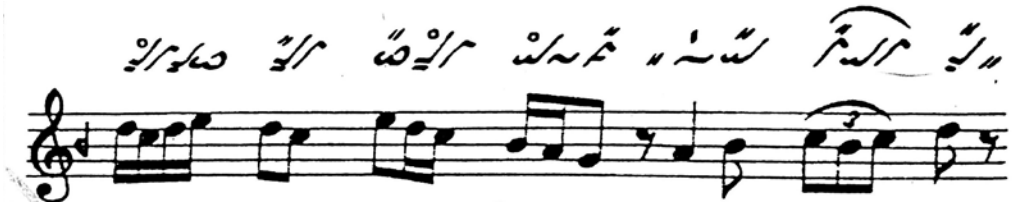

Şekil 3.6: Süre değerlerinin kullanımı gösteren bir örnek

3.2. Hamparsum Yazı Sisteminin Türk Müziğinde Kullanımının Önemi

Klasik Türk Musikisinde eserler, günümüze kadar makamsal yapısı ve ezgileri değişerek gelmiştir. Klasik Türk Müziği tarihi süreçte, Ali Ufki Bey, Nayi Osman Dede, Kantemiroğlu, Nasır Abdülbaki Dede müzik yazıları ile kayda alınmaya çalışılmıştır. Ancak bu müzik yazıları yaygınlık kazanamamıştır. Kerovpyan ve Yılmaz bu konuyla ilgili şunlardan bahsetmiştir;

> Klasik Osmanlı Müziği eserlerini, 17. yüzyılda Polonya'dan gelen Wojciech Bobowski'nin (Ali Ufki Bey) Batı notasıyla ve 18. yüzyılın başında Romanya'dan

> gelen Demetrius Cantemir'in (Kantemiroğlu) kendi geliştirdiği ebced notasıyla yazıya dökmeleri, müzik tarihi açısından büyük bir önem taşısa da, zamanında ancak birkaç aydının dikkatini çekmiş, müzisyenlerden rağbet görmemiştir." (Kerovpyan ve Yılmaz, 2010: 124)

Behar'a göre de Hamparsum notasının dışında hiçbir notalama sisteminin yaygınlaşmadığını "Aşk Olmayınca Meşk Olmaz" adlı kitabında şu şekilde bahsetmiştir;

> 19. Yüzyıl sonlarında bildiğimiz porteli Batı notalama sisteminin yaygınlaşmaya başlamasına kadar Ali Ufki ve Kantemiroğlu notalarından başka birkaç nota yazısının daha icad edildiğini, bunların denendiklerini, fakat o da bir 19. Yüzyıl icadı olan Hampartzum notası dışındaki hiçbirinin tutulup yaygınlaşmadığını biliyoruz. Gerek 17. Yüzyılda Ali Ufki'nin ve Kantemiroğlu'nun bizzat yazıya döktükleri eserler, gerekse 19. Yüzyılın başlarında Hampartzum Limonciyan ve onun Ermeni kilisesi notasından hareketle geliştirdiği notalama sistemini kullananlar tarafından zapta geçirilen eserlerin çoğunluğunun saz eserleri olması bir tesadüf değildir. (Behar, 2014: 43)

Hamparsum yazı sisteminin kullanımı Türk müziği açısından önemli bir yere sahiptir. Hamparsum Limonciyan'ın geliştirdiği yazı sistemi, kullanımı pratik ve kolay olduğu için musikişinaslar tarafından kabul görmüş ve yaygınlık kazanmıştır. Bu yazı sisteminin kullanımıyla birlikte meşk geleneği de devam etmiştir. "Hampartzum notasının kullanımının eser öğrenme konusunda getirdiği bütün kolaylıklara rağmen, eserin tam olarak doğru şekilde icra edilebilmesi için, geleneksel sözlü anlatım yönteminin gerekliliğini ortadan kaldırmamıştır." (Kerovpyan ve Yılmaz, 2010: 98) Hamparsum yazısı, meşk geleneği ile ustadan çırağa aktarılan müziğimizin doğru şekilde kaydedilmesini sağlamış olup, gelecek nesillere ulaştırması bakımından da önem taşımaktadır. Bu yazı sisteminin kullanımıyla, kayda alınan eserlerin yazıldıkları dönemin müziği ile ilgili fikir sahibi olmamızı sağlar ve bu sayede; o dönemin müzik repertuvarına ulaşılmış olur, eserlerin makamsal özelliklerine, usullerin kullanımı konusunda, tür ve formların dönemsel özelliklerini belirlememize yol gösterir.

4. İSAM KEMAL BATANAY ARŞİVİNDE HAMPARSUM YAZISI İLE KAYITLI PEŞREVLERİN İNCELENMESİ

Kemal Batanay'ın oluşturduğu bu arşivde Hamparsum yazısıyla kayıtlı yüzlerce eserle karşılaşılmış olup, bu eserlerin tasnifi esnasında türü saptanamayan 140 eser olduğu saptanmıştır. Araştırmalar sırasında peşrev türündeki eserleri saptayabilmek için daha çok saz eserlerinin yoğun olduğu 6, 20, 21, 23, 24 numaralı klasörlerin içerisindeki gömlekler sırasıyla incelenmiş olup bu klasörlerde 35 esere ulaşılmıştır. (Tablo 4.1)

İncelemeler sonucunda 26 farklı makamda peşrevlere ulaşılmıştır;

Yegah,

Gerdaniye Buselik,

Bayati,

Hüzzam,

Saba,

Isfahan,

Suzidil,

Suzinak,

Buselik Aşiran,

Tahir,

Buselik,

Nişaburek,

Tahir Buselik,

Hicaz Aşiran,

Dügah,

Acem Buselik,

Mahur,

Mahur Buselik,

Şehnaz Buselik,

Neva Buselik,

Muhayyer Buselik,

Dügah Buselik,

Acem Aşiran,

Nihavend,

Eviç,

Hicaz

makamlarıdır.

9 farklı usul ile karşılaşılmıştır;

Devr-i Kebir

Zencir,

Fahte,

Muhammes,

Darb-ı Feth,

Sakil,

Sofyan,

Düyek,

Hafif gibi genellikle büyük usullerle bestelenmiştir.

Çevirilen Peşrevler de başta hocaları olmak üzere bir çok bestakarın eserleri mevcuttur;

Rauf Yekta Bey,

Nayi Osman Dede,

Emin Ağa,

Tatar (Gazi Giray Han),

Suphi Ezgi,

Neyzen Emin Dede,

Tanburi İsak,

Sultan I. Mahmud,

Hüseyin Fahrettin Dede,

Şerif,

Kemani Rıza Efendi,

Sadık Ağa,

Osman Bey,

Zeki Mehmet Ağa,

Kemani Corci,

Lavtacı Ahmet Bey,

Salih Dede Efendi,

Akif Dede (Rebabi)

Kemani Hızır Ağa

Ömer Efendi gibi isimlerdir.

4.1 Türk Müziğinde Form ve Tür olarak Peşrev

Peşrev, Türk Musikisinde fasılların ve mevlevi ayinlerinin başında çalınan çalgısal bir formdur. Uz a göre; " Her makam faslının başlangıcında alat-ı musikiyye ile çalınan mevzun nağmelere denür." (Uz,1964:55). (Develioğlu,2008) Kelime kökeni olarak Farsça da Piş: ön, -rev: giden, pişrev sözcüğü de önden giden anlamına gelmektedir.(866, 888)

“Hane” adı verilen bölümlerden meydana gelir. "Peşrev umumiyetle 4 hanelidir. Ancak 3 ve 5, çok nadiren 2 hane de olabilir. Darb-ı Feth usulündeki bütün peşrevlerin 5 hane olması gelenektir.” (Öztuna,1990: 191) Genellikle büyük usullerle bestelenir. Bu usuller arasında sıkça kullanılanlar; " Devr-i Kebir, Muhammes, Hafif, Darb-ı Fetih, Berefşan, Çenber, Zencir.” (Öztuna,1990:191) "Aksak semai, sengin semai ve yürük semai gibi semai usullerinin dışında hemen bütün usullerde 1830 yıllarına dek üç haneli olarak, daha sonra dört haneli olarak bağdanmıştır." (Uz,1964: 55).

Peşrevlerin birinci hanesi bestelendiği makamın özelliklerini taşır. "Birinci hane muayyen bir makamda seyretmiş lahni bir cümledir; ekseriya tam kararla durakda durur, ba'zan güçlüde veya diğer bir seste asma kalır”. (Ezgi, 1933: 19). Tanrıkorur hanelerin melodik özelliklerinden şu şekilde bahsetmiştir;

> Peşrevlerin melodik kuruluşunda 1. hane ve teslim, adına bağlandığı makamın melodik tarifine, 2. ve 4. haneler yakın perdelerde seyreden komşu makamlara, 3. hane uzak (tiz) perdelerde seyreden makamlara yapılan meyan (orta bölge) geçkisine tahsis edilir. (Tanrıkorur, 2011: 51)

"Hanelerin eşit uzunlukta olması da gereken kaidelerdendir." (Ünkan, 1984: 91). Hanelerin sonlarında tekrar eden "mülazime" adı verilen melodisi parlak bölüm bulunur. Ezgi'ye göre mülazimenin tarifi şu şekildedir;

> Birinci haneden sonra (mülazime) gelir ki, o da ya haneye merbut olur ve yahud ondan ayrı bulunur; bu sebeple haneye merbut, haneye gayri merbut mülazime isimlerini alır; mülazime her haneden sonra gelir; mülazime haneden ayrı nulunduğu vakit ba'zan peşrevlerde birinci hane mevkiini işgal eder ve yine her haneden sonra gelir. (Ezgi, 1933: 19)

Özalp'de mülazime ve terkib-i intikaal ile ilgili şunlardan bahsetmiştir;

> Mülazimeler, hanelerin sonuna gelen kısımlardır. Peşrevlerin bazılarında, bu hane ve mülazimelerden sonra, bir devrelik veya birkaç ölçü içine sıkıştırılmış ezgiler gelir ki, bunlara eskiden (Tarkib-i İnikal) denilirdi; bugün Teslim diyoruz. Bu kısım , eserin bestelenmiş olduğu makamın karar nağmesine doğru götüren ezgilerden terekküp eder. (Özalp, 2000: 129)

Bazı peşrevlerde hanelerin sonlarında "terkib-i intikaal" adı verilen mülazimeye bağlayıcı kısa ezgiler mevcuttur. "Bazan hane ile mülazime, terkib-i intikaal ile bağlanır. Mülazimenin parlak ve makamı karakterize edebilecek mahiyette olmasına özenilir". (Öztuna, 1990:191)

Günümüzde teslim dediğimiz bölüm önceleri mülazime adıyla kullanılırdı. Mülazime kelime kökeni olarak lazım olan anlamına gelmektedir. Özkan bu konuyla ilgili "Türk Musikisi Nazariyatı Ve Usulleri ve Kudüm Velveleleri" adlı kitabında şu bilgileri vermiştir;

> Her hanenin sonunda nağmeleri karara götüren Teslim veya Mülazime denilen, melodisi hiç değişmeyen bir kısım vardır. Gerçekte bugün "Teslim" olarak isimlendirdiğimiz bölümün asıl adı mülazimedir. Bu kelime "lazım olan" anlamındadır ve Pişrev ve Saz semailerinde bulunur. (Özkan, 2010: 98)

Karabatak adı verilen karşılıklı soru cevap şeklinde icra edilen peşrevlerde bestelenmiştir. Bu peşrevlerde, saz heyetine karşı bir saz "batak" ismiyle belirtilen bölümleri icra eder. Karabatak peşreviyle ilgili Ezgi "Nazari ve Ameli Türk Musikisi" adlı kitabında şunlara yer vermiştir;

> Birde (bataklı) denilen peşrevler vardır; hanenin bazı ufak ve mütenazır kısımlarına (batak) ismi verilmiştir ki bir saz tarafından icra olunur; ve bazı hanelerde sulalli cevaplı lahincikleri tek bir saz ve cumhur sazlar mütenaviben çalarlar. (Ezgi, 1933, 20).

Özkan ise karabatak peşrevini şu şekilde tanımlamıştır; "Bazı peşrevler bir saz ile bütün sazların karşılıklı sualli cevaplı icrası için hazırlanmıştır. Bunlara Batak veya Karabatak pişrevi adı verilir." (Özkan, 2010, 98) "Karabatak peşrevlerinde yalnız bir sazın çalacağı bölümün üzerine "Batak" bütün sazların çalacağı bölüme ise "hep beraber" sözleri eklenir. Eserin baş tarafına makam ve usulden başka "Karabatak" kaydı konur." (Özalp, 2000: 129)

Peşrev formunu hane sırasına göre harfler vererek ;

1.Hane (A), Mülazime (B), 2. Hane (C), Mülazime (B), 3. Hane (D), Mülazime (B), 4. Hane (E) şeklinde gösterebiliriz.

Özkan' a (2010, 98) göre Peşrev formunun şematik olarak harflerle gösterimi şu şekildedir;

1. Hane A

Teslim B

2. Hane C 1 2 3 4

Teslim B = A+B / C+B / D+B / E+B

3. Hane D

Teslim B

4. Hane E

Teslim B

Bazı pişrevlerde 1. hane aynı zamanda teslimdir ve her haneden sonra 1. hane çalınır.

1. Hane A
2. Hane B+A
3. Hane C+A
4. Hane D+A

Dr. Suphi Ezgi (1933: 20) Nazari ve Ameli Türk Musikisi adlı kitabında peşrev formunu 4 şekilde gruplara ayırarak izah etmiştir;

Birinci Şekil; Bu şekilde mülazime gayrı merbut yani haneden ayrıktır; bu şekildeki peşrevlerin haneleri üç, dört, beş adet olurlar ve tekerrür ederler. Birinci haneye (a) mülazimeye (b) ikinciye (c) üçüncüye (d) dördüncüye (e) işaretlerini koyarsak üç veya dört haneli peşrevlerin hayali şekli şöyle olur:

Üç haneli	Dört haneli
1= a + b	1= a + b
2= c + b	2= c + b
3= d+ b	3= d + b
	4= e + b

İkinci Şekil; Bu şeklin mülazimesi hanelerin sonlarına merbut olup lehinlerin devamını teşkil eder; her hane mülazimesiyle beraber tekerrür eder; haneler üç, dört, beş adet olabilir.

Dört haneli

1= a mülazimeye bağlı

2= b mülazimeye bağlı

3= c mülazimeye bağlı

4= d mülazimeye bağlı

Üçüncü Şekil; Üçüncü şekilde mülazime aynı zamanda birinci hane olup tekerrür eder; sonra ikinci hane ve mülazime, daha sonra üçüncü hane ve mülazime ve nihayette dördüncü hane ve mülazime gelir ve tekerrür eder.

Üç haneli

1= A

2= B A

3= CA

Dördüncü Şekil; Bu üç şekilde başka bünyeleri karışık şekilleride bu dördüncü sınıfa koyduk; bu nevi şekilli peşrevlerde hane ve mülazimelerin dahili bünyeleri ayrı ayrı ve hususi tertibli bir şekilde olurlar ve lakin birinci hane ve mülazimedeki devreler ve yahut cümlelerin diğer hane ve mülazimelerde bazan mevki almış olmaları eserin umumi şekilde birlik husule gelmesine sebep olmuştur.

4.2 İSAM Kemal Batanay Müzik Arşivinde Yer alan Hamparsum Yazısıyla Kayıtlı Peşrevlerin Tasnif Edilmesi

Kemal Batanay Müzik Arşivi için, İSAM'dan alınan bilgiler doğrultusunda arşivinden şu şekilde bahsetmek doğru olacaktır; Koleksiyonun aktarılışı 2006 yılında olup, tasnifine de aynı yıl içerisinde başlanmıştır. Arşivdeki notalar 30 klasörün içinde muhafaza edilmekte ve bu klasörlerin içerisinde 2137 adet gömlek bulunmaktadır. Her klasörün bir numarası, gömlek sıra numarası, ve eser kayıt numarası mevcut olup Kemal Batanay'ın baş harfleri alınarak bu numaralara kod verilmiştir. Örn: (KB-20-1786-3827)

Tablo 4.1: KB arşivinde hamparsum yazı sistemi ile kaydedilmiş peşrev formundaki eserler

İSAM No:	Formu	Usul	Makam	Bestekarı
KB-20-1786-3827	Peşrev	Devr-i Kebir	Yegâh	Rauf Yektâ Bey
KB-20-1796-3896	Peşrev	Zencir	Gerdaniye Buselik	Osman Dede (Nâyi)
KB-20-1797-3899	Peşrev	Devr-i Kebir	Bayati	Neyzen Emin Dede
KB-21-1801-3903	Peşrev	Fahte	Hüzzam	Tatar
KB-21-1802-3904	Peşrev	Devr-i Kebir	Saba	Osman Bey (Tanburi)
KB-23-1913-4386	Peşrev	Devr-i Kebir	Isfahan	Dr. Suphi Ezgi
KB-23-1914-4396	Peşrev	Sofyan	Suzidil	Dr. Suphi Ezgi
KB-23-1914-4398	Peşrev	Devr-i Kebir	Suzinak	Neyzen Emin Dede
KB-23-1914-4399	Peşrev	Devr-i Kebir	Buselik Aşiran	Neyzen Emin Dede
KB-24-1921-4521	Peşrev	Devr-i Kebir	Tahir	Dr. Suphi Ezgi
KB-24-1921-4522	Peşrev	Devr-i Kebir	Buselik	Dr. Suphi Ezgi
KB-24-1921-4523	Peşrev	Sofyan	Suzidil	Dr. Suphi Ezgi

KB-24-1921-4529	Peşrev	Fahte	Nişaburek	İsak (Tanburi)
KB-24-1922-4542	Peşrev	Muhammes	Tahir Buselik	Sultan I. Mahmud
KB-24-1922-4572	Peşrev	Devr-i Kebir	Hicaz Aşiran	Dr. Suphi Ezgi
KB-24-1923-4578	Peşrev	Devr-i Kebir	Dügah	Hüseyin Fahreddin Dede
KB-24-1925-4593	Peşrev	Darb-ı Feth	Buselik	Şerif
KB-24-1925-4595	Peşrev	Devr-i Kebir	Buselik	Bestekarı bilinmeyen
KB-24-1925-4597	Peşrev	Muhammes	Tahir Buselik	Kemani Rıza Efendi
KB-24-1925-4601	Peşrev	Sakil	Acem Buselik	Sadık Ağa
KB-24-1925-4603	Peşrev	Devr-i Kebir	Acem Buselik	Bestekarı bilinmeyen
KB-24-1925-4605	Peşrev	Hafif	Mahur Buselik	Osman Bey (Tanburi)
KB-24-1925-4607	Peşrev	Muhammes	Mahur Buselik	Bestekarı bilinmeyen
KB-24-1925-4609	Peşrev	Muhammes	Şehnaz Buselik	Zeki Mehmed Ağa (Tanbûrî)
KB-24-1925-4611	Peşrev	Devr-i Kebir	Şehnaz Buselik	İsak (Tanbûrî)

KB-24-1925-4613	Peşrev	Düyek	Şehnaz Buselik	Corci (Kemânî)
KB-24-1925-4615	Peşrev	Devr-i Kebir	Neva Buselik	Ahmed Bey (Lavtacı)
KB-24-1925-4617	Peşrev	Darb-ı Feth	Muhayyer Buselik	İsak (Tanbûrî)
KB-24-1925-4619	Peşrev	Düyek	Dügah Buselik	[Akif Dede (Rebabi)]
KB-24-1925-4620	Peşrev	Devr-i Kebir	Isfahan	[Salih Dede Efendi]
KB-24-1925-4621	Peşrev	Devr-i Kebir	Acem Aşiran	Salih Dede Efendi
KB-24-1925-4622	Peşrev	Devr-i Kebir	Nihavend	Osman Bey
KB-24-1926-4642	Peşrev	Devr-i Kebir	Suzidil	Emin Dede Efendi
KB-24-1928-4675	Peşrev	Sakil	Eviç	Ömer Efendi (Zâkir)
KB-24-1928-4682	Peşrev	Sakil	Hicaz	Kemani Hızır Ağa

4.3 İSAM Kemal Batanay Müzik Arşivinde Yer alan Hamparsum Yazısıyla Kayıtlı Peşrevlerin Çözümlenmesi

4.3.1 KB-20-1786 – 3827 Yegah Peşrevi – Rauf Yekta Bey

İSAM No: KB-20-1786-3827

Üstad Azizim Rauf Yektâ Efendi'nin Yegâh Peşrevi

Devr-i Kebir

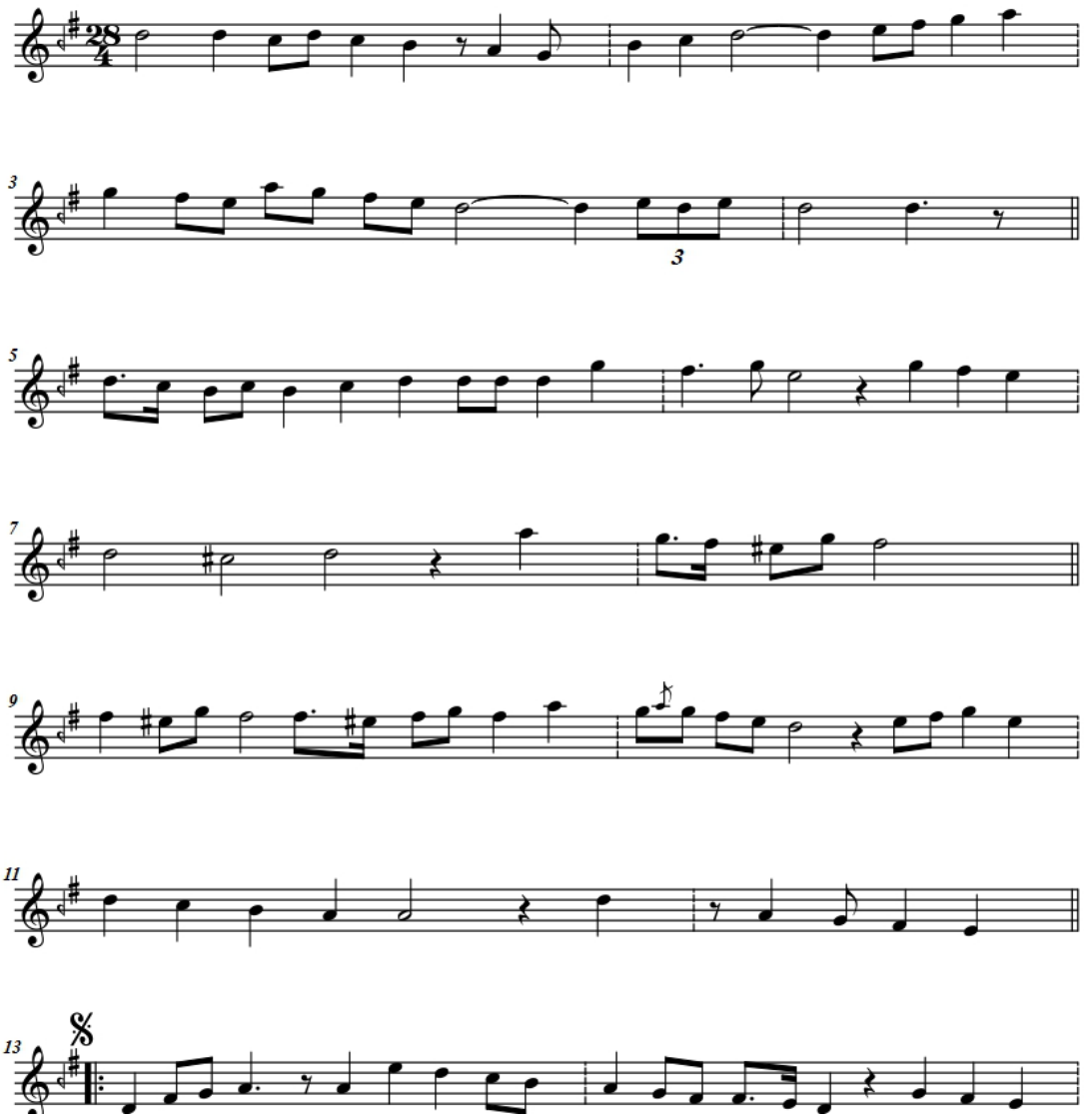

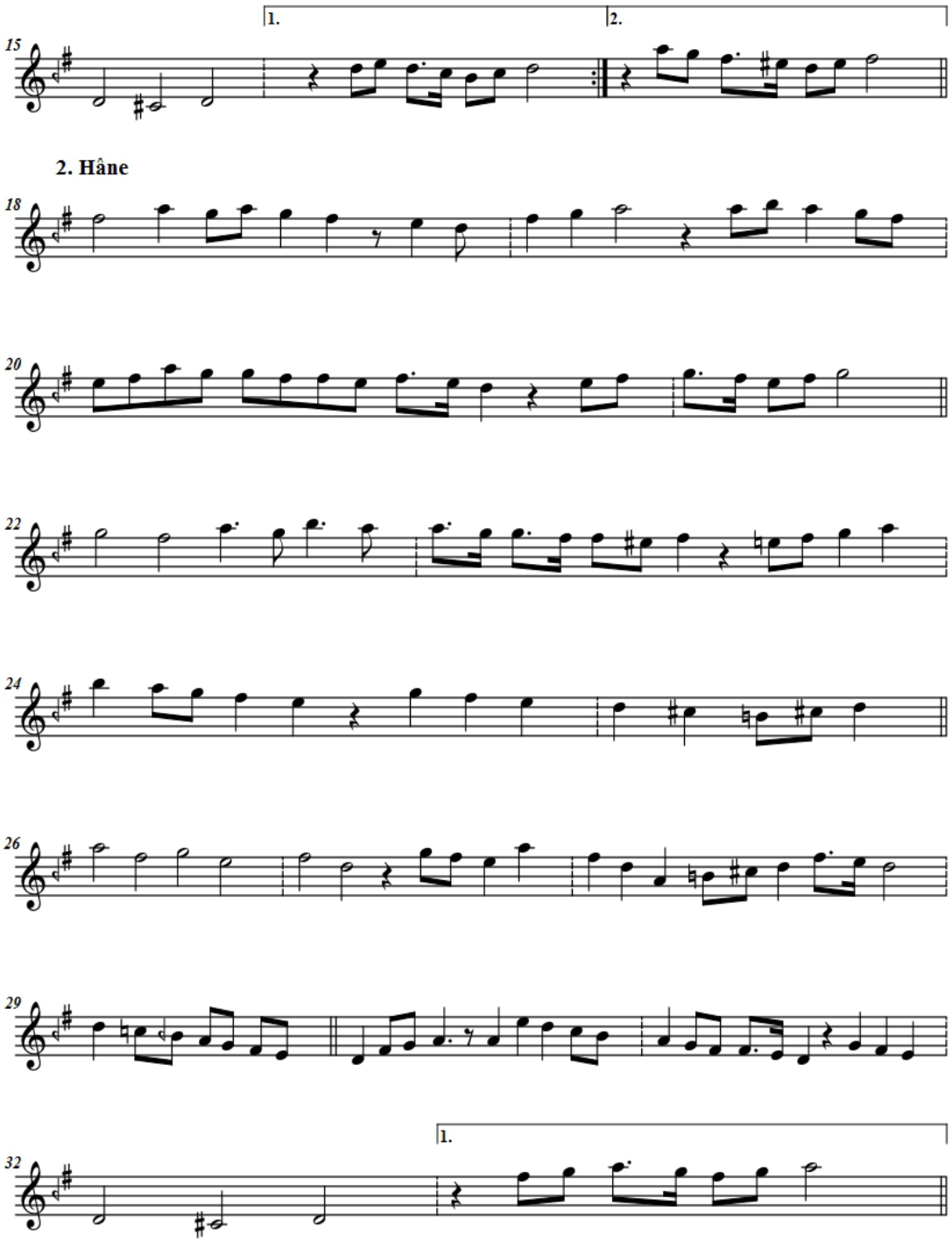
15
1.
2.
2. Hâne
18
20
22
24
26
29
32
1.

3. Hâne

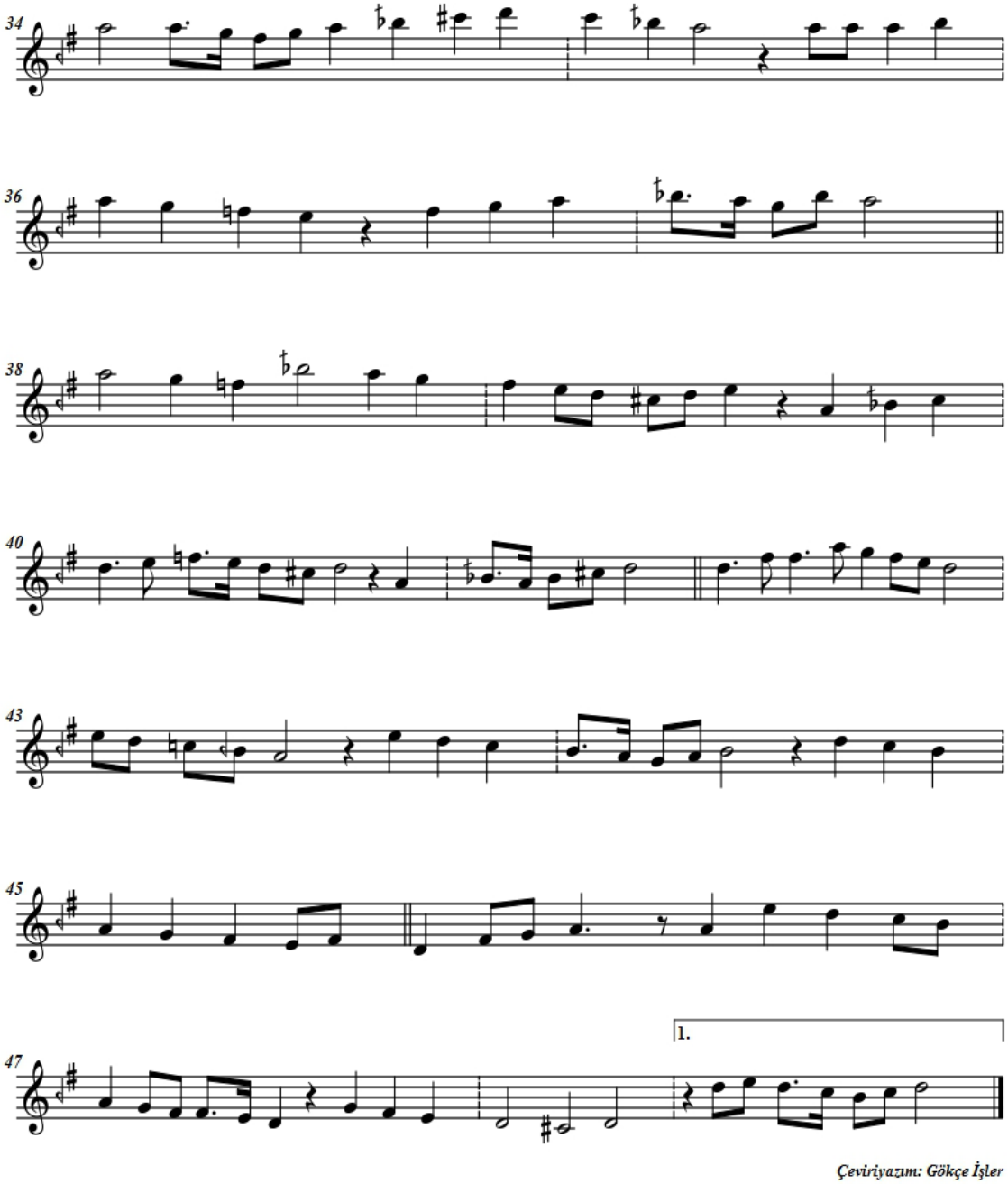

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.2 KB-20-1796-3896 Gerdaniye Buselik Peşrevi - Osman Dede

İSAM No: KB-20-1796-3896

Zencir Usulünde Nâyi Osman Dede'nin Gerdaniye Buselik Peşrevi

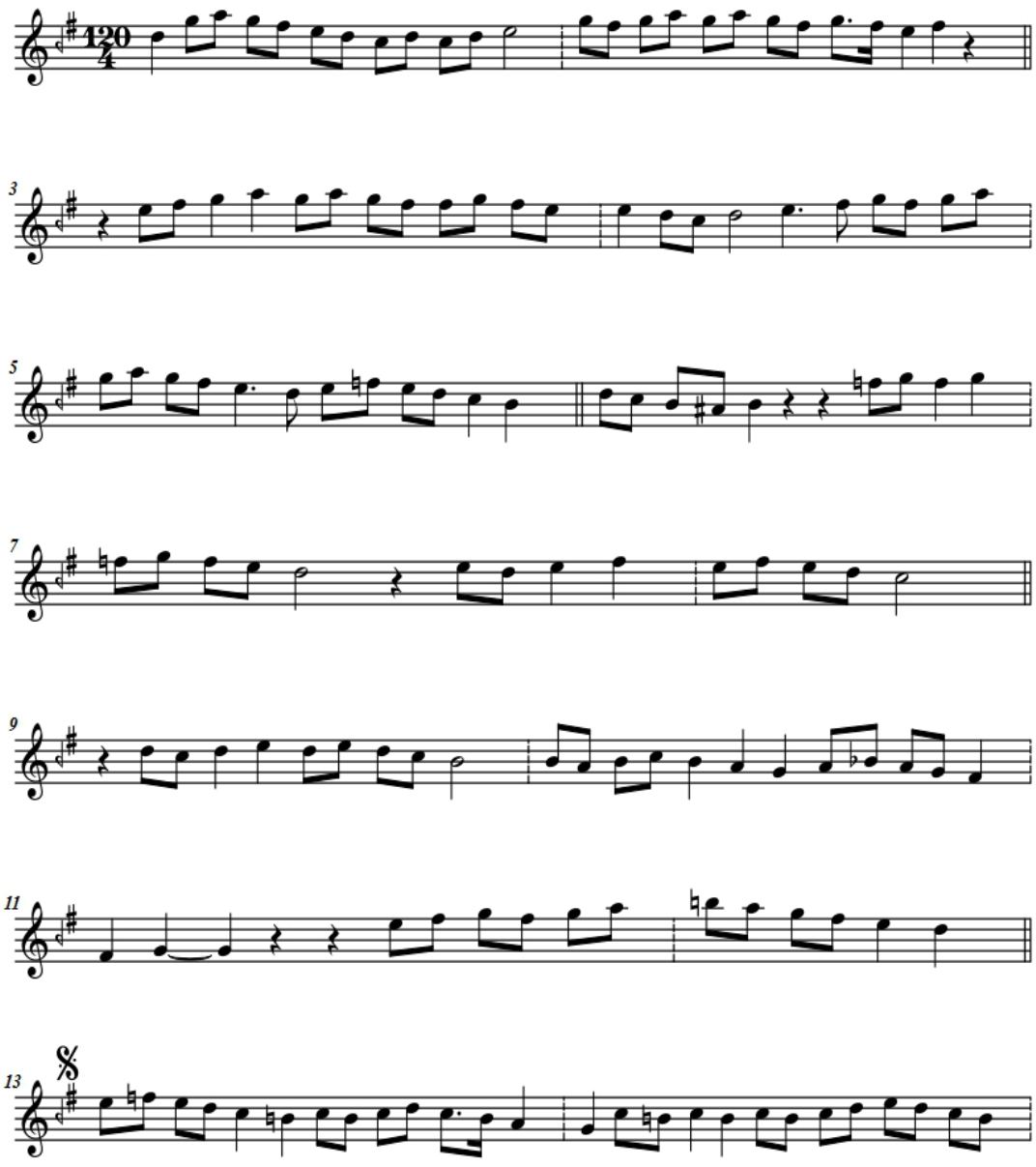

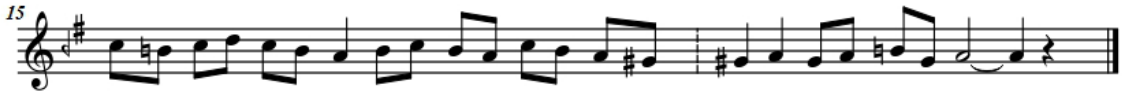

2. Hâne

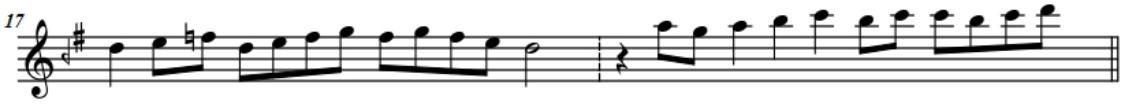

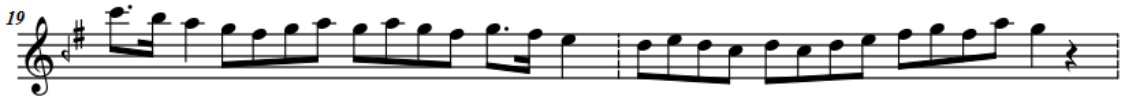

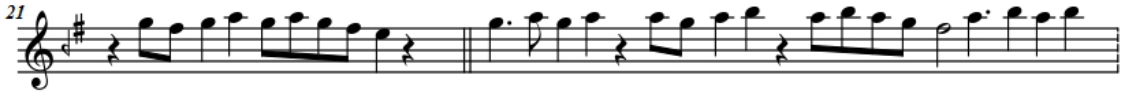

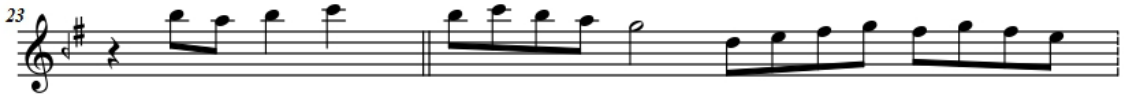

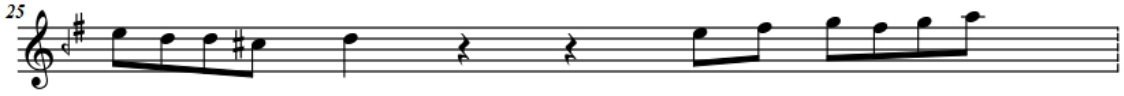

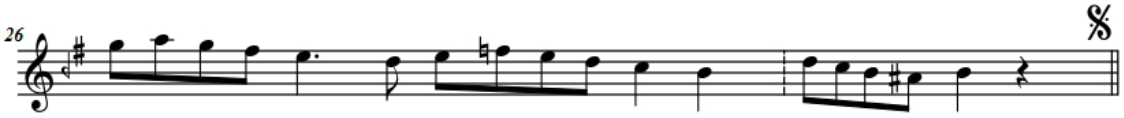

3.Hâne

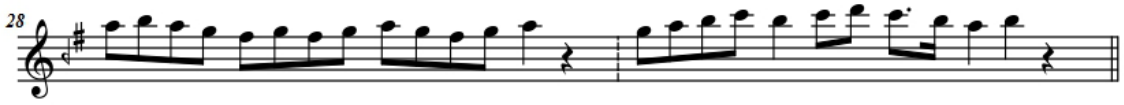

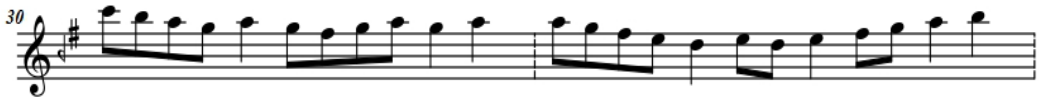

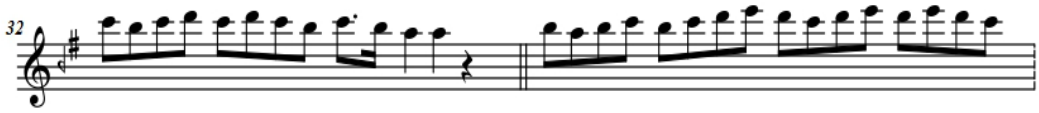

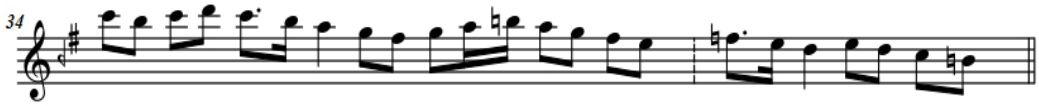

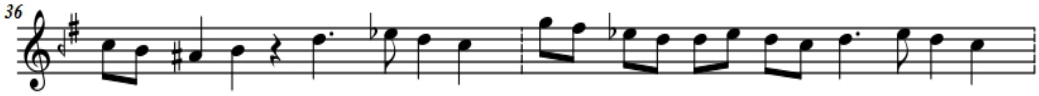

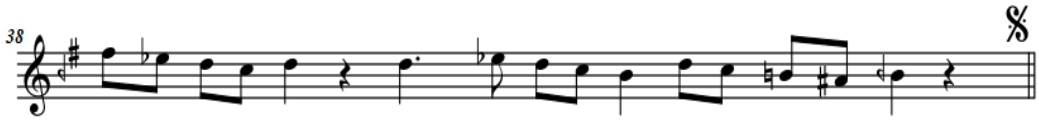

4. Hâne

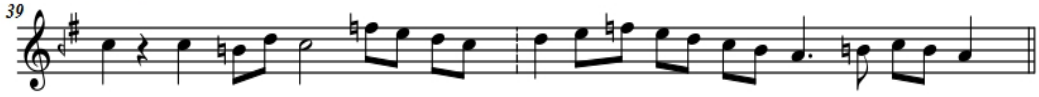

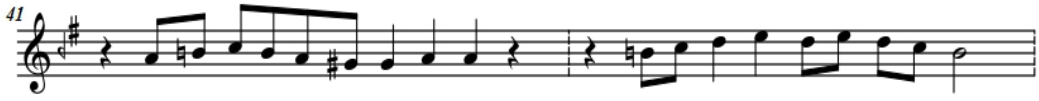

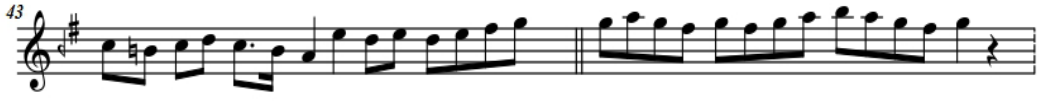

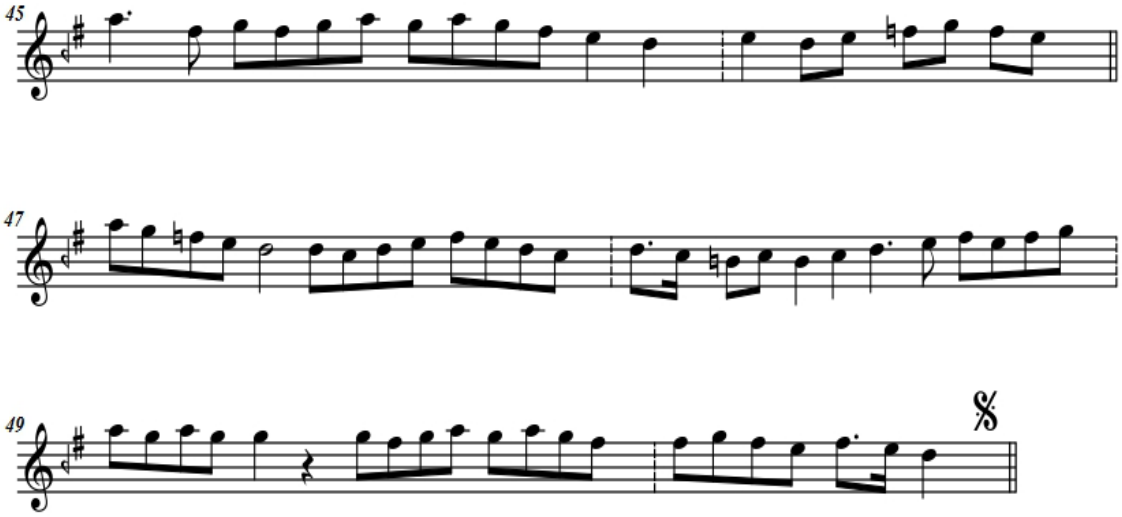

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.3 KB-20- 1797 – 3899 Bayati Peşrevi – Emin Dede

İSAM No: KB-20-1797-3899

Muhterem Hacı Emin Dede Bayâti Peşrevi

Devr-i Kebir

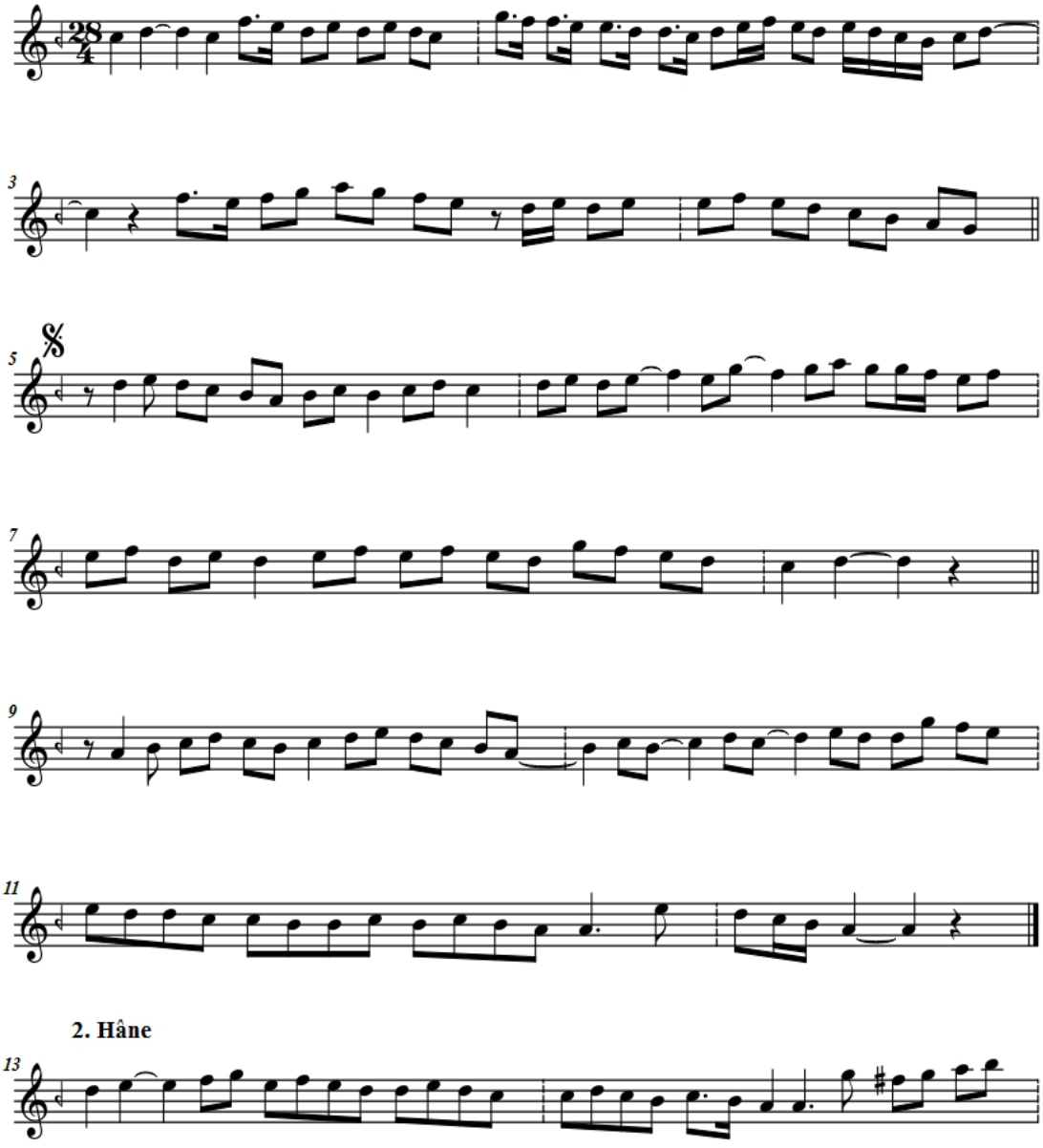

2. Hâne

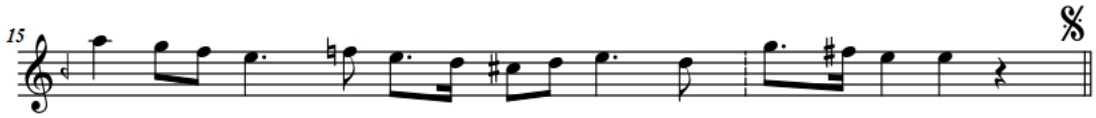

3. Hâne

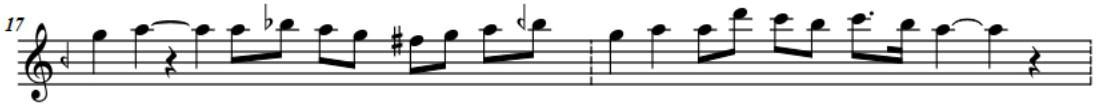

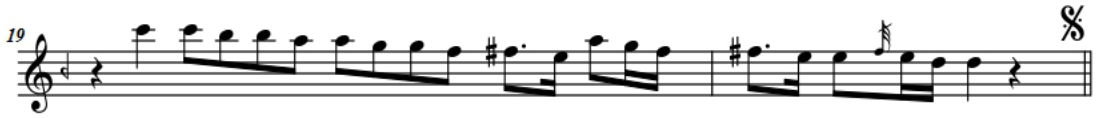

4. Hâne

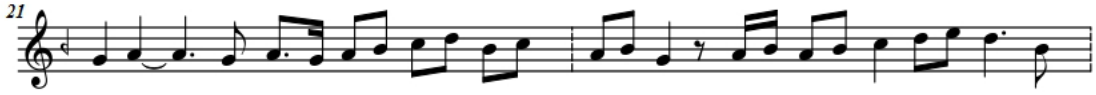

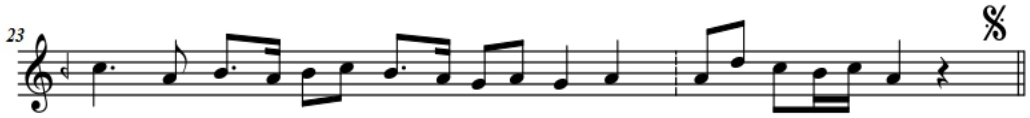

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.4 KB-21-1801-3903 Hüzzam Peşrevi–Tatar

İSAM No: KB-21-1801-3903

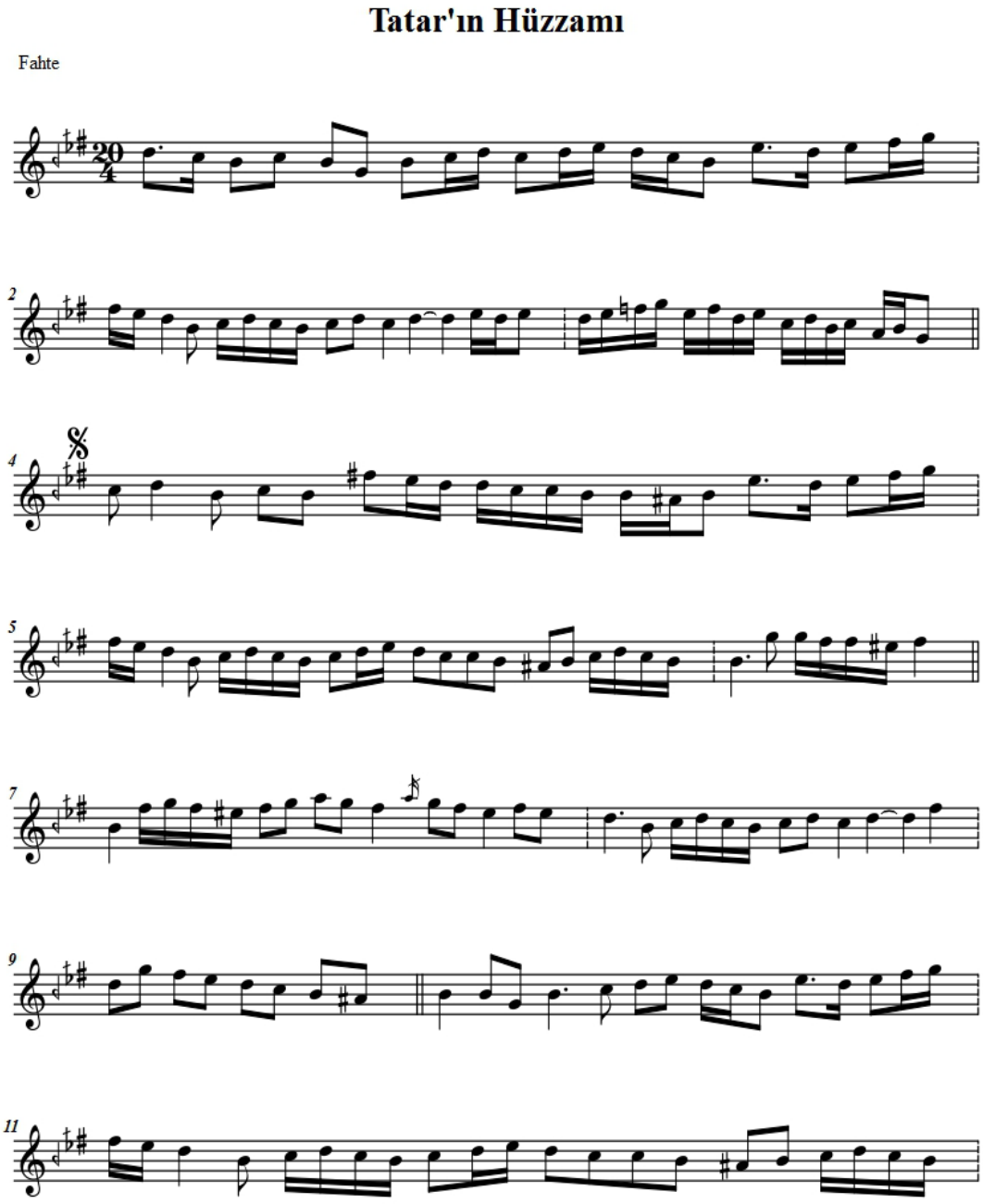

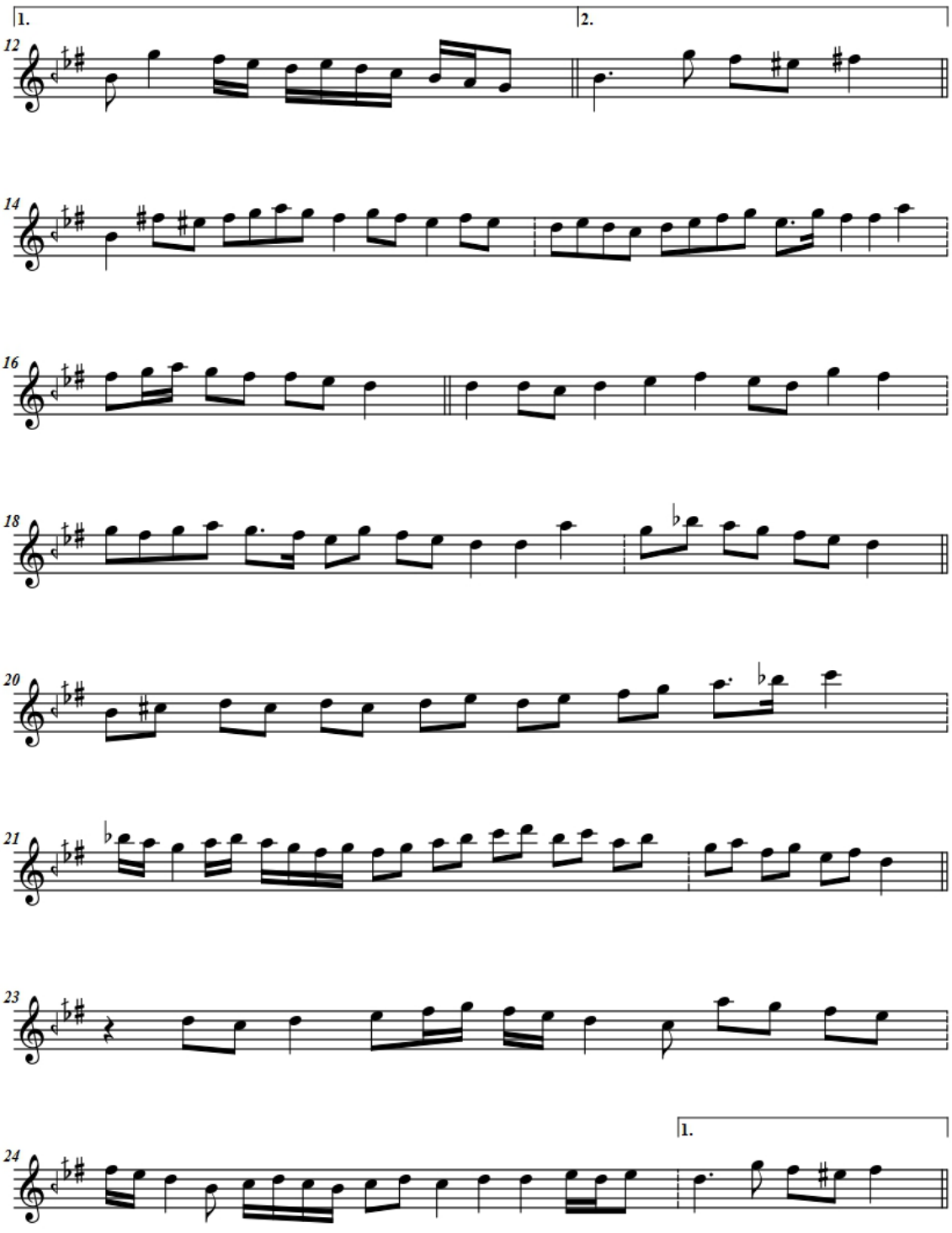
1.
2.
12
14
16
18
20
21
23
1.
24

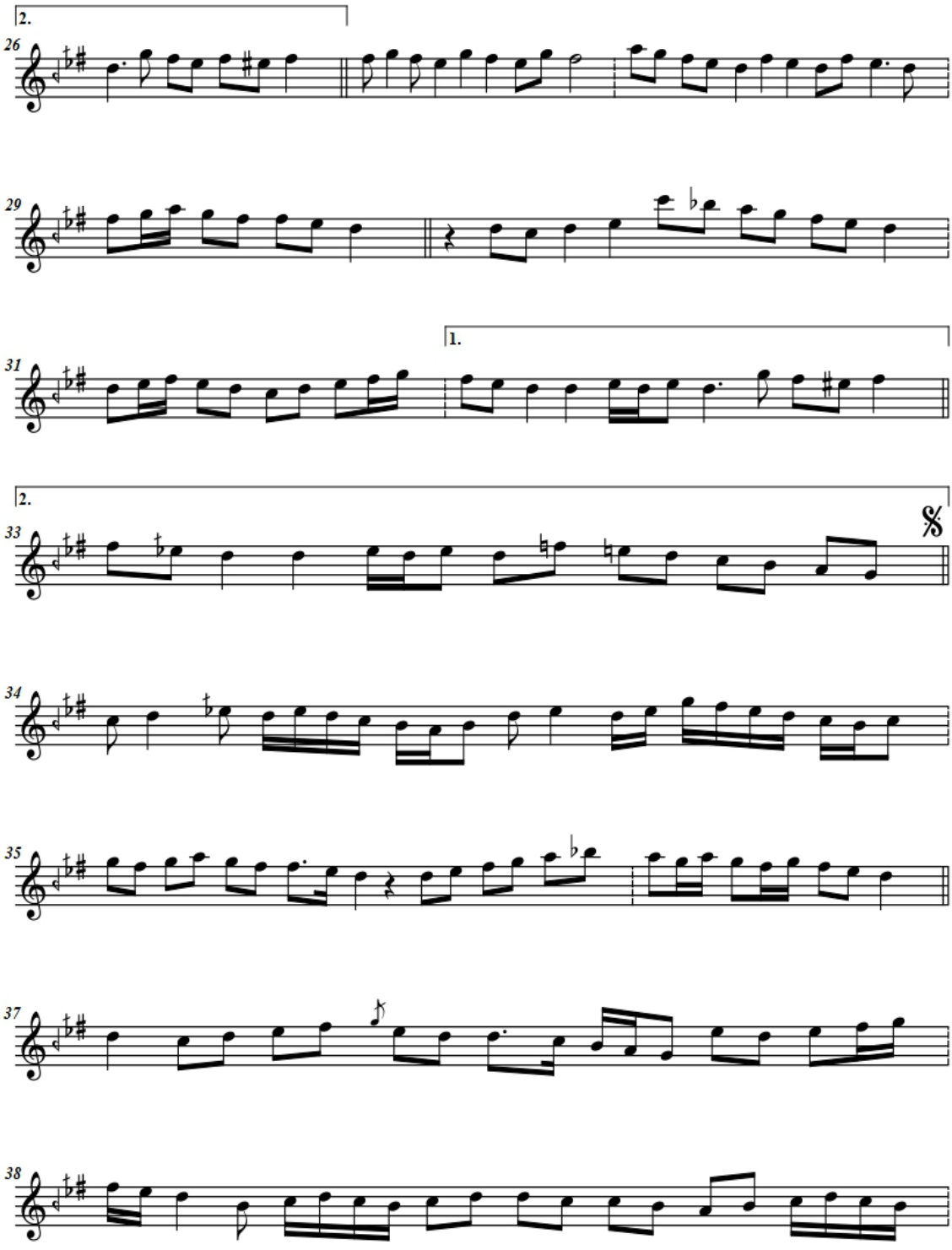
2.
26
29
31
1.
2.
33
34
35
37
38

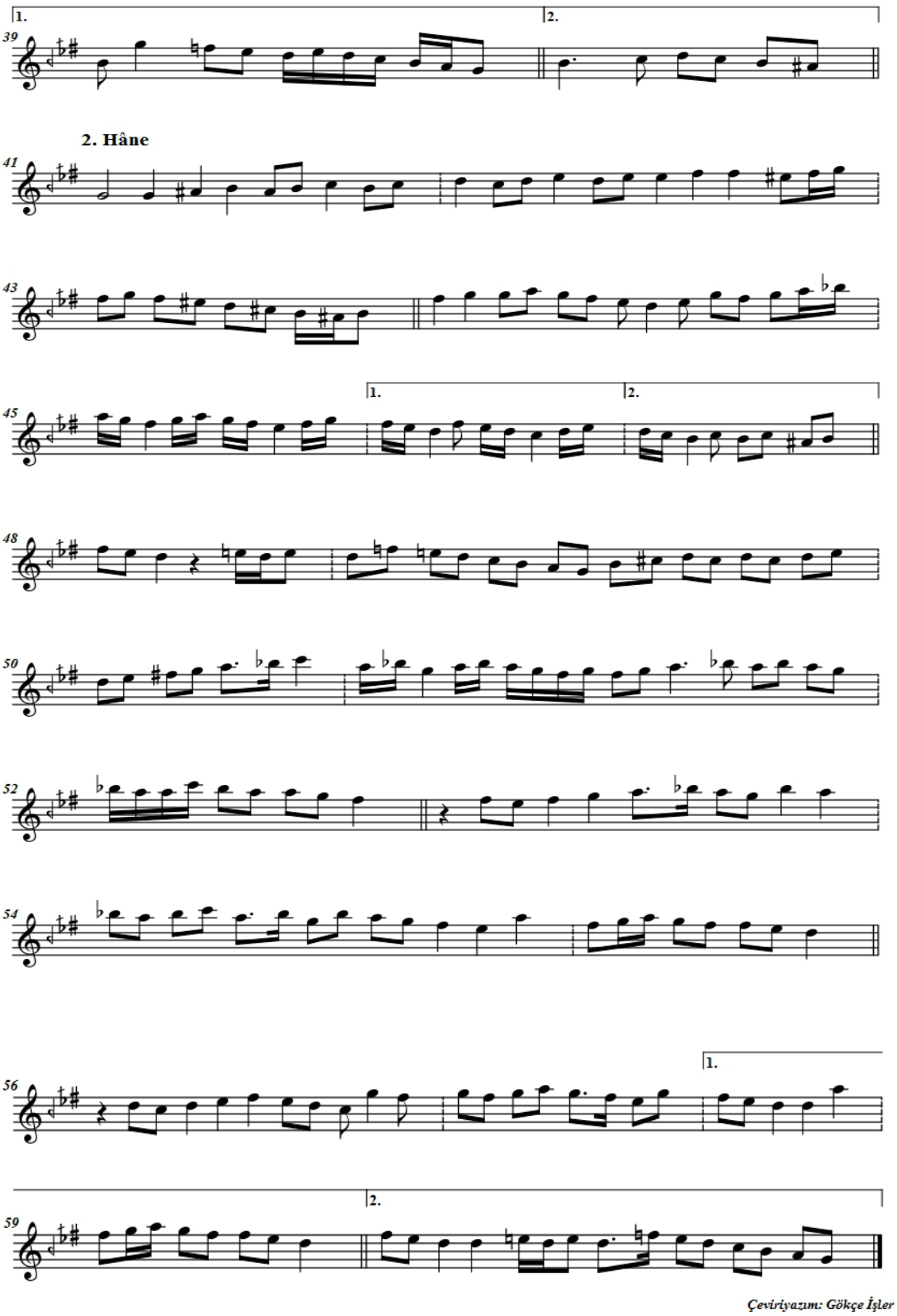

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.5 KB-21-1802- 3904 Saba Peşrevi – Osman Bey

İSAM No: KB-1802-3904

Tanburi Osman Bey'in Devri Kebir Usulünde Saba Peşrevi

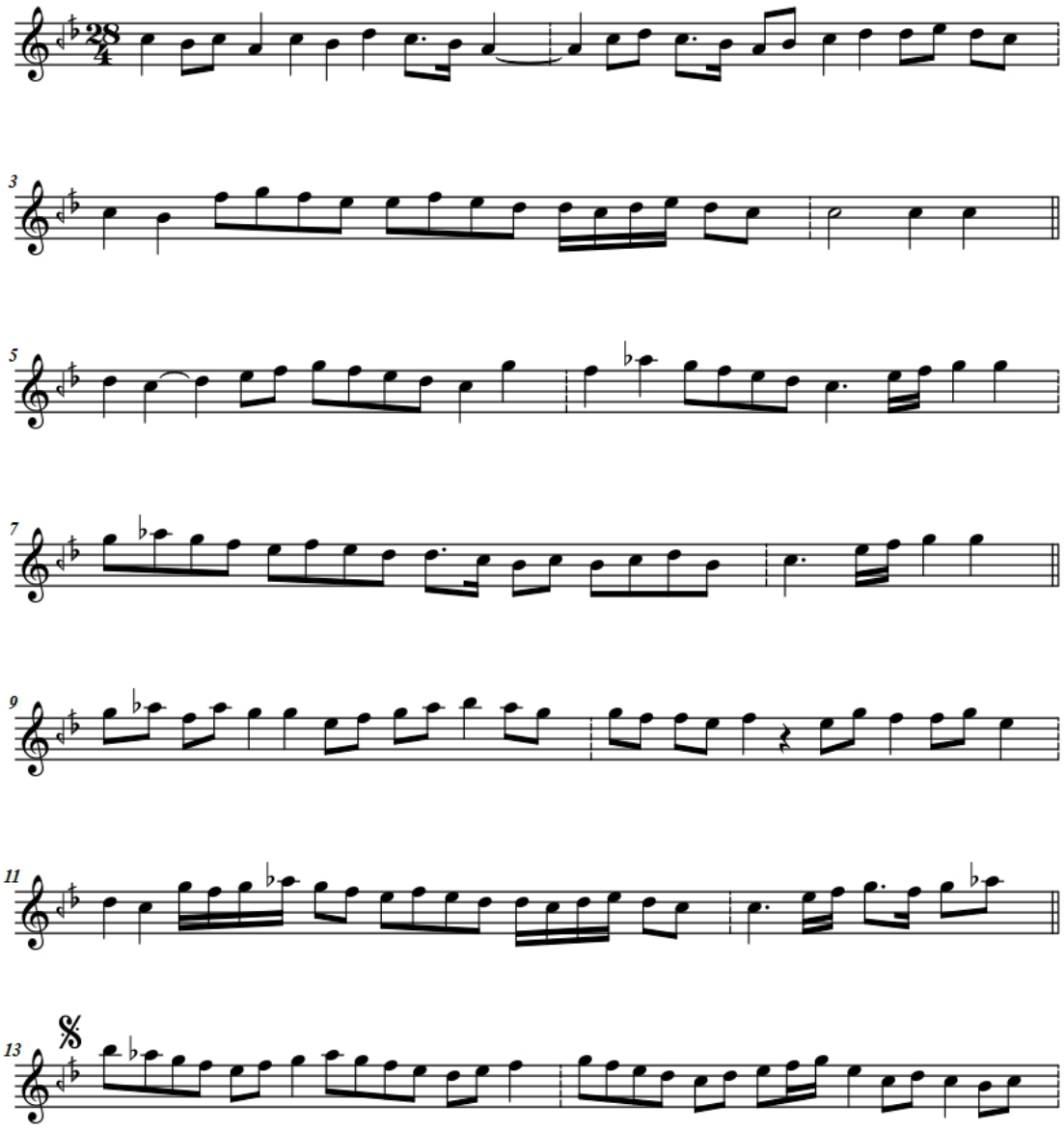

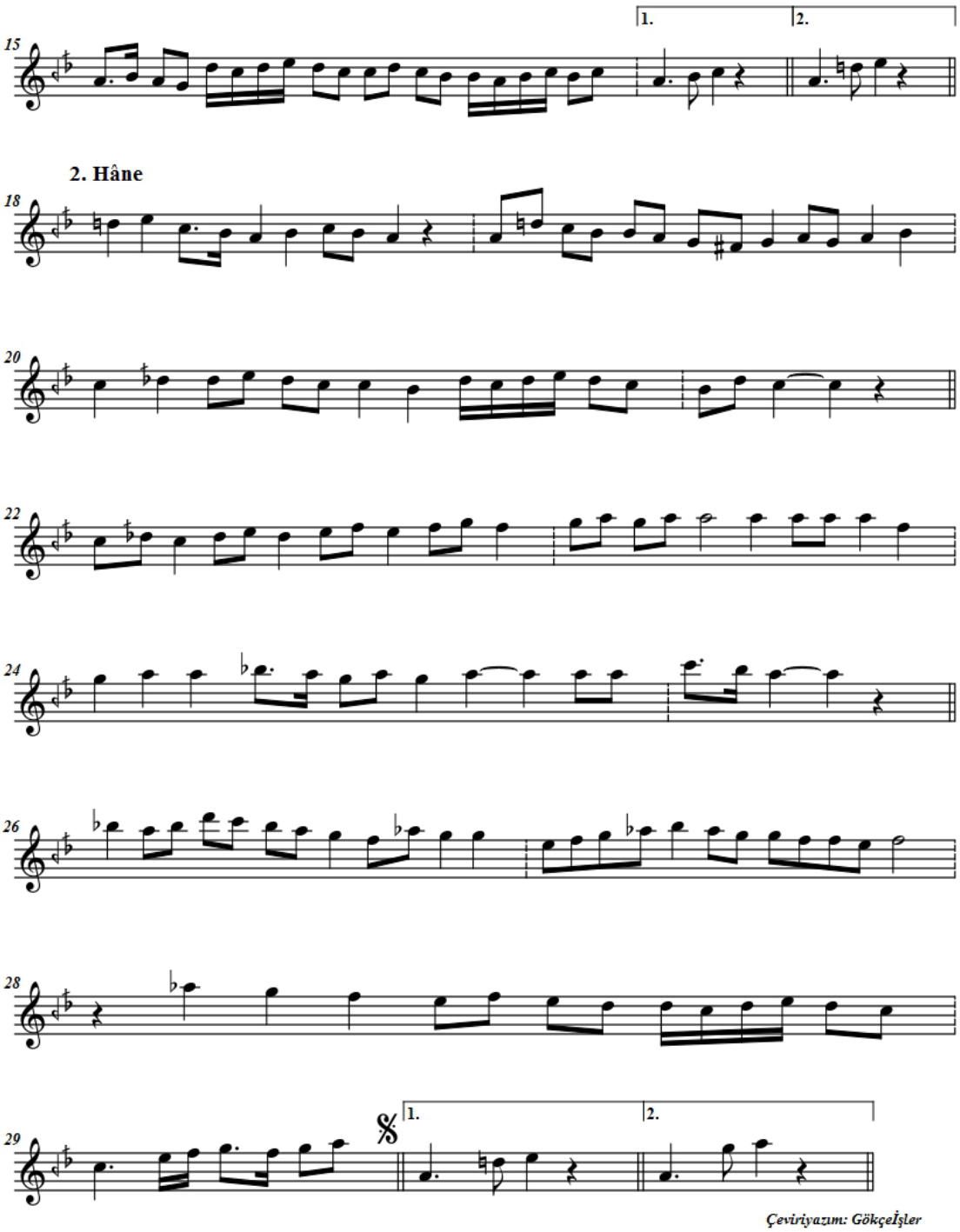
2. Hâne
Çeviriyazım: GökçeİşLer

4.3.6 KB-23-1913-4386 Isfahan Peşrevi – Dr. Suphi Ezgi

İSAM No: 23-1913-4386

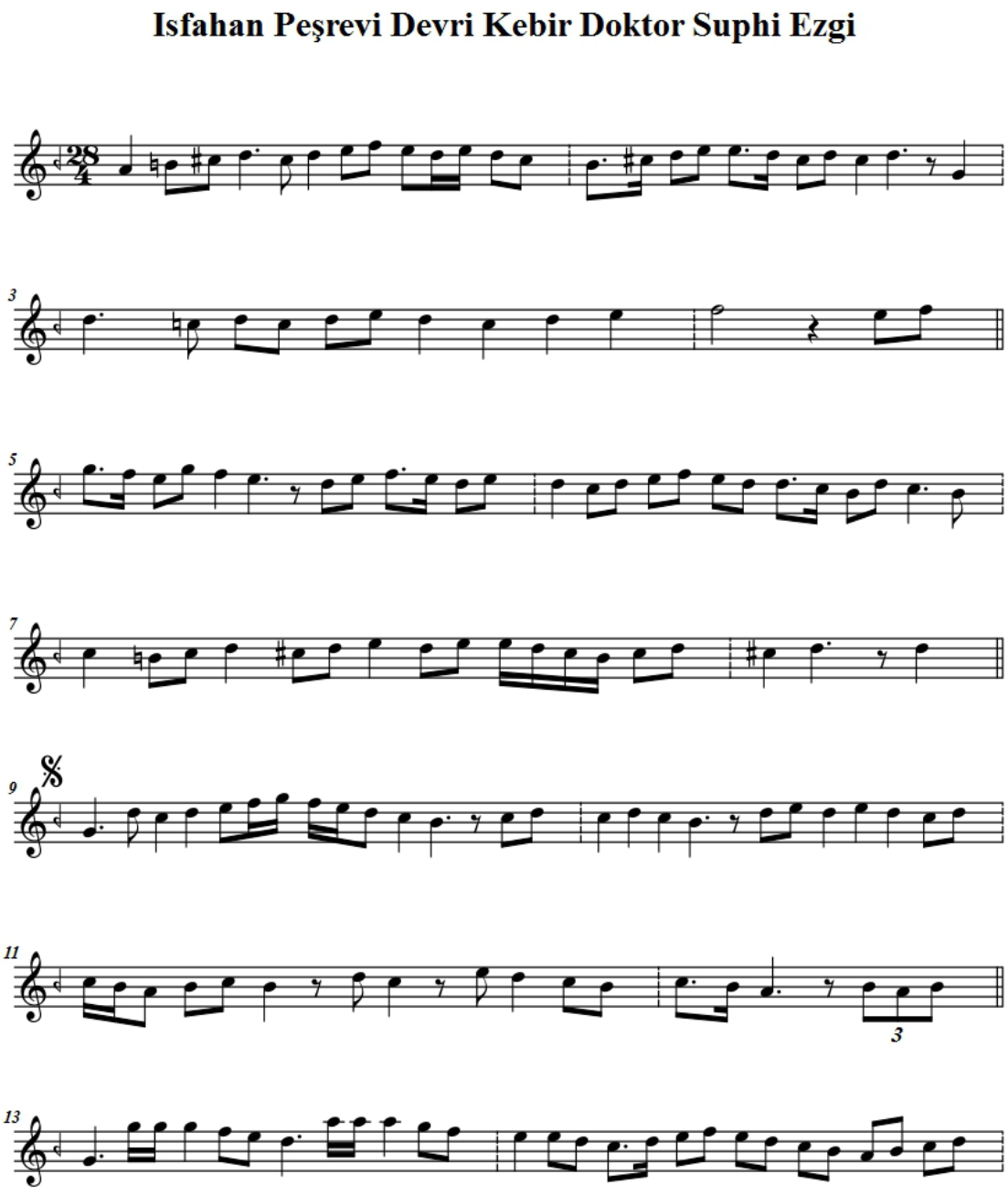

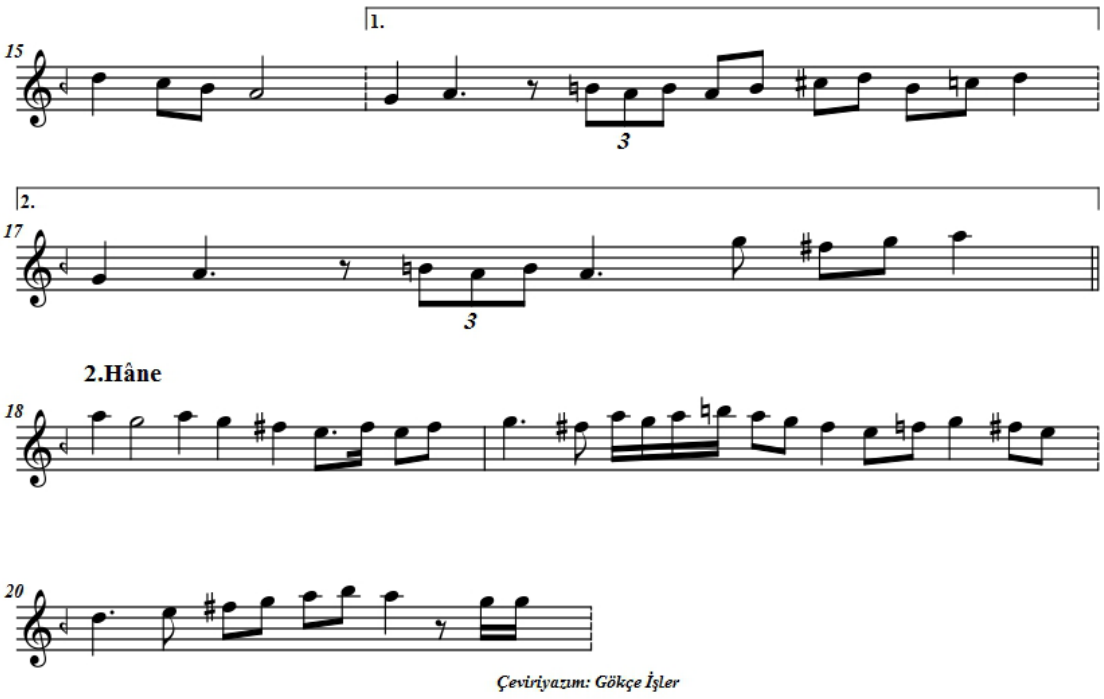

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.7 KB-23- 1914- 4396 Suzidil Peşrevi – Dr. Suphi Ezgi

KB/1914-36

İSAM No: KB-23-1914-4396

Muhib Muhterem Rauf Yekta Efendiye Takdim
Suzidil Peşrev

Sofyan

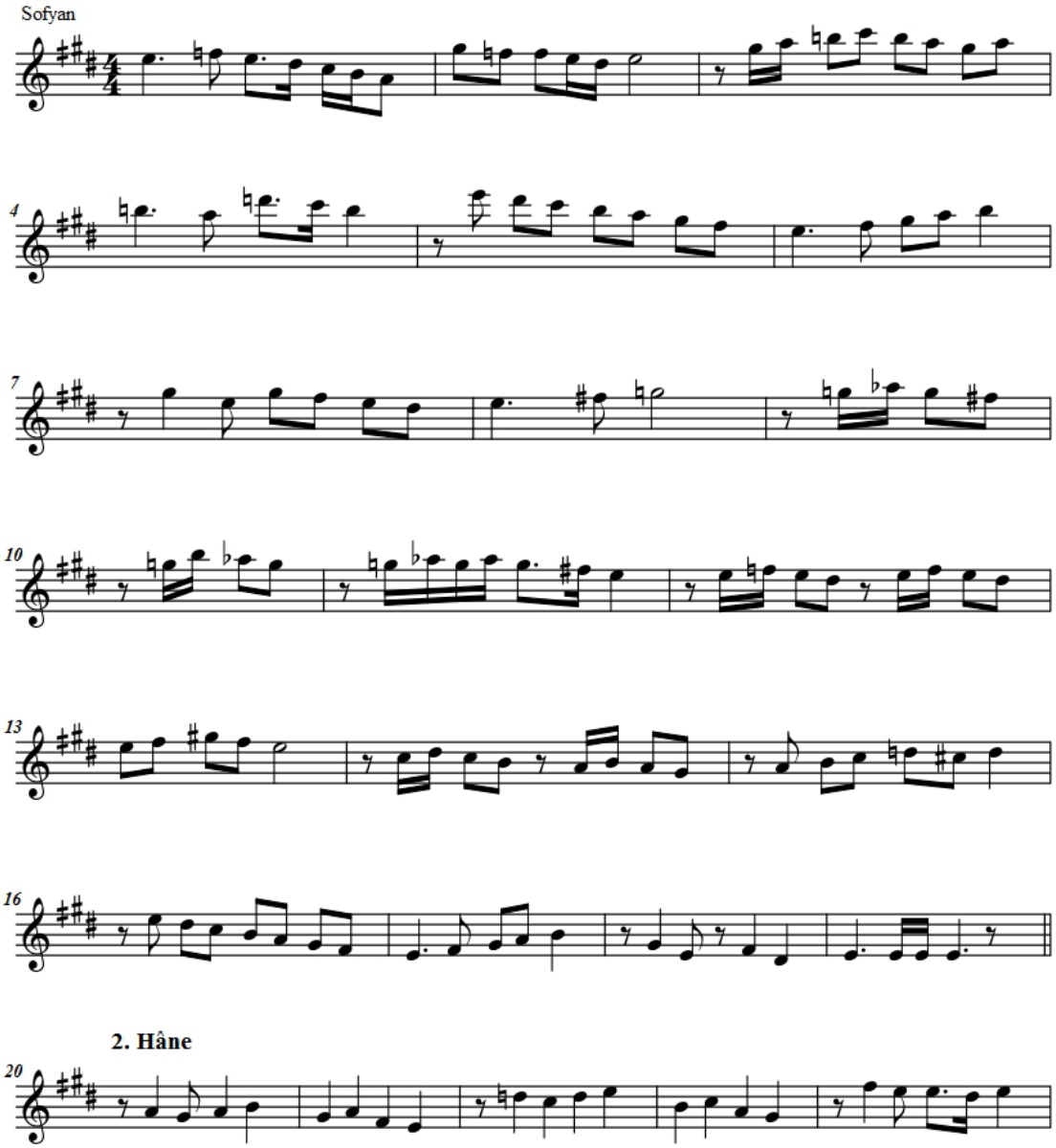

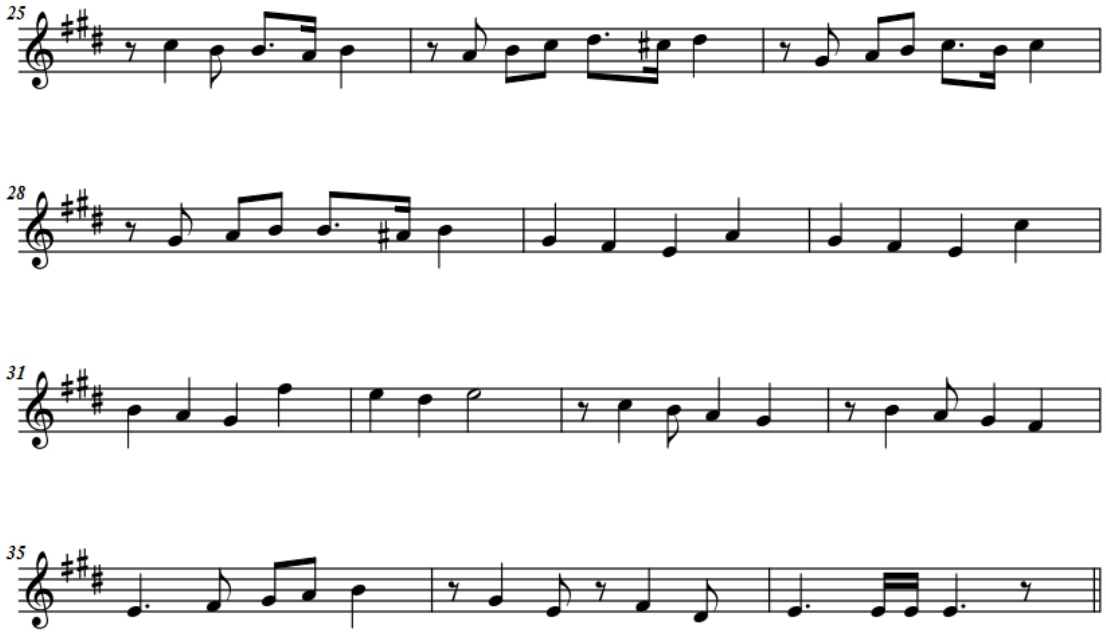

3. Hâne

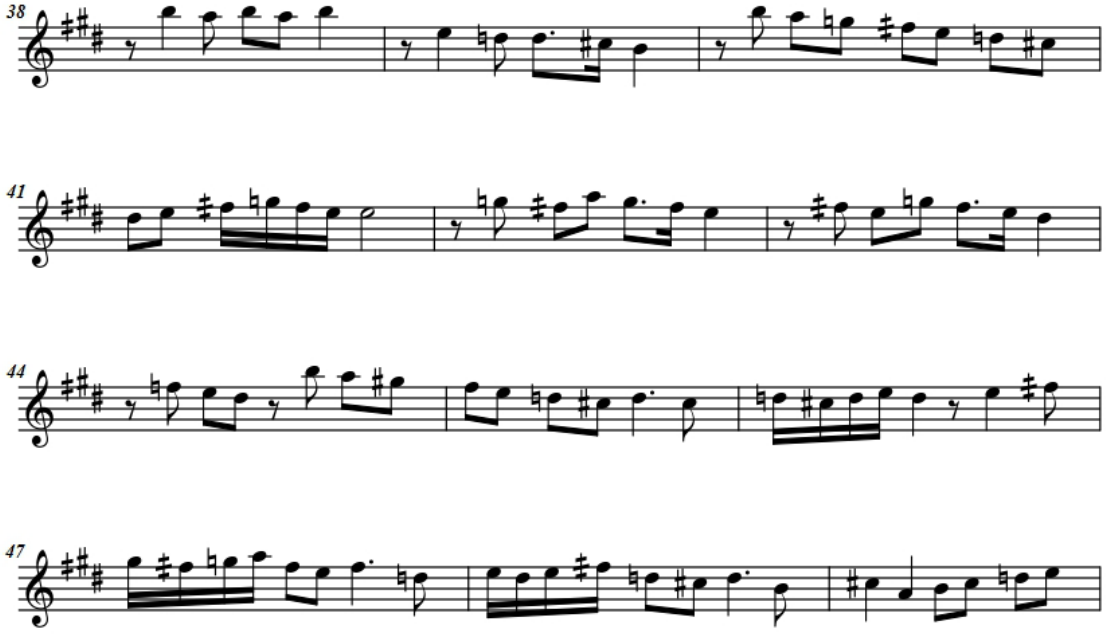

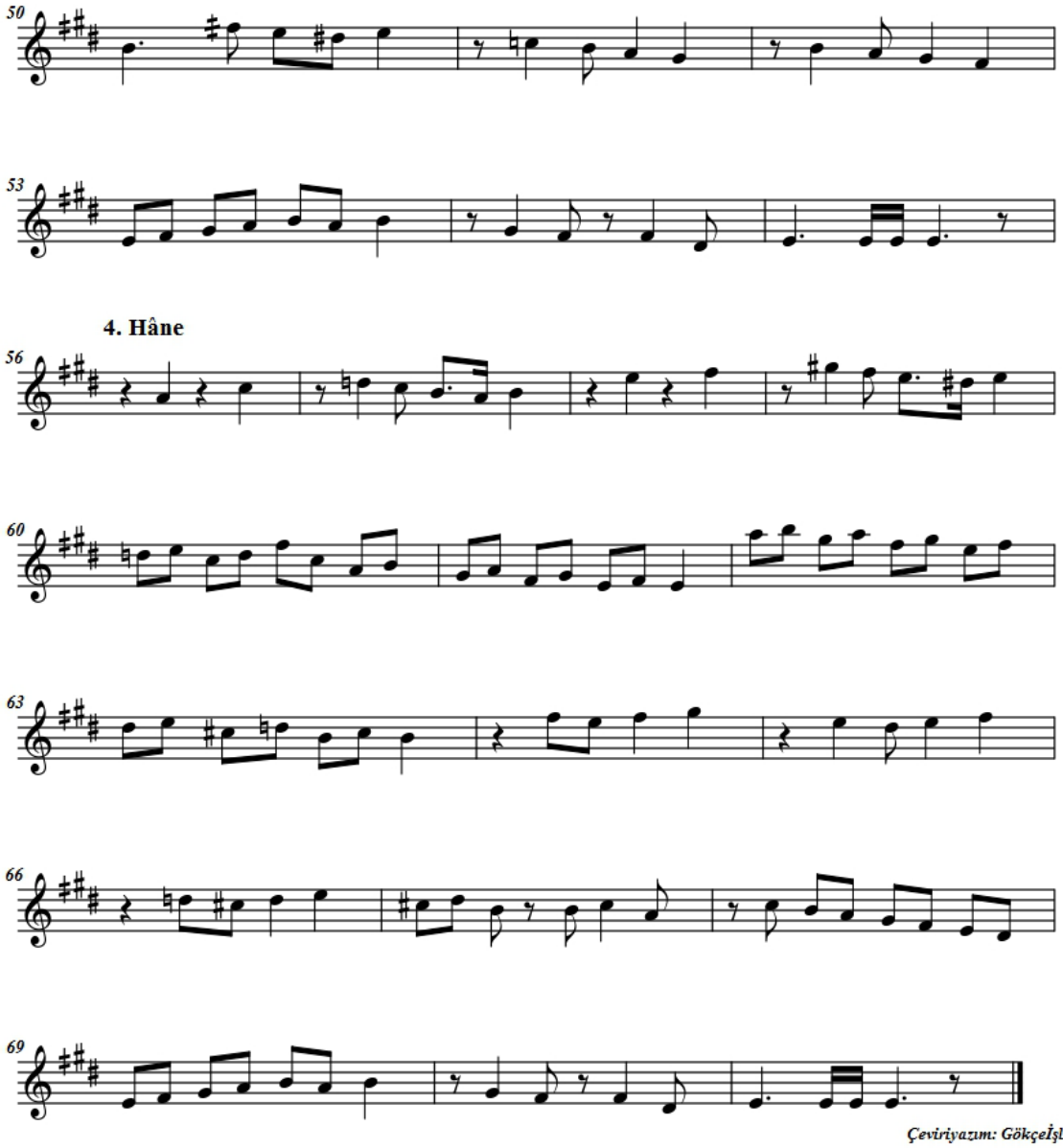
50
53
4. Hâne
56
60
63
66
69
Çeviriyazım: Gökçeİşler

4.3.8 KB- 1914 – 4398 Suzinak Peşrevi – Neyzen Emin Dede

KB/1914-39

İSAM No: KB-23-1914-4398

Suzinâk

Devr-i Kebir

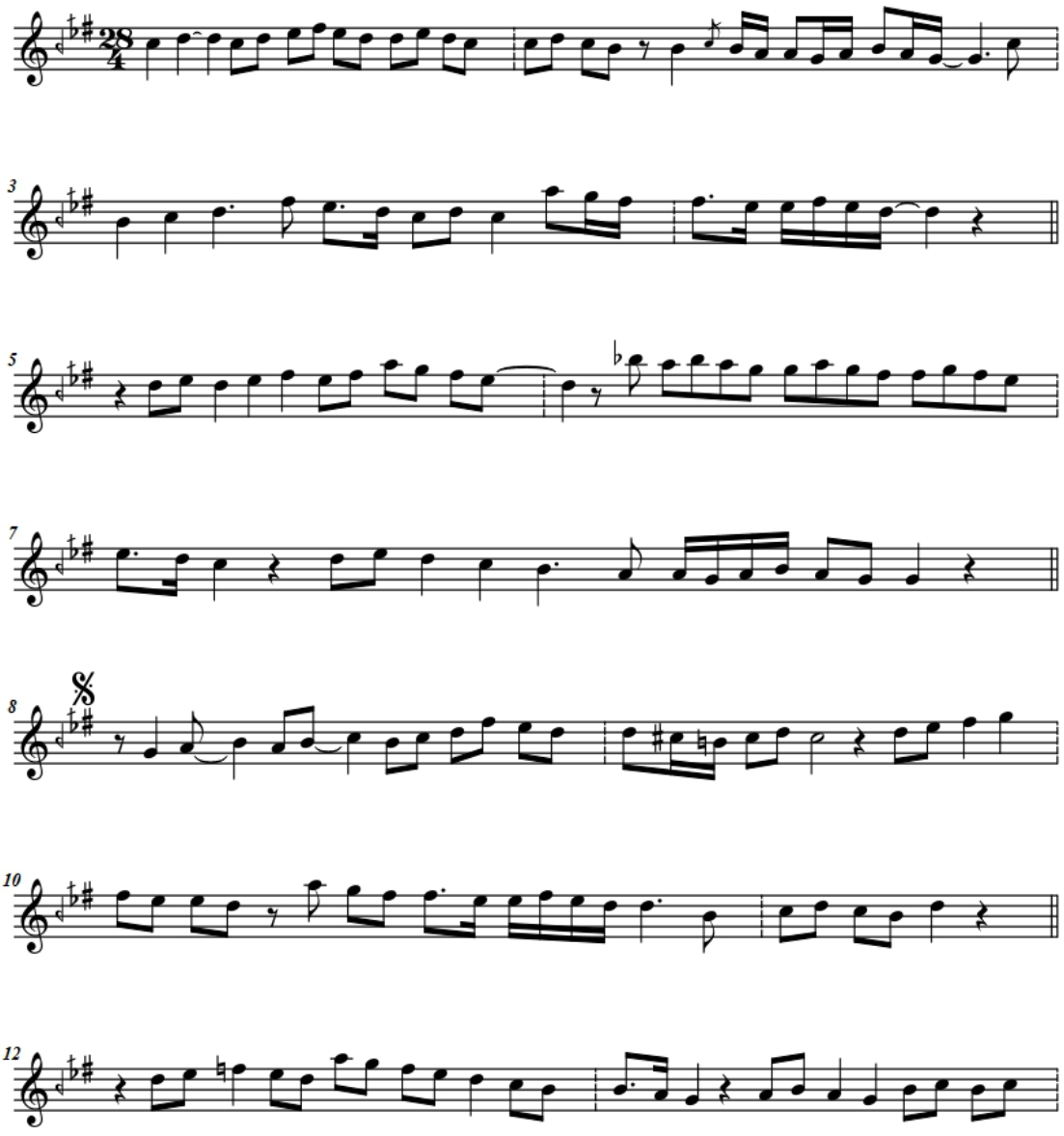

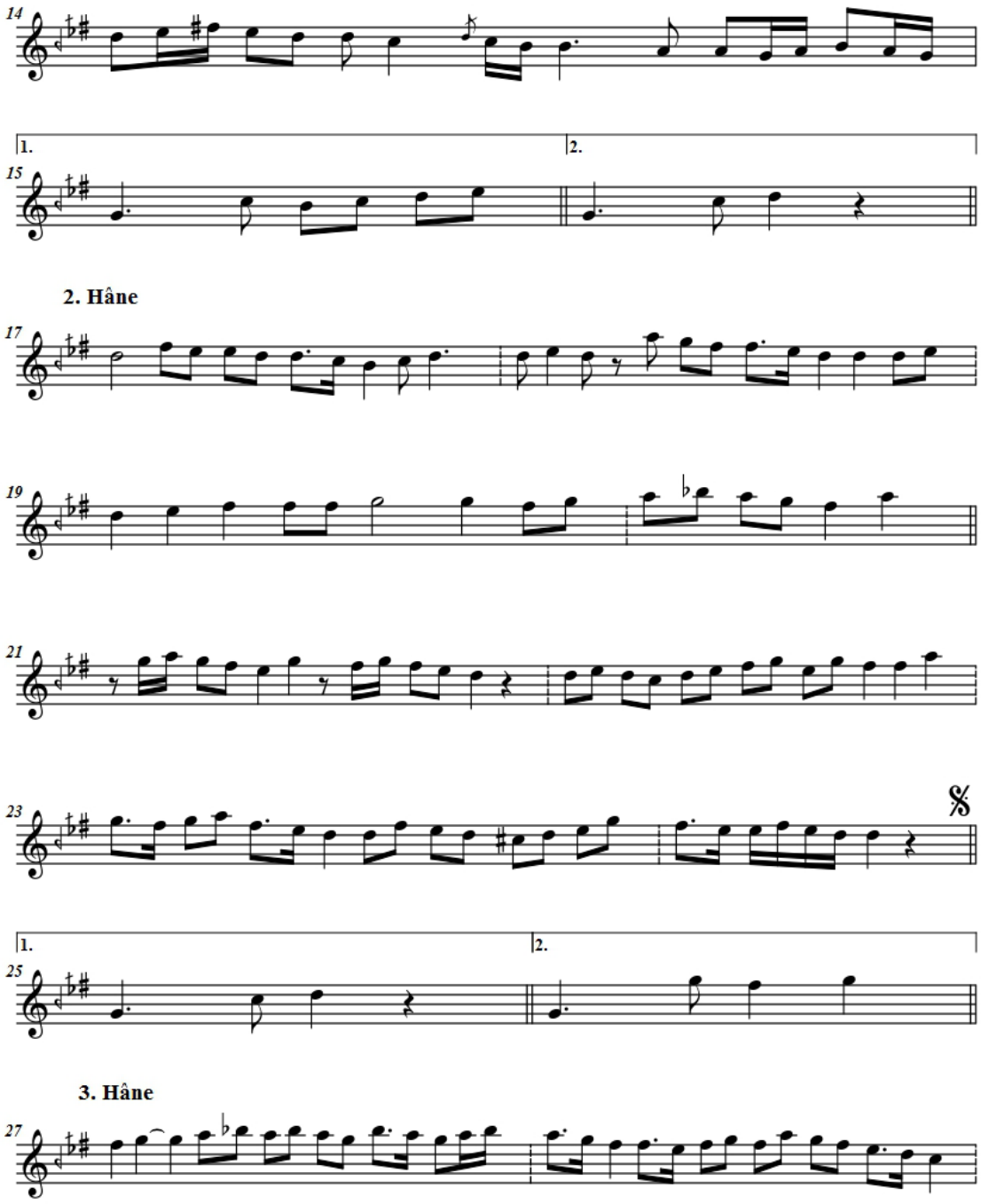
14
1.
2.
15
2. Hâne
17
19
21
23
1.
2.
25
3. Hâne
27

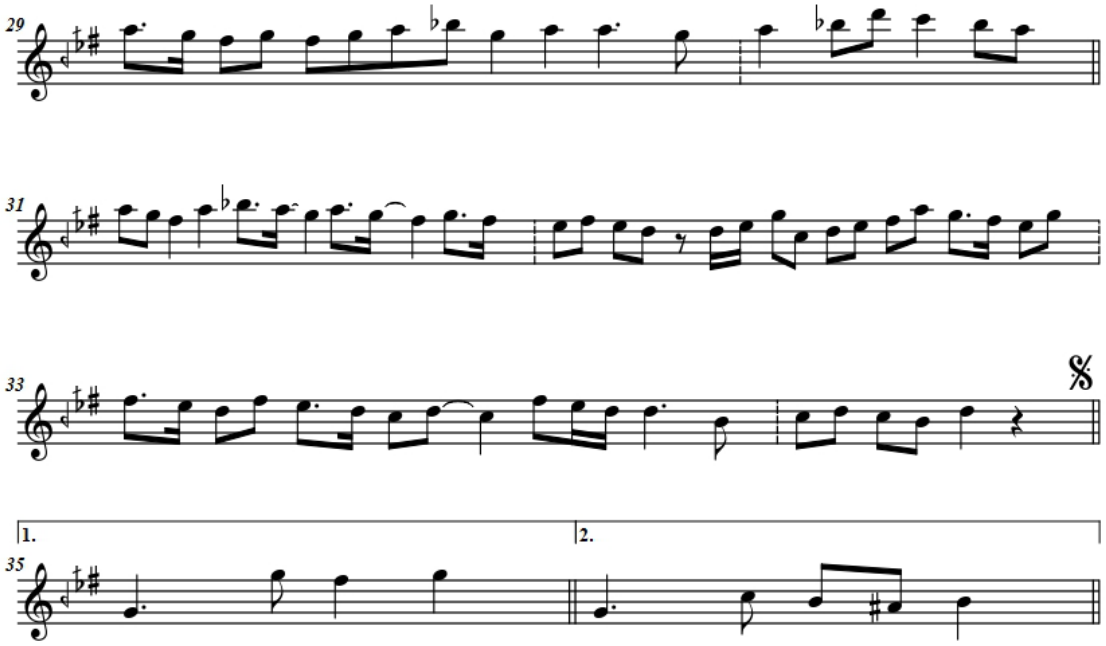

4. Hâne

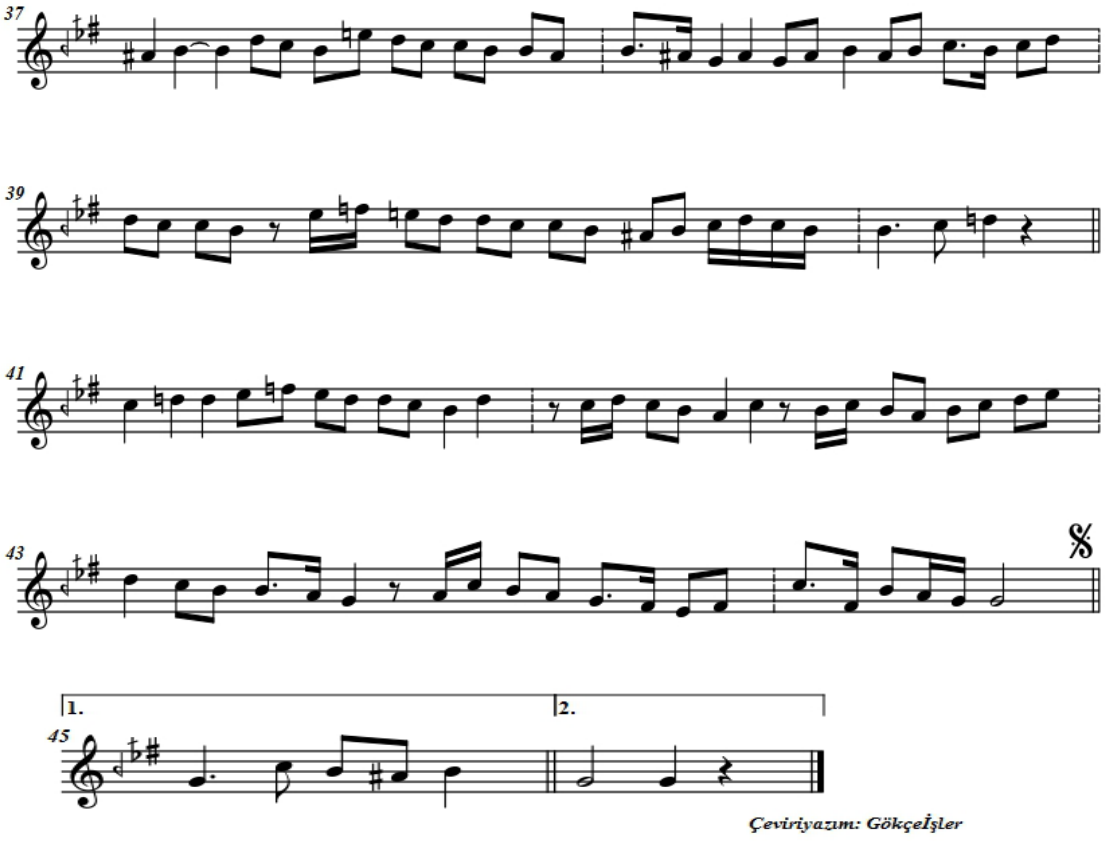

Çeviriyazım: GökçeİşLer

4.3.9 KB -23- 1914 –4399 Buselik Aşiran Peşrevi -Neyzen Emin Dede

İSAM No: KB-23-1914-4399

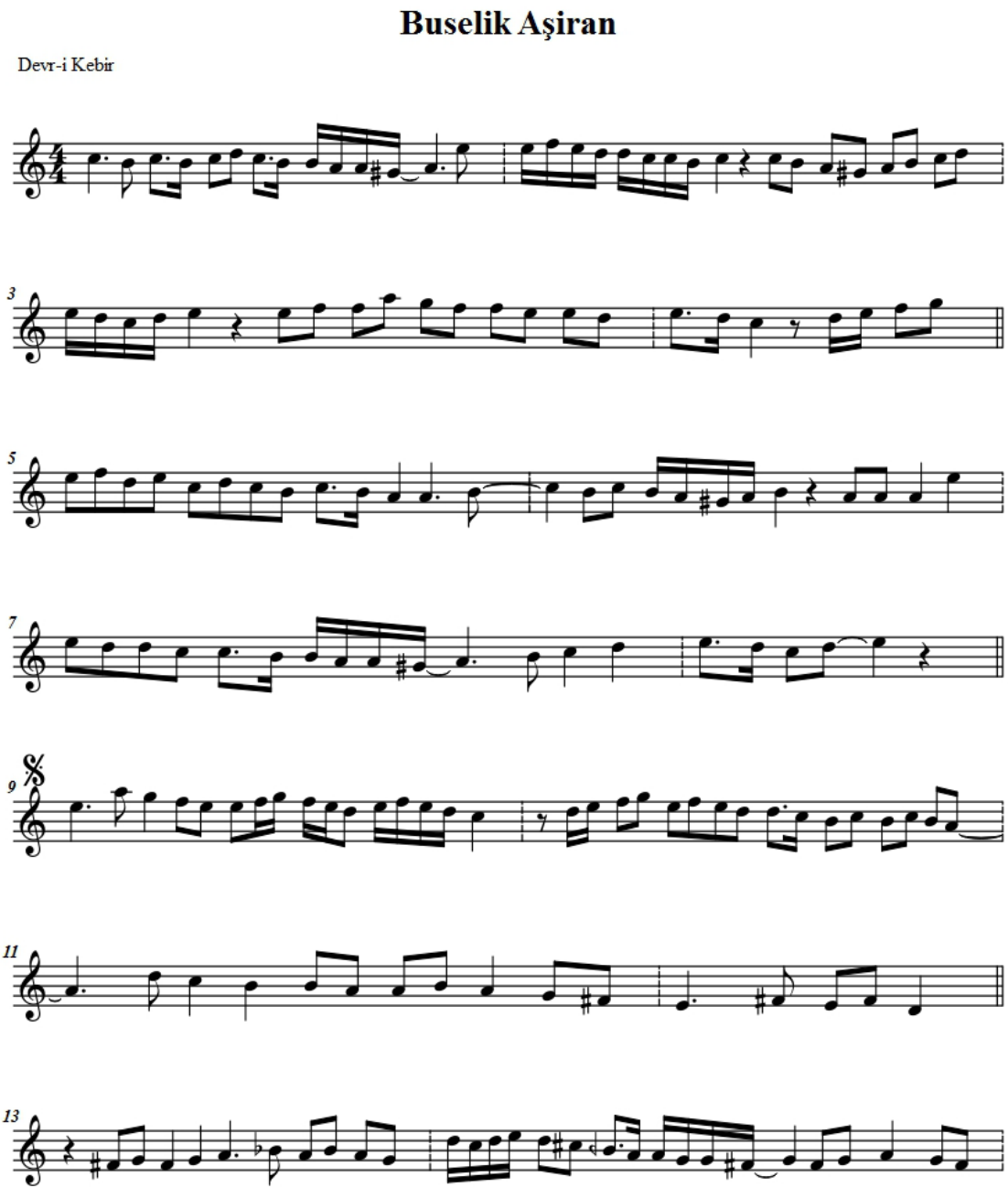

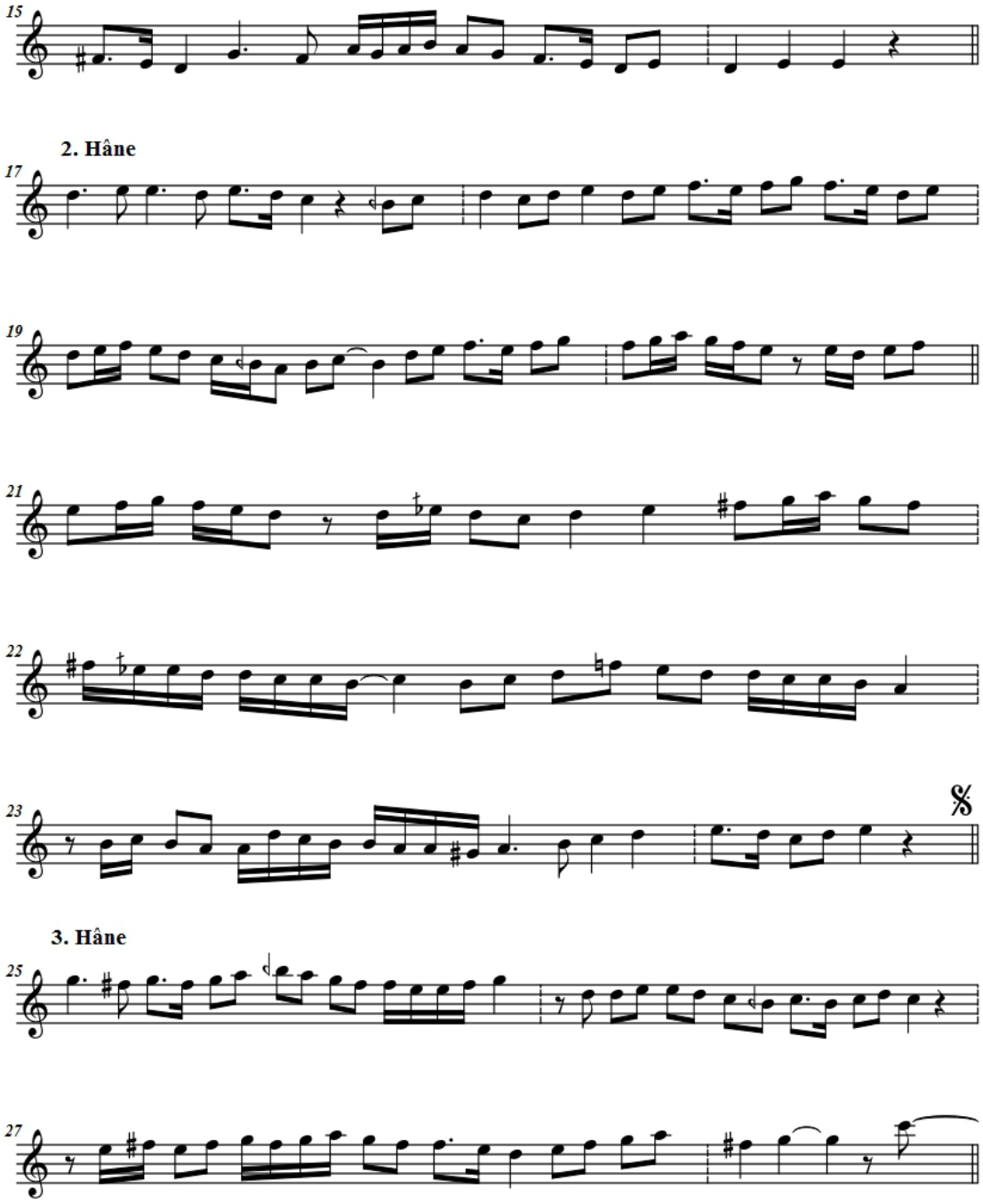
15
2. Hâne
17
19
21
22
23
3. Hâne
25
27

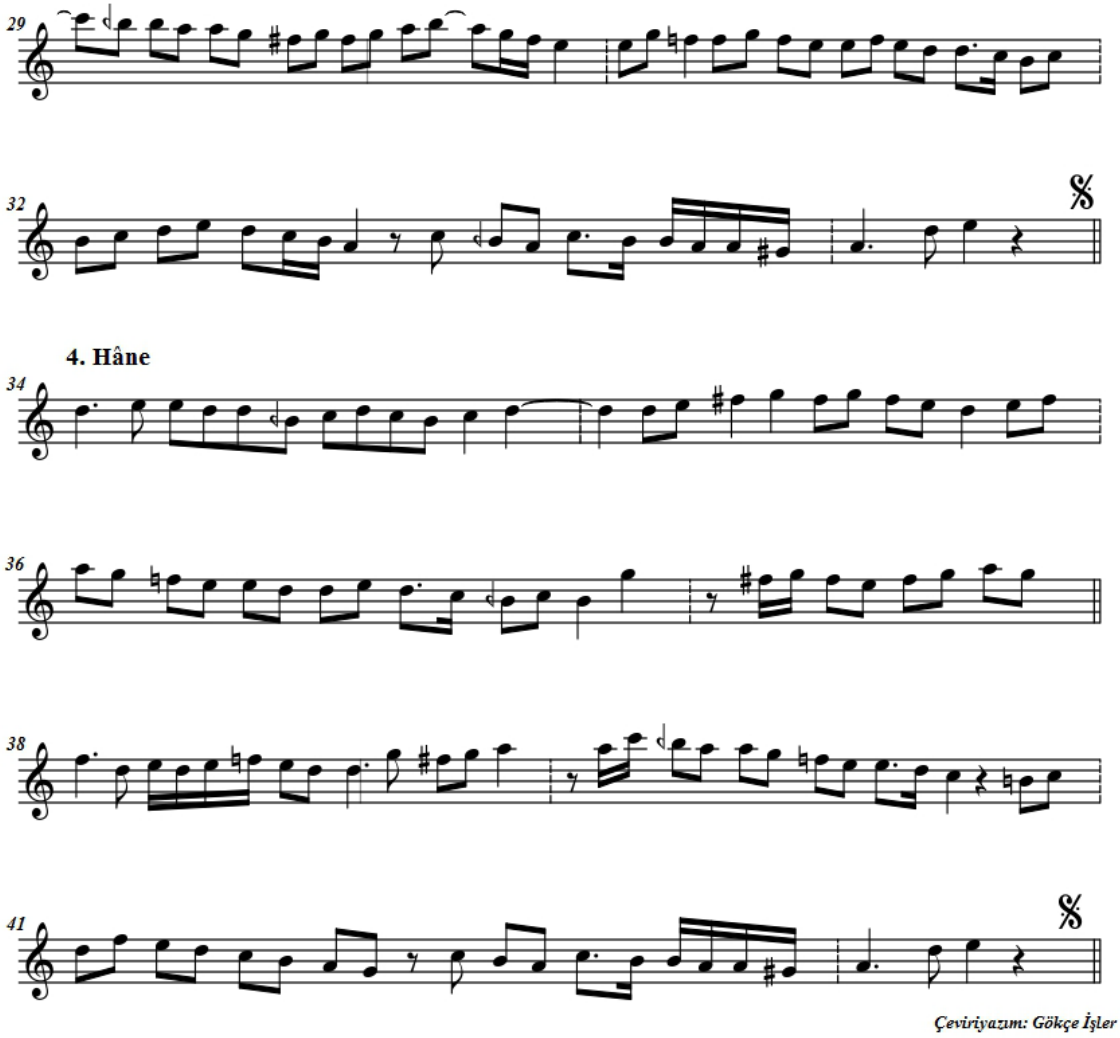

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.10 KB- 24 – 1921–4521 Tahir Peşrevi – Dr. Suphi Ezgi

İSAM No: KB-24-1921-4521

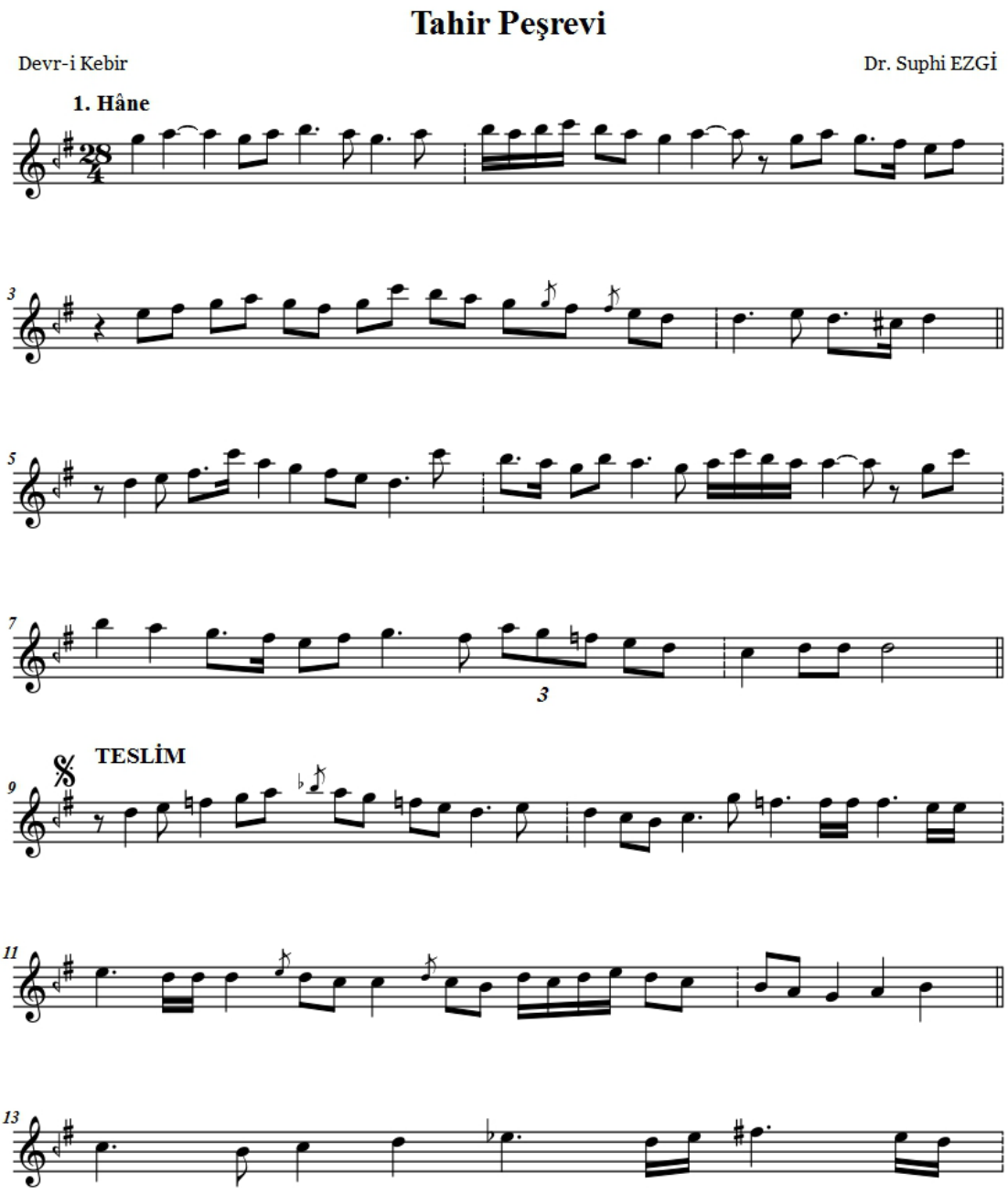

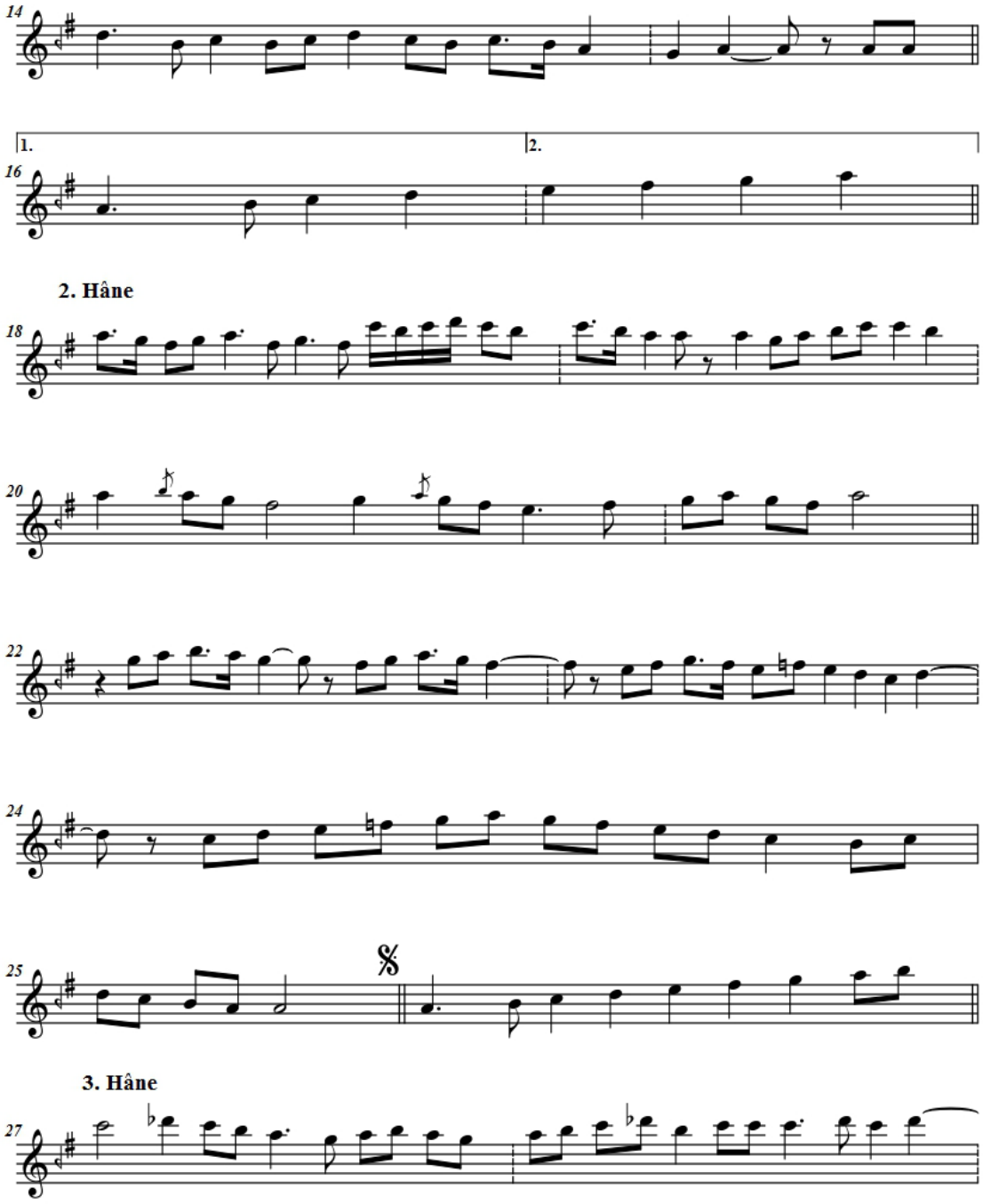
14
1.
2.
16
2. Hâne
18
20
22
24
25
3. Hâne
27

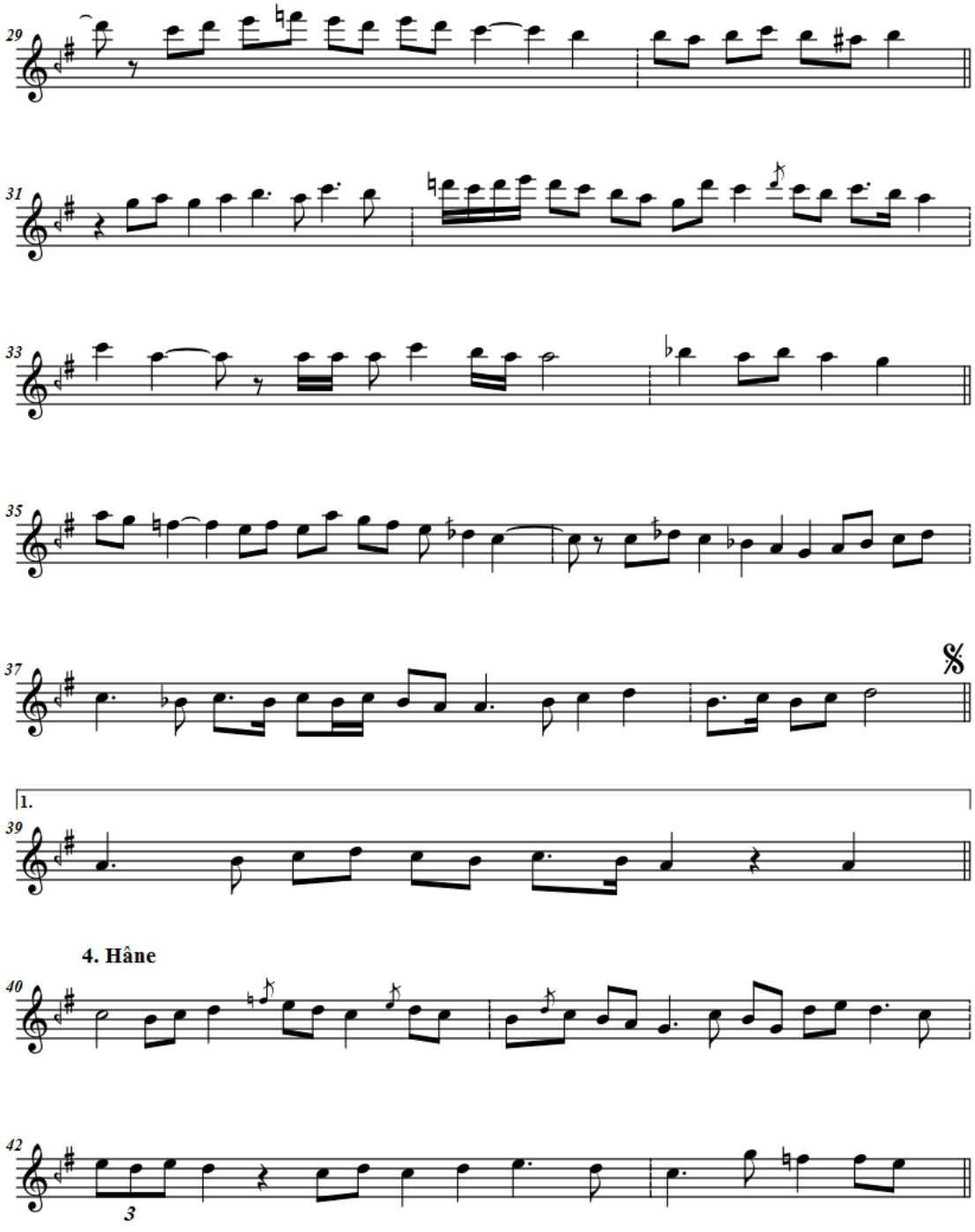
29
31
33
35
37
1.
39
4. Hâne
40
42
3

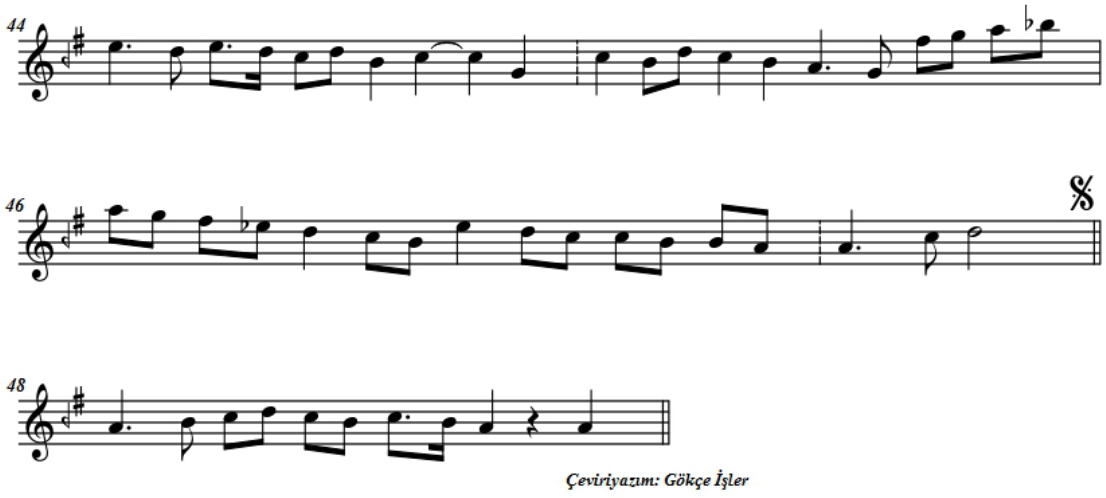

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.11 KB-24 -1921- 4522 Buselik Peşrevi – Dr. Suphi Ezgi

İSAM No: KB-24-1921-4522

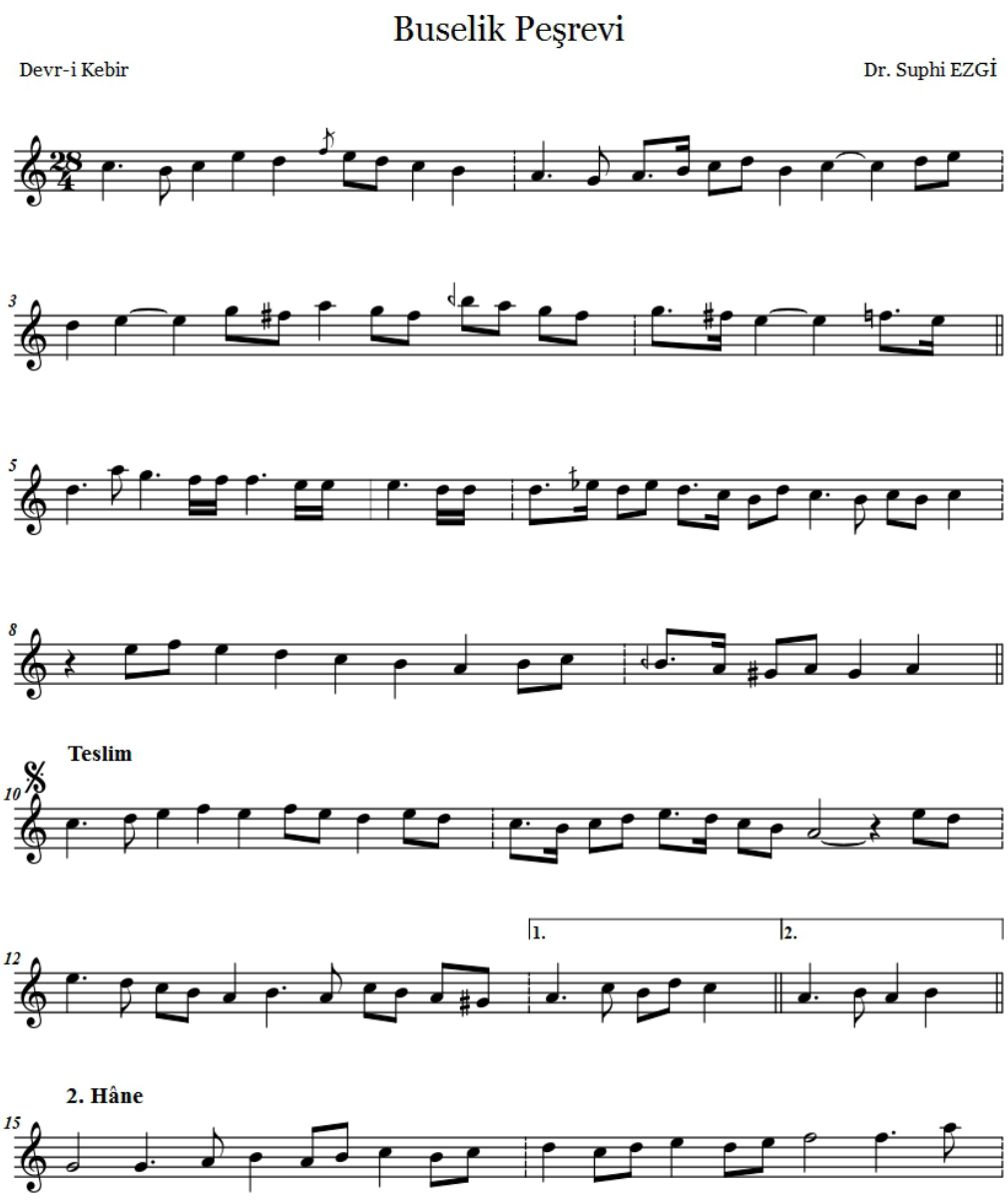

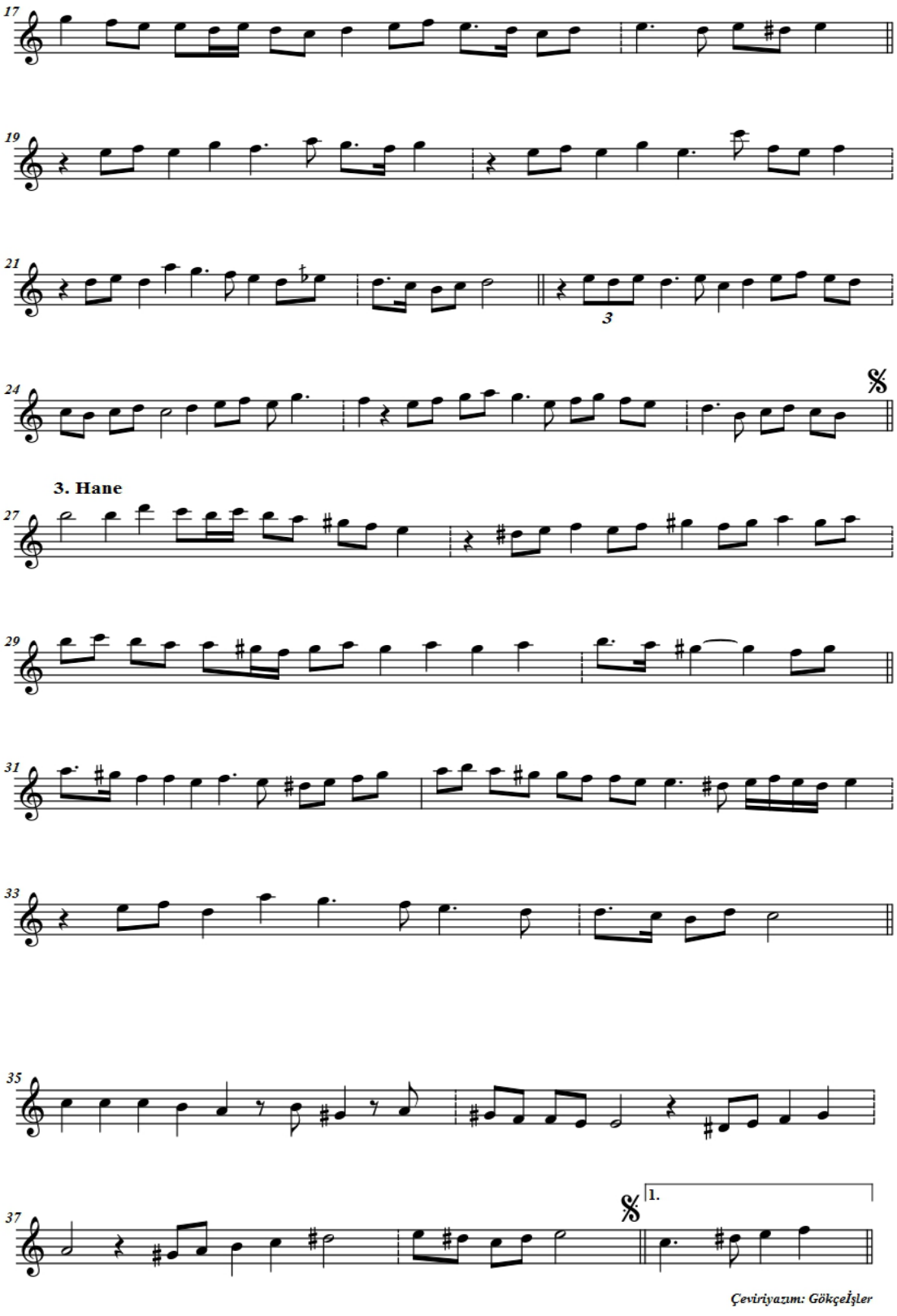
17
19
21
3
24
3. Hane
27
29
31
33
35
37
1.
Çeviriyazım: GökçeİşlerGökçeİşler

4.3.12 KB-24-1921-4523 Suzidil Peşrevi – Dr. Suphi Ezgi

İSAM No: KB-24-1921-4523

Suzidil Peşrevi

Sofyan — Suphi EZGİ

1. Hane

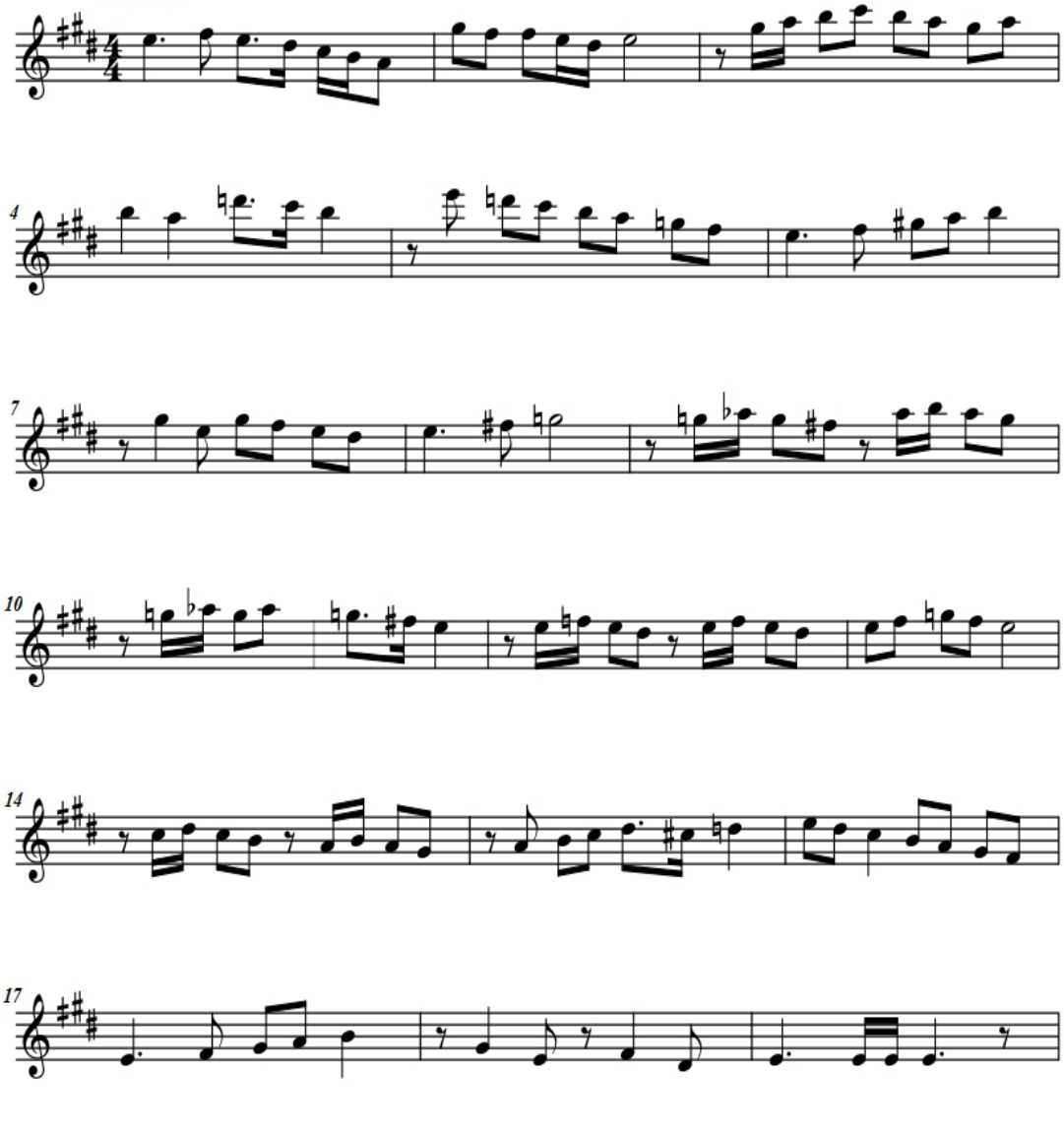

2. Hâne

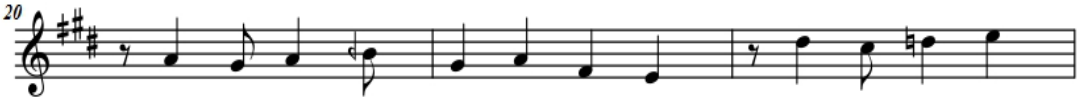

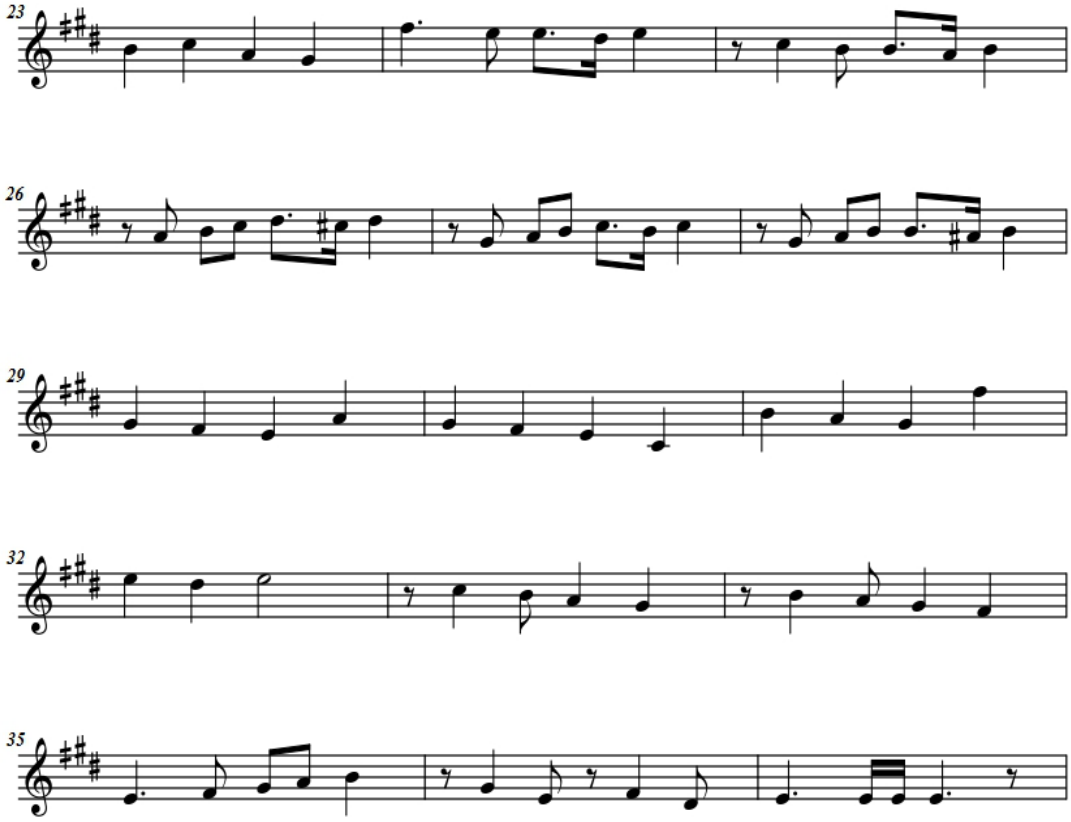

3. Hâne

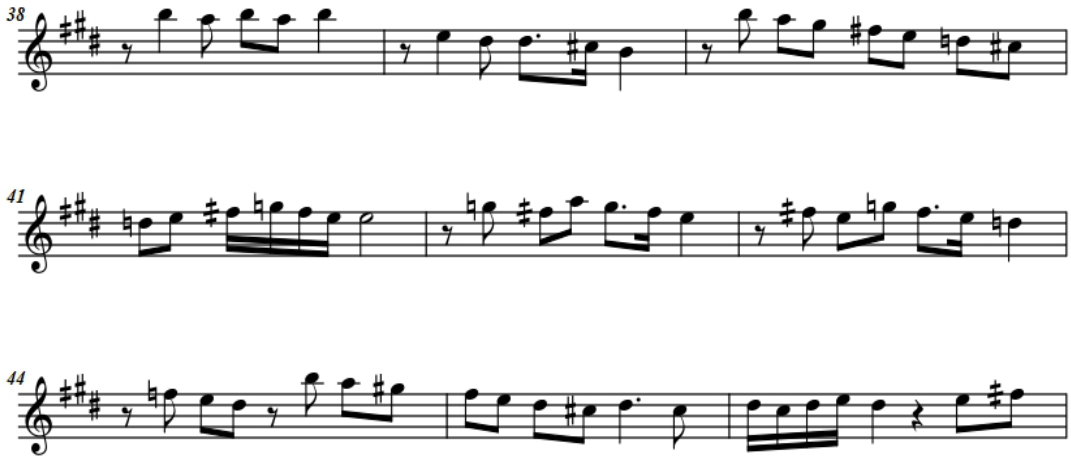

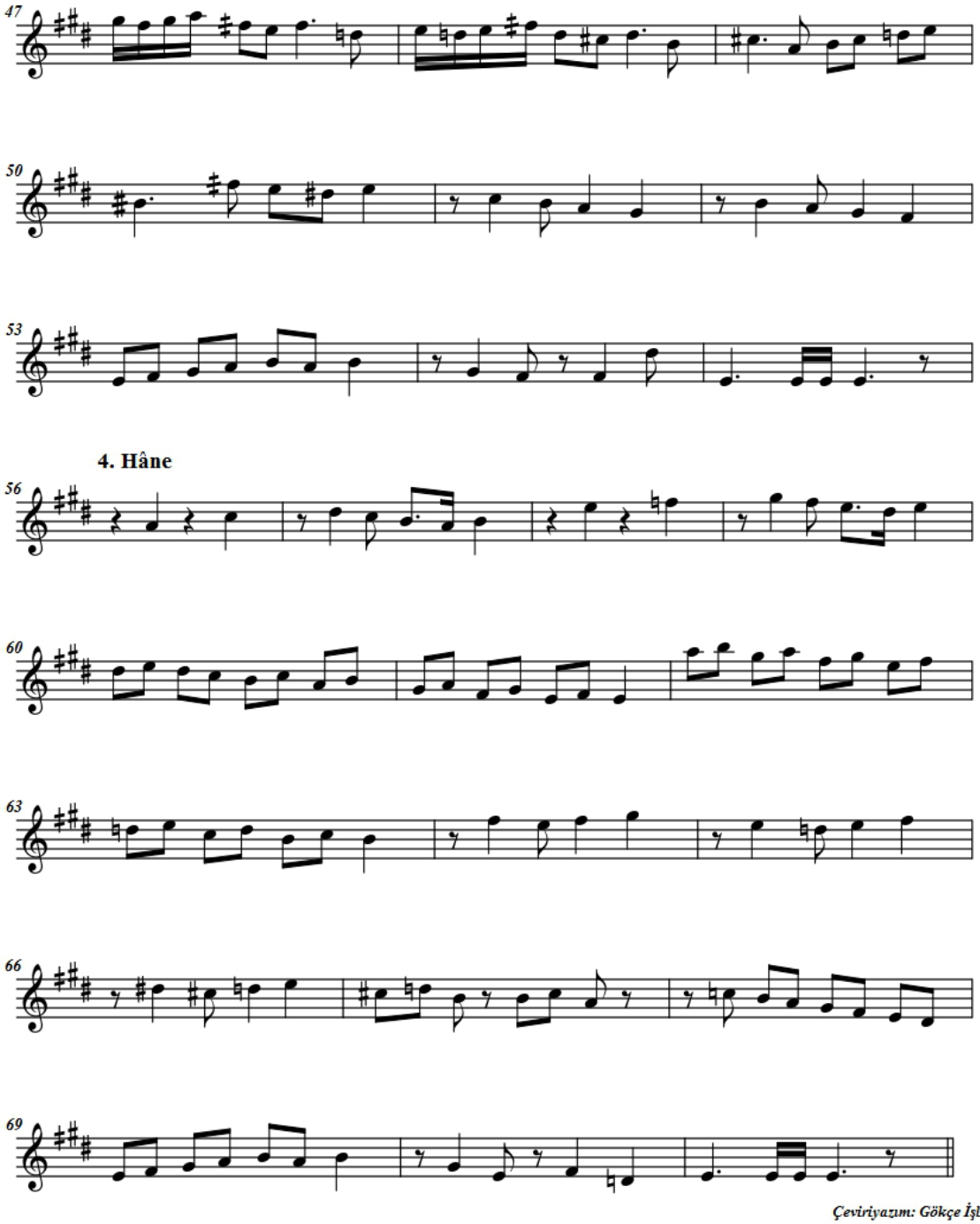

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.13 KB-24- 1921- 4529 Nişaburek Peşrevi – İsak (Tanburi)

İSAM No: KB-24-1921-4529

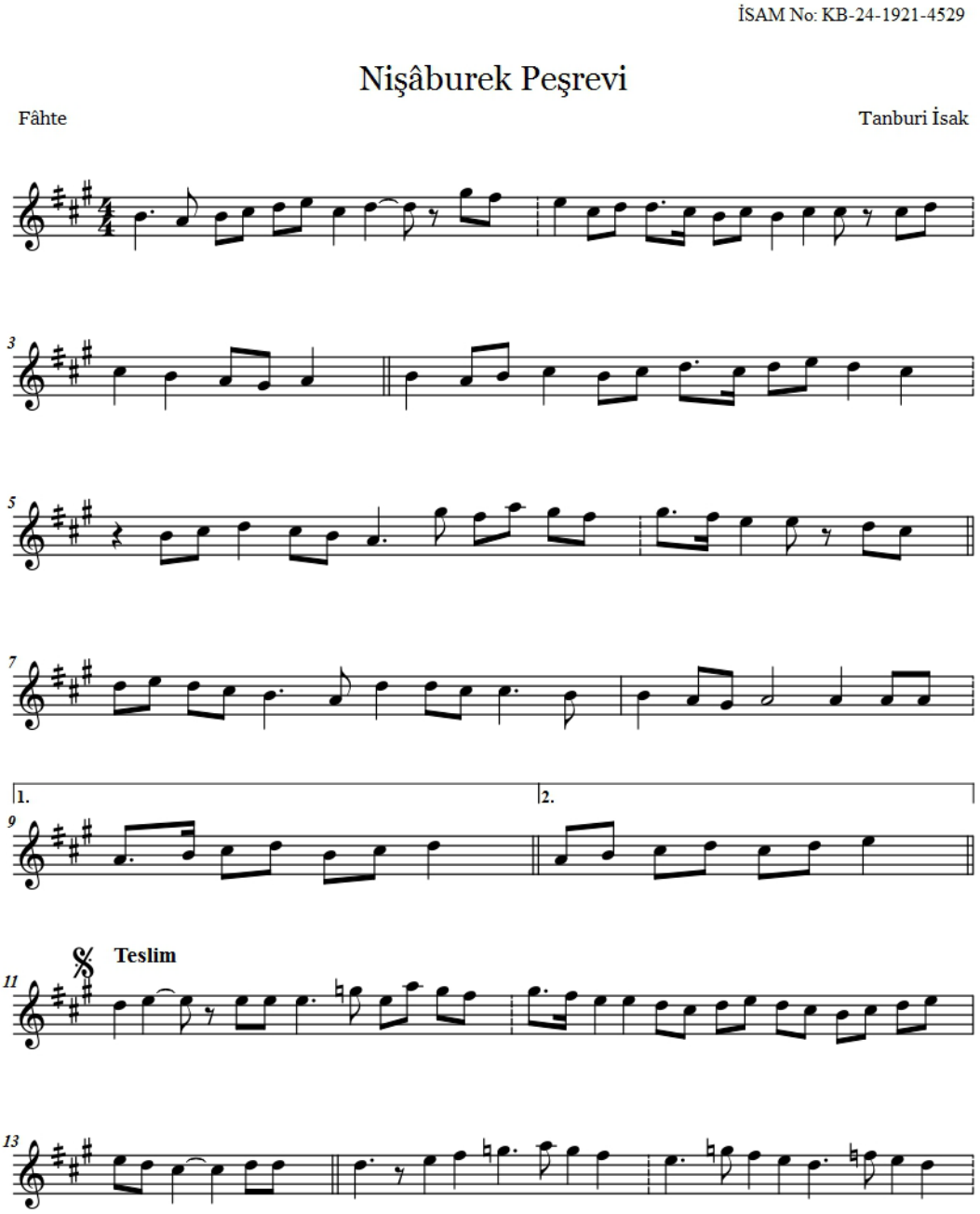

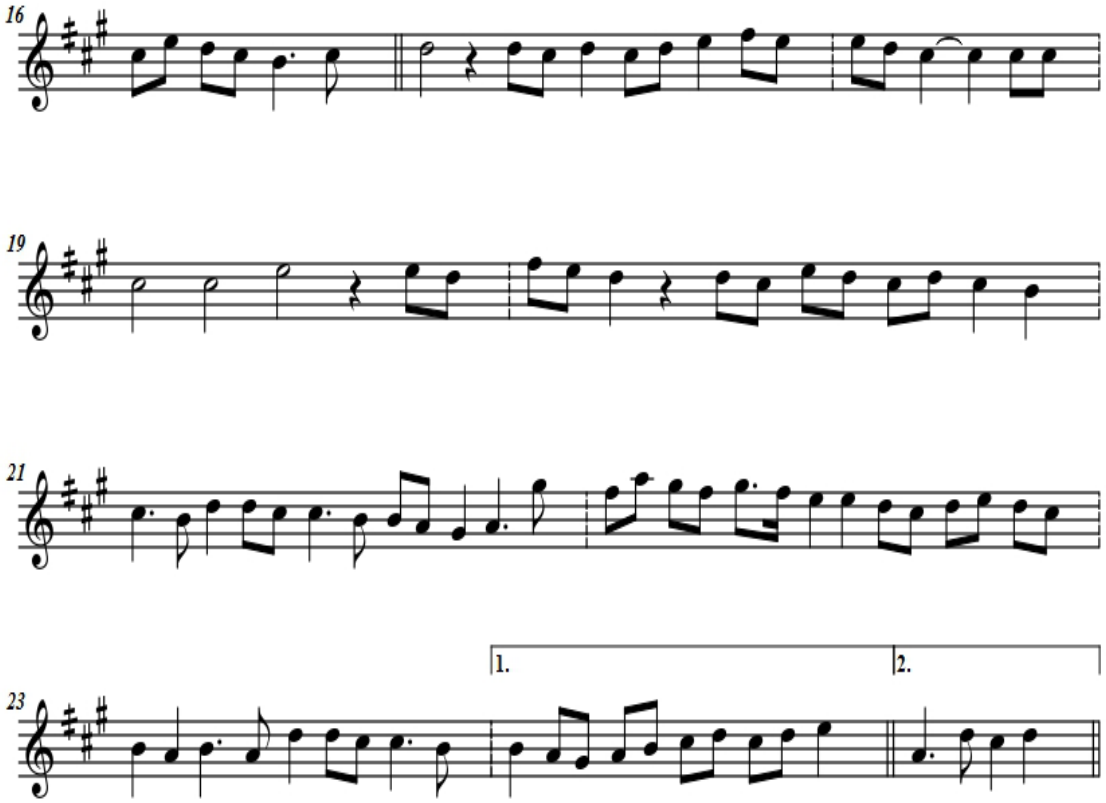

2. Hâne

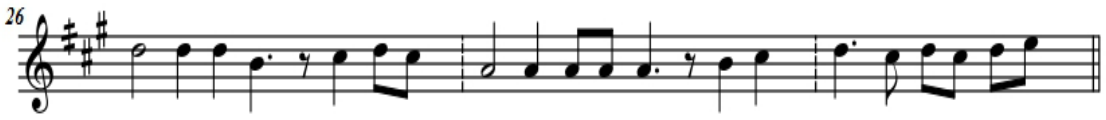

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.14 KB-24-1922-4542 Tahir Buselik Peşrevi – Sultan I. Mahmud

İSAM No: 24-1922-4542

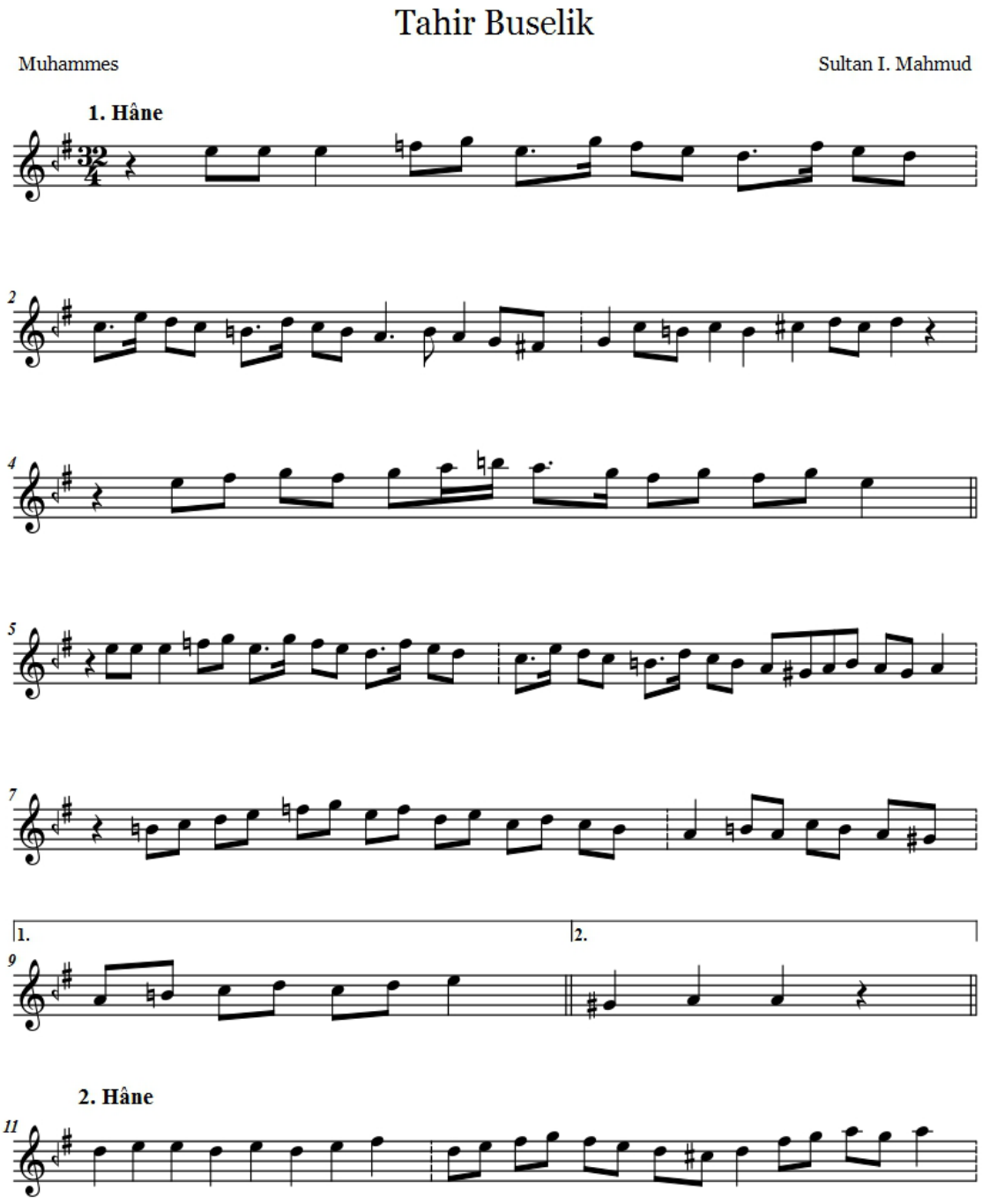

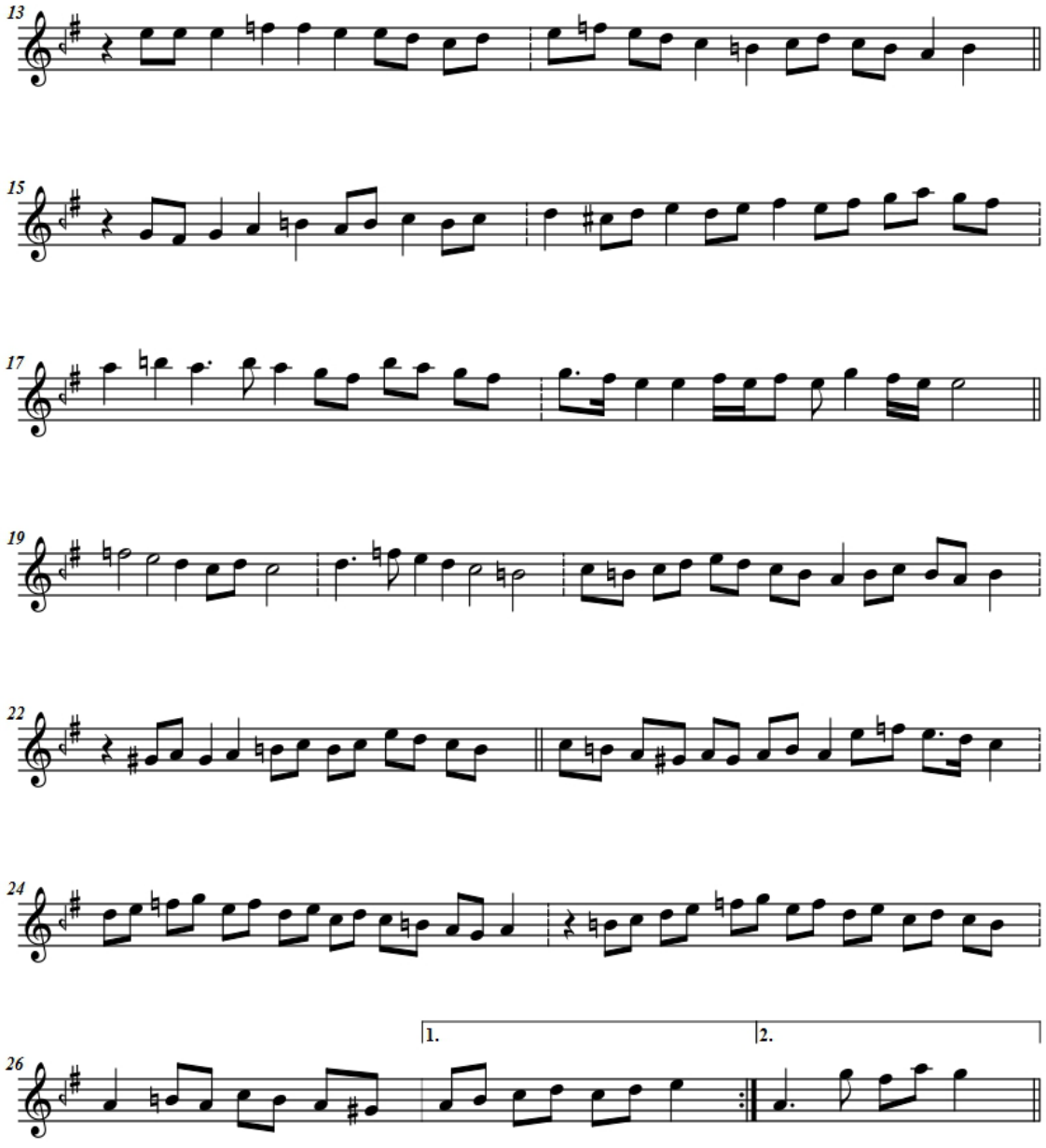

3. Hâne

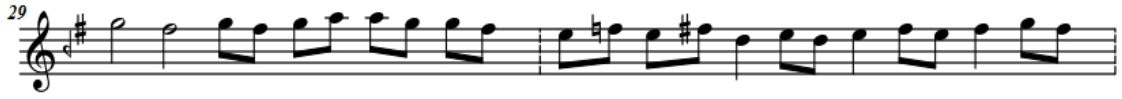

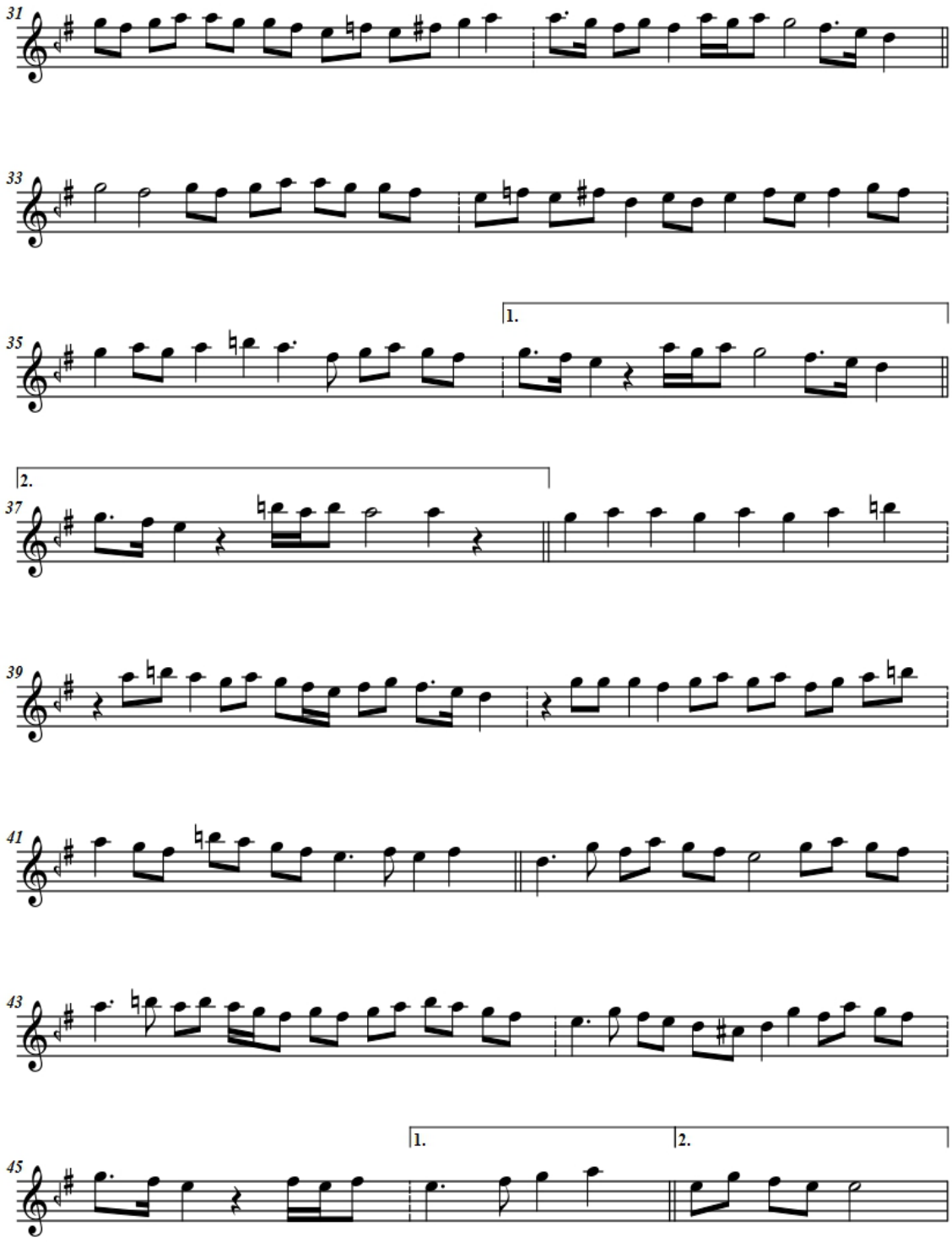
31
33
1.
35
2.
37
39
41
43
1.
2.
45

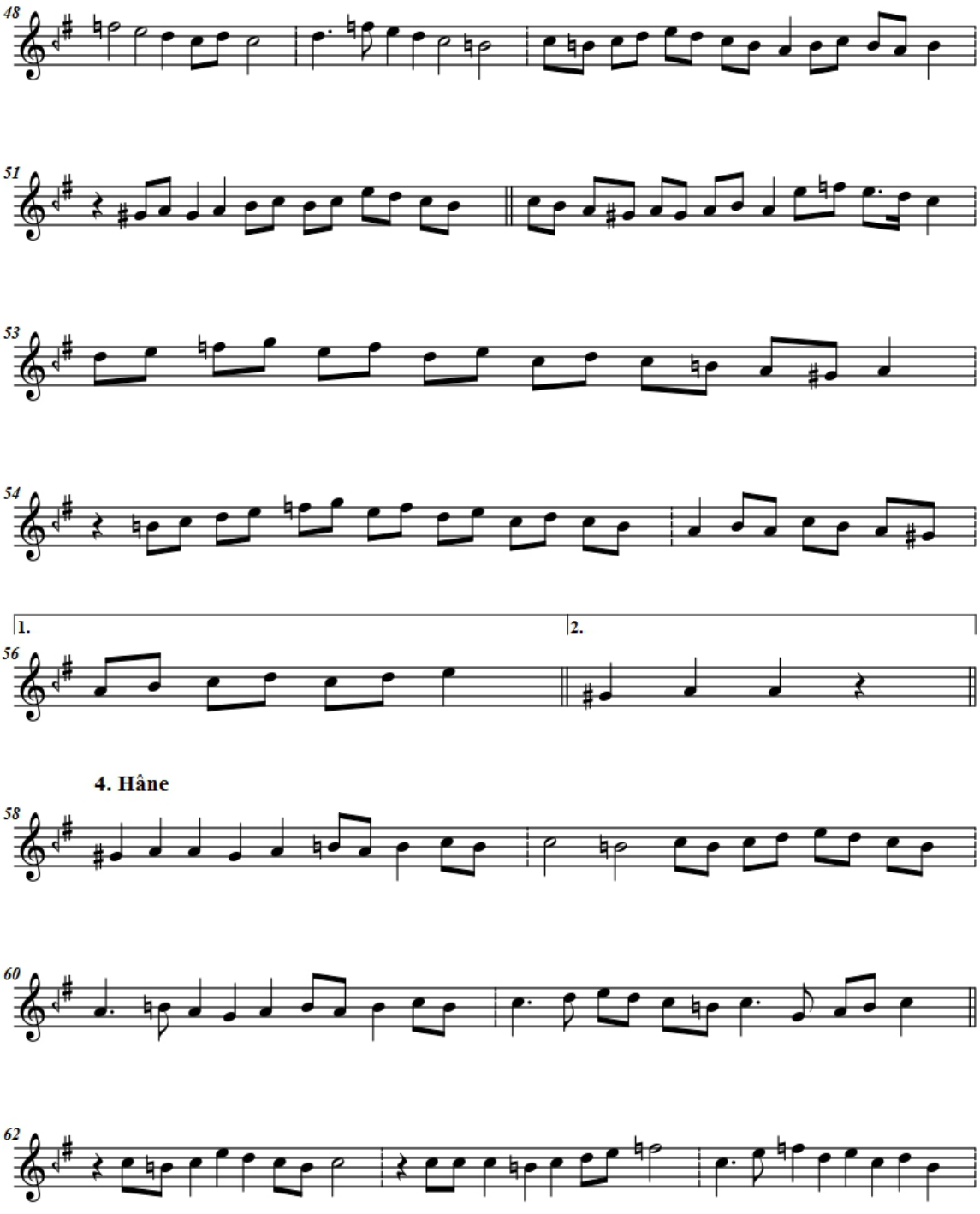

4. Hâne

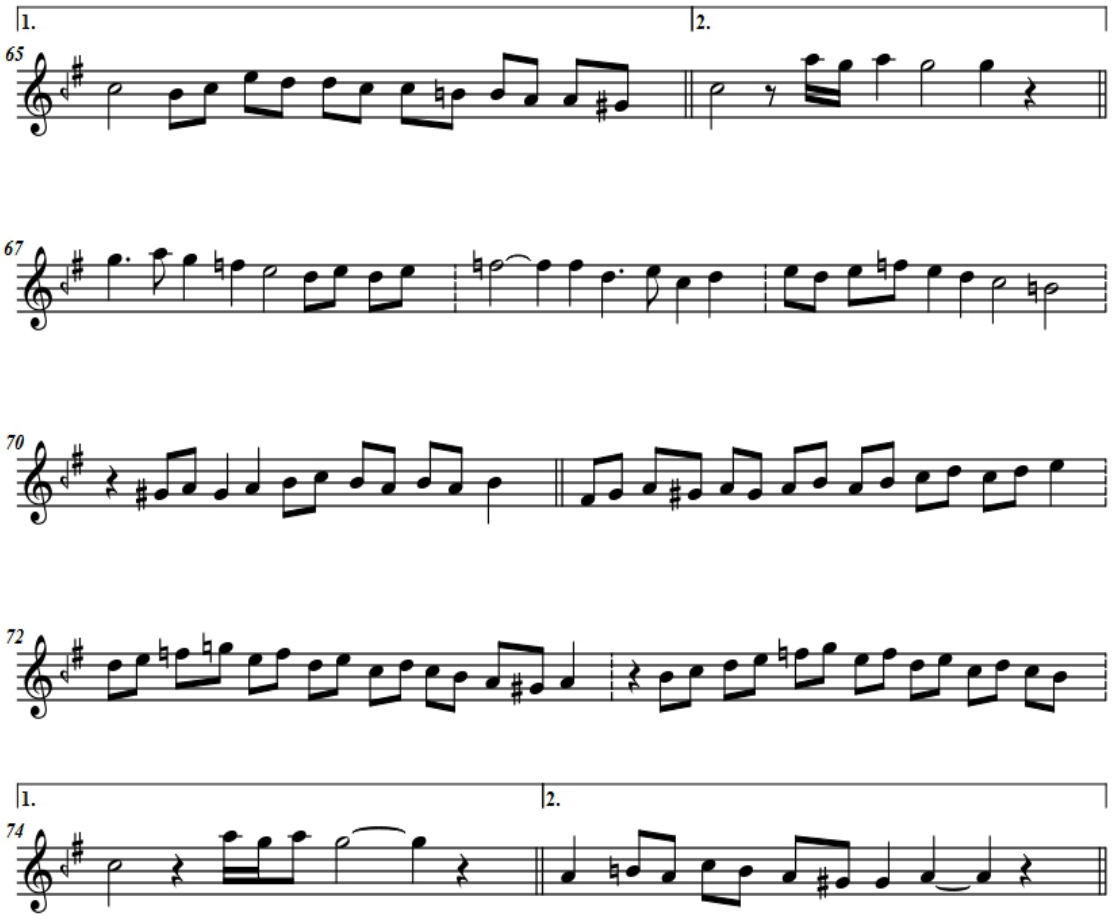

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.15 KB-24-1922- 4572 Hicaz Aşiran Peşrevi – Dr. Suphi Ezgi

İSAM No: KB-24-1922-4572

Devri Kebir Usulünde Hicaz Aşiran Peşrevi

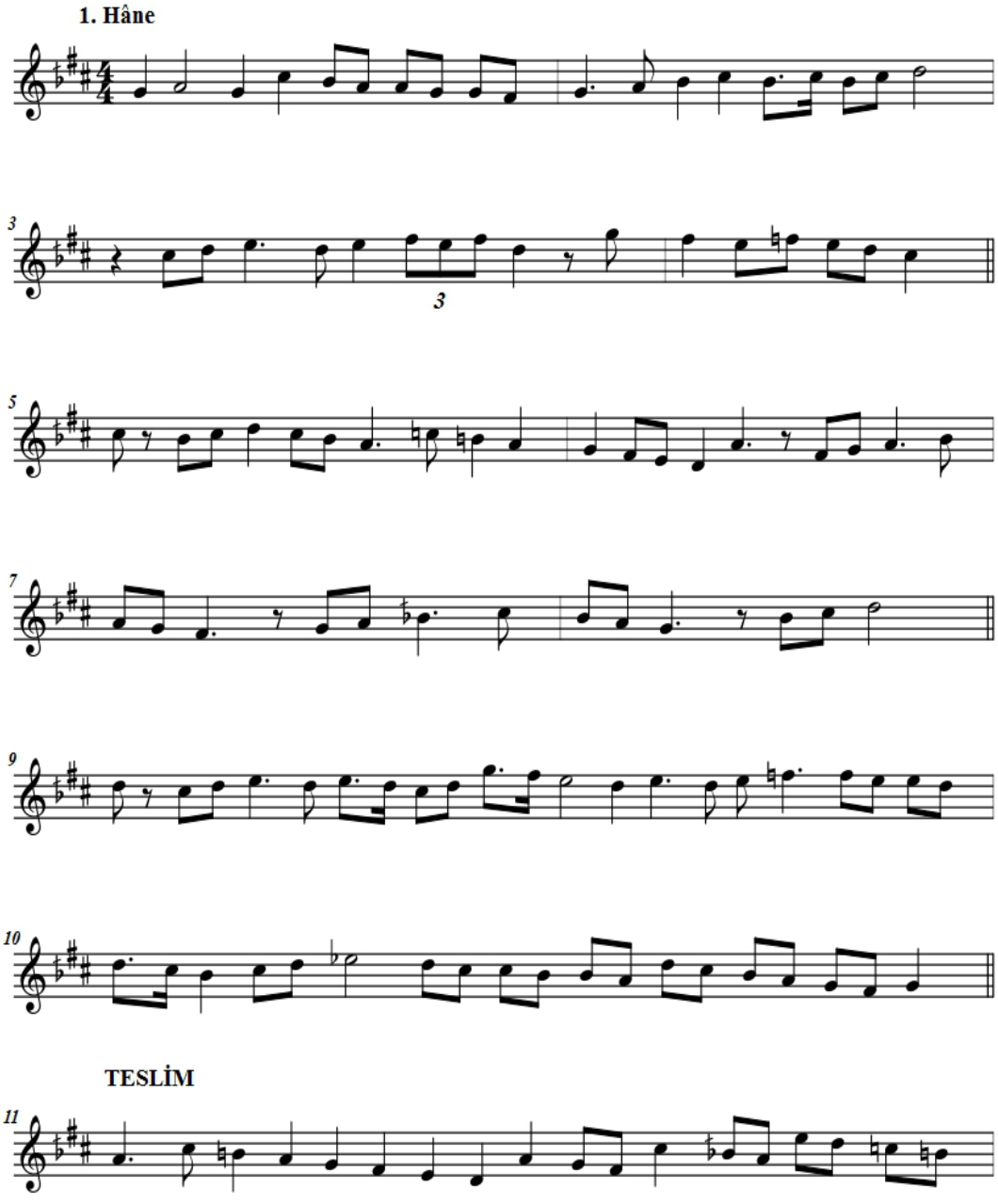

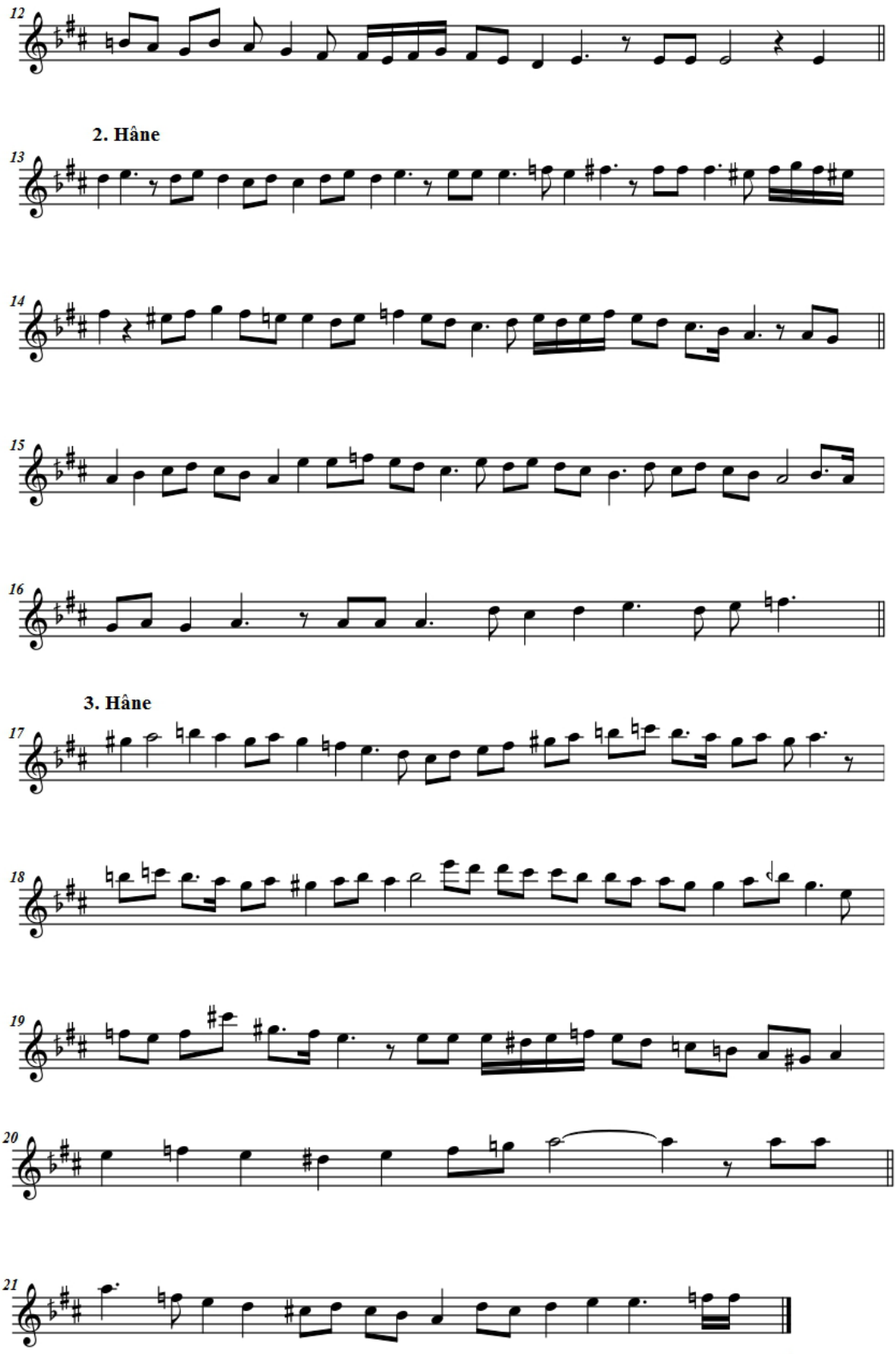

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.16 KB-24-1923-4578 Dügah Peşrevi – Hüseyin Fahreddin Dede

İSAM No: KB:24-1923-4578

Hüseyin Fahrettin Dede'nin Dügâh Peşrevi

Devr-i Kebir

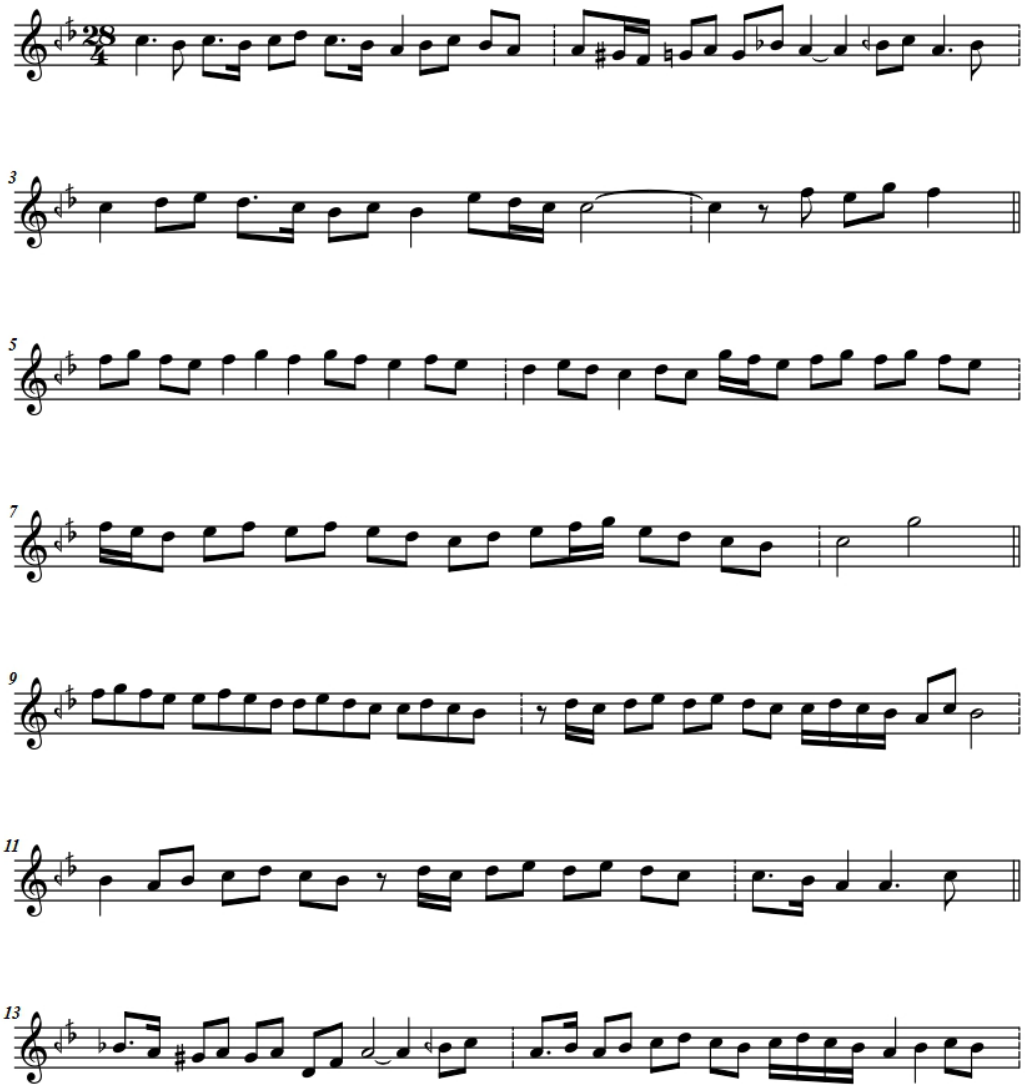

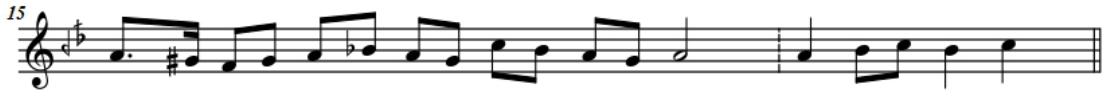

2. Hâne

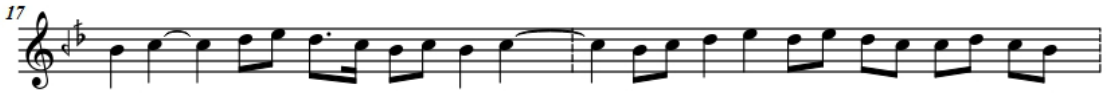

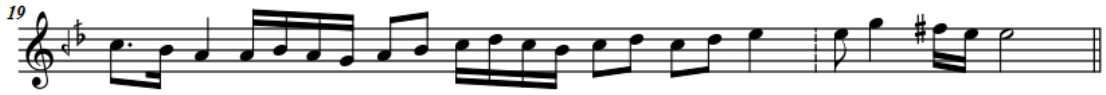

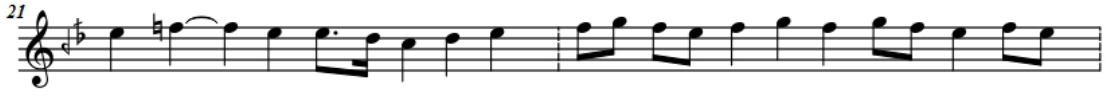

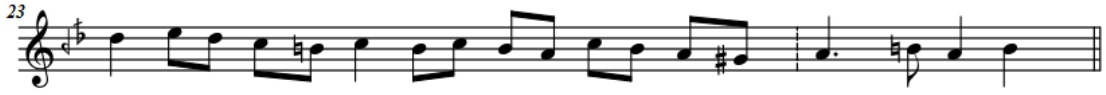

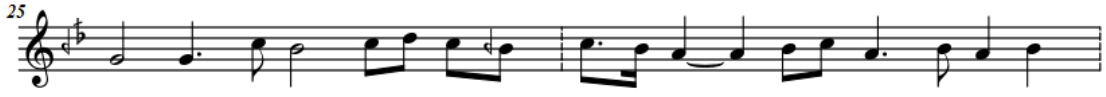

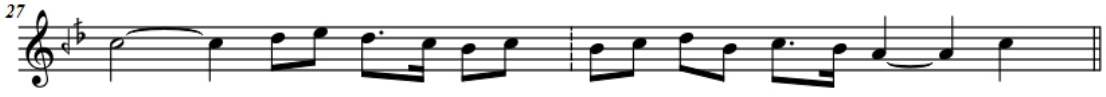

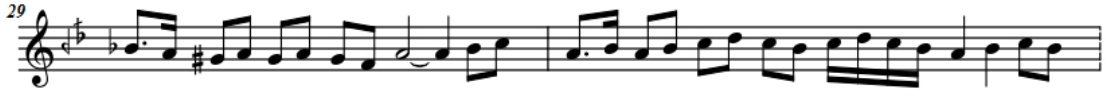

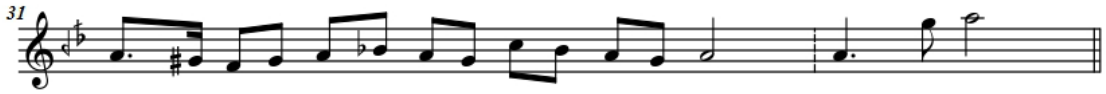

3. Hâne

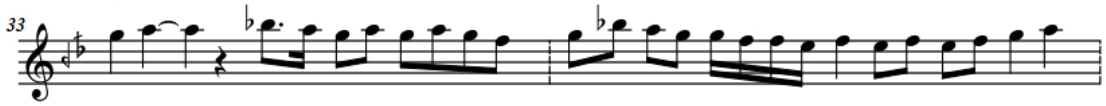

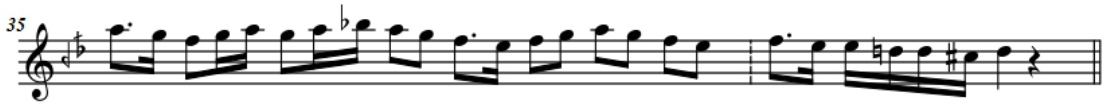

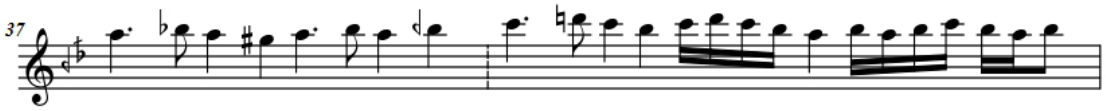

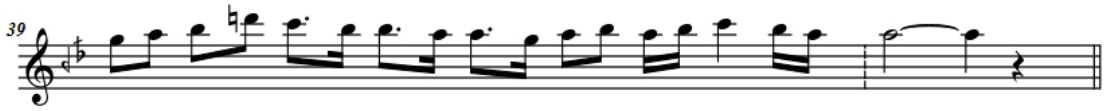

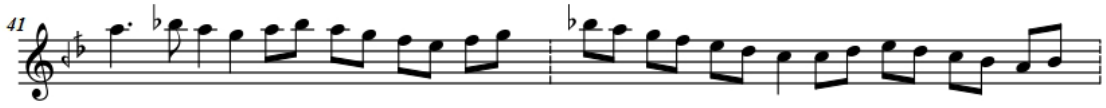

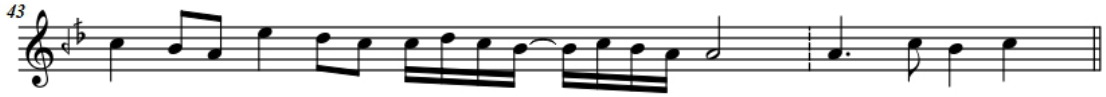

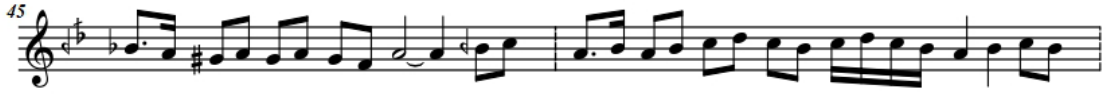

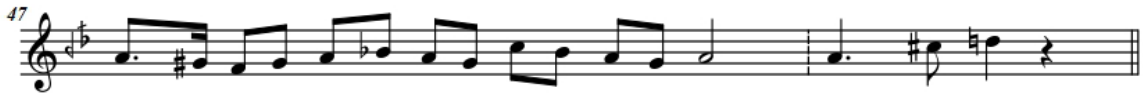

4. Hâne

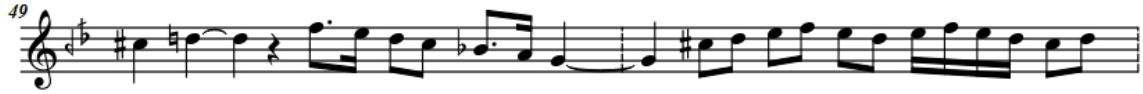

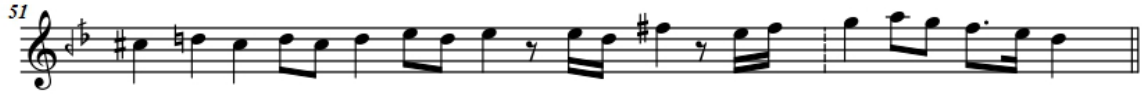

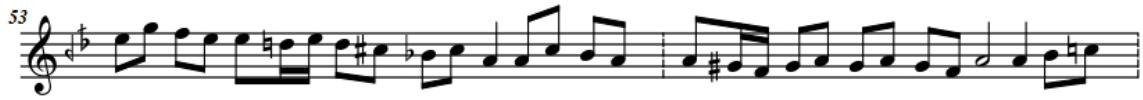

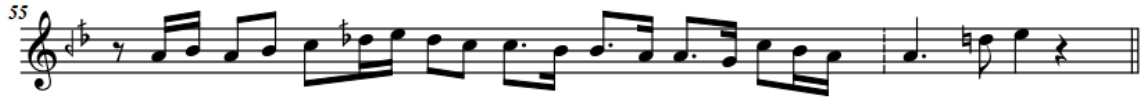

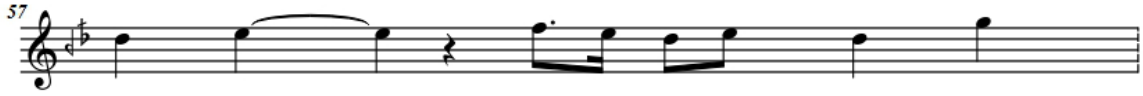

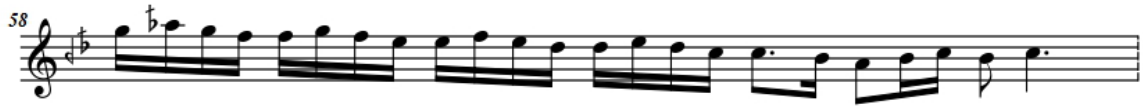

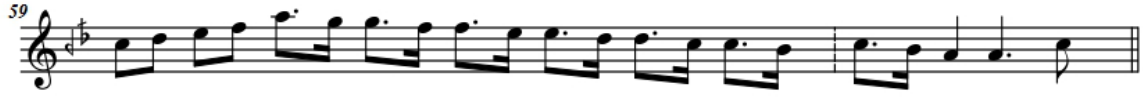

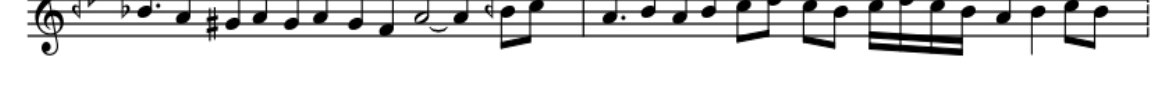

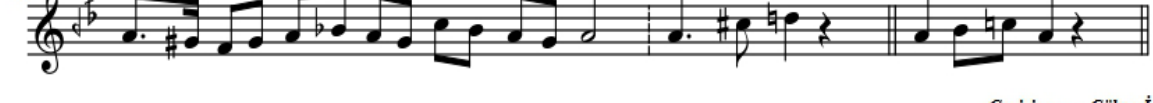

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.17 KB-1925-4593 Buselik Peşrevi – Şerif

İSAM No: KB-24-1925-4593

Darb-ı Feth Usulünde Şerif'in Buselik Peşrevi

Darb-ı Feth Şerif

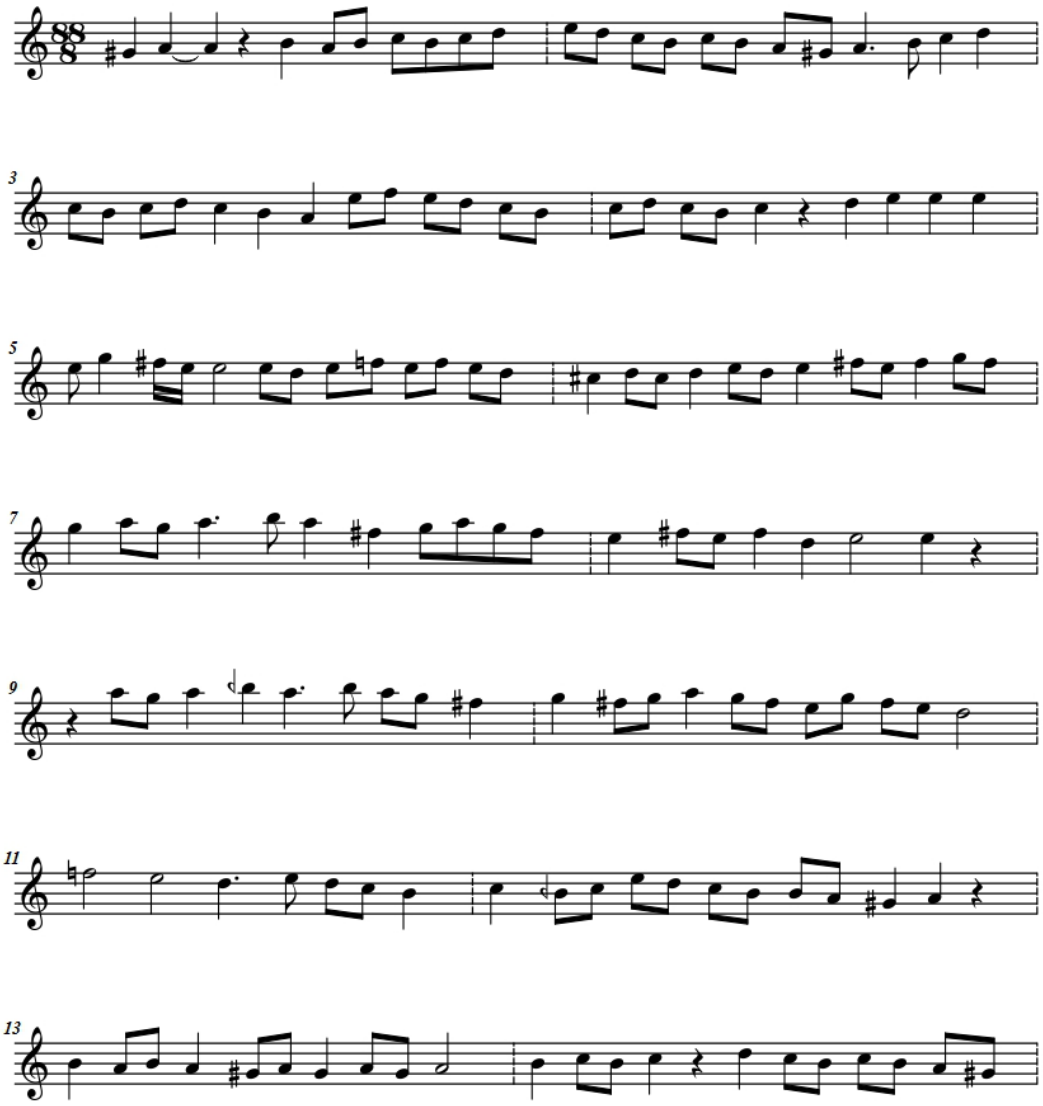

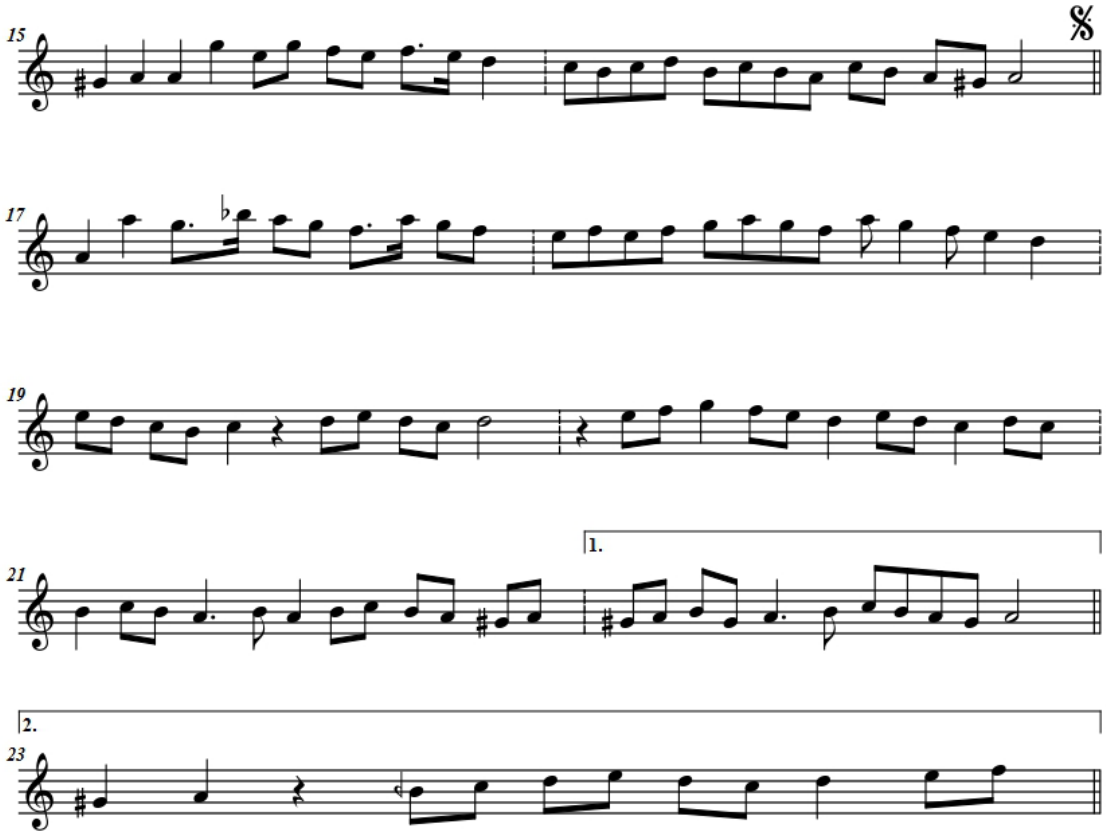

2. Hâne

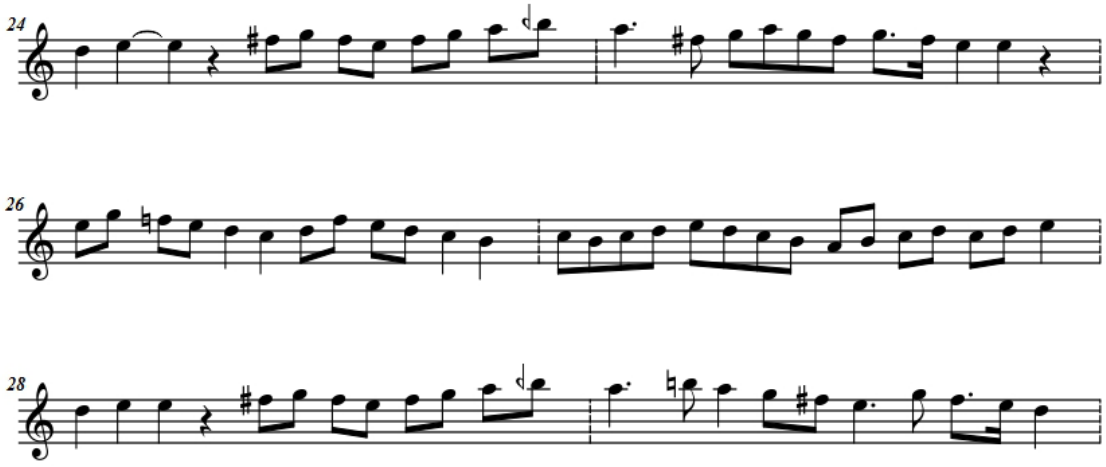

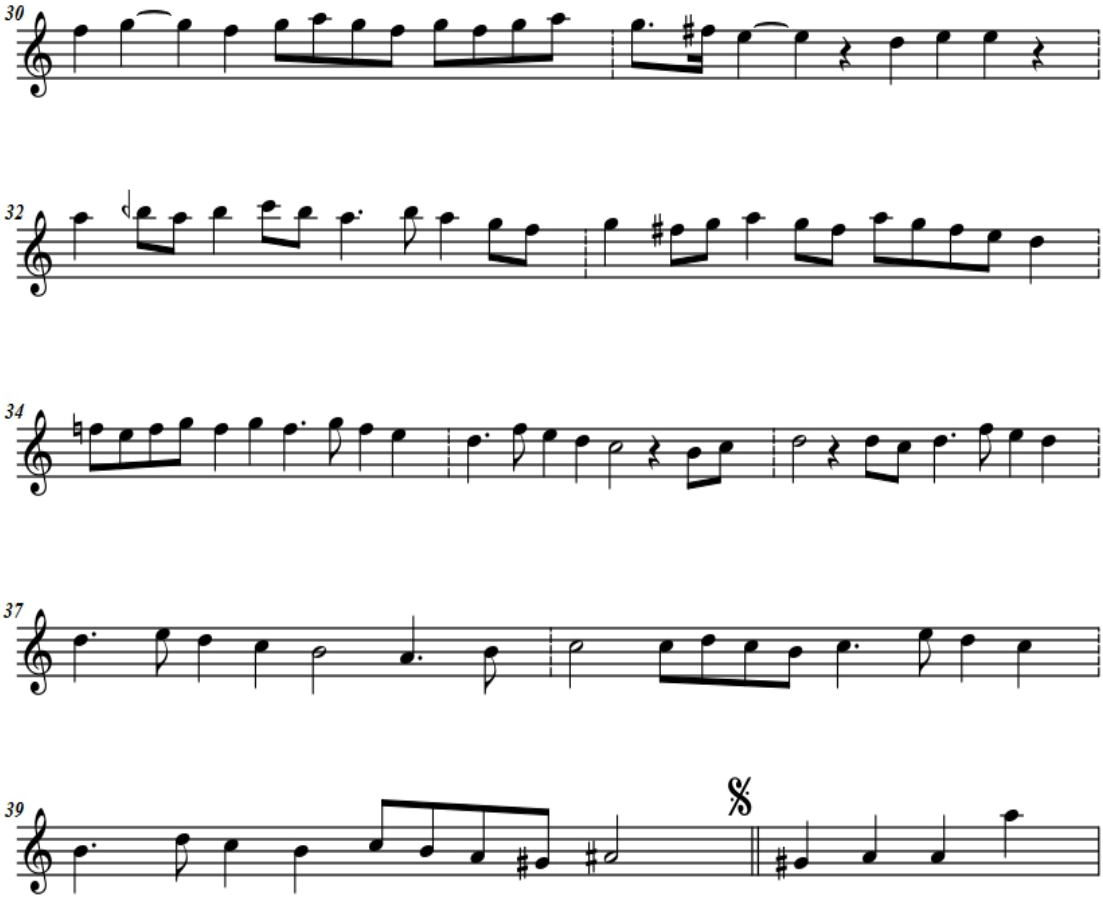

3. Hâne

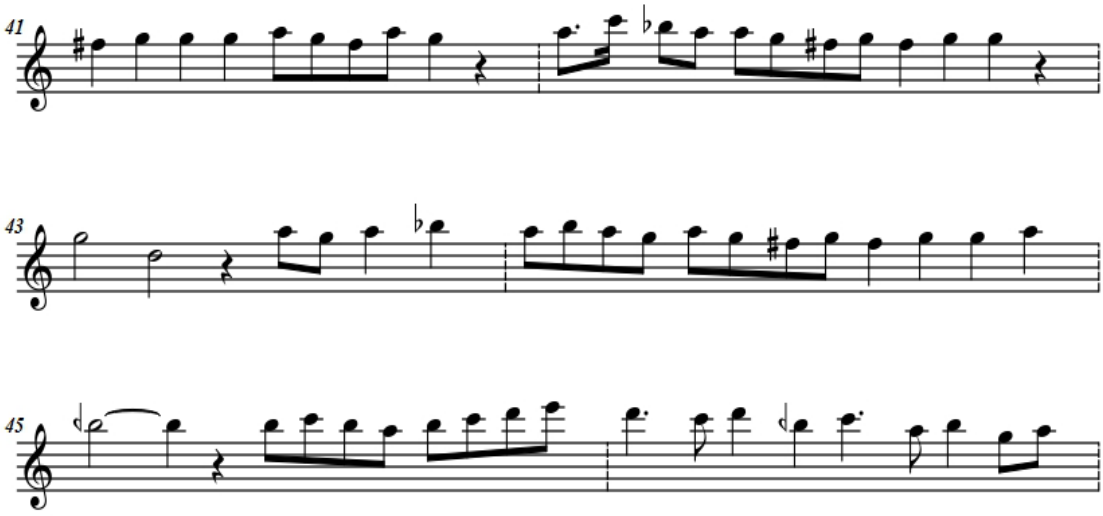

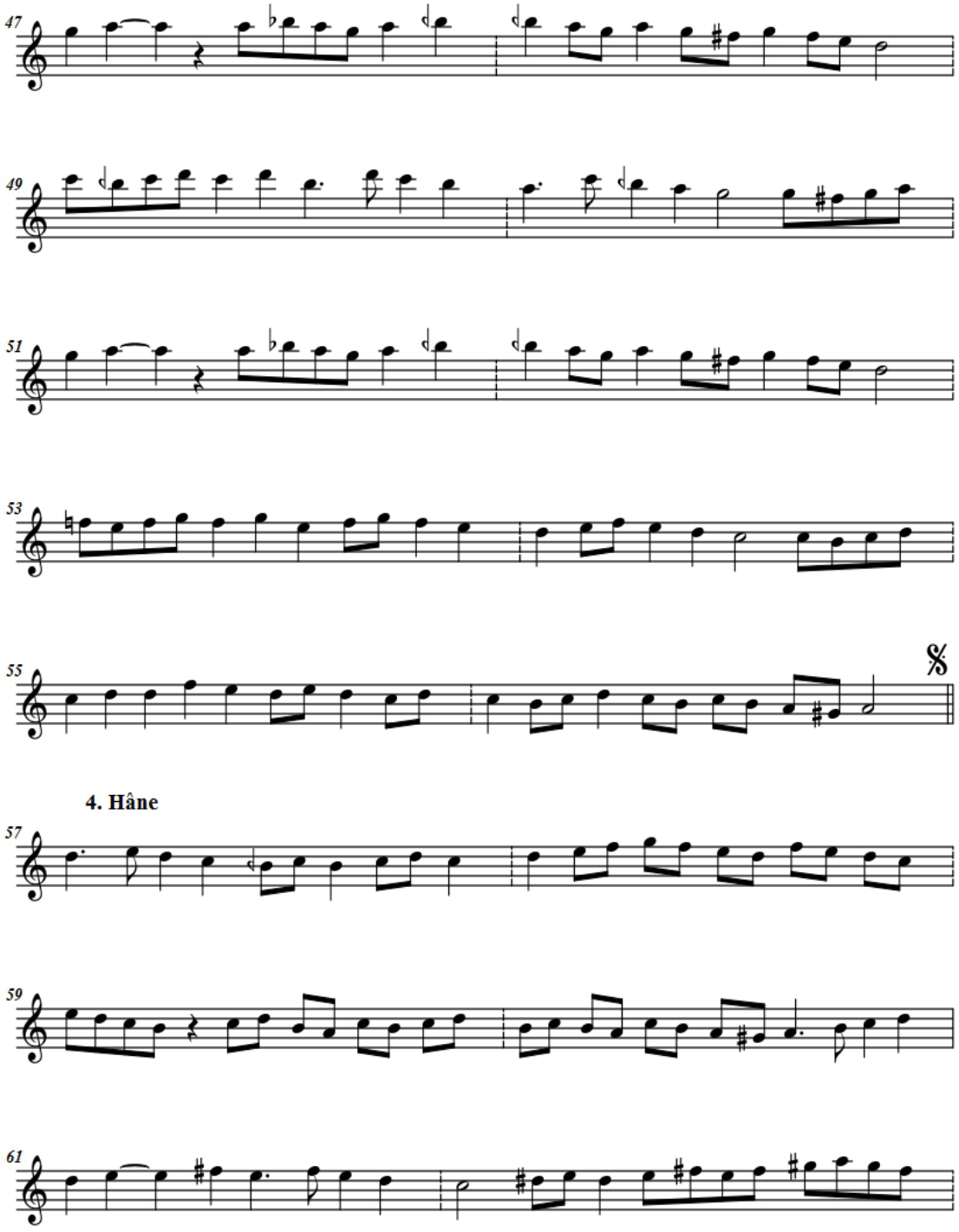
47
49
51
53
55
4. Hâne
57
59
61

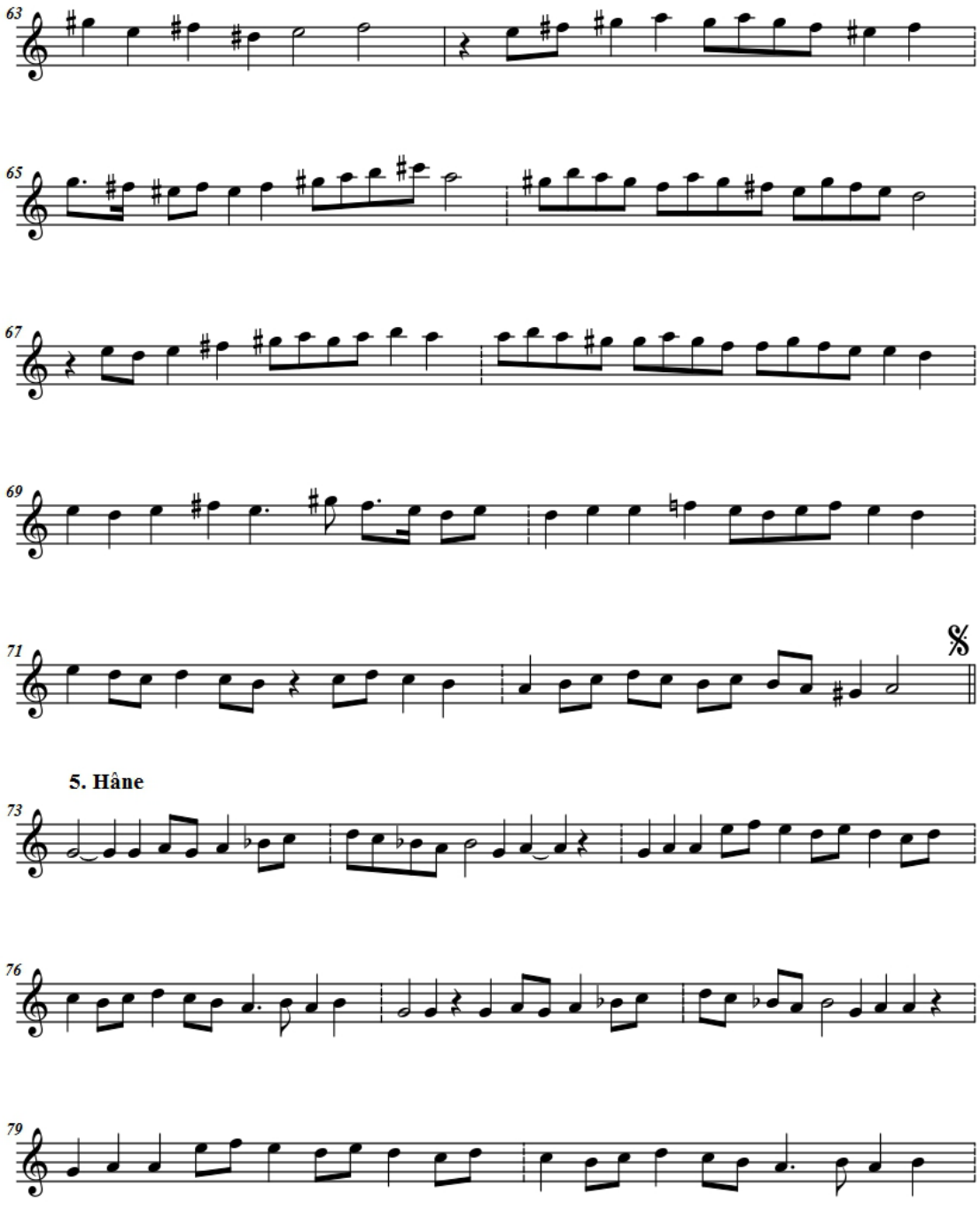

5. Hâne

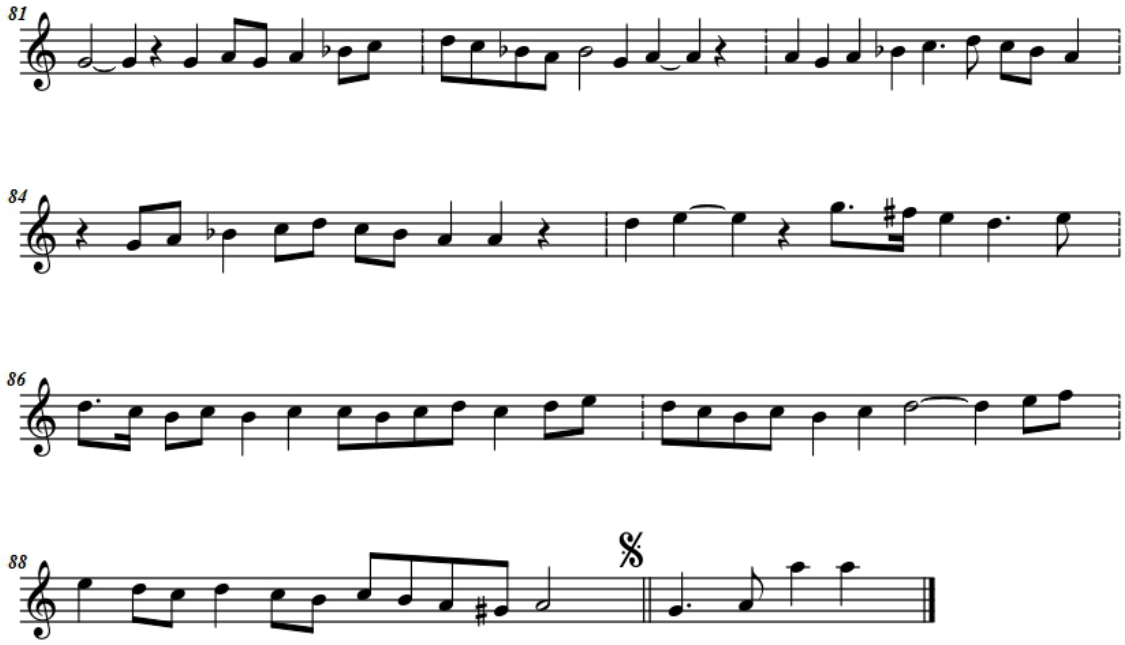

Çeviriyazım: GökçeİşIer

4.3.18 KB-24-1925-4595 – Buselik Peşrevi –Bestekarı bilinmeyen

İSAM No: 24-1925-4595

Devri Kebir Usulünde Buselik Peşrevi

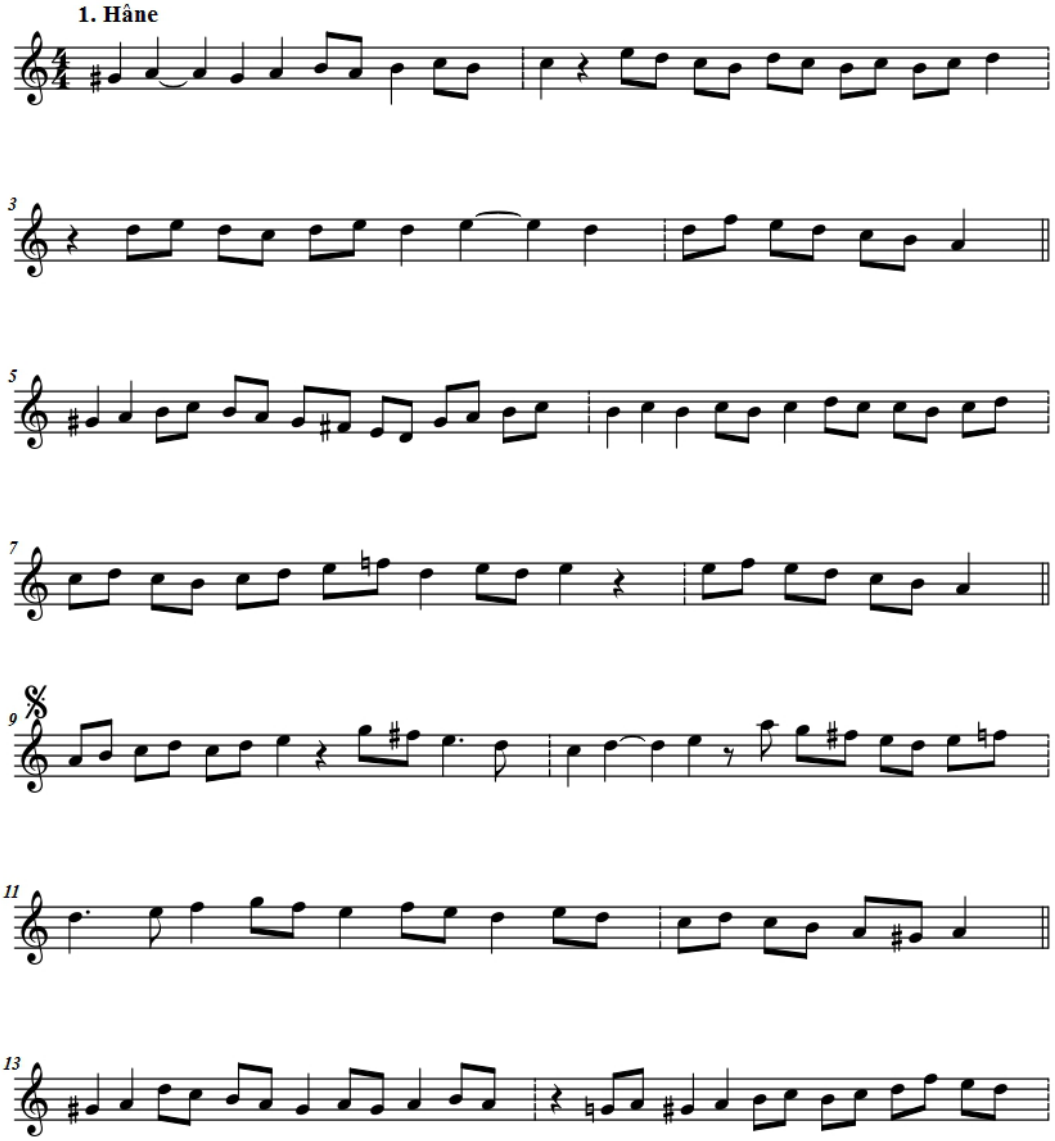

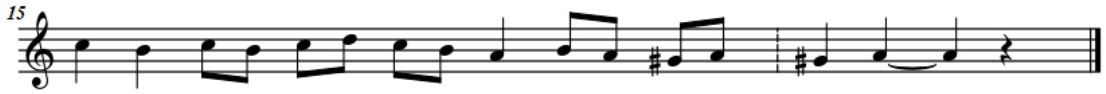

2. Hâne

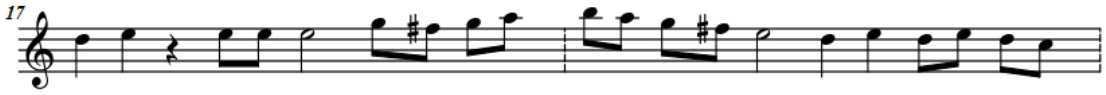

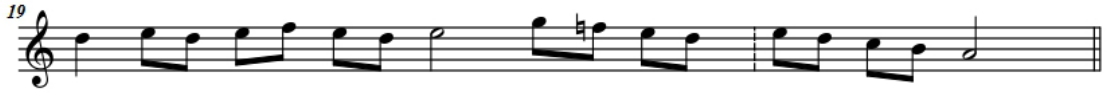

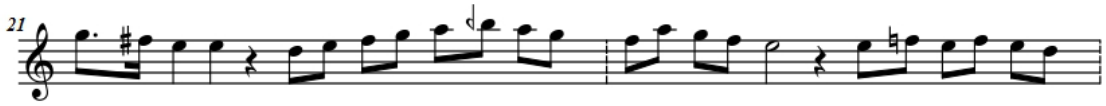

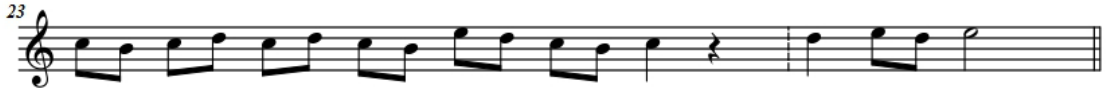

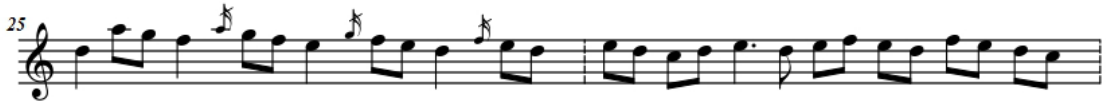

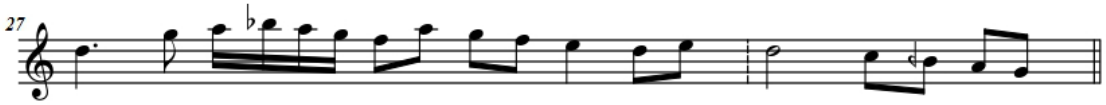

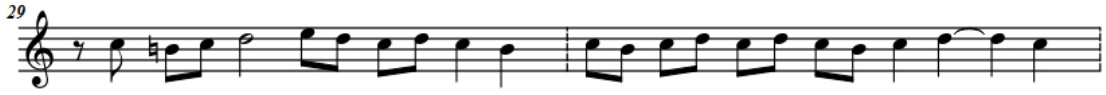

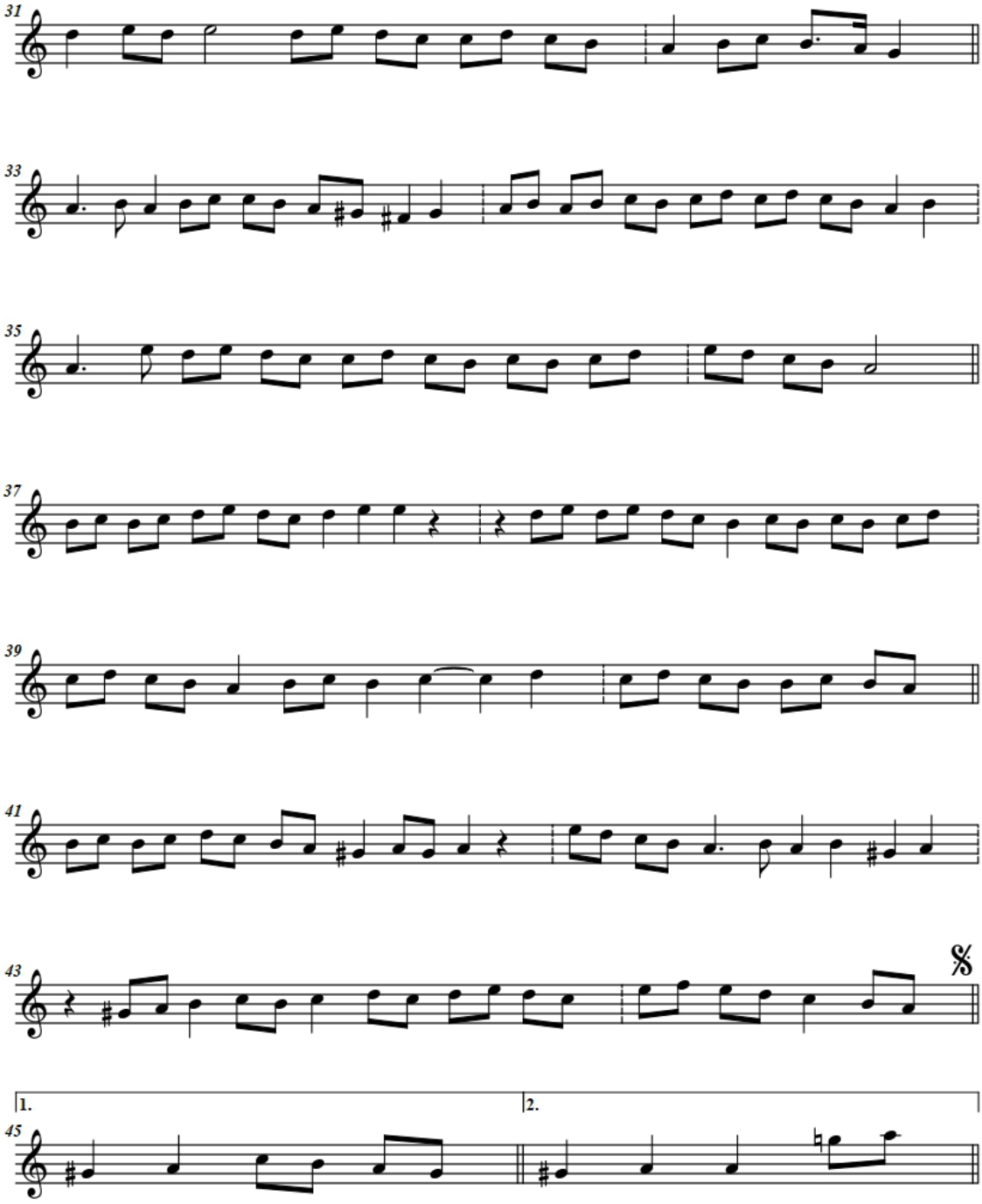
31
33
35
37
39
41
43
1.
2.
45

3.Hâne

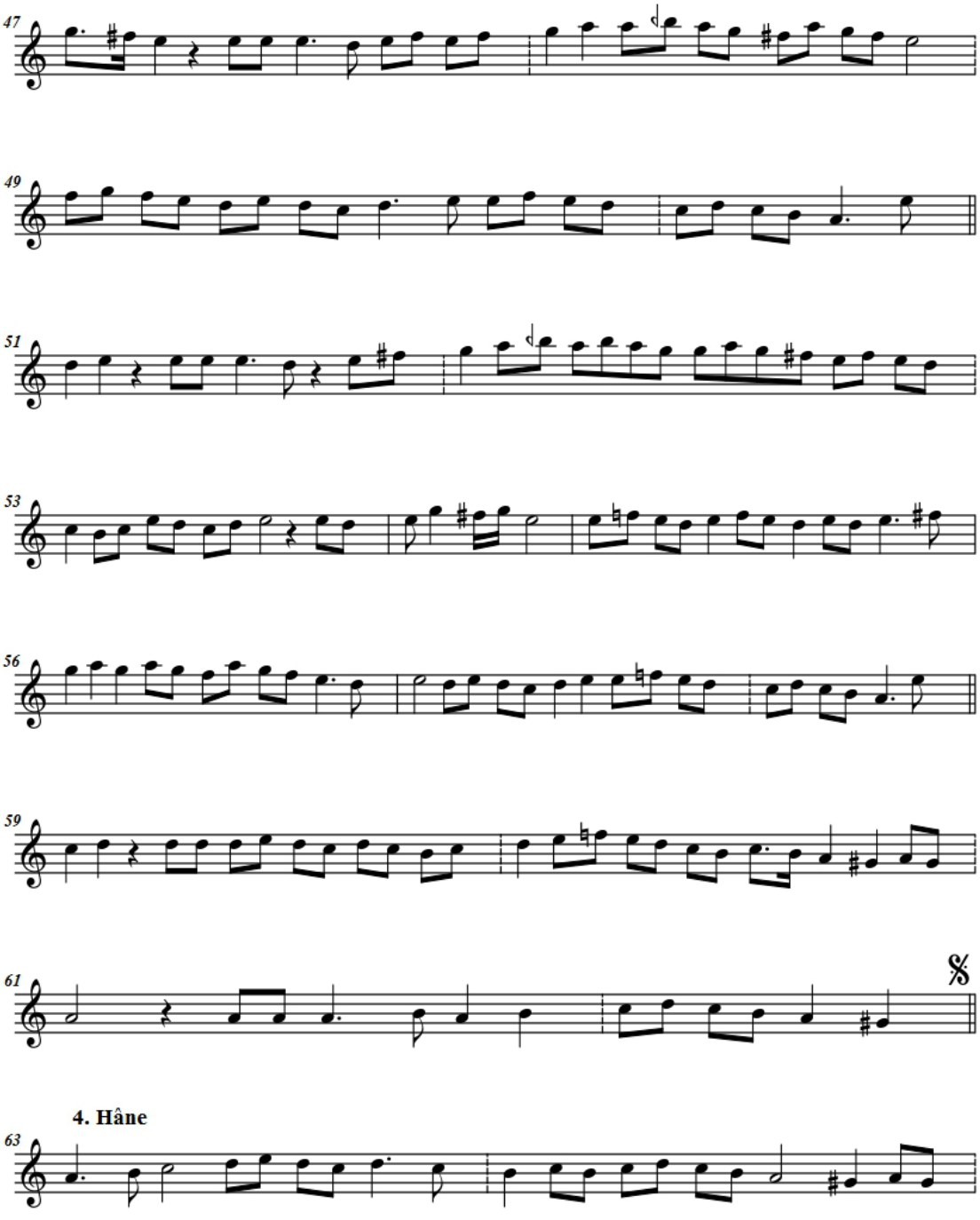

4. Hâne

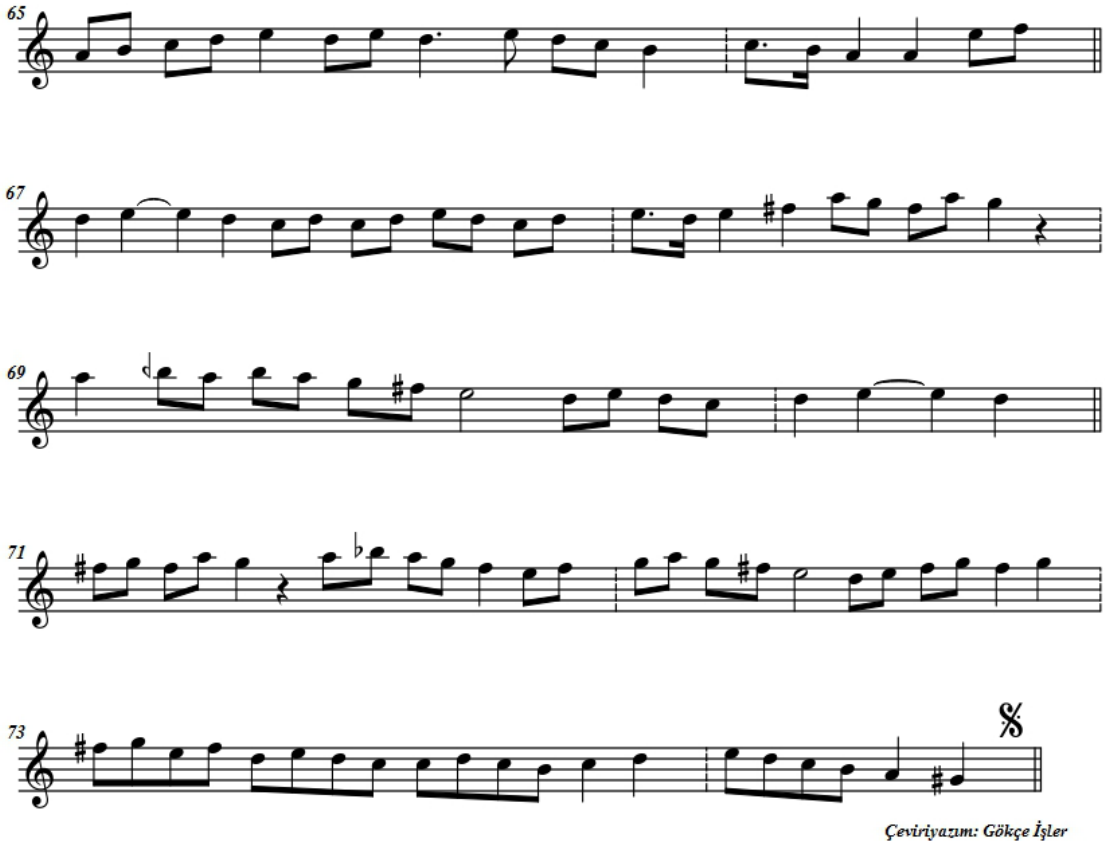

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.19 KB-24-1925-4597 Tahir Buselik Peşrevi – Kemani Rıza Efendi

İSAM No: KB-24-1925-4597

Tahir Buselik Peşrevi

Muhammes

Kemani Rıza Efendi

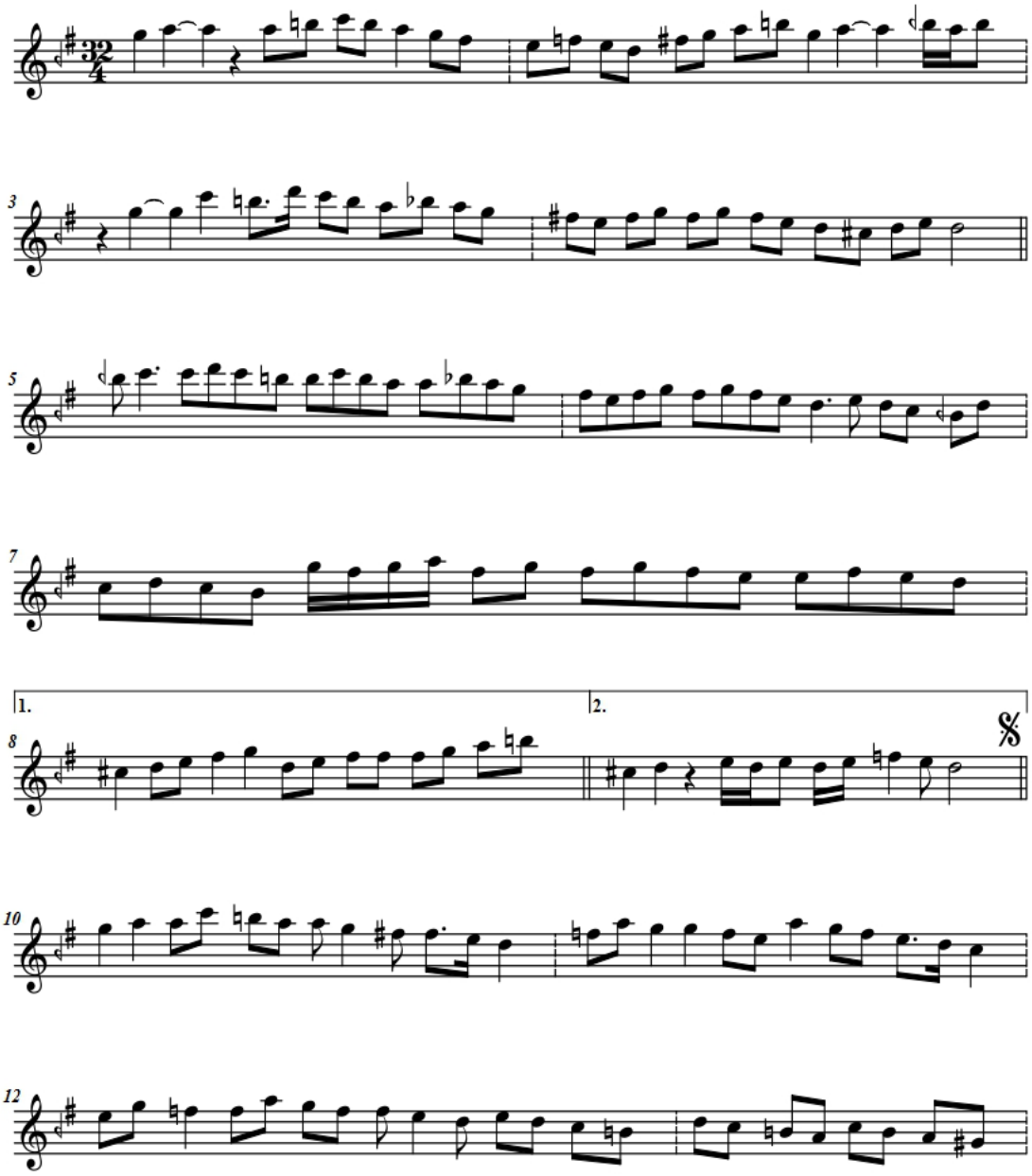

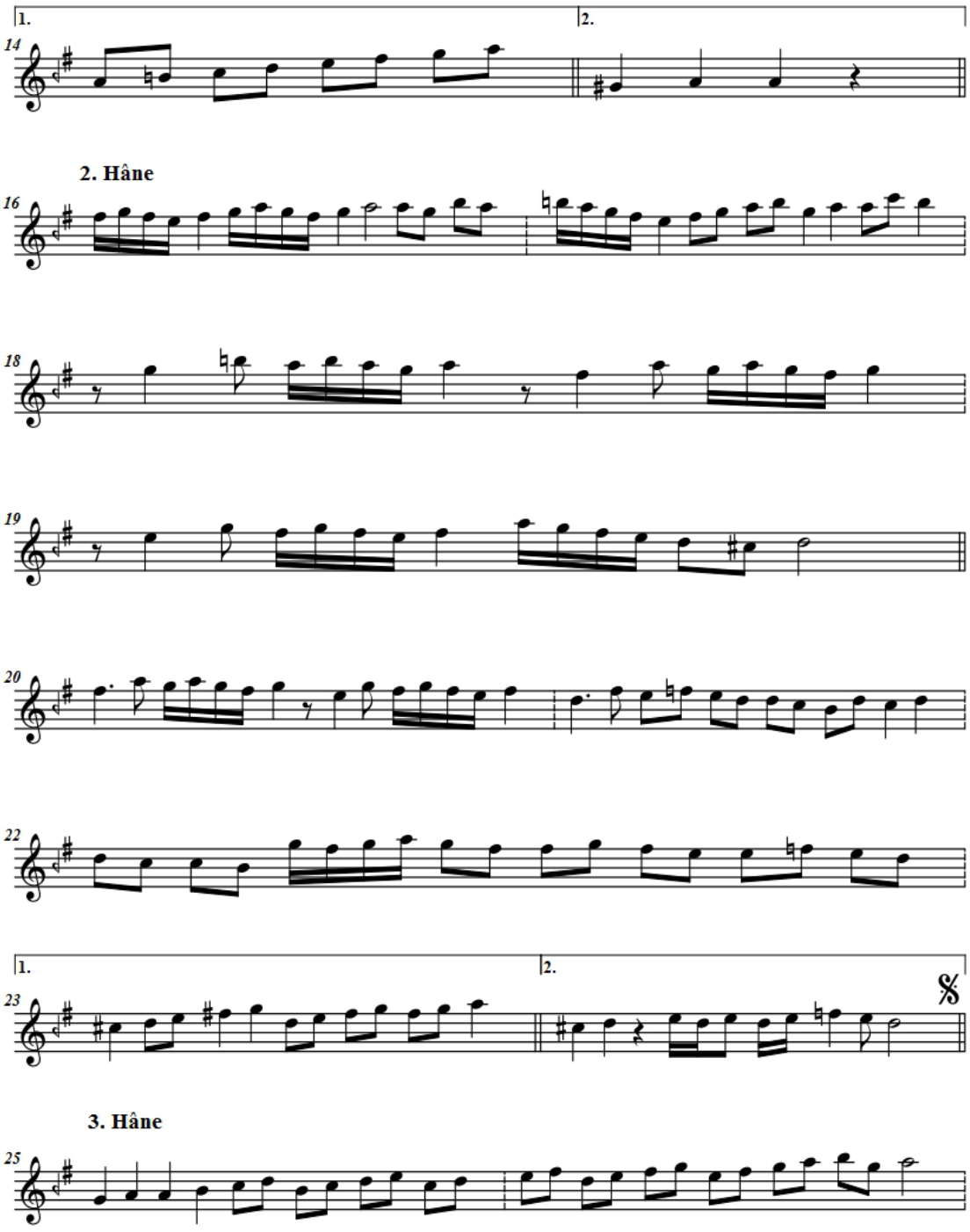
1.
2.
14
2. Hâne
16
18
19
20
22
1.
2.
23
3. Hâne
25

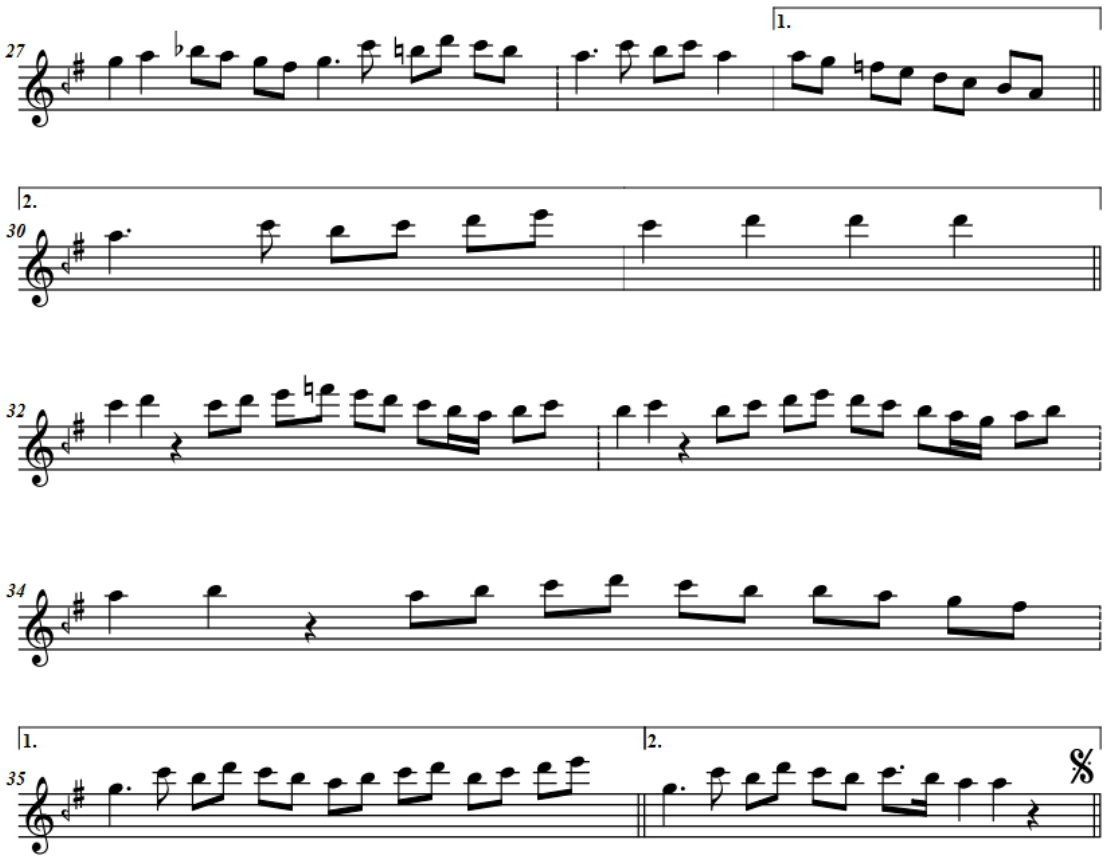

4. Hâne

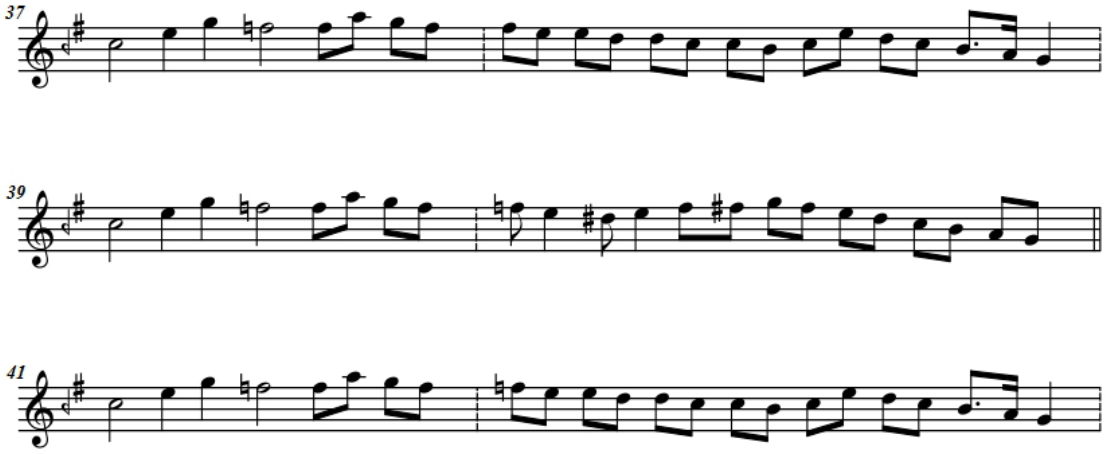

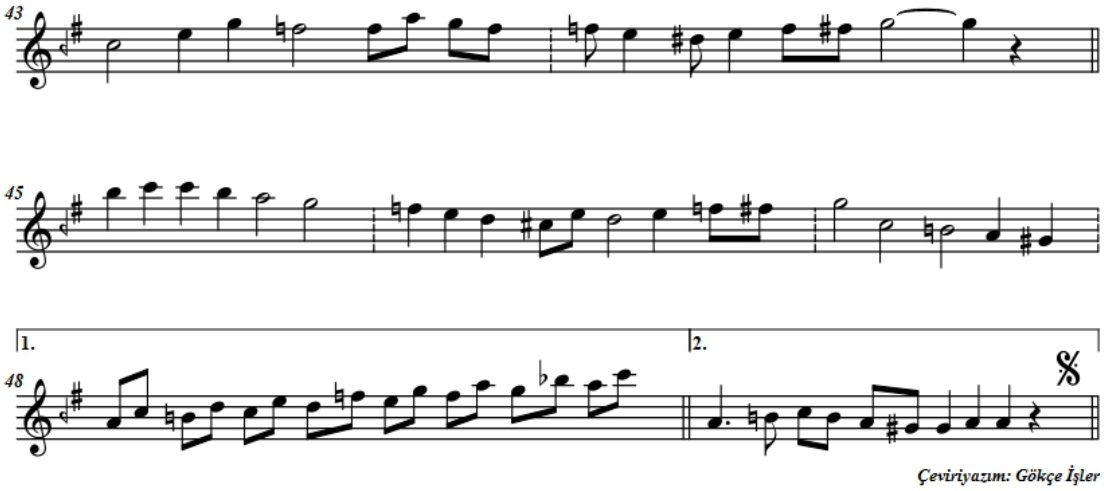

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.20 KB-24-1925-4601 - Acem Buselik Peşrevi – Sadık Ağa

İSAM No: KB 24-1925-4601

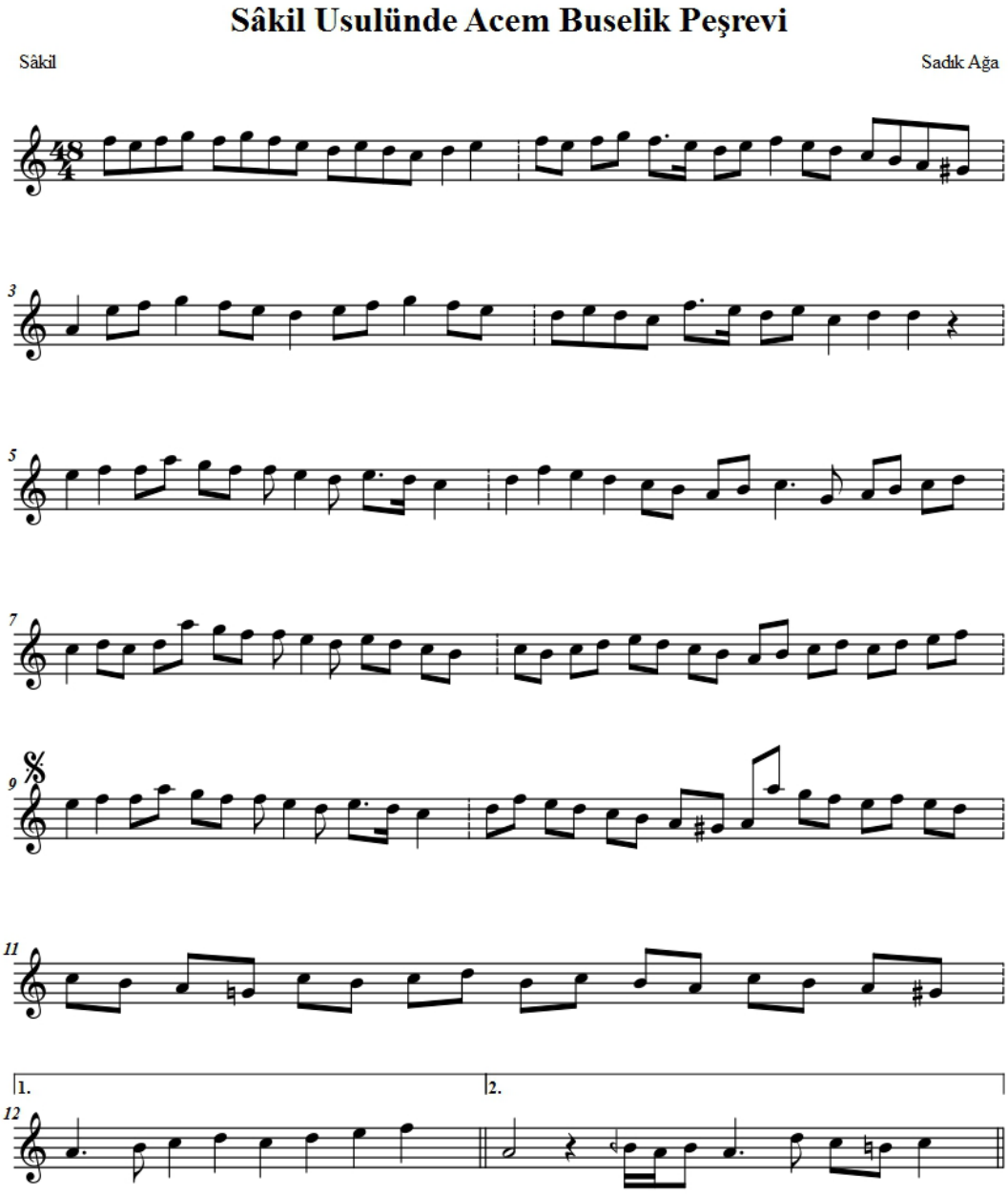

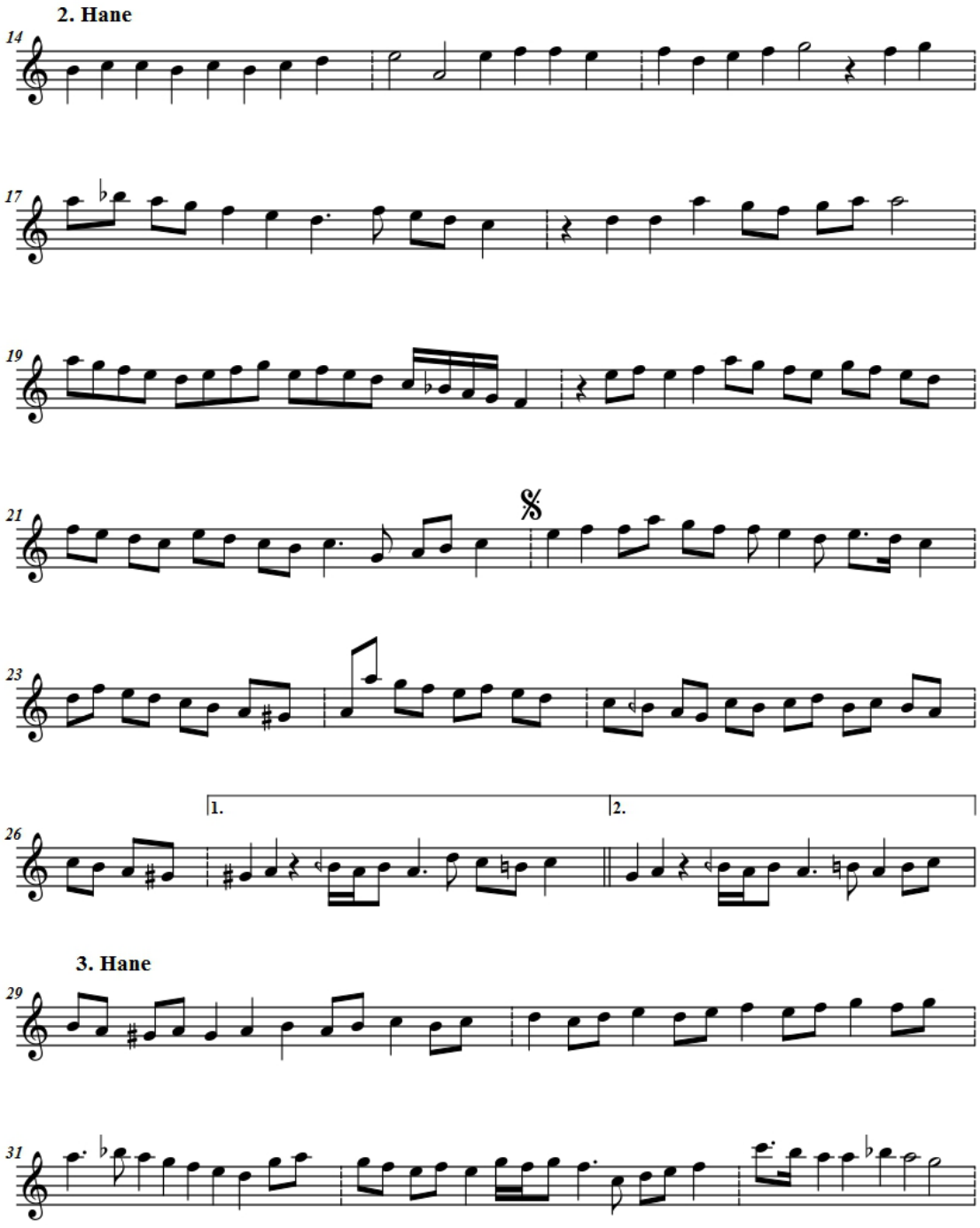
2. Hane
14
17
19
21
23
1.
2.
26
3. Hane
29
31

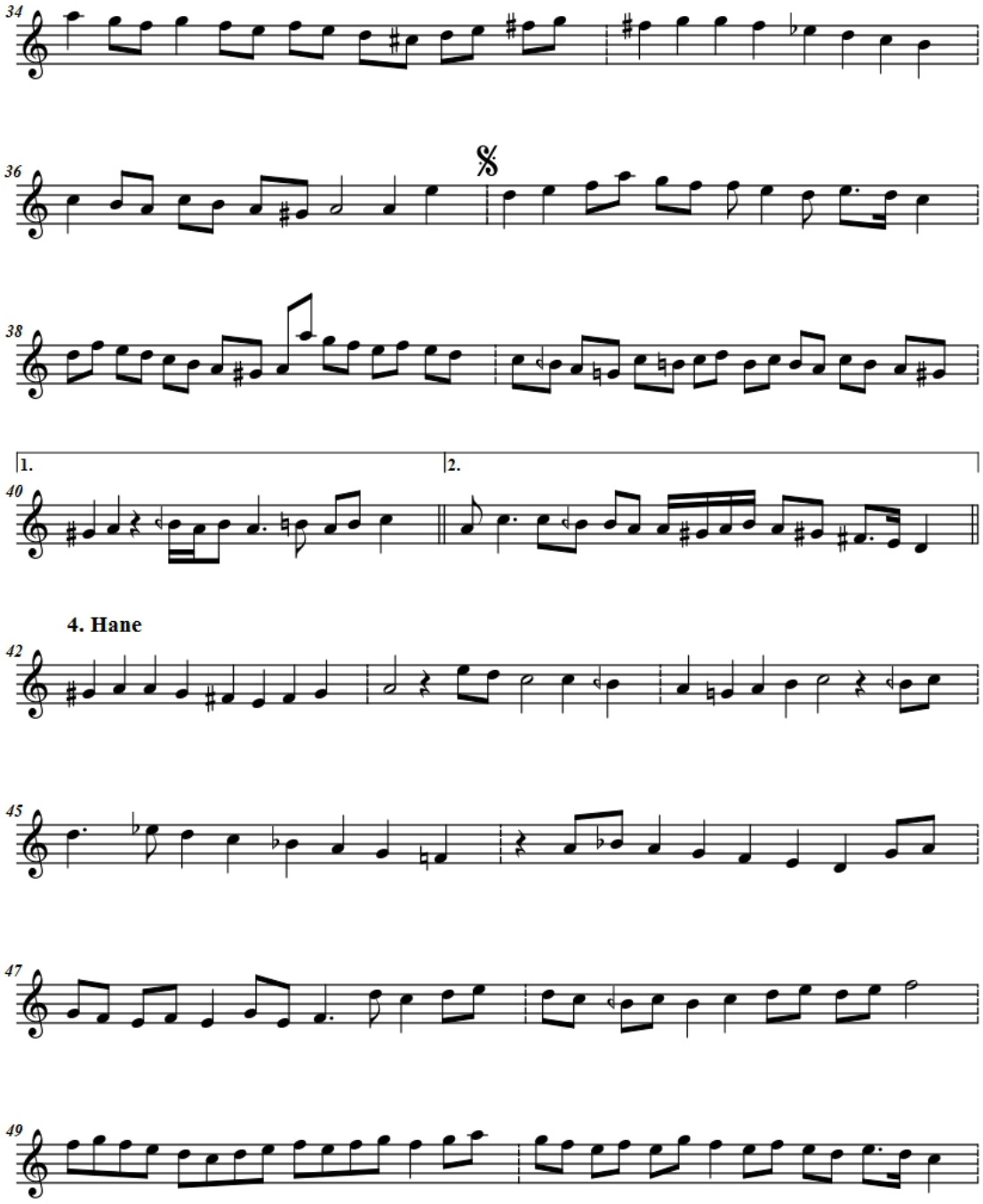

4. Hane

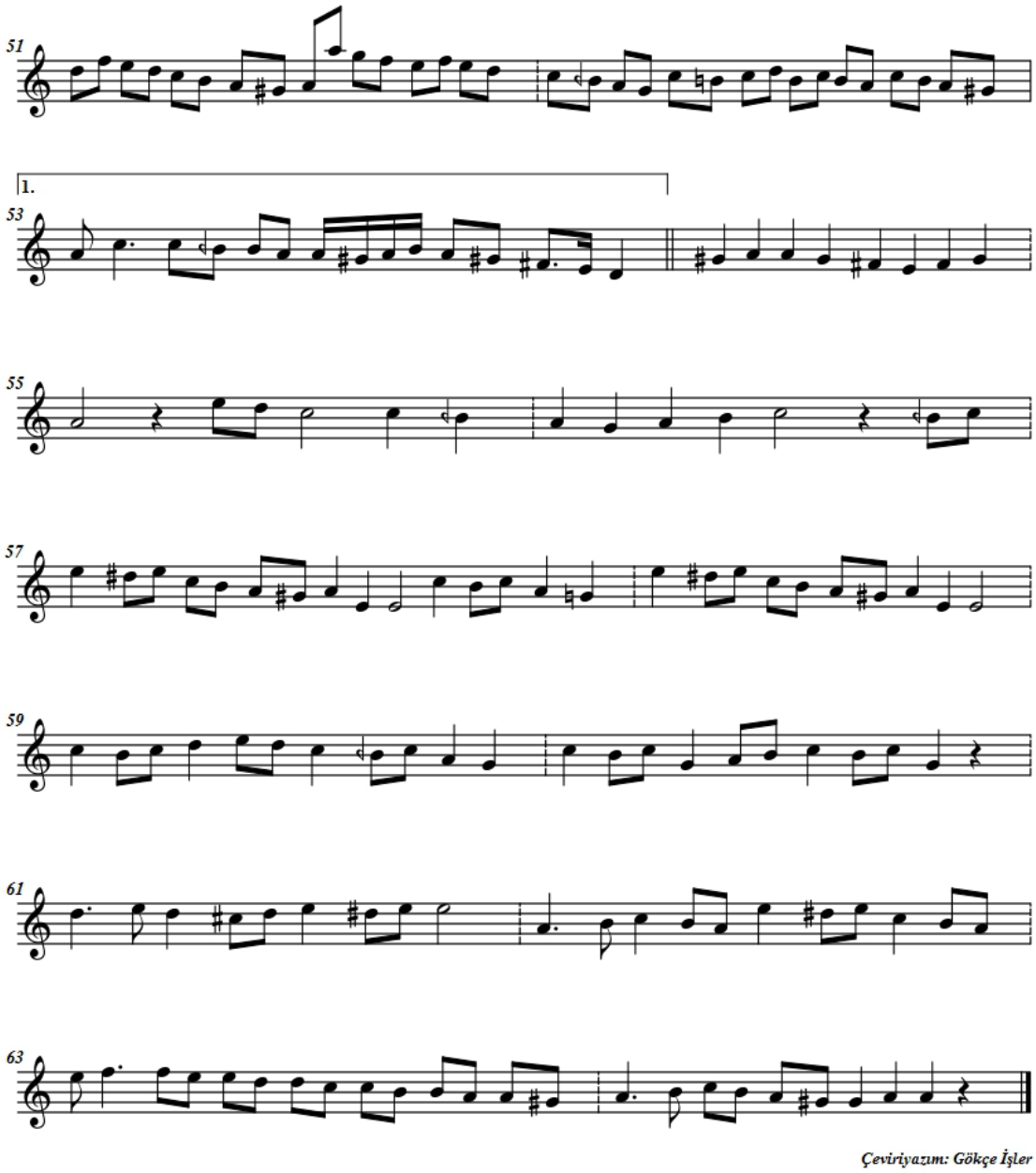

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.21 KB-24-1925-4603 – Acem Buselik Peşrevi- Bestekarı bilinmeyen

İSAM No: KB-24-1925-4603

Acem Buselik Peşrevi Usulü Devri Kebir

1. Hâne

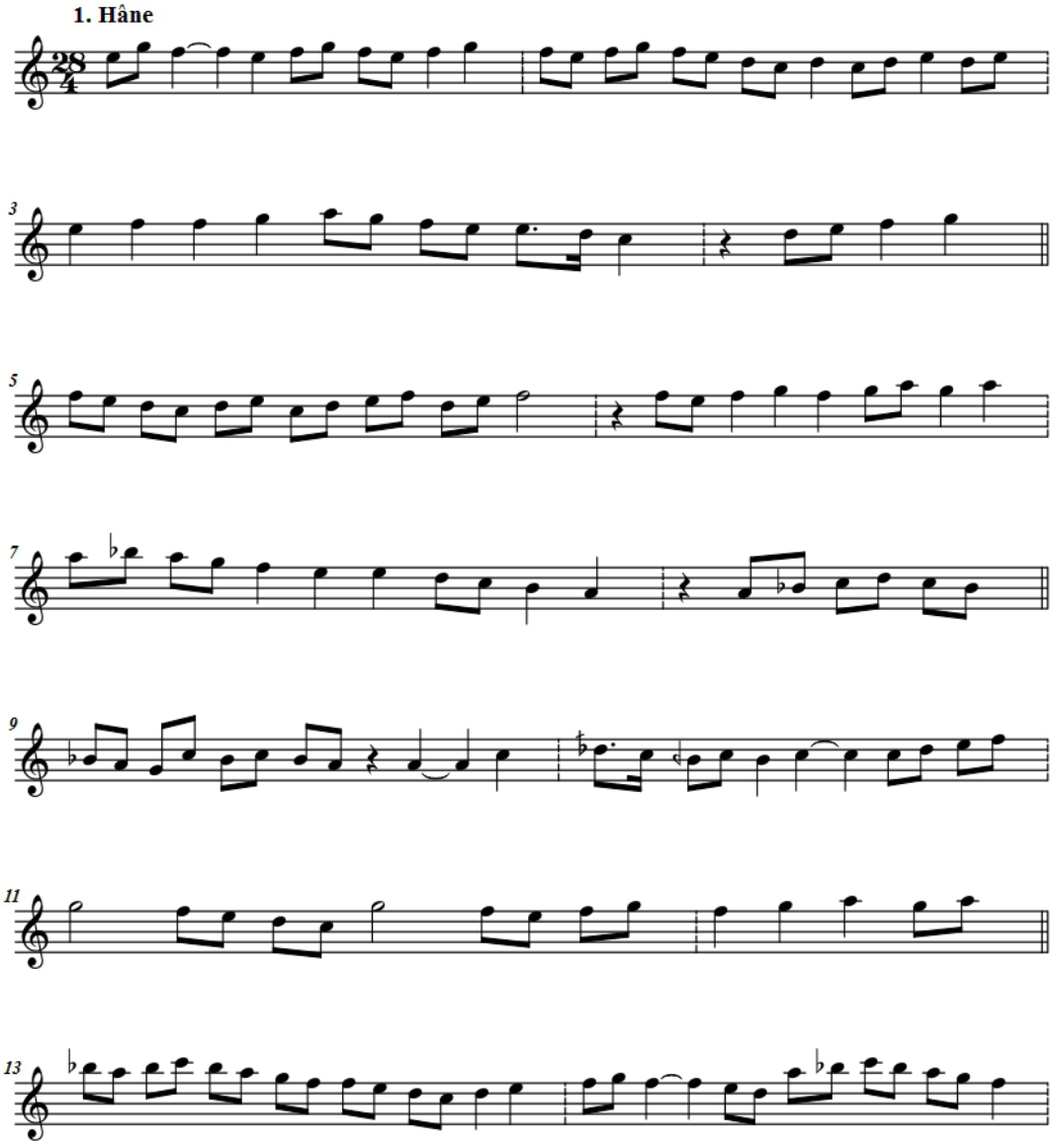

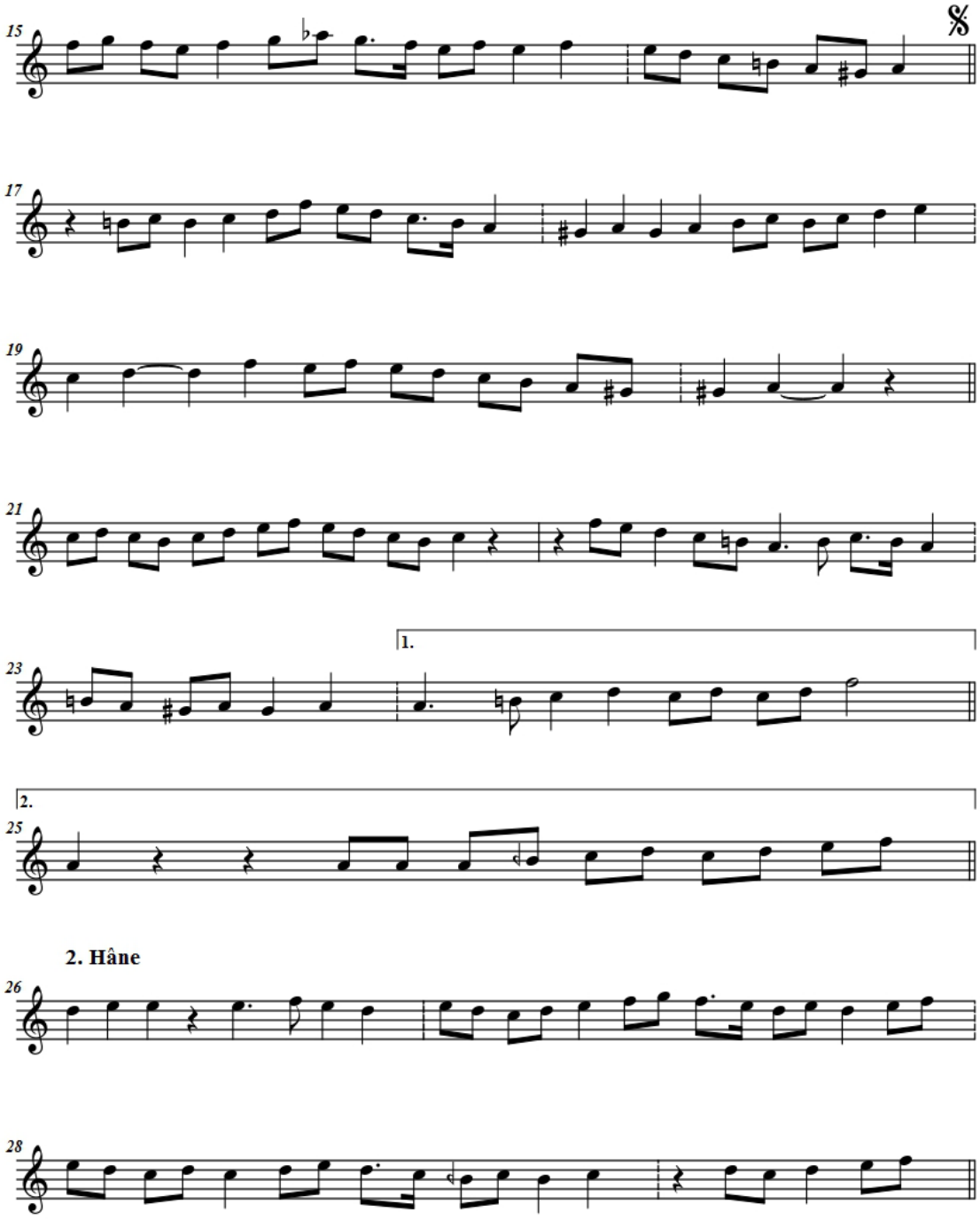

2. Hâne

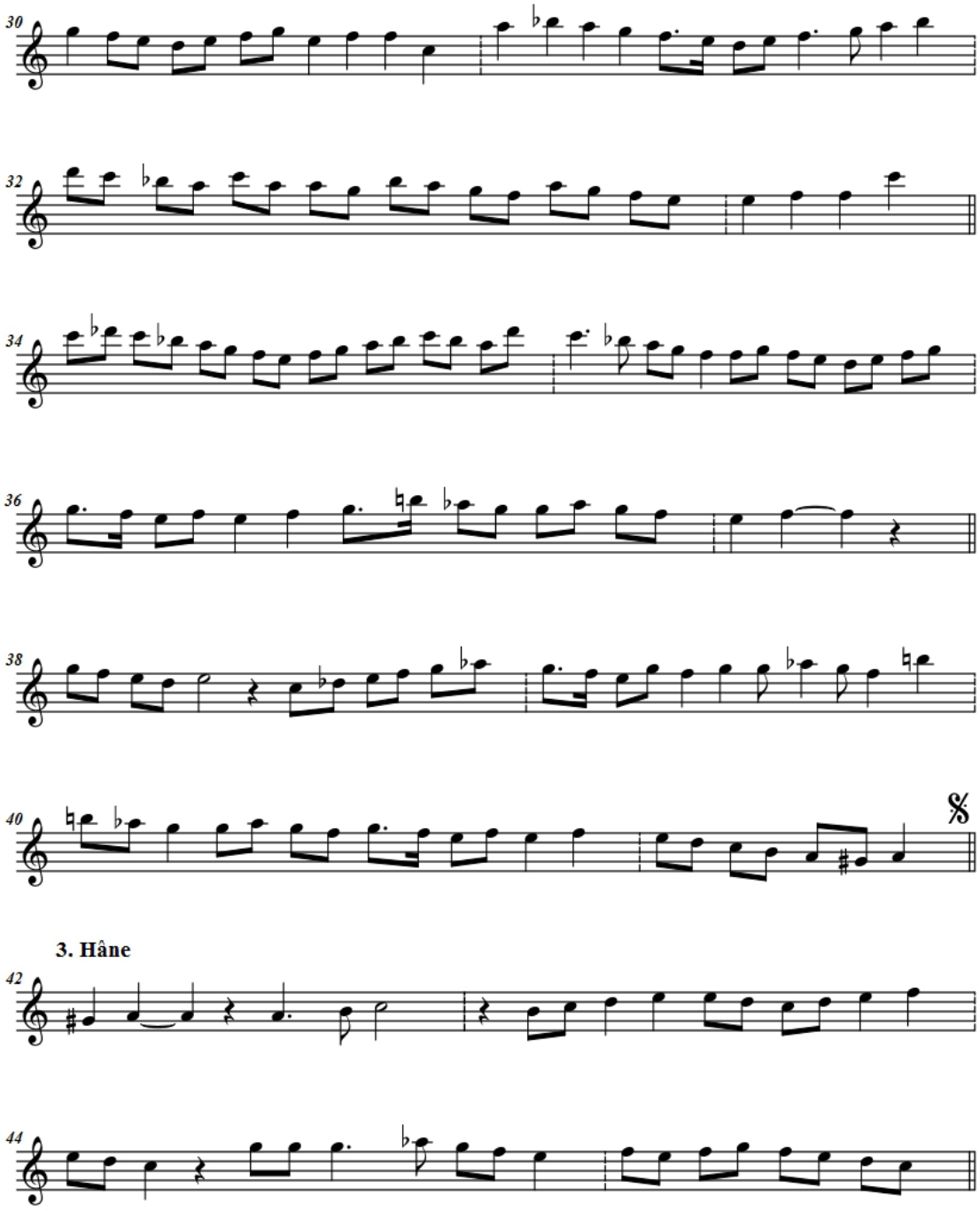
30
32
34
36
38
40
3. Hâne
42
44

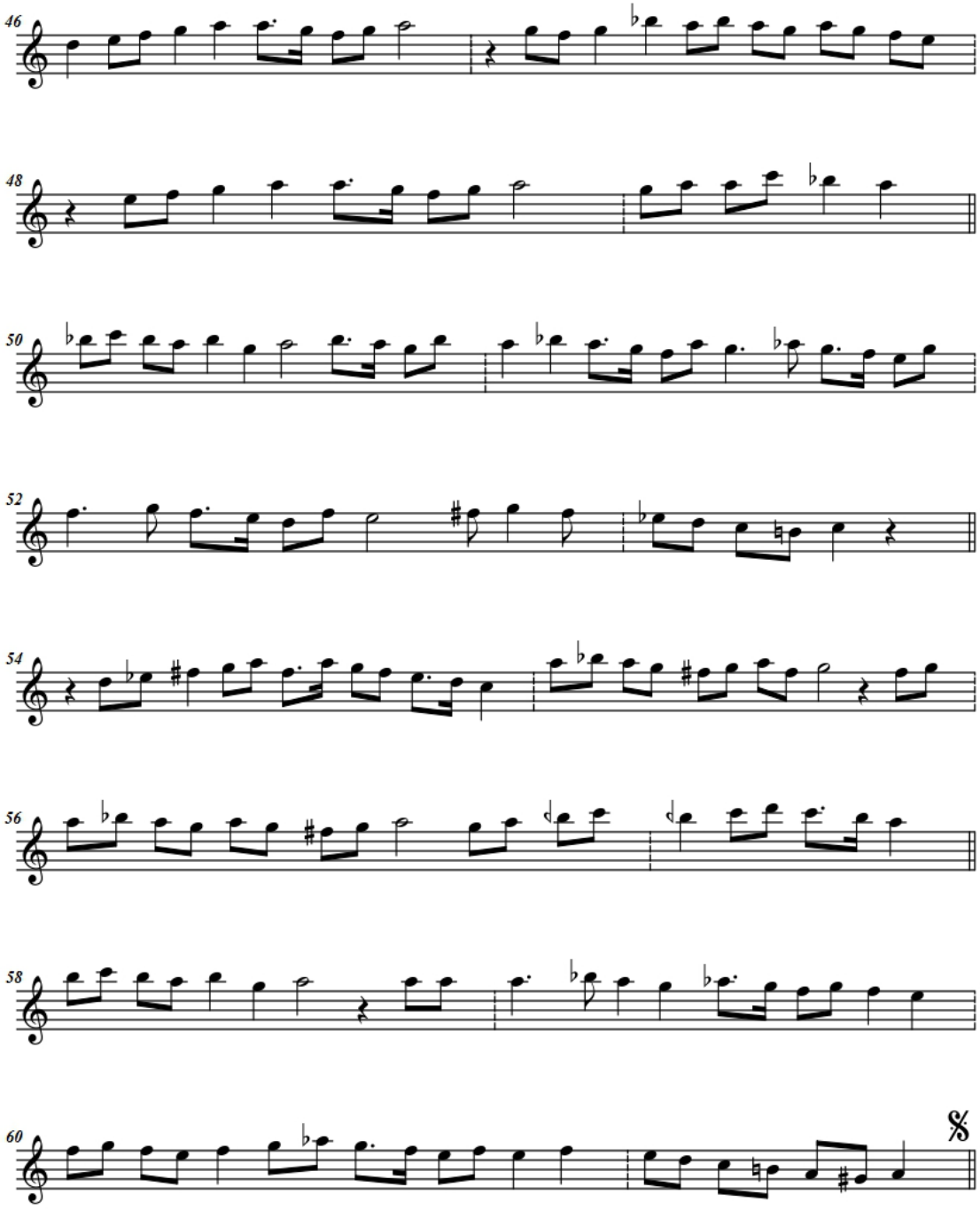
46
48
50
52
54
56
58
60

4. Hâne

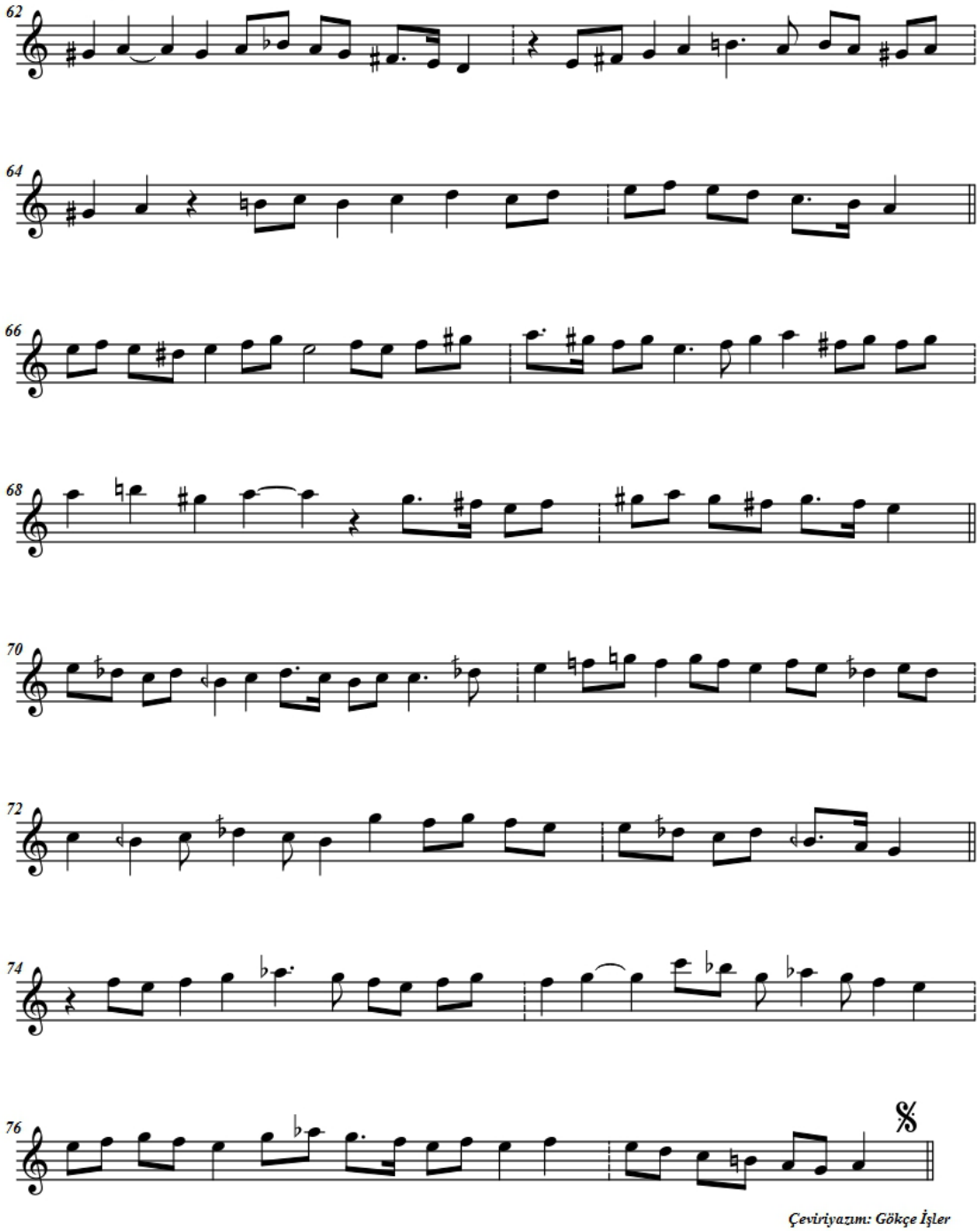

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.22 KB-24-1925-4605 Mahur Buselik Peşrevi – Osman Bey

İSAM: KB- 24-1925-4605

Hafif Usulünde Mahur Buselik Peşrevi

Hafif — Osman Bey

1. Hâne

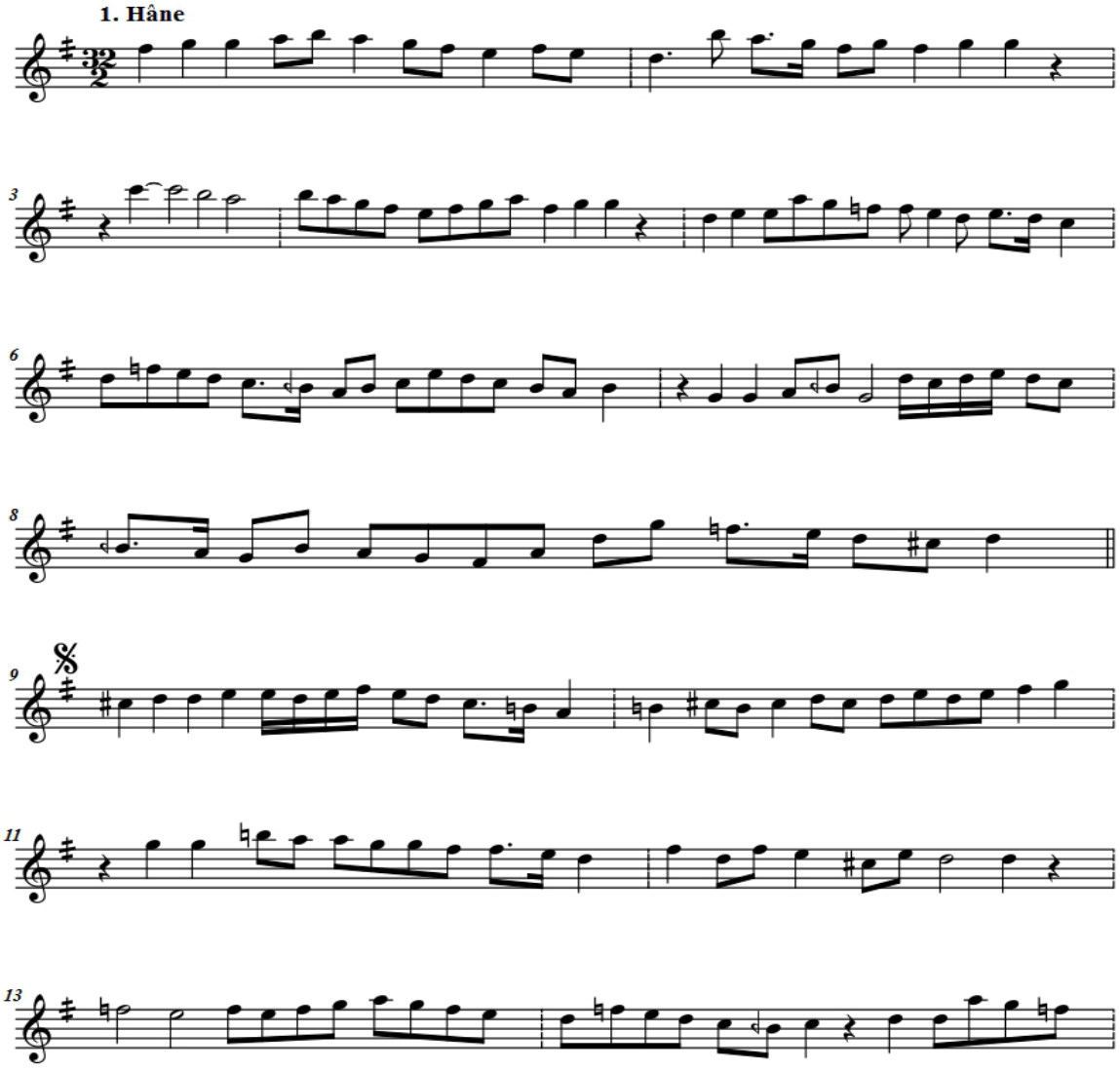

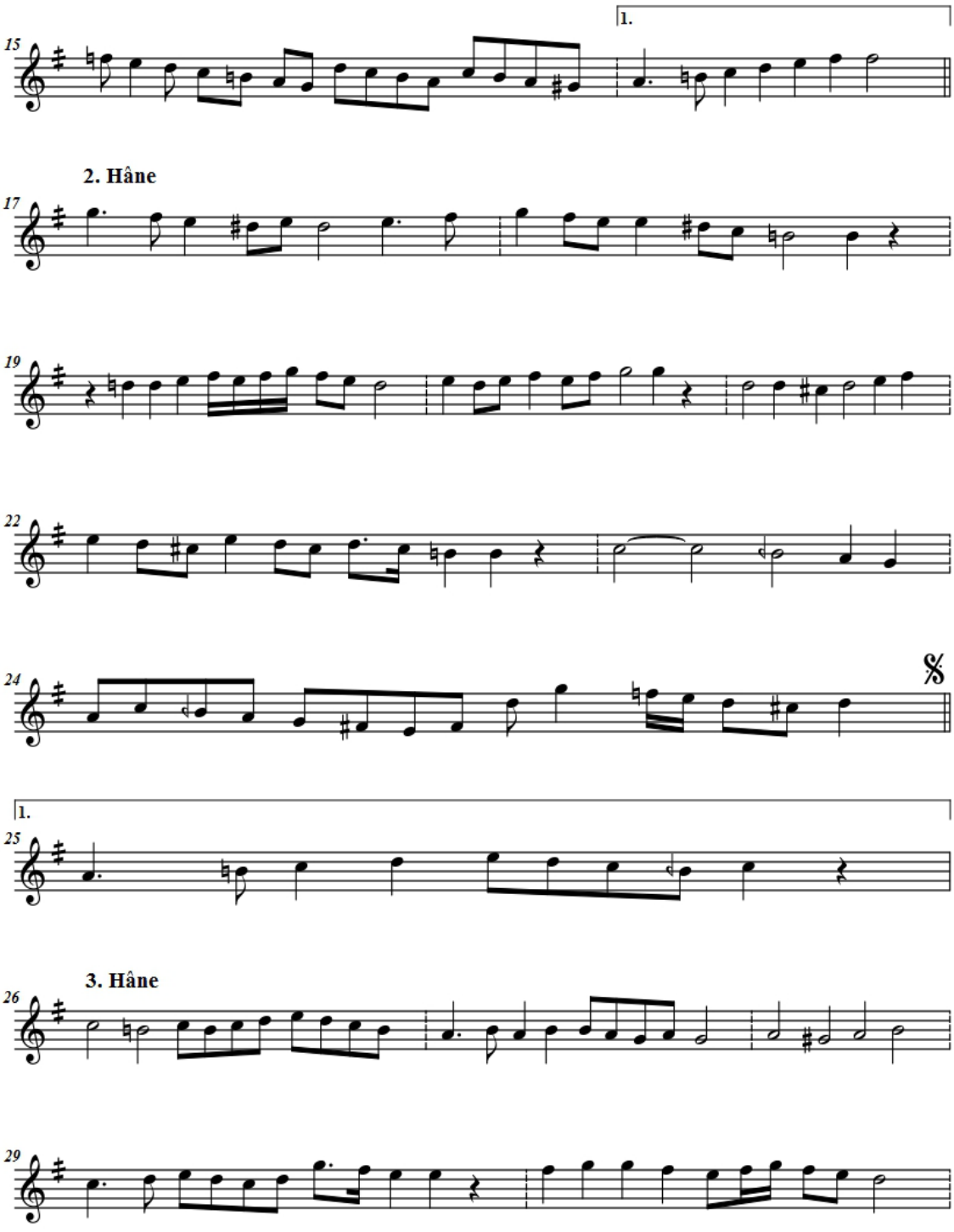
1.
15
2. Hâne
17
19
22
24
1.
25
3. Hâne
26
29

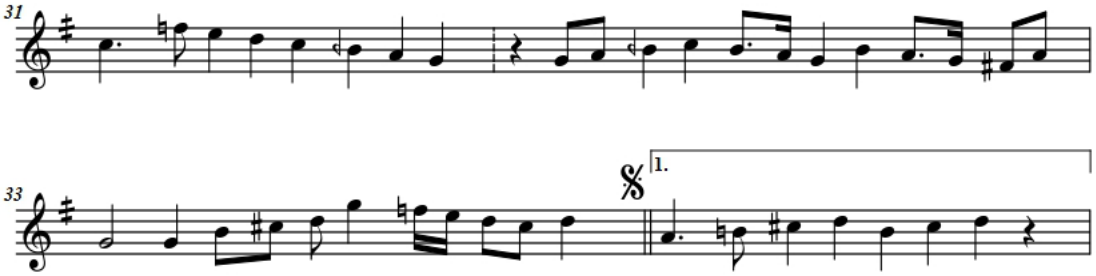

4. Hâne

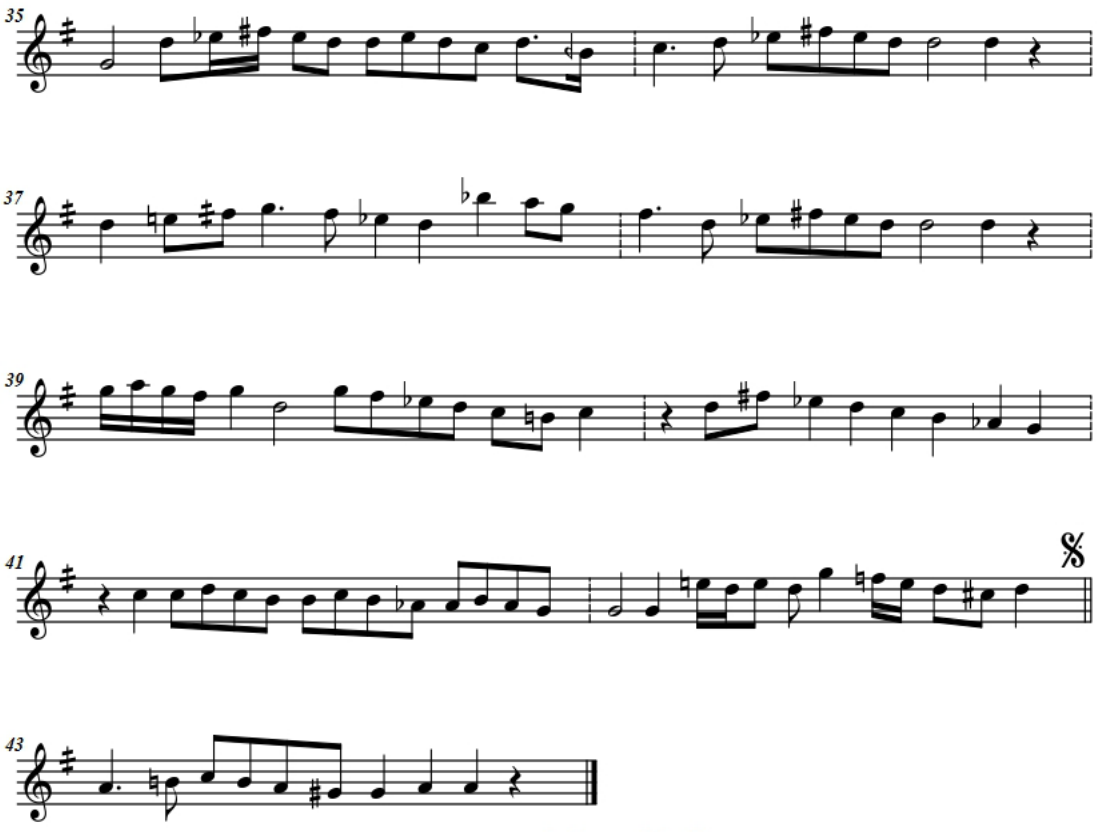

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.23 KB-24-1925-4607 Mahur Buselik Peşrevi – Bestekarı bilinmeyen

İSAM No: KB-24-1925-4607

Muhammes Usulünde Mahur Buselik Peşrevi

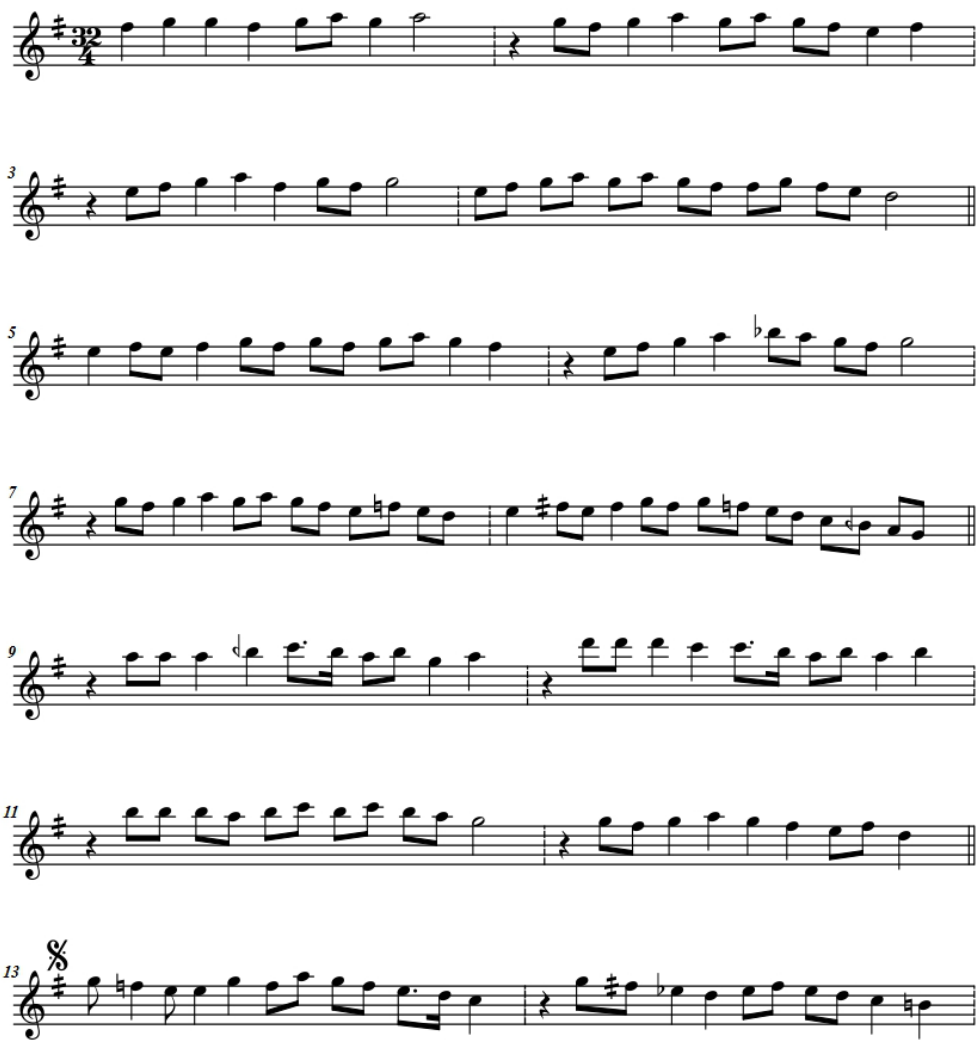

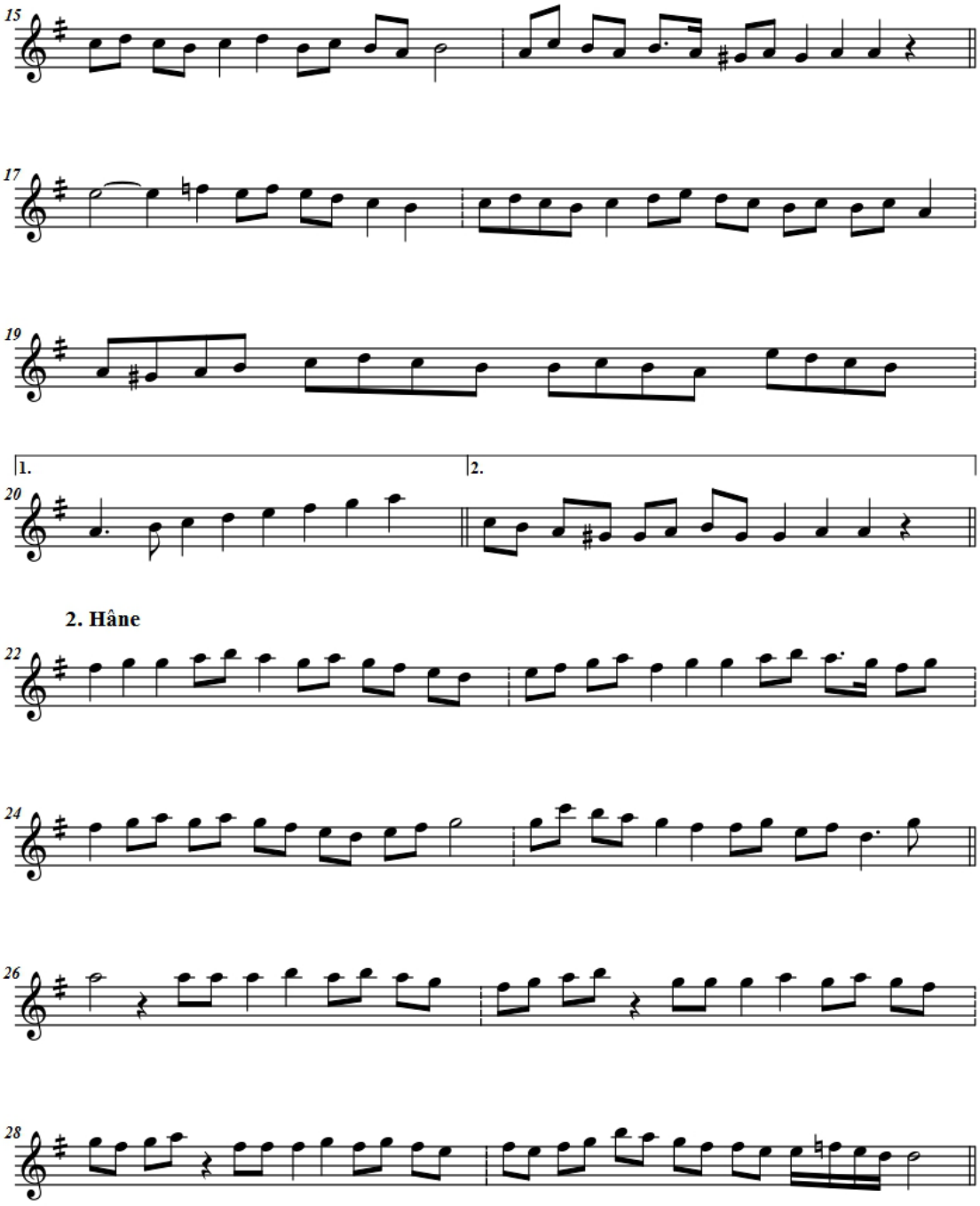
15
17
19
1.
2.
20
2. Hâne
22
24
26
28

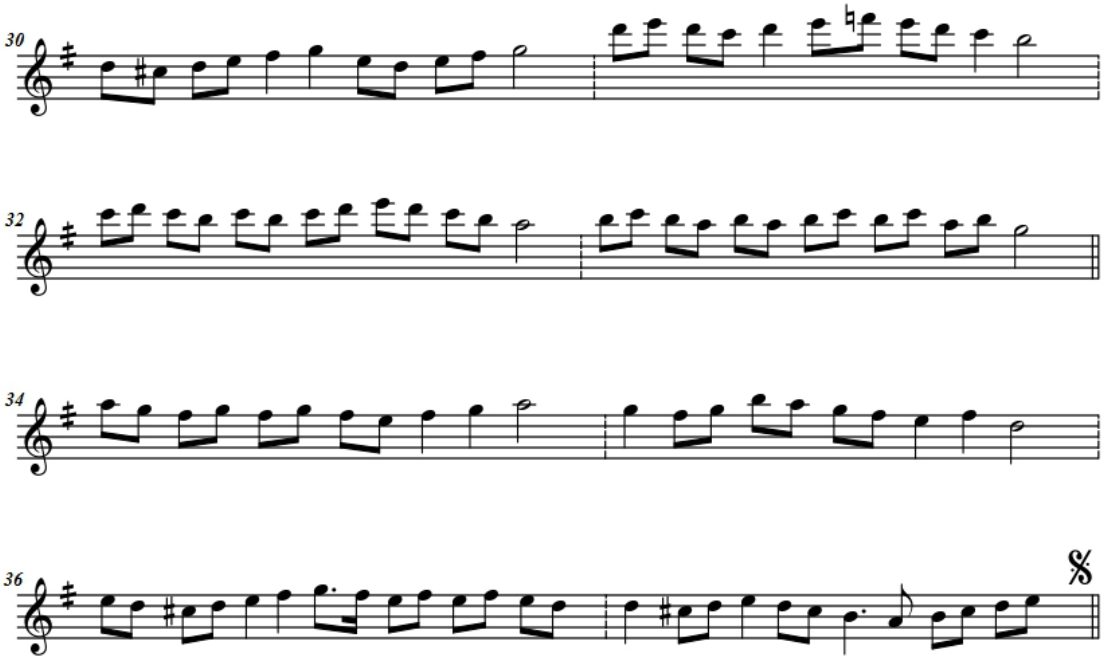

3. Hâne

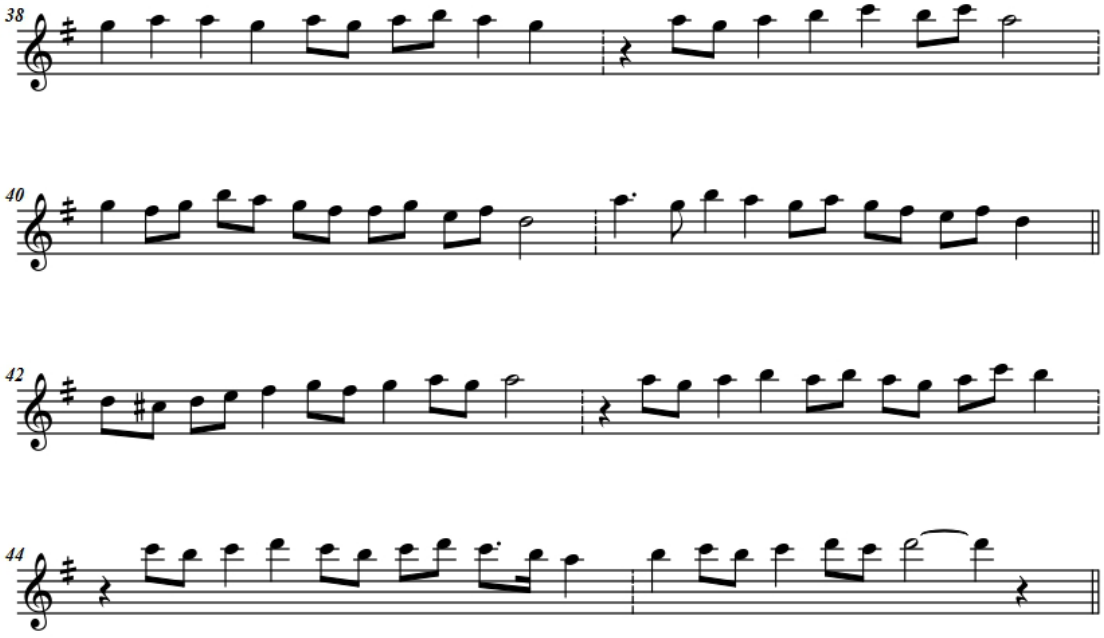

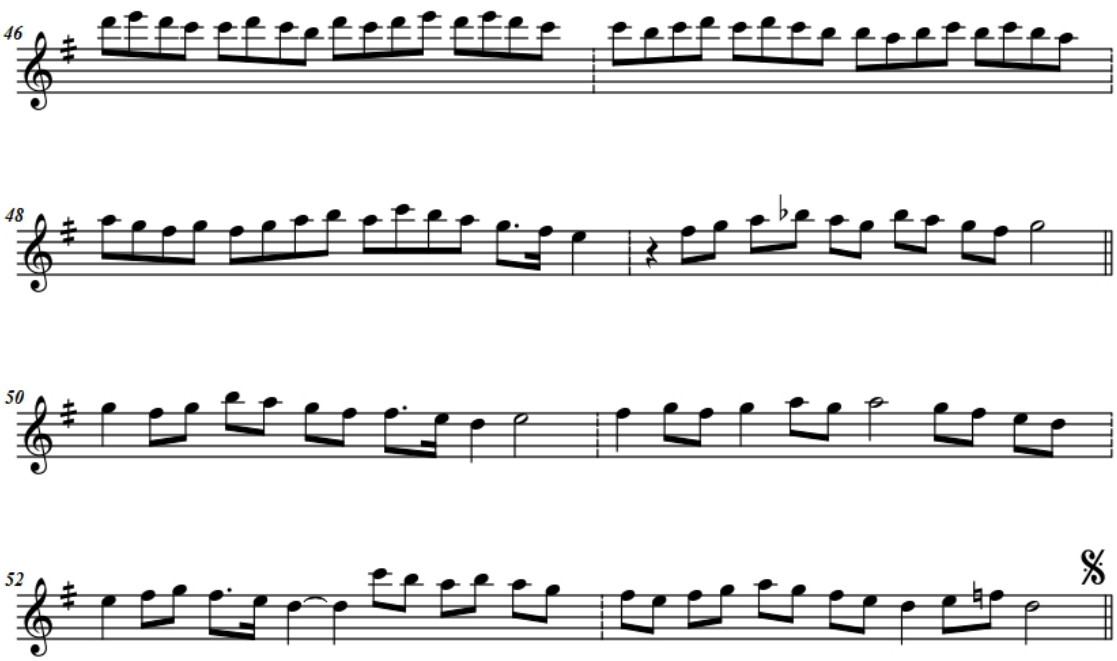

4. Hâne

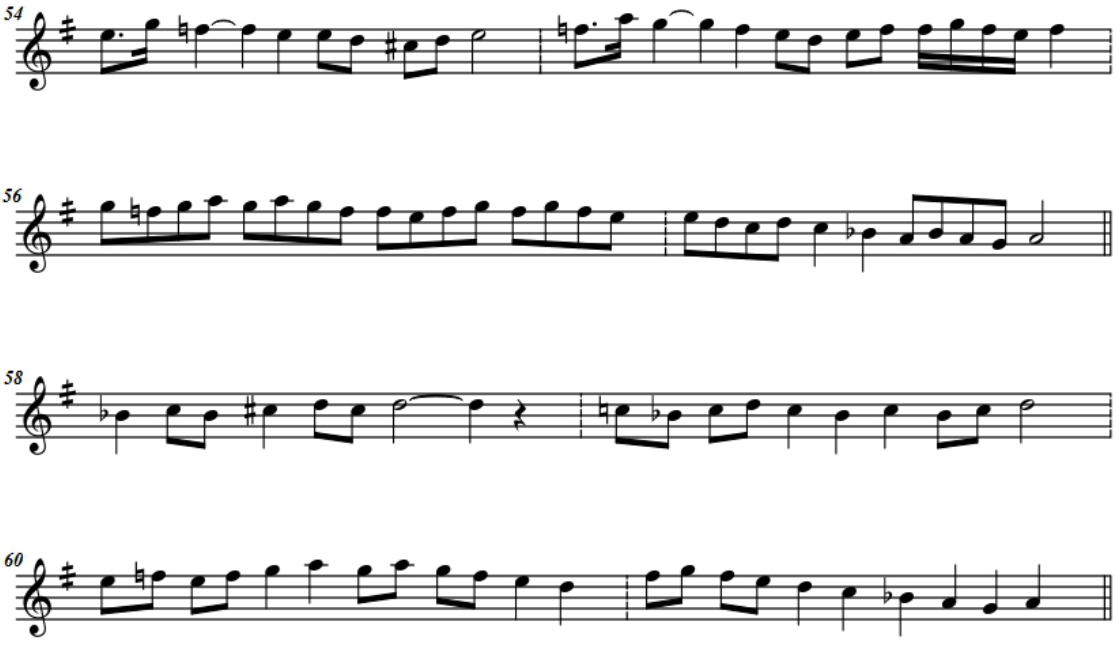

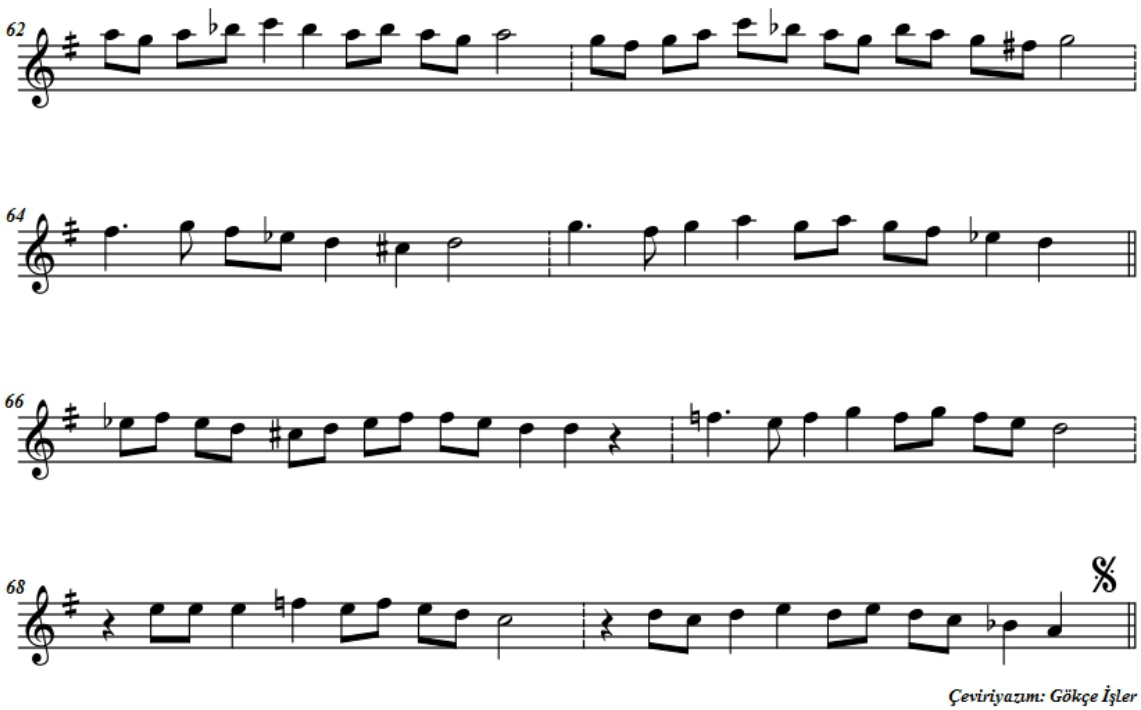

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.24 KB-24-1925 -4609 Şehnaz Buselik Peşrevi- Zeki Mehmed Ağa

İSAM No: 24-1925-4609

Zeki Mehmed Ağa'nın Muhammes Usulünde
Şehnaz Buselik Peşrevi

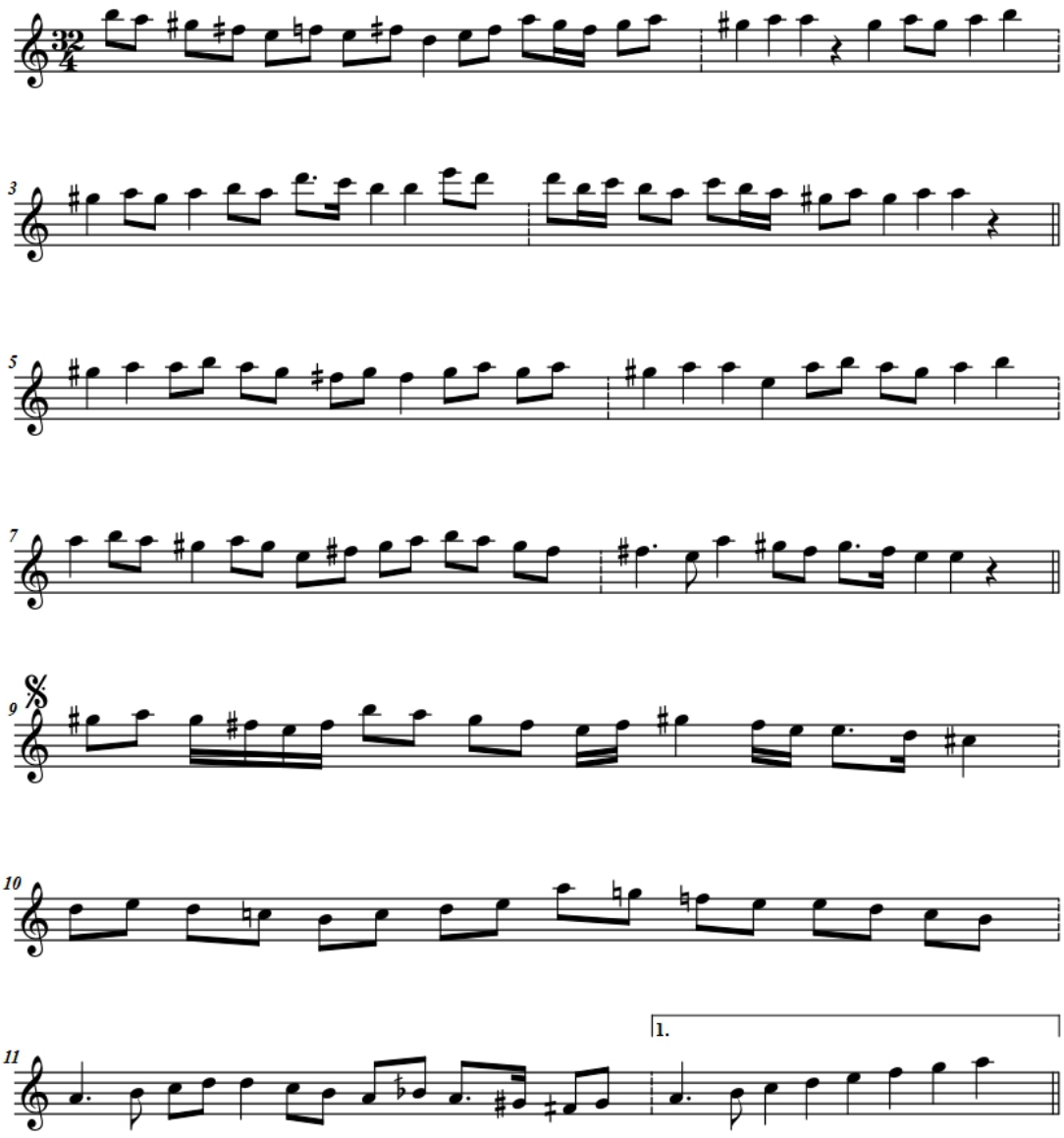

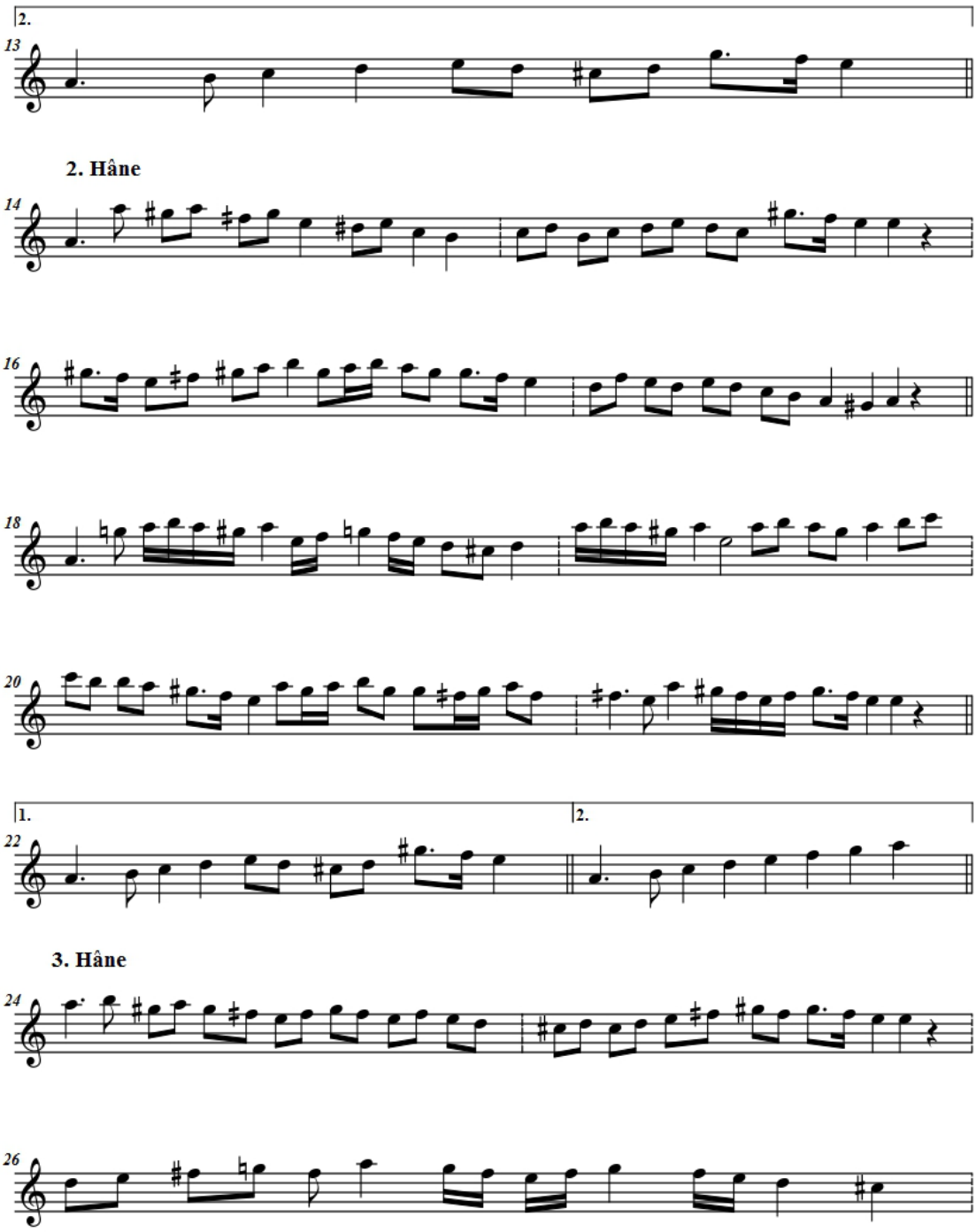
2.
13
2. Hâne
14
16
18
20
1.
2.
22
3. Hâne
24
26

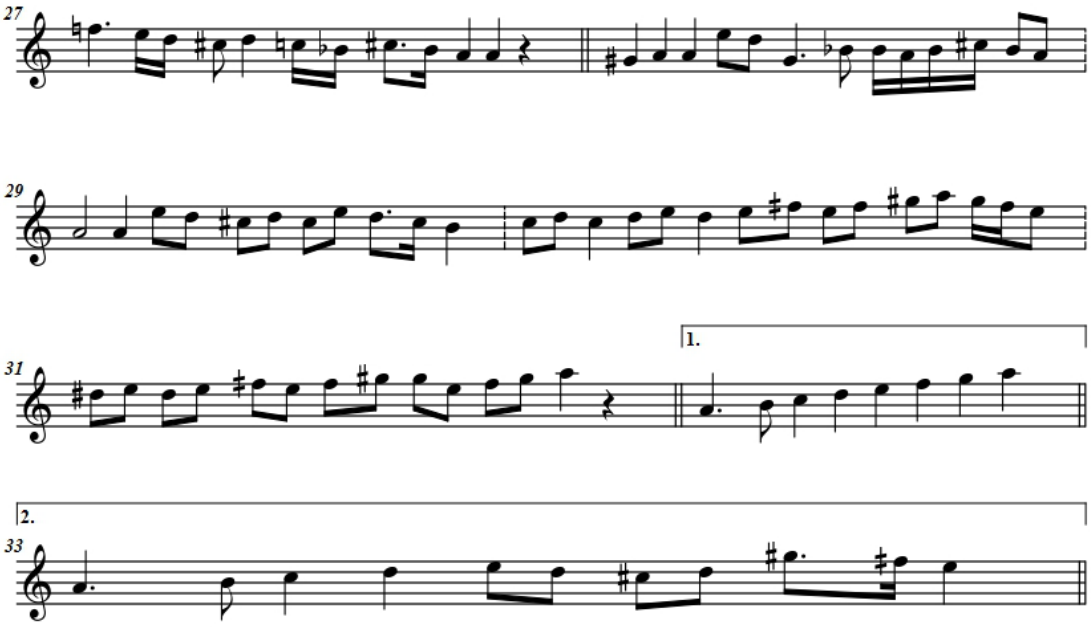

4. Hâne

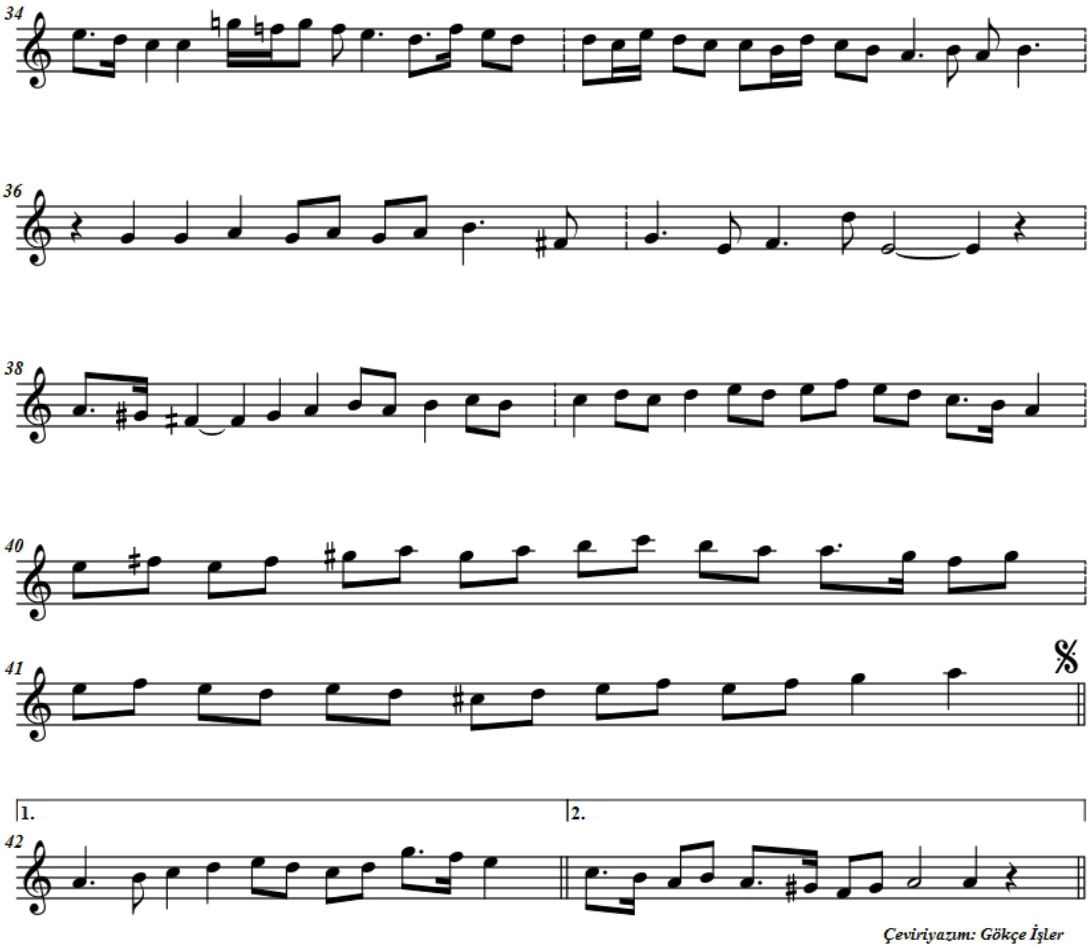

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.25 KB-24-1925-4611 Şehnaz Buselik Peşrevi – İsak (Tanburi)

İSAM No: KB-24-1925-4611

Tanburi İsak'ın Devri Kebir Usulünde Şehnaz Buselik Peşrevi

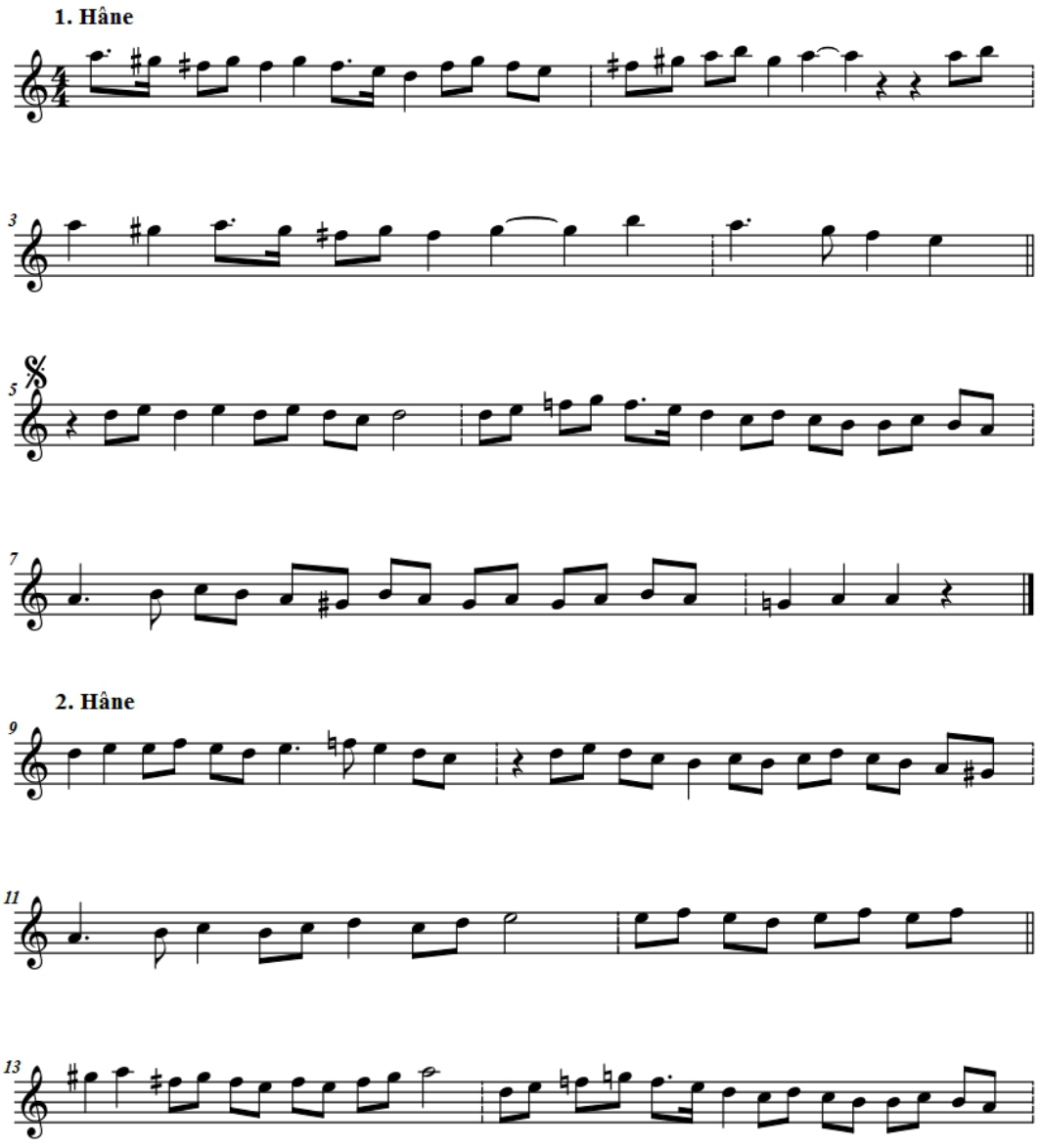

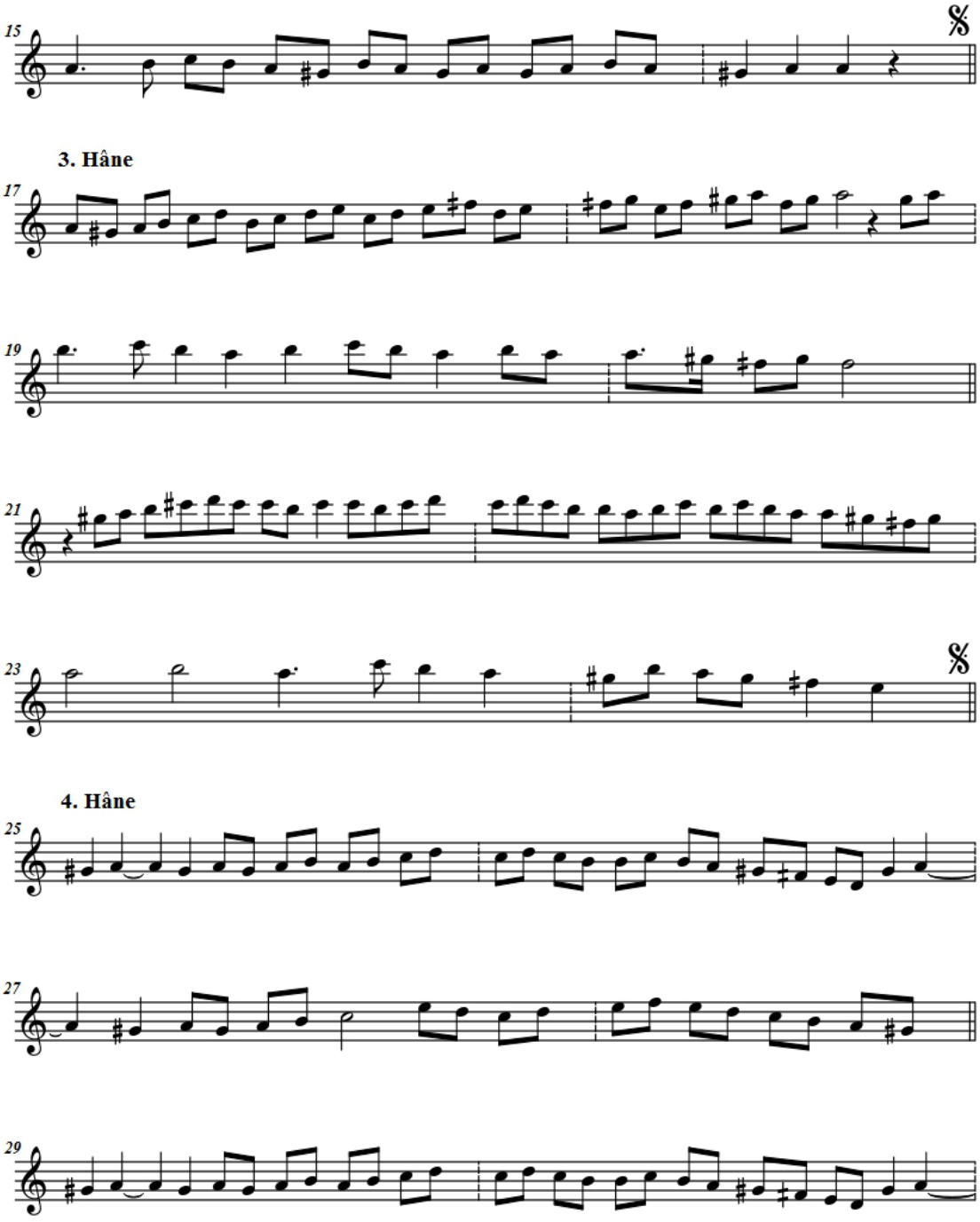
15
3. Hâne
17
19
21
23
4. Hâne
25
27
29

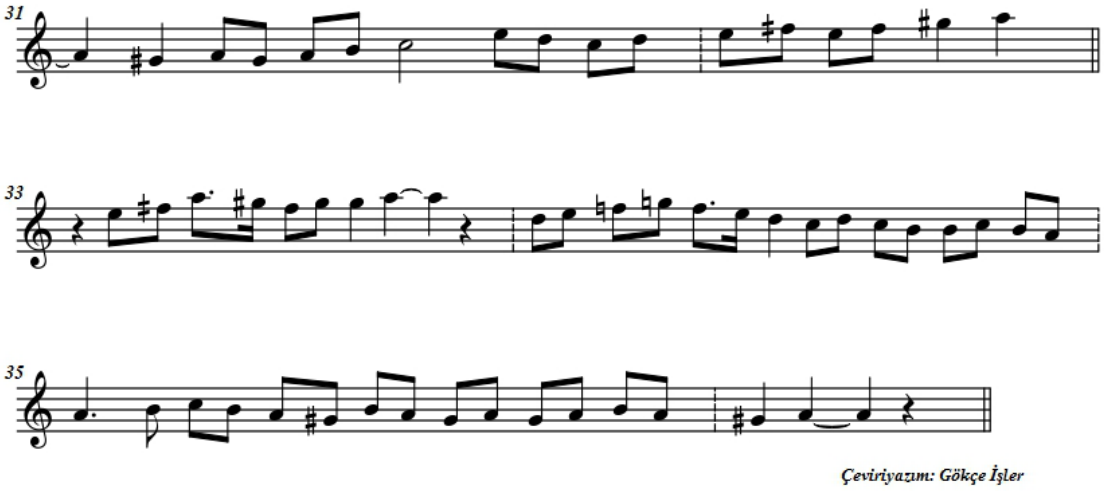

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.26 KB-24-1925-4613 Şehnaz Buselik Peşrevi – Corci (Kemani)

İSAM No: KB-24-1925-4613

Corci'nin Düyek Usulünde Şehnaz Buselik Peşrevi

1. Hâne

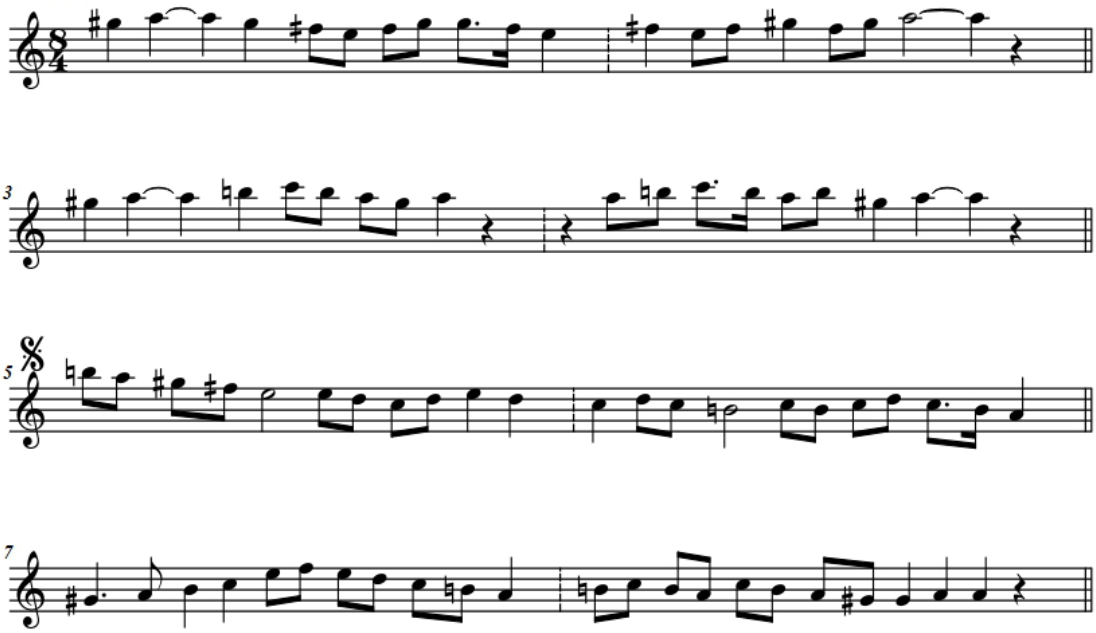

2. Hâne

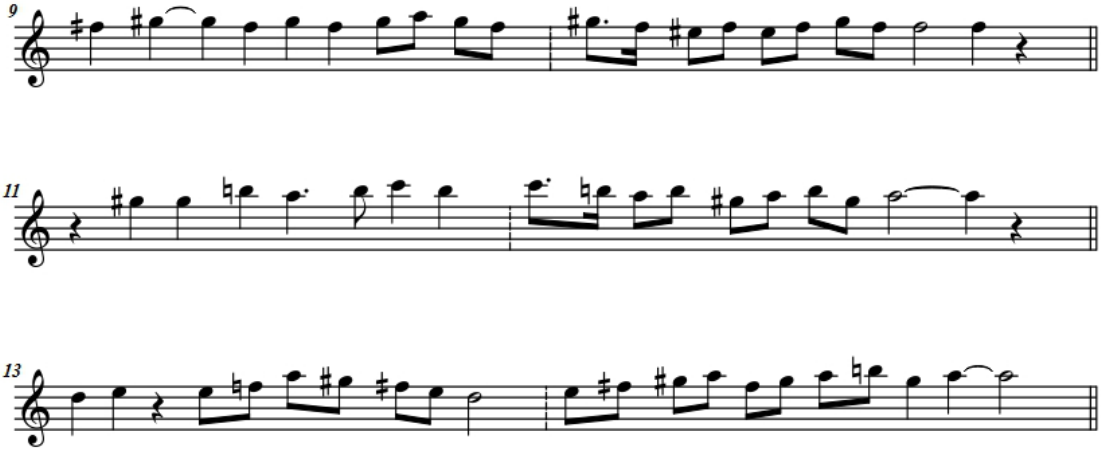

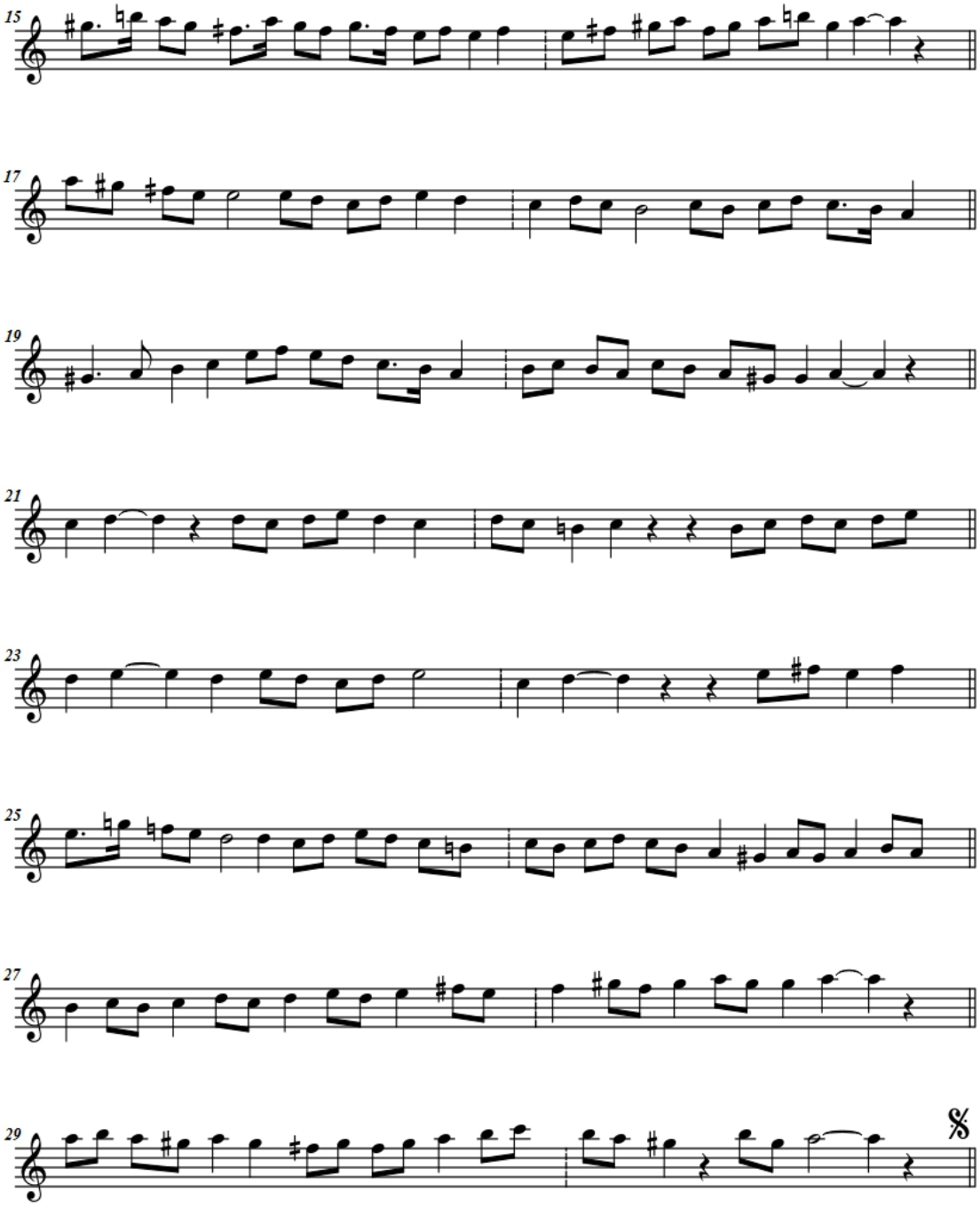
15
17
19
21
23
25
27
29

3. Hâne

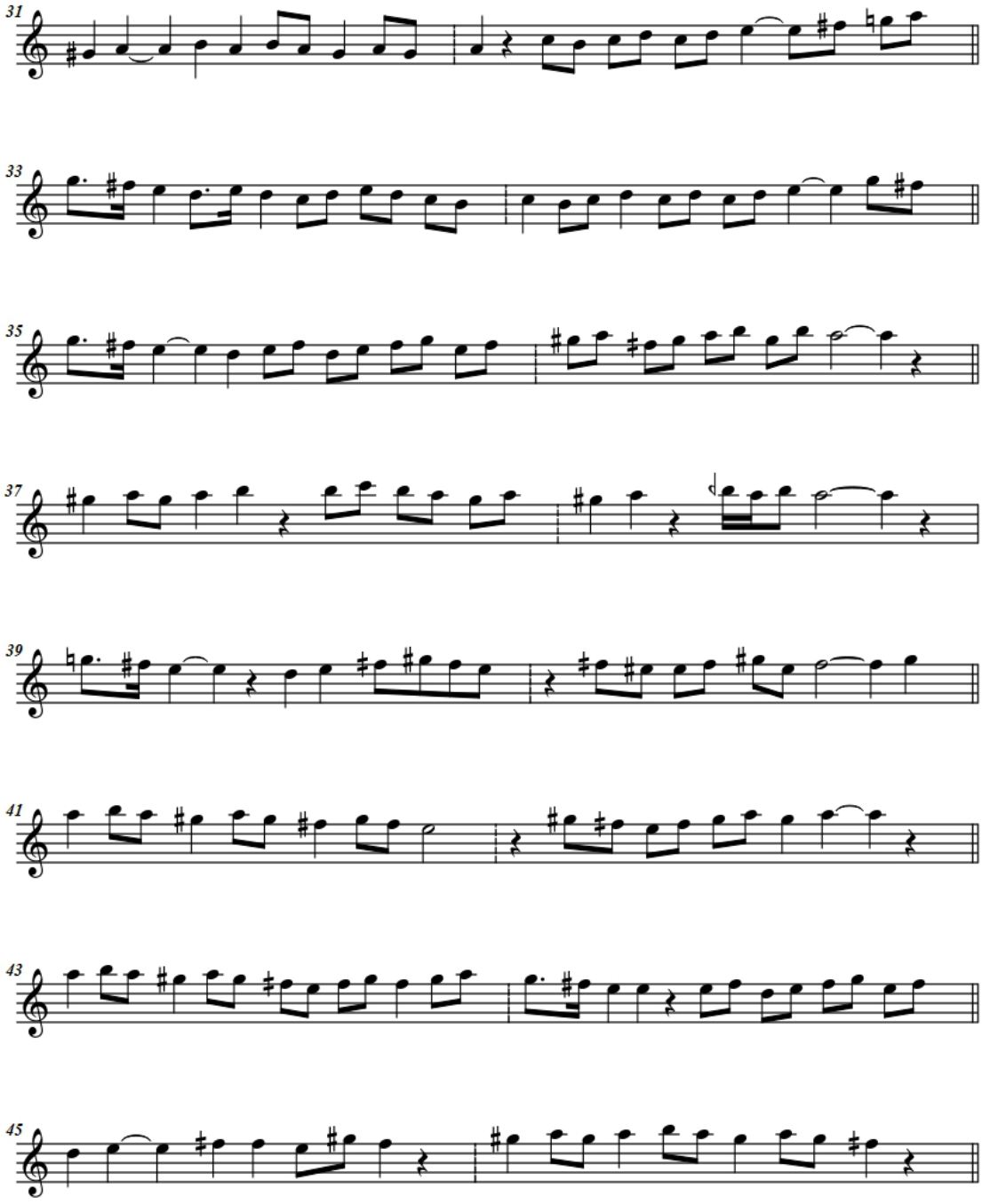

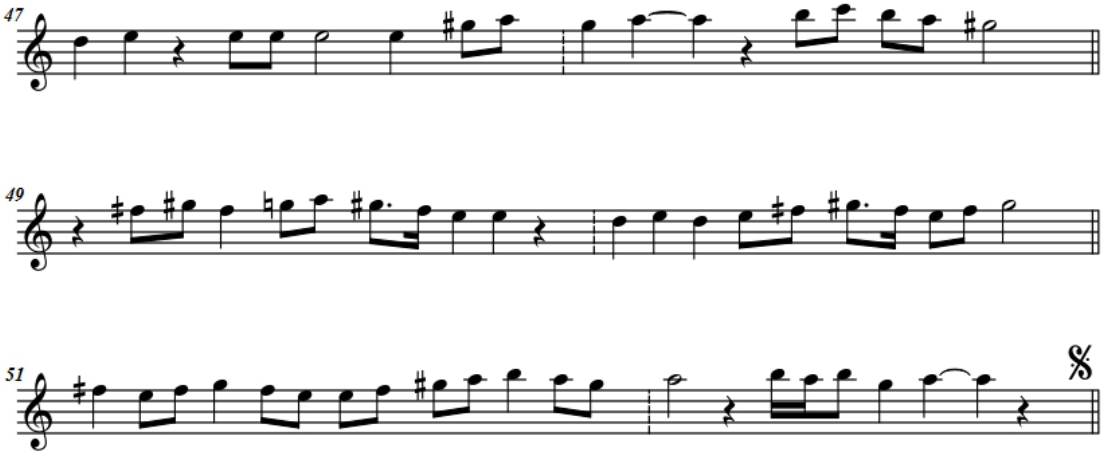

4. Hâne

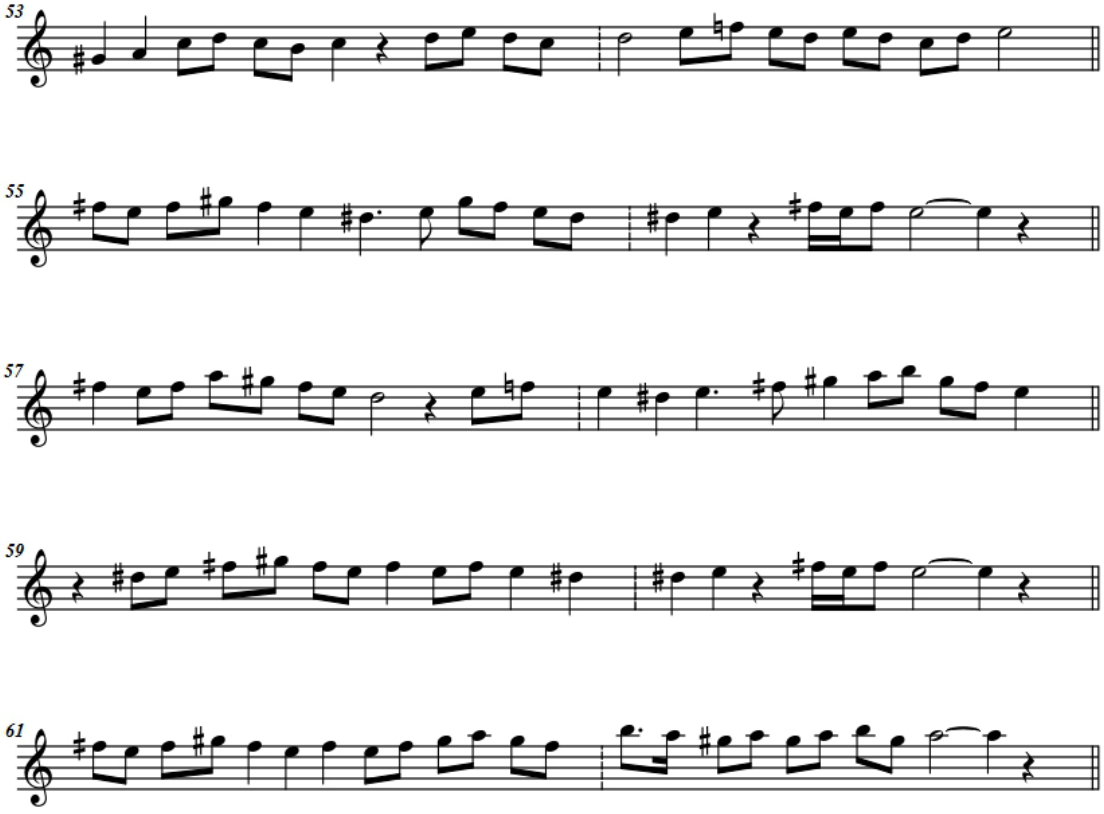

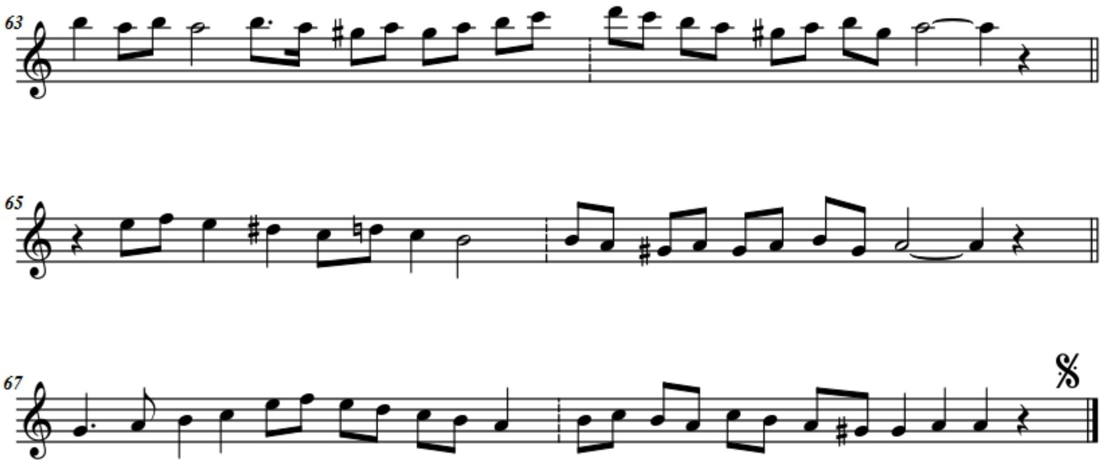

Çeviriyazım: GökçeİşIer

4.3.27 KB-24-1925-4615 Neva Buselik Peşrevi – Ahmed Bey (Lavtacı)

İSAM No: 24-1925-4615

Ahmet Bey'in Devri Kebir Usulünde Neva Buselik Peşrevi

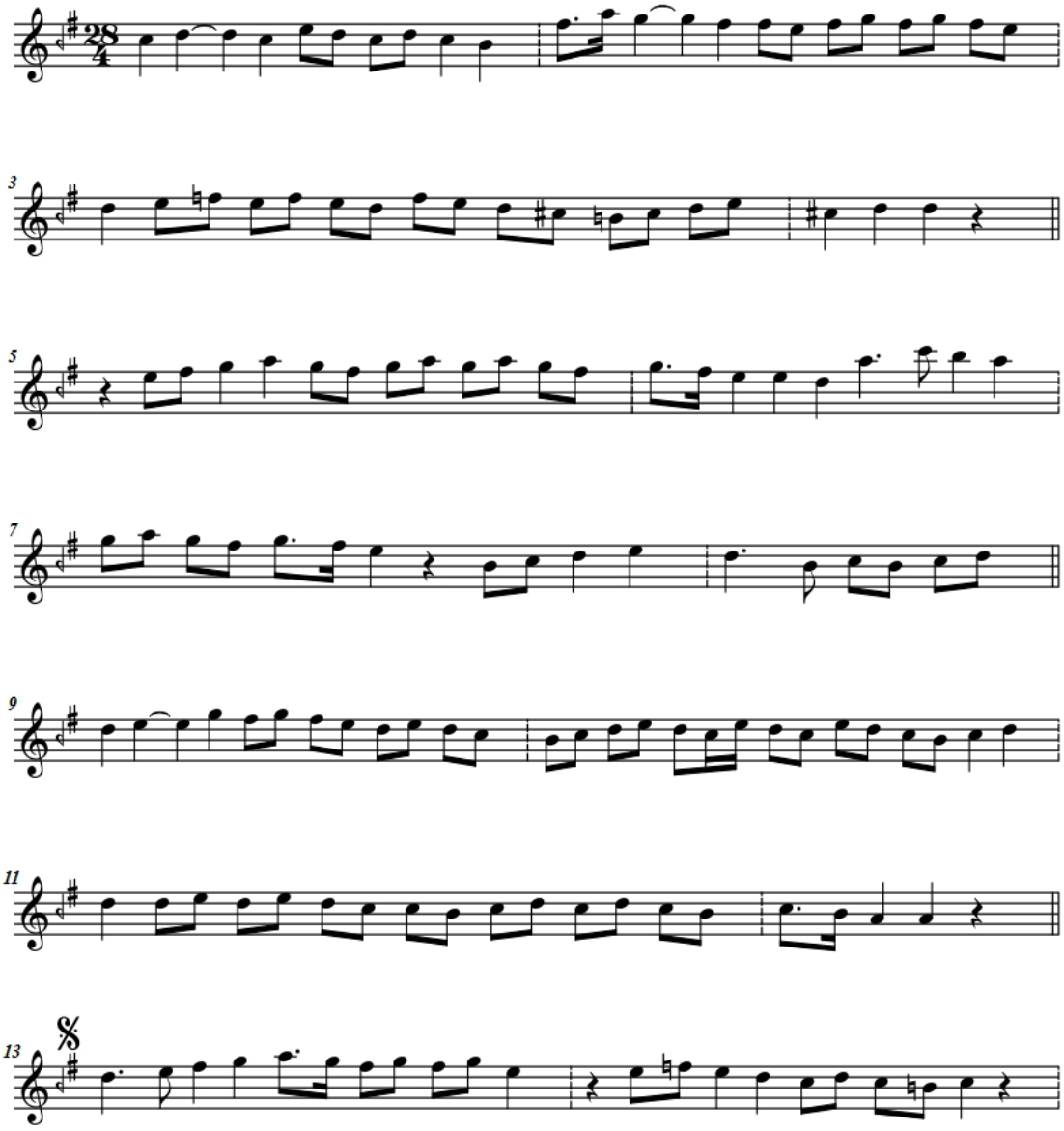

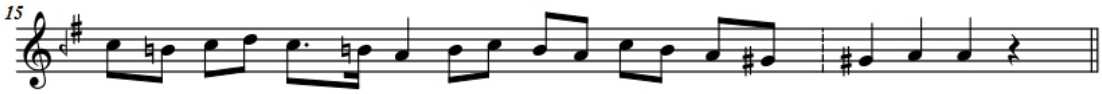

2. Hâne

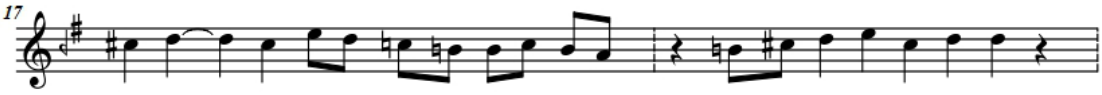

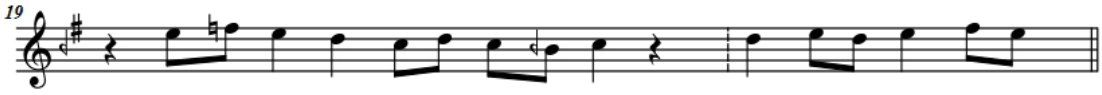

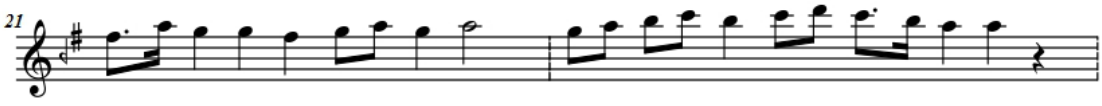

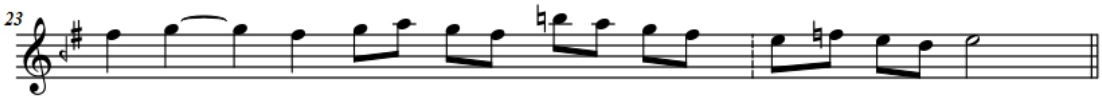

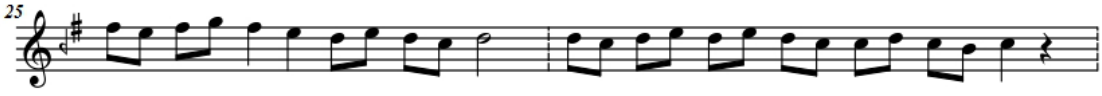

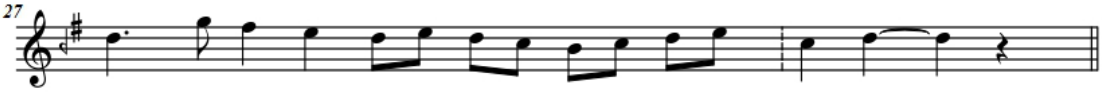

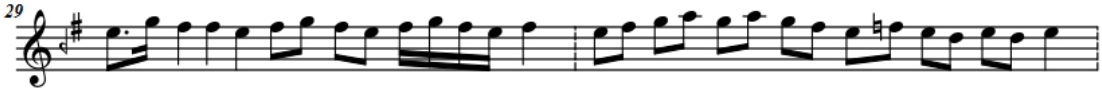

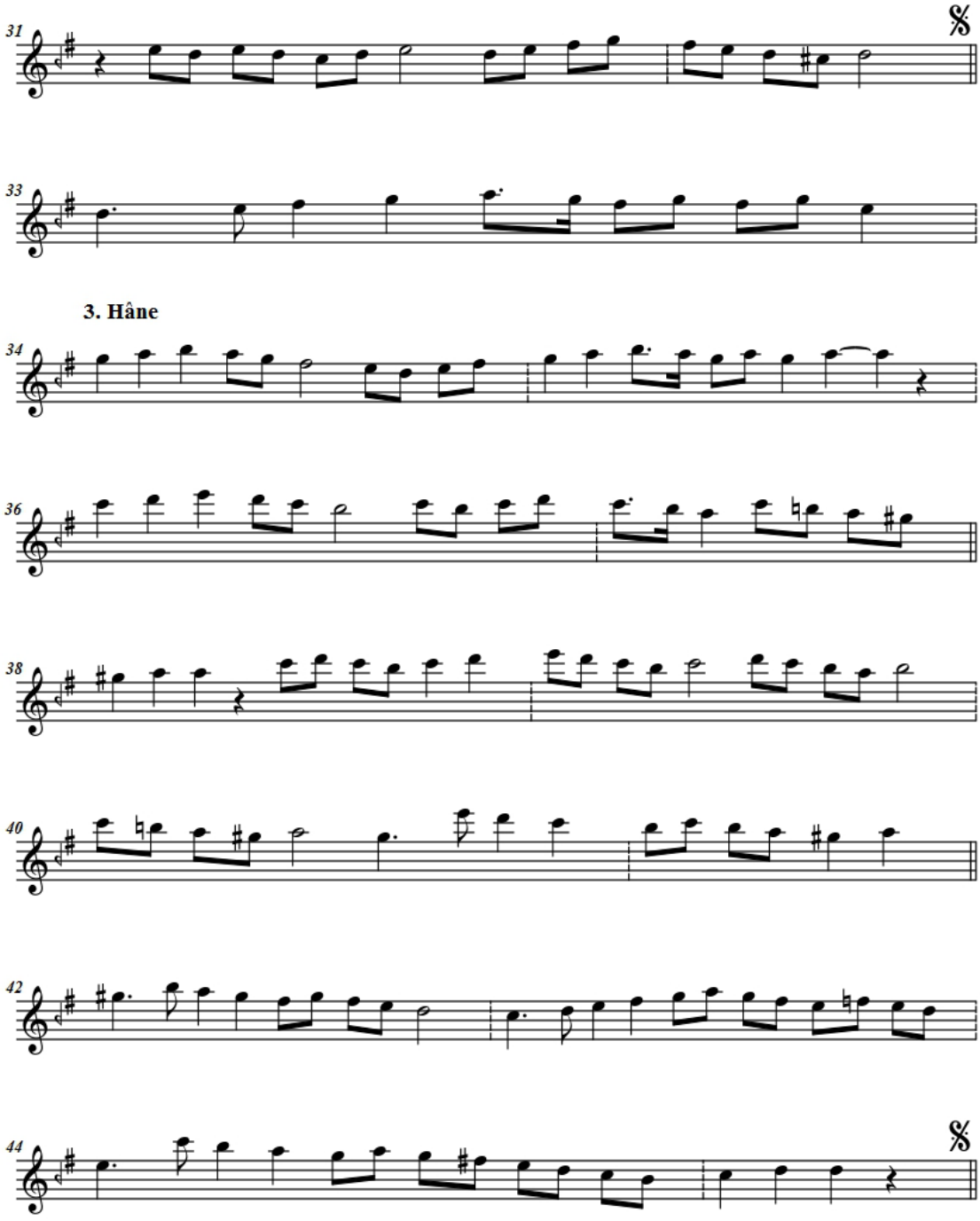
31
33
3. Hâne
34
36
38
40
42
44

4. Hâne

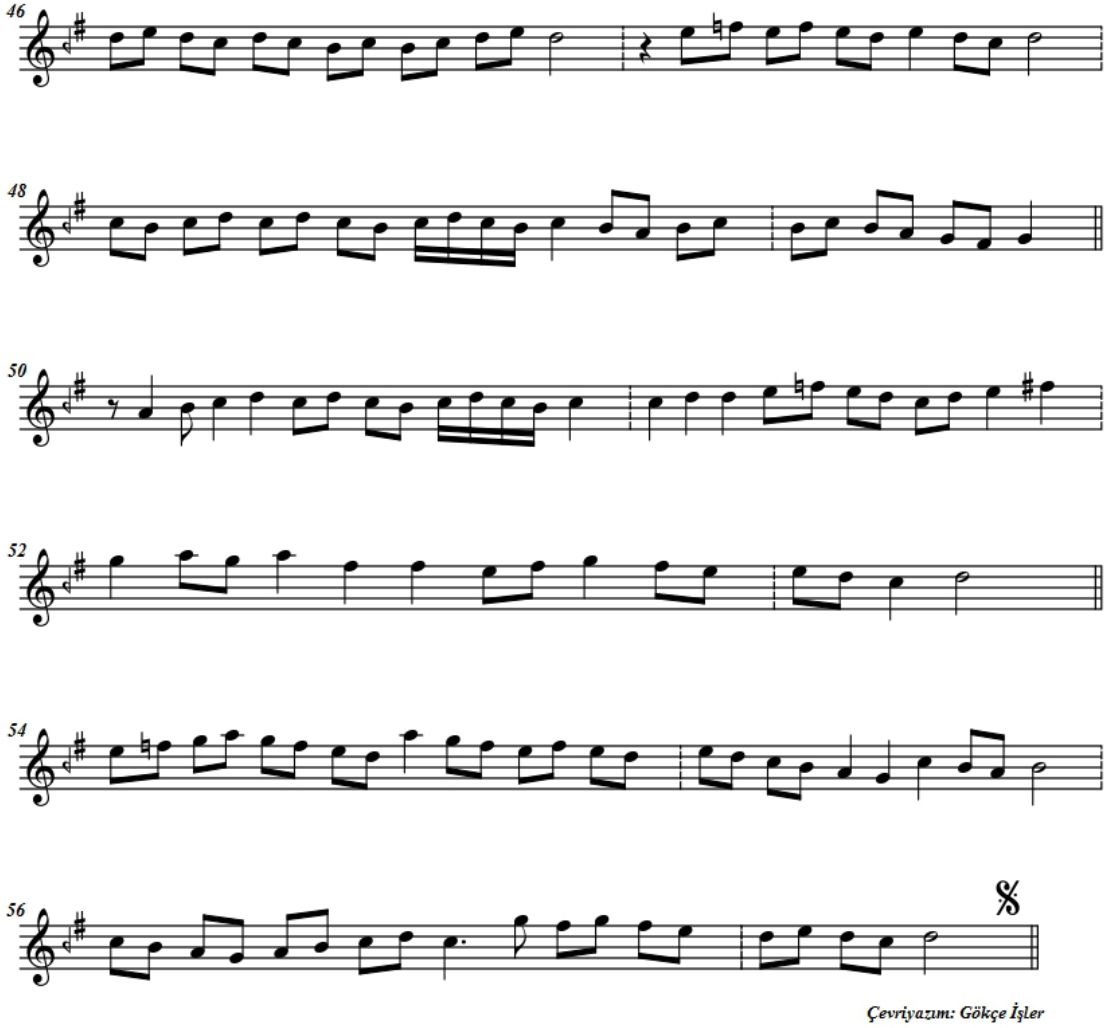

Çevriyazım: Gökçe İşler

4.3.28 KB-24-1925-4617 Muhayyer Buselik Peşrevi – İsak (Tanburi)

İSAM No: KB-24-1925-4617

Tanburi İsak'ın Darb-ı Feth Usulünde Muhayyer Buselik Peşrevi

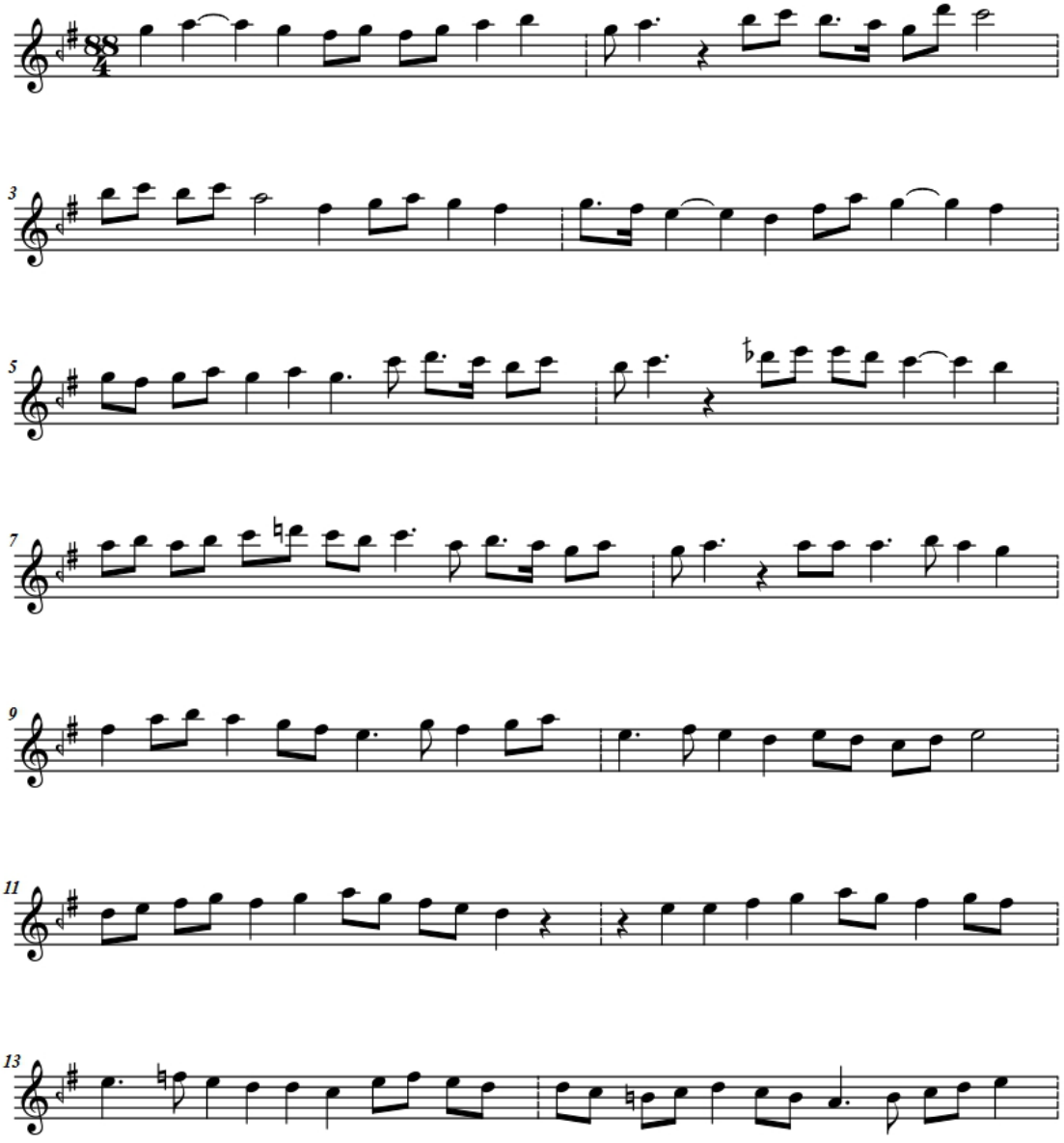

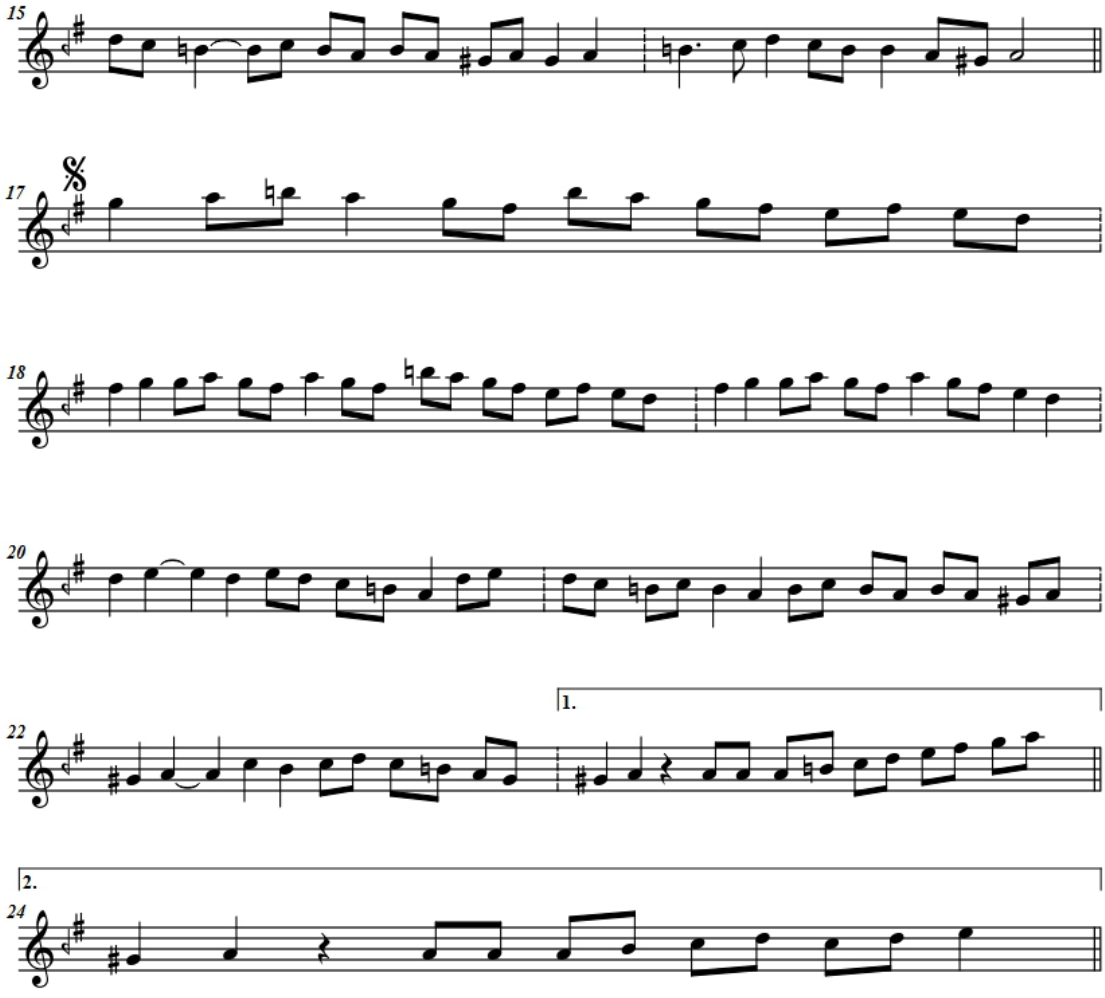

2. Hâne

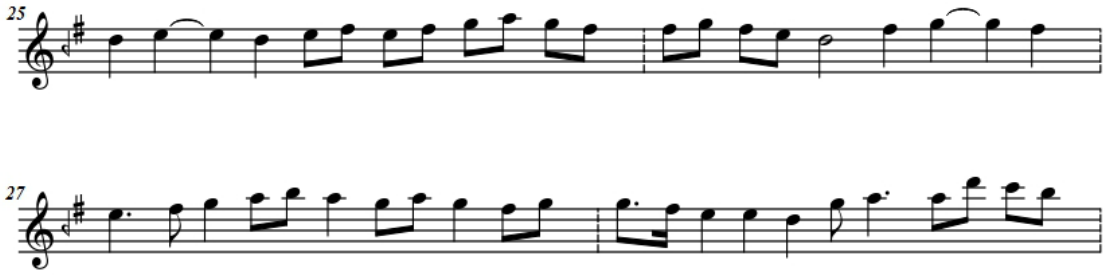

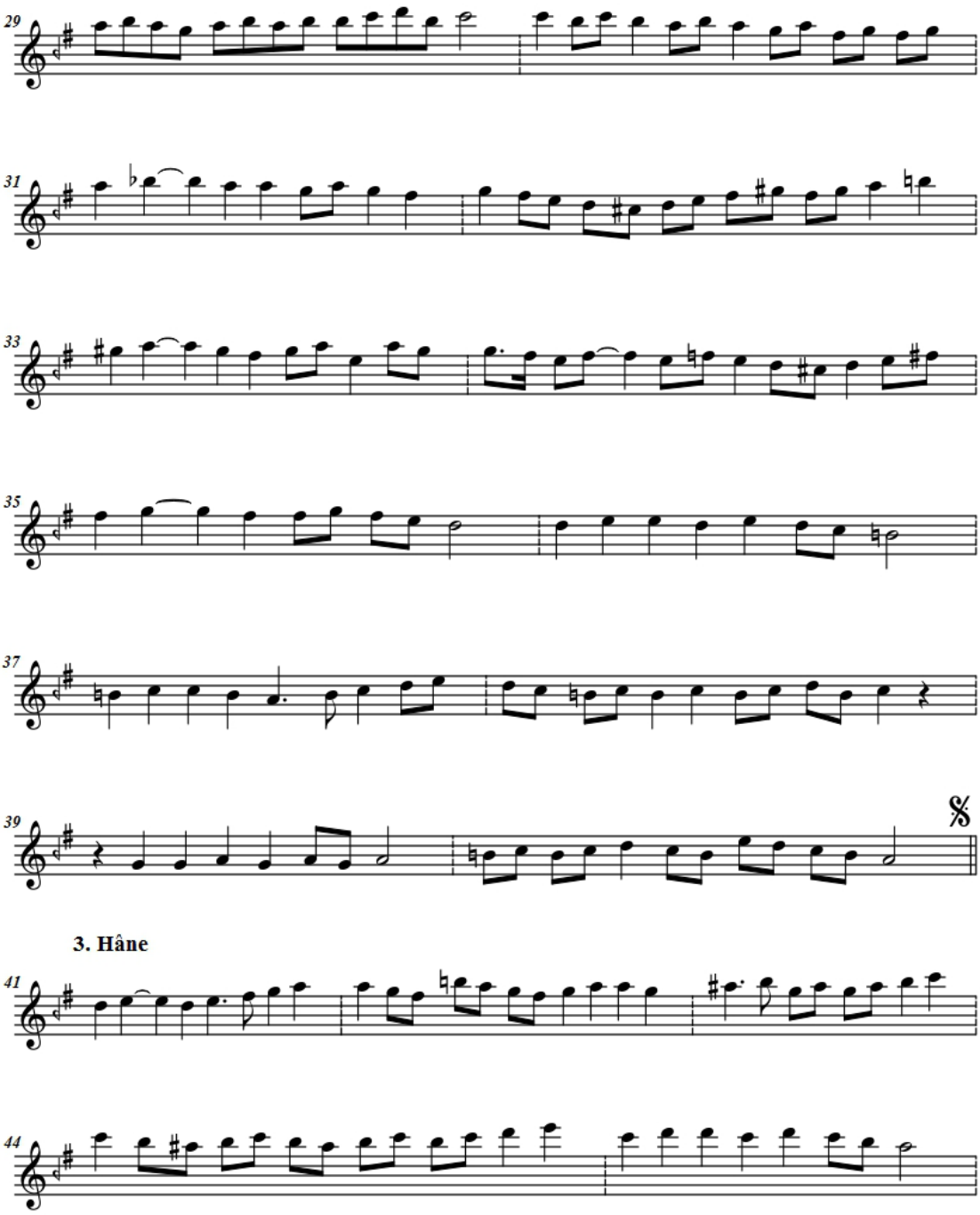
29
31
33
35
37
39
3. Hâne
41
44

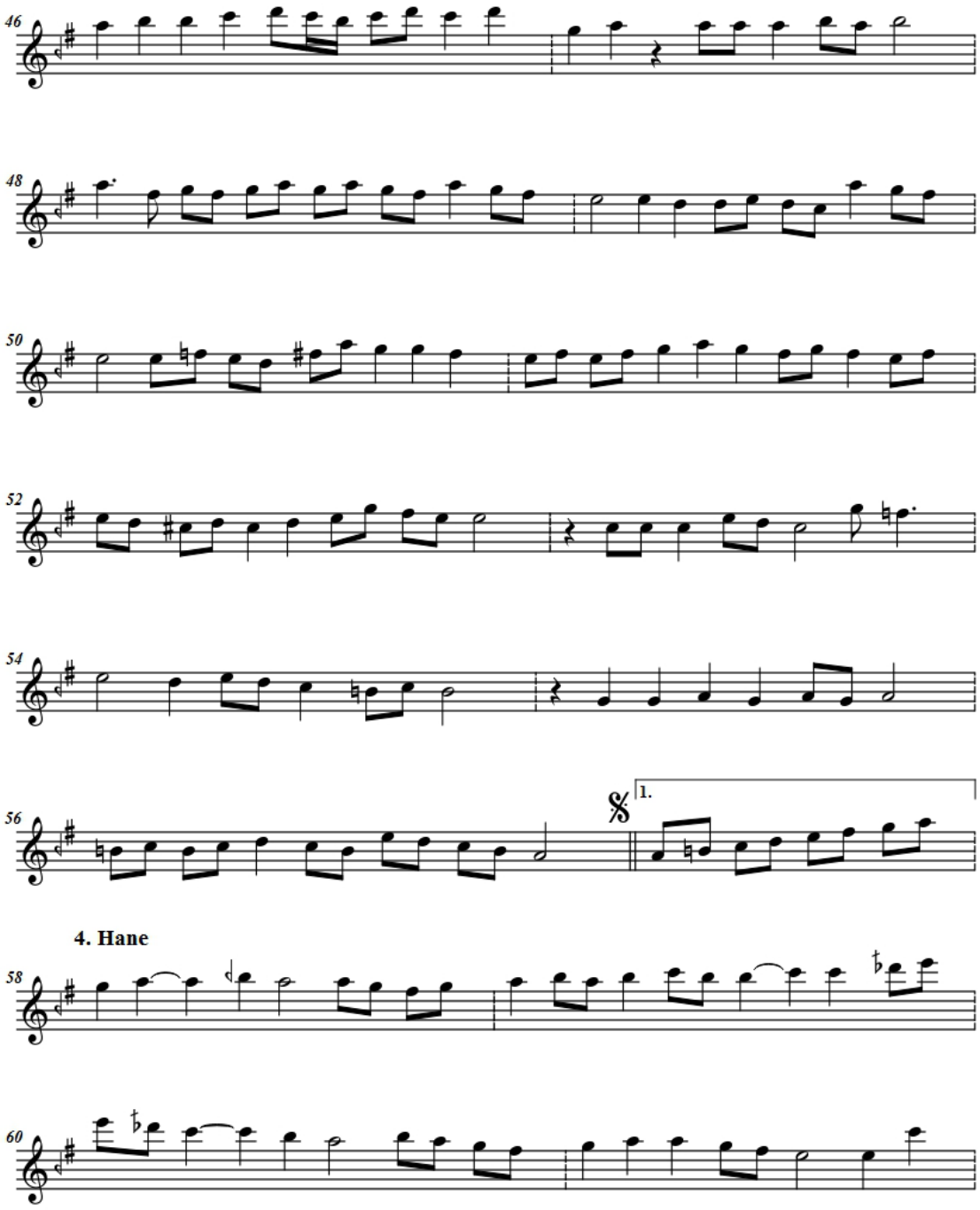
46
48
50
52
54
56
1.
4. Hane
58
60

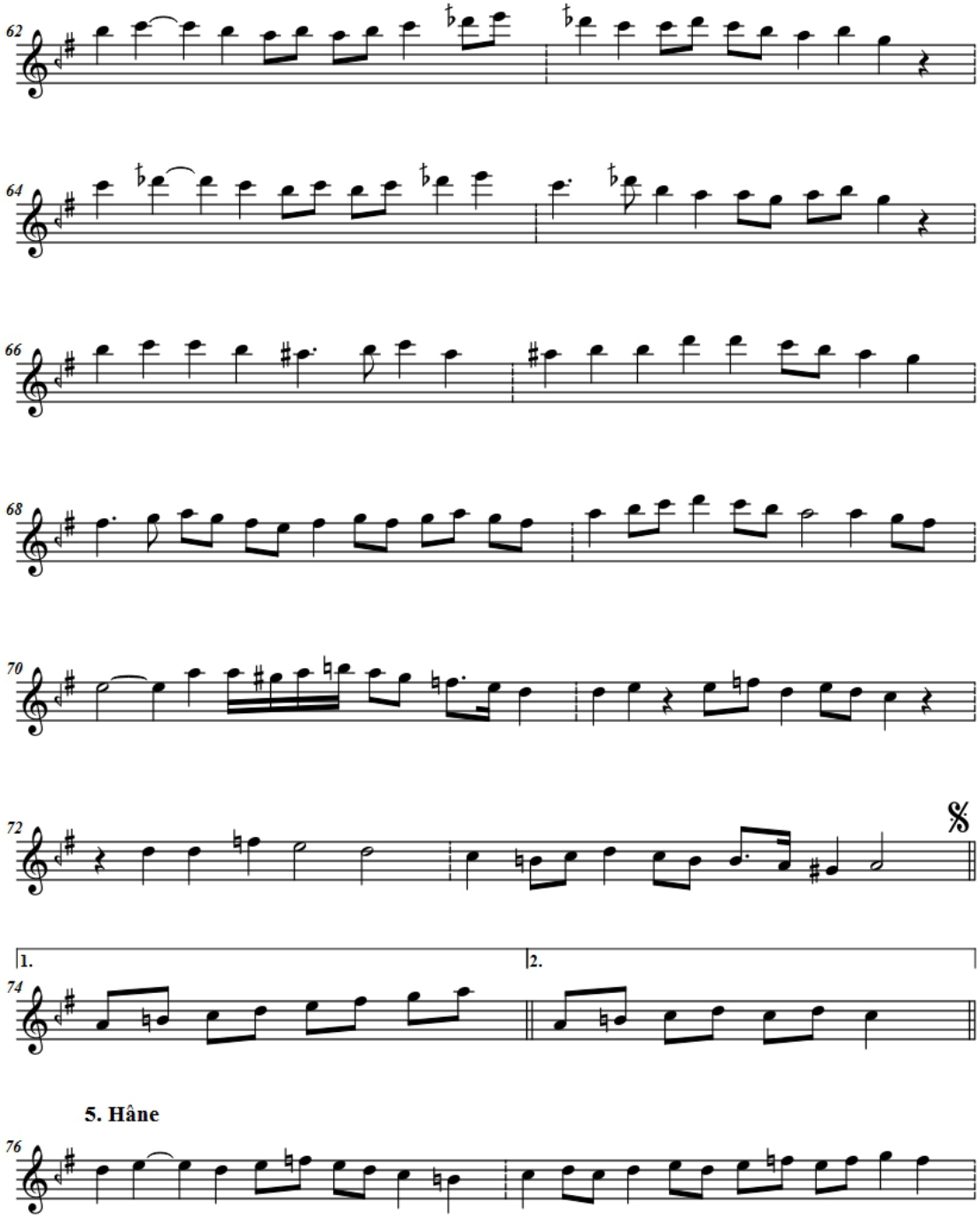

5. Hâne

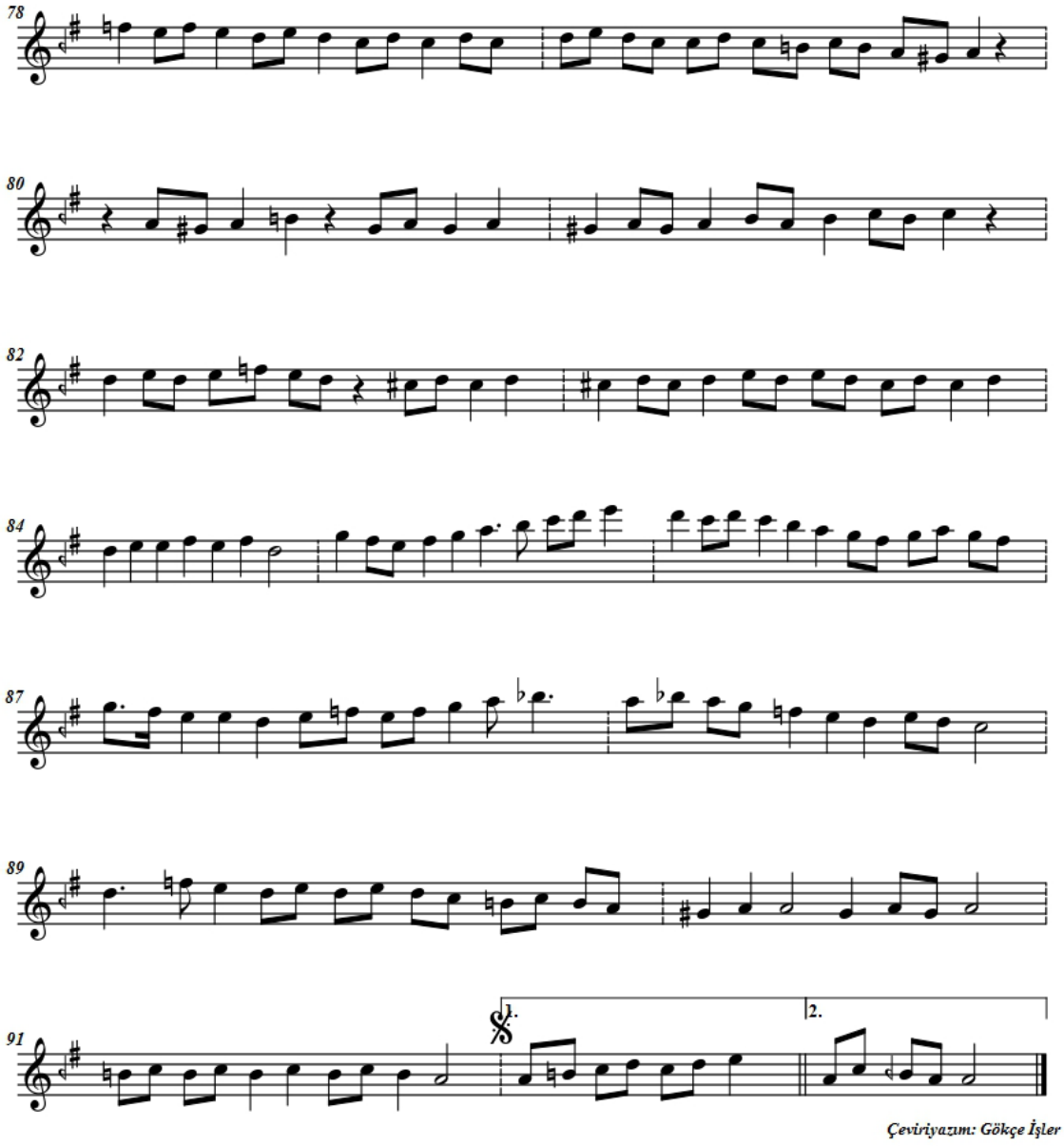

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.29 KB-24-1925- 4619 Dügah Buselik Peşrevi –Akif Dede

İSAM No: KB-24-1925-4619

Dügah Buselik Peşrevi

Devr-i Kebir

1. Hâne

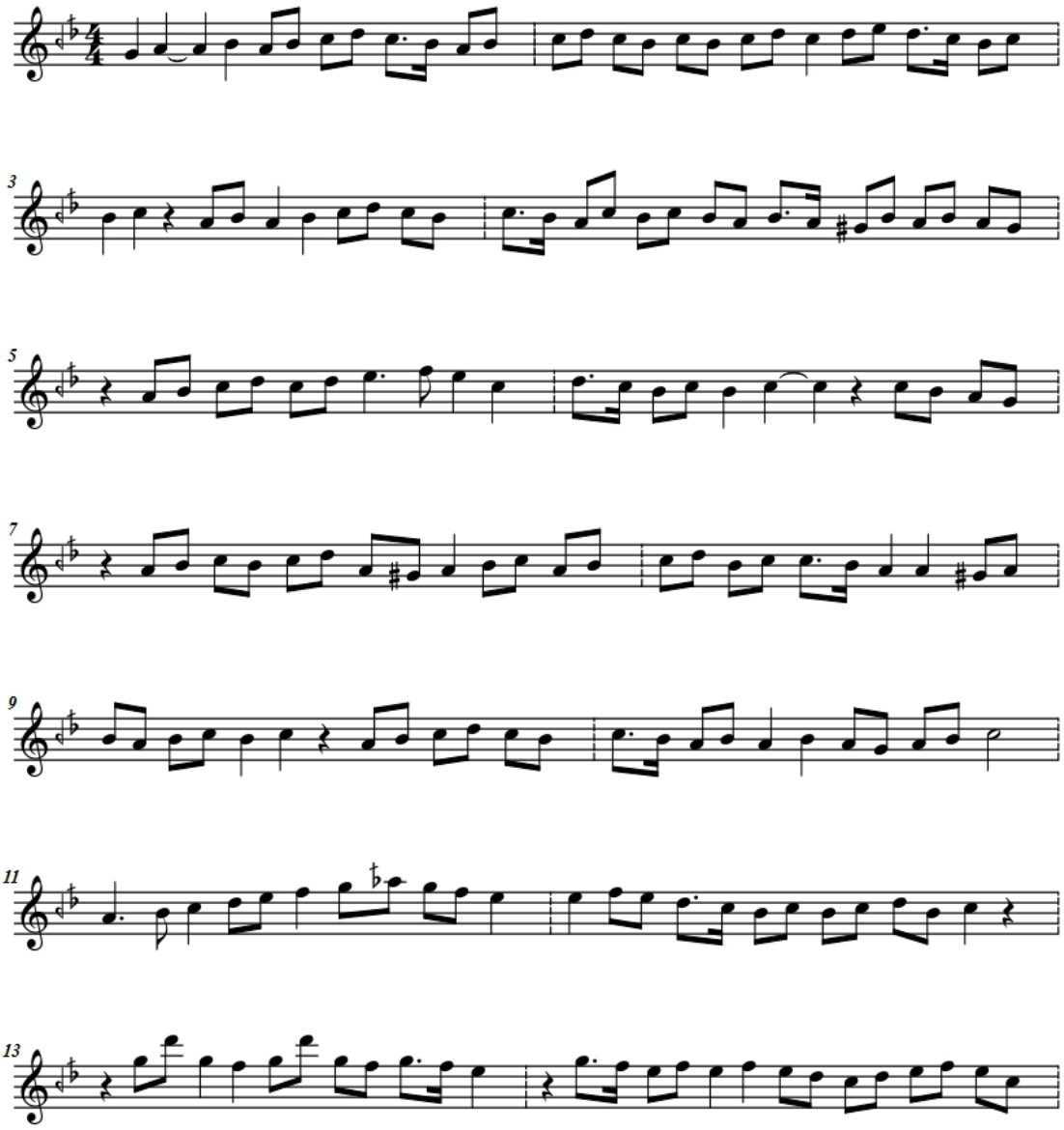

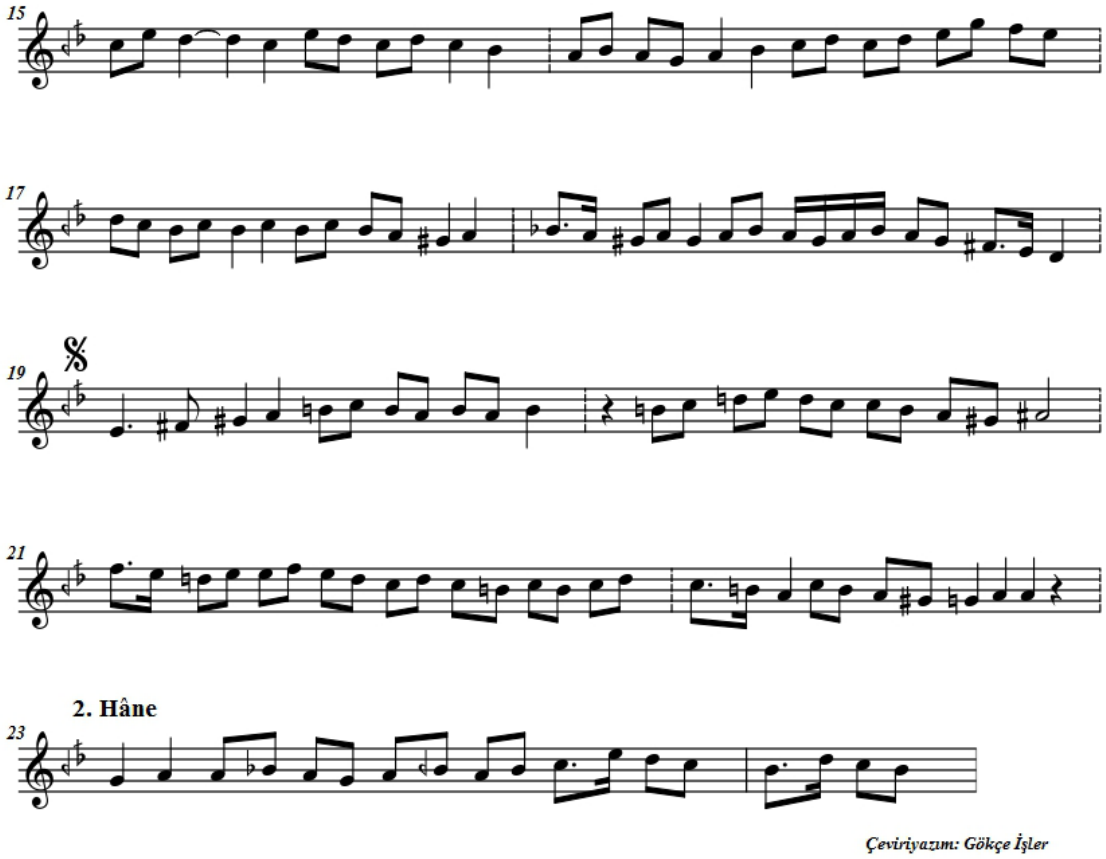

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.30 KB-24-1925- 4620 Isfahan Peşrevi- Salih Dede Efendi

İSAM No: KB-24-1924-4620

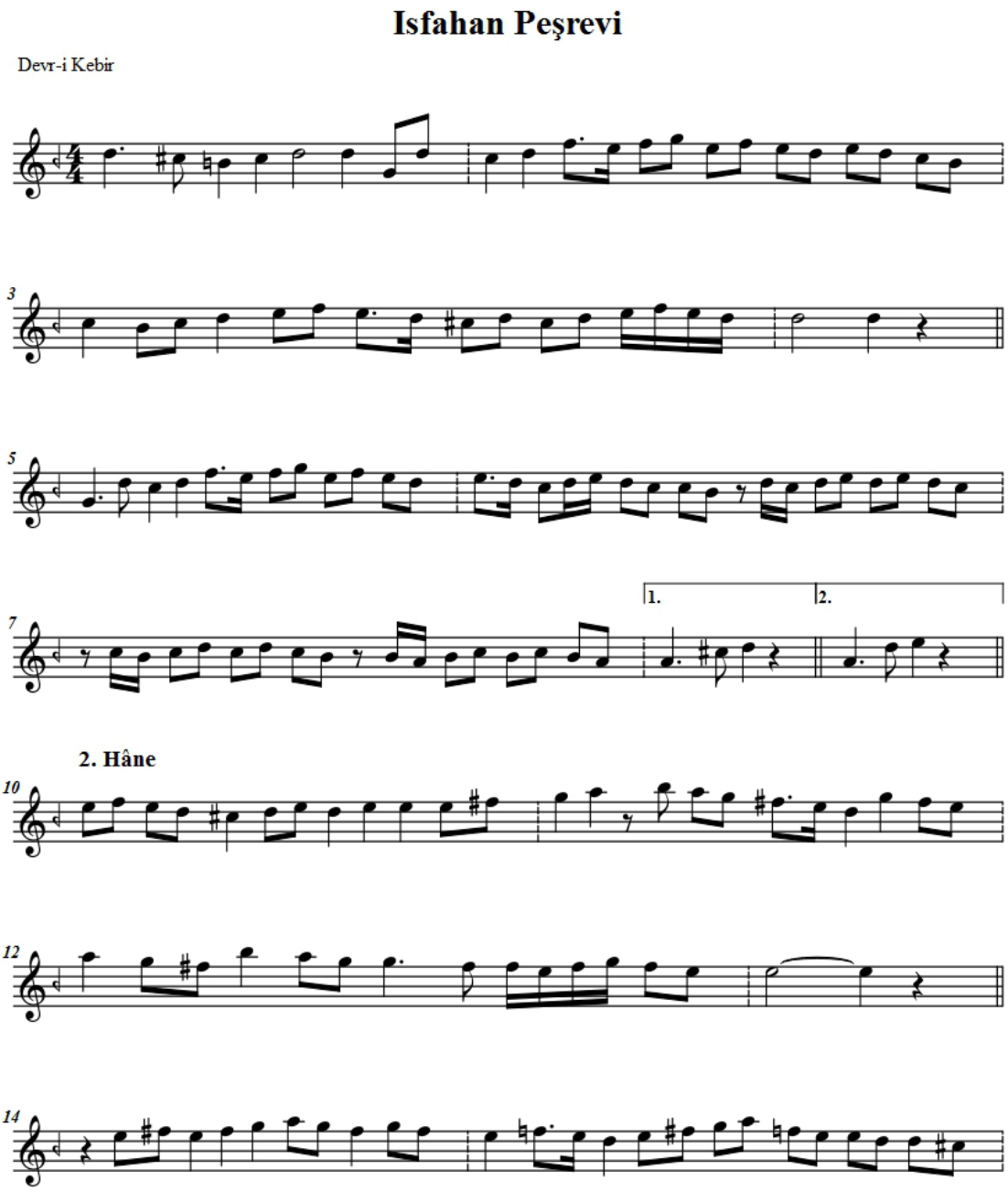

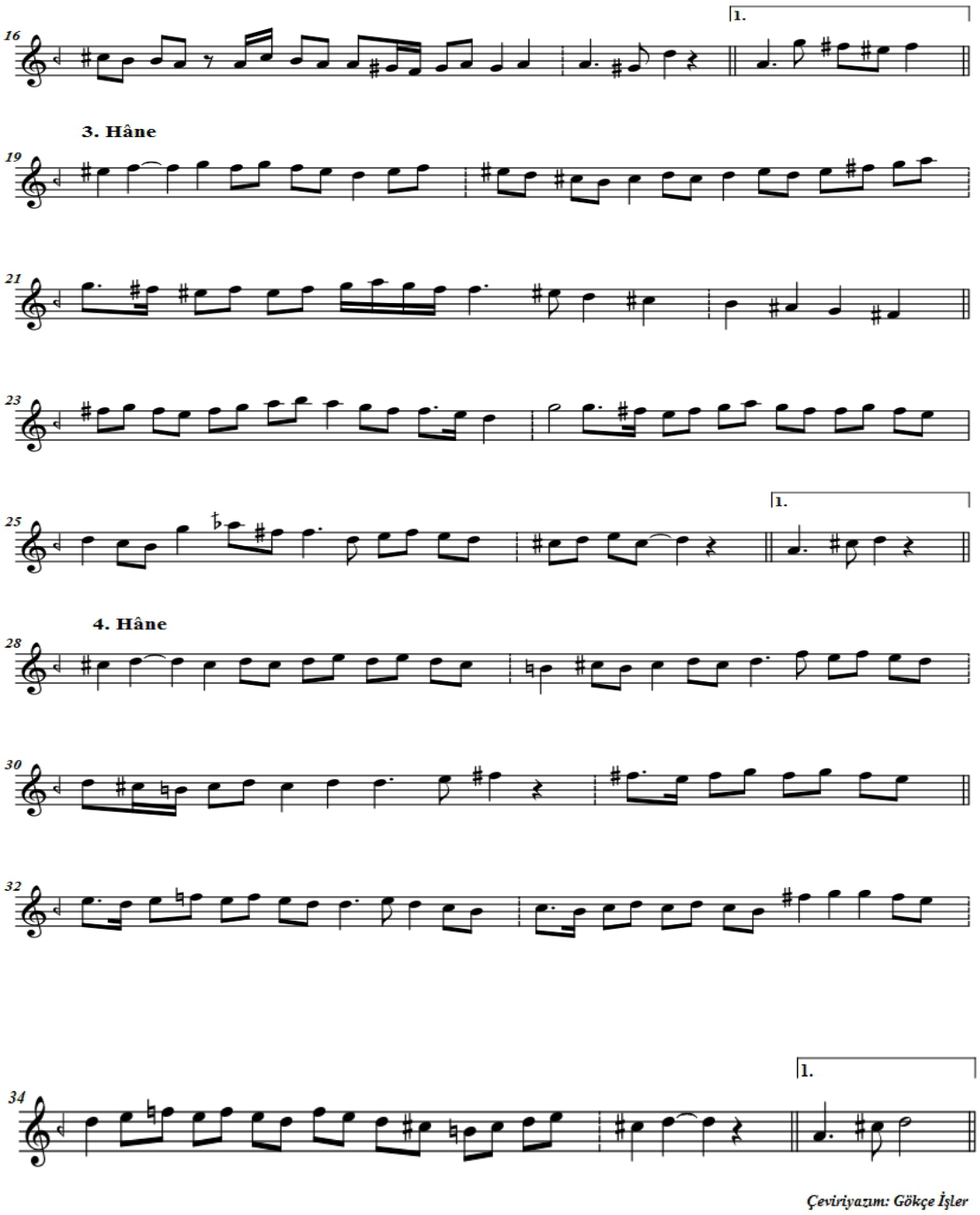

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.31 KB-24-1925- 4621 Acemaşiran Peşrevi – Salih Dede Efendi

İSAM No: KB-24-1925-4621

Devri Kebir Acemaşiran Peşrevi

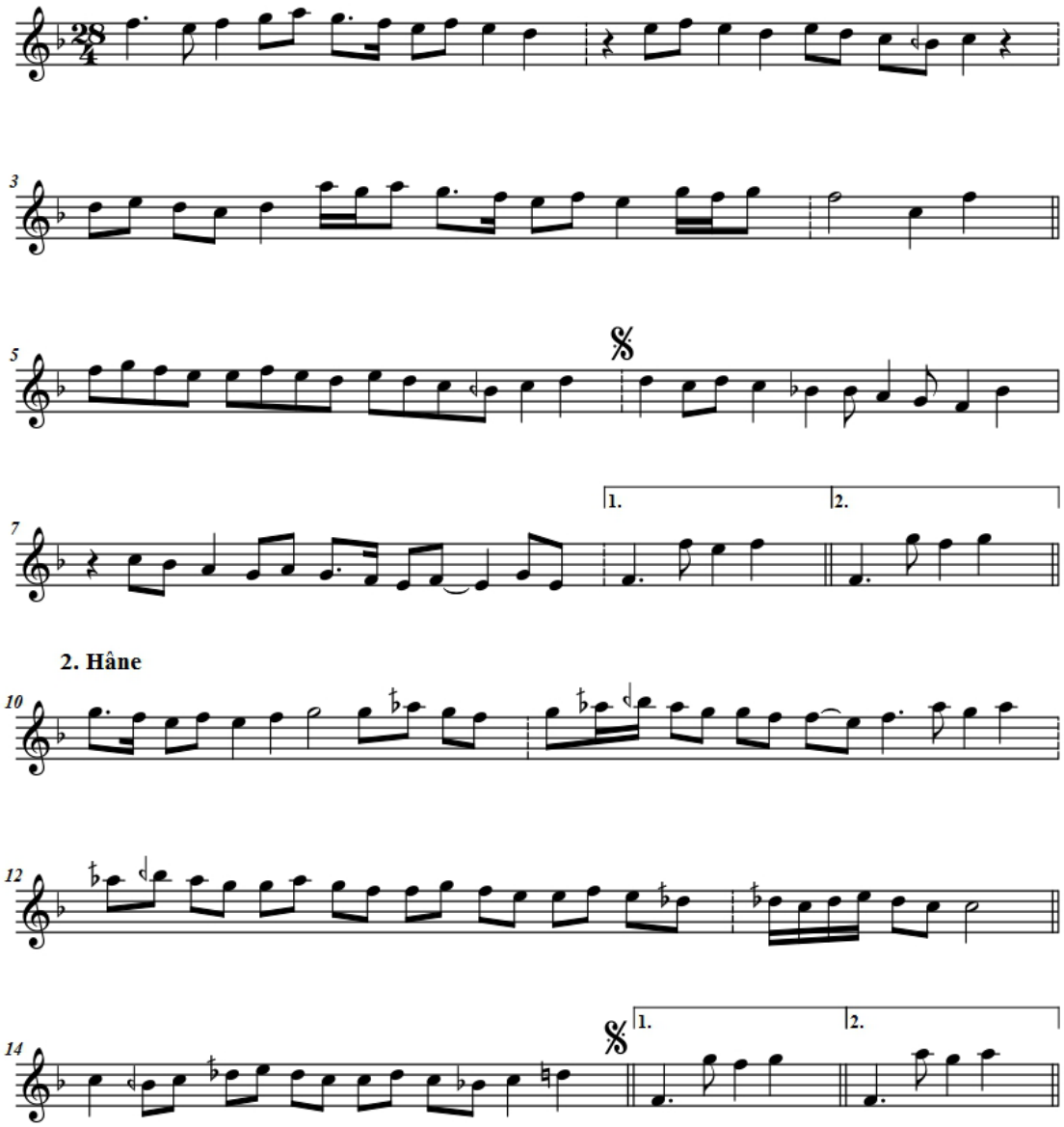

3. Hâne

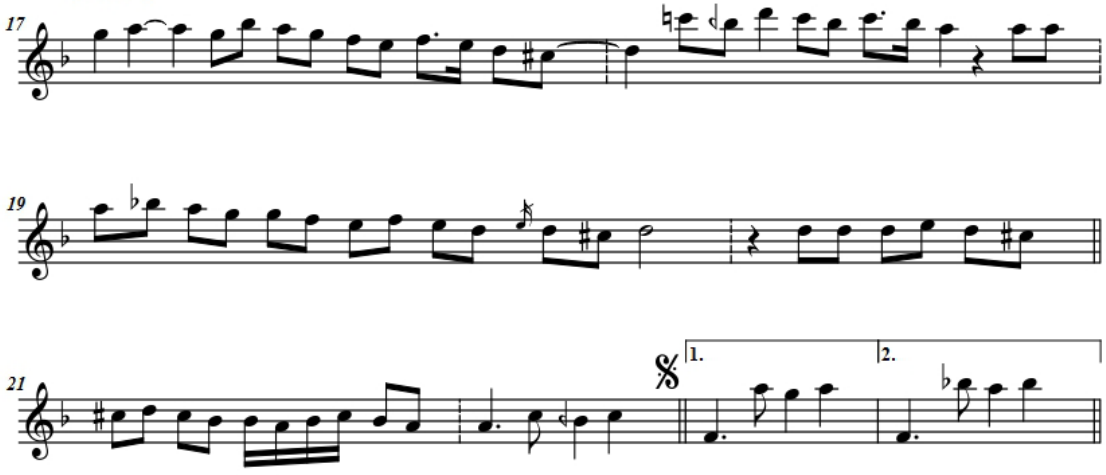

4. Hâne

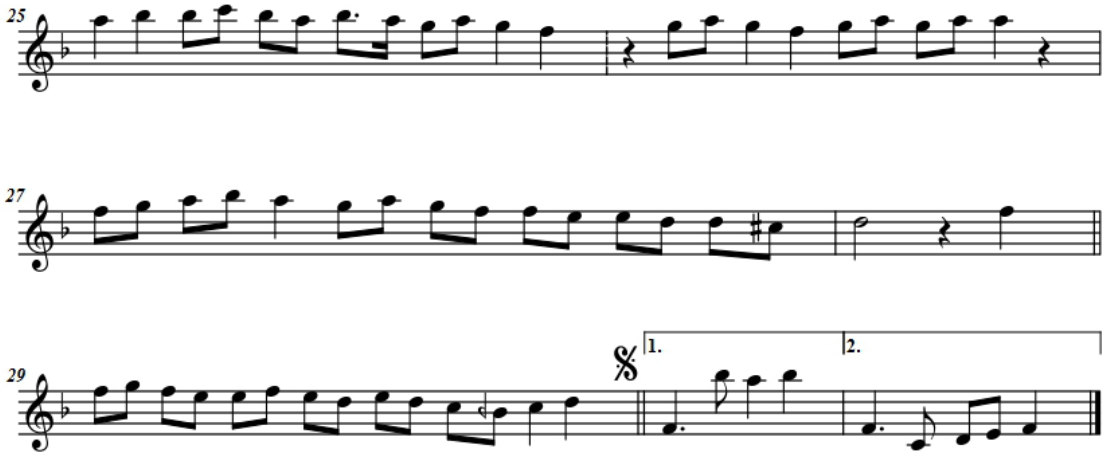

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.32 KB-24-1925- 4622 Nihavend Peşrevi - Osman Bey

İSAM No: KB-24-1925-4622

Tanburi Osman Bey'in Devri Kebir Usulünde Nihavend Peşrev

1. Hâne

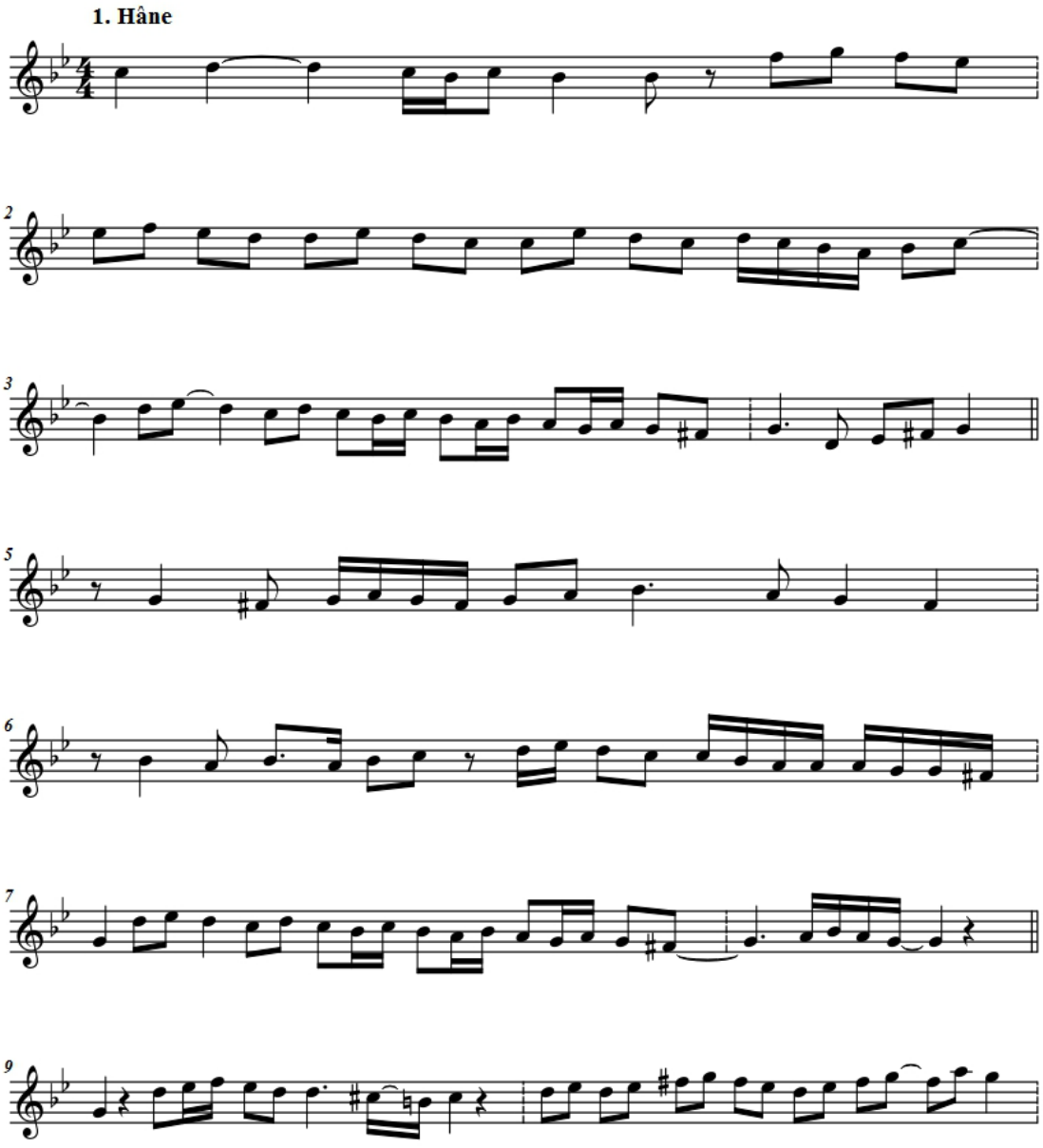

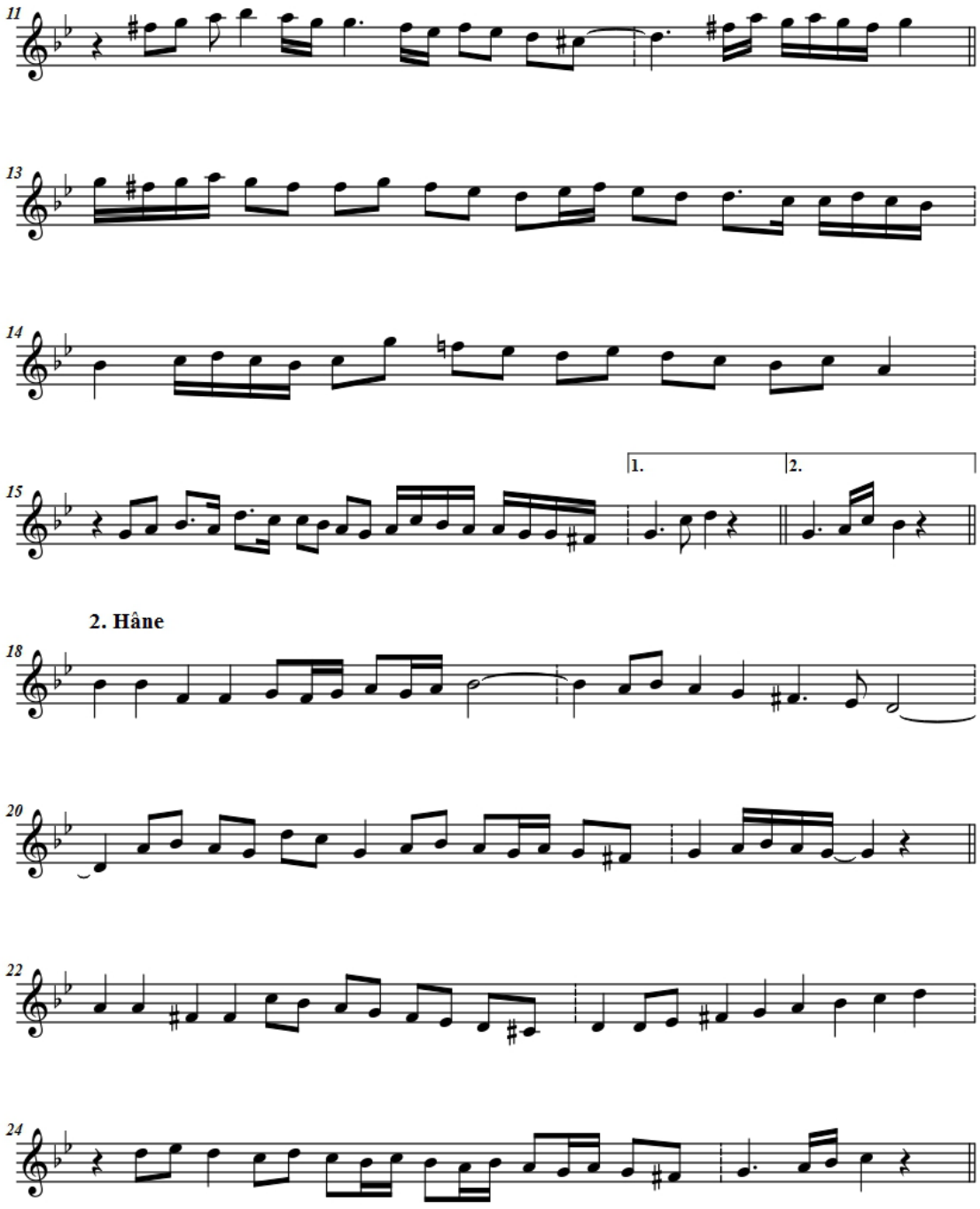
11
13
14
15
1.
2.
2. Hâne
18
20
22
24

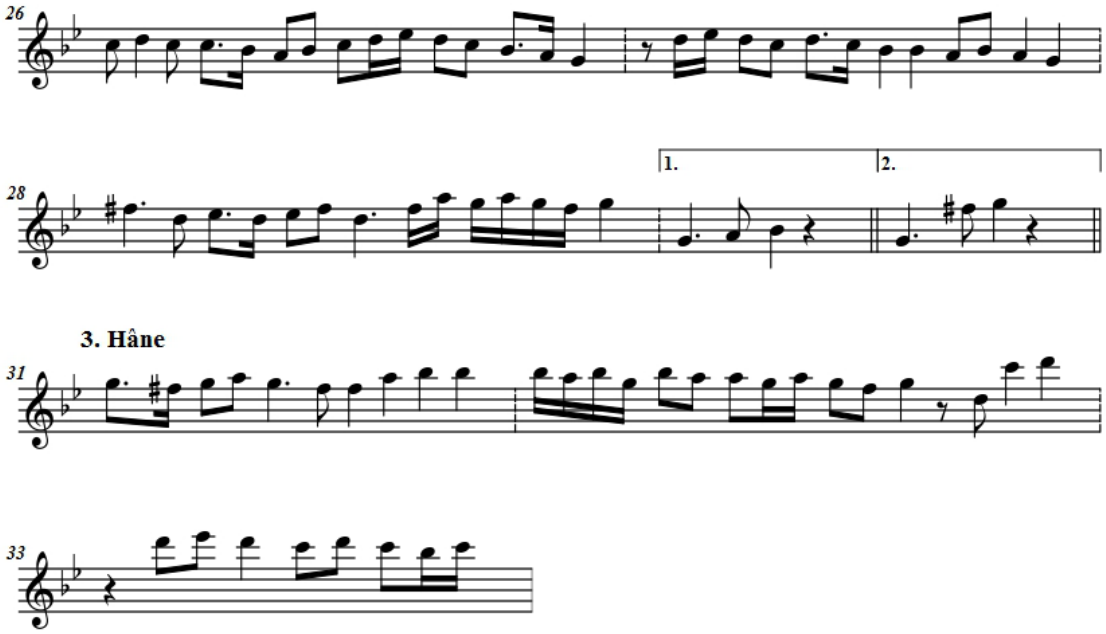

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.33 KB-24-1926- 4642 Suzidil Peşrevi – Emin Dede Efendi

İSAM No: KB-24-1926-4642

Suzidil Peşrevi

Devr-i Kebir

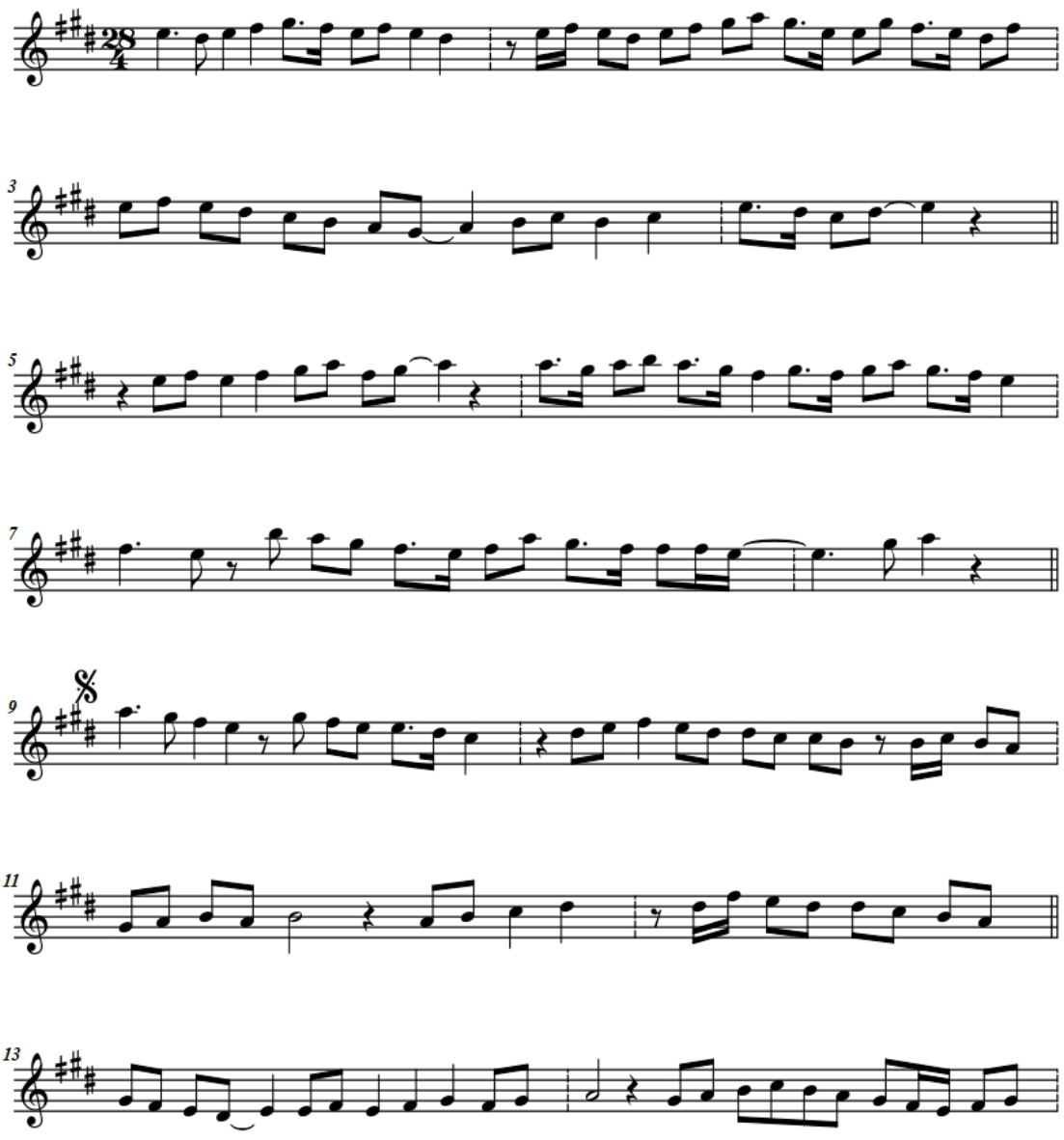

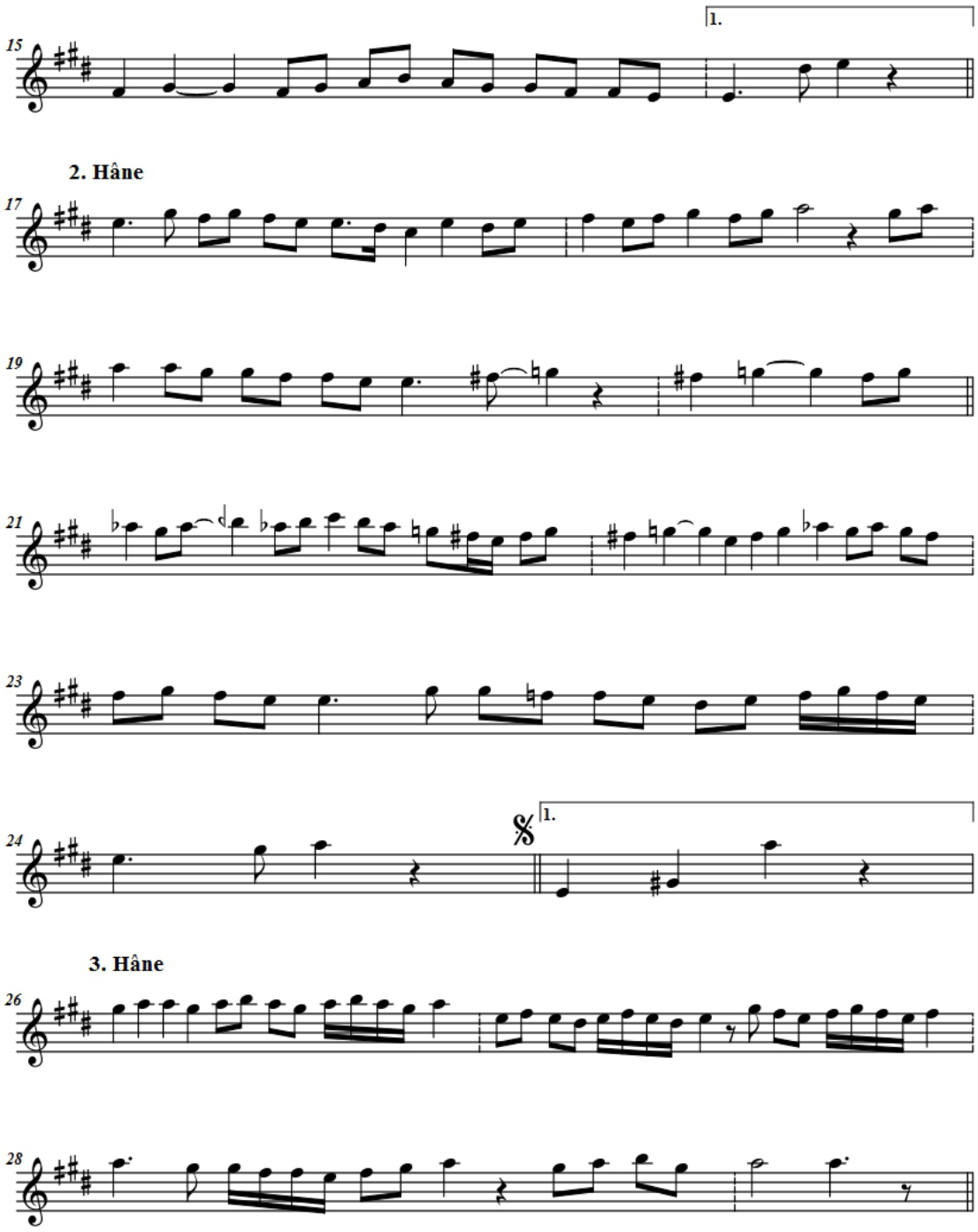
15
1.
2. Hâne
17
19
21
23
24
1.
3. Hâne
26
28

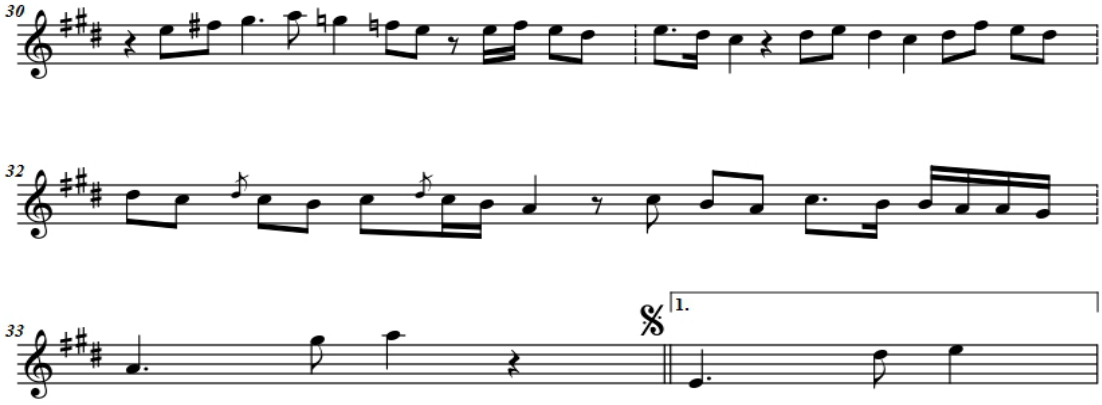

4. Hâne

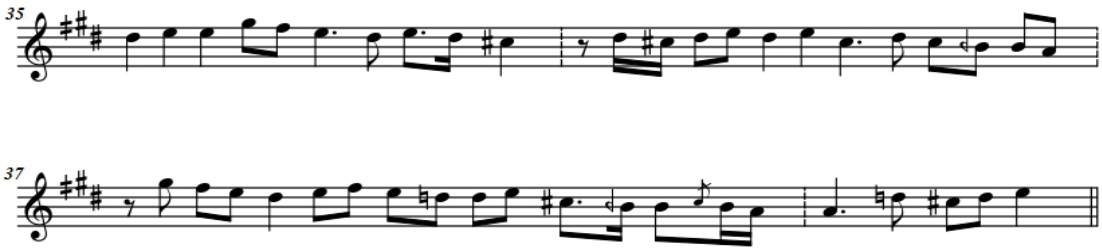

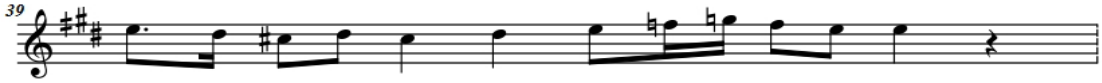

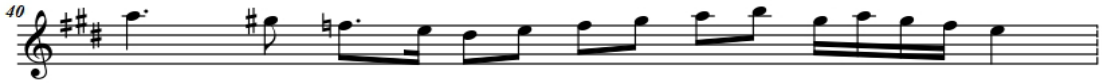

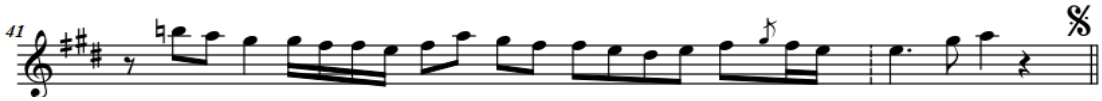

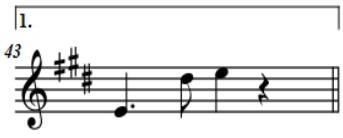

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.34 KB-24-1928-4675 Eviç Peşrevi – Ömer Efendi (Zakir)

İSAM No: KB- 24-1928-4675

Eviç Peşrevi

Sâkil

Ömer Efendi (Zâkir)

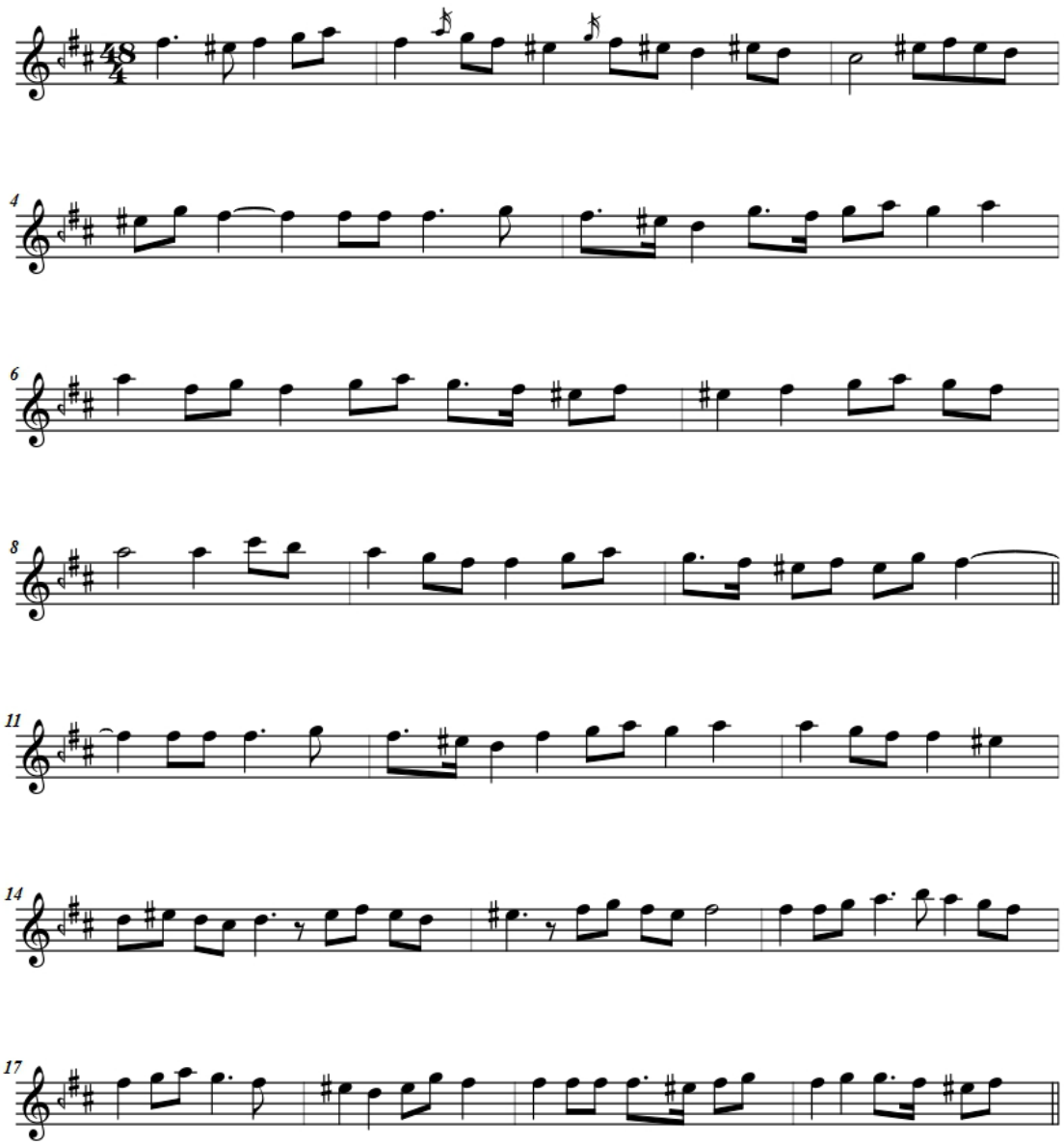

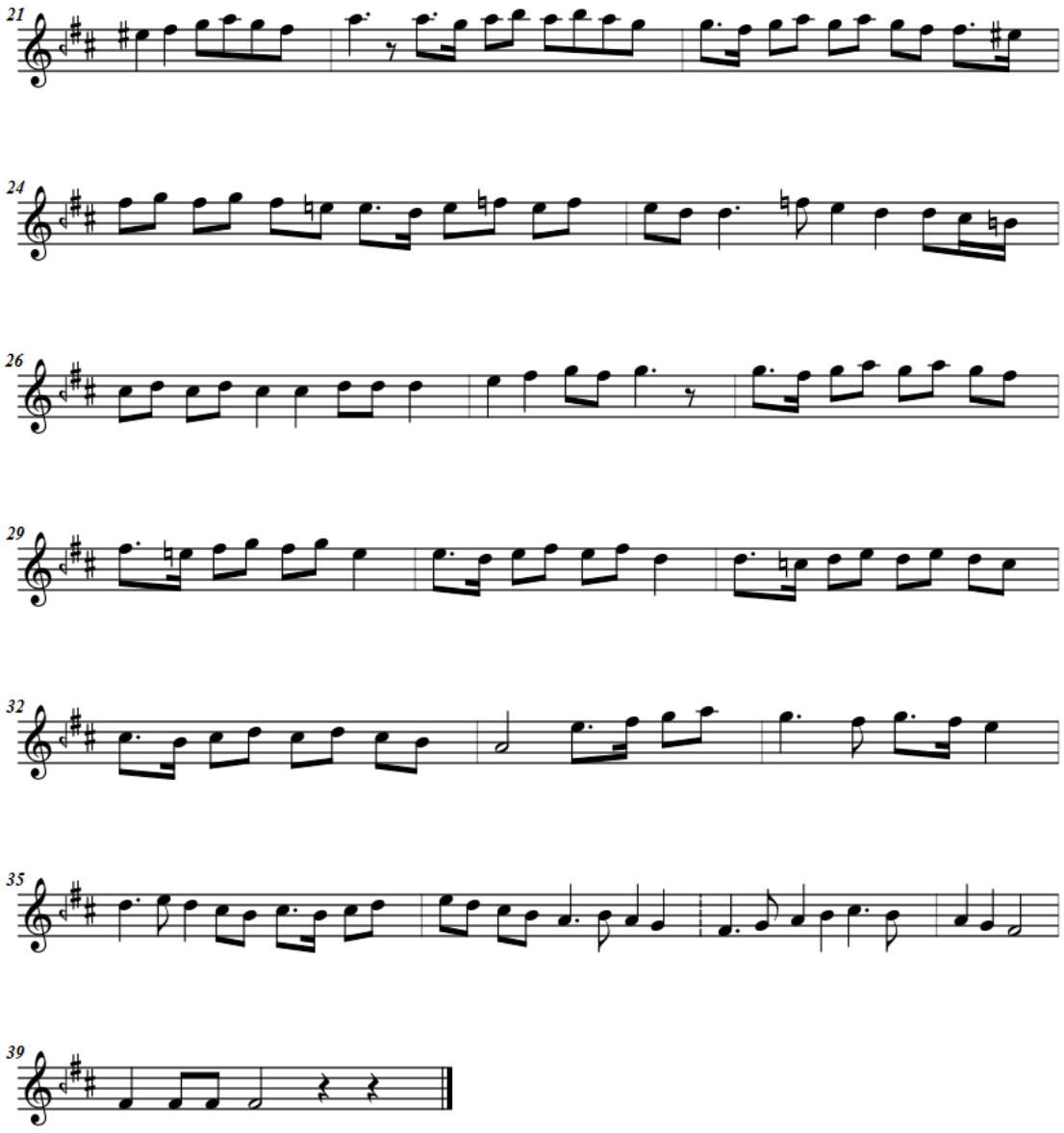

Çeviriyazım: Gökçe İşler

4.3.35 KB-24-1928-4682 Hicaz Peşrevi – Kemani Hızır Efendi

İSAM No: KB-24-1928-4682

Peşrev Hicaz Karabatak Usulü Sakil 48 Darb

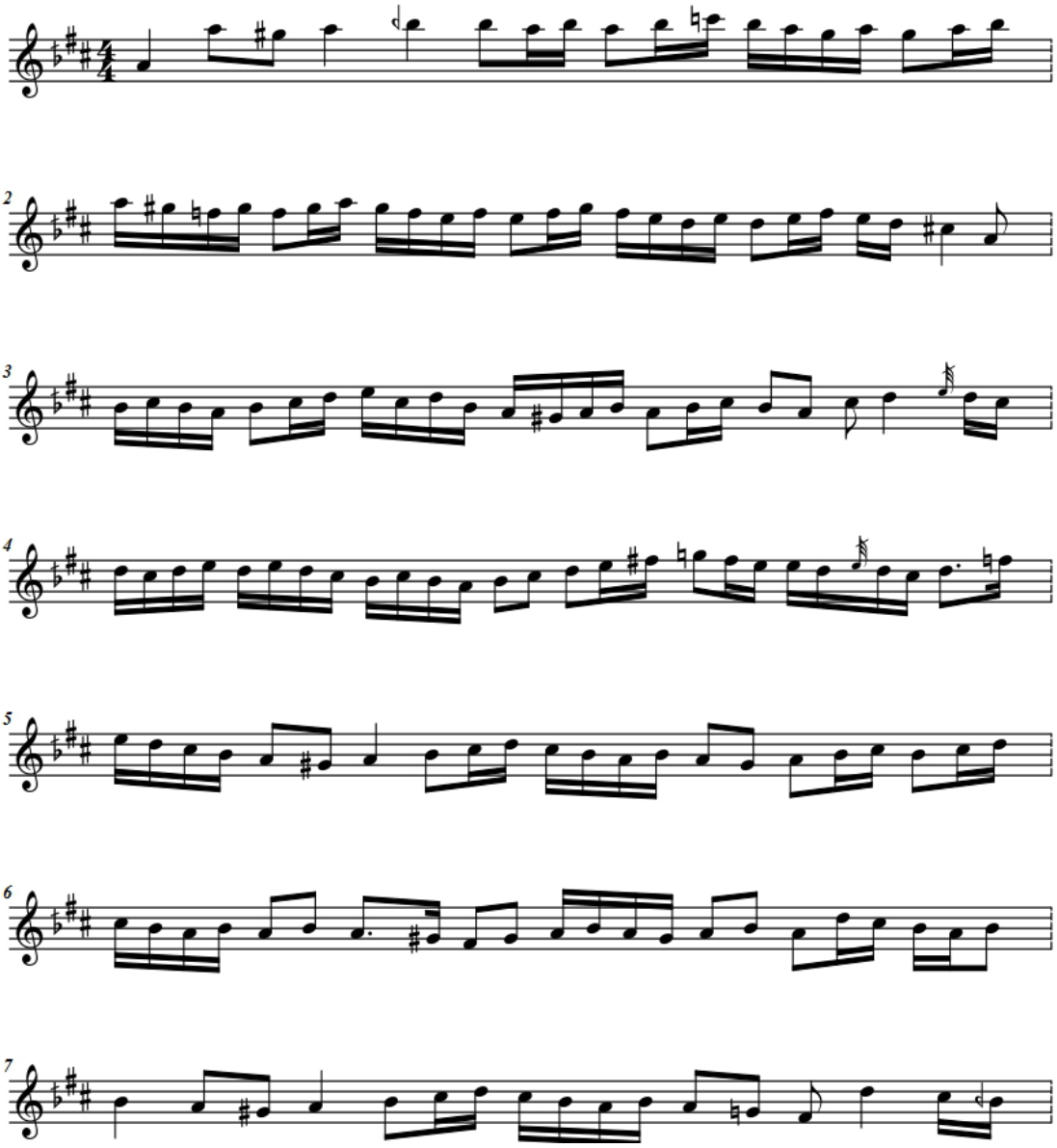

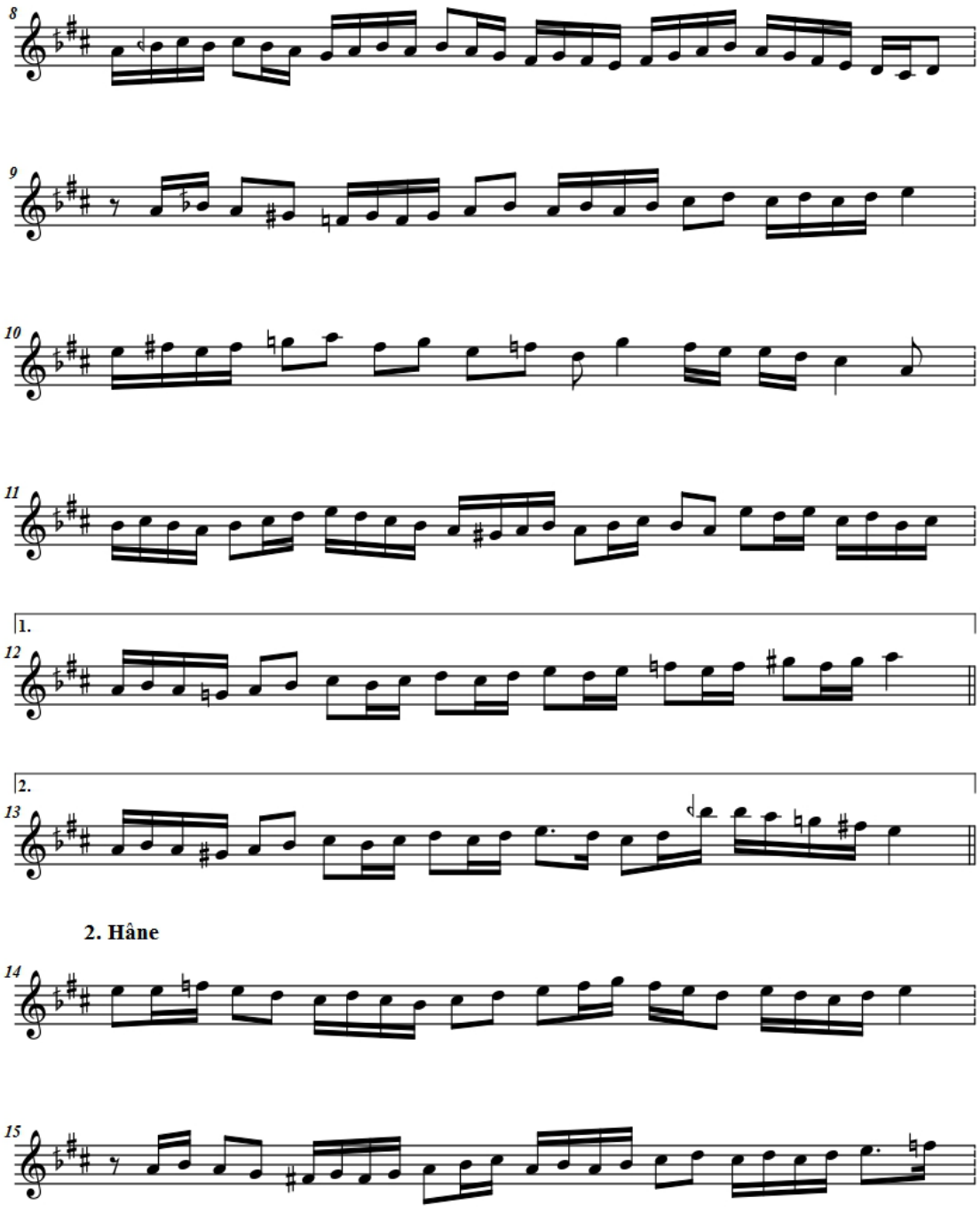

2. Hâne

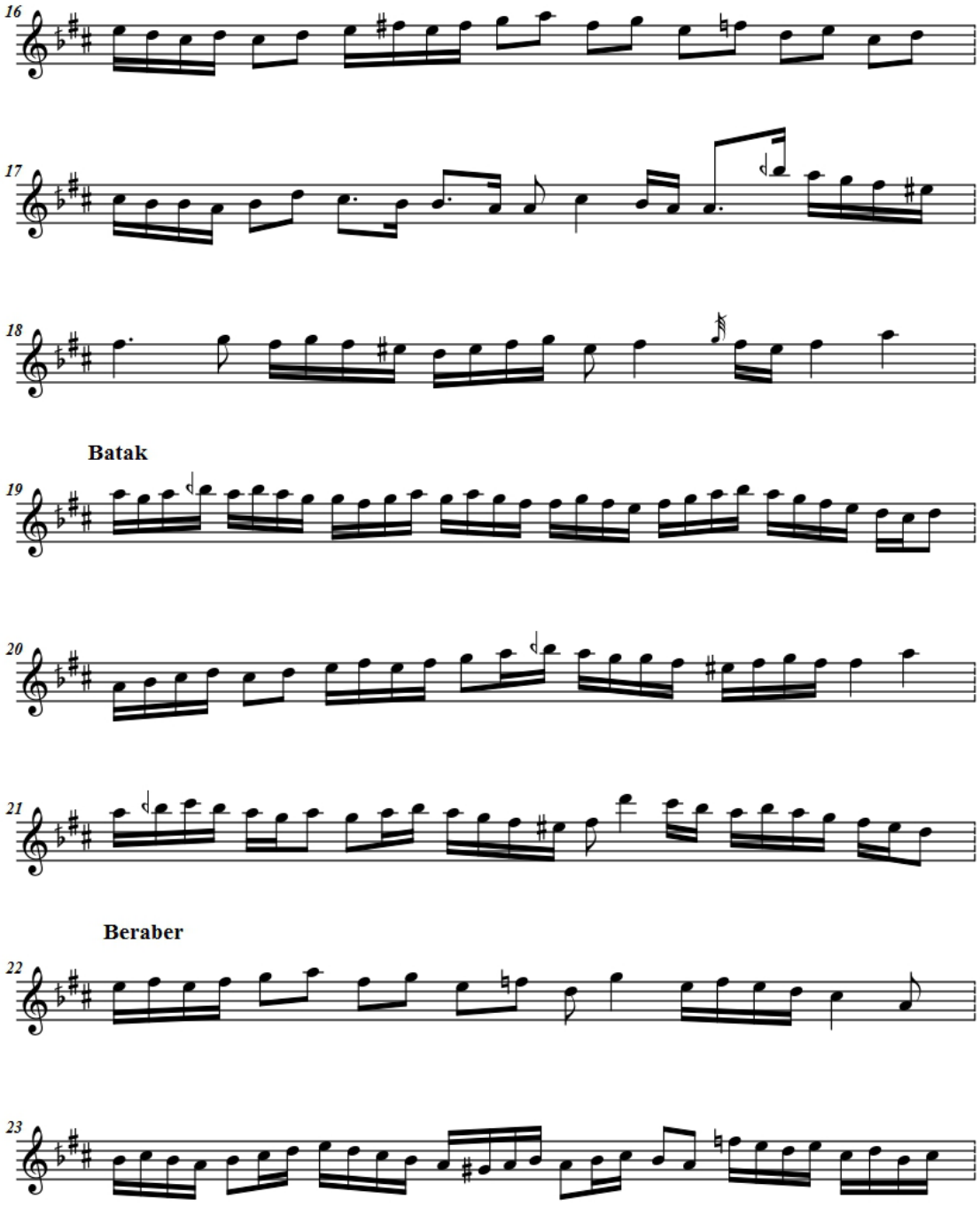
16
17
18
Batak
19
20
21
Beraber
22
23

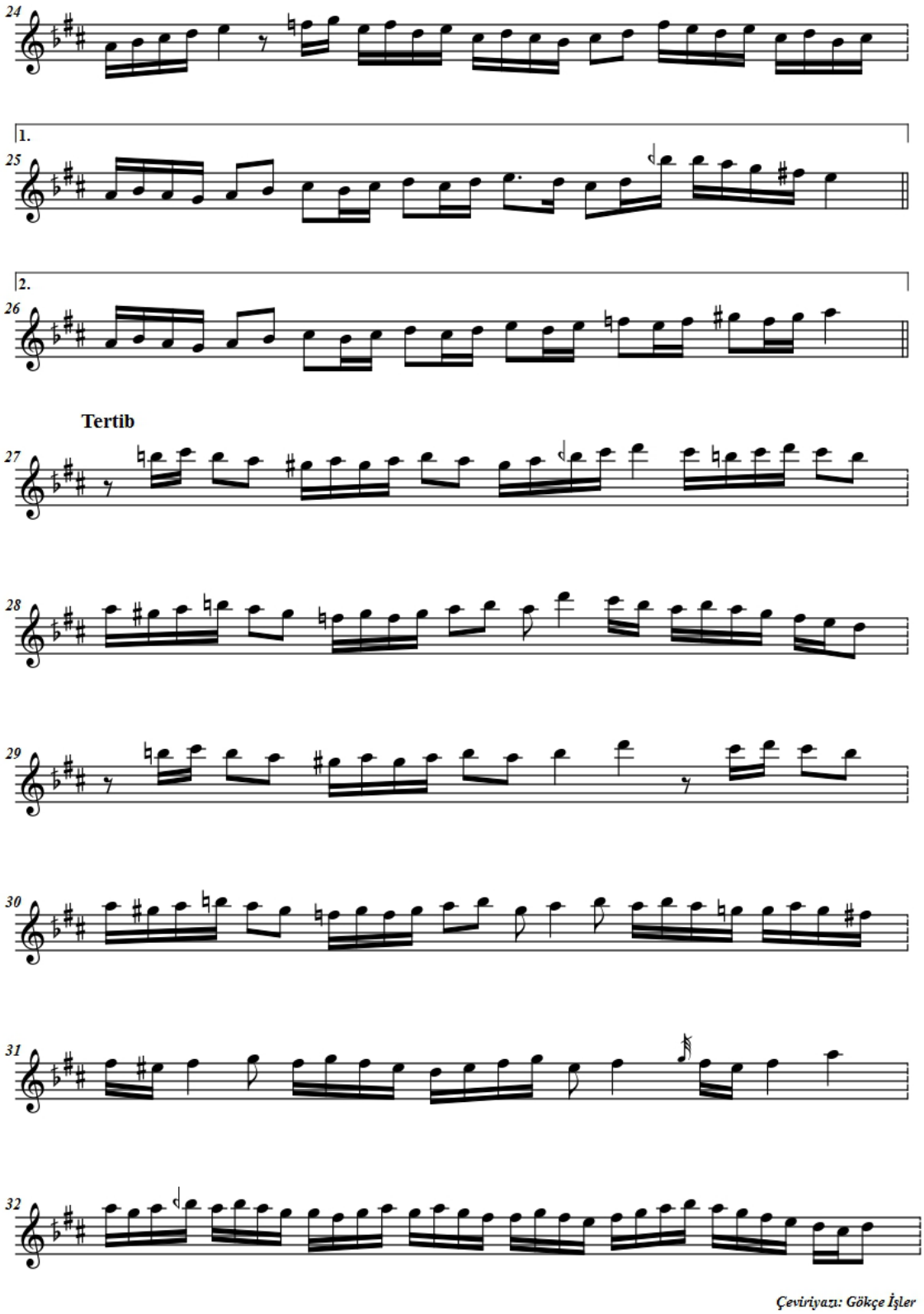

Çeviriyazı: Gökçe İşler

5.SONUÇ

Bu tezde, İslam Araştırmaları Merkezi Kemal Batanay müzik arşivindeki Hamparsum yazısı ile kaydedilmiş peşrev formundaki eserlerin çeviriyazımları yapılmıştır. Klasik müziğin son temsilcilerinden biri olan Kemal Batanay'ın hayatı ve arşivi üzerine çalışmalar yapılmıştır.

Bu çalışmanın amacını oluşturan Kemal Batanay müzik arşivinde Hamparsum yazı sistemi ile kaleme alınmış olan eserler incelenmiş ve günümüz nota yazısına çeviriyazıları yapıldığı için Hamparsum yazı sistemi ile ilgili teknik bilgilere de yer verilmiştir.

İncelenen bu arşivde, Kemal Batanay'ın kendi kalemiyle kaydettiği, Hamparsum yazısıyla yazılmış, peşrev formuna ait 35 adet eser bulunmaktadır. Bu peşrevler arasında bazı eserlerin yazı karakterleri farklılıkları tespit edilmiş olup bu sebeple, bazı eserleri kendisinin kaleme almadığı düşünülmektedir. (EK 46) Eserlerin çeviriyazımları esnasında bazı eserlerin usulleri yazılmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca Suphi Ezgi'ye ait Suzidil makamında yazılmış peşrevin iki örneğine rastlanmış ve farklı kişiler tarafından yazıldığı saptanmıştır. (EK 14, EK 19)

Çevrilen eserlerde bir takım zorluklarla karşılaşılmış olup, bu arşivde bulunan çoğu eserin fotokopi olması nedeniyle okunmasını güçleştirmiştir. Yapılan incelemeler esnasında türleri saptanamayan eserlerle karşılaşılmıştır. Bazı eserlerin açıklamasında da "Eser Hamparsum notaları ile yazıldığından Peşrev veya saz Semâîsi olduğu konusunda açık bir şey söylenemez." ifadesi kullanılmıştır. Bu eserlerin incelenmesi sonucunda peşrev formuna ait olmadıkları anlaşılmış ve bu sebeple eserler üzerinde çalışılmamıştır. Bunlar; KB-6- 517– 974, KB-24-1928-4680 numaralı eserlerdir.

Bu arşiv, İSAM' a nakli esnasında mevcut olduğu sıra ile tasnif edilmiştir. Bu bilgiye arşivin tasnif edilmesinde görev alan Neslihan Aracı ile yapılan görüşmede elde edilen veriler sonucunda ulaşılmıştır. Bu nedenle araştırma

sürecinde, eserler içerisindeki karışıklıklar giderilmek amacıyla aşağıda belirtilen değişiklikler yapılmış ve peşrev formundaki eserler yeniden tasnif edilmiştir.

Tespit edilen bazı eserlerin incelenmesi esnasında;

KB-23-1913-4386 numaralı Isfahan Peşrevi arşivde yer alan gömleğin içerisinde 2. sayfası gösterilmesine rağmen eserin devamı 2. sayfada devam etmemektedir. Eser eksik olarak kaydedilmiştir. (EK 12)

KB-23-1914-4399 Buselik Aşiran peşrevinin son hanesi kendinden bir önce gelen eserin sayfasında mevcuttur. Bu yüzden KB-1914-39 no' lu sayfa, Buselik Aşiran peşrevinin 3. Sayfası olarak belirlenmiştir. Fakat bir karışıklık teşkil edeceğinden eserlerin numaraları düzenlenip yazılmamıştır. (EK 16)

KB-24-1922-4542 Tahir Buselik Peşrevi mevcut olduğu gömlekte tek sayfa olarak yer almaktadır. Bu eserin diğer sayfaları 1925 numaralı gömlekte ilk 4 sayfa olduğu belirlenmiştir. (EK 22)

KB-24-1925-4619 Dügah Buselik Peşrevi arşivdeki gömlekte devamı bulunmamaktadır. (EK 38)

KB-24-1925-4622 Nihavend Peşrevinin de 3. sayfası KB-1925-83 numaralı sayfa olduğu tespit edilerek teze eklenmiştir. (EK 41)

KB-24-1926-4642 Suzidil Peşrevi devamına KB-1926-8. sayfa olarak belirlenmiştir. (EK 43)

KB-24-1928-4682 Hicaz Peşrevinin 2. sayfasına rastlanmamıştır. Mevcut olan haliyle çeviriyazımı yapılmıştır. (EK 46)

Ayrıca bazı eserlerin de bestekarı belli olmadığı görülmüştür. Bu yüzden tablo 4.1 de yer almamaktadır. Bunlardan KB-24-1925-4619 Dügah Buselik Peşrevi'nin Akif Dede'ye, KB-24-1925-4620 Isfahan Peşrevi'nin Salih Dede Efendi'ye ait olduğu düşünülmektedir.

Eserlerin başlıkları Osmanlı Türkçesi ile yazılmış, mevcut yazı çevrilerek başlık olarak eklenmiştir. Tespit edilen peşrevlerin günümüz notasına yani Arel-Ezgi-Uzdilek notasına çeviriyazımları yapılırken eserlere herhangi bir tamamlayıcı yorum yapılmamış olup eserlerin özgün hallerine sadık kalınmış Mus2 nota yazım programıyla yazılıp arşiv numarasıyla birlikte teze eklenmiştir.

Çalışmada karşılaştığımız eserlerin günümüz nota yazısına çevrilmesi ile; Peşrevlerin dönemsel özelliklerine göre karşılaşılan şekillerine ve dönemsel müzik repertuvarına ulaşılmış oldu. Günümüze kadar gelmiş eserler ile Hamparsum yazısıyla yazılmış eserleri karşılaştırarak makamsal farklılıklarla ulaşmak mümkündür.

Çeviriyazımı yapılan eserlerden 8 peşrevin günümüze ulaşan örnekleriyle karşılaşılmamıştır. Suphi Ezgi'ye ait iki peşrev, bestekarın kendinin kaleme aldığı "Nazari, Ameli Türk Musikisi" adlı kitabının 5 cildinde de yer almamaktadır.

Tablo 5.1: Günümüz repertuvarlarında yer almayan peşrevler

İSAM No:	**Form**	**Usul**	**Makam**	**Bestekar**
KB-20-1796-3896	Peşrev	Zencir	Gerdaniye Buselik	Osman Dede
KB-24-1921-4521	Peşrev	Devr-i Kebir	Tahir	Dr.Suphi Ezgi
KB-24-1921-4522	Peşrev	Devr-i Kebir	Buselik	Dr.Suphi Ezgi
KB-24-1922-4542	Peşrev	Muhammes	Tahir Buselik	Sultan I. Mahmud
KB-24-1925-4595	Peşrev	Devr-i Kebir	Buselik	Bestekarı bilinmeyen

KB-24-1925-4606	Peşrev	Devr-i Kebir	Acem Buselik	Bestekarı bilinmeyen
KB-24-1925-4607	Peşrev	Muhammes	Mahur Buselik	Bestekarı bilinmeyen
KB-24-1925-4613	Peşrev	Düyek	ŞehnazBuselik	Corci (Kemani)

Sonuç olarak tezin oluşumunda düşünülen bütün amaçlara ulaşılmış ve gelecek nesillere sağlıklı bir kaynak oluşturma yolunda adım atılmıştır.

KAYNAKLAR

Ak, A. Ş. (2014). *Türk Musikisi Tarihi*.(3. Baskı). Ankara: Akçağ Yayınları

Aksoy, B. (2008). *Geçmişin Musiki Mirasına Bakışlar*. (1. Baskı). İstanbul: Pan Yayıncılık

Aksüt, K. S.(1967). *500 Yıllık Türk Musikisi Antolojisi*. İstanbul: Türkiye Yayınevi

Arel, H. A. (1988). *Türk Musikisi Kimindir?* (1. Baskı). Ankara: Kültür Ve Turizm Bakanlığı Yayınları

Bağırkan, Ş. (2011). *Klasik Türk Musikisinin Temelleri*. İstanbul: Geçit Kitabevi

Behar, C. (2008). *Musikiden Müziğe*. (2. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Behar, C. (2010). *Şeyhülislam'ın Müziği*. (1. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Behar, C. (2014). *Aşk olmayınca Meşk Olmaz*. (5. Baskı). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları

Berk, S. (2012). *İstanbul'un 100 Hattatı*. İstanbul: Kültür A.Ş Yayınları

Budak, O. A. (2006). *Türk Müziğinin Kökeni- Gelişimi*.(1. Baskı). Ankara: Phoenix Yayınevi

Çağlar, Y. (Ed.) (2010). *Bir Fotoğraf Aynasında İstanbul'un Meşhur Hattatları*. İstanbul: Bilnet matbaacılık Biltur Basım Yayım Hizmeti A.Ş

Çakır, A. (2009). *Müziğe Giriş*. (1. Basım). İstanbul: Dem Yayınları

Çevikoğlu, T (2009). *Döndükçe Gönülde Aşk Tazelenir*. (2. Baskı). Konya: Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

Darbaz, F. (1973). *Türk Ve Batı Müziği.*İstanbul: Musiki Kültür Derneği

Derman, U. (2010). *Osmanlı'da Hat Sanatı Emin Barın Koleksiyonu*. İstanbul: Boyut Yayıncılık

Develioğlu, F. (2008). *Osmanlıca- Türkçe Ansiklopedik Lügat.*(25. Baskı). Ankara: Aydın Kitabevi

Ezgi, S. (1933*). Nazari-Ameli Türk Musikisi*. (3., 5. Cilt). İstanbul: Milli Mecmua Matbaası

Kerovpyan, A. ve Altuğ Y.(2010). *Klasik Osmanlı Müziği ve Ermeniler*. İstanbul: Surp Pırgıç Ermeni Hastanesi Vakfı Kültür Yayınları

Jager, R. M. (1996). Türkische Kunstmusic und ihre handschriftlichen Quellen aus de 19. Jahrhundert, Eisenach.

Özalp, M. N. (2000). *Türk Musikisi Tarihi*. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları

Özer, Y. (1997).*Bilim Perspetifinde Müzik*. İzmir: Dokuz Eylül Yayınları

Özkan, İ. H. (2010). *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri Kudüm Velveleleri.*(10. Baskı). İstanbul: Ötüken

Öztuna, Y. (1990). *Büyük Türk Musikisi Ansiklopedisi.* Ankara: Başbakanlık Basımevi

Öztuna, Y. (2000). *Türk Musikisi Kavram ve Terimleri Ansiklopedisi.*Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları

Popescu –Judetz. E. (1996). *Türk Musikisi Kültürünün Anlamları.* Çeviren: Bülent Aksoy. İstanbul: Pan Yayıncılık

Salgar, M. F. (2005). *50 Türk Müziği Bestekârı.* İstanbul: Ötüken

Say, A. (1985). *Müzik Ansiklopedisi.* Ankara: Sanem Matbaası Cilt:3

Serin, M. (1982). *Hat San'atımız.* İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı

Serin, M. (1999). *Hat Sanatı ve Meşhur Hattatlar*. İstanbul: Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı

Serin, M. (2006). *Kemal Batanay*. (1. Baskı). İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı

Tanrıkorur, C. (2009). *Sâz ü Söz Arasında*. (2. Baskı). İstanbul: Dergâh Yayınları

Tanrıkorur, C. (2011). *Osmanlı Dönemi Türk Musikisi*. (3. Baskı). İstanbul: Dergâh Yayınları

Uz, K. (1964). *Musiki Istılahatı*. Ankara: Küğ Yayını

Ünkan, E., Ünkan, B. Ve Ünkan, H. (1984). *Türk Sanat Musikisinde Temel Bilgiler.* İstanbul: Genel Kültür Yayınları

Süreli Yayınlar

Batanay, K. (1950). *Rauf Yekta Bey. 1*950. Türk Musikisi Dergisi ve Yayınevi. 27. Sayı. S. 2

Ansiklopedi Makalesi

Özcan, Nuri (2004), *Meşk*, Cilt:29 İstanbul: Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

İnternet Kaynakları

İslam Araştırmaları Merkezi (2015). Erişim Tarihi: 25 Nisan 2015, http://ktp.isam.org.tr/?url=ktpbatanay/findrecords.php

EKLER

EK 1 : KB 20/1786 Numaralı Gömlek

EK 2 : KB 20-1786-3827 No'lu Yegah Peşrevi

EK 3 : KB 20/1796 No'lu Gömlek

EK 4 : KB- 20-1796 - 3896 Gerdaniye Buselik Peşrevi

EK 5 : 20/1797 No'lu Gömlek

EK 6 : KB-20-1797- 3899 Bayati Peşrevi

EK 7 : KB-21/ 1801 No'lu Gömlek

EK 8 : KB-1801- 3903 Hüzzam Peşrevi

EK 9 : KB-21/1802 No'lu Gömlek

EK 10 : KB-21-1802 - 3904 Saba Peşrevi

EK 11 : KB-23/ 1913 No'lu Gömlek

EK 12 : KB-23-1913- 4386 Isfahan Peşrevi

EK 13 : KB-23/1914 No'lu Gömlek

EK 14 : 1914/ 4396 Suzidil Peşrevi

EK 15 : 1914 / 4398 Suzinak Peşrevi

EK 16 : 1914 / 4399 Buselik Aşiran Peşrevi

EK 17 : KB-24/1921 No'lu Gömlek

EK 18 : 1921 / 4521 Tahir Peşrevi

EK 19 : 1921 / 4522 Buselik Peşrevi

EK 20 : 1921 / 4523 Suzidil Peşrevi

EK 21 : 1921 / 4529 Nişaburek Peşrevi

EK 22 : KB-24/1922 No'lu Gömlek

EK 23 : 1922 / 4542 Tahir Buselik Peşrevi

EK 24 : 1922/ 4572 Hicaz Aşiran Peşrevi

EK 25 : KB-24/ 1923 No'lu Gömlek

EK 26 : 1923 / 4578 Dügah Peşrevi

EK 27 : KB-24/1925 No'lu Gömlek

EK 28 : 1925 / 4593 Buselik Peşrevi

EK 29 : 1925 / 4595 Buselik Peşrevi

EK 30 : 1925 / 4597 Tahir Buselik Peşrevi

EK 31 : 1925 / 4601 Acem Buselik Peşrevi

EK 32 : 1925 / 4603 Acem Buselik Peşrevi

EK 33 : 1925 / 4505 Mahur Buselik Peşrevi

EK 34 : 1925 / 4507 Mahur Buselik Peşrevi

EK 35 : 1925 / 4609 Şehnaz Buselik Peşrevi

EK 36 : 1925 / 4611 Şehnaz Buselik Peşrevi

EK 37 : 1925 / 4613 Şehnaz Buselik Peşrevi

EK 38 : 1925 / 4615 Neva Buselik Peşrevi

EK 39 : 1925 / 4617 Muhayyer Buselik Peşrevi

EK 40: 1925 / 4619 Dügah Buselik Peşrevi

EK 41 : 1925 / 4620 Isfahan Peşrevi

EK 42 : 1925 / 4621 Acem Aşiran Peşrevi

EK 43 : 1925 / 4622 Nihavend Peşrevi

EK 44 : KB-24/ 1926 No'lu Gömlek

EK 45 : 1926 / 4642 Suzidil Peşrevi

EK 46 : KB-24/1928 No'lu Gömlek

EK 47 : 1928 / 4675 Eviç Peşrevi

EK 48 : 1928 / 4682 Hicaz Peşrevi

EK 49 : Prof. Dr. Muhittin Serin Röportaj Metni

EK 50 : Neslihan Aracı Röportaj Metni

EK 1 : KB 20/1786 Numaralı Gömlek

TDV İSAM	
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü	
Arşiv Servisi	
KEMAL BATANAY EVRAKI	
KLASÖR NO	50
TASNİFİN KODU/GÖMLEK SIRA NO	KB/1786
ADET	1
TARİH	

(1)

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

Fon adı: Nota Defteri 8	Tarih:
Klasör no: 20	Cinsi: Nota Defteri
Gömlek no: KB/1786	Tür: El yazısı, Osmanlıca
Adet: 1	Ebatı:
3824 Şarkı 1: Kâr "Pek sevdim efendim seni gâyetle beğendim"	
Makamı: Düğah	Güftecisi:
Usulü: Hafif	Bestekarı: Hacı Faik Bey
3825 Şarkı 2: "Ey gülbün-i iyş mîdemed sâkî-i gülizâr kû"	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü: Nim Sakîl	Bestekarı: Hrî
3826 Şarkı 3: Kar "Ey kıble-i ikbâl-i cihân"	
Makamı: Bestenigar	Güftecisi:
Usulü: Düyek	Bestekarı: Dede Ef.
3827 Şarkı 4: Pesrev"	
Makamı: Yegah	Güftecisi:
Usulü: Devrikebir	Bestekarı: Rauf Yekta Bey
3828 Şarkı 5: Ayin-i Serif "Ey nâyi hoş neva-yi dildarv	
Makamı: Yegah	Güftecisi: dilhoşi"
Usulü: Düyek	Bestekarı: " " "
Açıklamalar: Güfteleri var. (Şarkı 4 hariç) <Hamparsum Notaları>	
İNDEKS	
Müessese Adı ve Terminoloji:	
Şahıs Adı:	

EK 2 : KB 20-1786-3827 No'lu Yegah Peşrevi

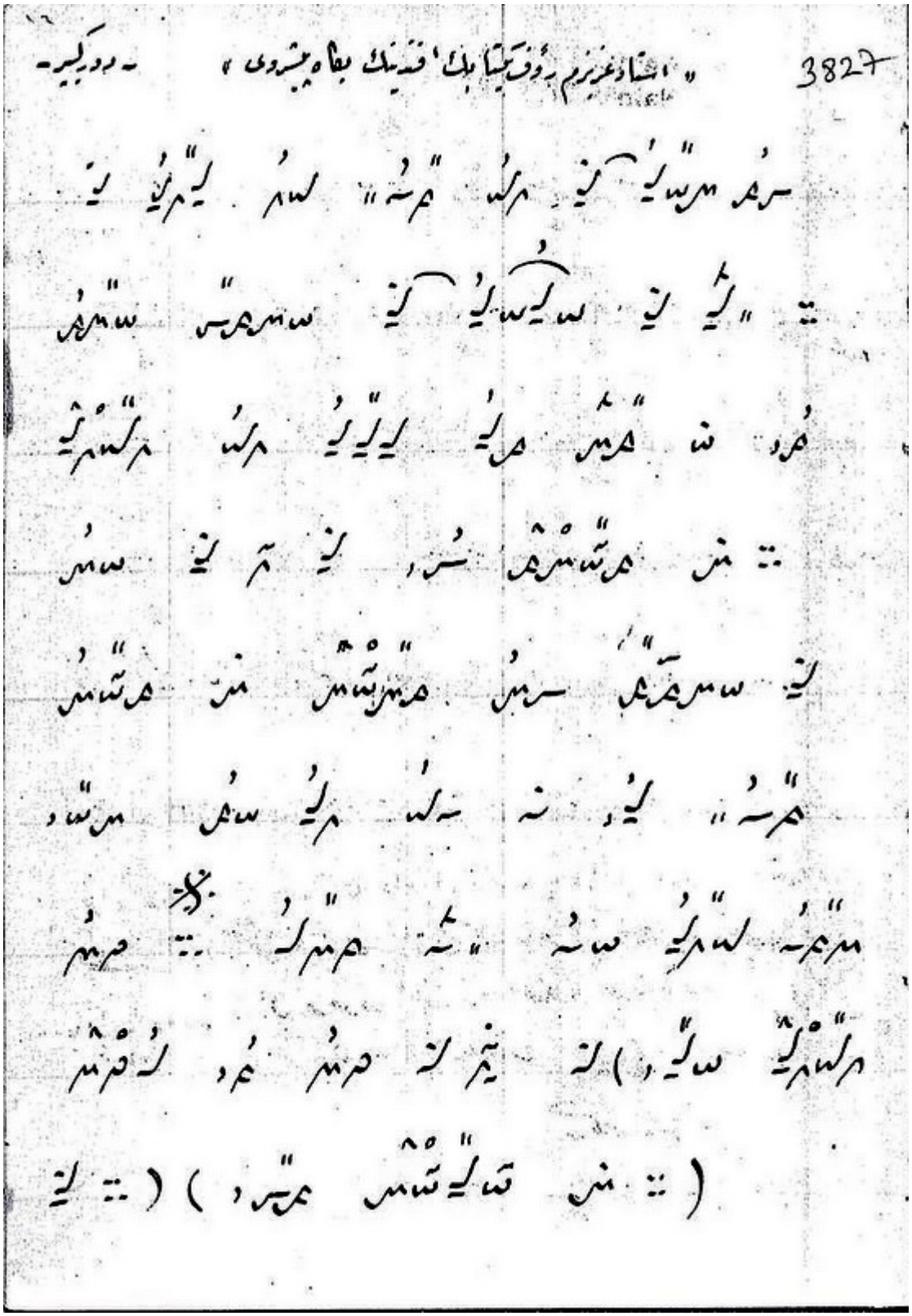

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

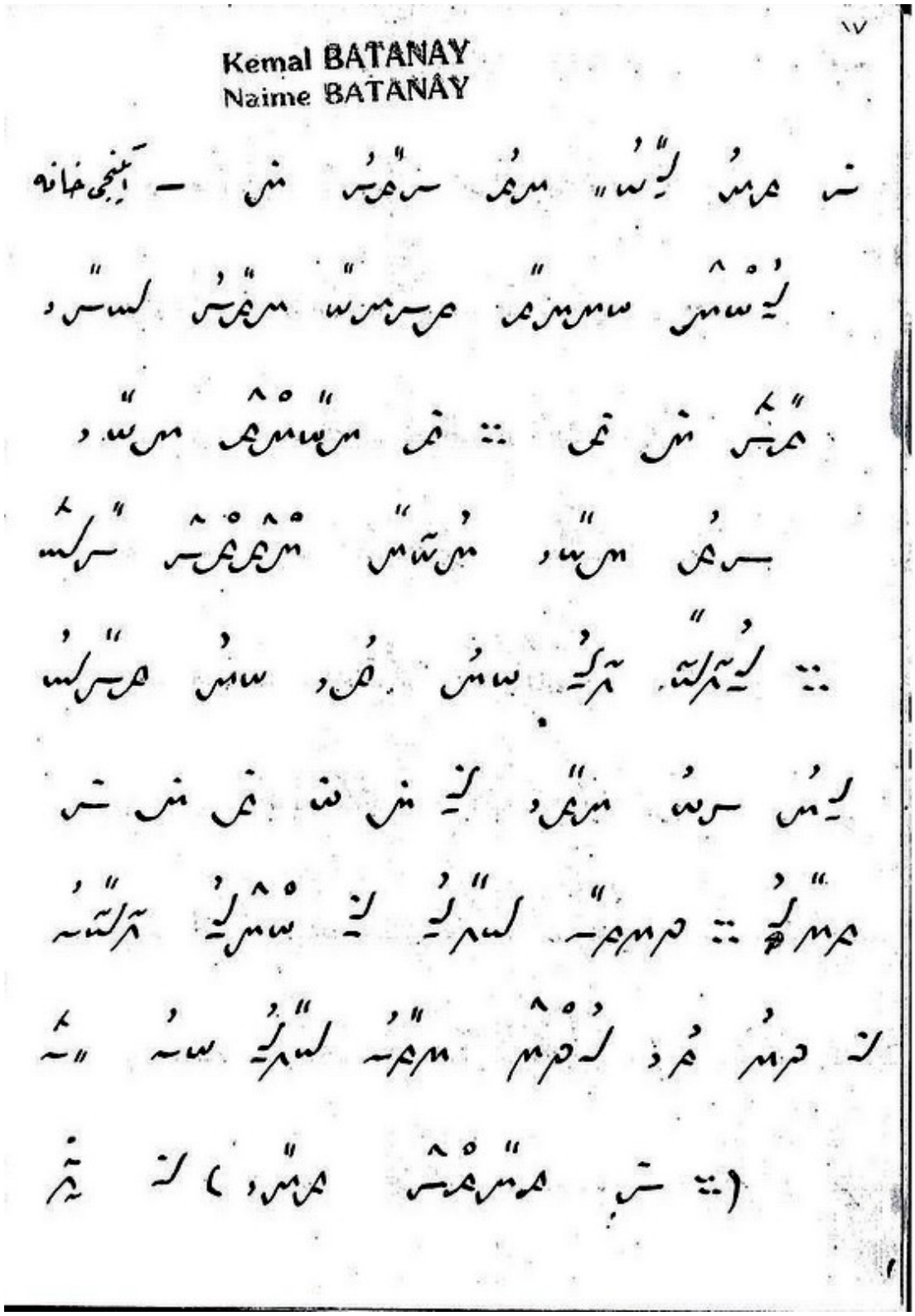

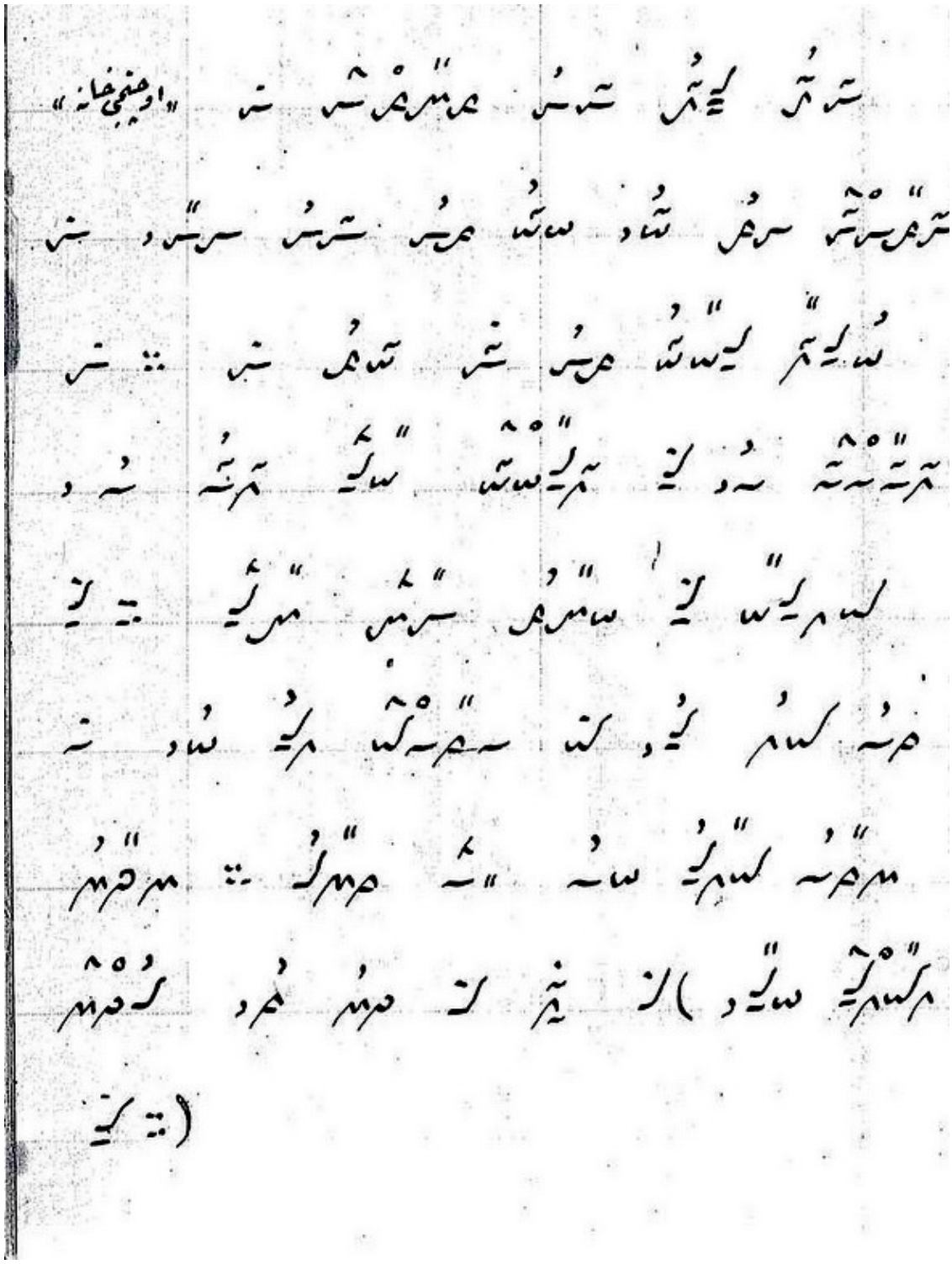

EK 3 : KB 20/1796 No'lu Gömlek

TDV İSAM	
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü	
Arşiv Servisi	
KEMAL BATANAY EVRAKI	
KLASÖR NO	20
TASNİFİN KODU/GÖMLEK SIRA NO	KB /1796
ADET	1
TARİH	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

Fon adı: M.D.5	Tarih:
Klasör no:	Cinsi: Defter
Gömlek no: KB/1795	Tür: El Yazısı, Ösm
Adet: 1	Ebatı:
3895 Şarkı 1: F: Semai	
Makamı: Evç Buselik	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı: Kâtib Celebi
3896 Şarkı 2: F: Peşrev	
Makamı: Gerdaniye Buselik	Güftecisi:
Usulü: Aksak	Bestekarı: Nâyi Osman Dede
3897 Şarkı 3: Semai	
Makamı: Gerdaniye Buselik	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı: " " "
3898 Şarkı 4: F: Saz Semaisi	
Makamı: Eviçte buselik	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Şarkı 5:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Açıklamalar: Eşteki yok (H.N)	

İNDEKS
Müessese Adı ve Terminoloji:
Şahıs Adı:

EK 4: KB- 20-1796 - 3896 Gerdaniye Buselik Peşrevi

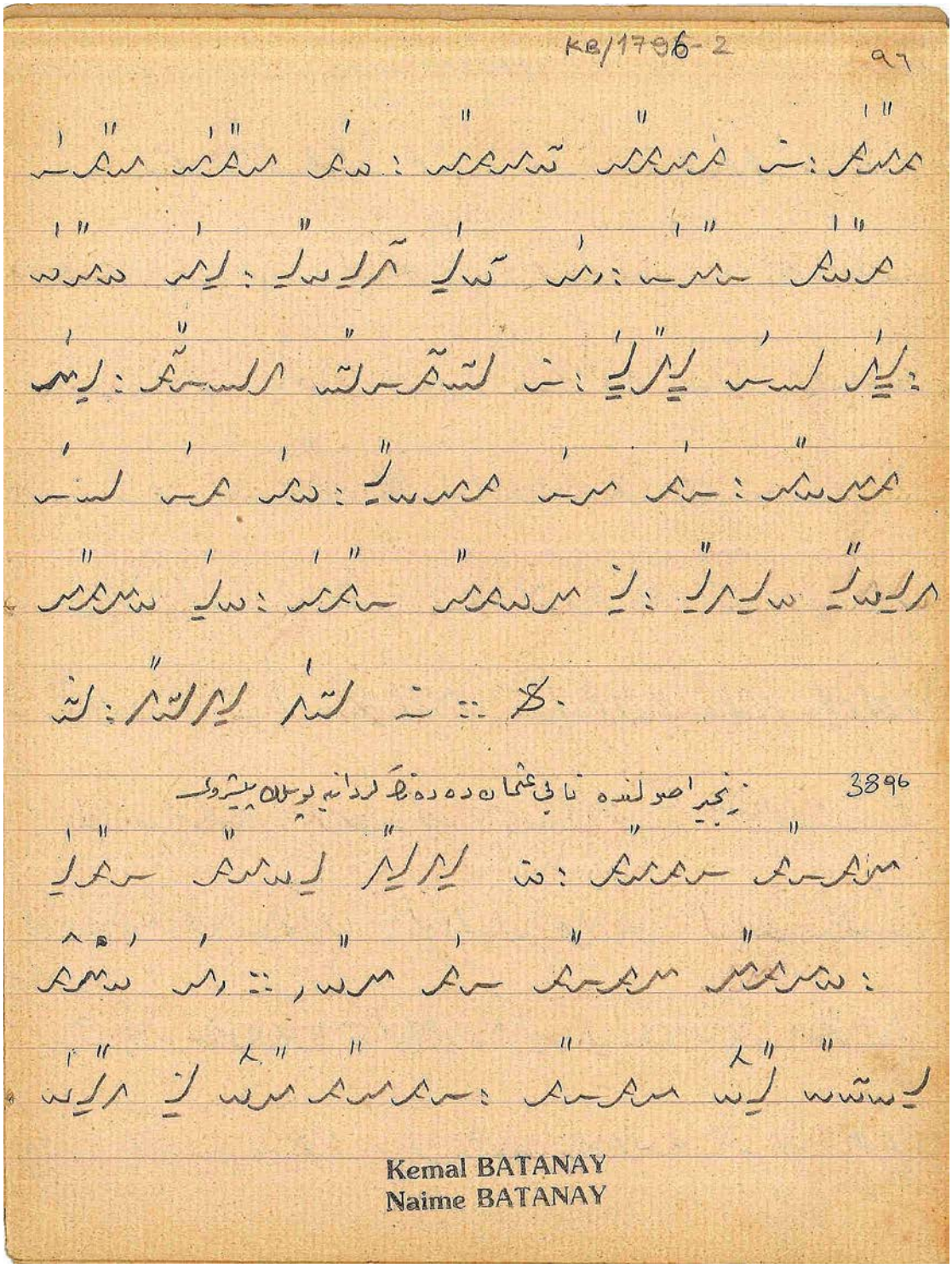

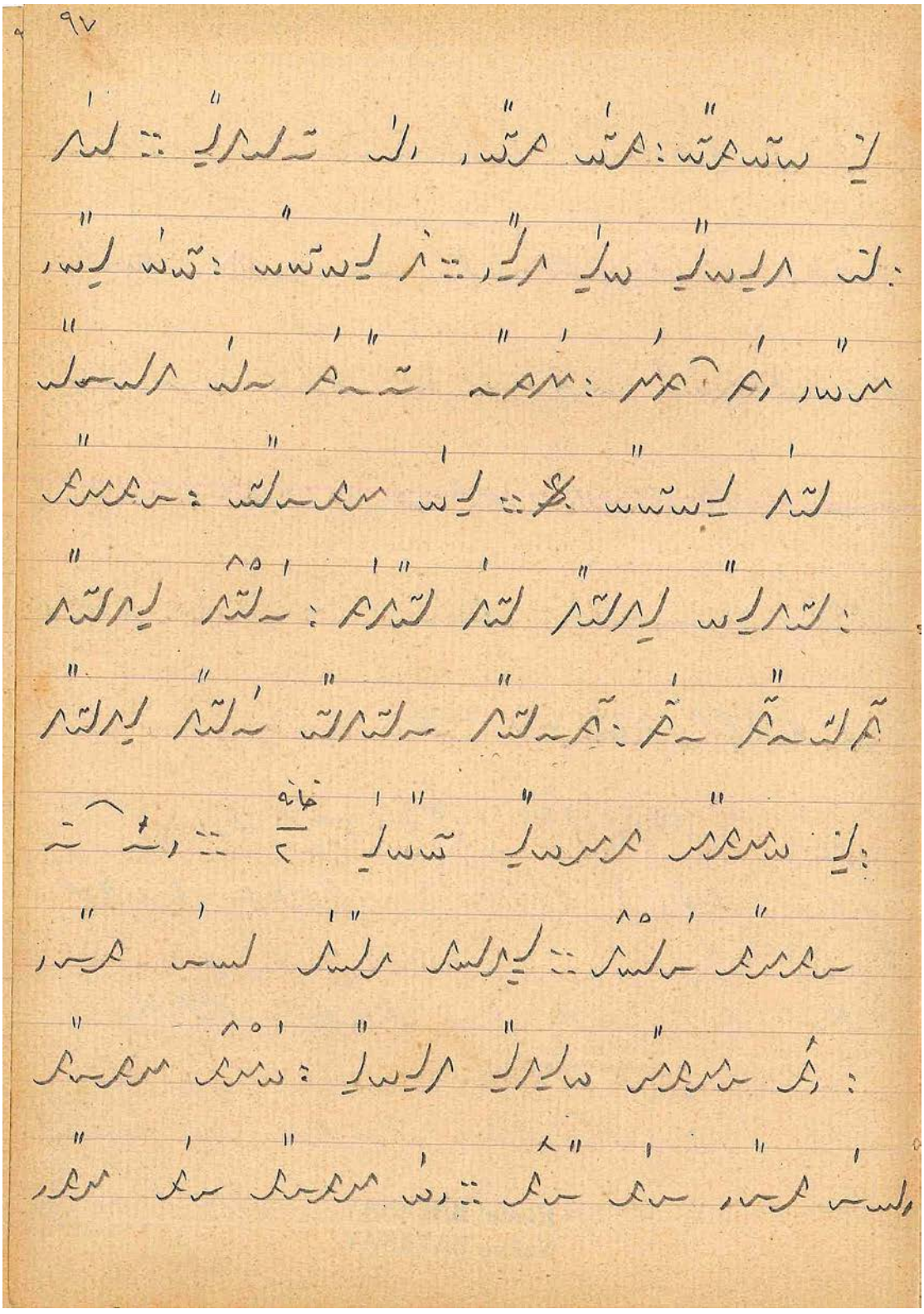

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

KB/1996-3 91

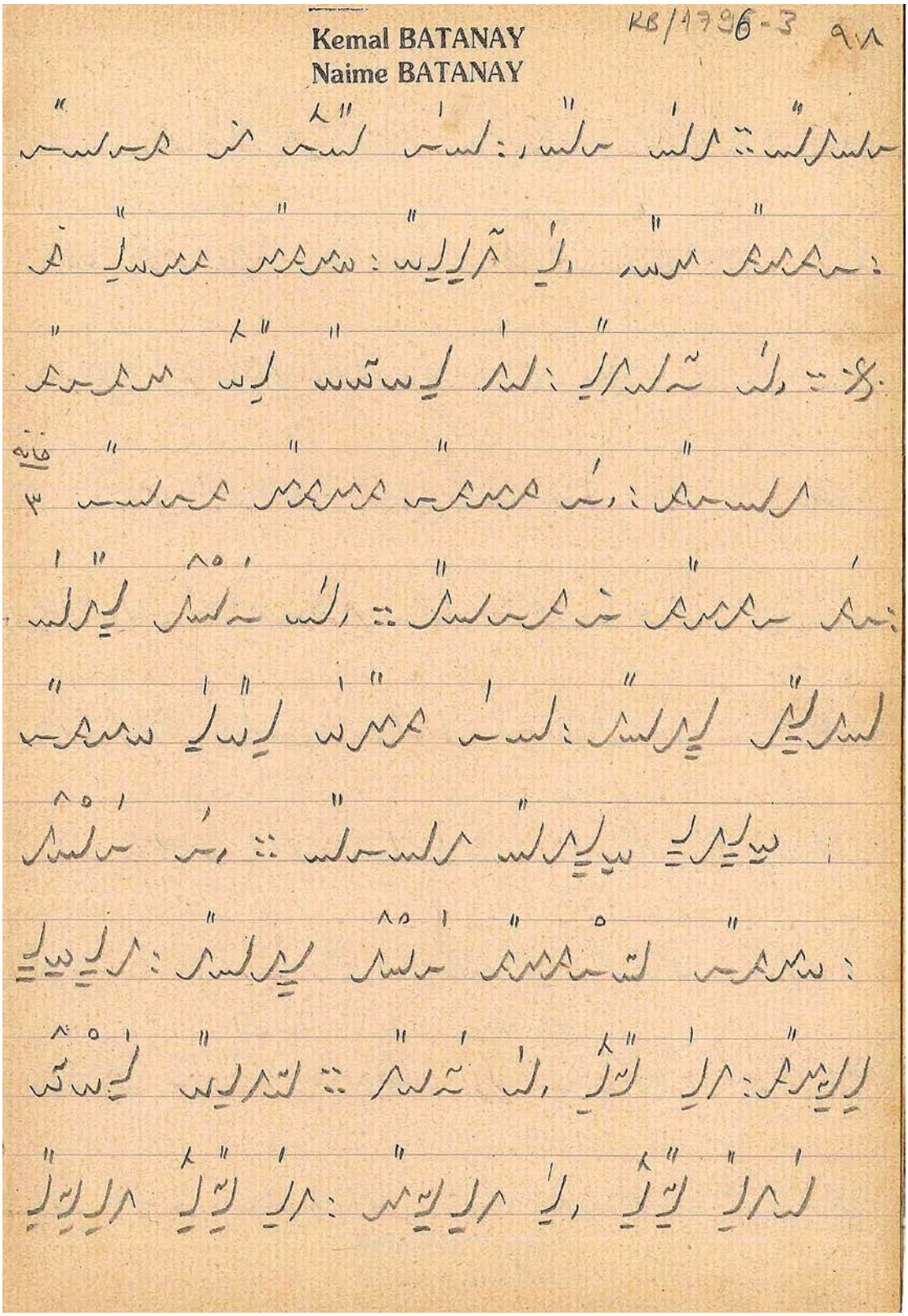

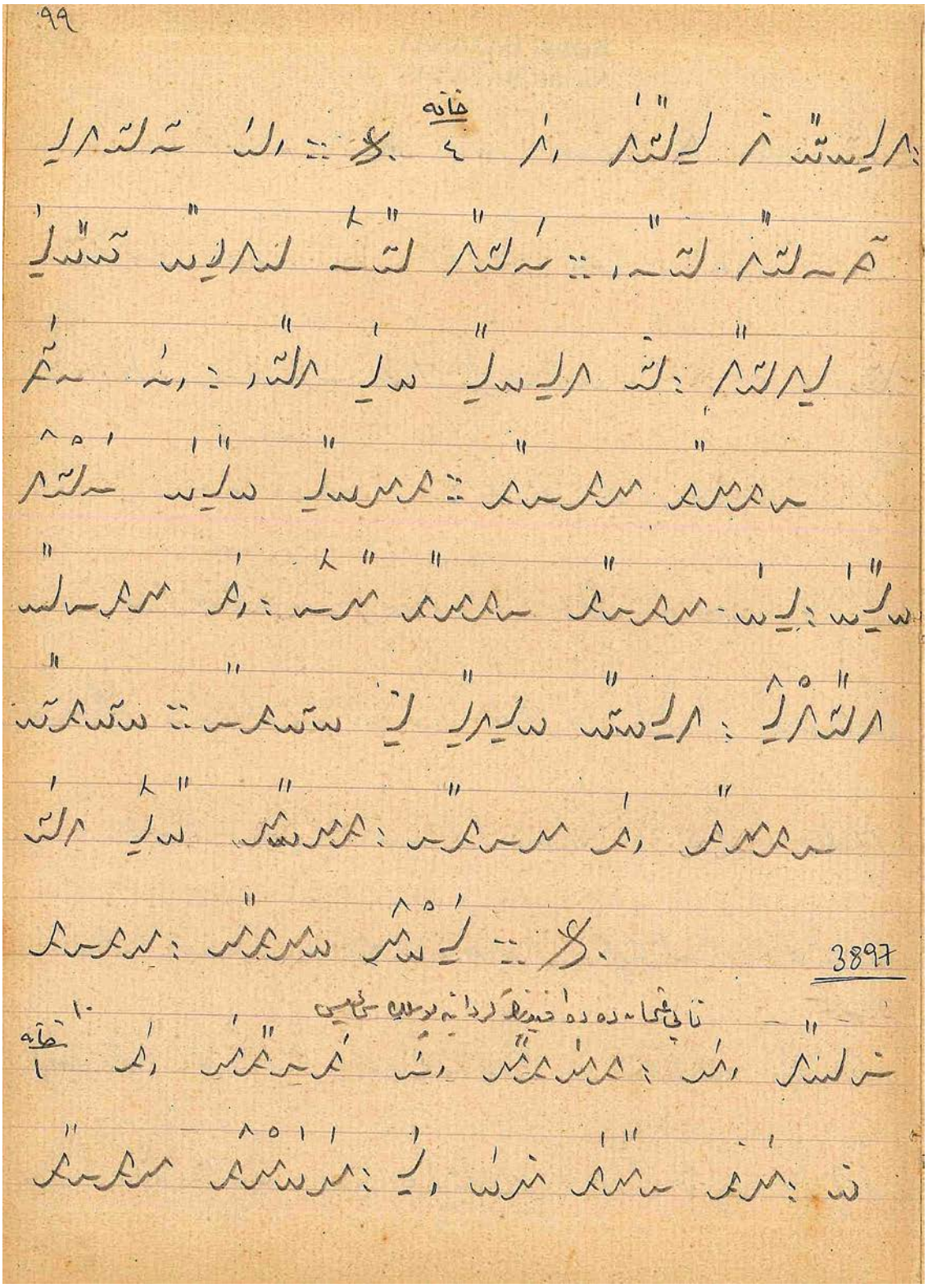

3897

EK 5: 20/1797 No'lu Gömlek

TDV İSAM	
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü	
Arşiv Servisi	
KEMAL BATANAY EVRAKI	
KLASÖR NO	20
TASNİFİN KODU/GÖMLEK SIRA NO	KB /1797
ADET	2
TARİH	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

Fon adı: M.D.5	Tarih:
Klasör no: 20	Cinsi: Notalı K.
Gömlek no: KB/1797	Tür: El Yazısı, Orm
Adet: 2	Ebatı:
3899 Şarkı 1: F: Peşrev	
Makamı: Beyatı	Güftecisi:
Usulü: Devri kebir	Bestekarı: Hoca Emin Efendi.
Şarkı 2:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Şarkı 3:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Şarkı 4:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Şarkı 5:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Açıklamalar: Gaftesi yok (H.N)	
İNDEKS	
Müessese Adı ve Terminoloji:	
Şahıs Adı:	

EK 6 : KB-20-1797- 3899 Bayati Peşrevi

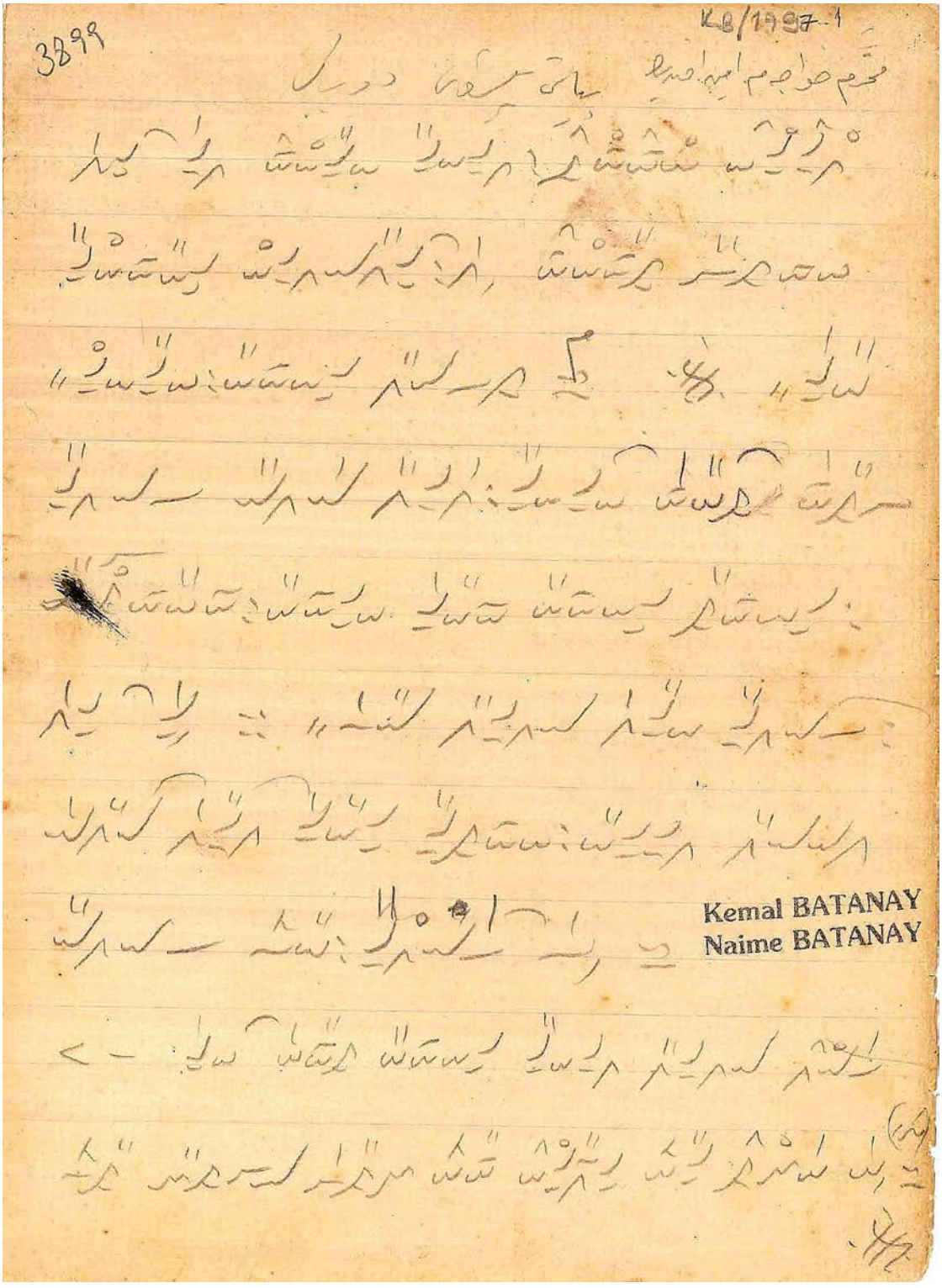

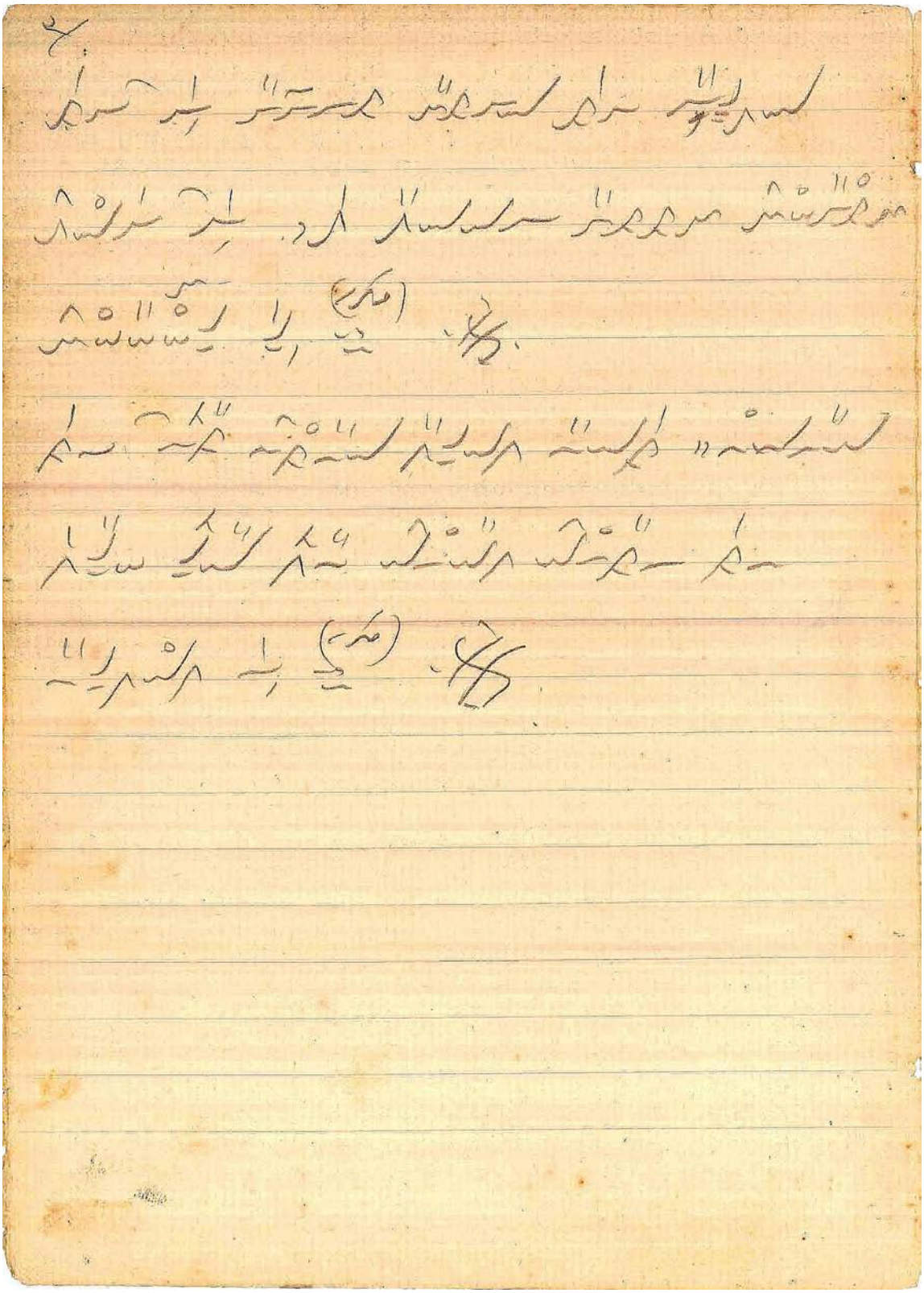

EK 7: KB-21/ 1801 No'lu Gömlek

TDV İSAM	
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü	
Arşiv Servisi	
KEMAL BATANAY EVRAKI	
KLASÖR NO	21
TASNİFİN KODU/GÖMLEK SIRA NO	KB /1801
ADET	1
TARİH	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

Fon adı: M.D.S	**Tarih:**
Klasör no: 21	**Cinsi:** Nota ic.
Gömlek no: KB/1801	**Tür:** El yazısı, Orn.
Adet: 1	**Ebatı:**
3902 **Şarkı 1:**	
Makamı: Hüzzam	Güftecisi:
Usulü: Fonte	Bestekarı: Tanrı
Şarkı 2:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Şarkı 3:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Şarkı 4:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Şarkı 5:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Açıklamalar: Güftesi yok (HN)	

İNDEKS
Müessese Adı ve Terminoloji:
Şahıs Adı:

EK 8: KB-1801- 3903 Hüzzam Peşrevi

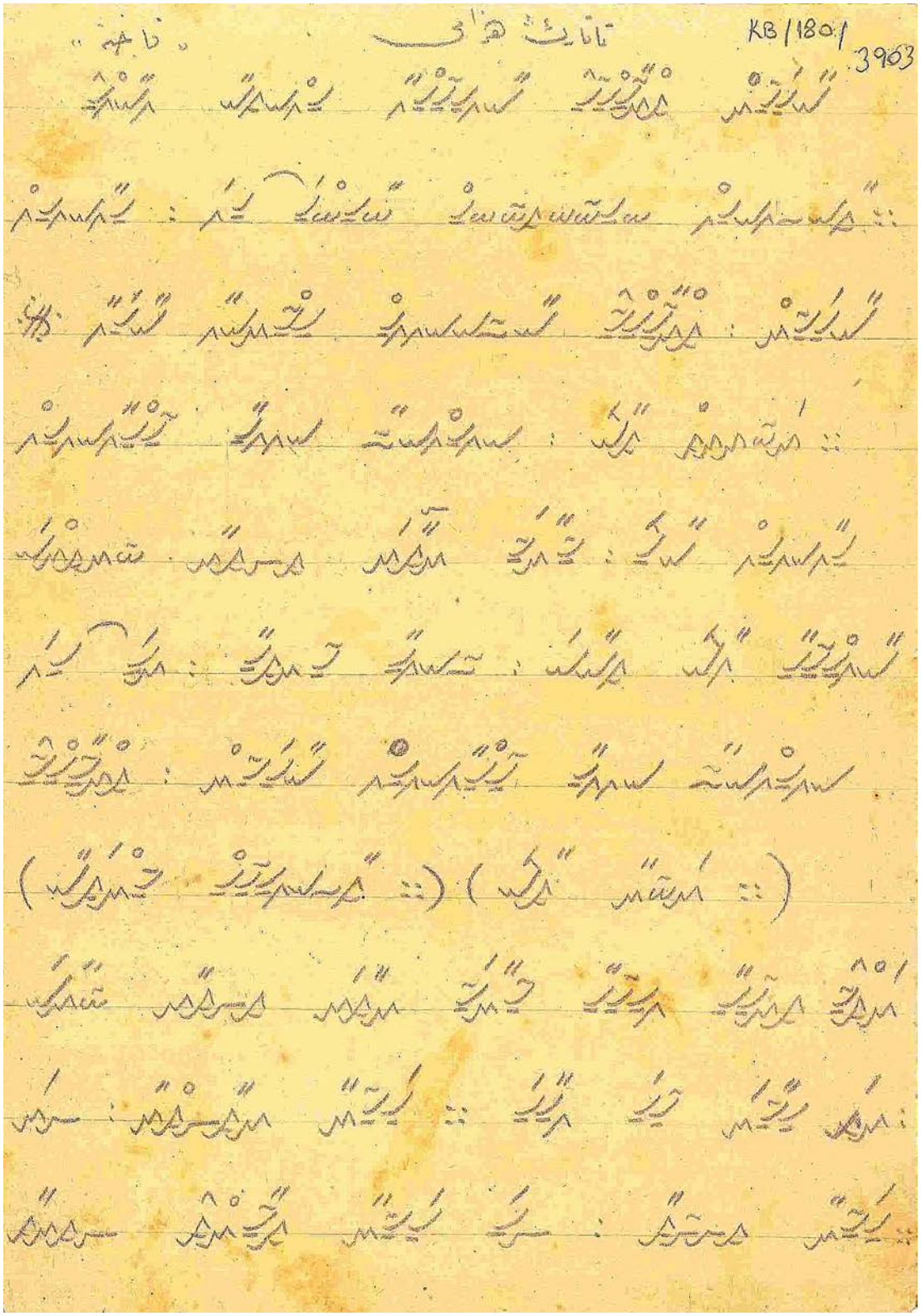

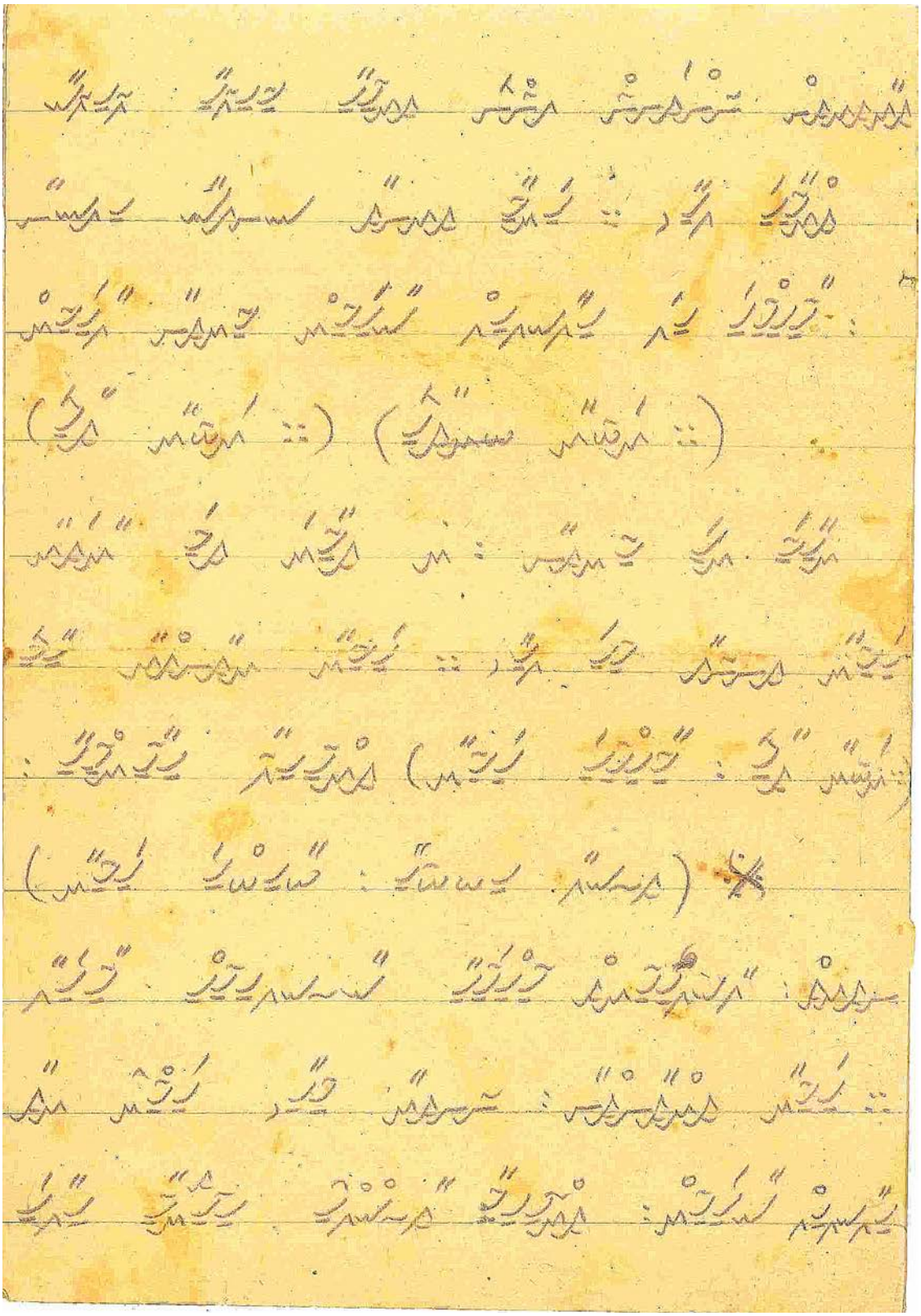

EK 9 : KB-21/1802 No'lu Gömlek

TDV İSAM	
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü	
Arşiv Servisi	
KEMAL BATANAY EVRAKI	
KLASÖR NO	21
TASNİFİN KODU/GÖMLEK SIRA NO	KB/1802
ADET	2
TARİH	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

Fon adı: M.Ö.S	**Tarih:**
Klasör no: 21	**Cinsi:** Nota k.
Gömlek no: KB/1802	**Tür:** El yazısı, Osm
Adet: 2	**Ebatı:**
3984 **Şarkı 1:** Pesrev	
Makamı: Saba	Güftecisi:
Usulü: Devrikebir	Bestekarı: Tanburi Osman B.
Şarkı 2:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Şarkı 3:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Şarkı 4:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Şarkı 5:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Açıklamalar: Güftesi yok (HN)	
İNDEKS	
Müessese Adı ve Terminoloji:	
Şahıs Adı:	

EK 10: KB-21-1802 - 3904 Saba Peşrevi

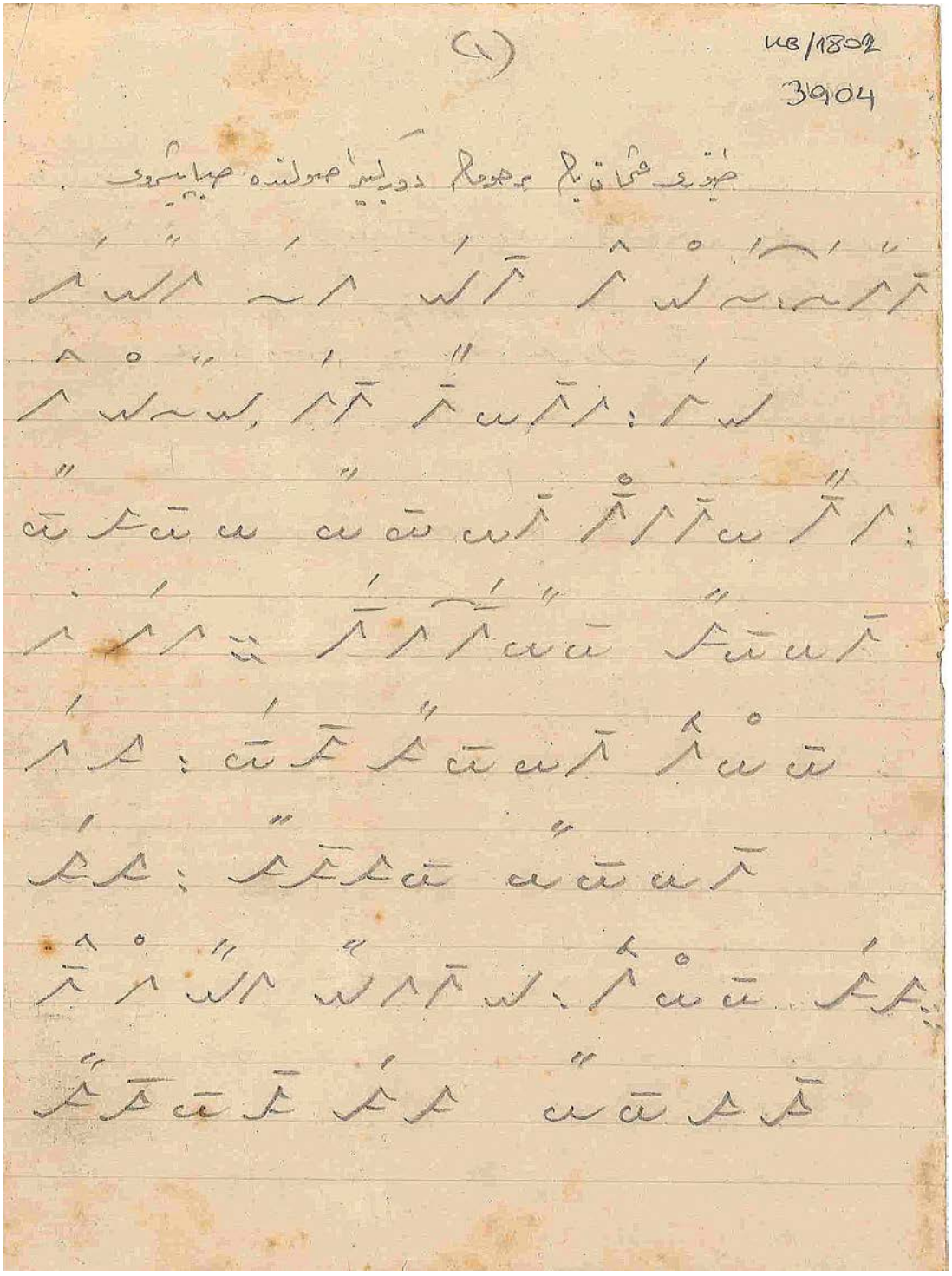

(٤)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

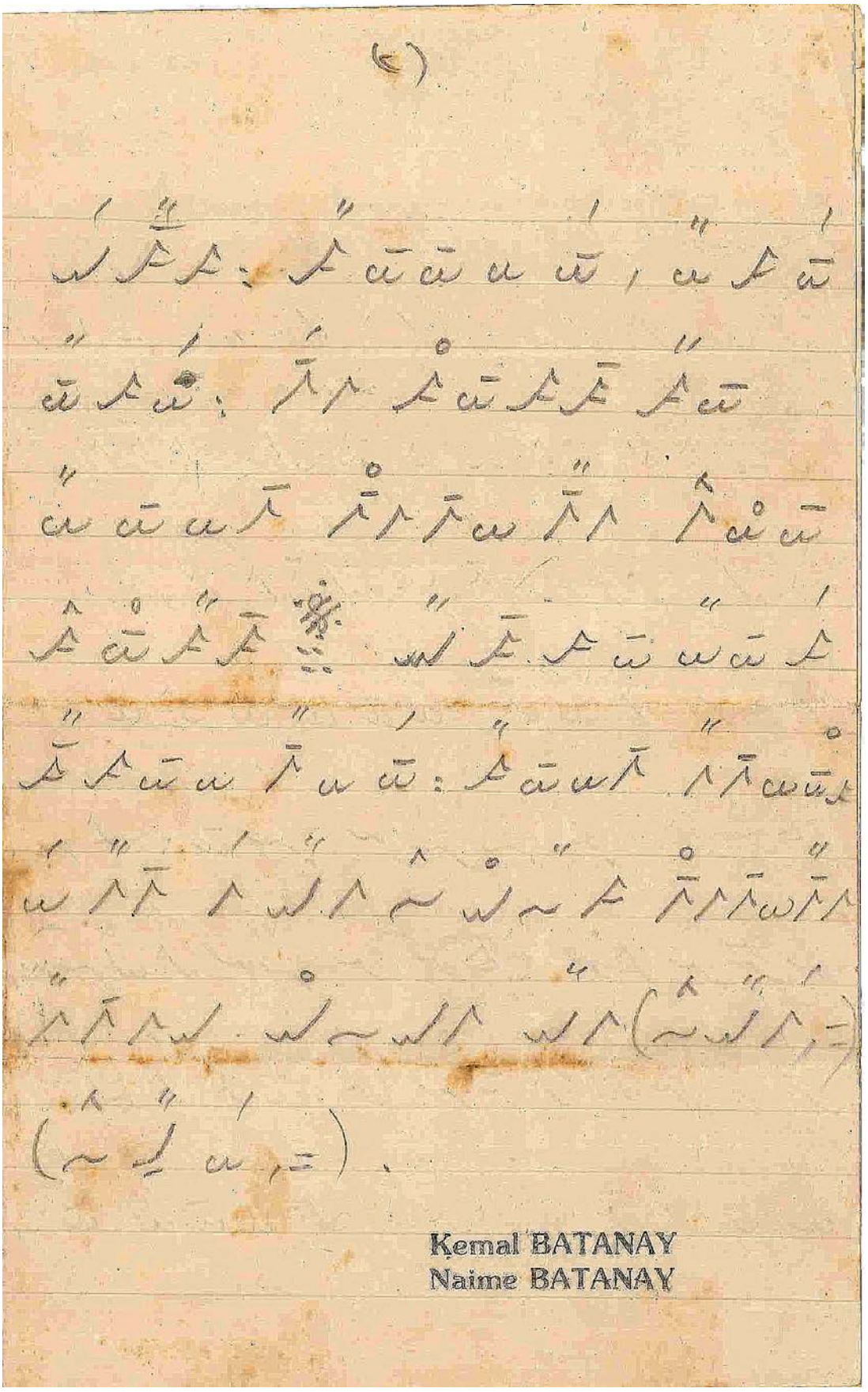

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

KB/1802

(٤)

(٢) حاله

[illegible]

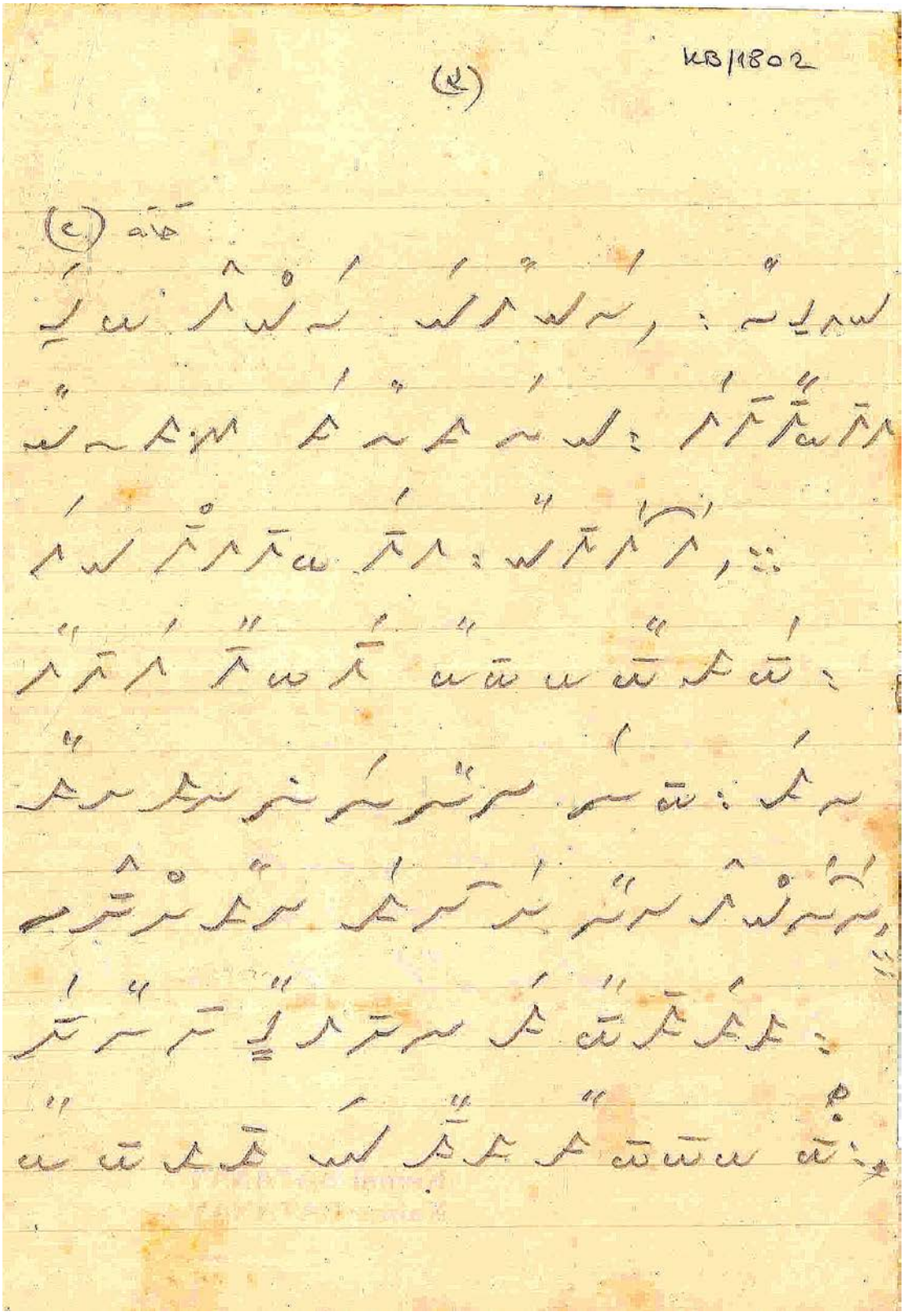

(٤)

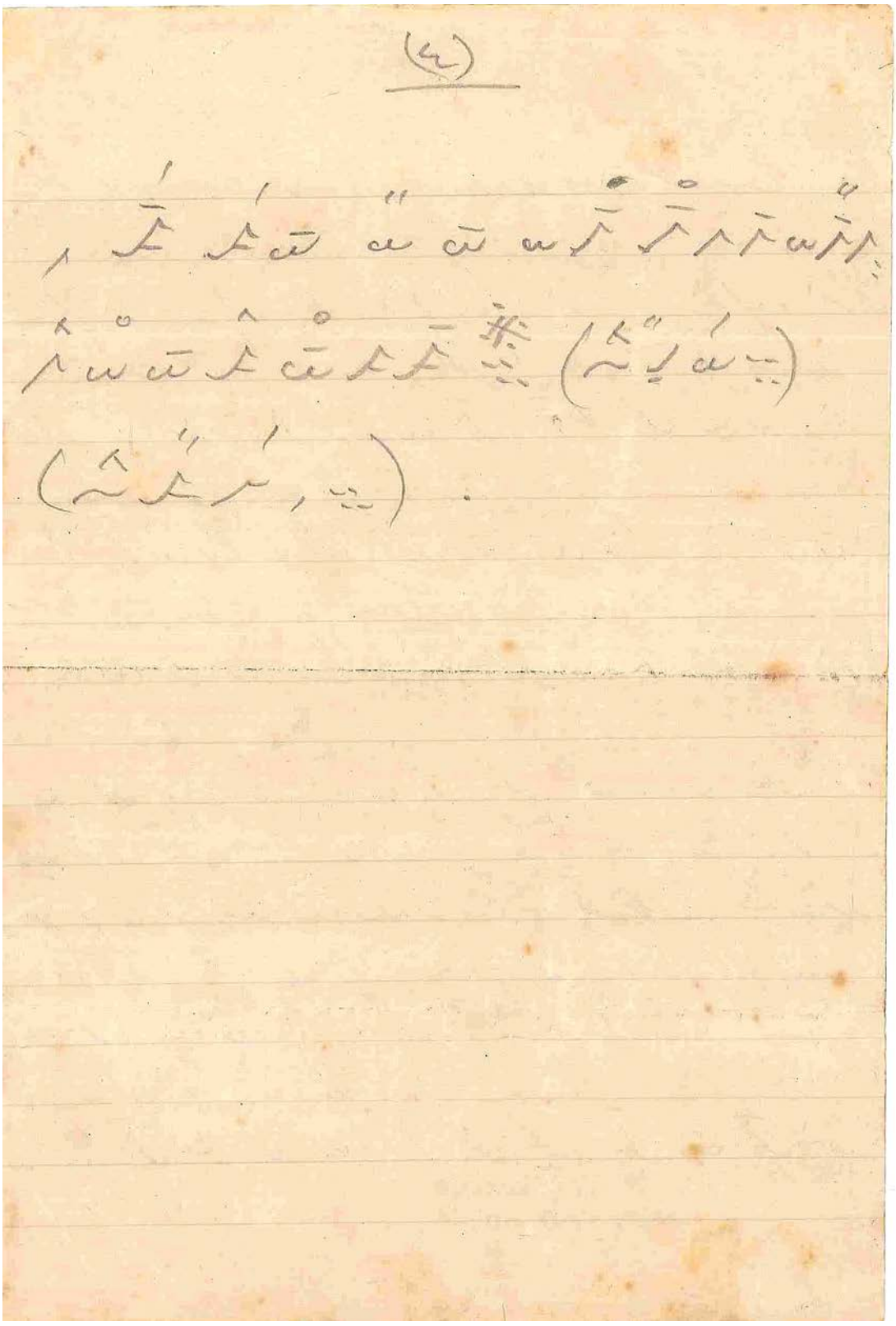

EK 11: KB-23/ 1913 No'lu Gömlek

TDV İSAM	
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü	
Arşiv Servisi	
KEMAL BATANAY EVRAKI	
KLASÖR NO	23
TASNİFİN KODU/GÖMLEK SIRA NO	KB /1913
ADET	6
TARİH	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

Fon adı: Hamparsum Notaları	**Tarih:**	
Klasör no: 23	**Cinsi:** Nota K.	
Gömlek no: KB /1913	**Tür:** El yazısı, Orta, Fotokopi	
Adet: 6	**Ebatı:**	
4386 **Şarkı 1:** F: Pesrev		Güftesi Yok
Makamı: Isfahan	Güftecisi:	
Usulü: Devri Kebir	Bestekarı: Dr. Suphi Bey	
4387 **Şarkı 2:** "Kapılır her gören ol şûh-i cihan-âşûbu"		
Makamı: Sabâ	Güftecisi:	
Usulü: Ağır Semai	Bestekarı: Mehmet Ağa	
3649 **Şarkı 3:**		
Makamı: Sabâ	Güftecisi:	
İptal Usulü: Ağır Semai	Bestekarı: " "	
Şarkı 4:		
Makamı:	Güftecisi:	
Usulü:	Bestekarı:	
Şarkı 5:		
Makamı:	Güftecisi:	
Usulü:	Bestekarı:	
Açıklamalar: Güfteler ve Hamparsum notaları		
İNDEKS		
Müessese Adı ve Terminoloji:		
Şahıs Adı:		

EK 12 : KB-23-1913- 4386 Isfahan Peşrevi

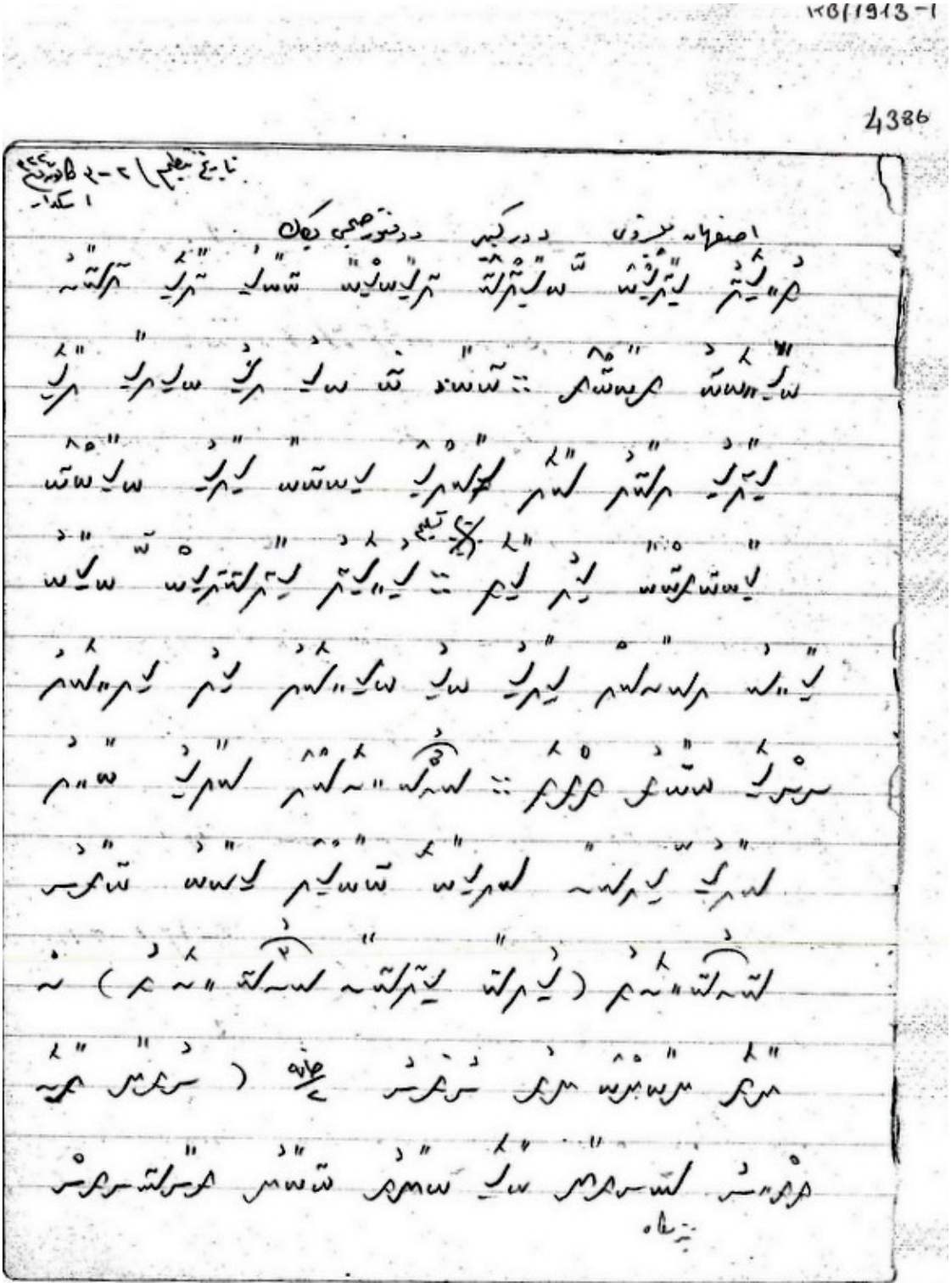

EK 13 : KB-23/1914 No'lu Gömlek

TDV İSAM	
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü	
Arşiv Servisi	
KEMAL BATANAY EVRAKI	
KLASÖR NO	23
TASNİFİN KODU/GÖMLEK SIRA NO	KB / 1914
ADET	54
TARİH	

(2)

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

	Fon adı:	**Tarih:**
	Klasör no:	**Cinsi:**
	Gömlek no: KB / 1914	**Tür:**
	Adet:	**Ebatı:**
4393 +	**Şarkı ~~1~~:** 6 F: "Aşkınla gönül bülbül-i şürîde-ser oldu"	
	Makamı: Dilkeş havaran	Güftecisi:
	Usulü: Ağır semai	Bestekarı:
4394 +	**Şarkı ~~2~~:** 7 F: Beste "Var mı hiç zâlim rakîbi zâr ü giryân	
	Makamı: Suzidil	Güftecisi: gördüğün"
	Usulü: Hafif	Bestekarı: Eyubi Mehmet Bey
4395 -	**Şarkı ~~3~~:** 8 F: Karınatlık "Doğurma ey Sabâ giysu-yi yâri"	
	Makamı: Saba	Güftecisi:
	Usulü: Yürük Evsat	Bestekarı: Zekai Ef.
4396 -	**Şarkı ~~4~~:** 9 F: Peşrev	
	Makamı: Suzidil	Güftecisi:
	Usulü: Sofyan	Bestekarı:
4397 -	**Şarkı ~~5~~:** 10 F: Semai"	
	Makamı: Nisabure k	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Rauf Yekta Bey
	Açıklamalar: Güftekâr van (Şarkı 9, 10 harıç)	
	İNDEKS	
	Müessese Adı ve Terminoloji:	
	Şahıs Adı:	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

	Fon adı:	**Tarih:**
	Klasör no:	**Cinsi:**
	Gömlek no: KB/1916	**Tür:**
	Adet:	**Ebatı:**
4398 -	**Şarkı 1:** 11	
	Makamı: Şevkefza	Güftecisi:
	Usulü: Devri Kebir	Bestekarı:
4399 -	**Şarkı 2:** 12 F:	
	Makamı: Bayati Aşiran	Güftecisi:
	Usulü: Devri Kebir	Bestekarı: Emin
4400 -	**Şarkı 3:** 13 F: Beste	
	Makamı: Kürdilihicazkar	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Dellal Hafız
4401	**Şarkı 4:** 14 F: Yürük Semai "Uşşâk ile dolsun der isen kûy-i	
	Makamı: Rast	Güftecisi: muhabbet"
	Usulü:	Bestekarı: Hafız Hamdi Ef.
4402	**Şarkı 5:** 15 F: Şarkı "Senden yine cânân sana feryâd edeyim ben	
	Makamı: Rast	Güftecisi:
	Usulü: Aksak	Bestekarı: Ahmet Bey (Domaniç)
	Açıklamalar: Şarkı 14, 15 'in güfteleri vardır.	

İNDEKS
Müessese Adı ve Terminoloji:
Şahıs Adı:

EK 14 : 1914/ 4396 Suzidil Peşrevi

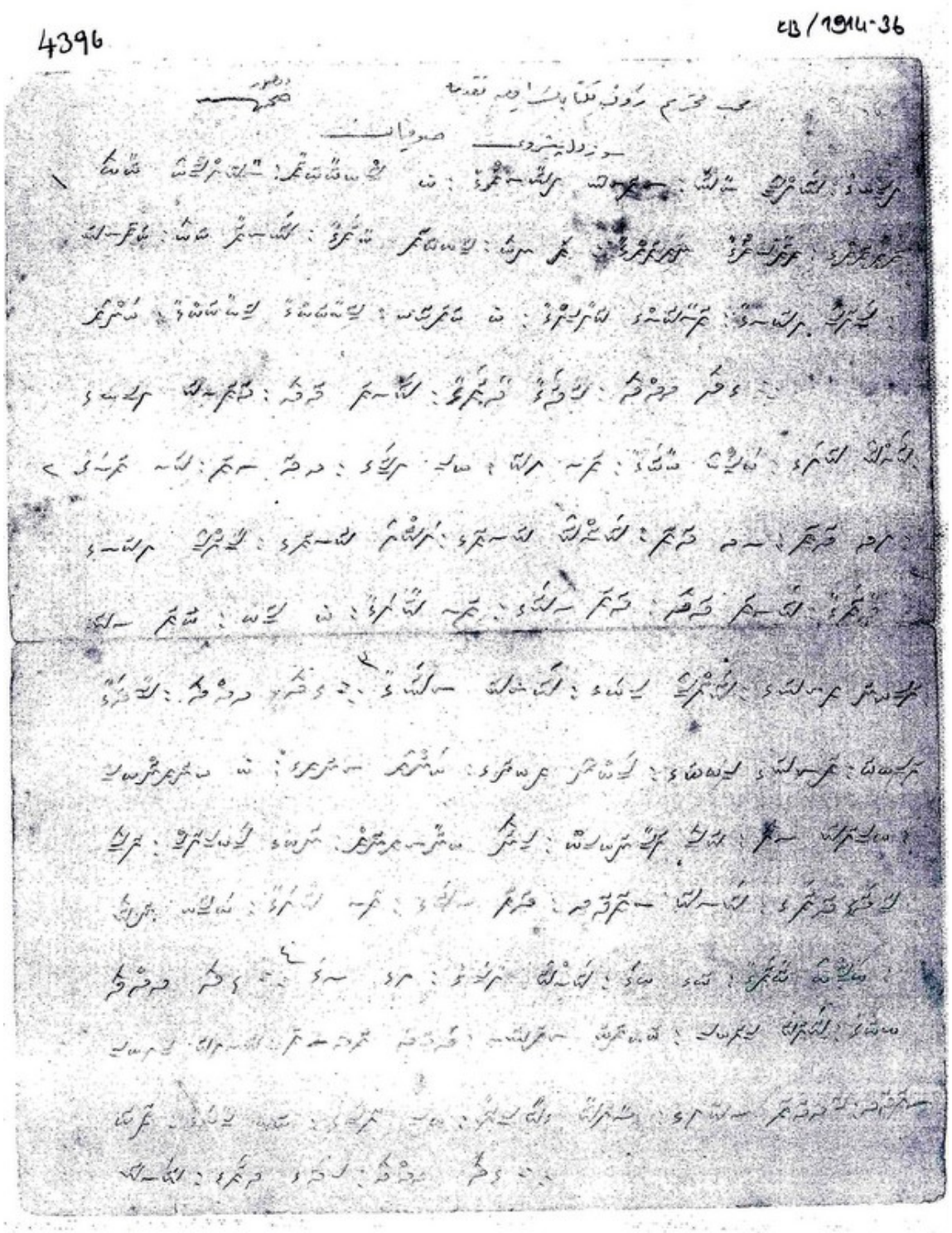

EK 15 : 1914 / 4398 Suzinak Peşrevi

KB/1914 - 39

4398

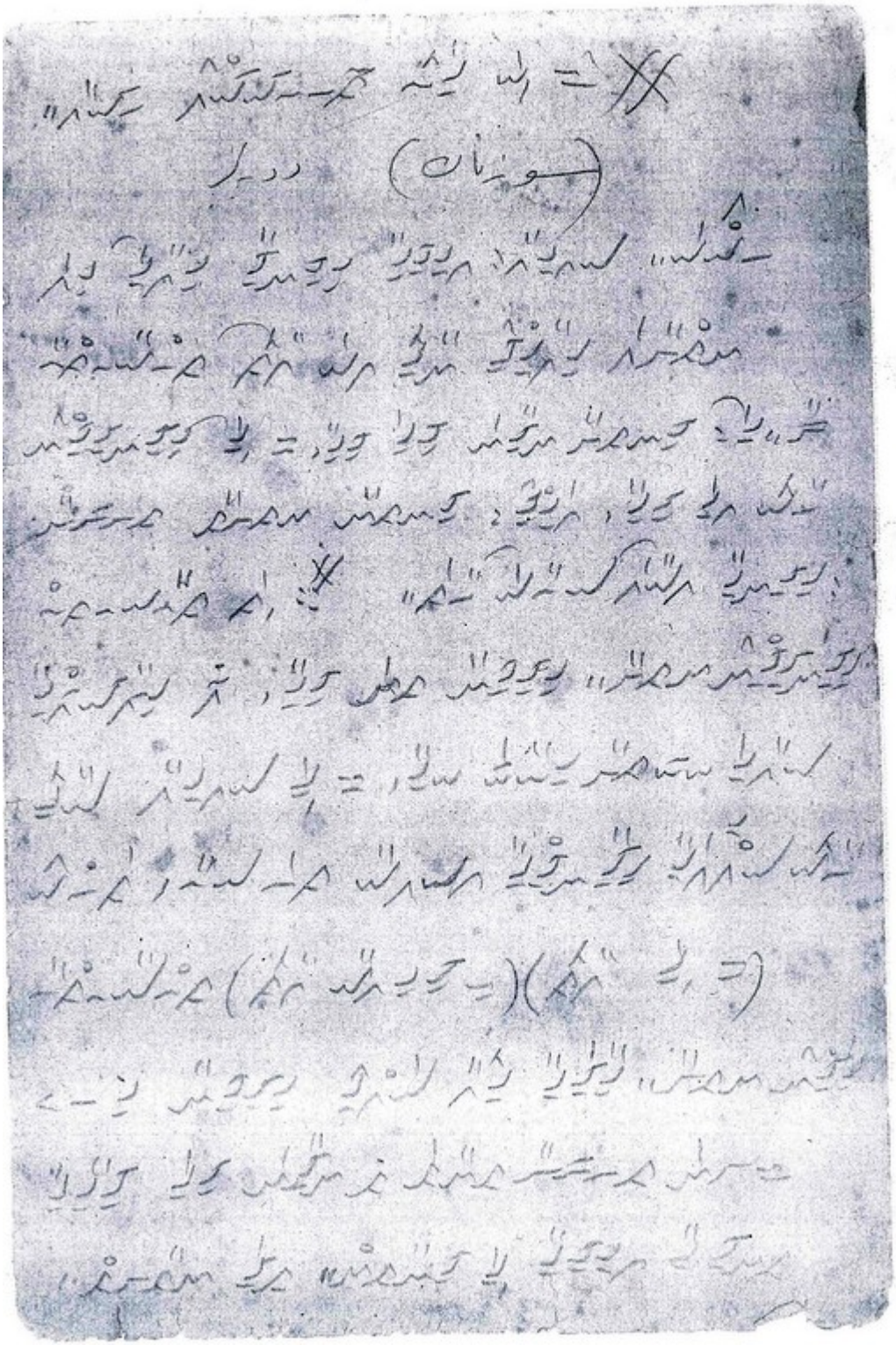

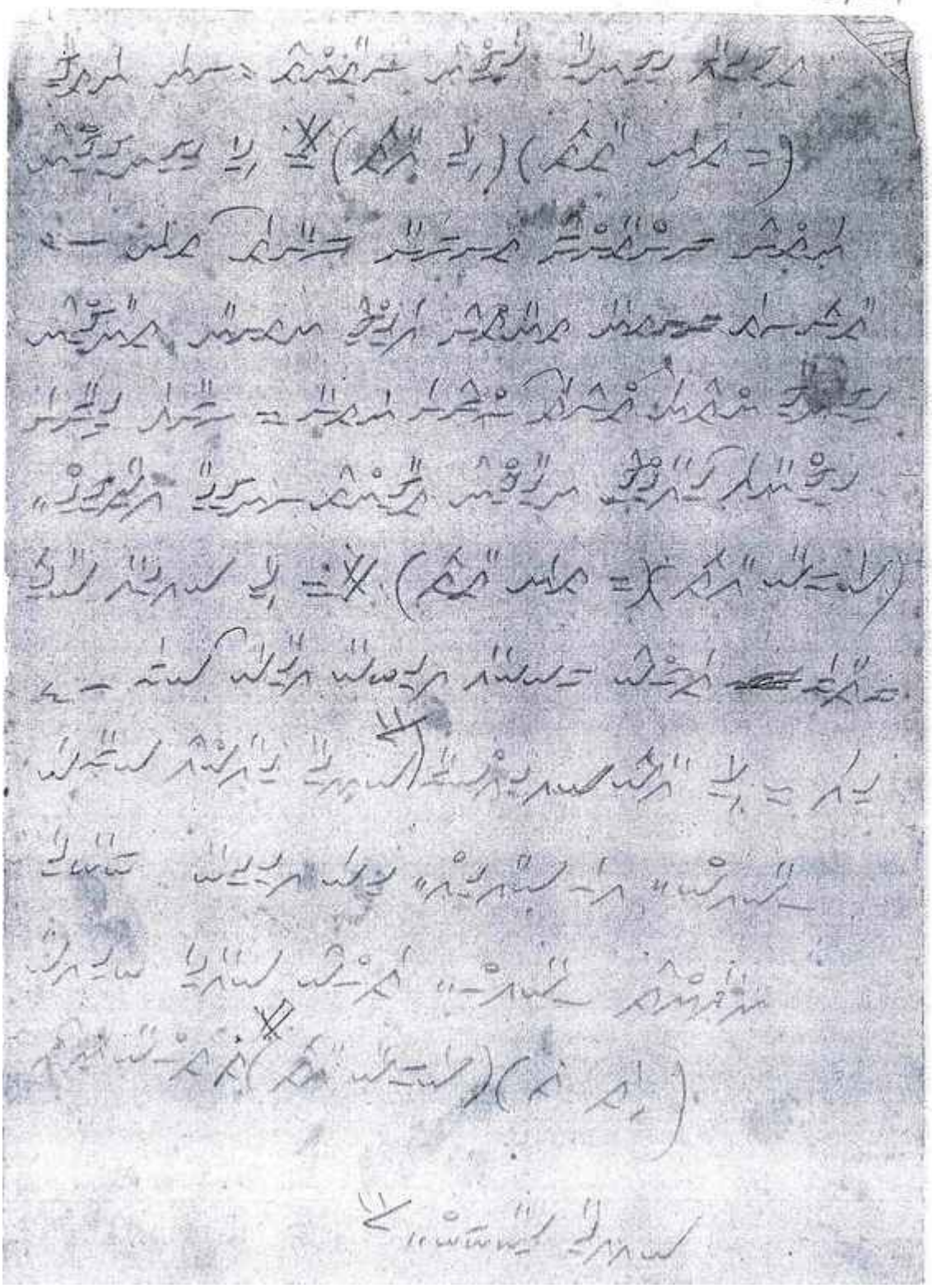

EK 16 : 1914 / 4399 Buselik Aşiran Peşrevi

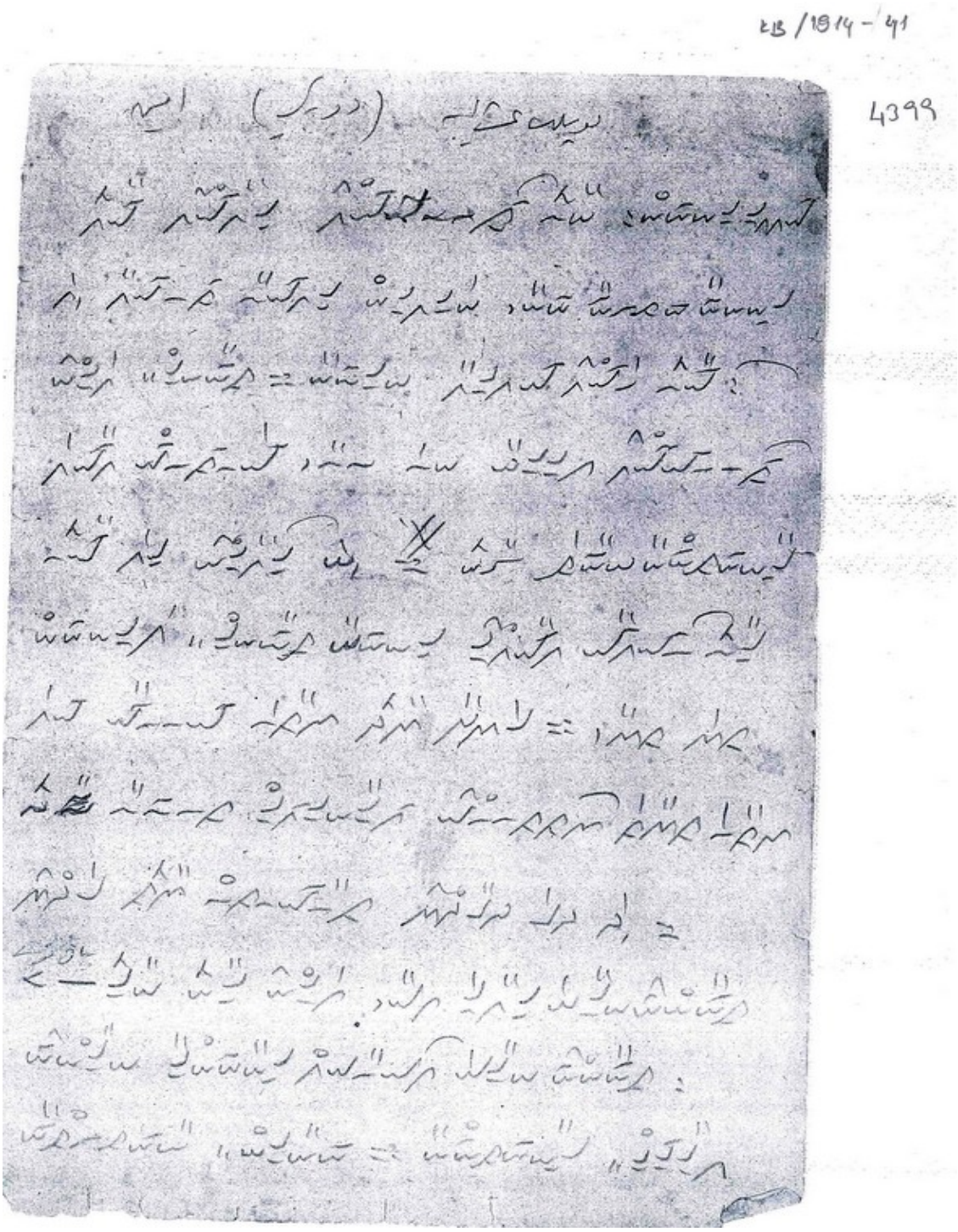

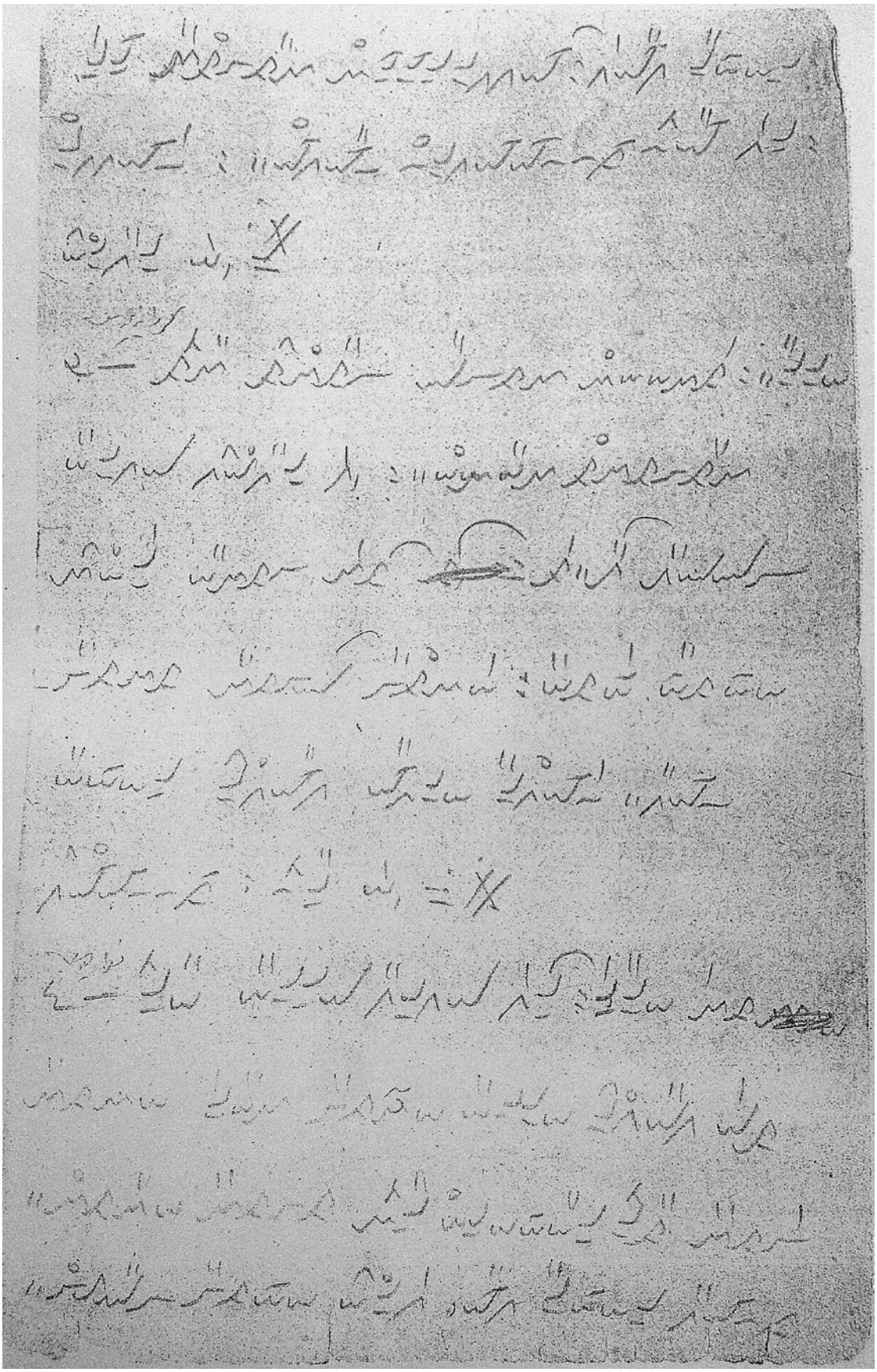

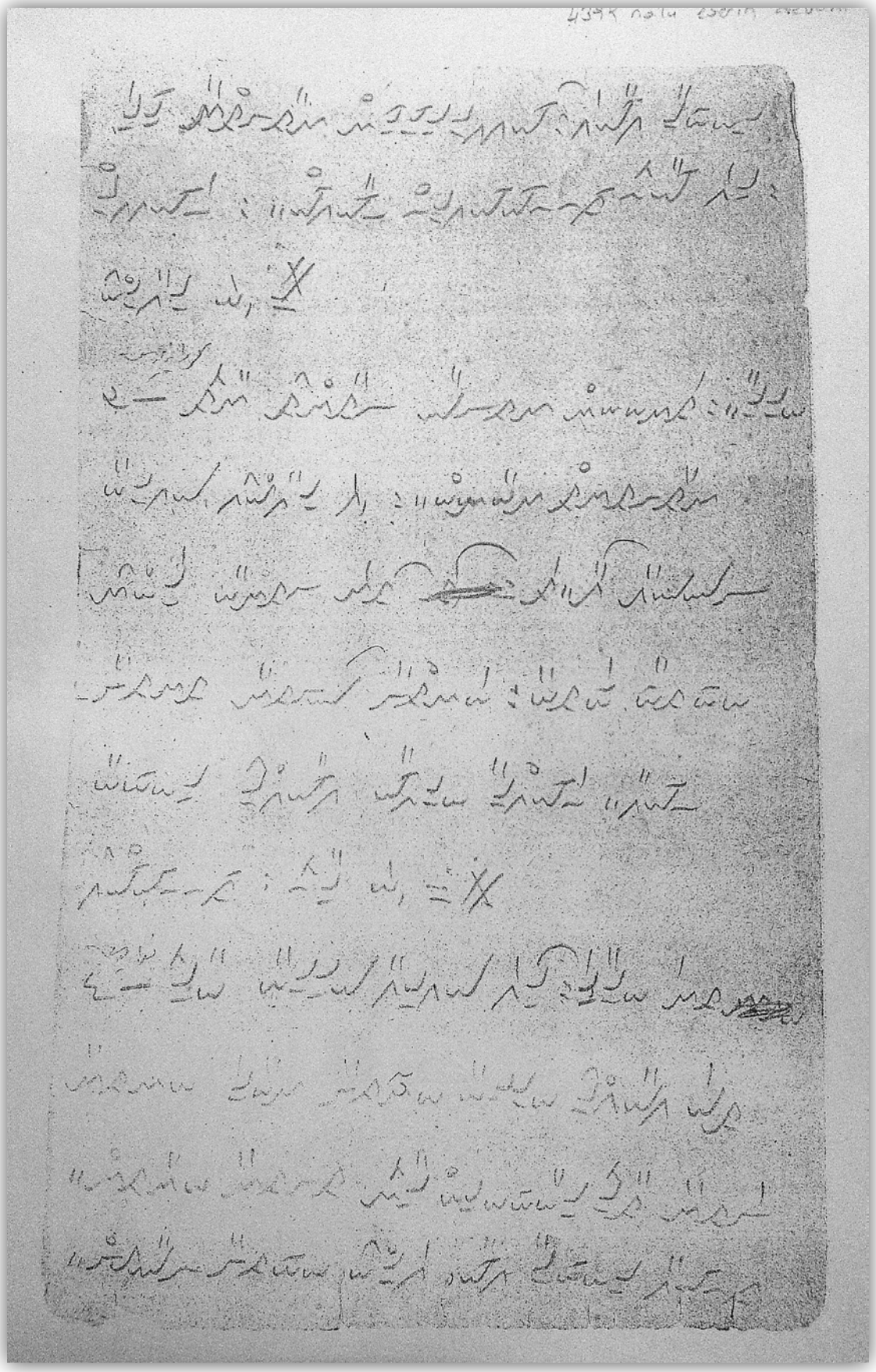

KB/1914 - 39

4398

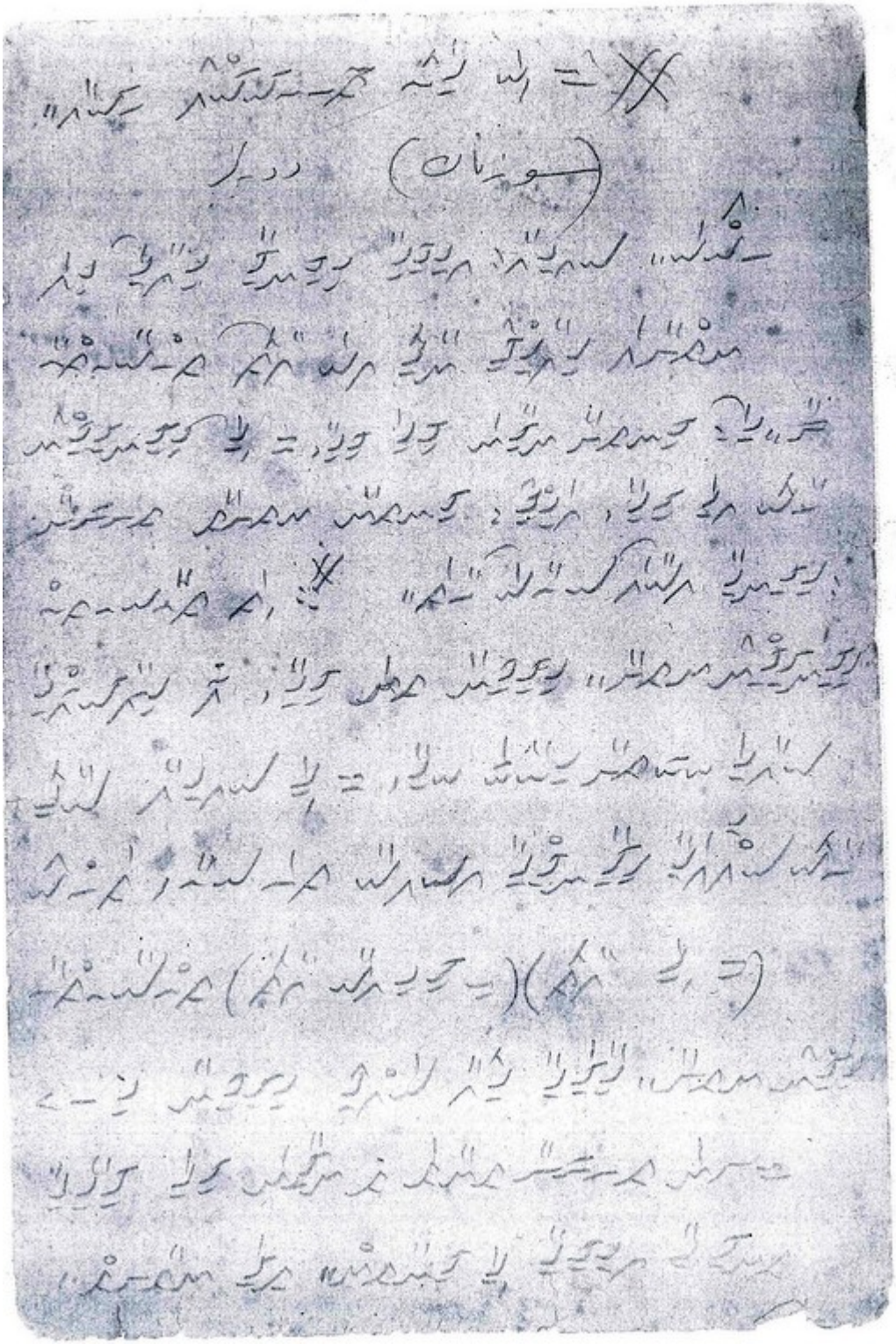

EK 17 : KB-24/1921 No'lu Gömlek

TDV İSAM	
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü	
Arşiv Servisi	
KEMAL BATANAY EVRAKI	
KLASÖR NO	24
TASNİFİN KODU/GÖMLEK SIRA NO	KB /1921
ADET	28
TARİH	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

Fon adı: H.N.8	**Tarih:**	
Klasör no: 24	**Cinsi:** Nota k.	
Gömlek no: KB/1921	**Tür:** El yazısı, Dim+ftk.	
Adet: 28	**Ebatı:**	
4518 **Şarkı 1:** F: Nakış Beste "Nakâ-i leyl-i nedâred sar-bahr		
Makamı: Saba	Güftecisi: bâr âvered"	
Usulü: Hafif	Bestekarı:	
4519 **Şarkı 2:** F: Yörük semâi "Ne hevâ-yı bağ-ı ruhsâr-ı men		
Makamı: Tahir	Güftecisi: esîr-i zülf-i yârem"	
Usulü:	Bestekarı:	
4520 **Şarkı 3:** F: Aksak semai "Cânım yerine geldi ki cânânımı		
Makamı: Tahir	Güftecisi: gördüm"	
Usulü:	Bestekarı:	
4521 **Şarkı 4:** F: Peşrev		
Makamı: Tahir	Güftecisi:	
Usulü: Devri kebir	Bestekarı: Dr. Suphi	
4522 **Şarkı 5:** F: "		
Makamı: Buselik	Güftecisi:	
Usulü: Devr-i kebir	Bestekarı: " "	
Açıklamalar:		
İNDEKS		
Müessese Adı ve Terminoloji:		
Şahıs Adı:		

(2)

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

	Fon adı:	**Tarih:**
	Klasör no:	**Cinsi:**
	Gömlek no: KB/1921	**Tür:**
	Adet:	**Ebatı:**
4523	**Şarkı ~~1~~:** 6 F: Peşrev	
	Makamı: Suzidil	Güftecisi:
	Usulü: Sofyan	Bestekarı: Suphi Bey
4524	**Şarkı ~~2~~:** 7 F: Ağır semai "Söylen ol yâre benim çeşmimi pür-âb etmesin"	
	Makamı: Tahir buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Dede Ef.
4525	**Şarkı ~~3~~:** 8 F: Yürük semai "O gül endâm bir âl şâle bürünsün yürüsün"	
	Makamı: Tahir buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Hacı Sadullah Ağa.
4526	**Şarkı ~~4~~:** 9 F: Şarkı "Dil teşnedir mâh-tâbe"	
	Makamı: Ferahnak	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Zekai Dede
4527	**Şarkı ~~5~~:** 10 F: Murabba "Peymân-ı dilberâna inanmam kefil ile"	
	Makamı: Uşşak	Güftecisi:
	Usulü: Sakil	Bestekarı: " "
	Açıklamalar:	
	İNDEKS	
	Müessese Adı ve Terminoloji:	
	Şahıs Adı:	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

(3)

Fon adı:		**Tarih:**
Klasör no:		**Cinsi:**
Gömlek no: KB/1921		**Tür:**
Adet:		**Ebatı:**
4528 **Şarkı 1:** 11 F: Beste		
Makamı: Uşşak	Güftecisi:	
Usulü:	Bestekarı: Tulum Abdi	
4529 **Şarkı 2:** 12 F: Pesrev "Bakılmaz âhz-ı pür-tâbına ol mâh-i		
Makamı: Nişaburek	Güftecisi: tâbânın"	
Usulü: Fahte	Bestekarı: Tanburi İşak	
4530 **Şarkı 3:** 13 F: Beste "Bir kerre iltifâtın ile hurrem olamadık"		
Makamı: Hicazkar	Güftecisi:	
Usulü: Darb-ı fetih	Bestekarı: Zekai Dede	
4531 **Şarkı 4:** 14 F: Âğır semai "Gülşende hezâr nağme-i dem-söz ile		
Makamı: Hicazkar	Güftecisi: mahzuz"	
Usulü:	Bestekarı: " "	
4532 **Şarkı 5:** 15 F: Beste "		
Makamı: Hicazkar	Güftecisi:	
Usulü: Darb-ı fetih	Bestekarı: " "	
Açıklamalar:		
İNDEKS		
Müessese Adı ve Terminoloji:		
Şahıs Adı:		

5

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

Fon adı:	**Tarih:**
Klasör no:	**Cinsi:**
Gömlek no: KB/1921	**Tür:**
Adet:	**Ebatı:**
4539 **Şarkı 1:** 21 F: Beste	
Makamı: Rast	Güftecisi:
Usulü: Zencir	Bestekarı: Zekai Dede Ef.
4540 **Şarkı 2:** 22 F: Nakış "Sünbülî sünbülî sünbülî siyel"	
Makamı: Buselik	Güftecisi:
Usulü: Muhammes	Bestekarı:
4541 **Şarkı 3:** 23 F: "Lâlin emdir hikmetin sorma dil-i şeyda bilir"	
Makamı: Buselik aşiran	Güftecisi:
Usulü: Çenber	Bestekarı: Zaharya
4542 **Şarkı 4:** 24 F: Beste "Ol lâle-rûhun tarh-ı gülistânı güzeldir"	
Makamı: Hüzzam	Güftecisi:
Usulü: Muhammes	Bestekarı: Bekir Ağa
Şarkı 5: F:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Açıklamalar: Güftelerî yok.	
İNDEKS	
Müessese Adı ve Terminoloji:	
Şahıs Adı:	

EK 18: 1921 / 4521 Tahir Peşrevi

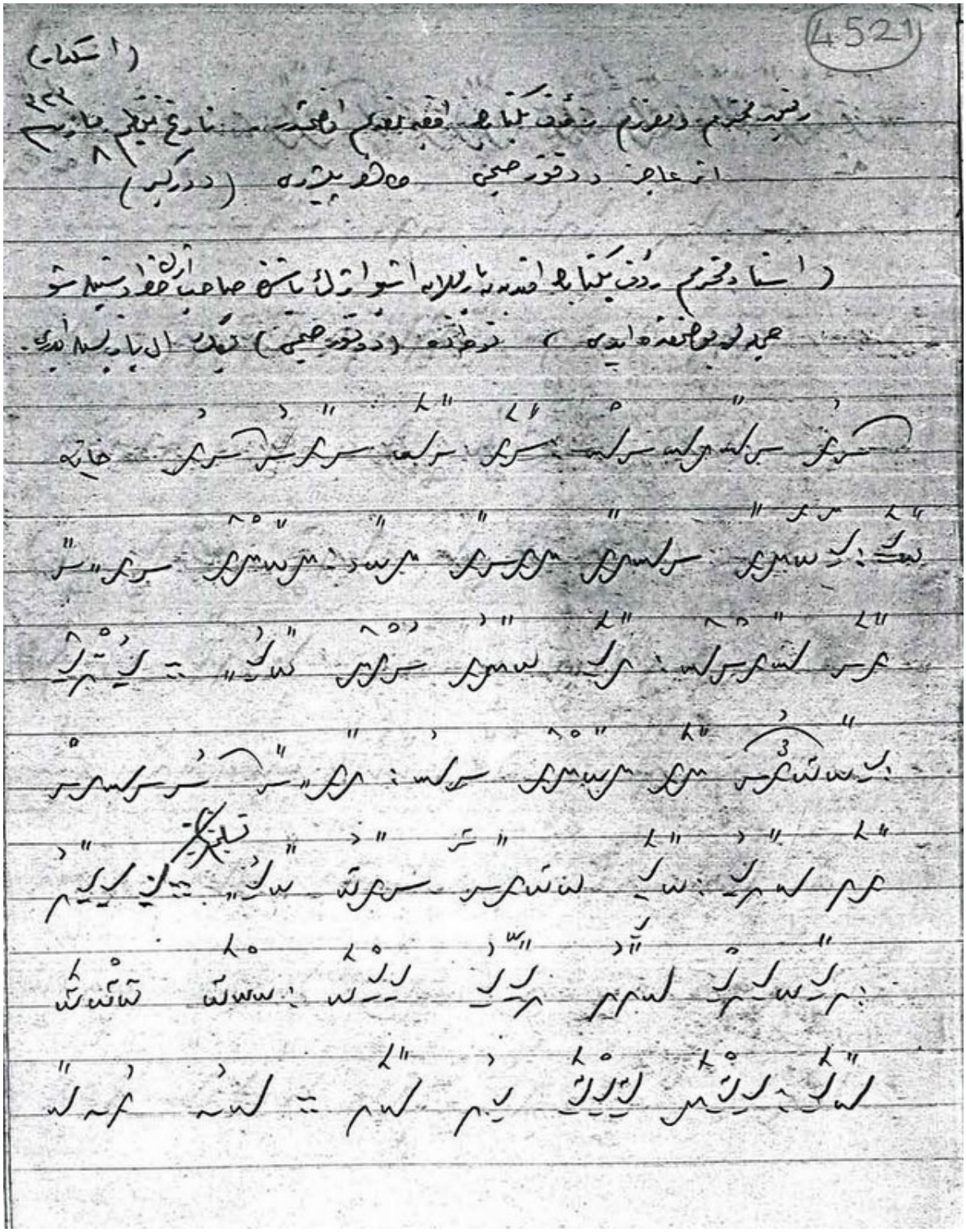

EK 19: 1921 / 4522 Buselik Peşrevi

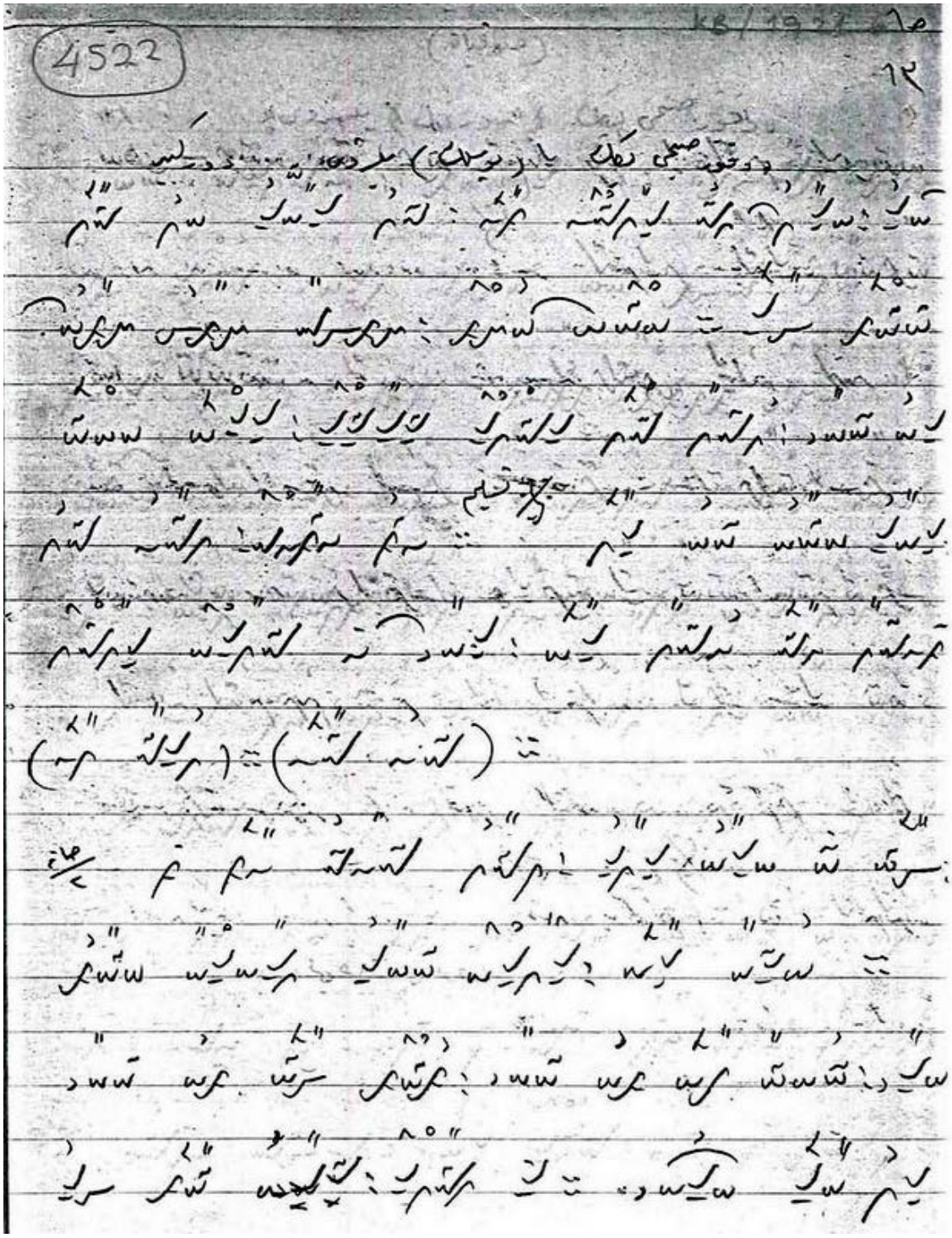

EK 20 : 1921 / 4523 Suzidil Peşrevi

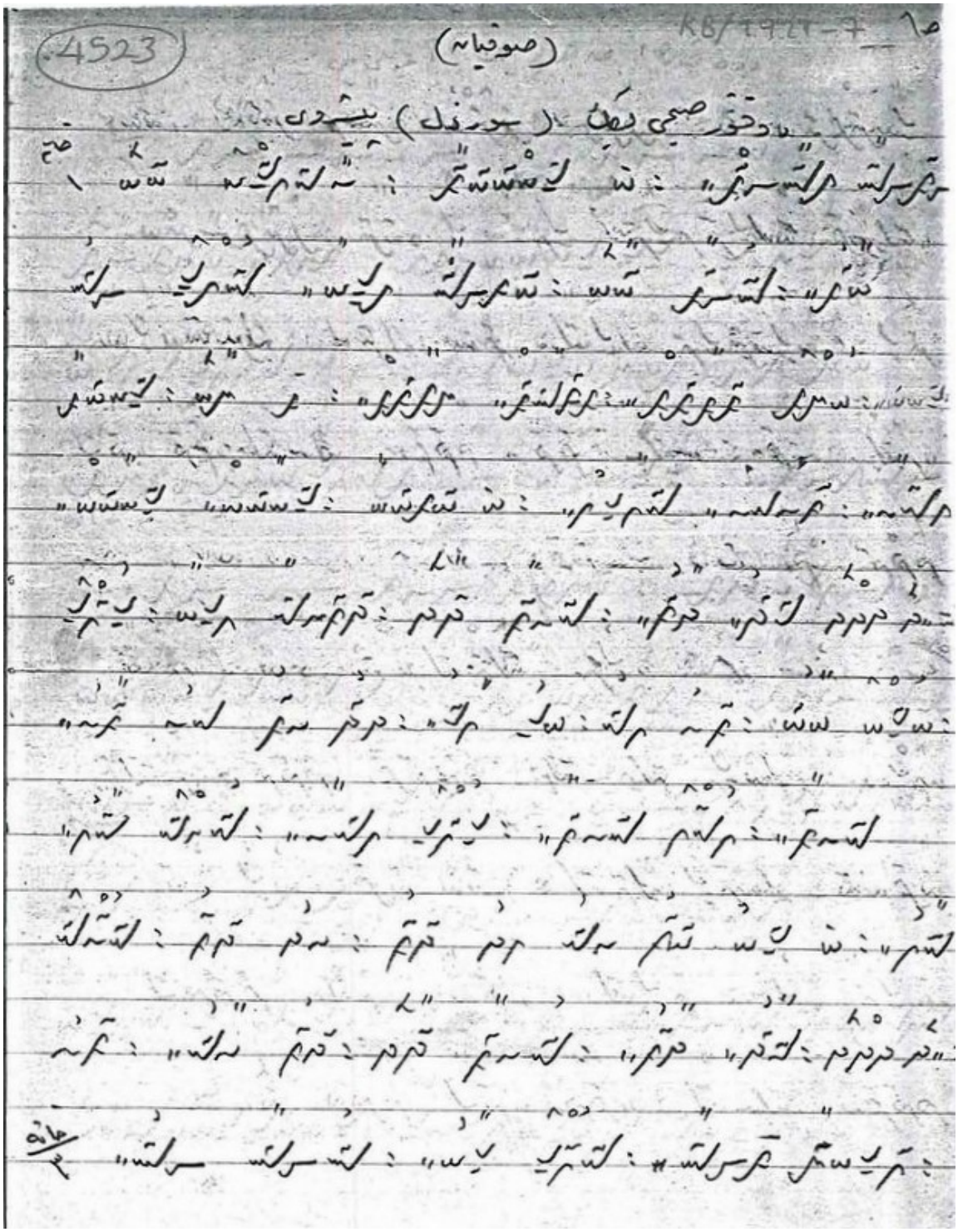

EK 21 : 1921 / 4529 Nişaburek Peşrevi

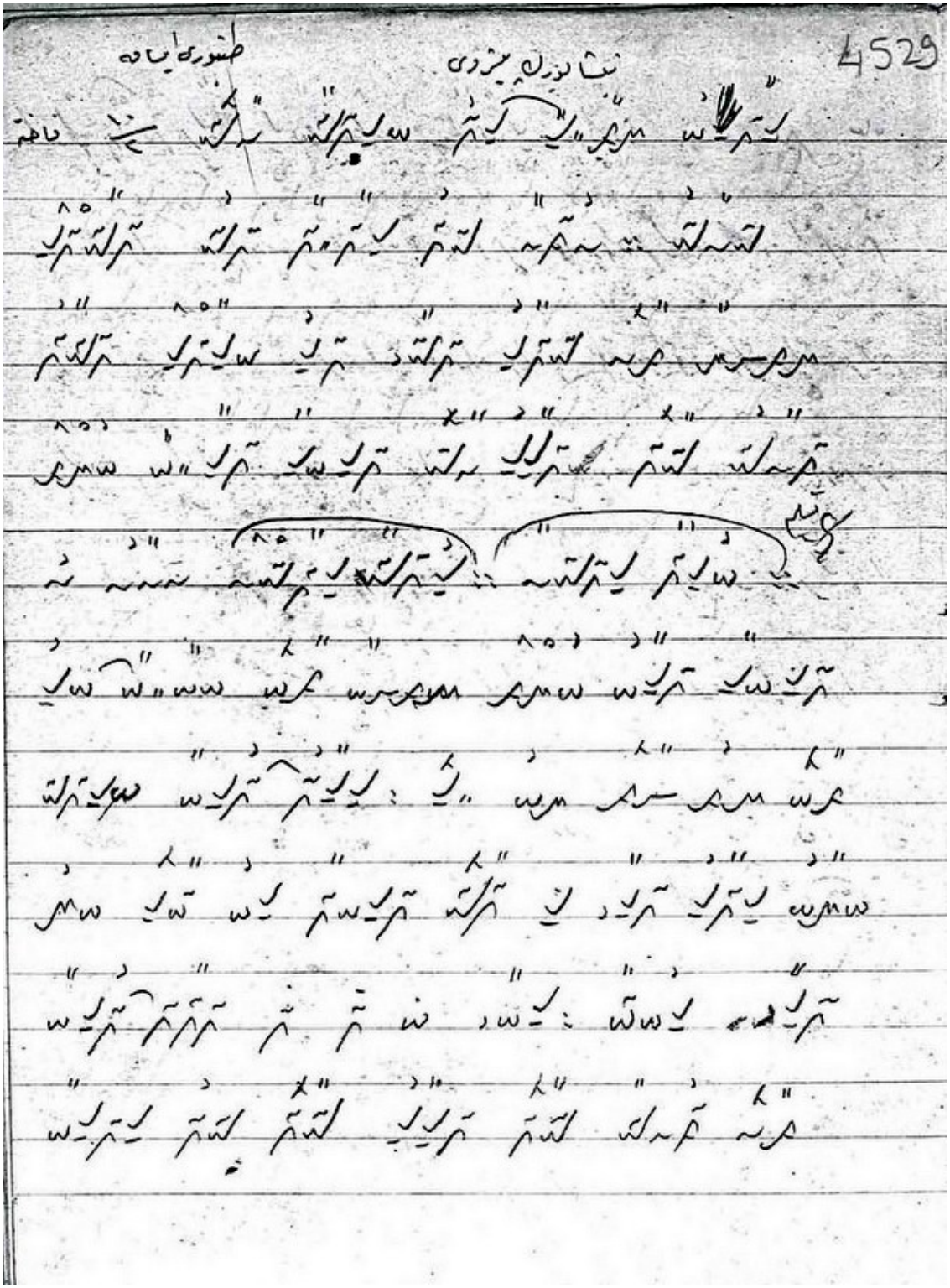

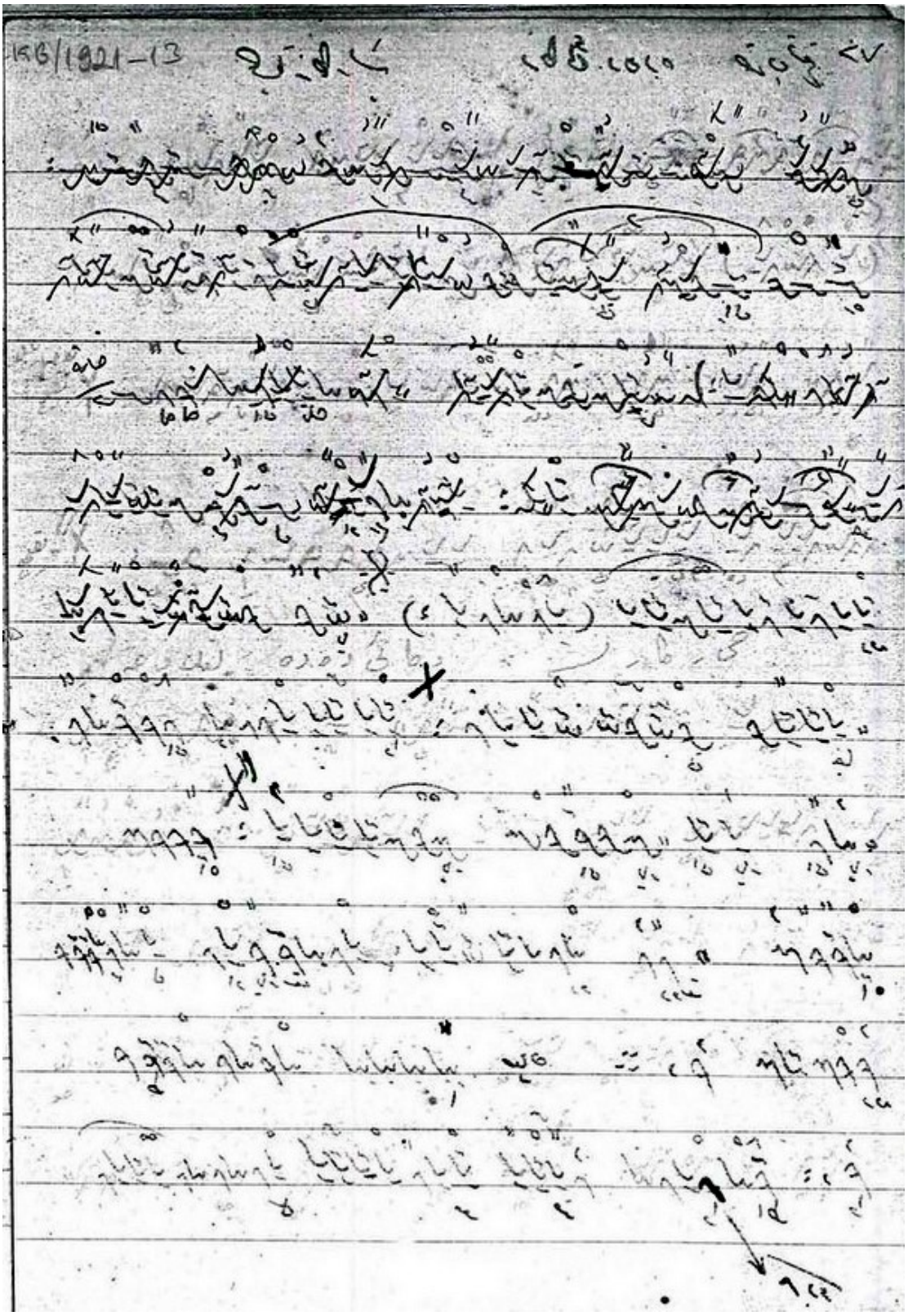

EK 22 : KB-24/1922 No'lu Gömlek

TDV İSAM	
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü	
Arşiv Servisi	
KEMAL BATANAY EVRAKI	
KLASÖR NO	24
TASNİFİN KODU/GÖMLEK SIRA NO	KB /1922
ADET	60
TARİH	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

①

Fon adı: H.N.9	**Tarih:**
Klasör no: 24	**Cinsi:** Nota K.
Gömlek no: KB/1922	**Tür:** El yazısı, asm, Ftk.
Adet: 60	**Ebatı:**
4542 **Şarkı 1:** F: Peşrev	
Makamı: Tahir buselik	Güftecisi:
Usulü: Muhammes	Bestekarı: Sultan Mahmud Hz.
4543 **Şarkı 2:** F: ~~Ayin şarkı~~ Âyin-i şerîf "Ey tecelligâh-ı cânem rûyi tû"	
Makamı: Neva	Güftecisi:
Usulü: Devr-i revan	Bestekarı: İsmail Dede
4544 **Şarkı 3:** F: Kar	
Makamı: Rehavi	Güftecisi:
Usulü: Hafif	Bestekarı:
4545 **Şarkı 4:** F: Beste "Dil nâle eder bülbül-i şeydâ revişine"	
Makamı: Uşşak	Güftecisi:
Usulü: Darb-ı Fetih	Bestekarı: Dede Ef.
4546 **Şarkı 5:** F: Beste	
Makamı: Hisar buselik	Güftecisi:
Usulü: Darb-ı fetih	Bestekarı: Zekai dede
Açıklamalar:	
İNDEKS	
Müessese Adı ve Terminoloji:	
Şahıs Adı:	

(7)

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

	Fon adı:	**Tarih:**
	Klasör no:	**Cinsi:**
	Gömlek no: KB/1922	**Tür:**
	Adet:	**Ebatı:**
4572-	**Şarkı 1:** 31 F: Peşrev	
	Makamı: Hicaz aşiram	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Dr. Suphi Bey
4573	**Şarkı 2:** 32 F: Beste "Sinede her gamze-i şimşîrden bir yâre var"	
	Makamı: Beyati	Güftecisi:
	Usulü: Muhammes	Bestekarı: Küçük Hadğa (Hoca)
4574	**Şarkı 3:** 33 F: Naat-ı şerif "Yâ Hazret-i Mevlânâ hak dost"	
	Makamı:	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Itri
4575	**Şarkı 4:** 34 F: "Kuzucağım ne kaçarsın benden"	
	Makamı: Suznak	Güftecisi:
	Usulü: Düyek	Bestekarı: Hacı Faik Bey
4576-	**Şarkı 5:** 35 F: Şarkı "Ülfetin geçti efendim arası"	
	Makamı: Suzidil	Güftecisi:
	Usulü: Ağır aksak	Bestekarı: İsmet Ağa
	Açıklamalar:	
	İNDEKS	
	Müessese Adı ve Terminoloji:	
	Şahıs Adı:	

EK 23 : 1922 / 4542 Tahir Buselik Peşrevi

KB/1922-1

4542

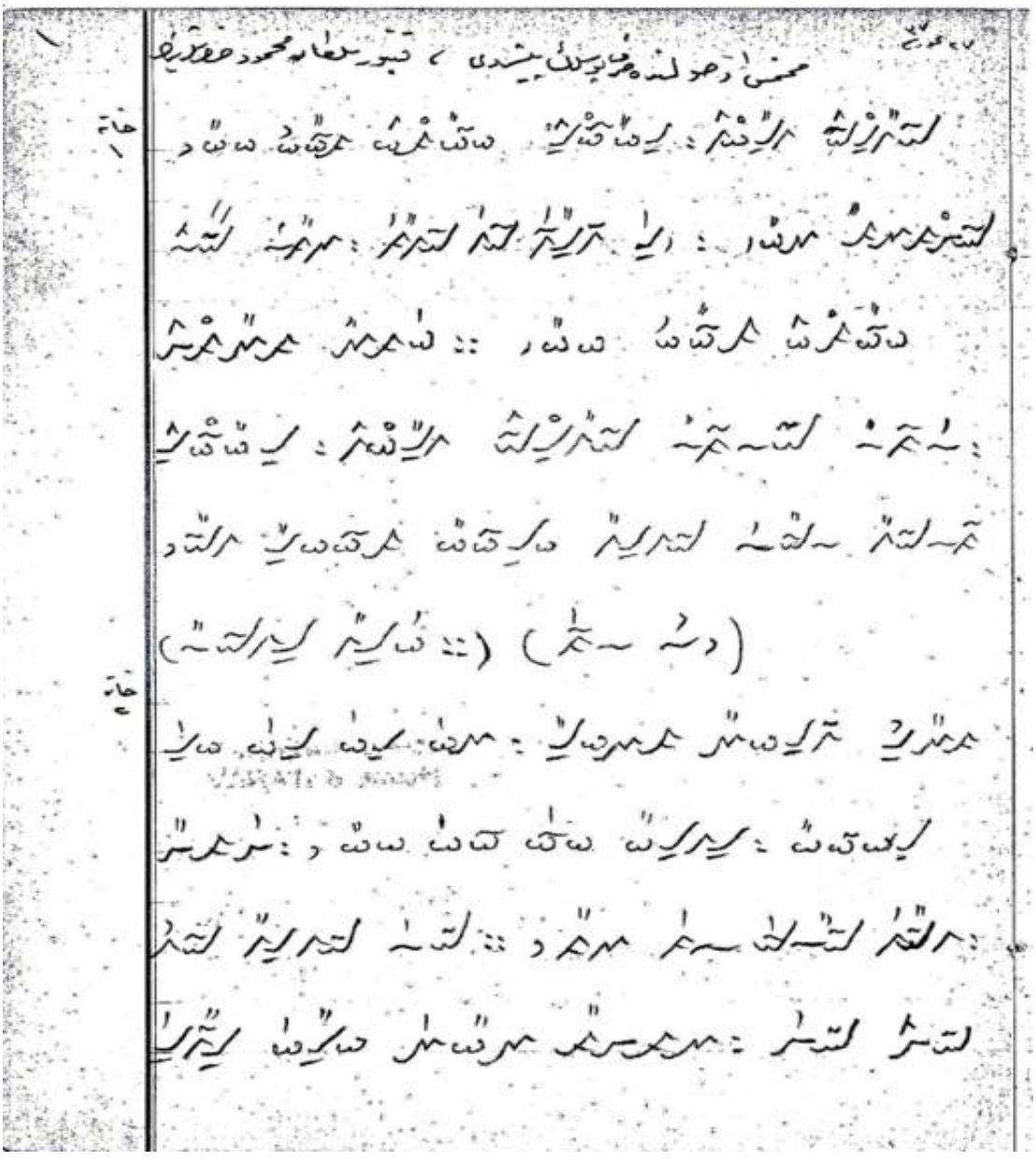

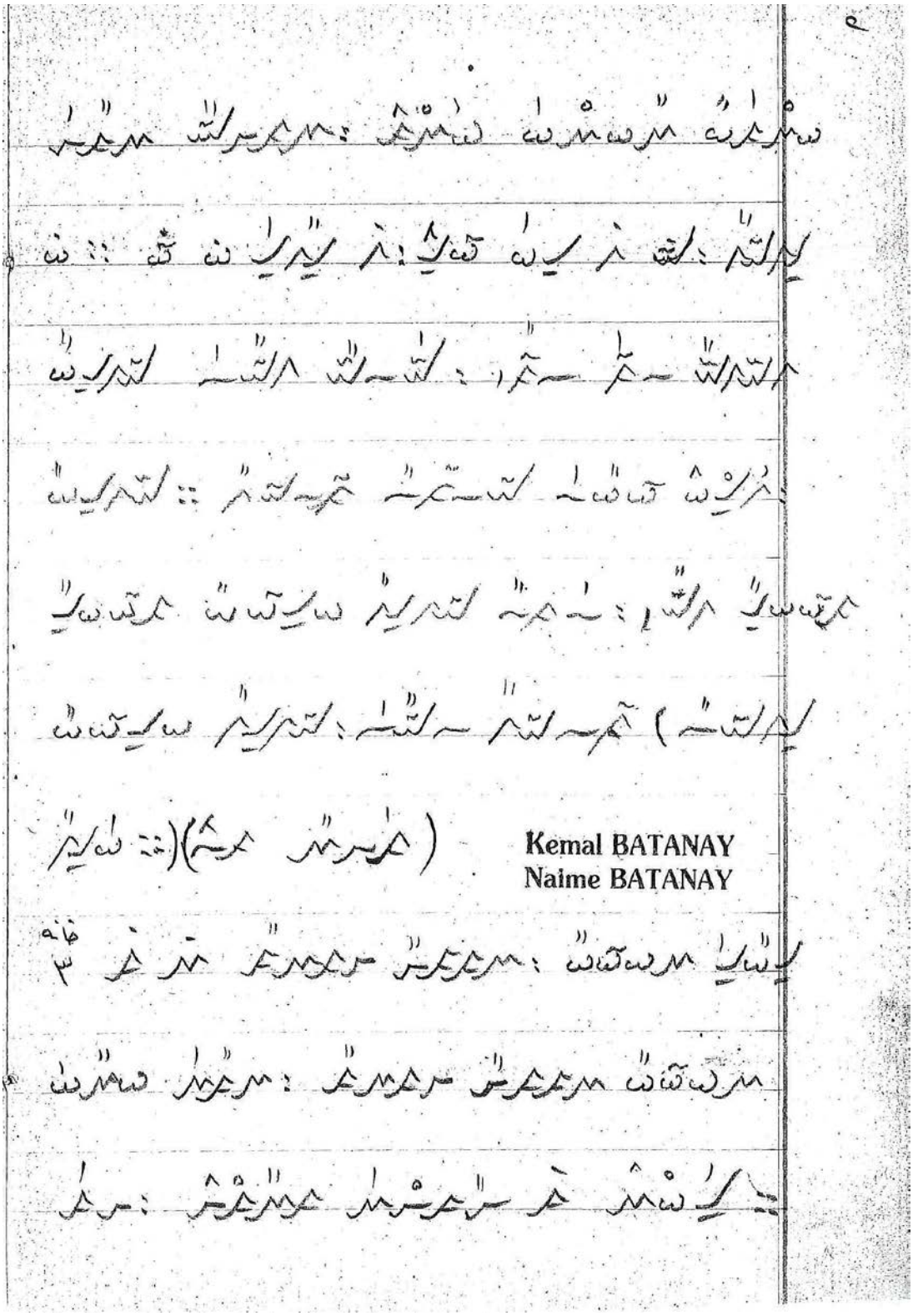
Kemal BATANAY
Naime BATANAY

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

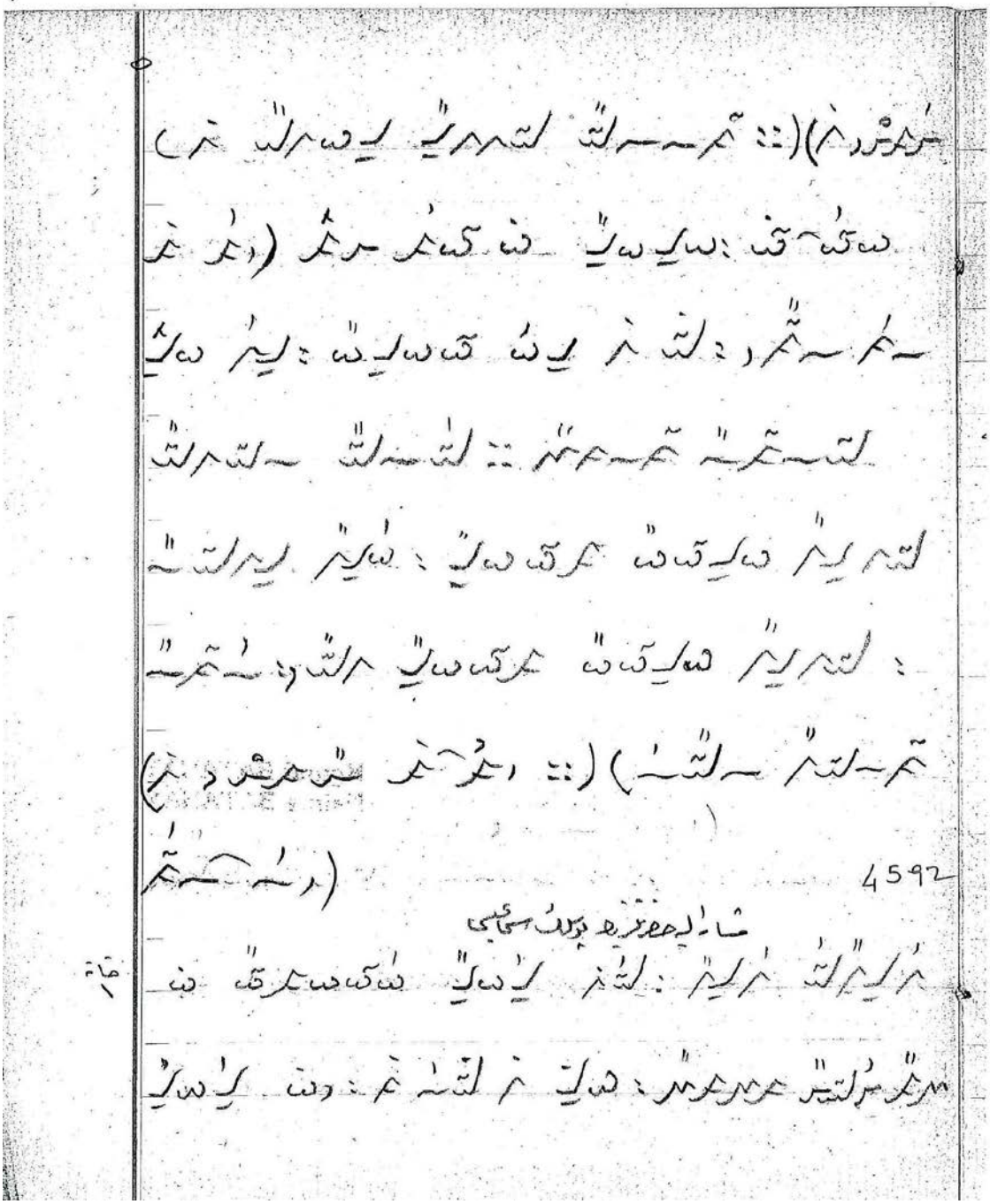

EK 24 : 1922/ 4572 Hicaz Aşiran Peşrevi

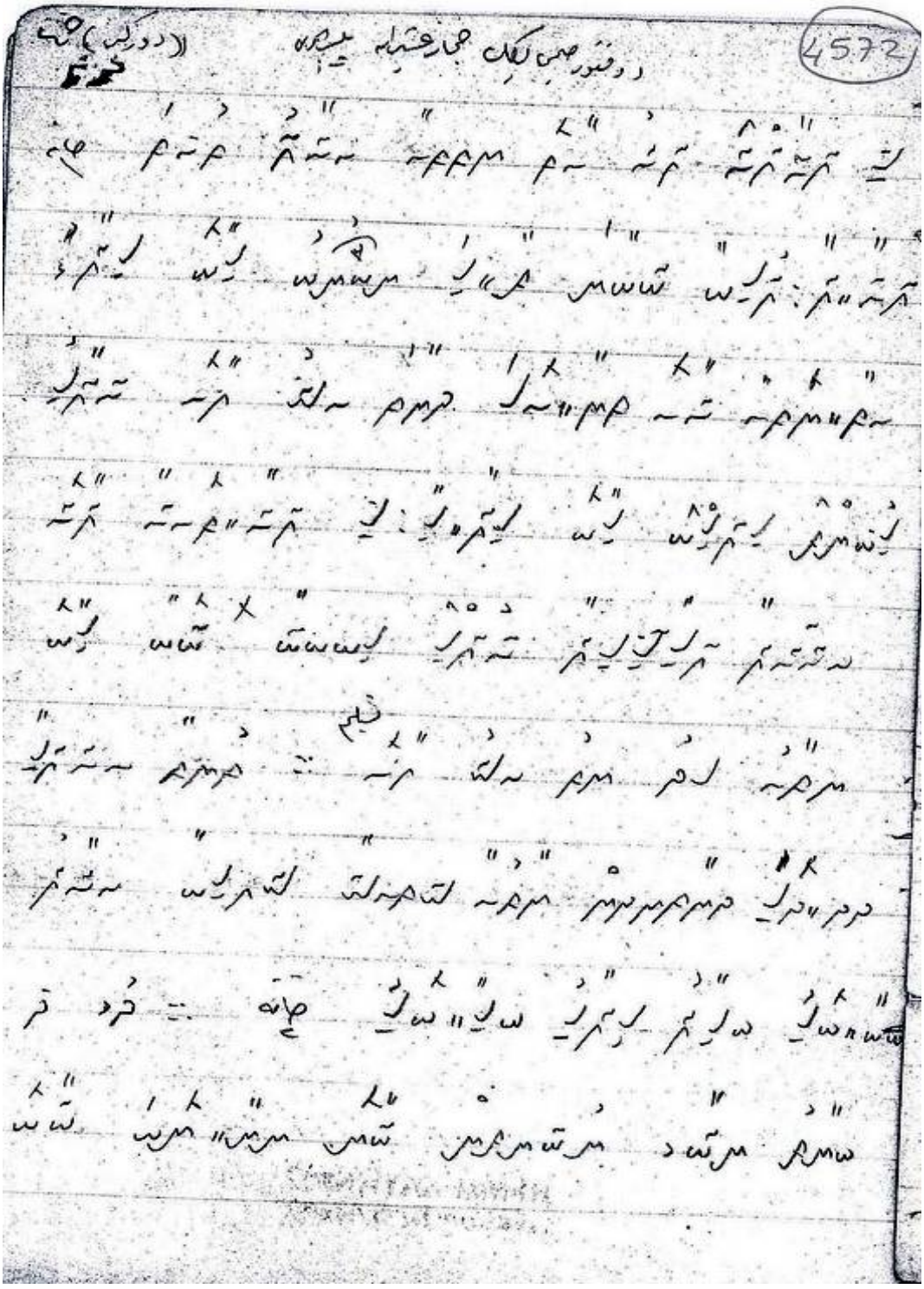

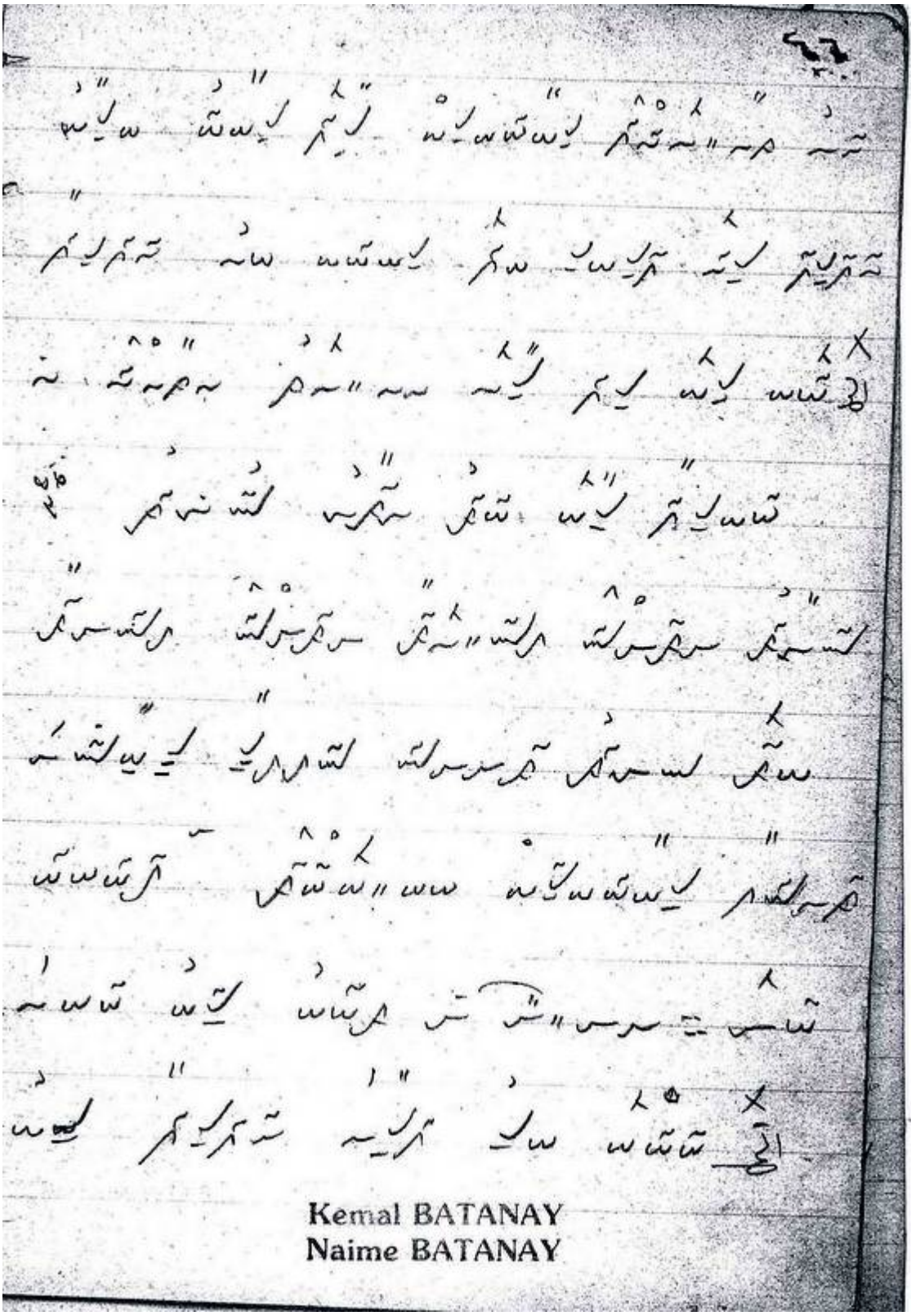
Kemal BATANAY
Naime BATANAY
KB/1922-53

EK 25 : KB-24/ 1923 No'lu Gömlek

TDV İSAM	
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü	
Arşiv Servisi	
KEMAL BATANAY EVRAKI	
KLASÖR NO	24
TASNİFİN KODU/GÖMLEK SIRA NO	KB /1923
ADET	32
TARİH	

(1)

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

	Fon adı: H. N. 10	**Tarih:**
	Klasör no: 24	**Cinsi:** Nota k.
	Gömlek no: KB/1923	**Tür:** El yazısı, Osm + Ftk.
	Adet: 32	**Ebatı:**
4577 +	**Şarkı 1:** F: Mevlevi naatı "Ya [illegible]	
	Makamı: Rast	Güftecisi: dost
	Usulü: Türk-i Darb	Bestekarı: Mustafa Itri
4578 –	**Şarkı 2:** F: Peşrev	
	Makamı: Düğah	Güftecisi:
	Usulü: Devr-i kebir	Bestekarı: Hüseyin Fahrettin Dede
4580 +	**Şarkı 3:** F: Ayin-i şerif "Şöha zîtkerem bermen-i derviş	
	Makamı: Beyati	Güftecisi: niger"
	Usulü:	Bestekarı: Küçük Derviş Mustafa
4579 +	**Şarkı 4:** F: Ayin-i şerif "Ya men liyâ-i aşkıke	Dede
	Makamı: Düğah	Güftecisi: lâzâle âliyâ"
	Usulü:	Bestekarı: Şeyh Celaleddin Dede
	Şarkı 5:	Ef
	Makamı:	Güftecisi: Mehmet
	Usulü:	Bestekarı:
	Açıklamalar:	
	İNDEKS	
	Müessese Adı ve Terminoloji:	
	Şahıs Adı:	

EK 26 : 1923 / 4578 Dügah Peşrevi

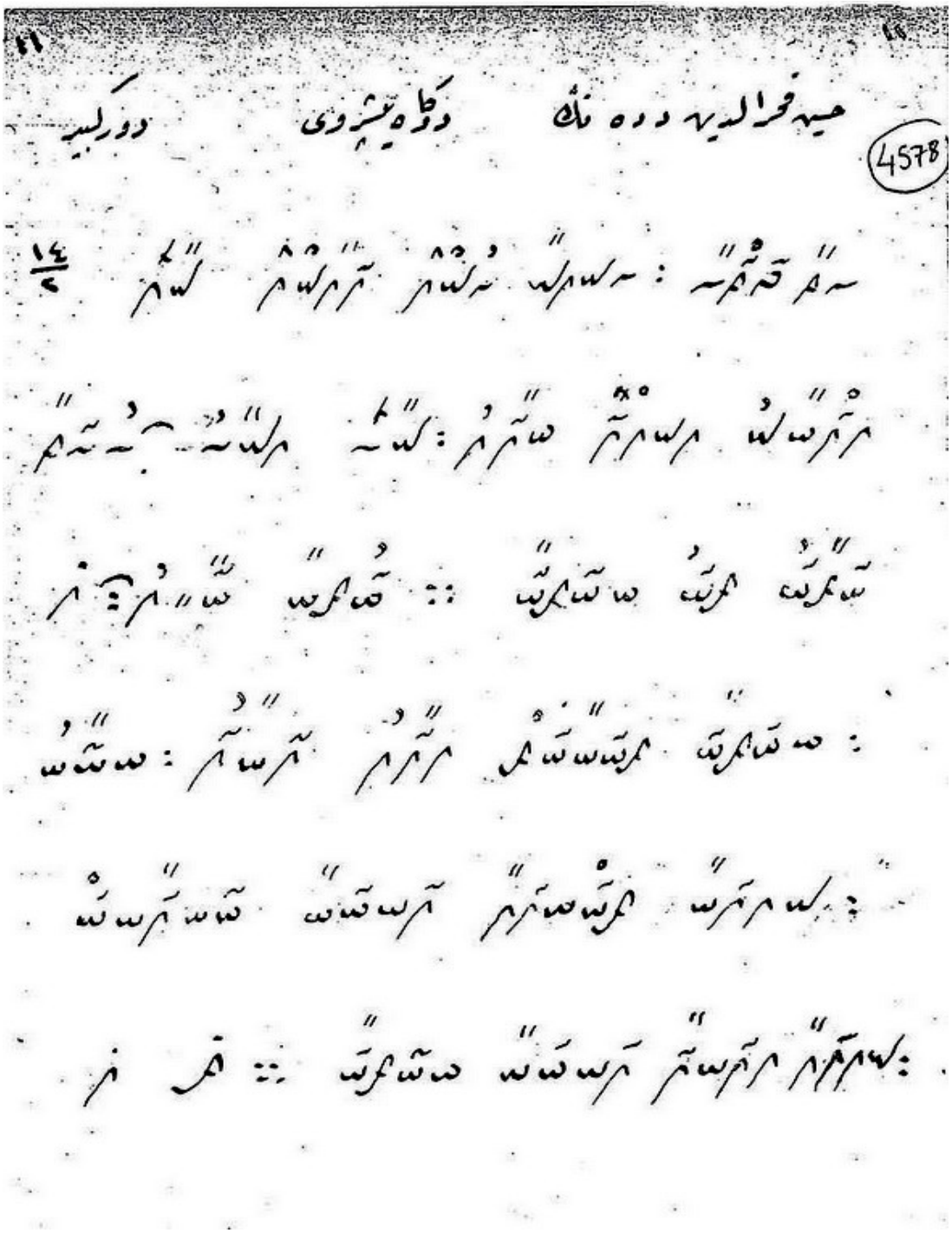

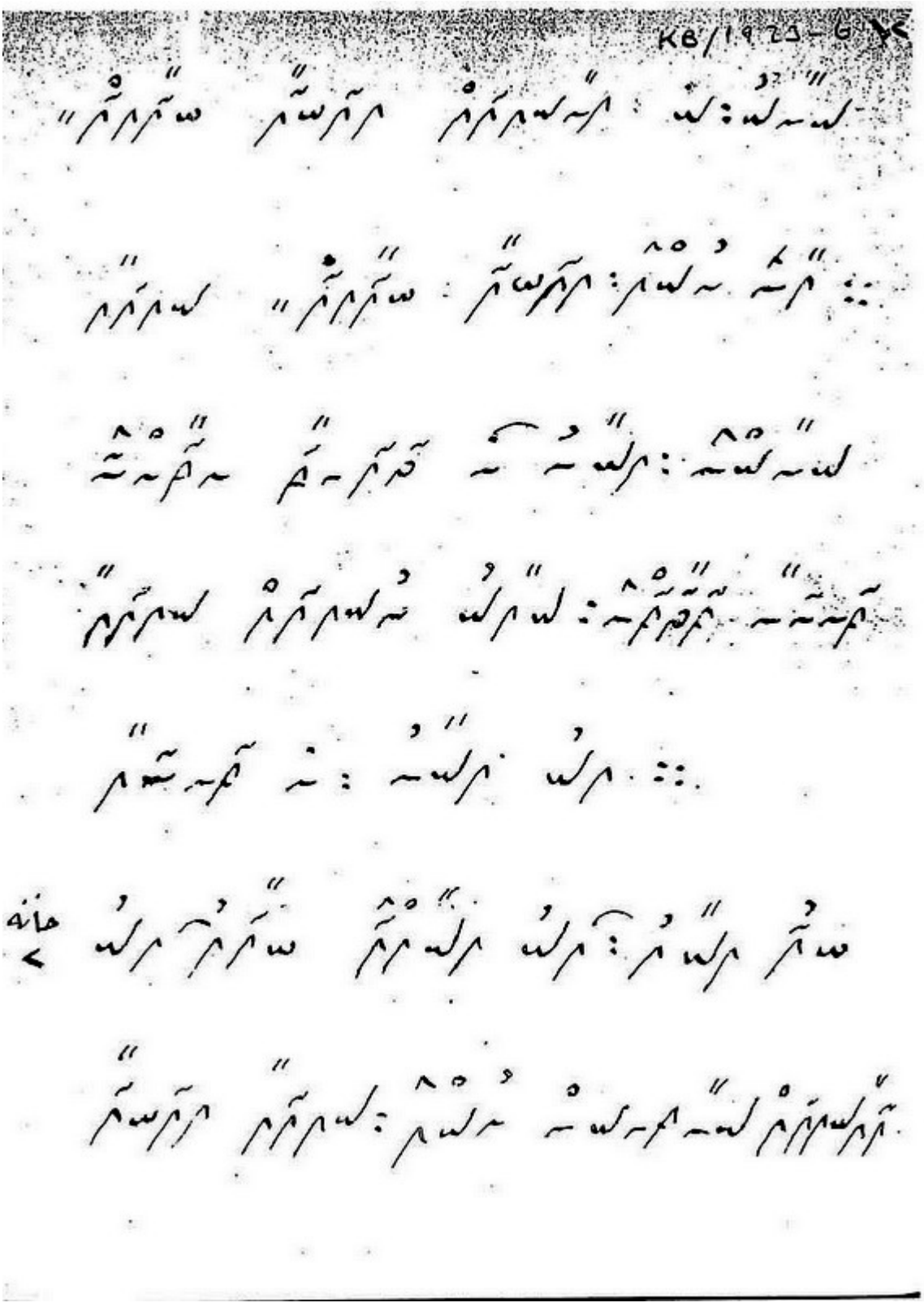

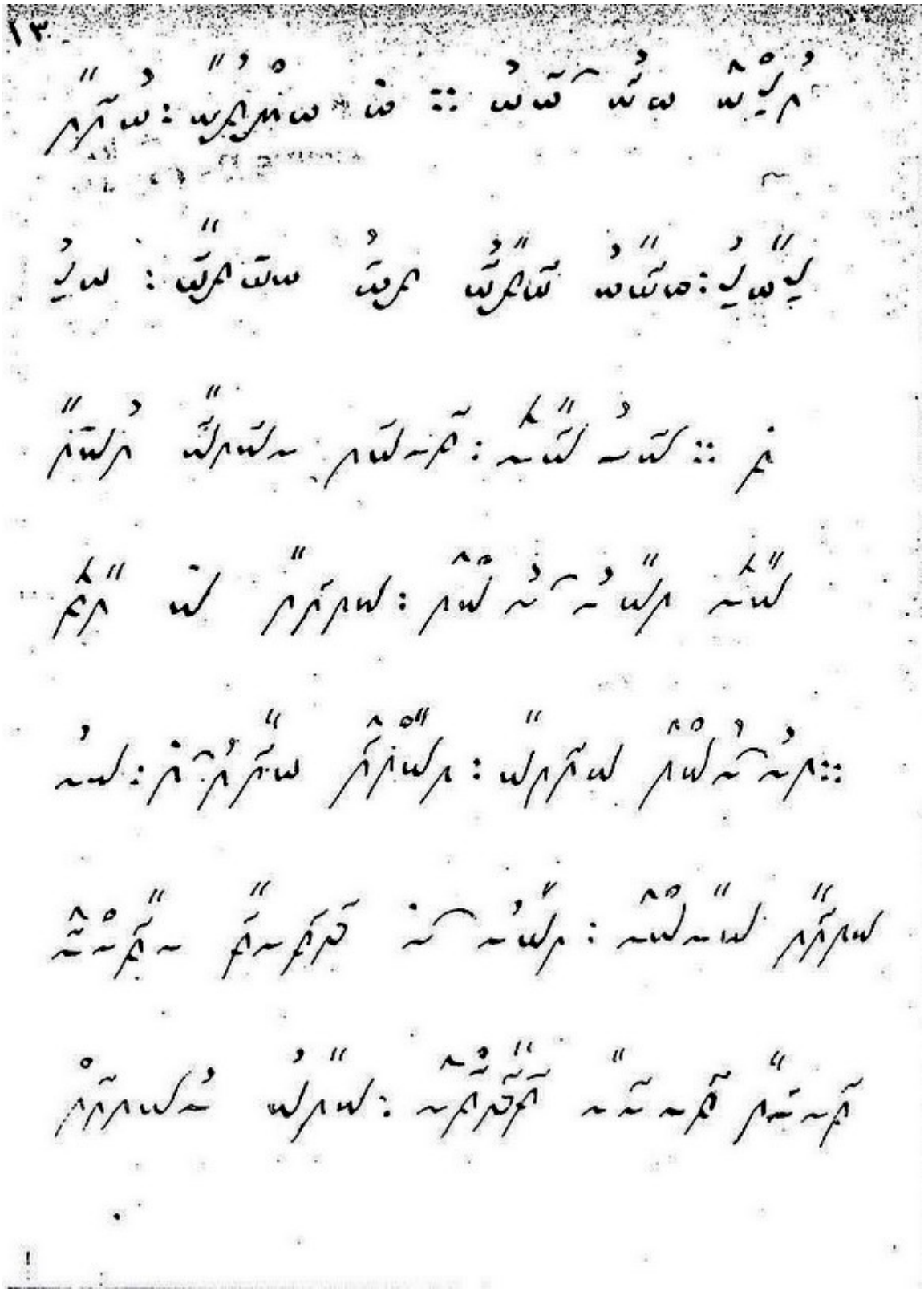

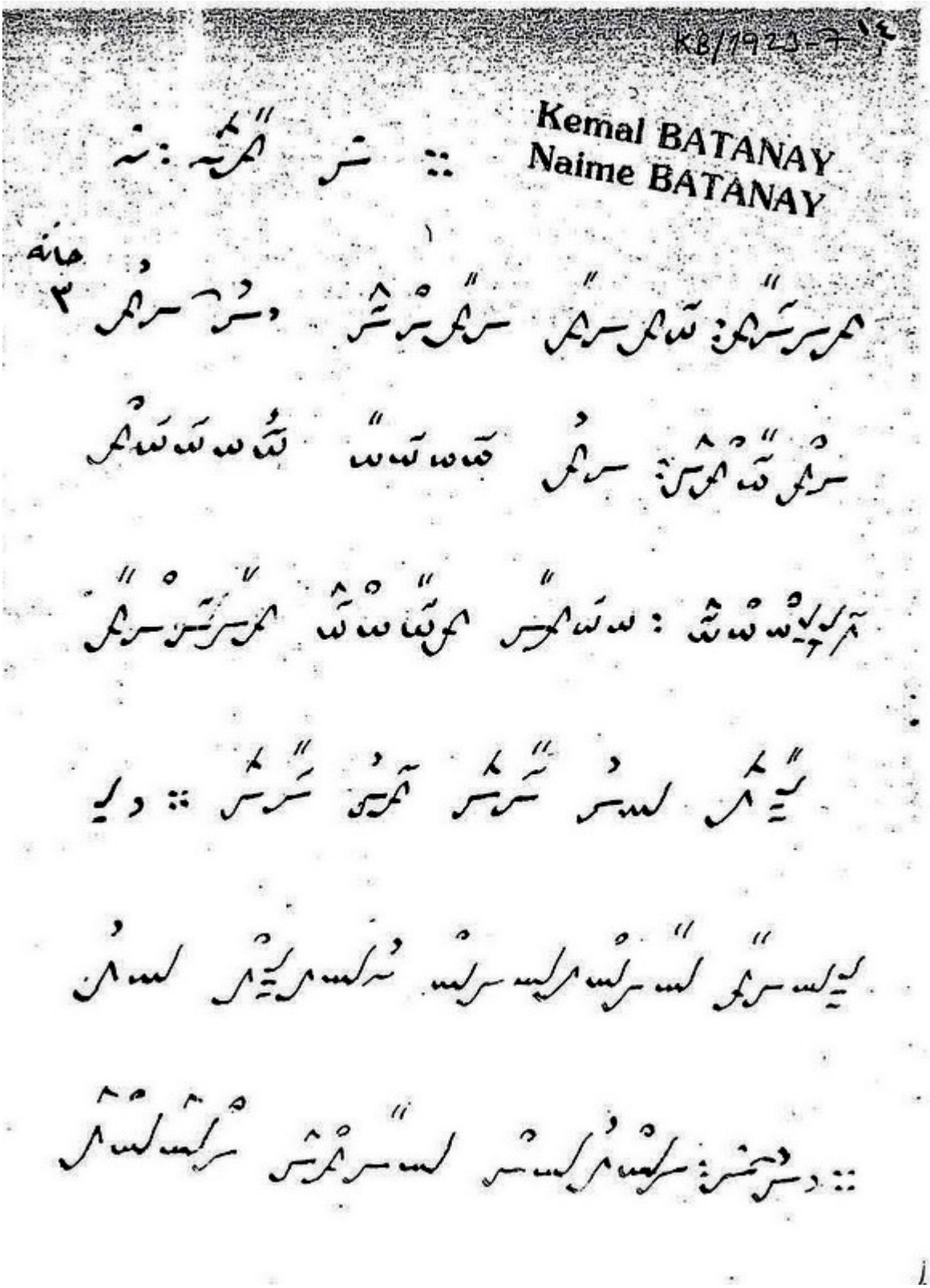
KB/1923-7
Kemal BATANAY
Naime BATANAY

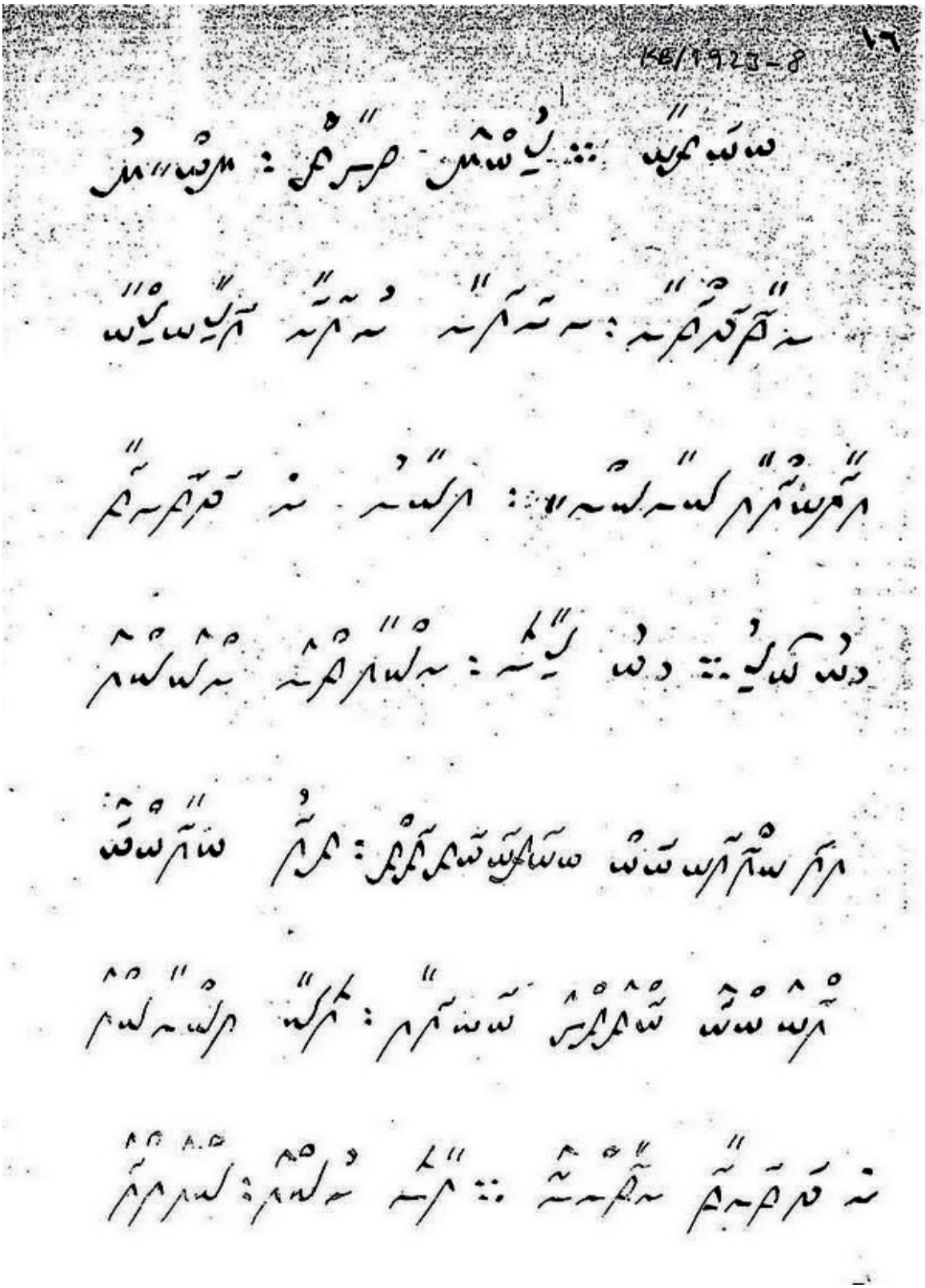

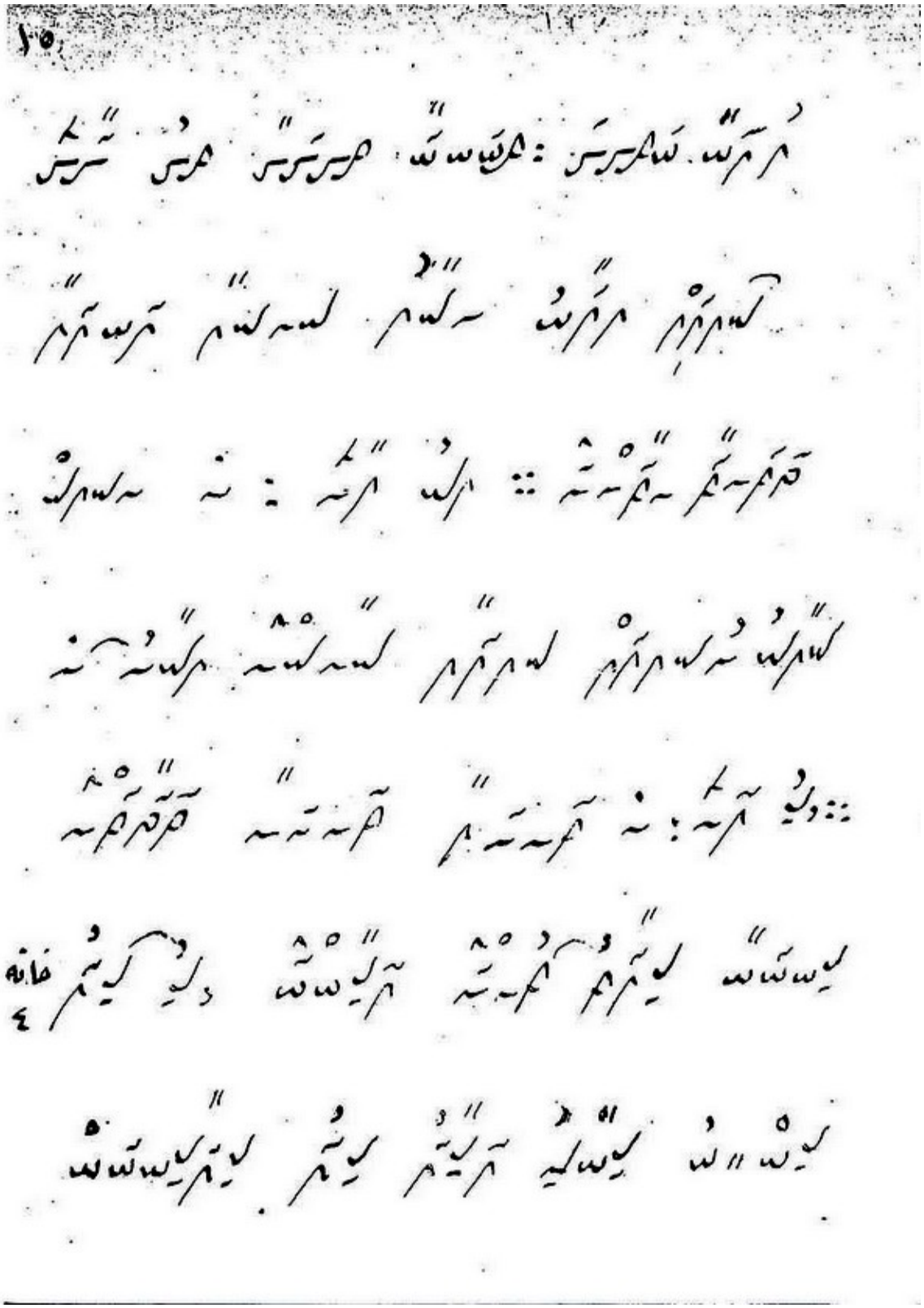

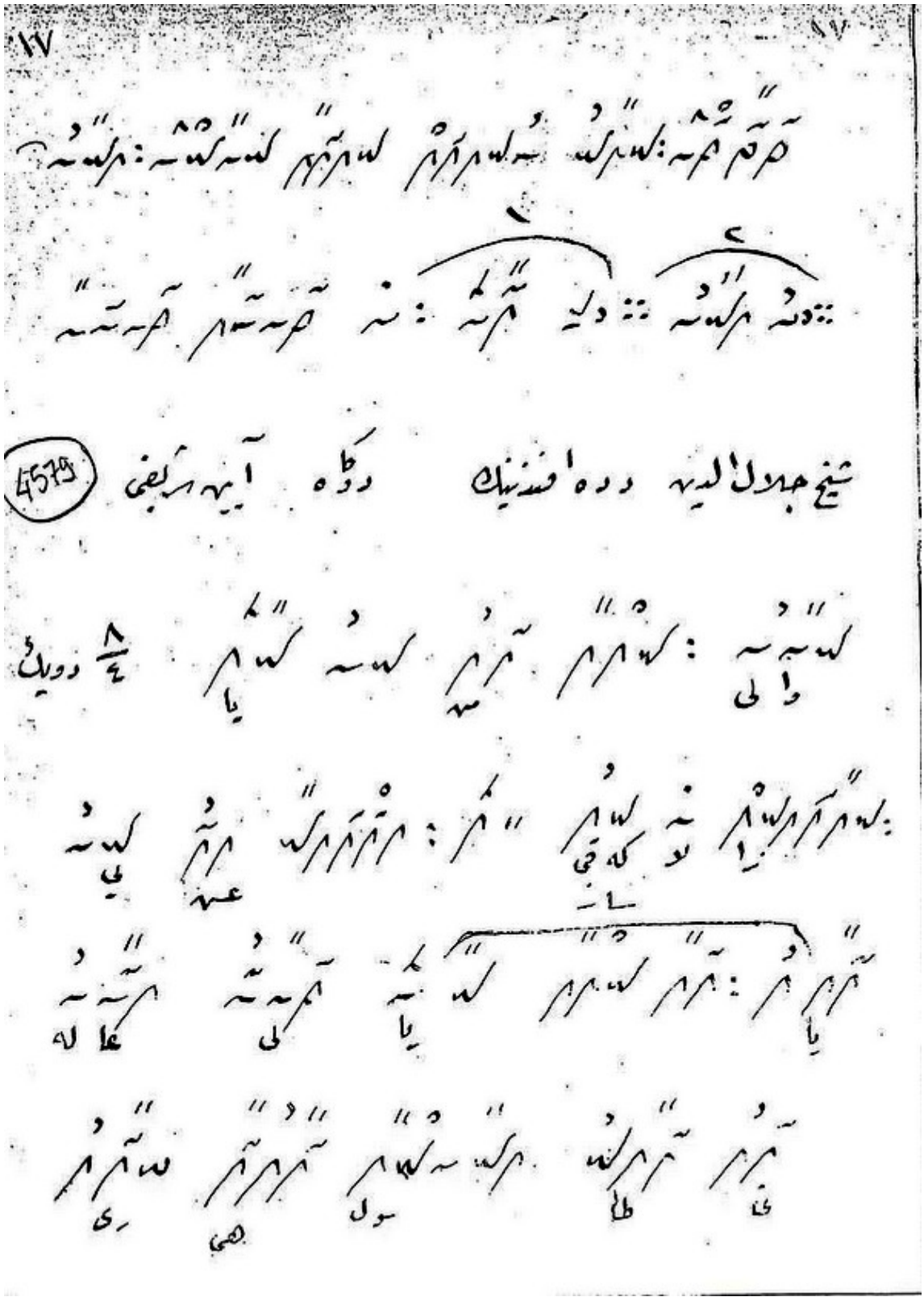

EK 27 : KB-24/1925 No'lu Gömlek

TDV İSAM	
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü	
Arşiv Servisi	
KEMAL BATANAY EVRAKI	
KLASÖR NO	24
TASNİFİN KODU/GÖMLEK SIRA NO	KB/1925
ADET	120
TARİH	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

	Fon adı: H.N. 12	**Tarih:**
	Klasör no: 24	**Cinsi:** Notalık.
	Gömlek no: KB/1925	**Tür:** El yazısı, Orn. Ftk.
	Adet: 120	**Ebatı:**
4592	**Şarkı 1:** F: Semai	
	Makamı: Buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı:
4593	**Şarkı 2:** F: Pesrev	
	Makamı: Buselik	Güftecisi:
	Usulü: Darbı fetih	Bestekarı: Serif...
4594	**Şarkı 3:** F: Semai	
	Makamı: Buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı:
4595	**Şarkı 4:** F: Pesrev	
	Makamı: Buselik	Güftecisi:
	Usulü: Devr-i kebir	Bestekarı:
4596	**Şarkı 5:** F: Semai	
	Makamı: Buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı:
	Açıklamalar: Güfteleri yoktur.	
	İNDEKS	
	Müessese Adı ve Terminoloji:	
	Şahıs Adı:	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

	Fon adı:	**Tarih:**
	Klasör no:	**Cinsi:**
	Gömlek no: KB/1925	**Tür:**
	Adet:	**Ebatı:**
4597	**Şarkı 1:** 6 F: Peşrev	
	Makamı: Tahir buselik	Güftecisi:
	Usulü: Muhammes	Bestekarı: Kemani Rıza Ef
4598	**Şarkı 2:** 7 F: Semai	
	Makamı: Tahir buselik.	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Kemani Nişan
4599	**Şarkı 3:** 8 F:	
	Makamı: Hisar buselik	Güftecisi:
	Usulü: Hafif	Bestekarı: Zeki Mehmet Ağa
4600	**Şarkı 4:** 9 F: Semai	
	Makamı: Hisar buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Zekizade Osman Bey
4601	**Şarkı 5:** 10 F: Peşrev	
	Makamı: Acem buselik	Güftecisi:
	Usulü: Saki	Bestekarı: Sadık Ağa
	Açıklamalar:	
	İNDEKS	
	Müessese Adı ve Terminoloji:	
	Şahıs Adı:	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

	Fon adı:	**Tarih:**
	Klasör no:	**Cinsi:**
	Gömlek no: KB1925	**Tür:**
	Adet:	**Ebatı:**
4602	**Şarkı 1:** 11 F: Semai	
	Makamı: Acem buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Gümlekçi Bedros
4603	**Şarkı 2:** 12 F: Peşrev	
	Makamı: Acembuselik	Güftecisi:
	Usulü: Devri kebir	Bestekarı:
4604	**Şarkı 3:** 13 F: Semai	
	Makamı: Acem buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı:
4605	**Şarkı 4:** 14 F: Peşrev	
	Makamı: mahur buselik	Güftecisi:
	Usulü: Hafif	Bestekarı: Osman Bey
4606	**Şarkı 5:** 15 F: Semai	
	Makamı: mahur buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Kemani Todori
	Açıklamalar:	
	İNDEKS	
	Müessese Adı ve Terminoloji:	
	Şahıs Adı:	

(4)

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

	Fon adı:	**Tarih:**
	Klasör no:	**Cinsi:**
	Gömlek no: KB/1925	**Tür:**
	Adet:	**Ebatı:**
4607	**Şarkı 1:** 16 F: Peşrev	
	Makamı: Mahur Buselik	Güftecisi:
	Usulü: Muhammes	Bestekarı:
4608	**Şarkı 2:** 17 F: Semai	
	Makamı: Mahur Buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Musî
4609	**Şarkı 3:** 18 F: Peşrev	
	Makamı: Şehnaz Buselik	Güftecisi:
	Usulü: Muhammes	Bestekarı: Zeki Mehmed Ağa
4610	**Şarkı 4:** 19 F: Semai	
	Makamı: Şehnaz Buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: " " "
4611	**Şarkı 5:** 20 F: Peşrev	
	Makamı: Şehnaz Buselik	Güftecisi:
	Usulü: Devri kebir	Bestekarı: Tanburi İsak
	Açıklamalar:	
	İNDEKS	
	Müessese Adı ve Terminoloji:	
	Şahıs Adı:	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

	Fon adı:	**Tarih:**
	Klasör no:	**Cinsi:**
	Gömlek no: KB/1925	**Tür:**
	Adet:	**Ebatı:**
4612	**Şarkı 1:** 21 Semai	
	Makamı: Şehnaz	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Şakir Efendi
4613	**Şarkı 2:** 22 Peşrev	
	Makamı: Şehnaz Buselik	Güftecisi:
	Usulü: Düyek	Bestekarı: Cevdi
4614	**Şarkı 3:** 23 Semai	
	Makamı: Şehnaz Buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Yusuf Bey
4615	**Şarkı 4:** 24 Peşrev	
	Makamı: Neva buselik	Güftecisi:
	Usulü: Devri kebir	Bestekarı: Ahmed Bey
4616	**Şarkı 5:** 25 Semai	
	Makamı: Neva Buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı:
	Açıklamalar:	
	İNDEKS	
	Müessese Adı ve Terminoloji:	
	Şahıs Adı:	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

	Fon adı:	**Tarih:**
	Klasör no:	**Cinsi:**
	Gömlek no: KB/1925	**Tür:**
	Adet:	**Ebatı:**
4617	**Şarkı 1:** 26 Peşrev	
	Makamı: Muhayyer buselik	Güftecisi:
	Usulü: Darbı Fetih	Bestekarı: Tanburi İsak
4618	**Şarkı 2:** 27 Semai	
	Makamı: Muhayyer Buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: " "
4619	**Şarkı 3:** 28 Peşrev	
	Makamı: Dügah Buselik	Güftecisi:
	Usulü: Düyek	Bestekarı:
4620	**Şarkı 4:** 29 Peşrev	
	Makamı: Isfahan	Güftecisi:
	Usulü: Devri kebir	Bestekarı:
4621	**Şarkı 5:** 30	
	Makamı: Acem Aşiran	Güftecisi:
	Usulü: Devri kebir	Bestekarı:
	Açıklamalar:	
	İNDEKS	
	Müessese Adı ve Terminoloji:	
	Şahıs Adı:	

(7)

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

	Fon adı:	**Tarih:**
	Klasör no:	**Cinsi:**
	Gömlek no: KB/1925	**Tür:**
	Adet:	**Ebatı:**
4622	**Şarkı 1:** 31 Peşrev	
	Makamı: Nihavend	Güftecisi:
	Usulü: Devrikebir	Bestekarı: Tanburi Osman B.
4623	**Şarkı 2:** 32 Şarkı "Dilde şimdi var hezāran müşkilim	
	Makamı: Evcara	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Tanburi Ali Ef.
4624	**Şarkı 3:** 33 Şarkı	
	Makamı: Rast	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı:
4625	**Şarkı 4:** 34 Yürük Semai	
	Makamı: Saba Buselik	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Dede Ef.
4626	**Şarkı 5:** 35 Yürük Semai "Vuslat-ı cānān sana düşmez	
	Makamı: Suzinak	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Mehmed Ağa
	Açıklamalar:	
	İNDEKS	
	Müessese Adı ve Terminoloji:	
	Şahıs Adı:	

EK 28: 1925 / 4593 Buselik Peşrevi

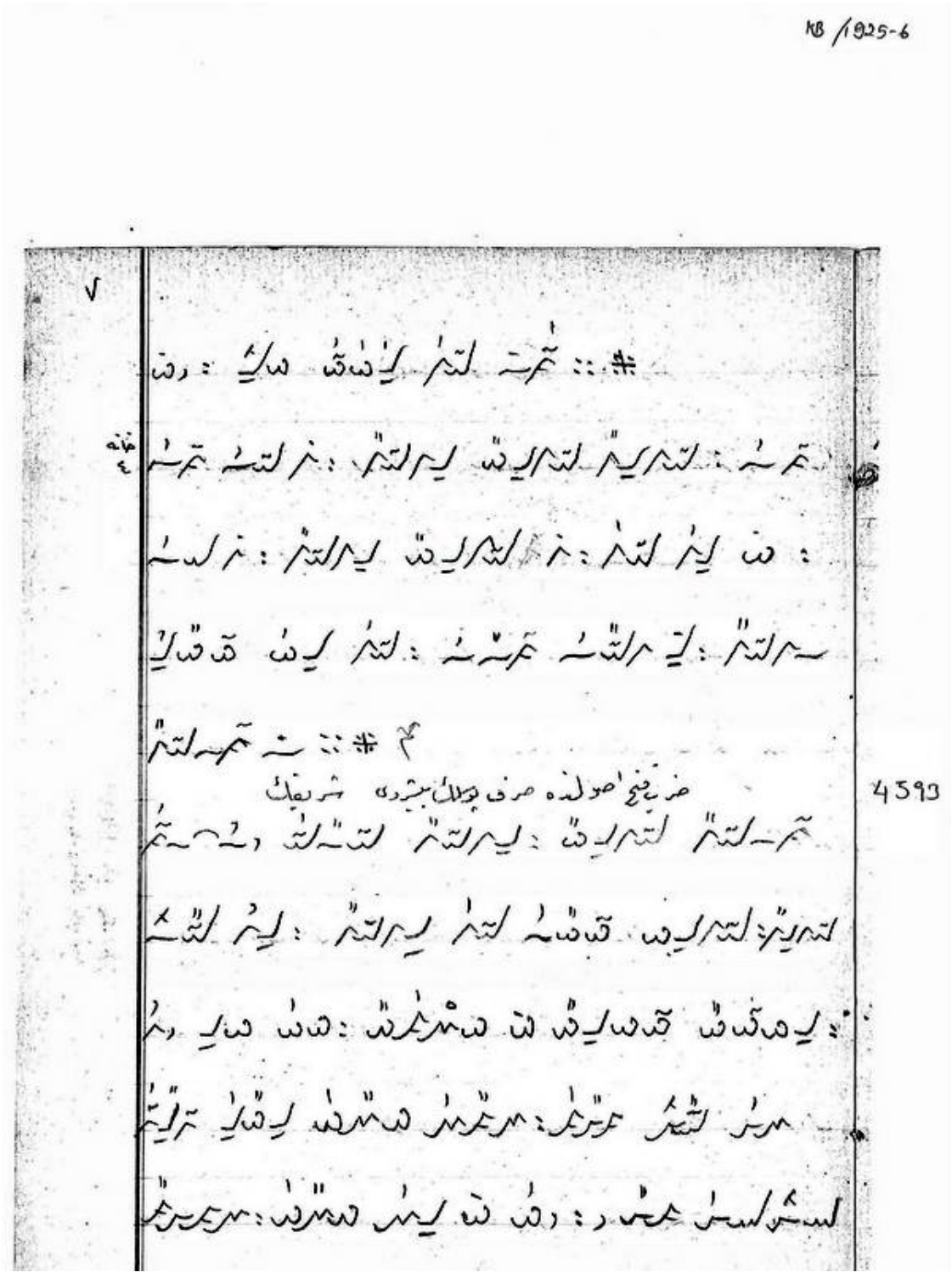

KB/1925-7

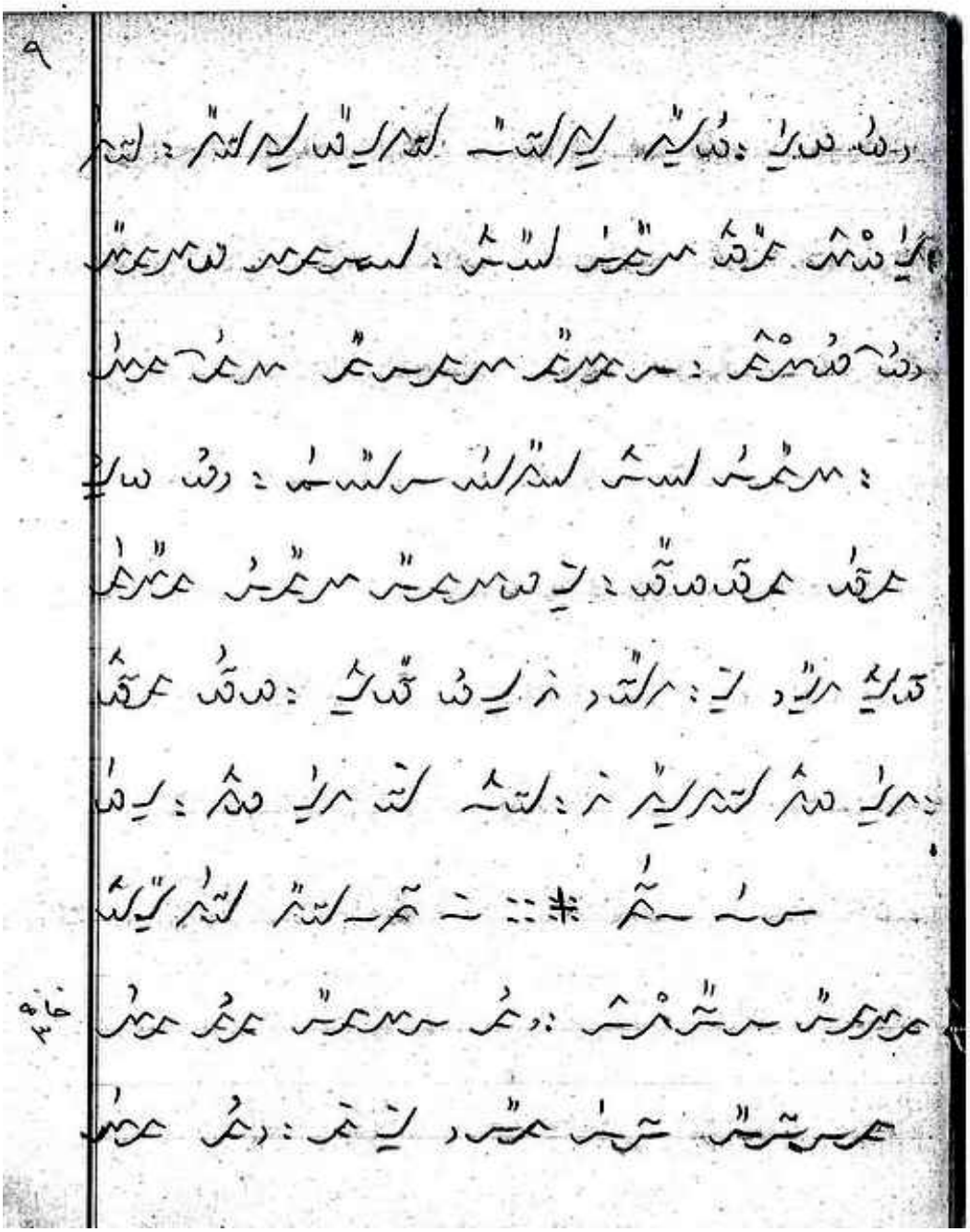

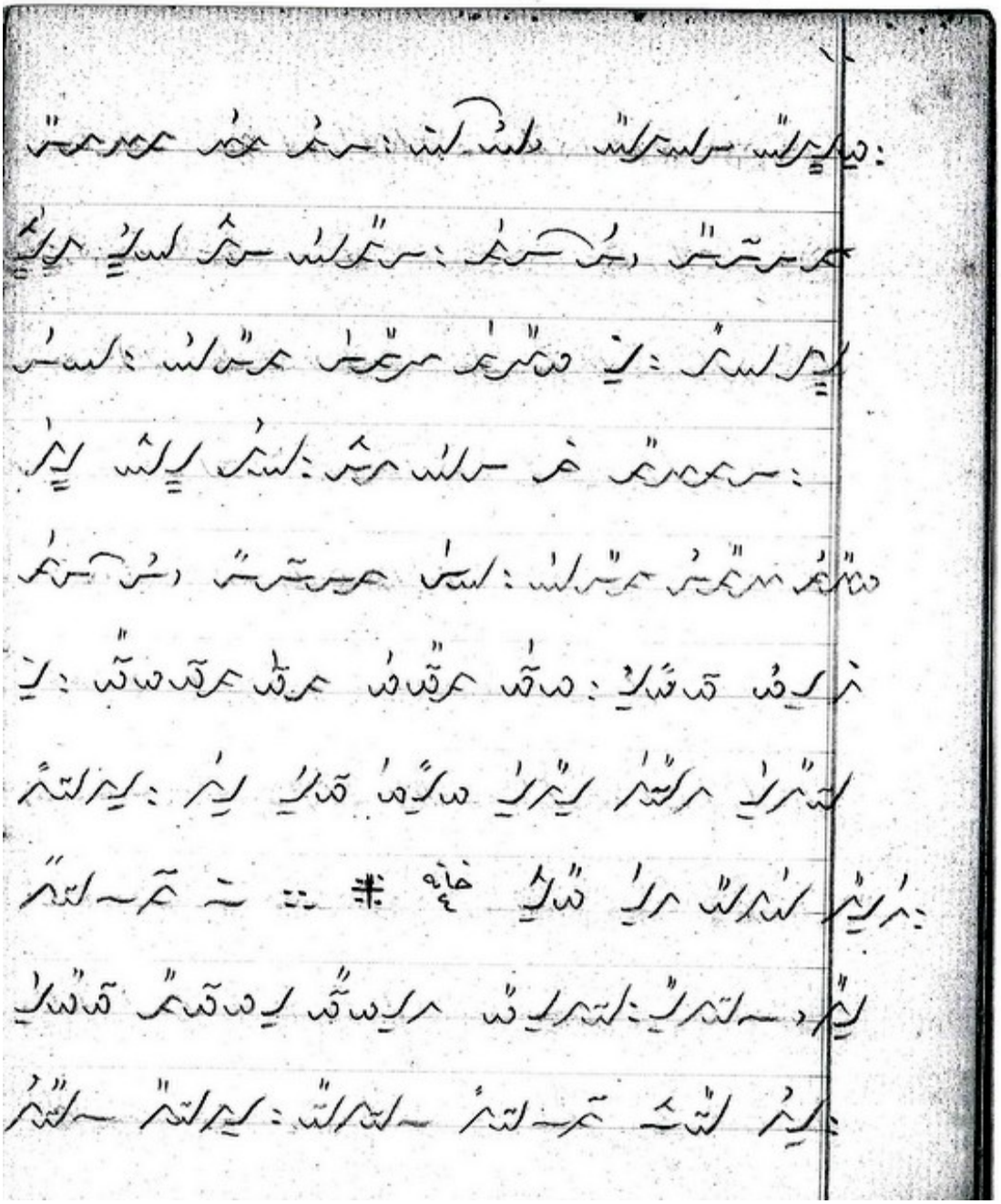

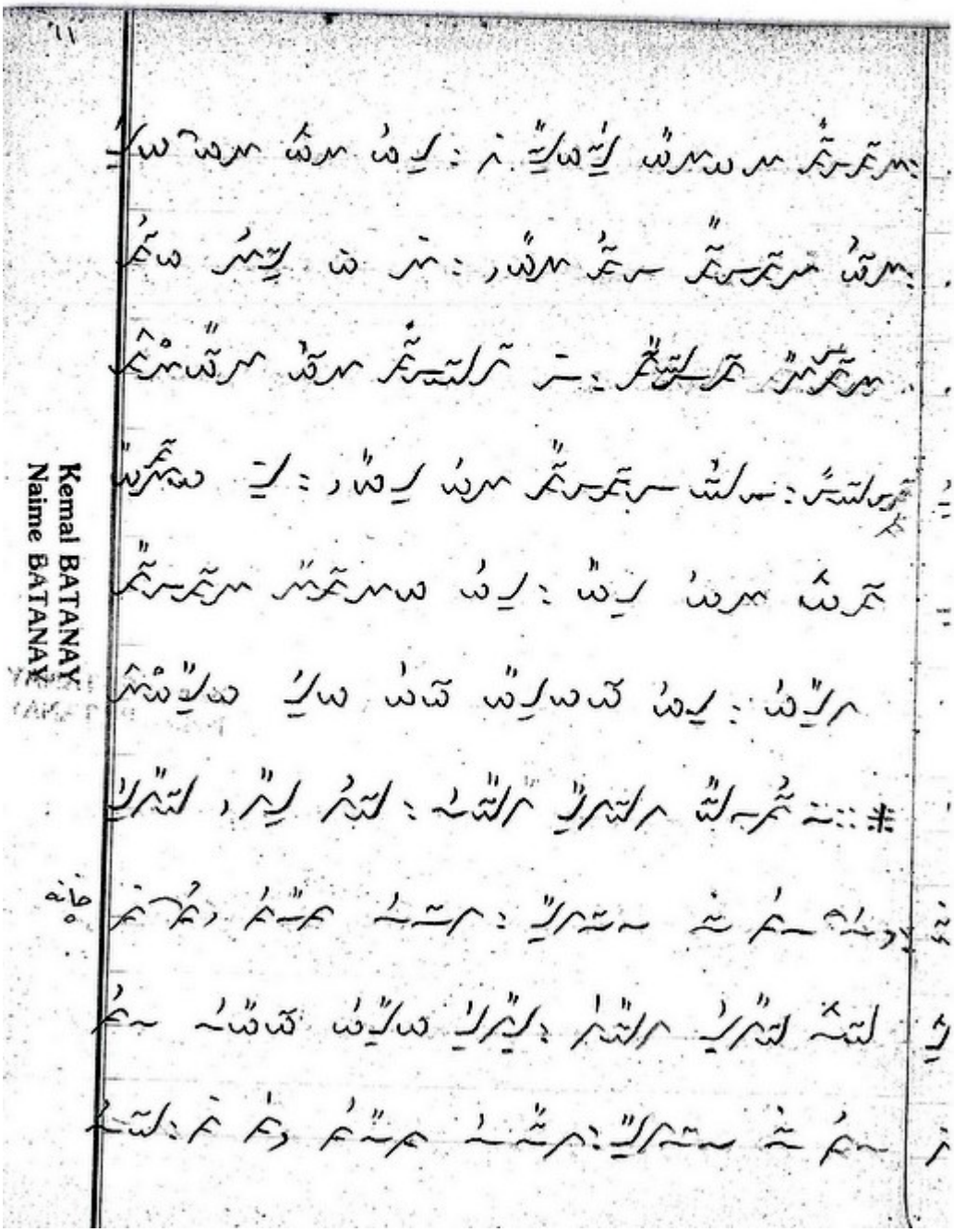

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

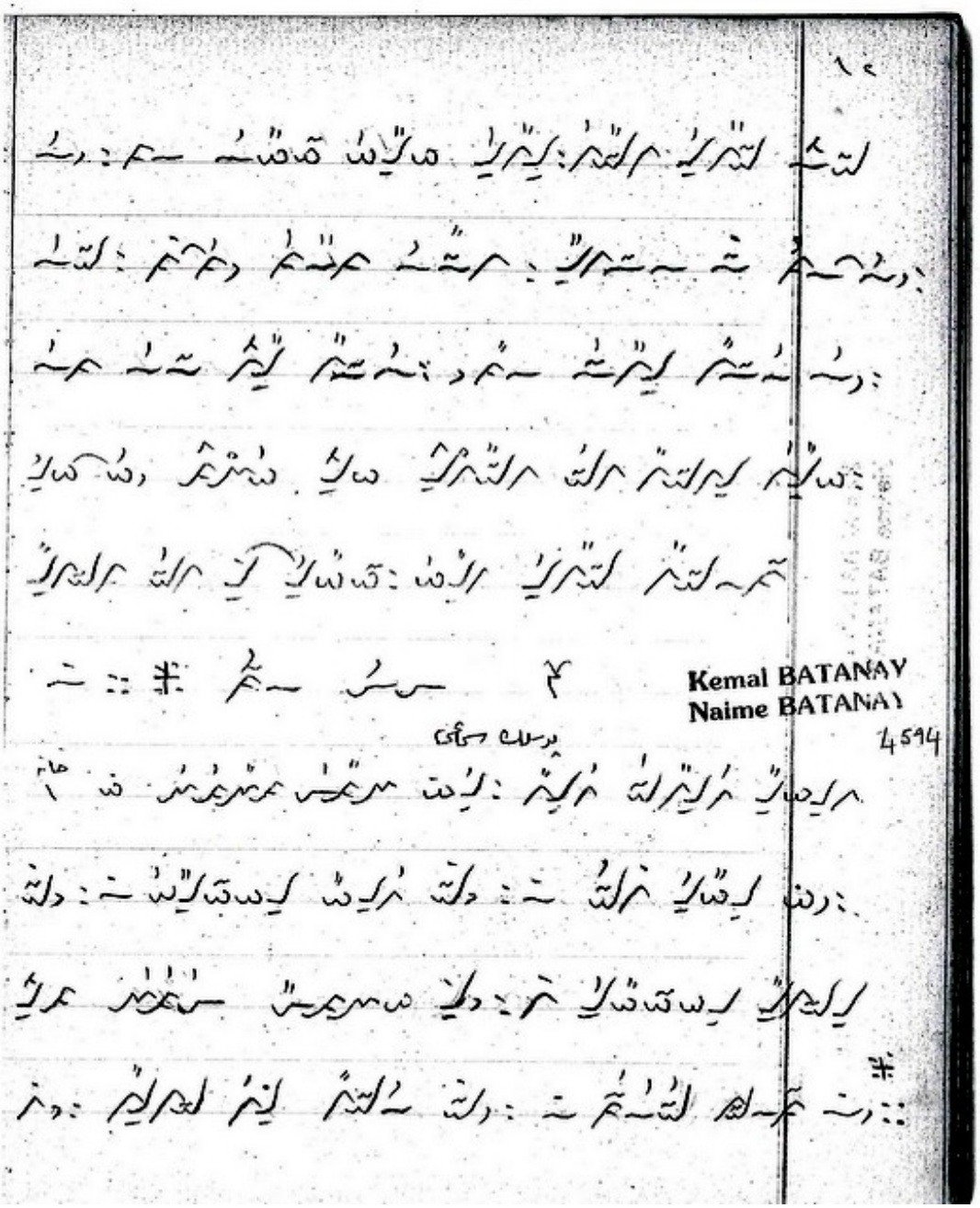

Kemal BATANAY
Naime BATANAY
4594

EK 29: 1925 / 4595 Buselik Peşrevi

KB/1925-13

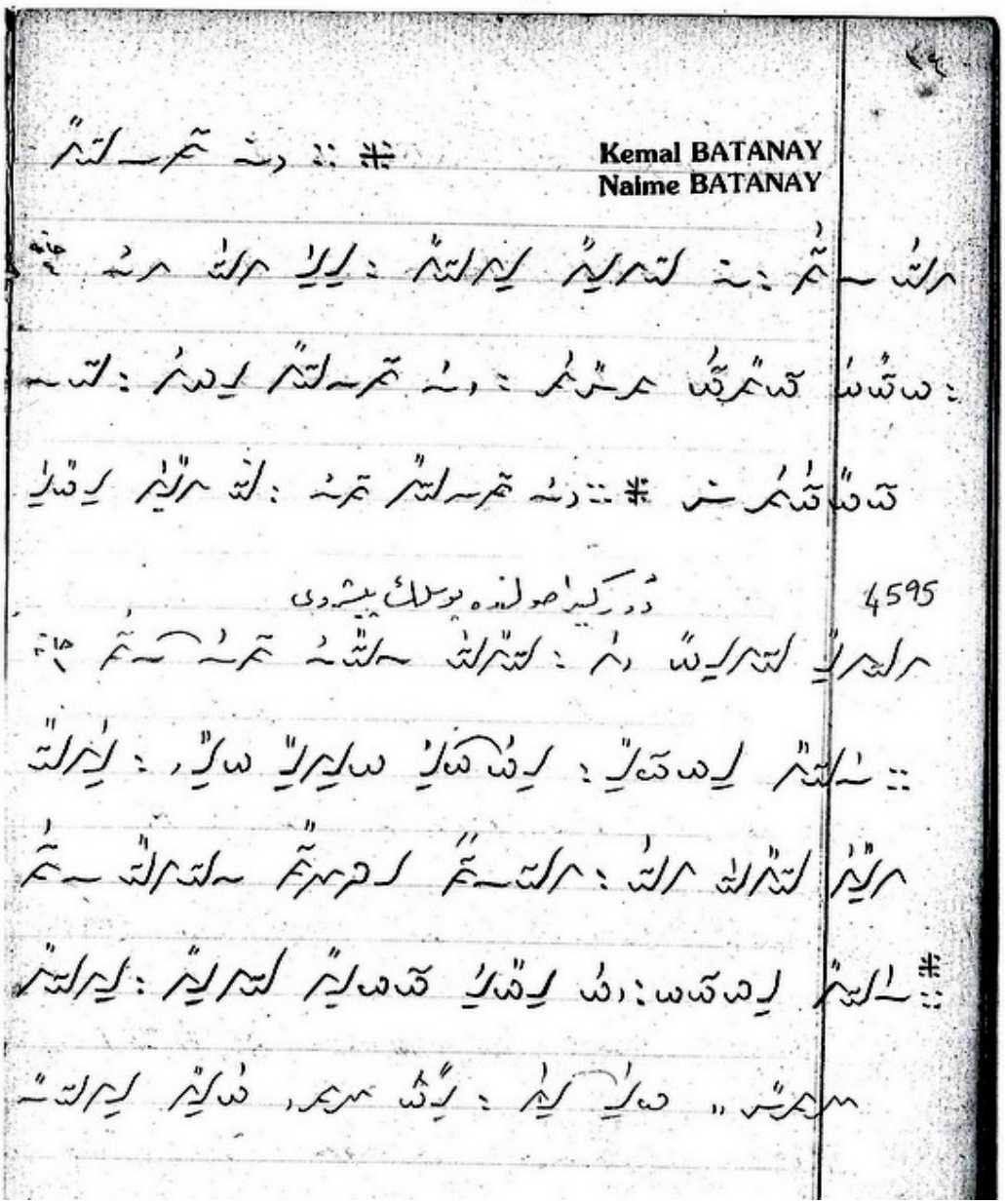

KB 1825-14

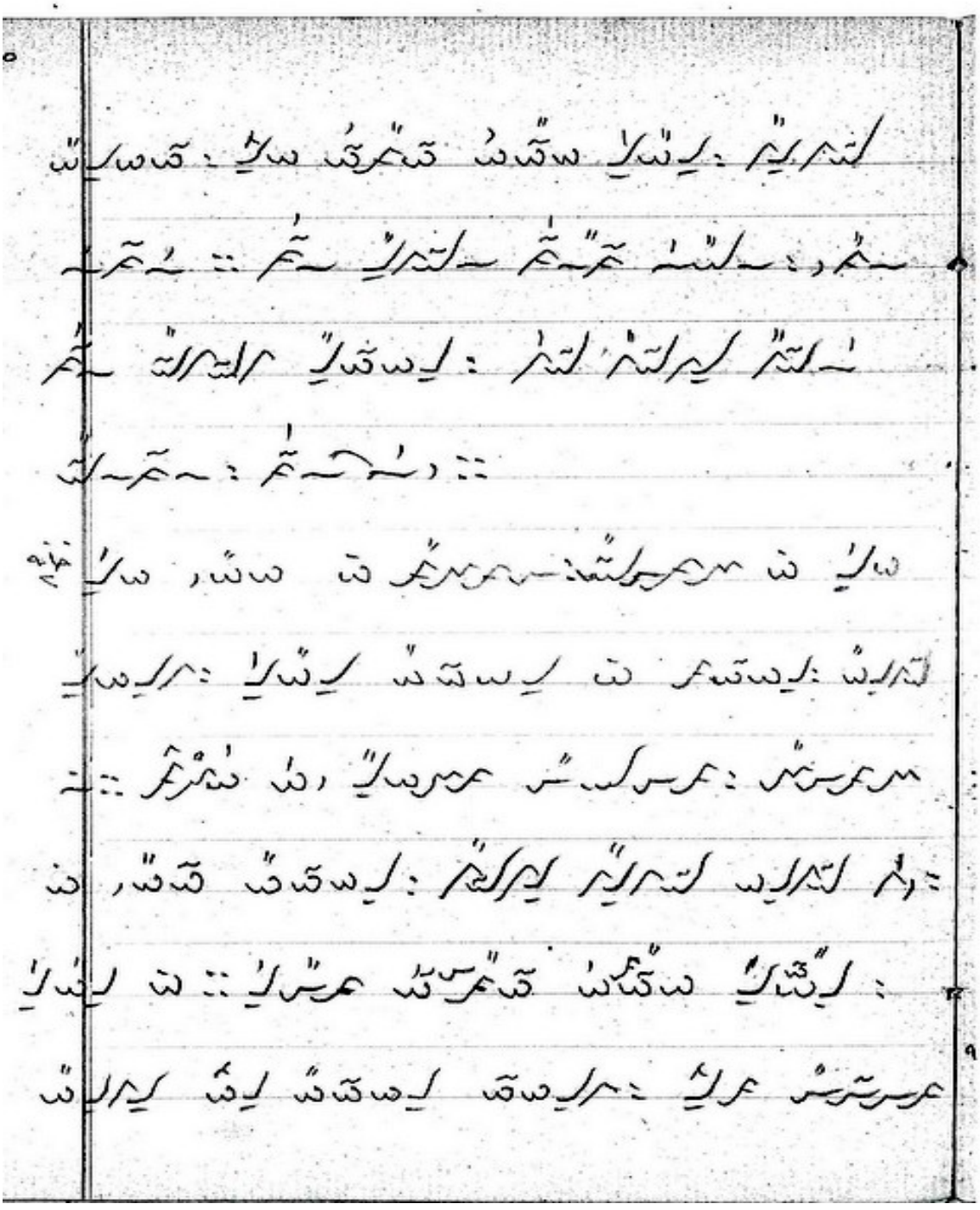

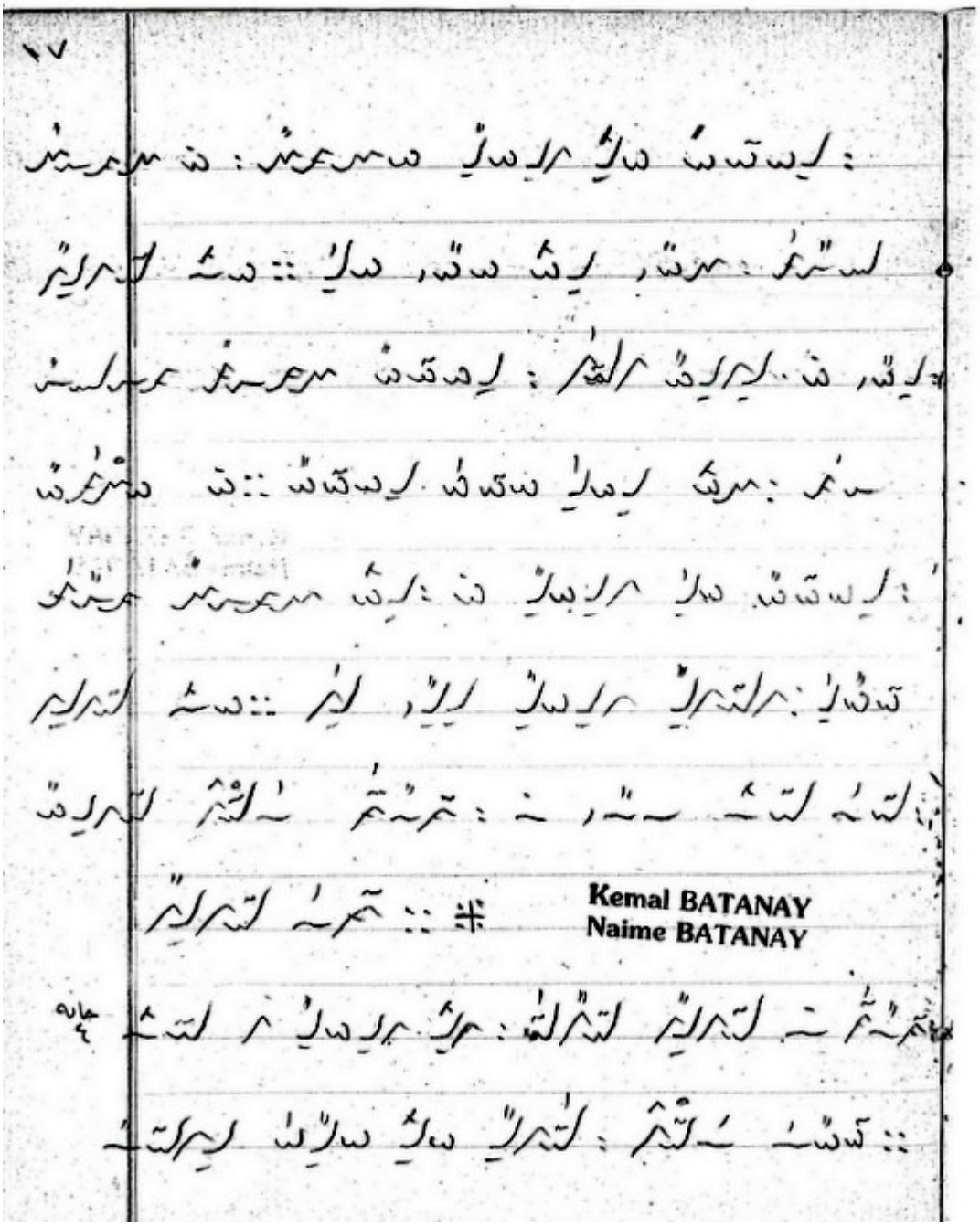
Kemal BATANAY
Naime BATANAY

KB/1925-19

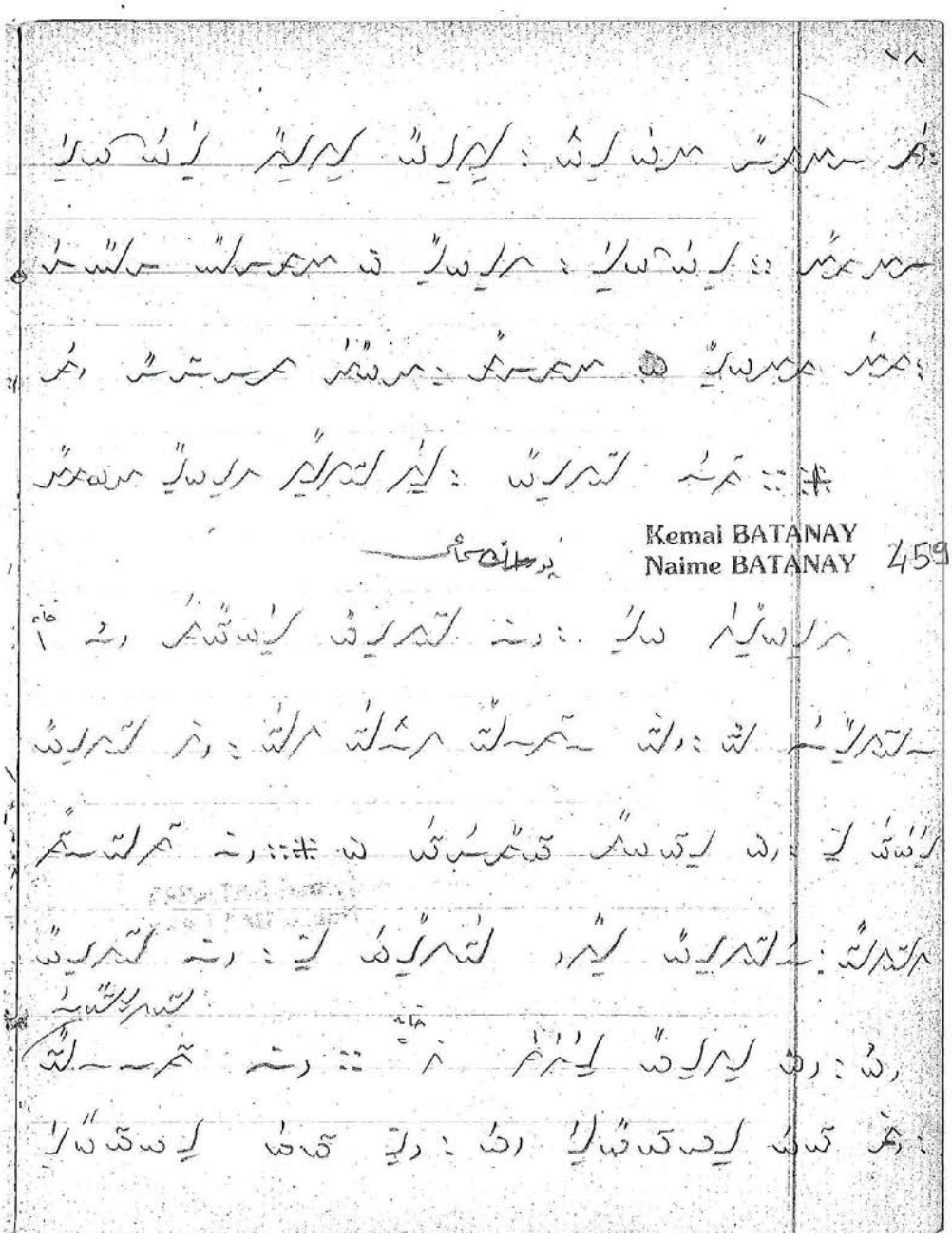

Kemal BATANAY
Naime BATANAY 4596

EK 30: 1925 / 4597 Tahir Buselik Peşrevi

KB/1925-18

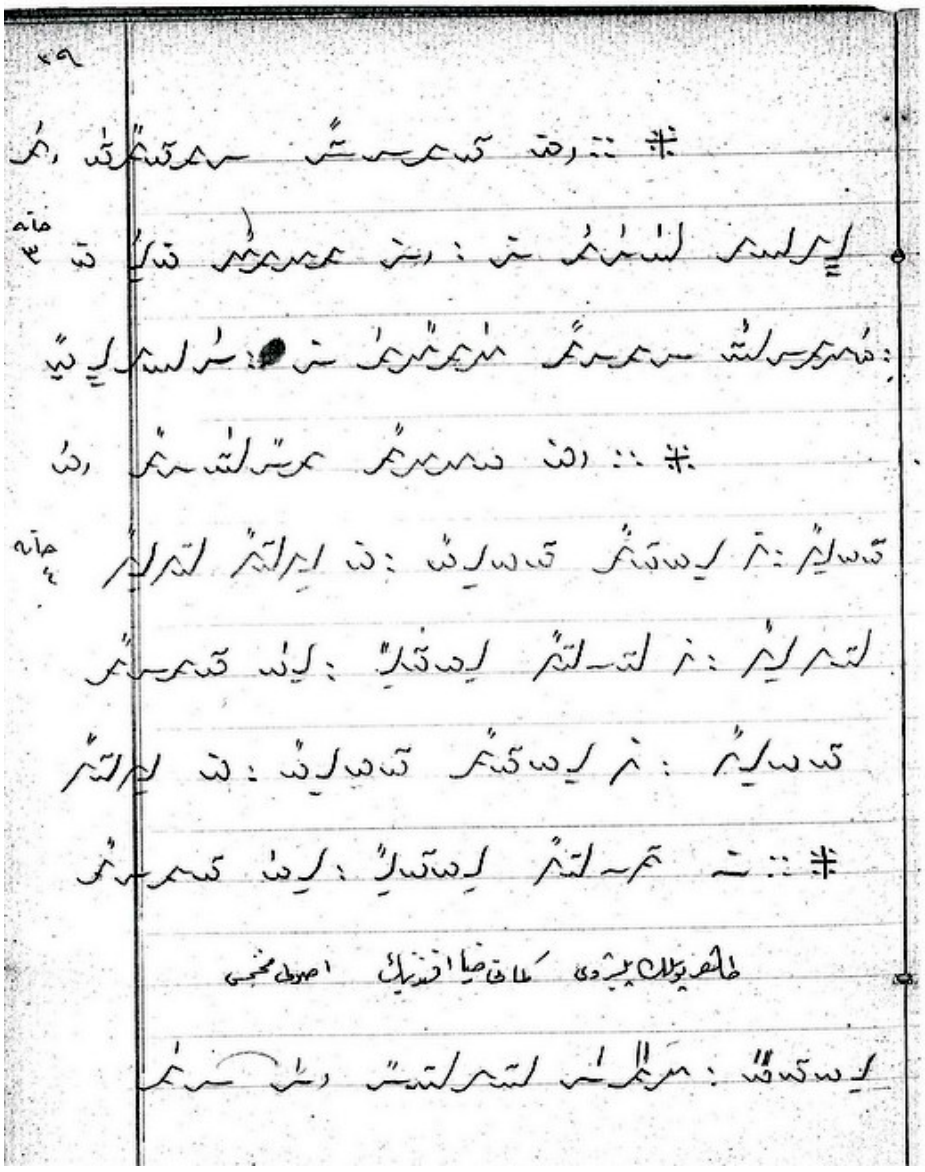

4597

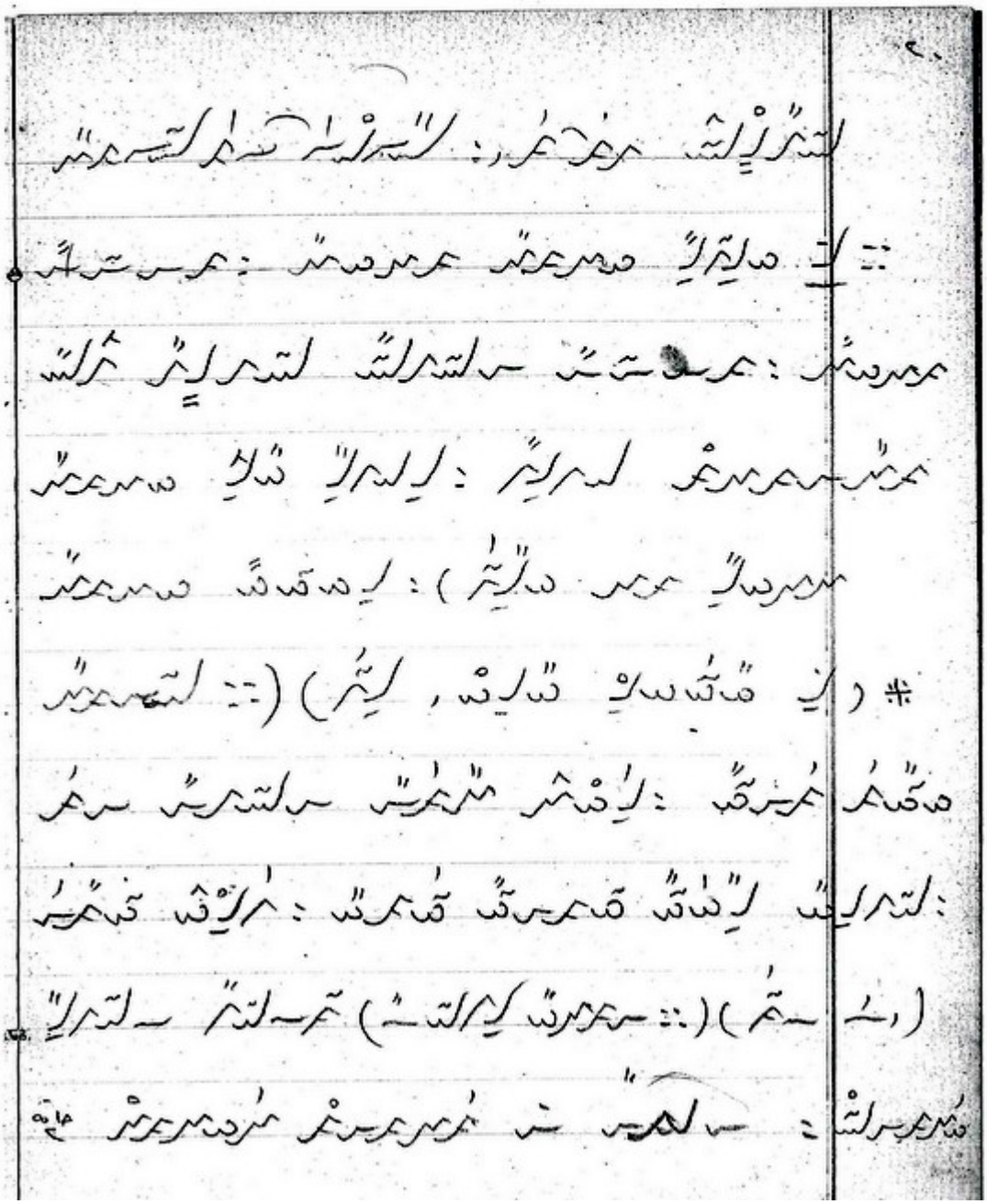

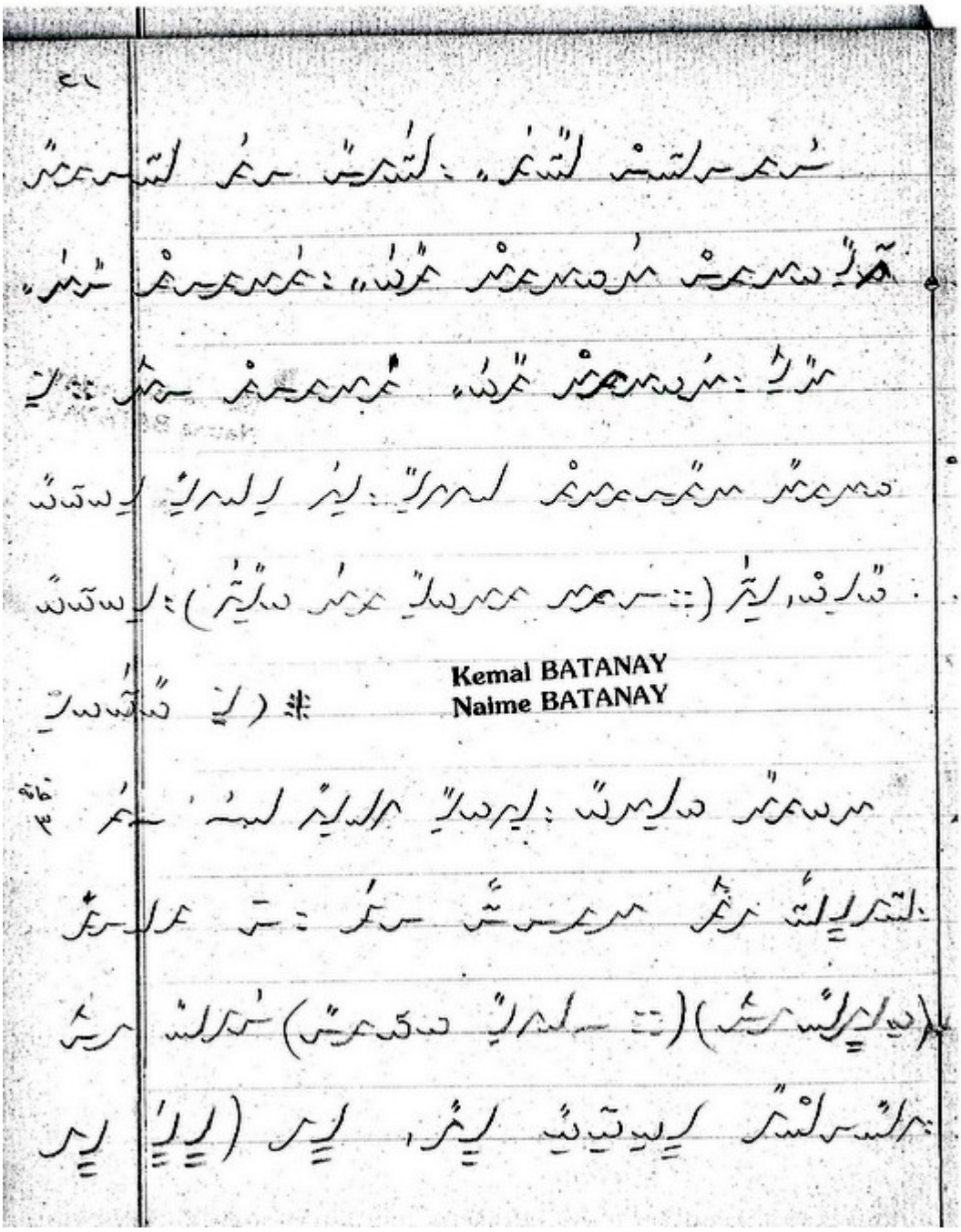

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

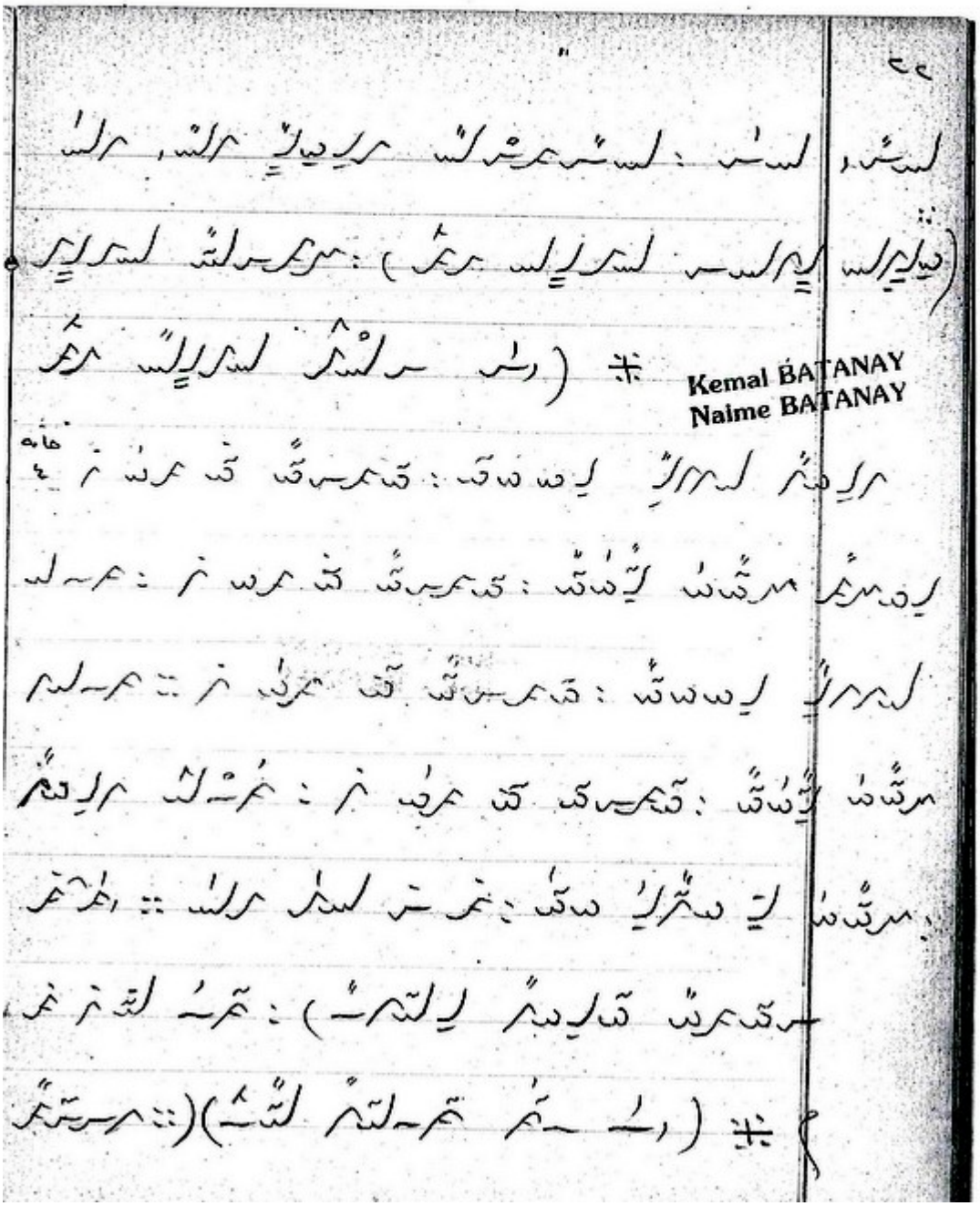

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

EK 31: 1925 / 4601 Acem Buselik Peşrevi

KB/1925-31

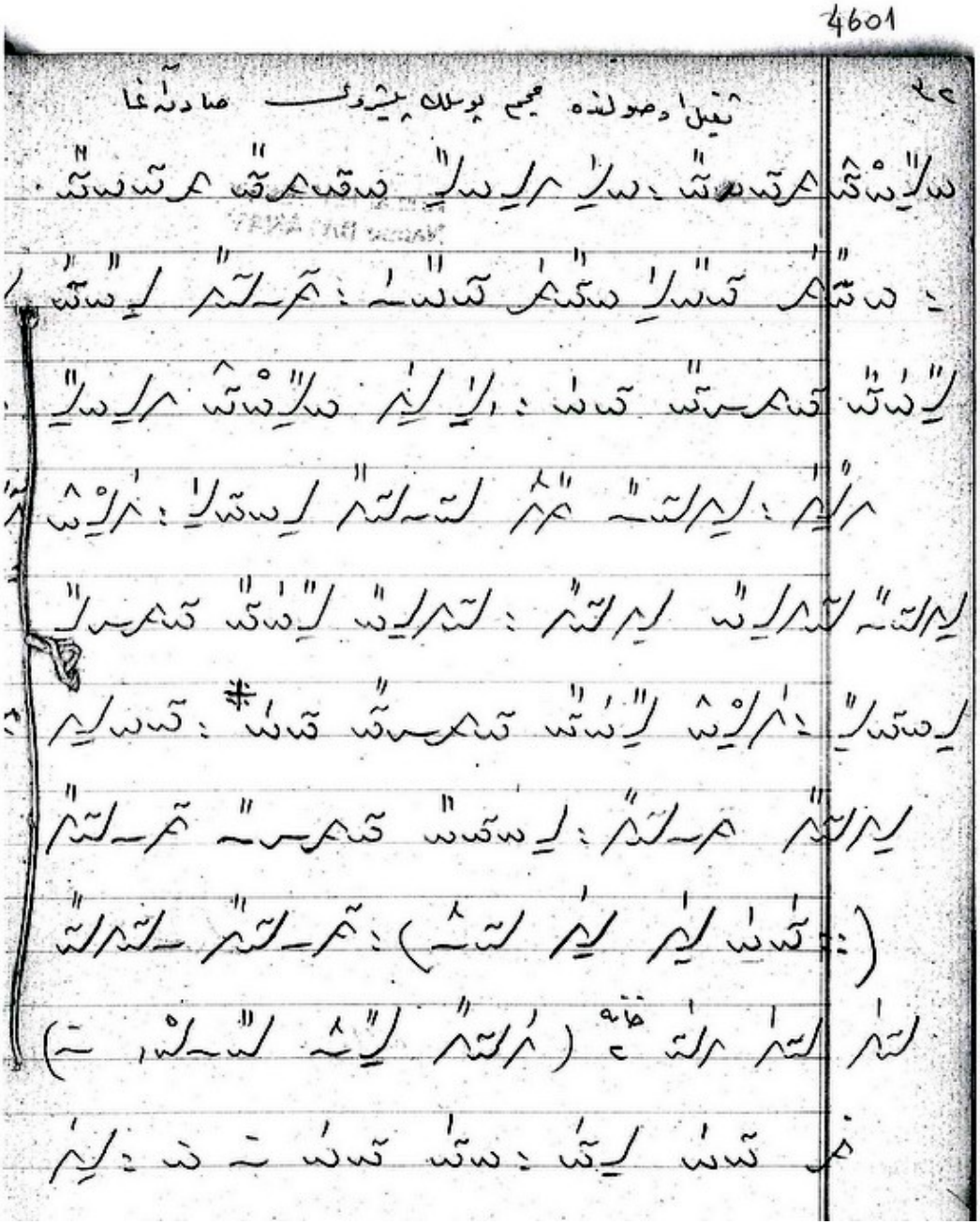

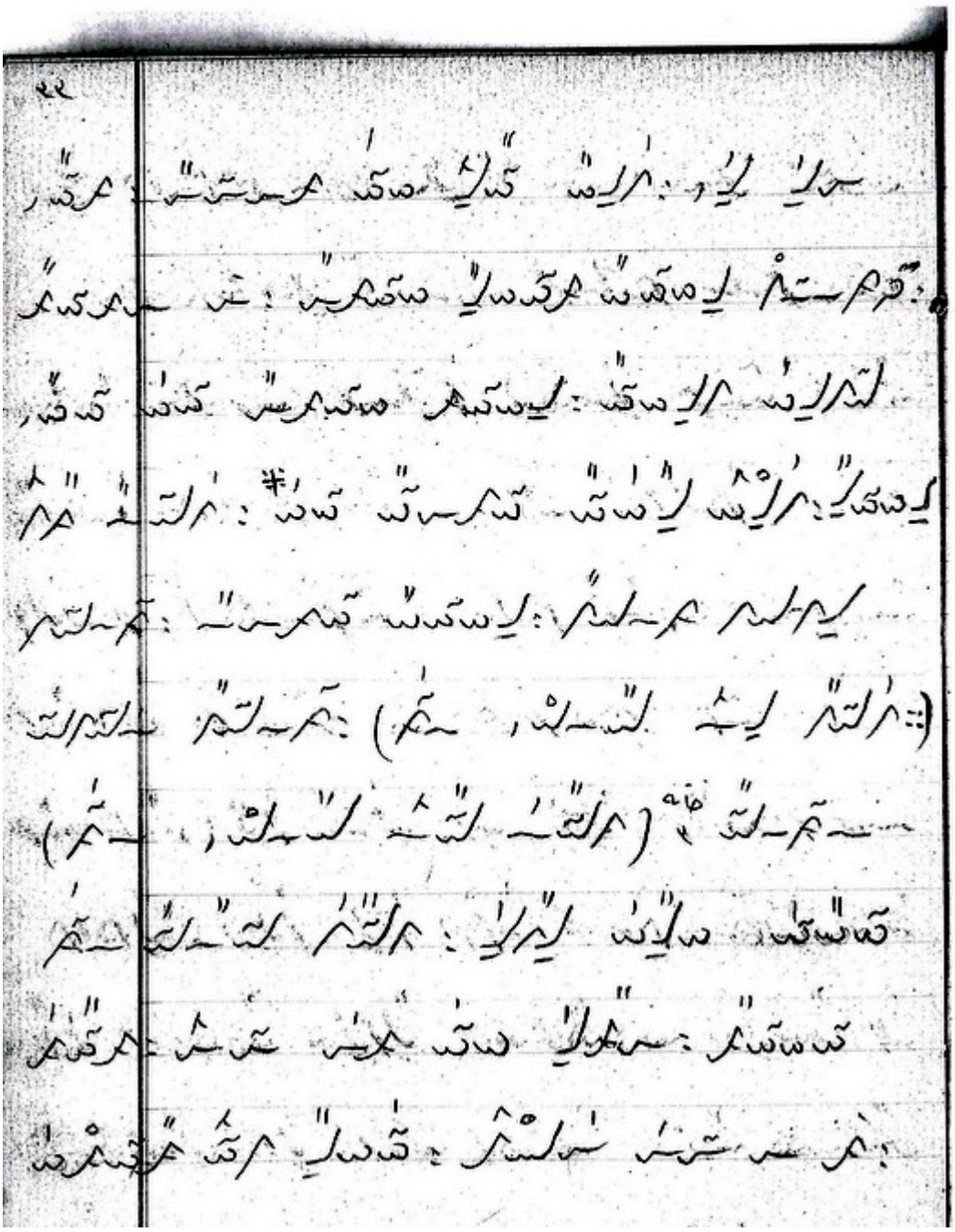

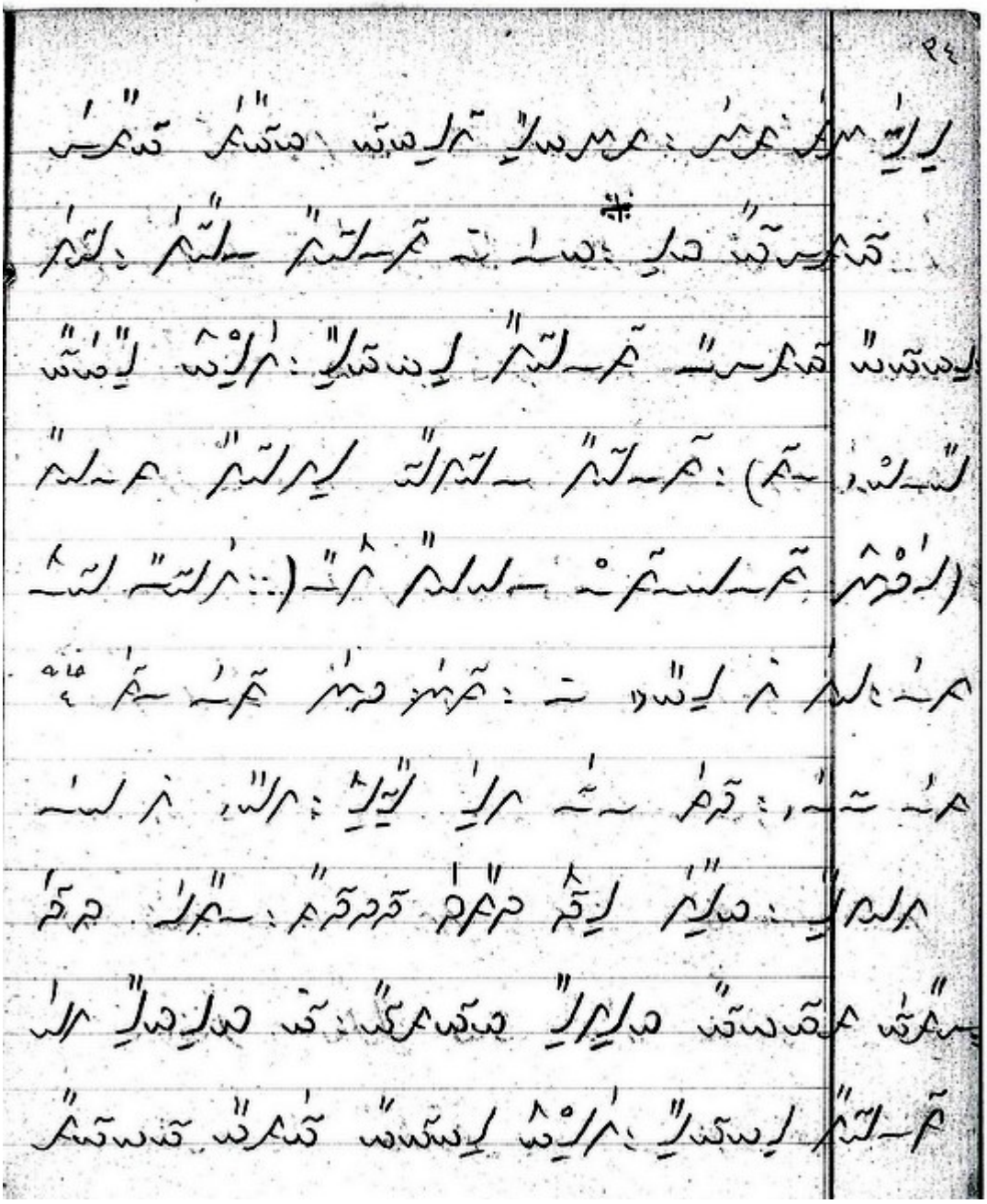

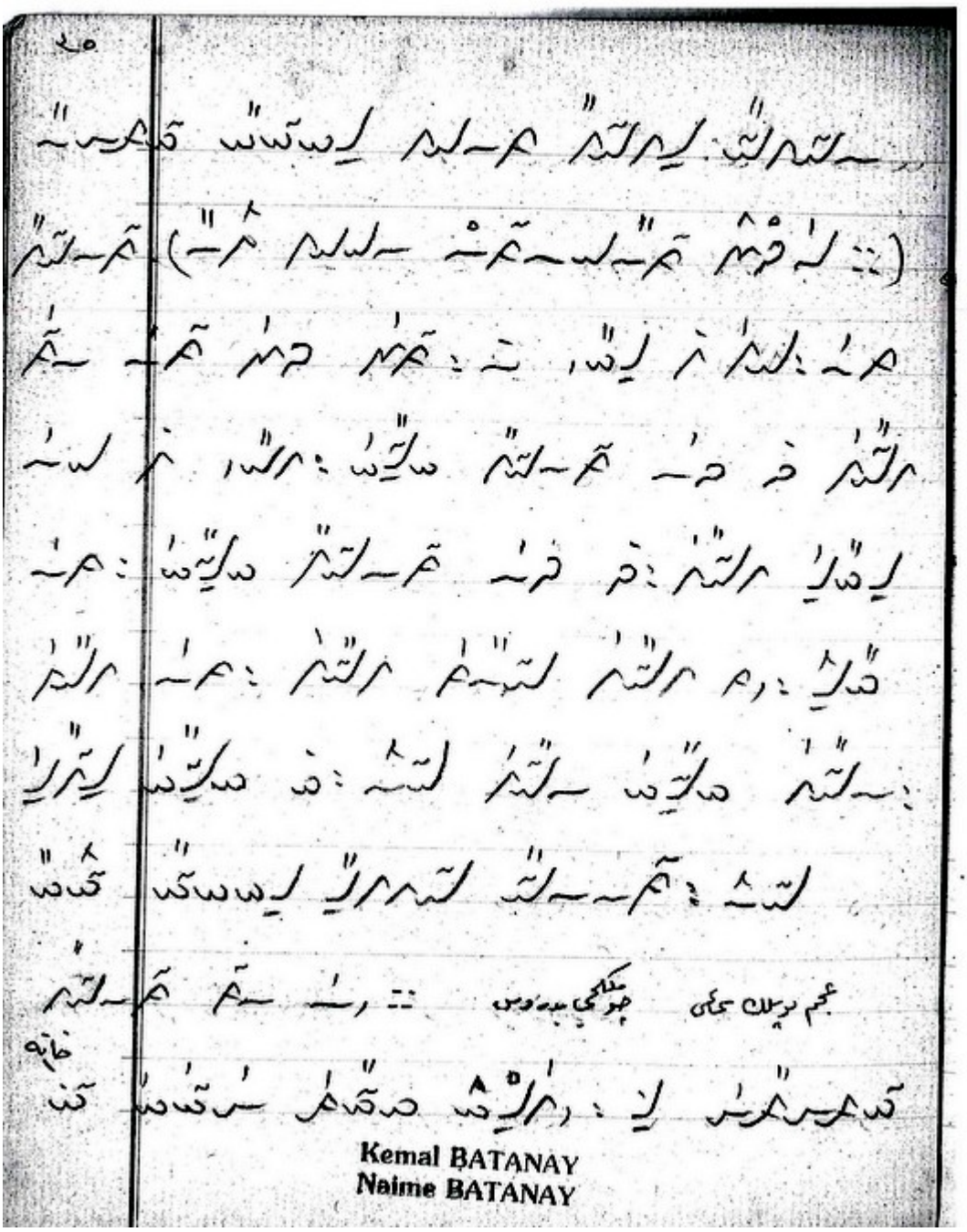

4602

EK 32 : 1925 / 4603 Acem Buselik Peşrevi

KB/1925-36

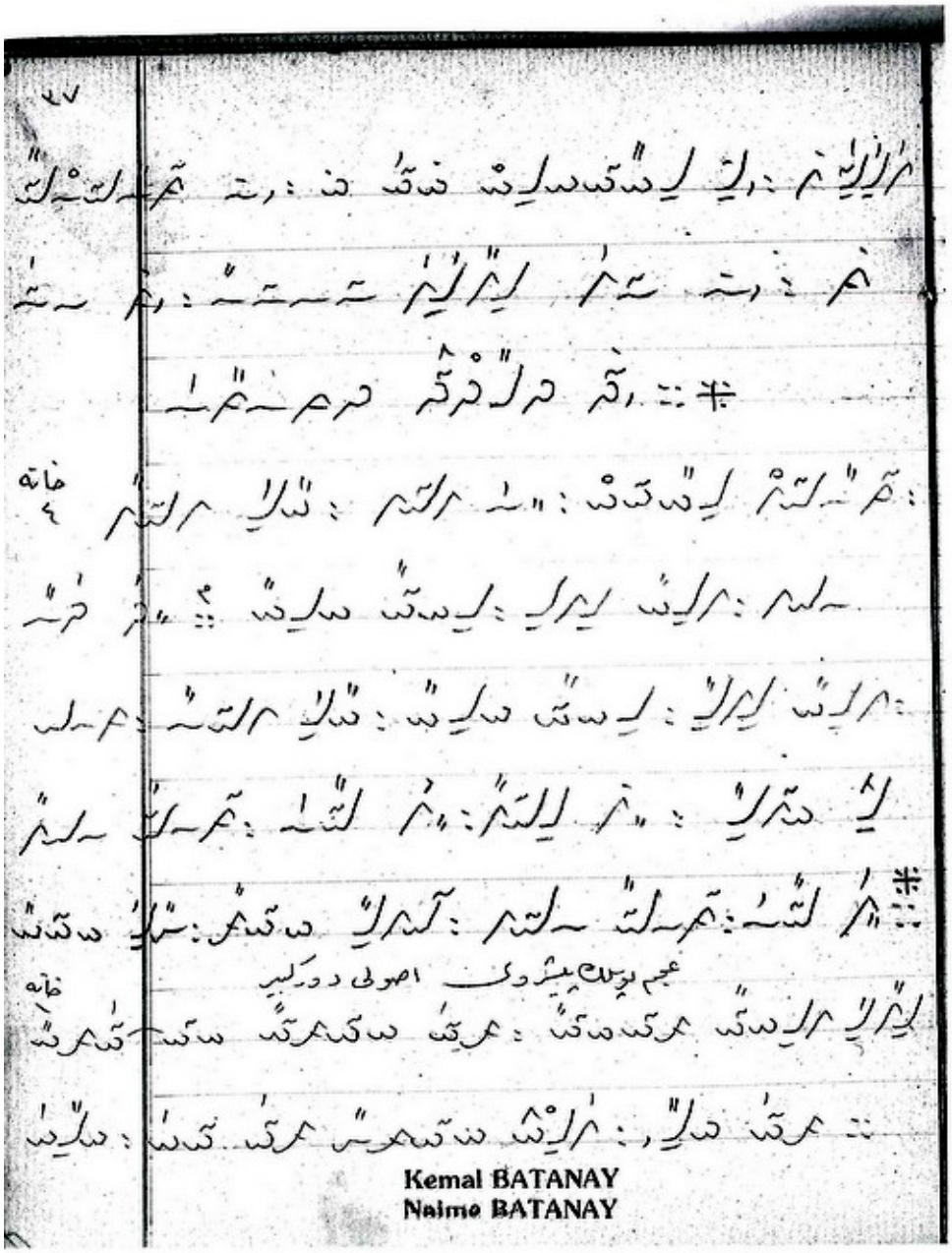

4603

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

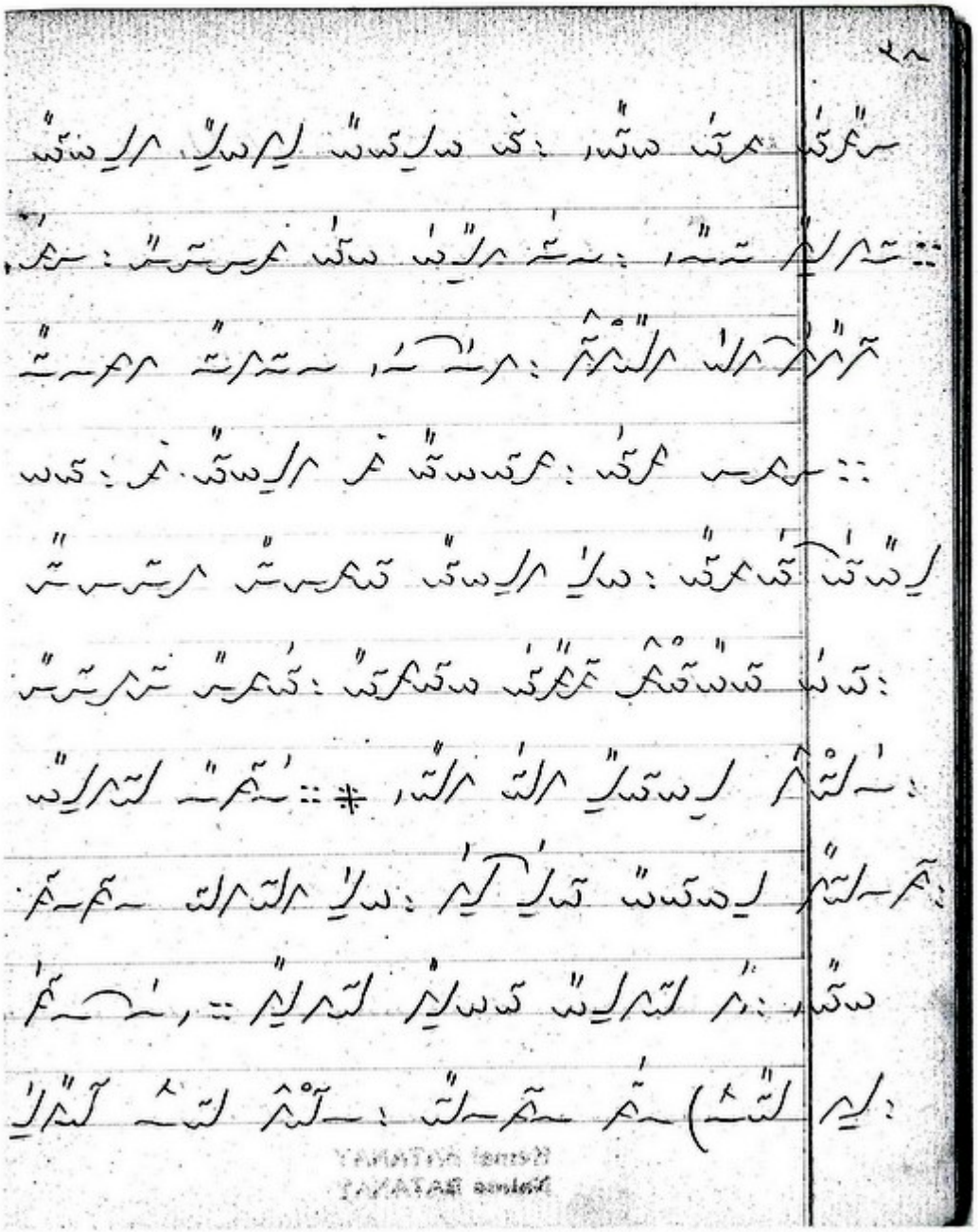

KB/1925-38

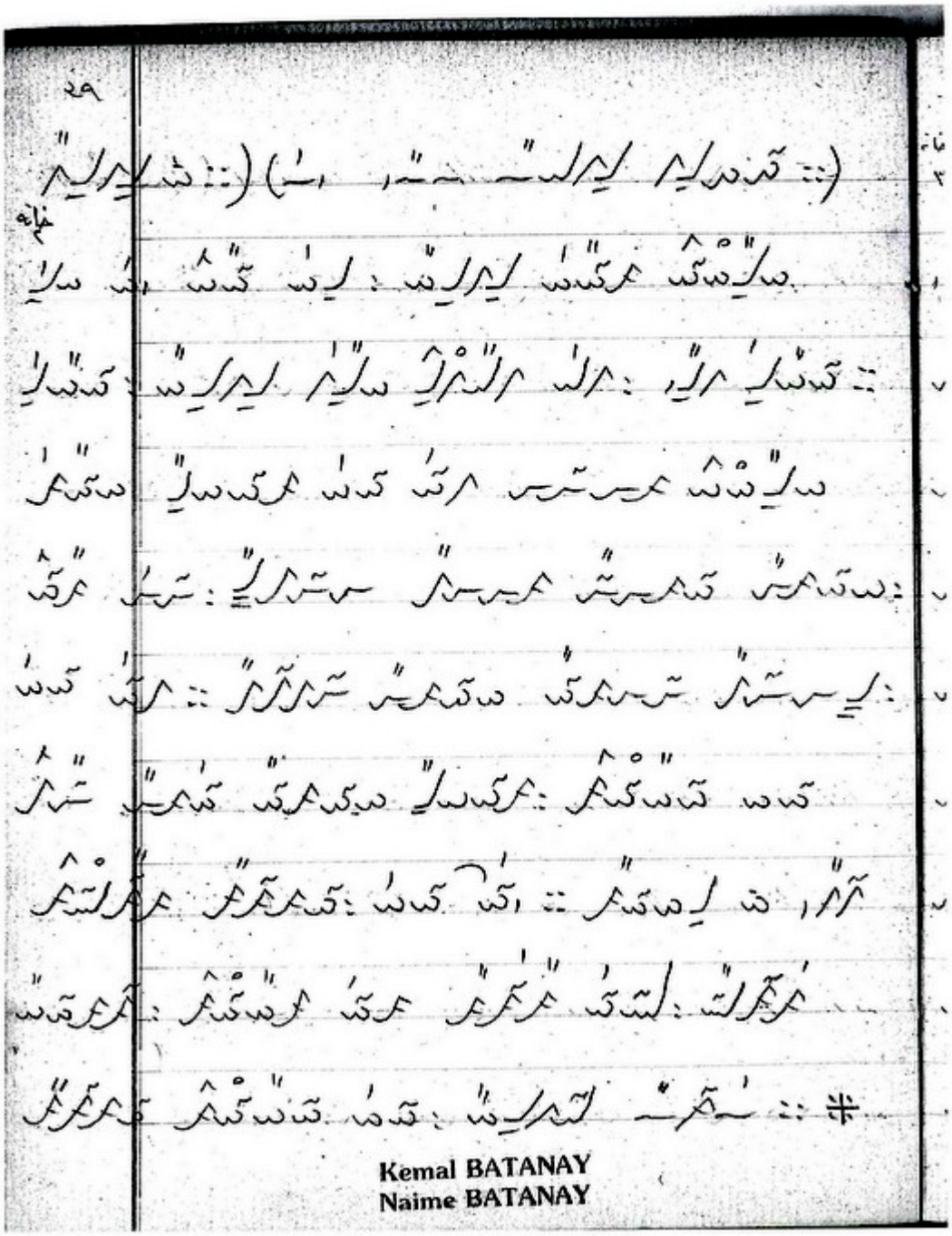

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

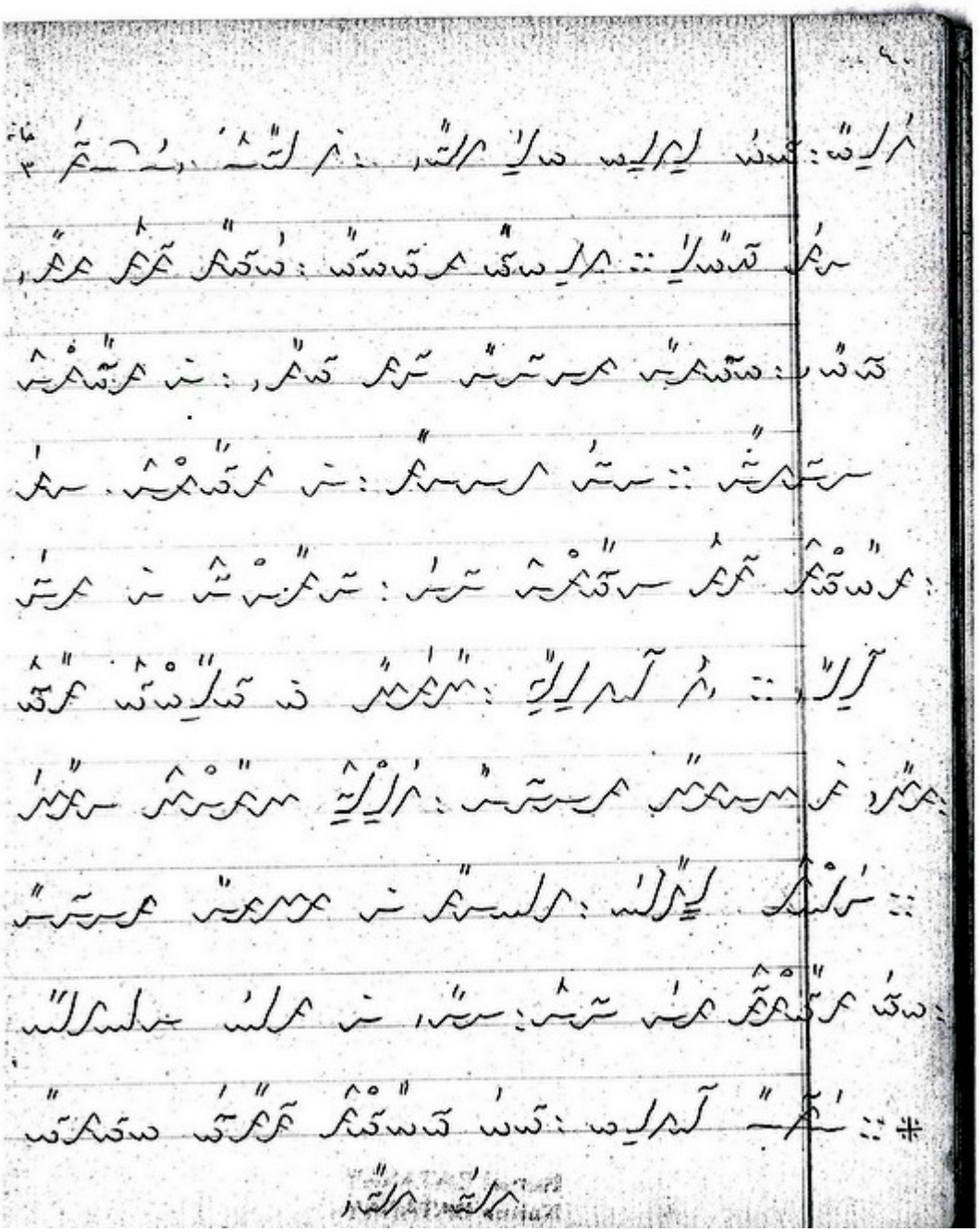

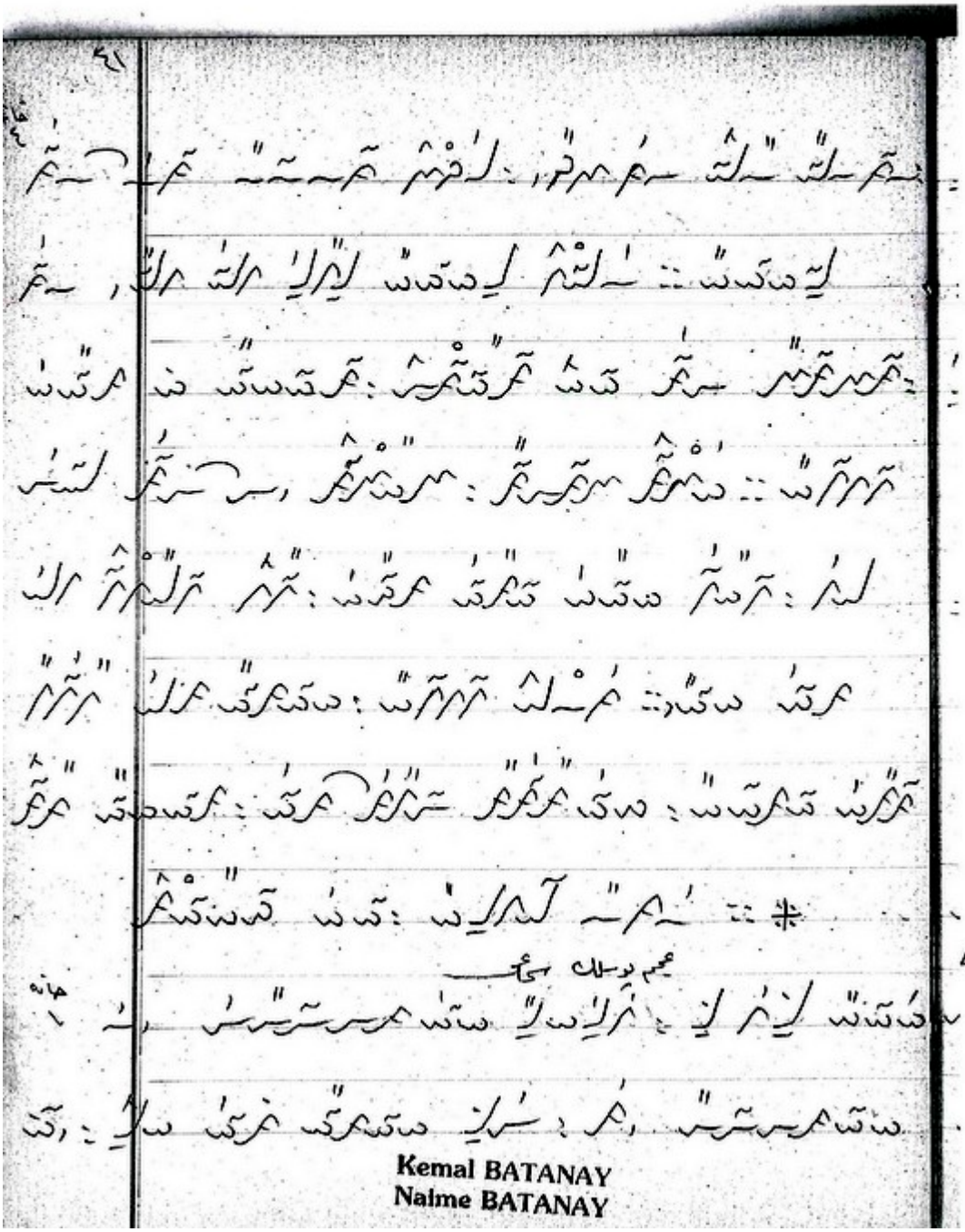

4604

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

EK 33 : 1925 / 4505 Mahur Buselik Peşrevi

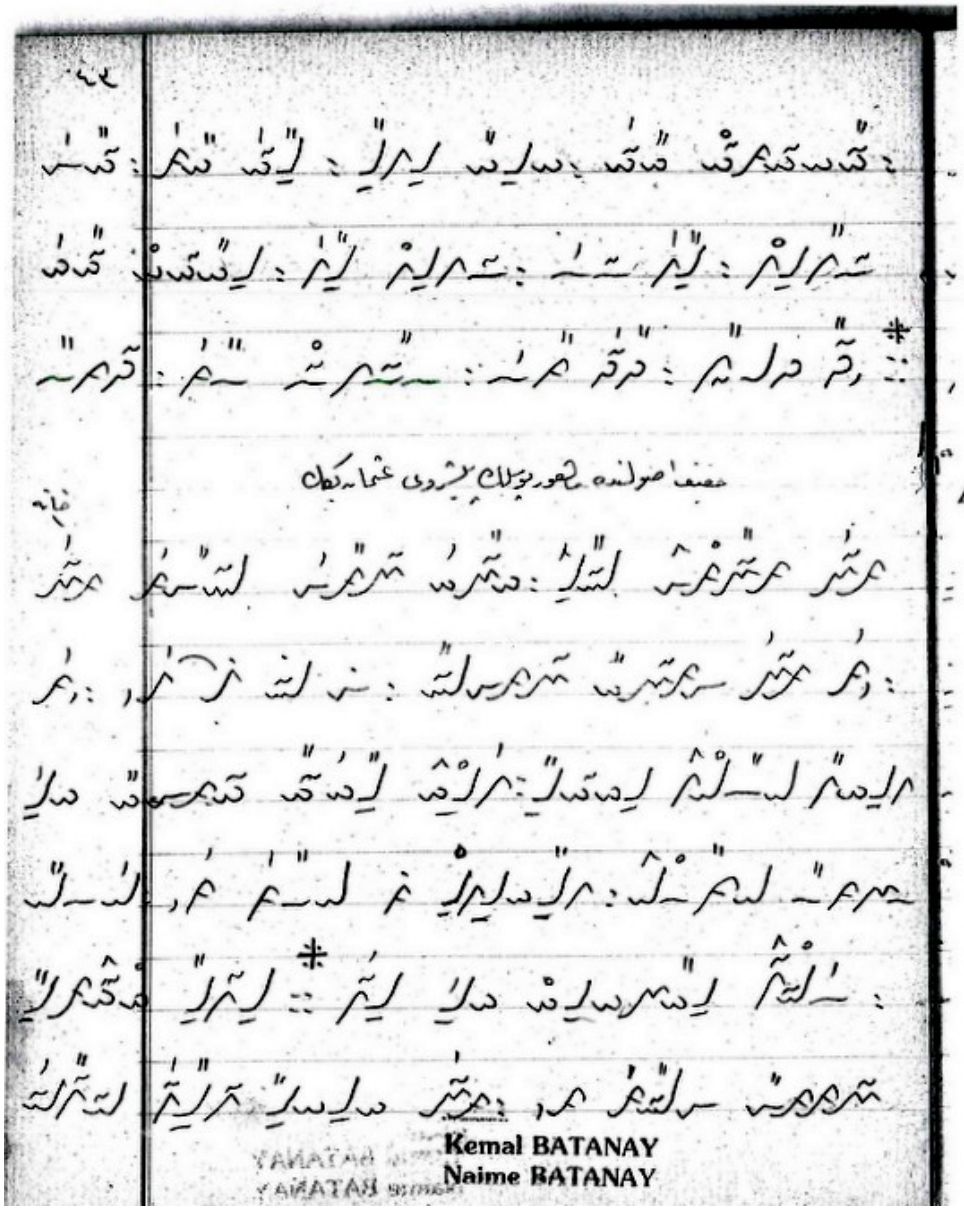

KB/1925 - 43

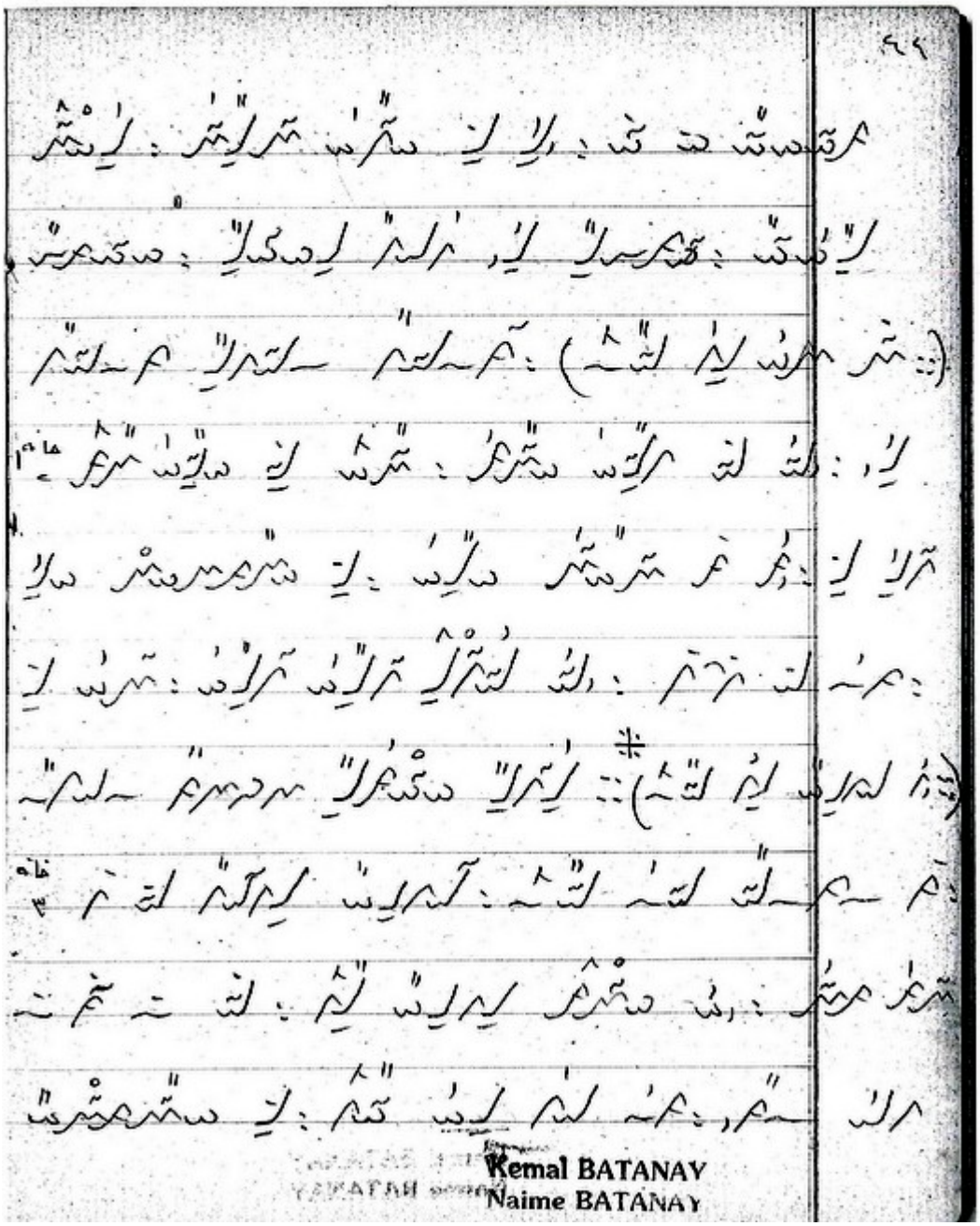

KB/1925 - 44

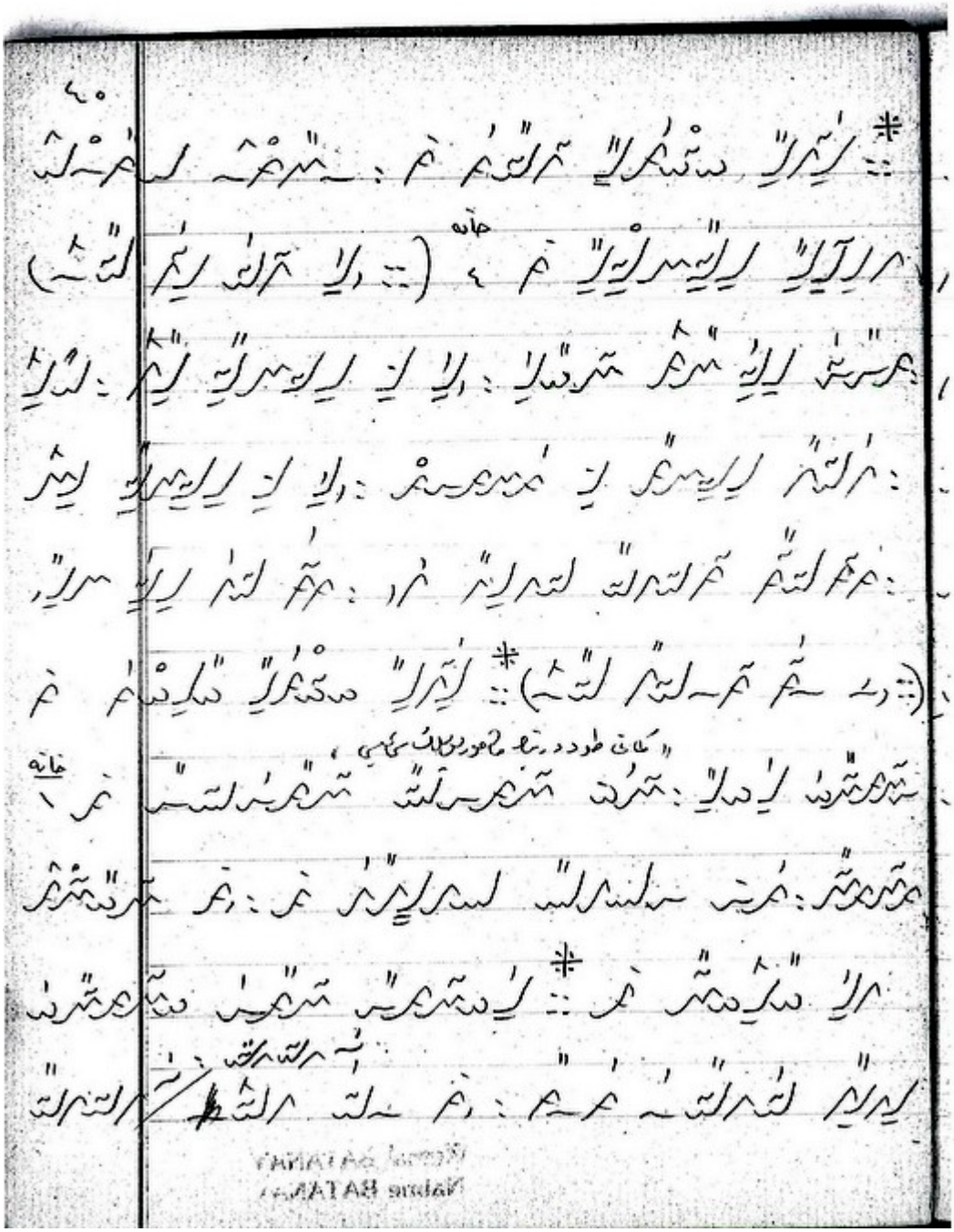

4606

EK 34 : 1925 / 4507 Mahur Buselik Peşrevi

EB/1925 - 46

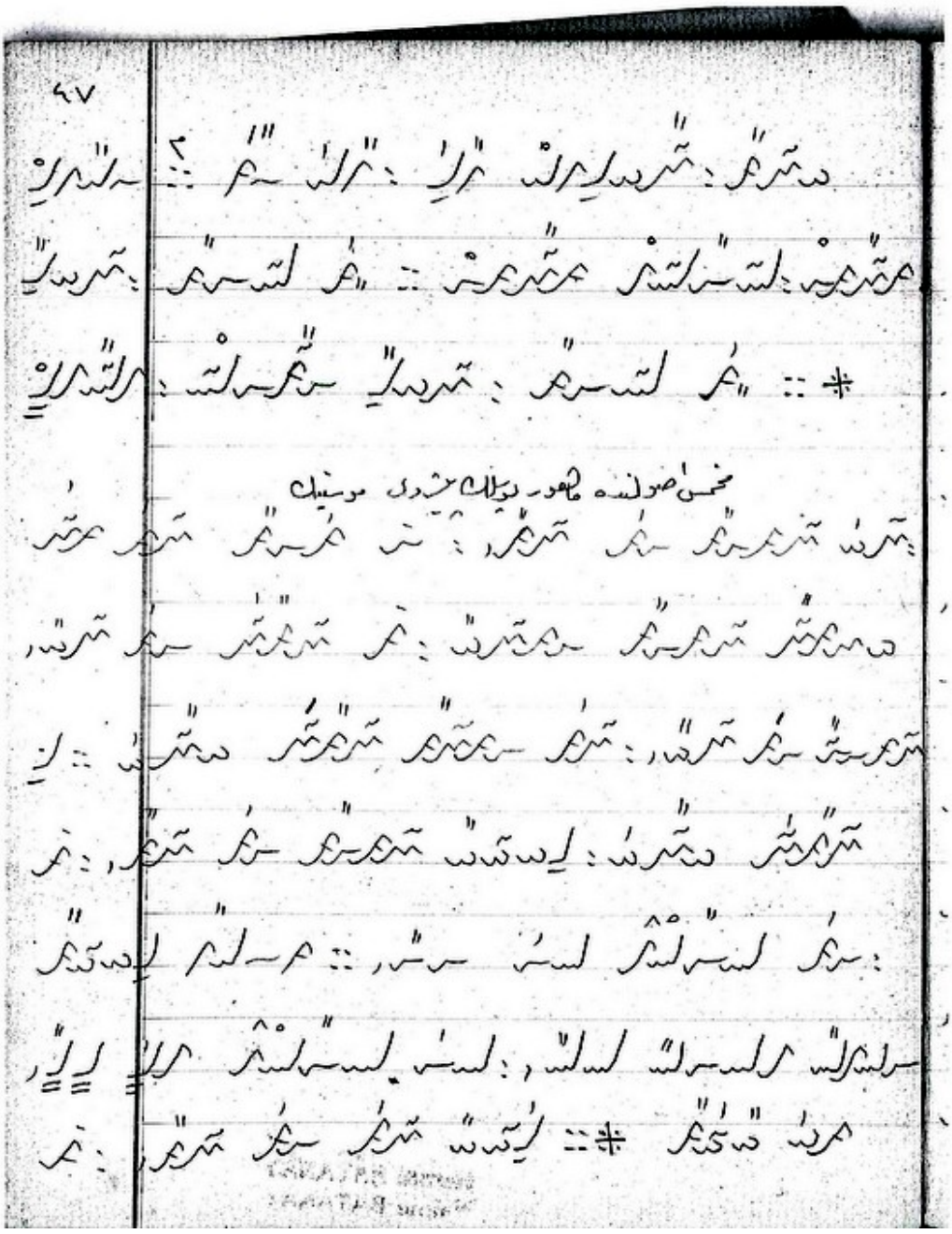

4607

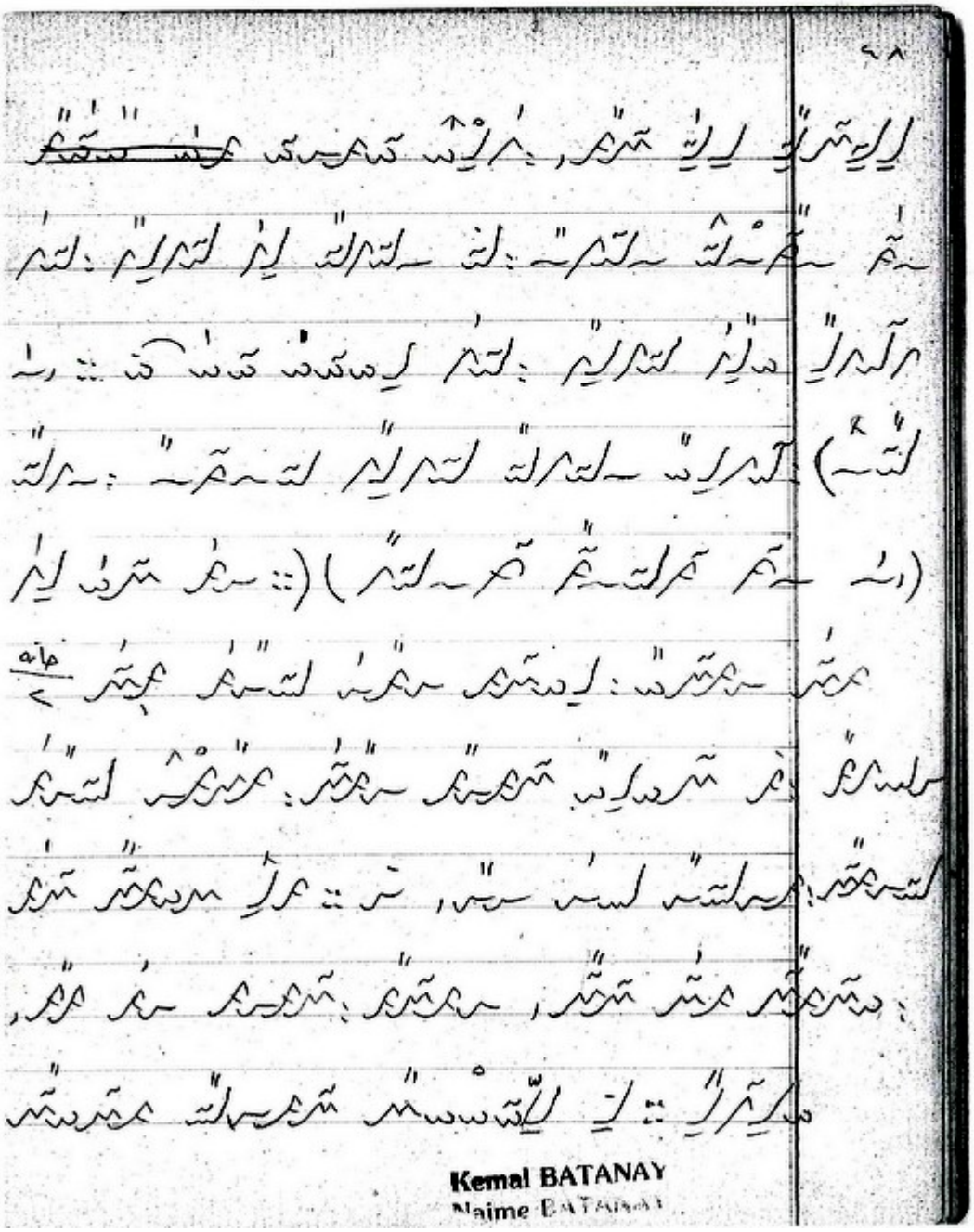
Kemal BATANAY
Naime BATANAY

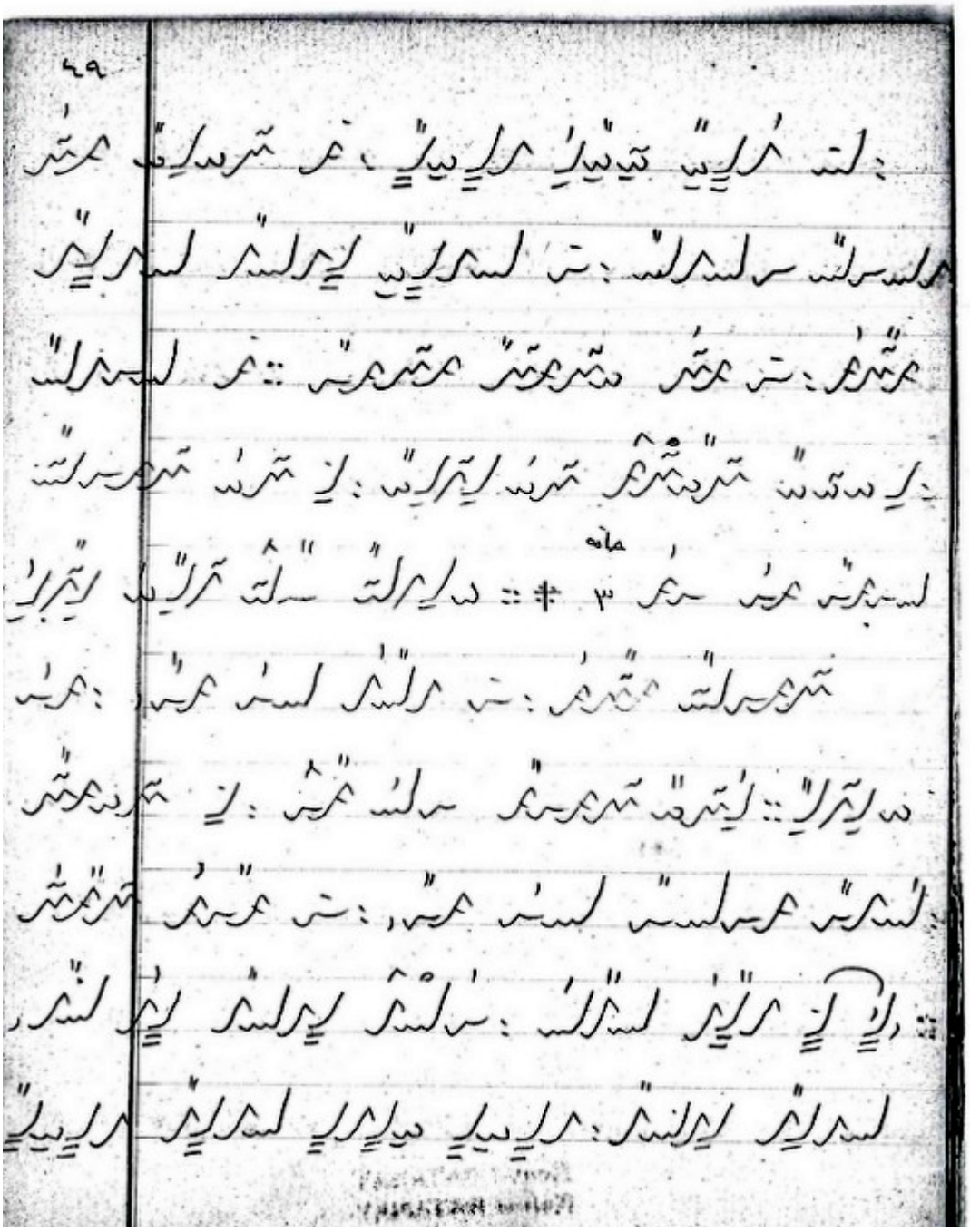

KB/1925-49

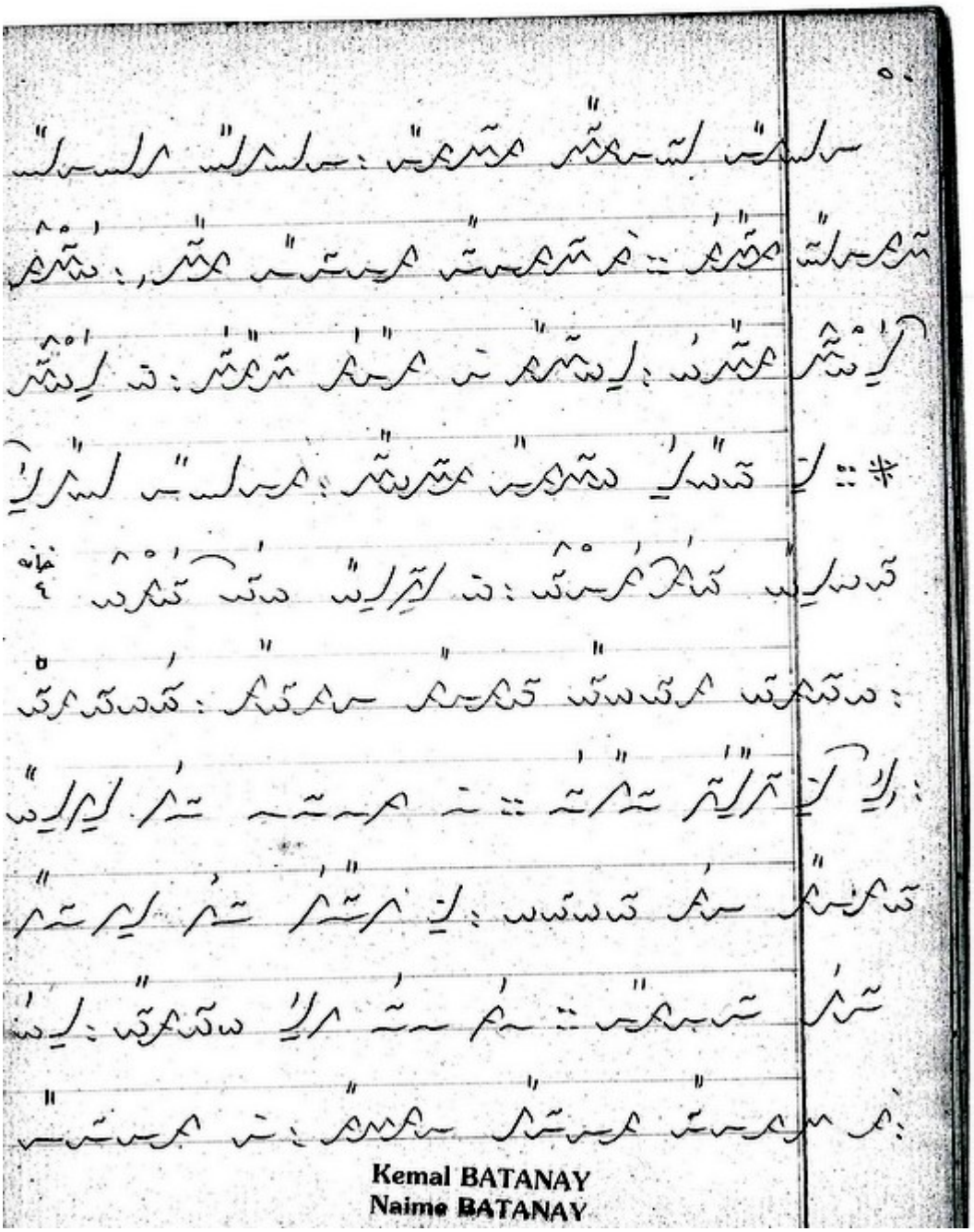

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

KB/1925-50

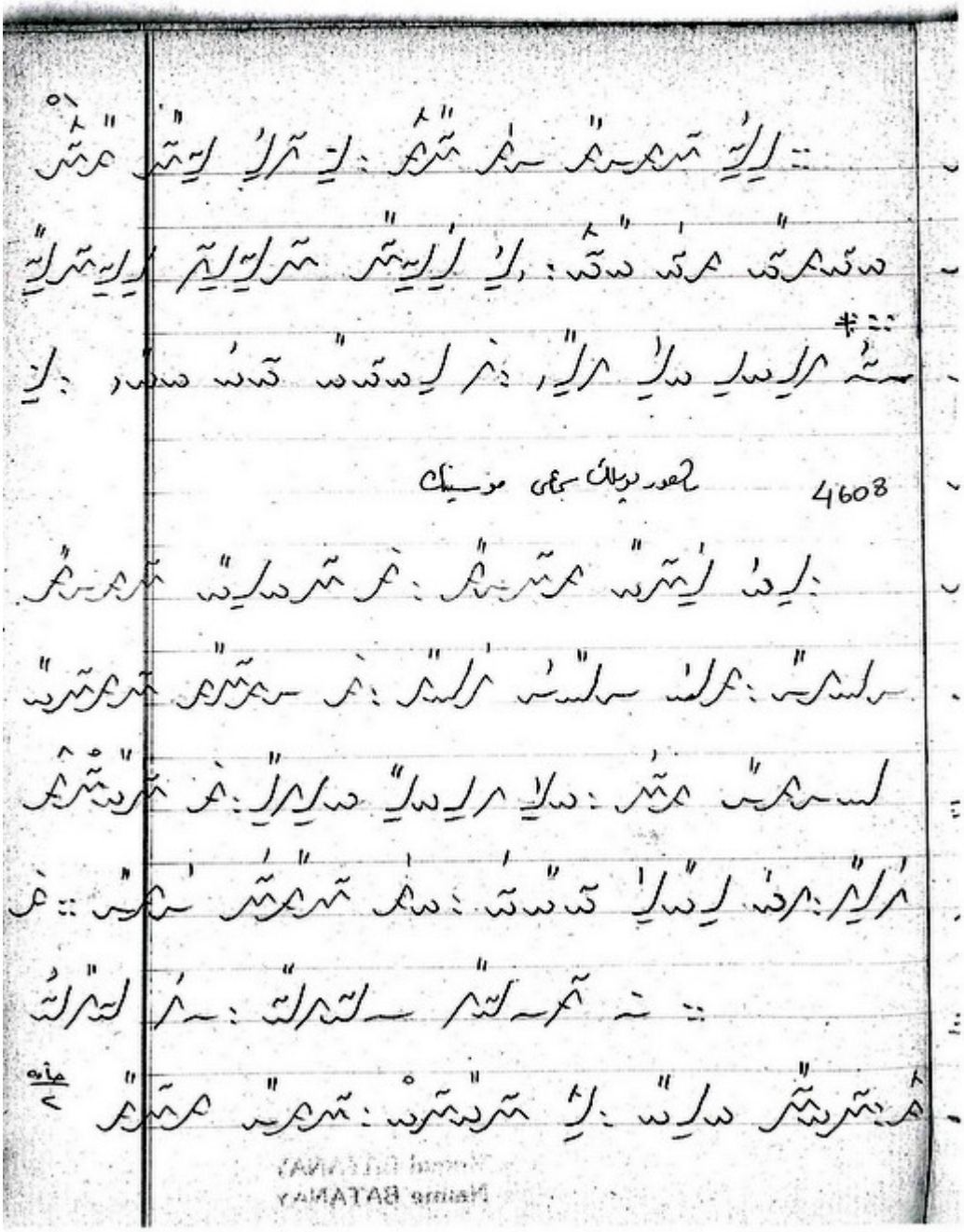

EK 35 : 1925 / 4609 Şehnaz Buselik Peşrevi

KB/1925-52

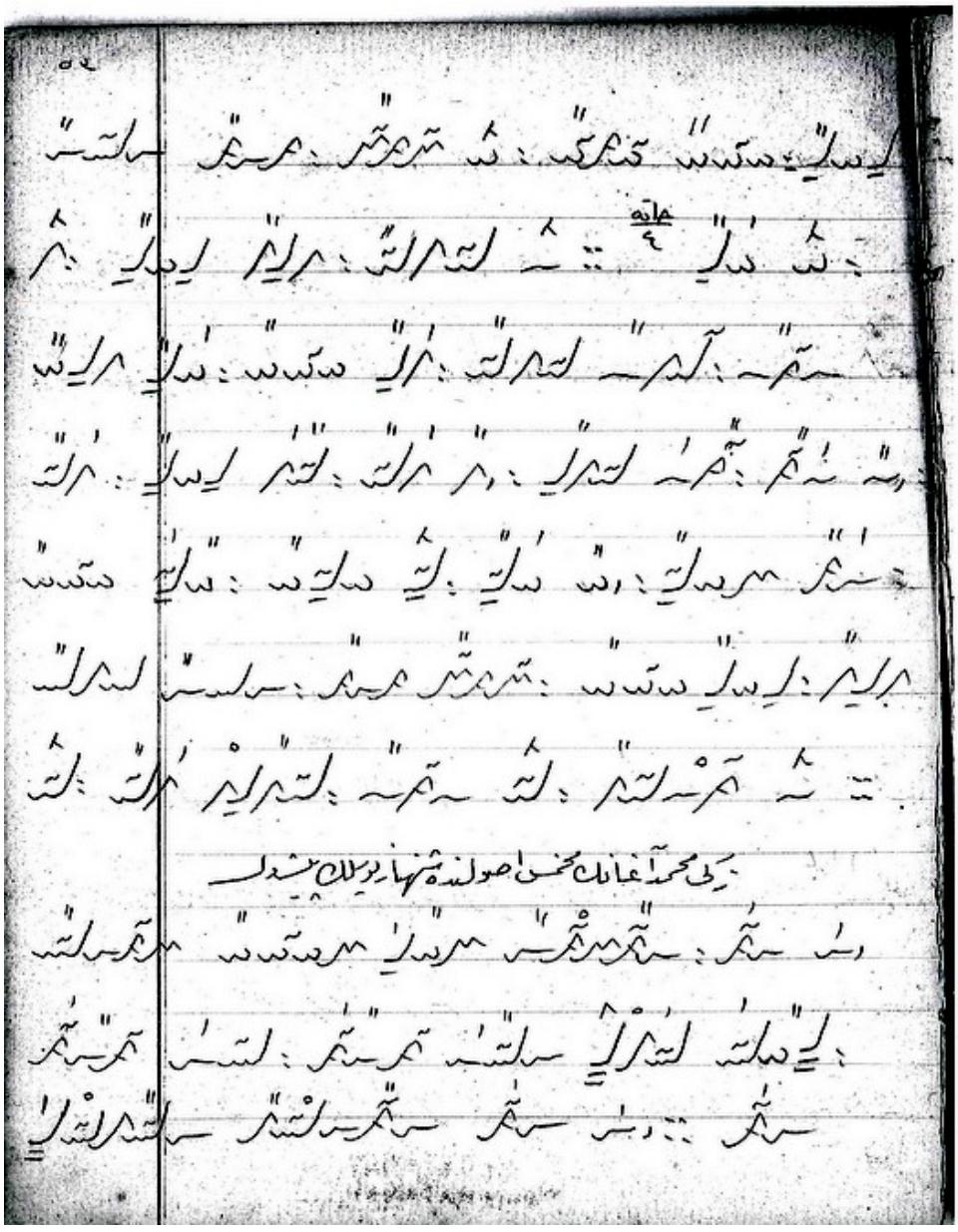

4609

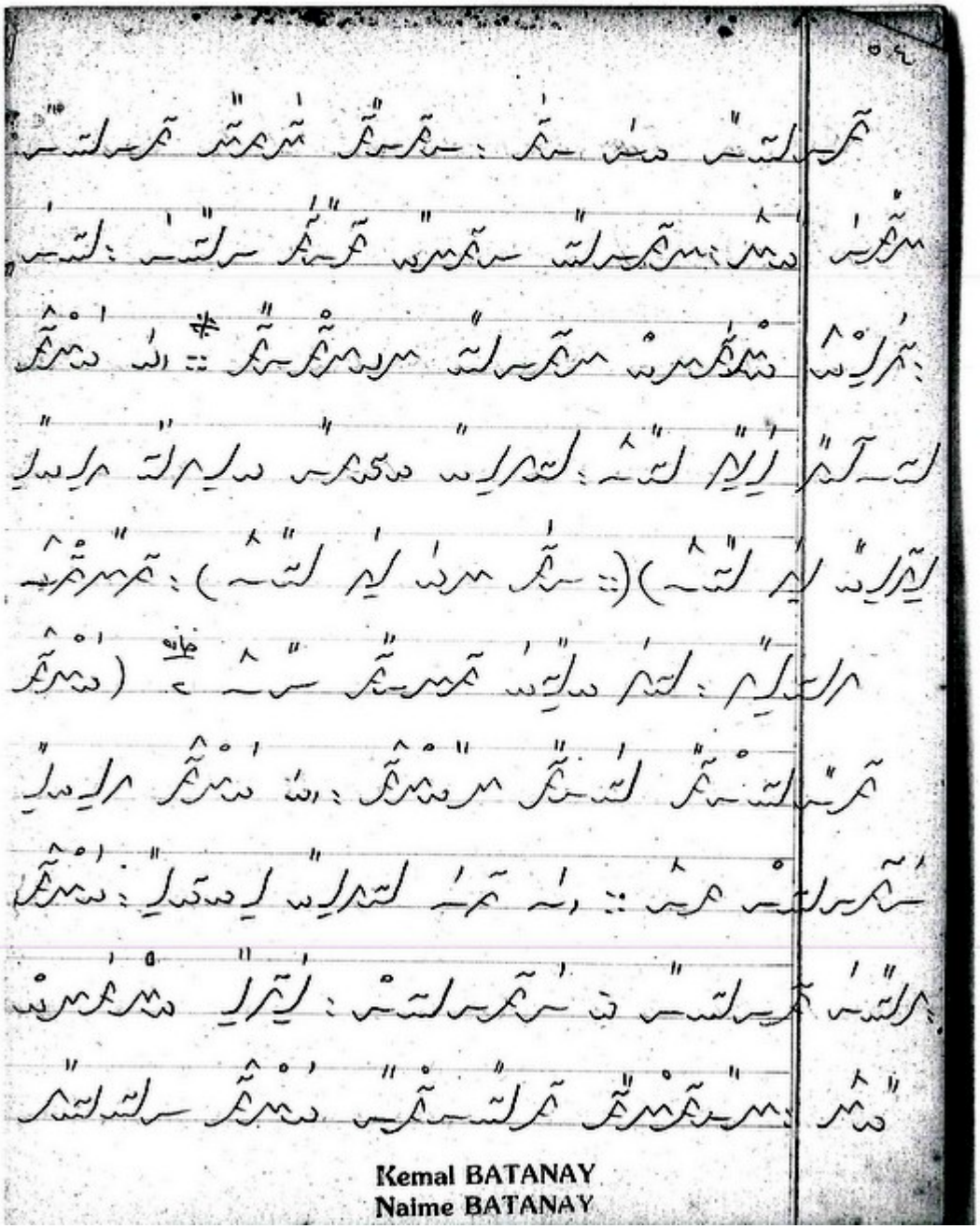

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

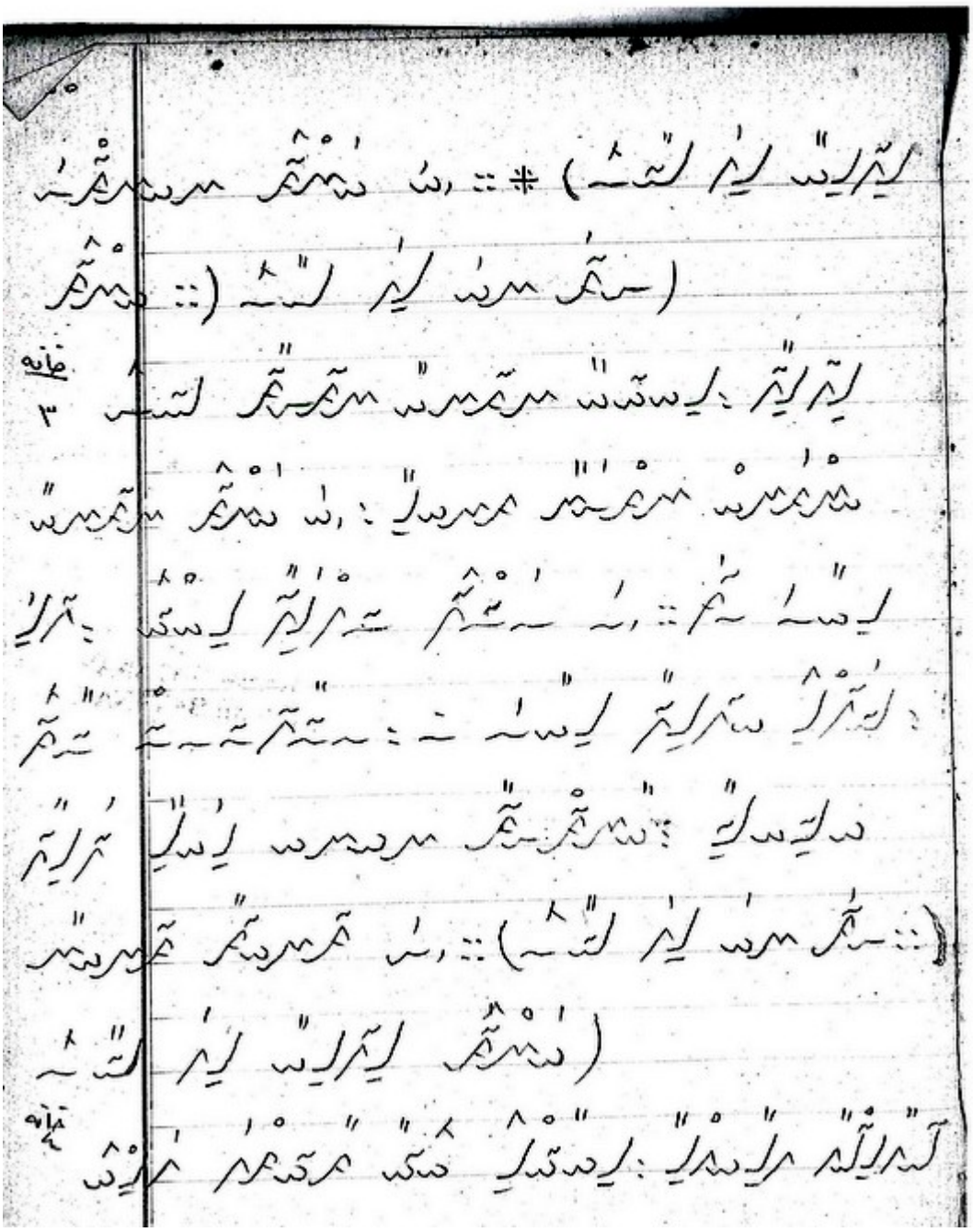

←B 1925-55

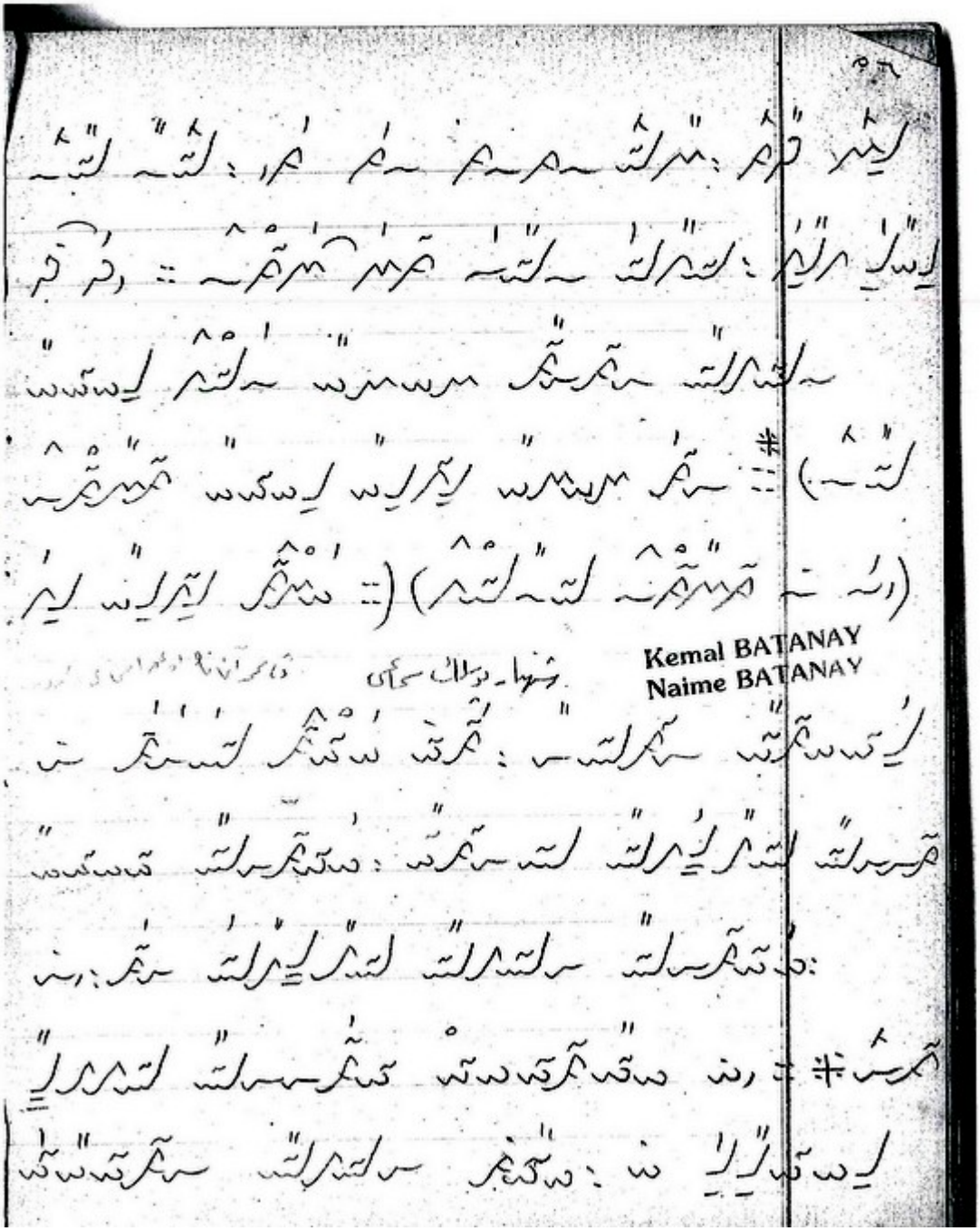

Kemal BATANAY
Naime BATANAY
4610

EK 36 : 1925 / 4611 Şehnaz Buselik Peşrevi

tB/1925-57

4611

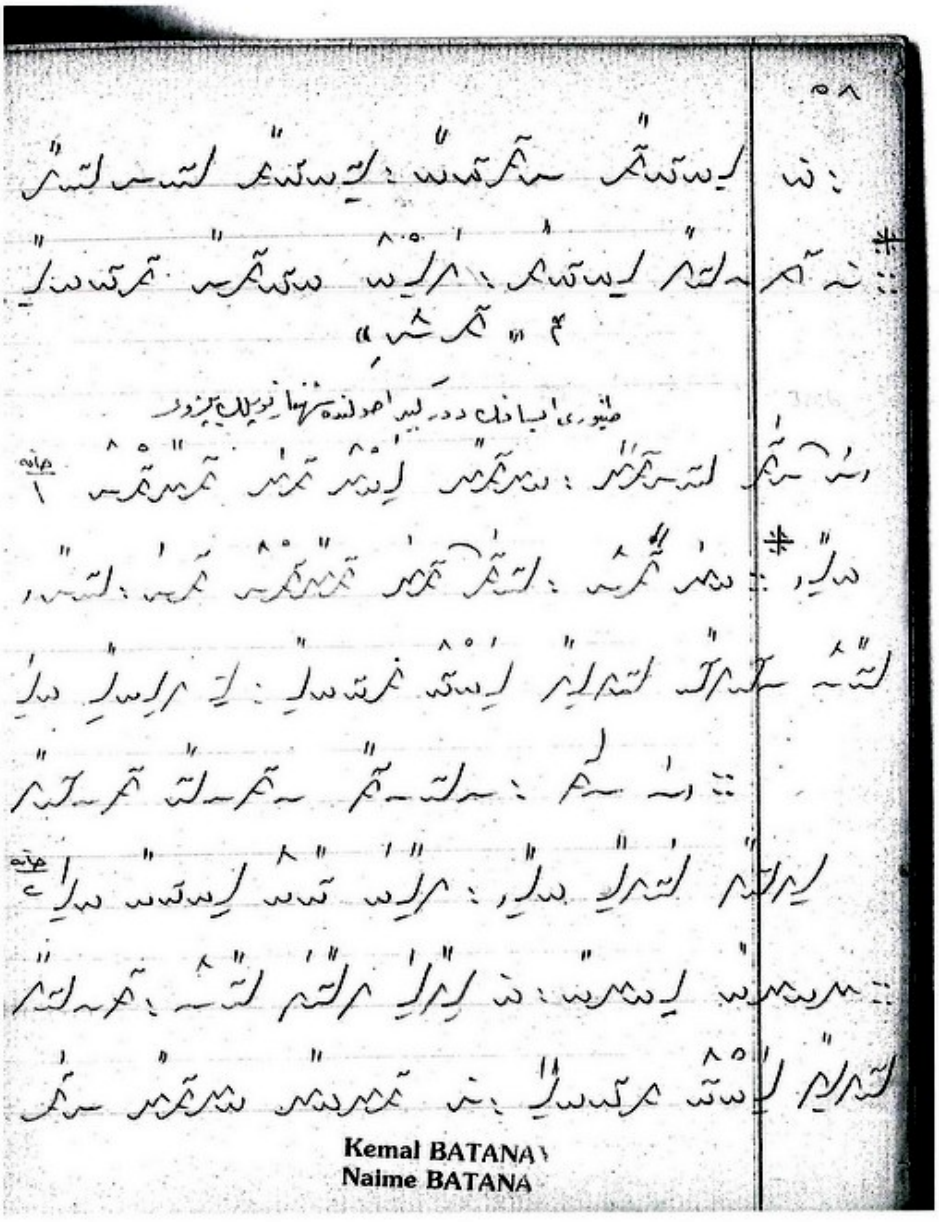

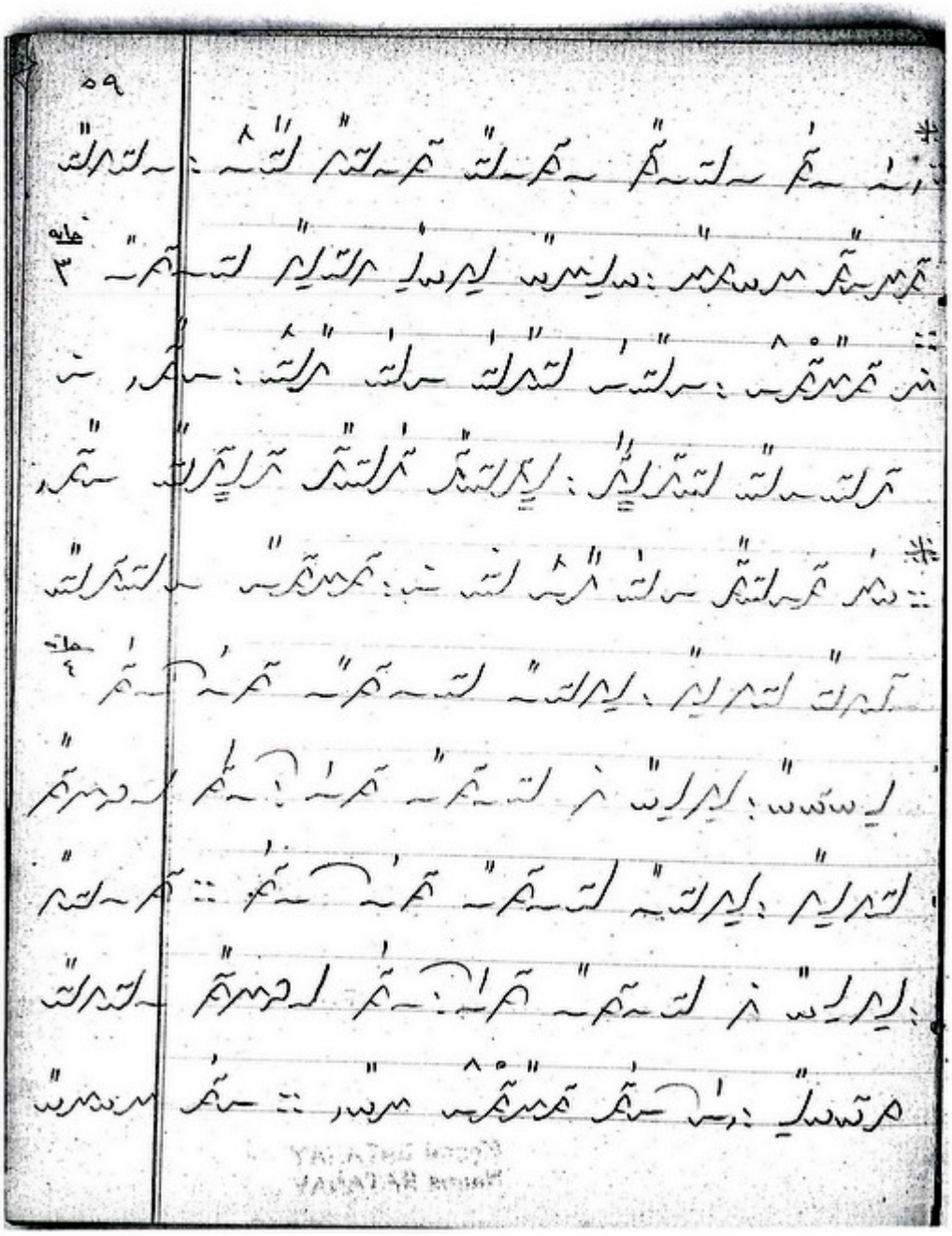

KB/1925-59

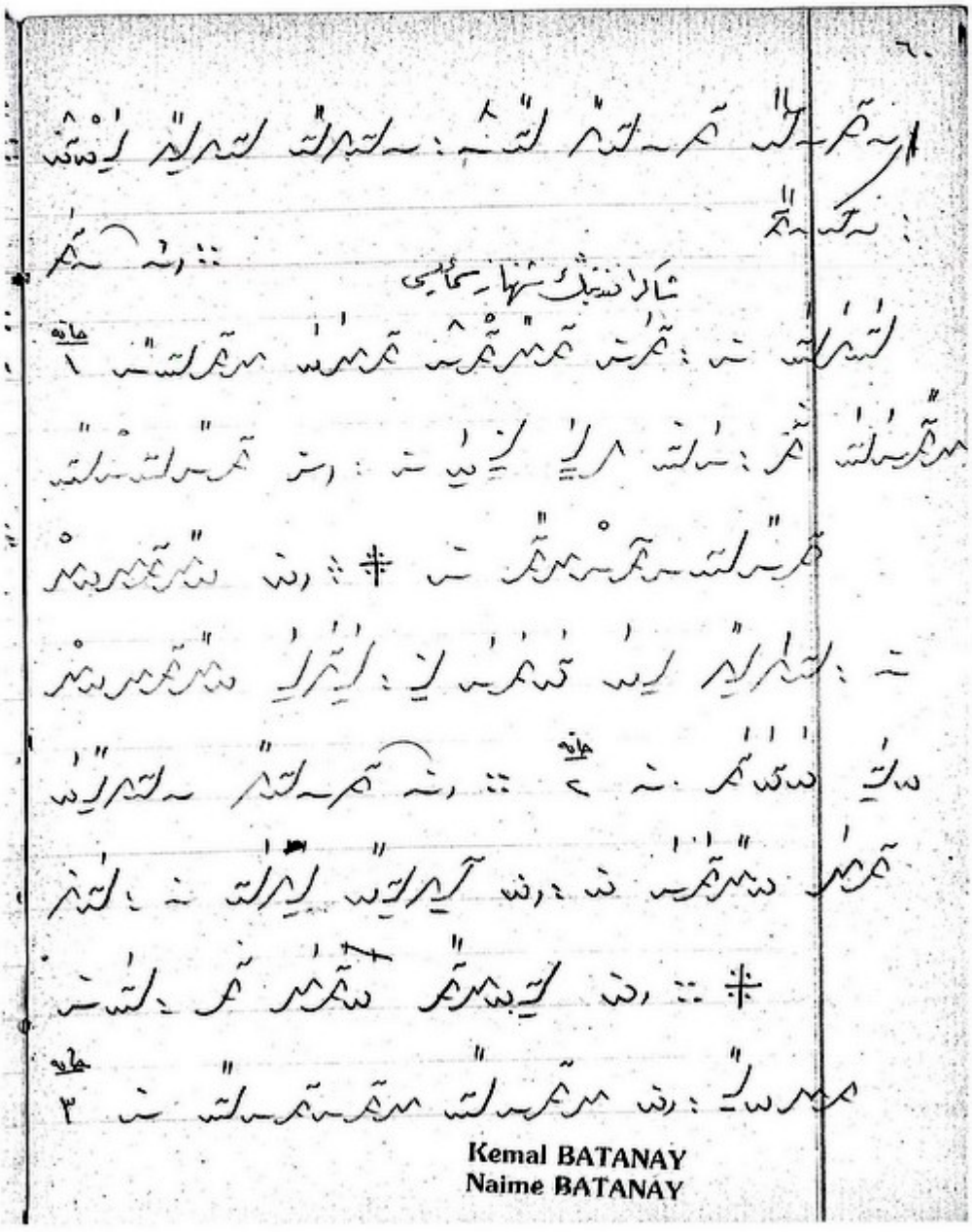

4612

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

EK 37: 1925 / 4613 Şehnaz Buselik Peşrevi

ICB/1925-60

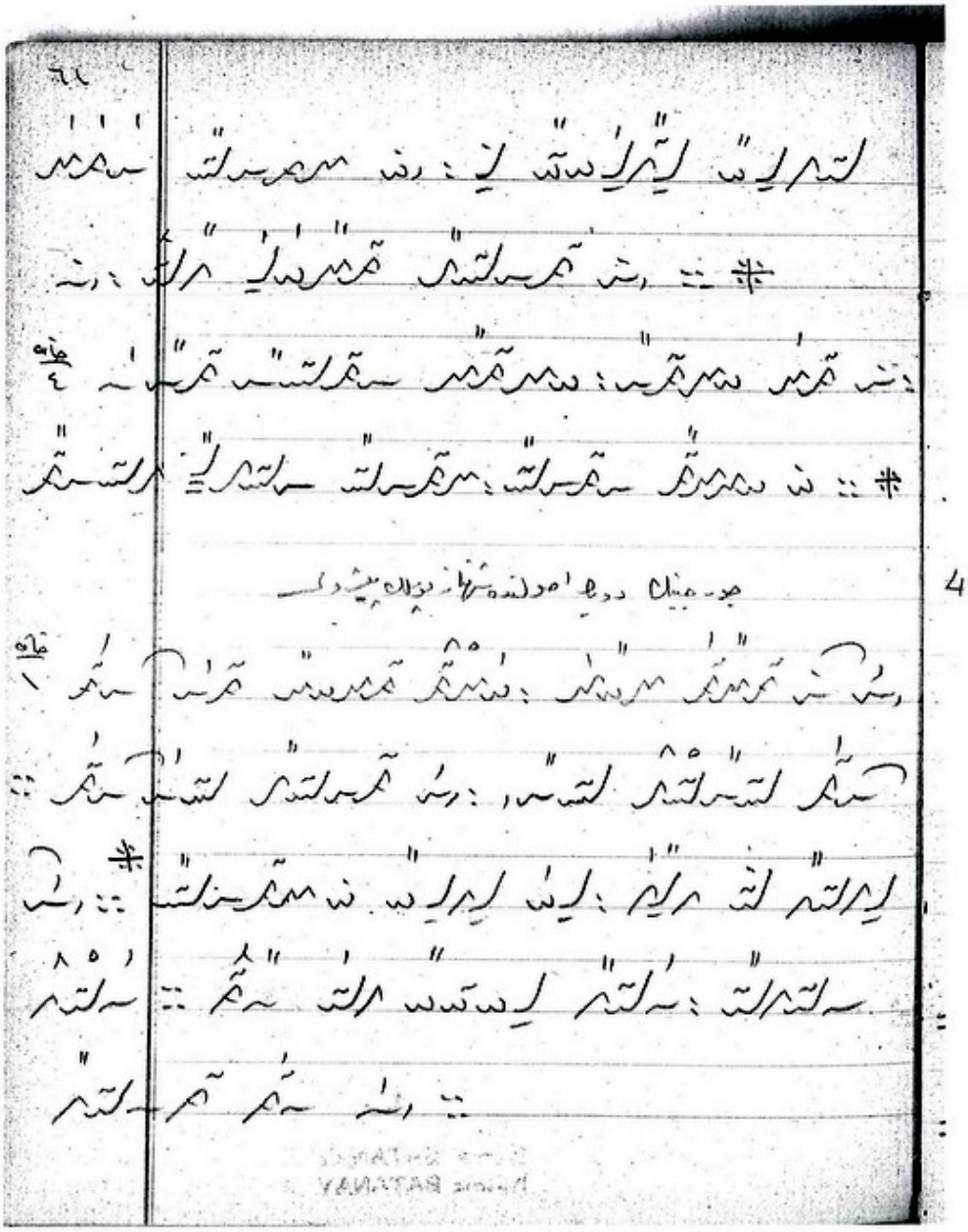

4613

KB/1925-61

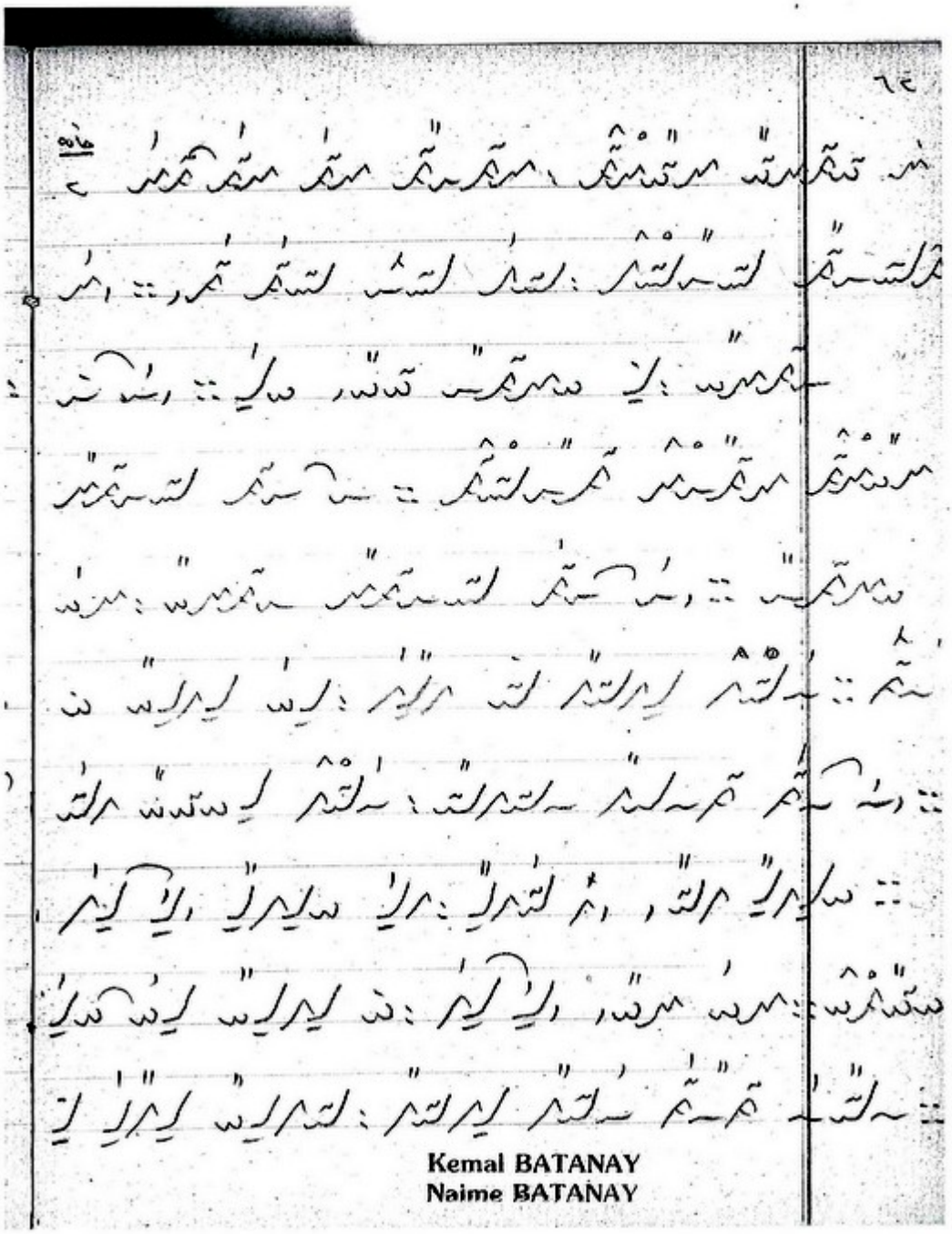

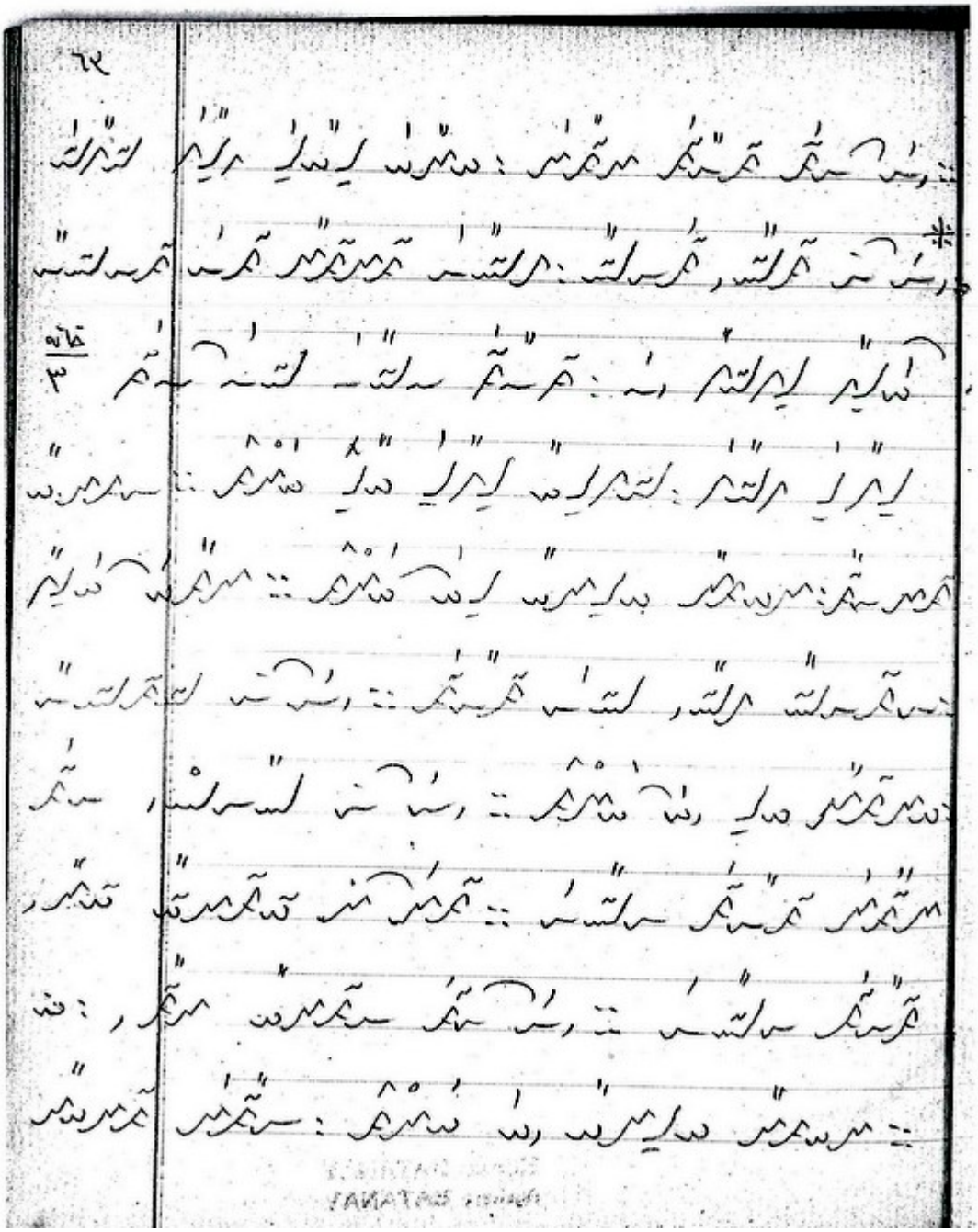

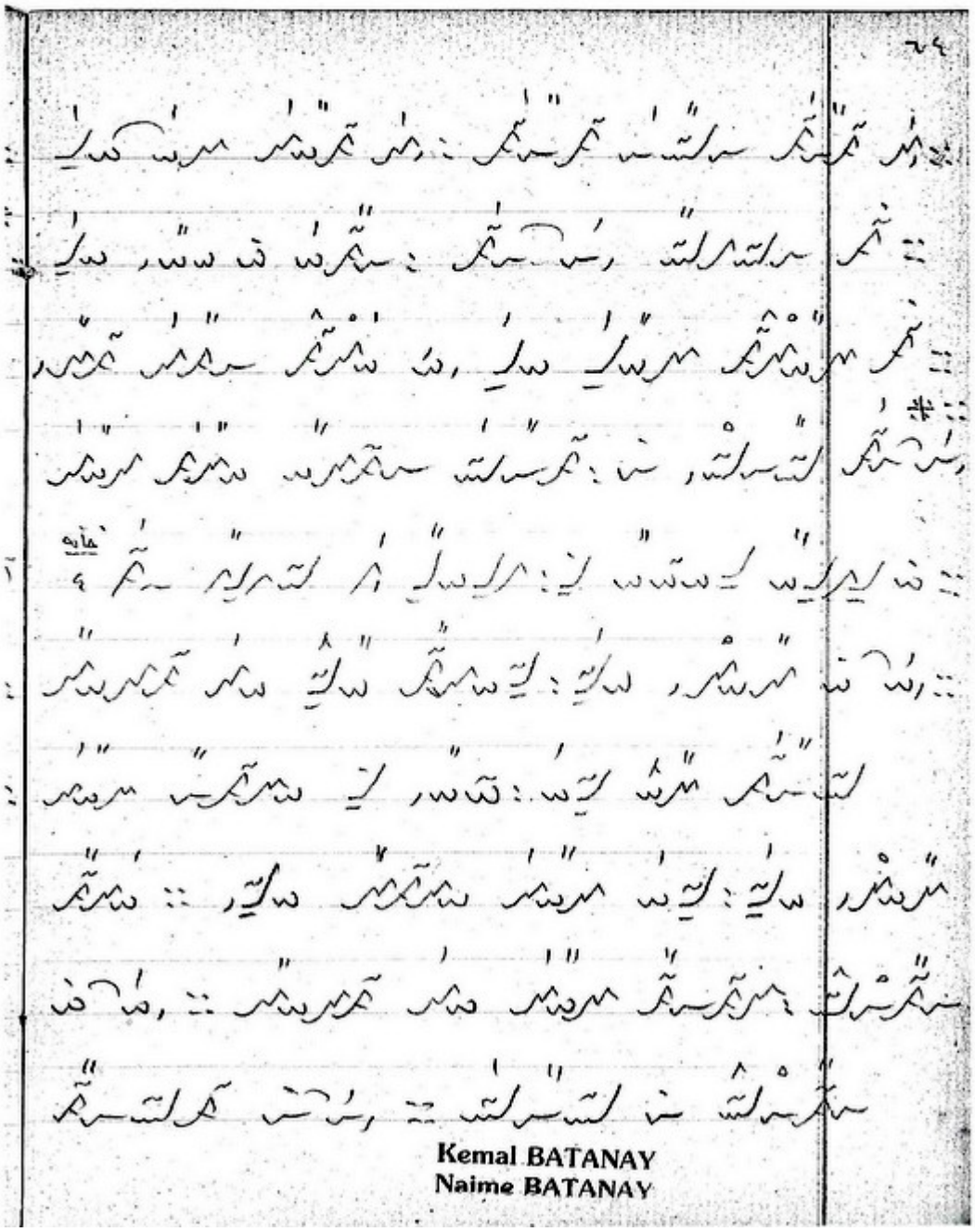

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

KB/1925-64

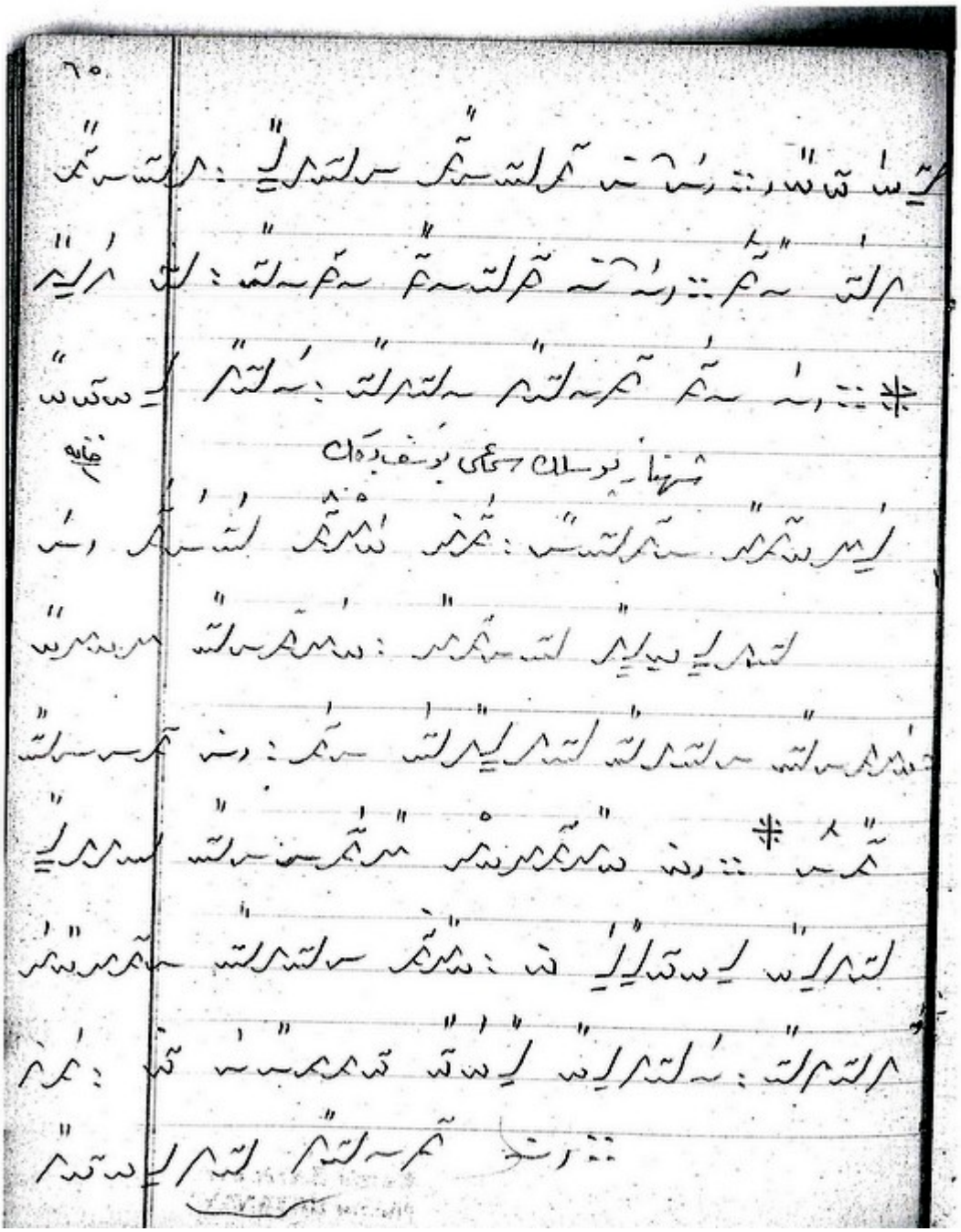

4614

EK 38 : 1925 / 4615 Neva Buselik Peşrevi

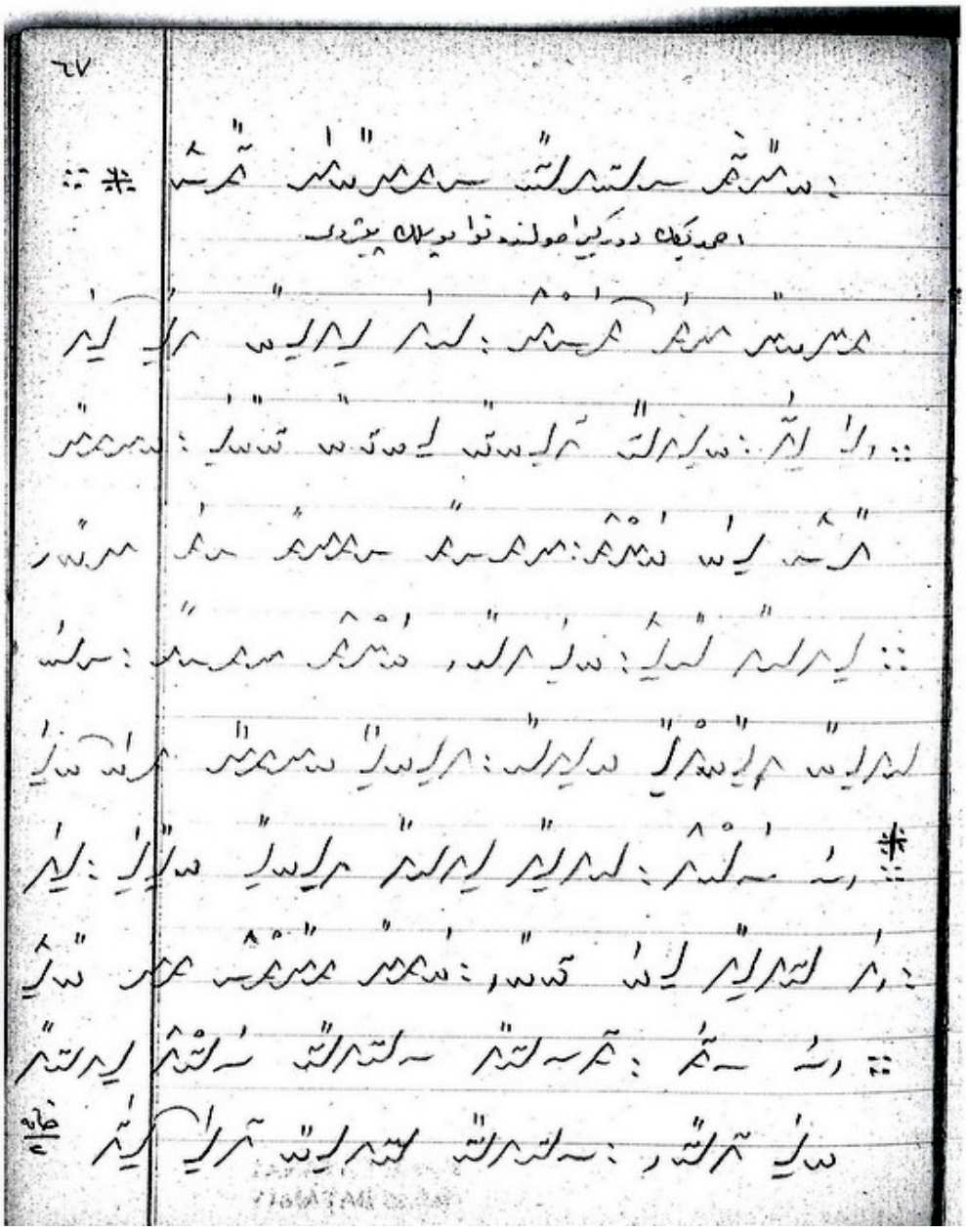

4615

KB/1925-67

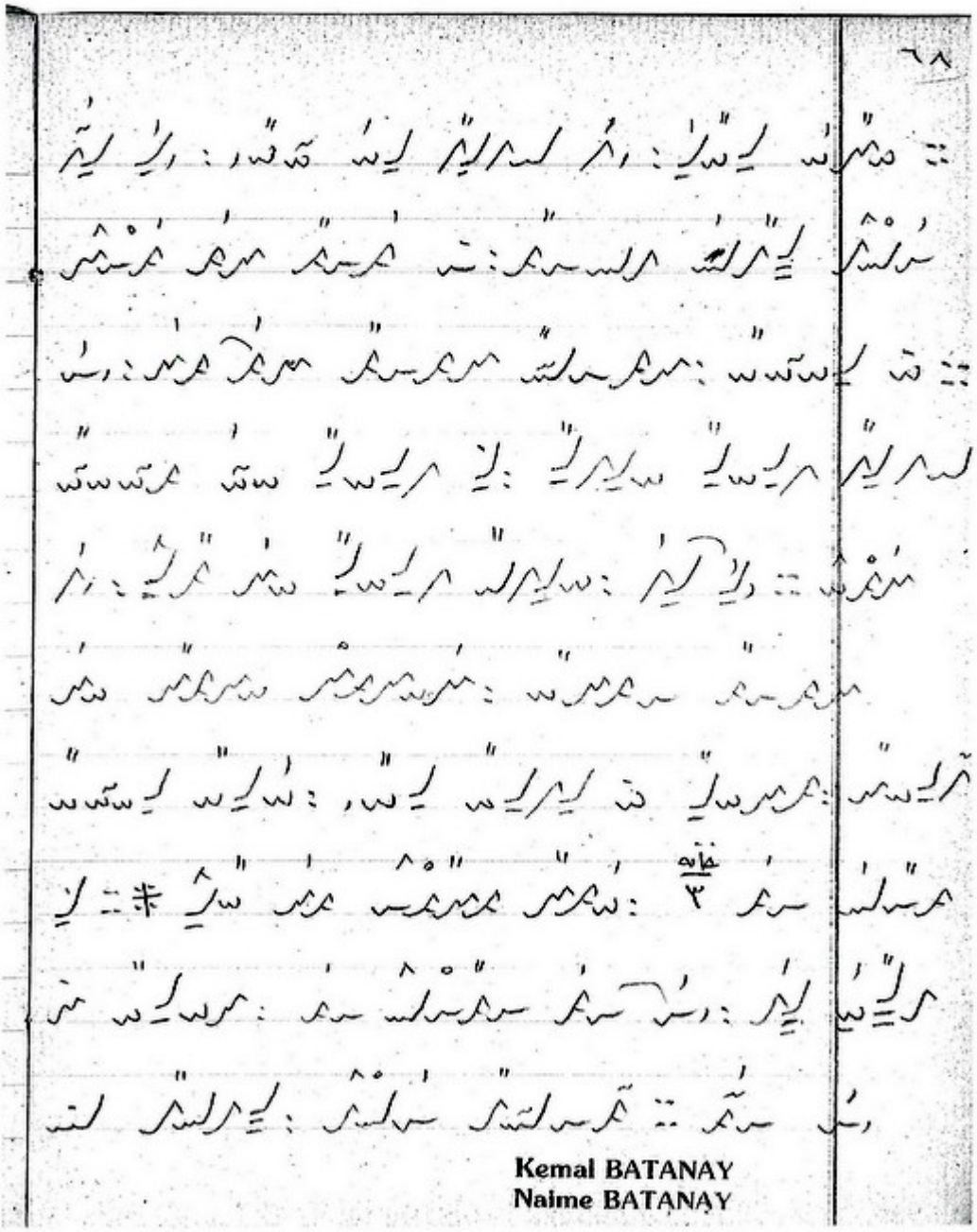

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

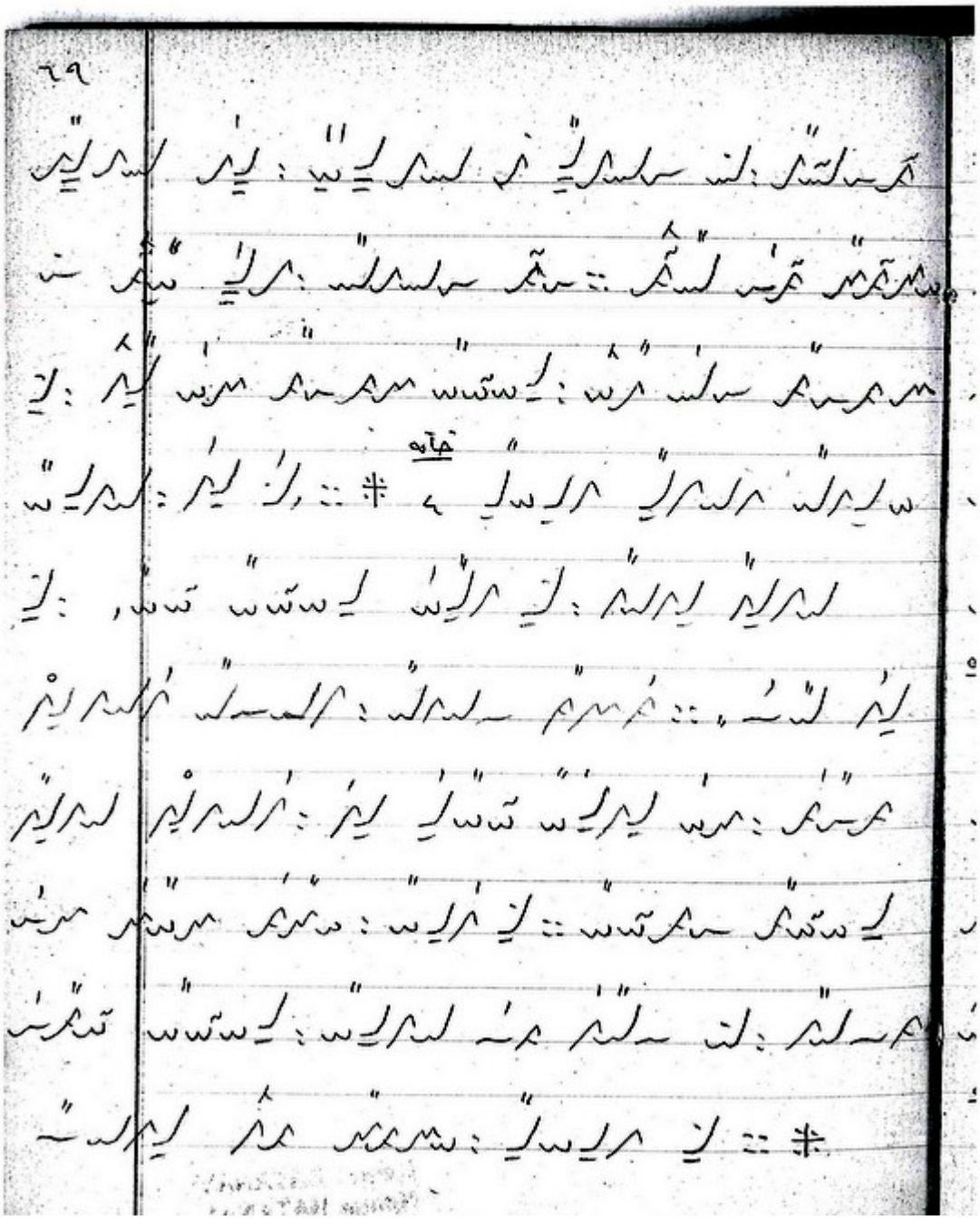

EK 39 : 1925 / 4617 Muhayyer Buselik Peşrevi

KB/1925-75

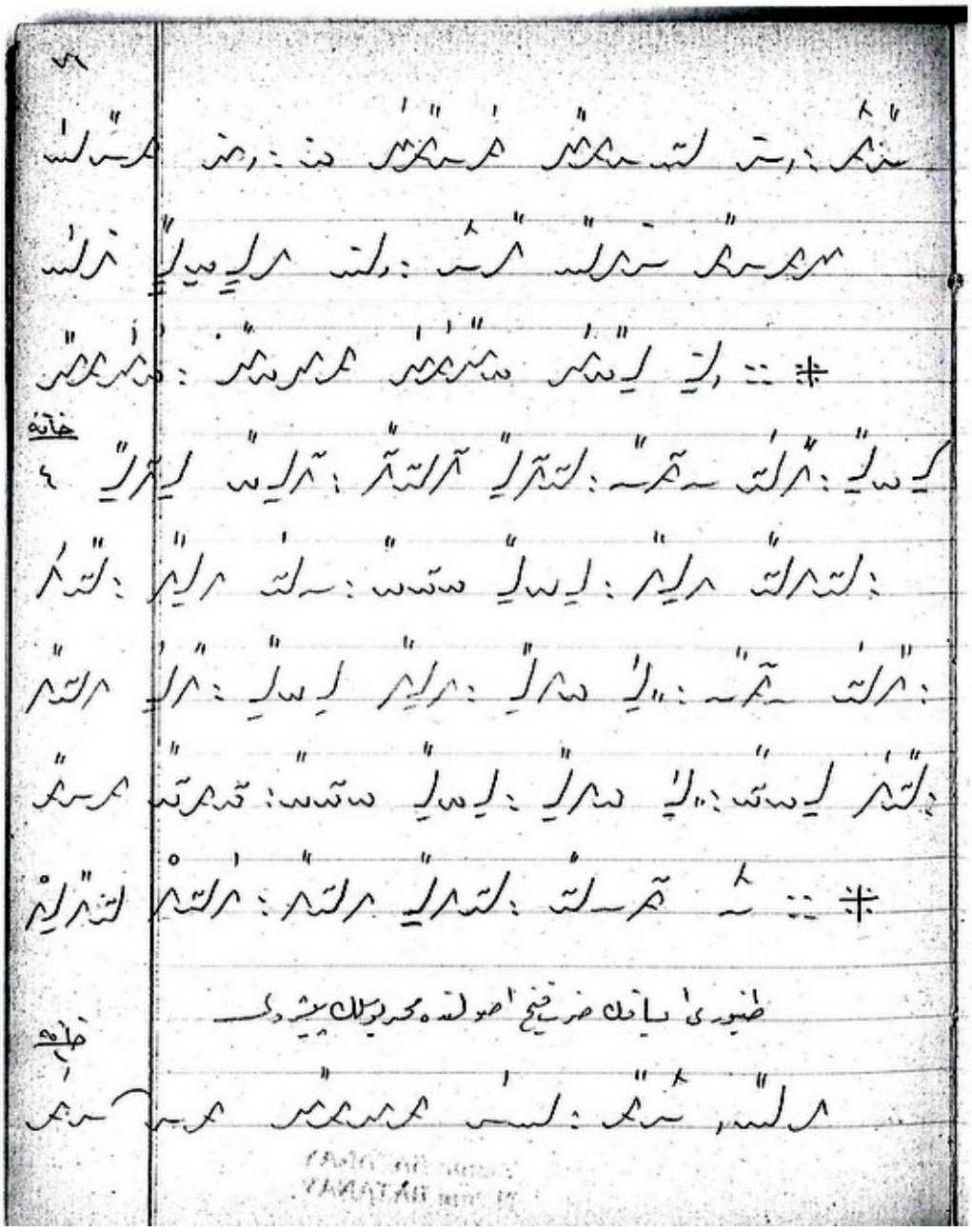

4617

KB/1925-71

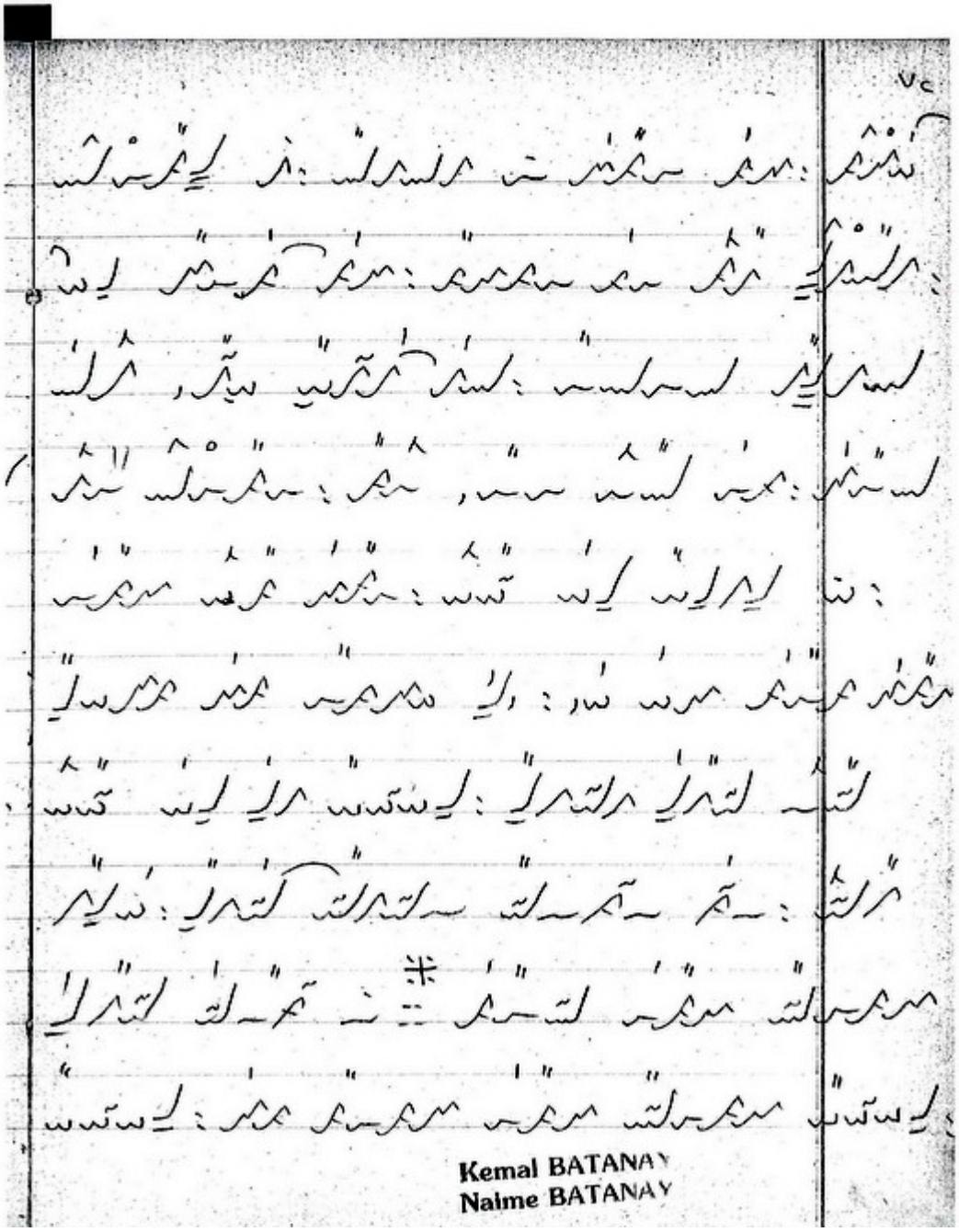

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

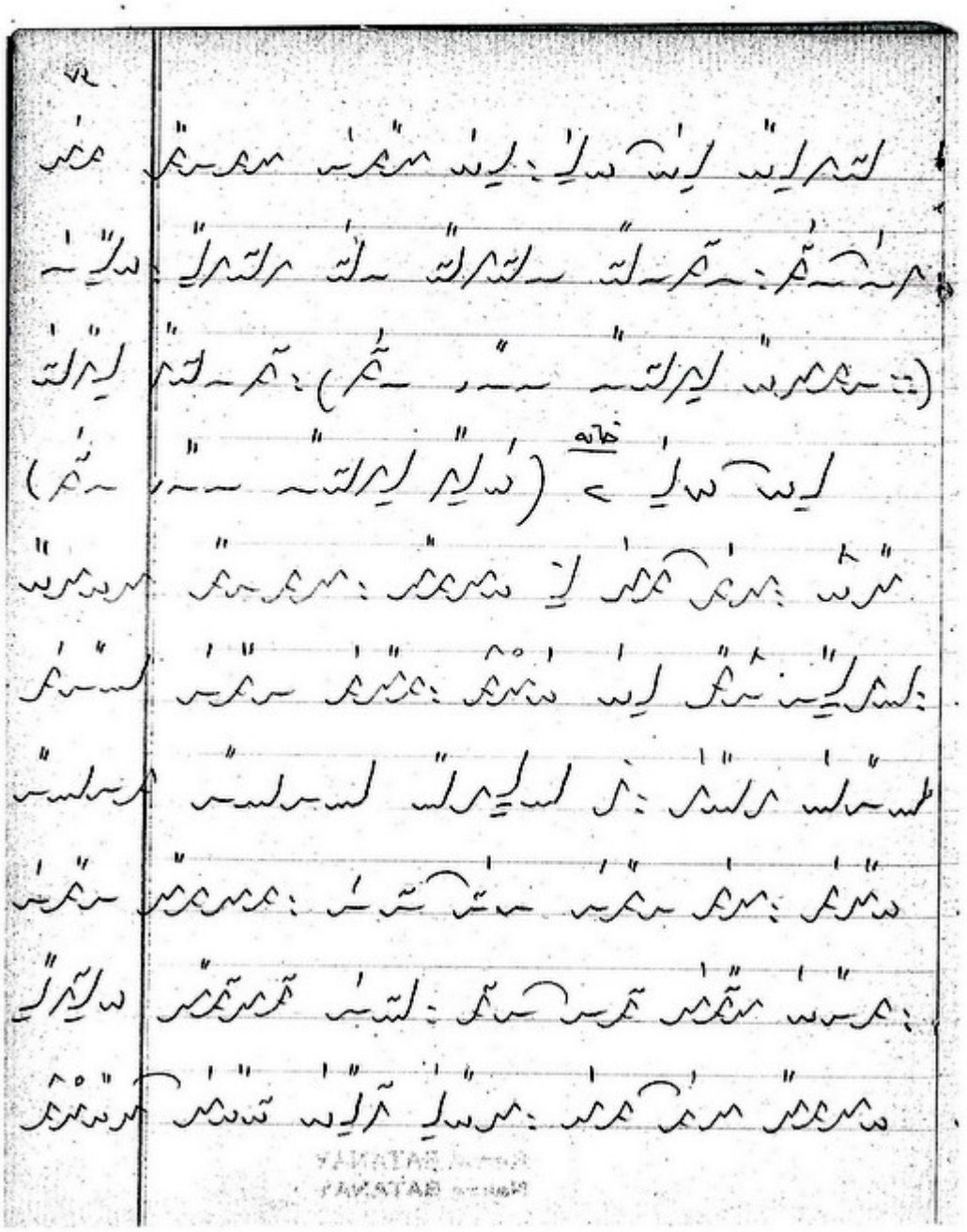

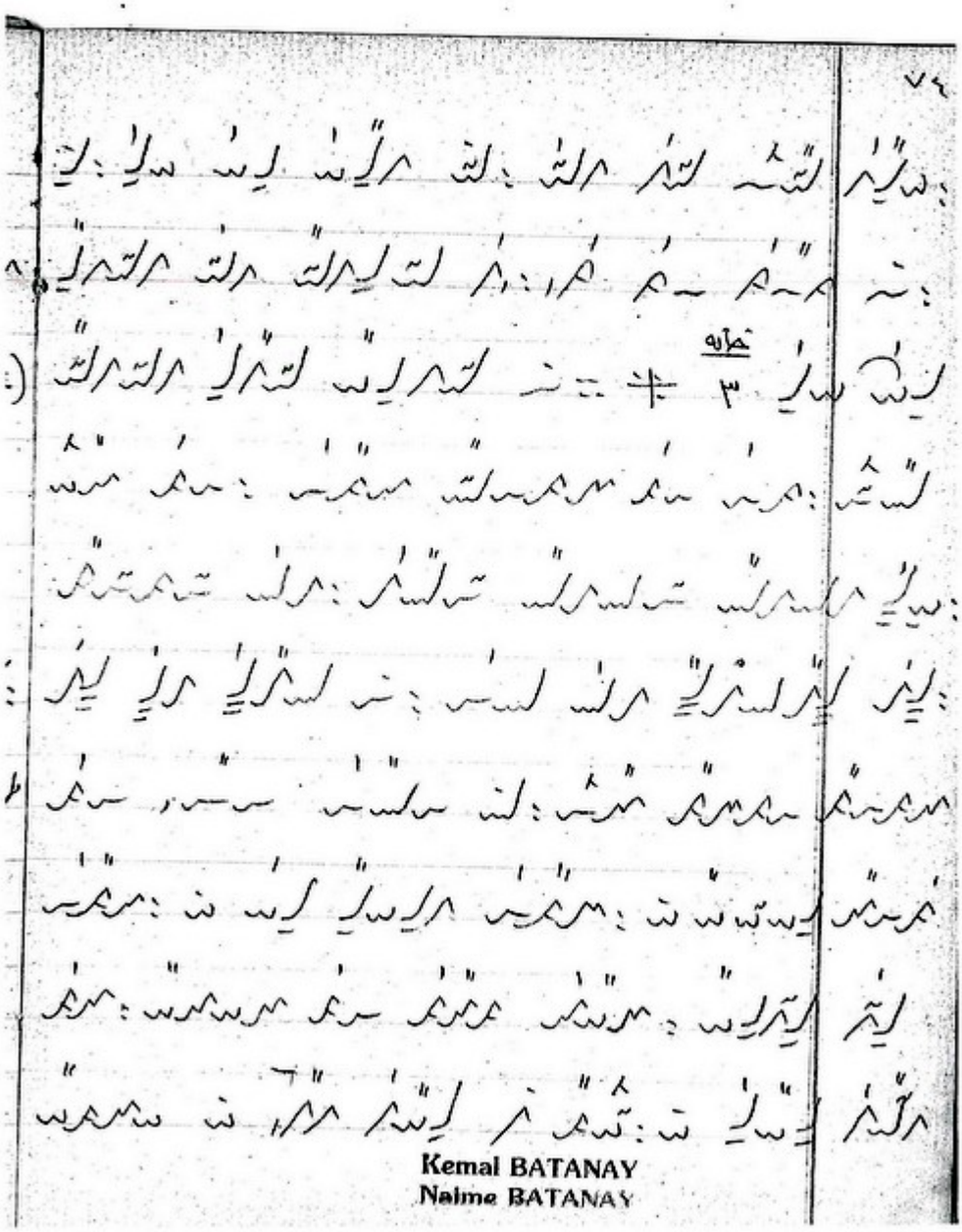

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

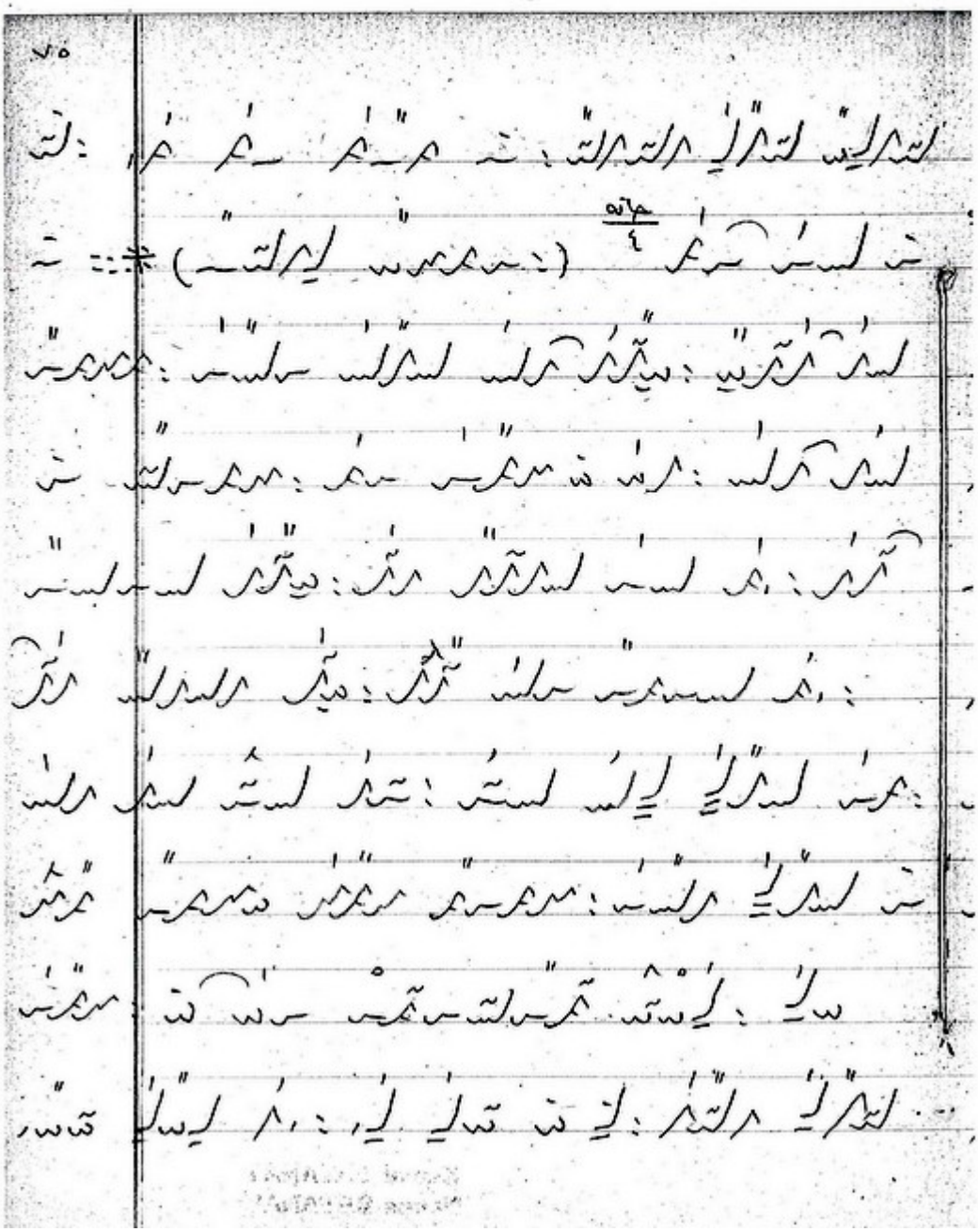

KB/1925-95

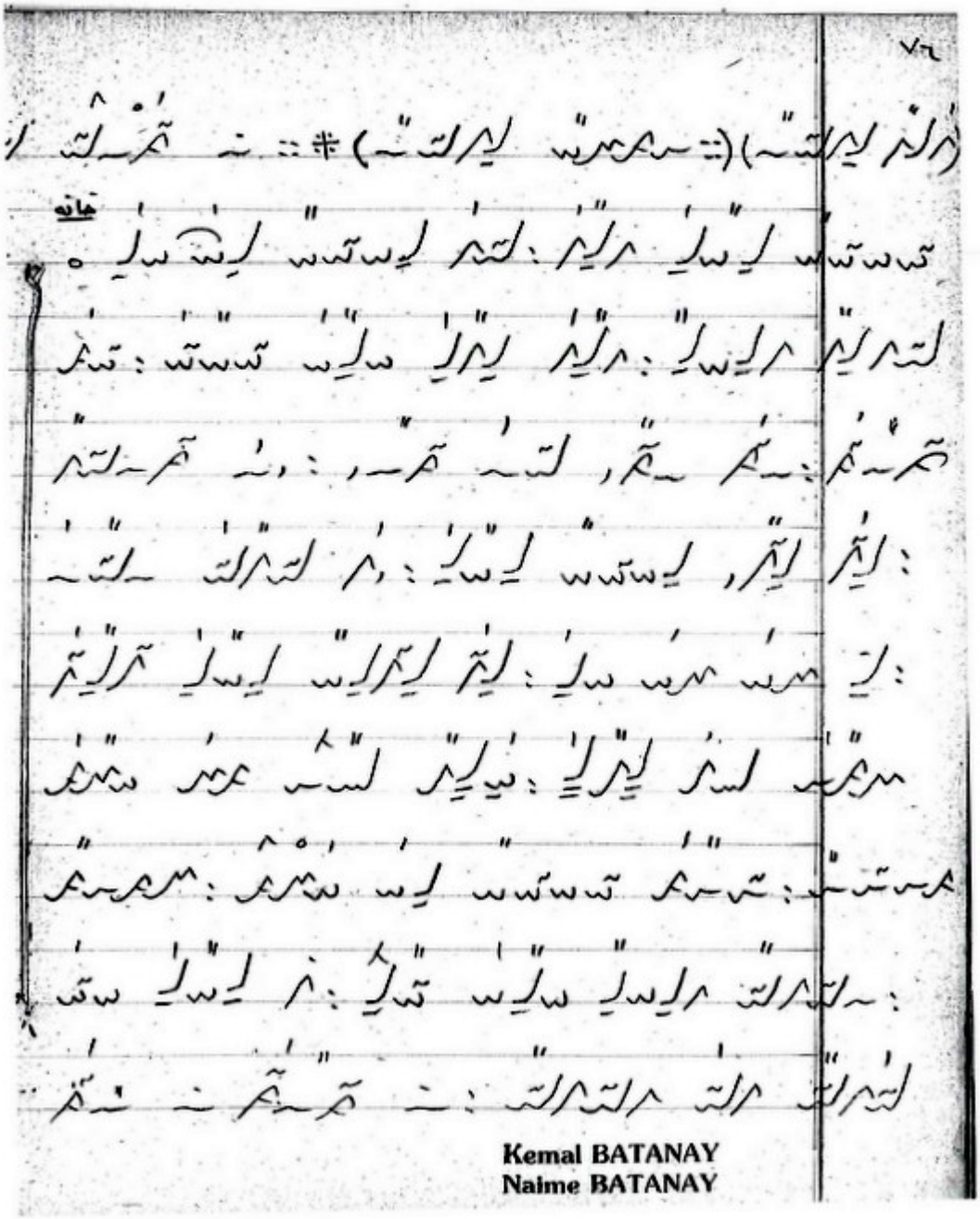

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

KB/1925-95

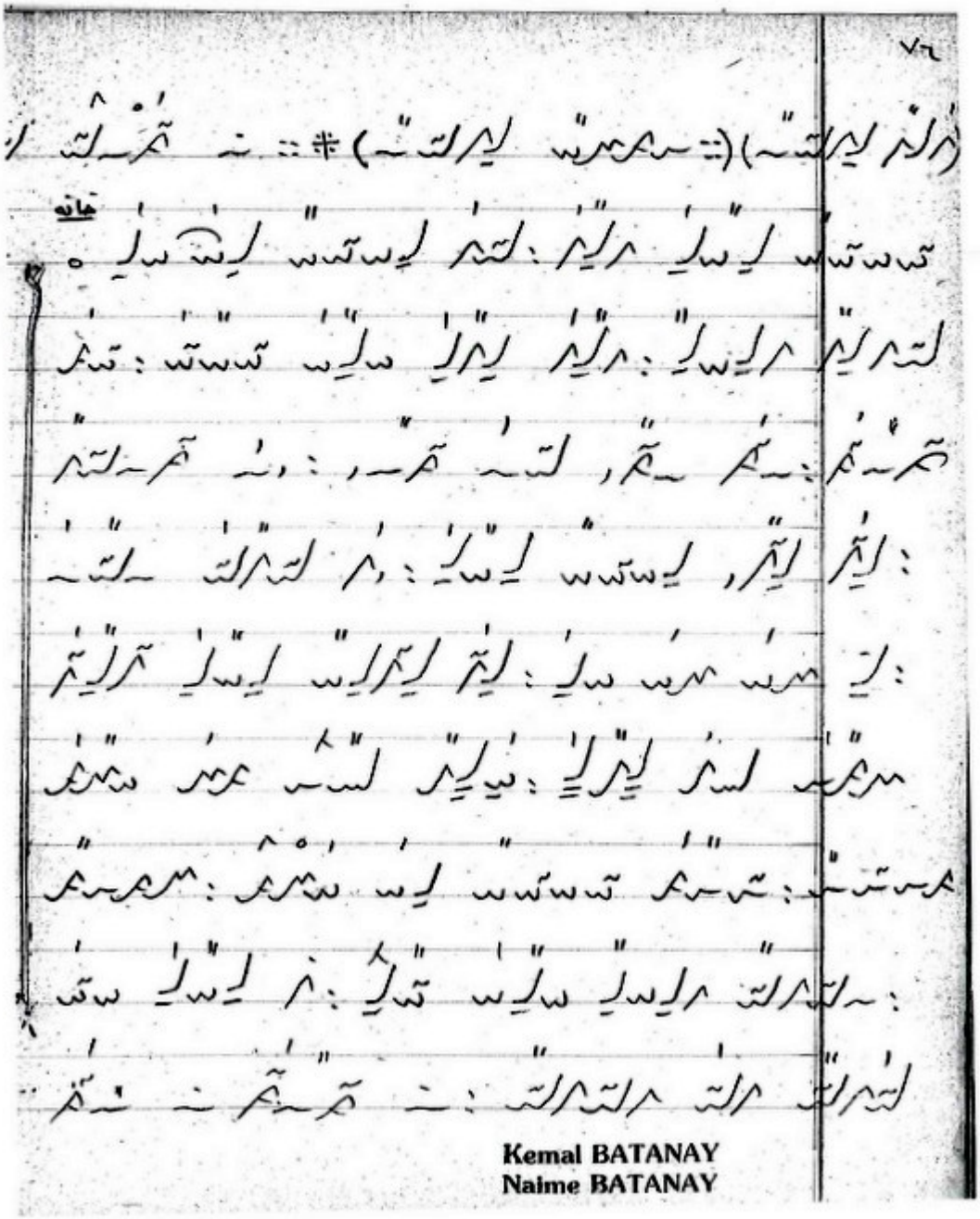

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

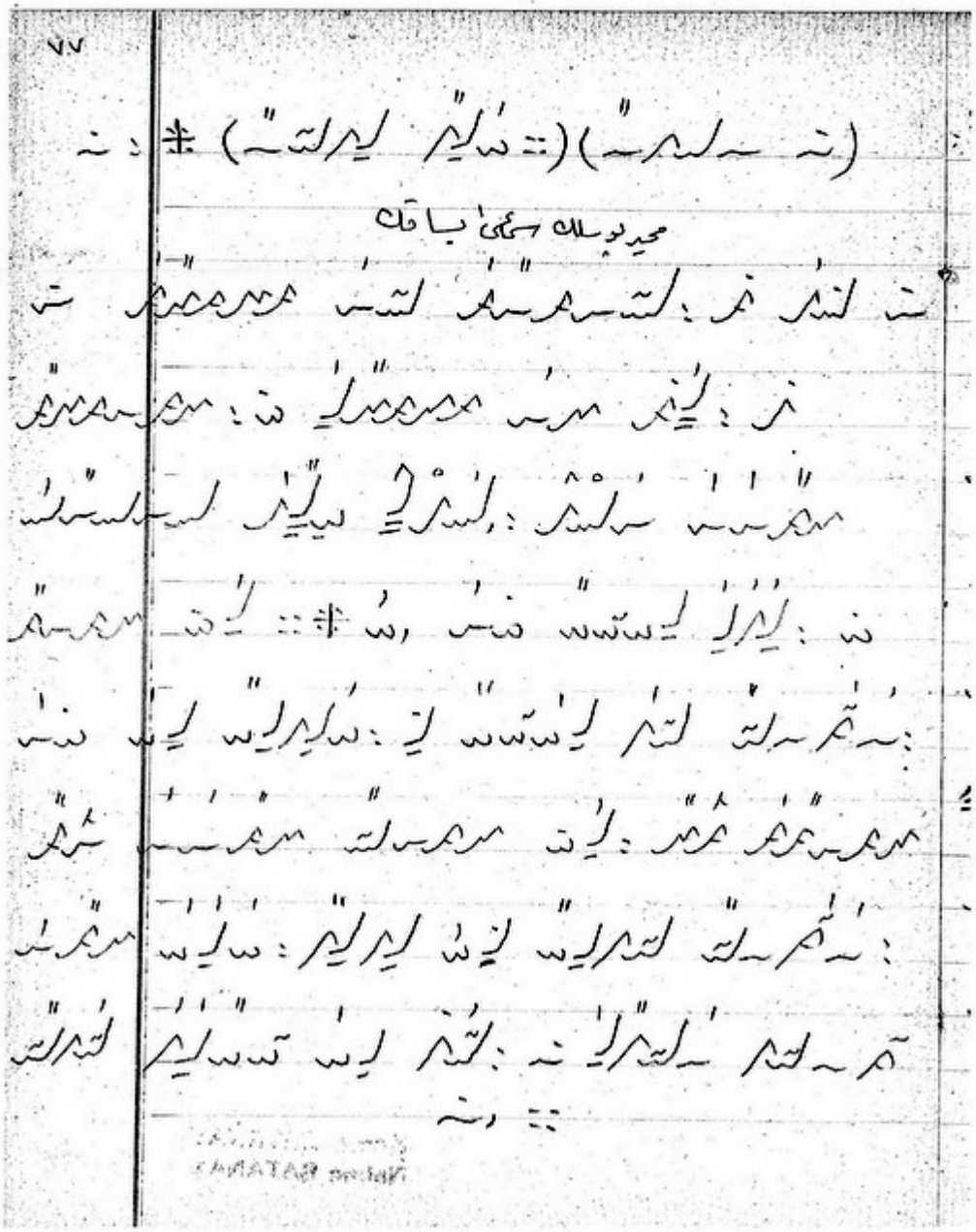

4618

EK 40: 1925 / 4619 Dügah Buselik Peşrevi

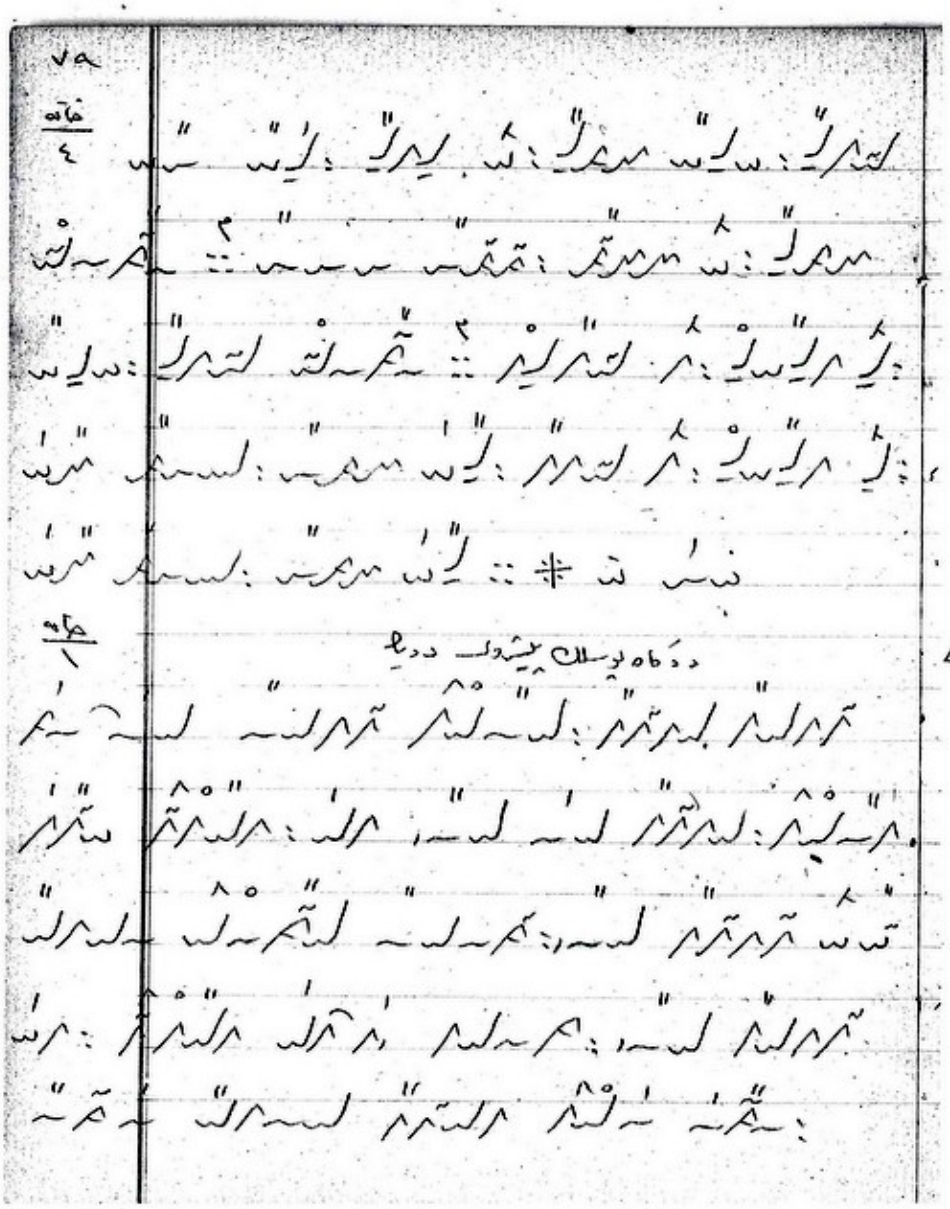

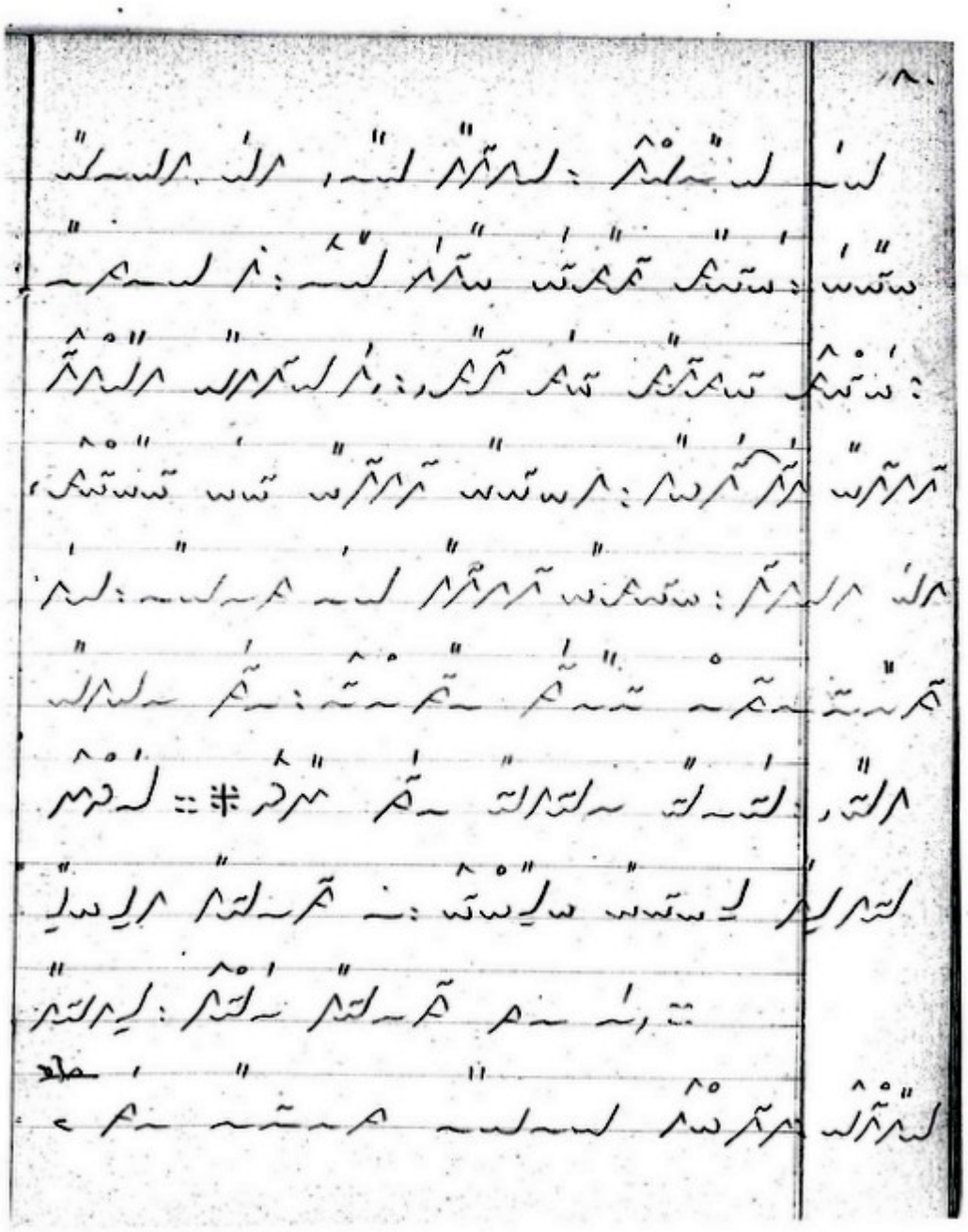

EK 41 : 1925 / 4620 Isfahan Peşrevi

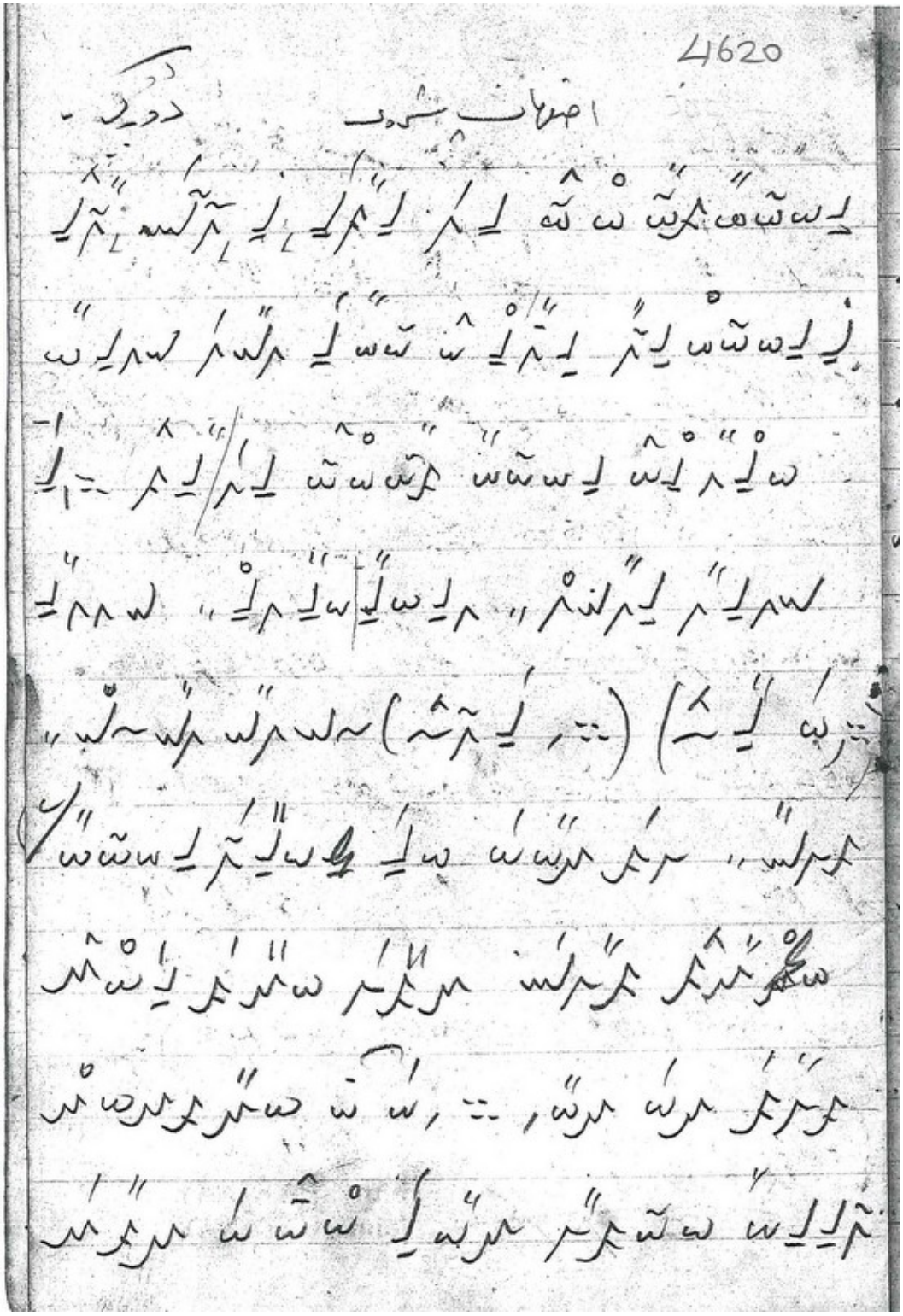

KB/1925-84

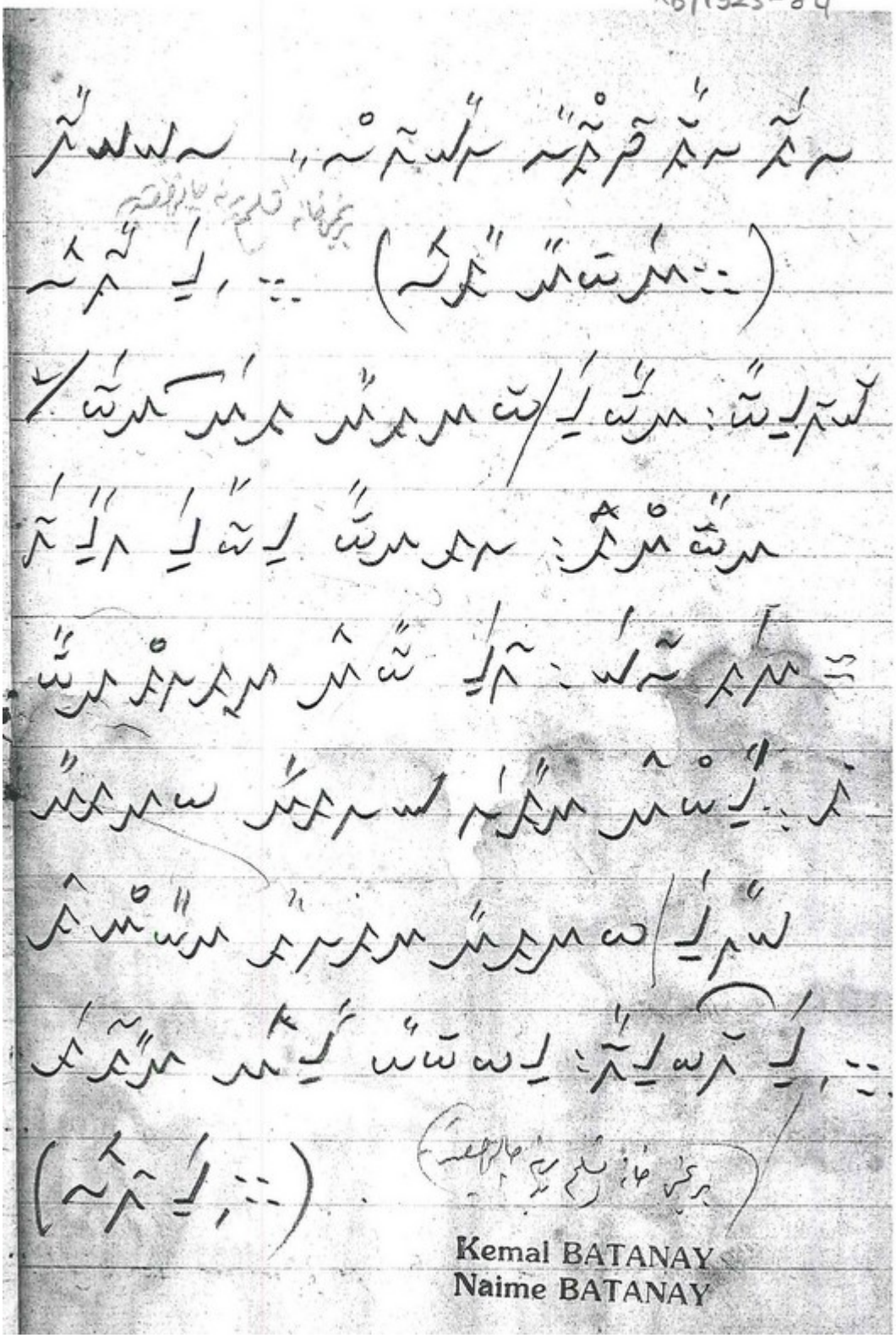

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

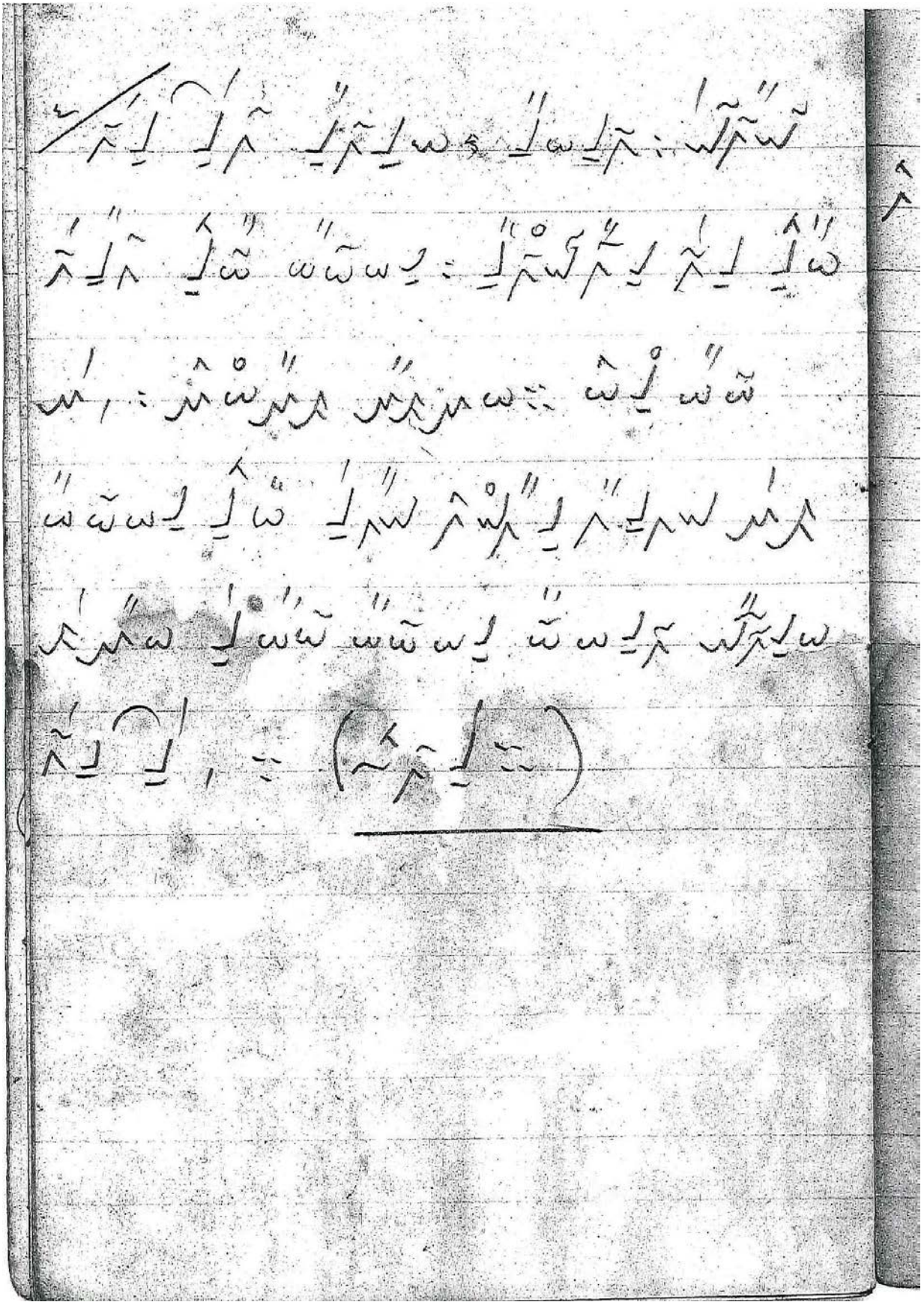

EK 42 : 1925 / 4621 Acem Aşiran Peşrevi

4621

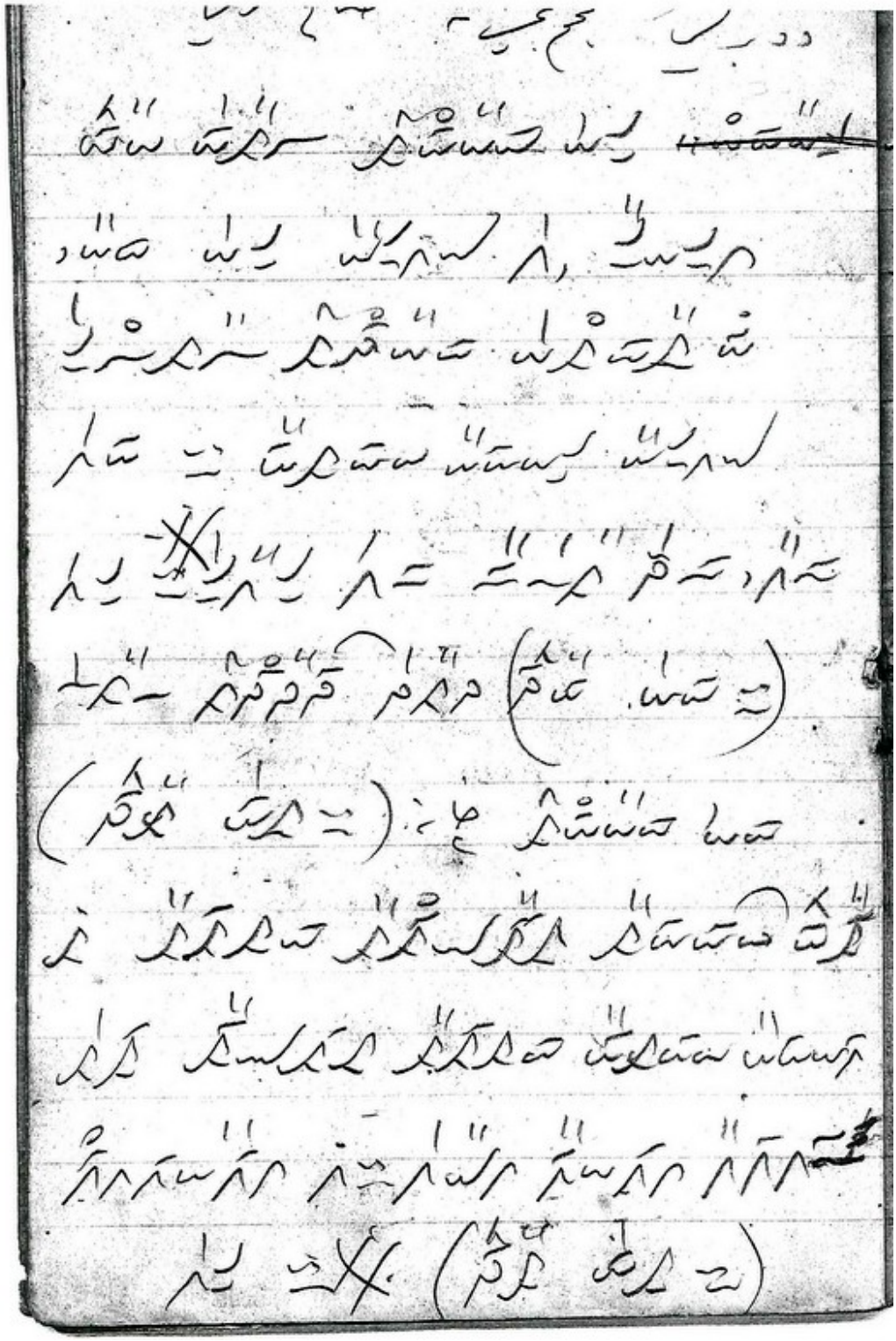

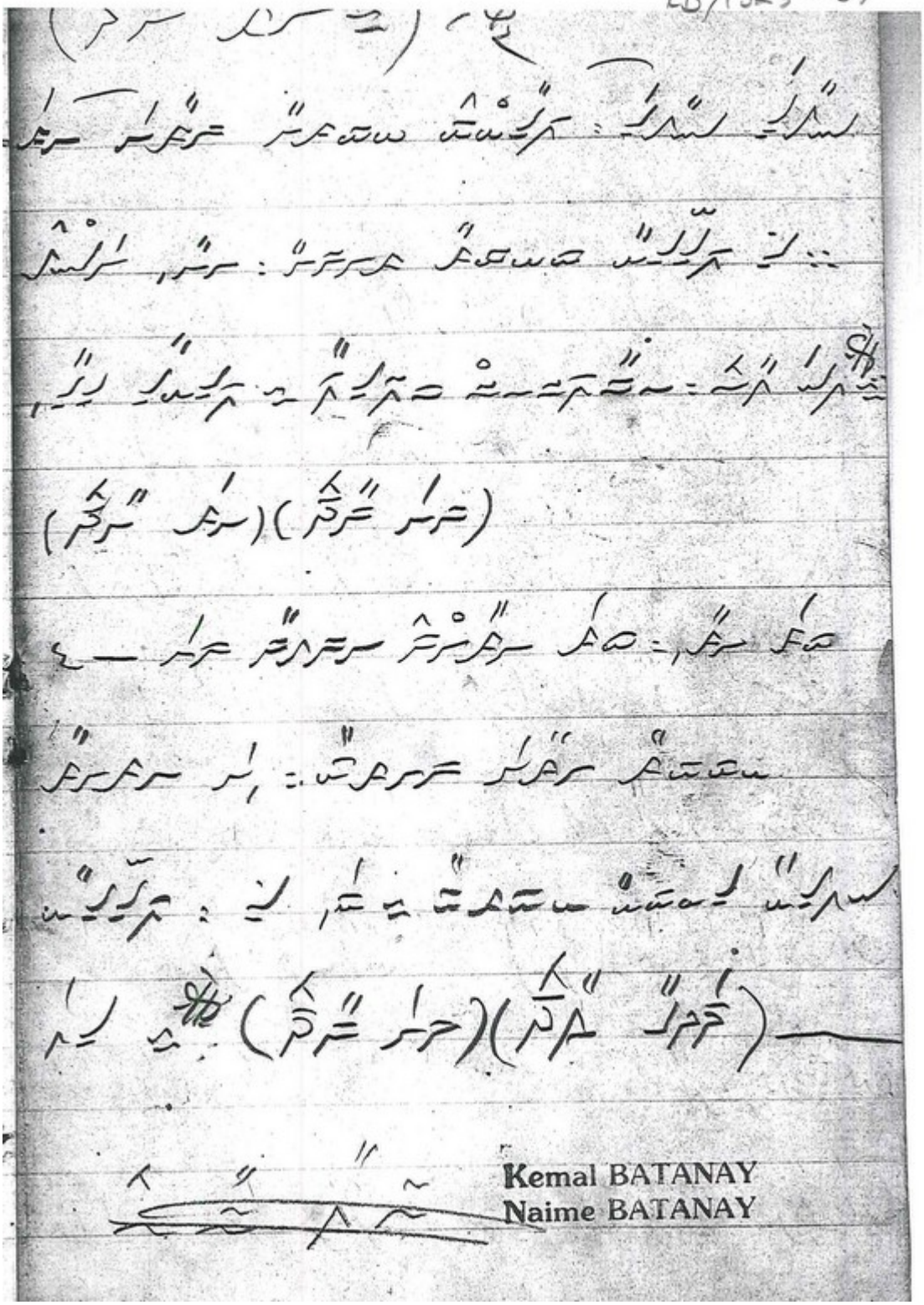

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

EK 43 : 1925 / 4622 Nihavend Peşrevi

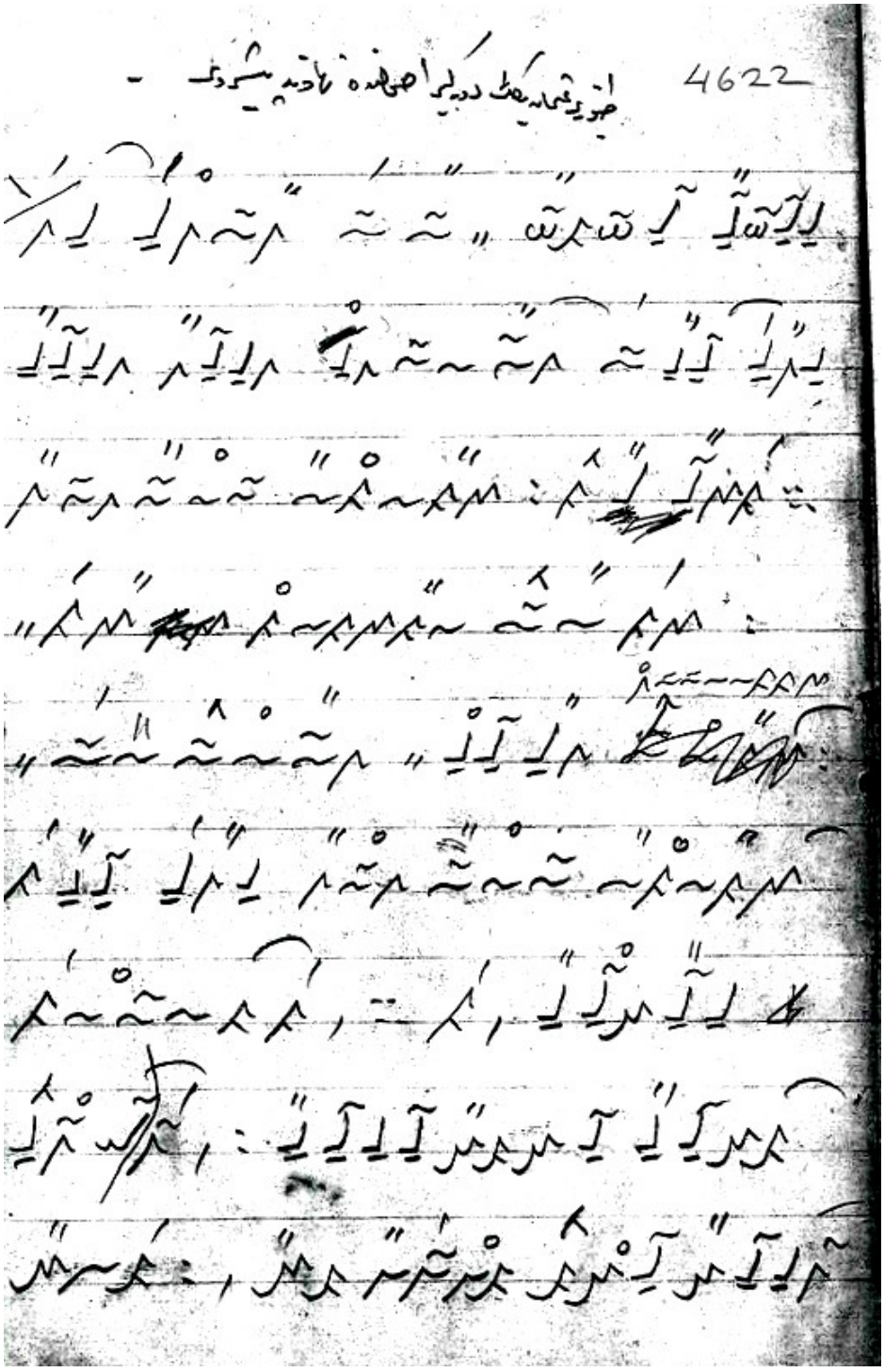

KB/1995-87

Kemal BATANAY
Naime BATANAY

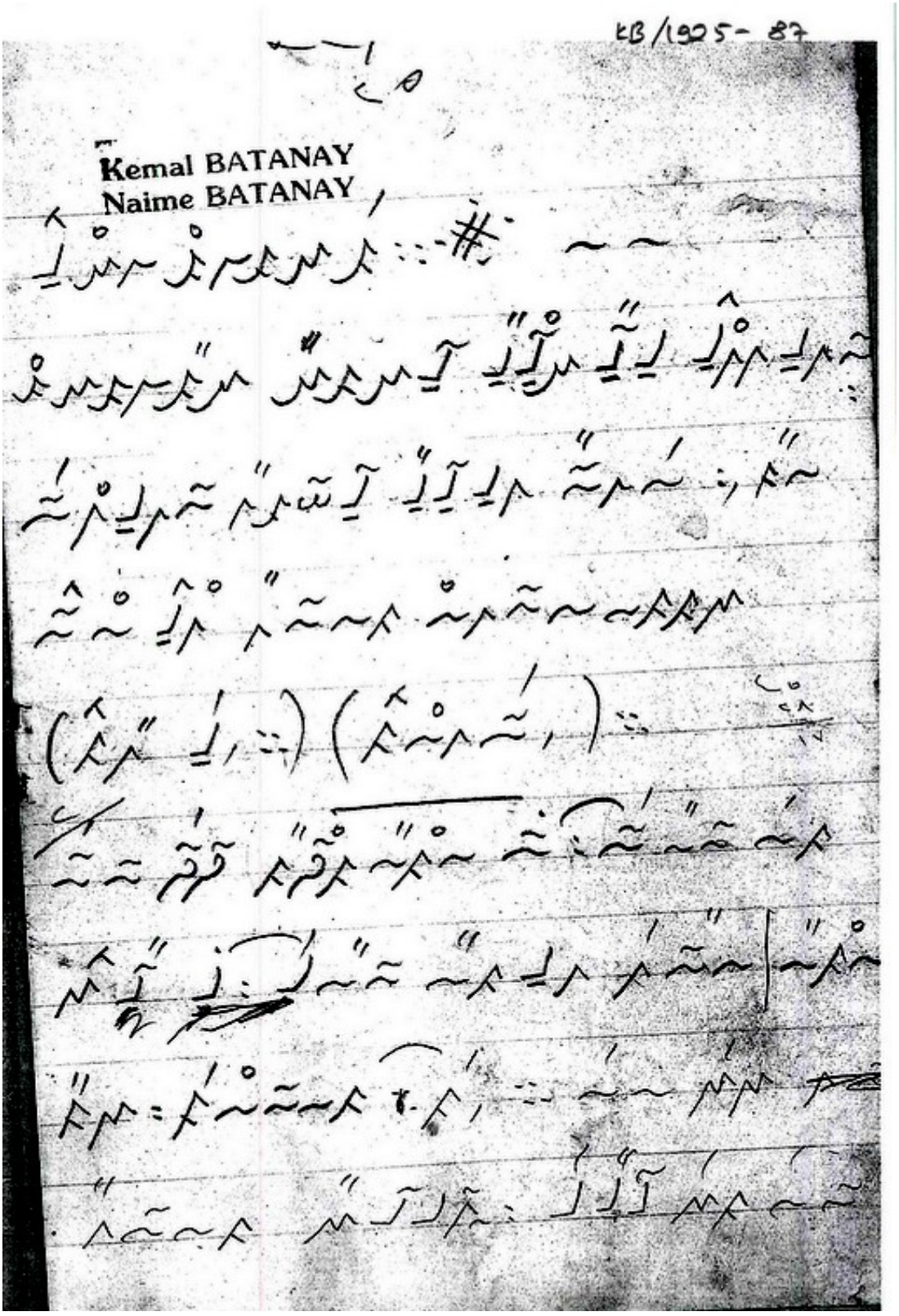

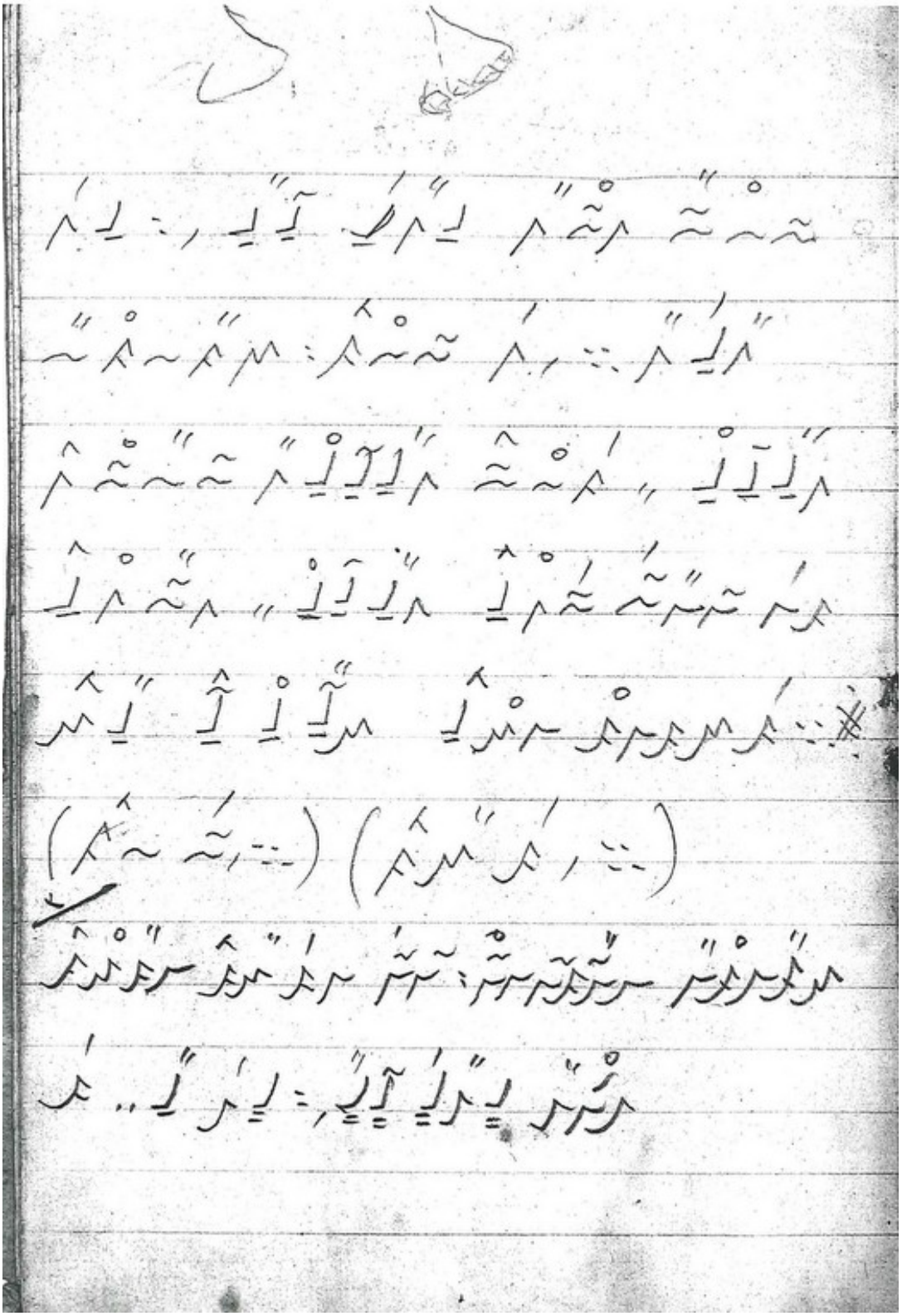

EK 44 : KB-24/ 1926 No'lu Gömlek

TDV İSAM	
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü	
Arşiv Servisi	
KEMAL BATANAY EVRAKI	
KLASÖR NO	24
TASNİFİN KODU/GÖMLEK SIRA NO	KB /1926
ADET	8
TARİH	

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

Fon adı: H.M.13	**Tarih:**
Klasör no: 24	**Cinsi:** Nota k.
Gömlek no: KB/1926	**Tür:** El yazılı, dim.ftk.
Adet: 8	**Ebatı:** A3
4640 **Şarkı 1:** Kâr "İmrûz nevâ-yı bagest	
Makamı: Evic	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
4641 **Şarkı 2:**	
Makamı: Şevkefzâ tarab	Güftecisi:
Usulü: Sengin Semai	Bestekarı: Nuri Bey
4642 **Şarkı 3:** Peşrev	
Makamı: Suzidil	Güftecisi:
Usulü: Devr-i kebir	Bestekarı: Hacı Emin Efe
Şarkı 4:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Şarkı 5:	
Makamı:	Güftecisi:
Usulü:	Bestekarı:
Açıklamalar:	
İNDEKS	
Müessese Adı ve Terminoloji:	
Şahıs Adı:	

EK 45: 1926 / 4642 Suzidil Peşrevi

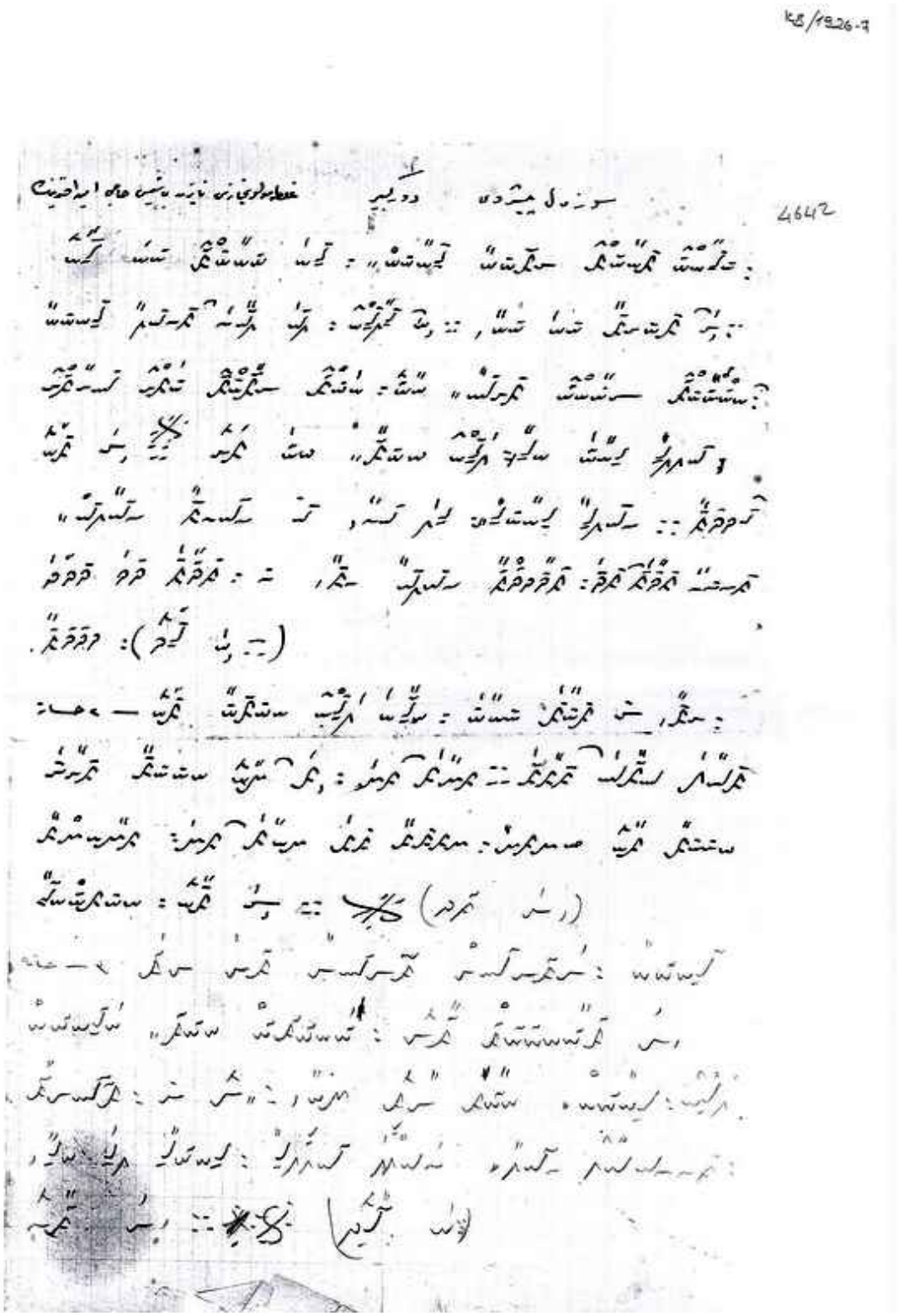

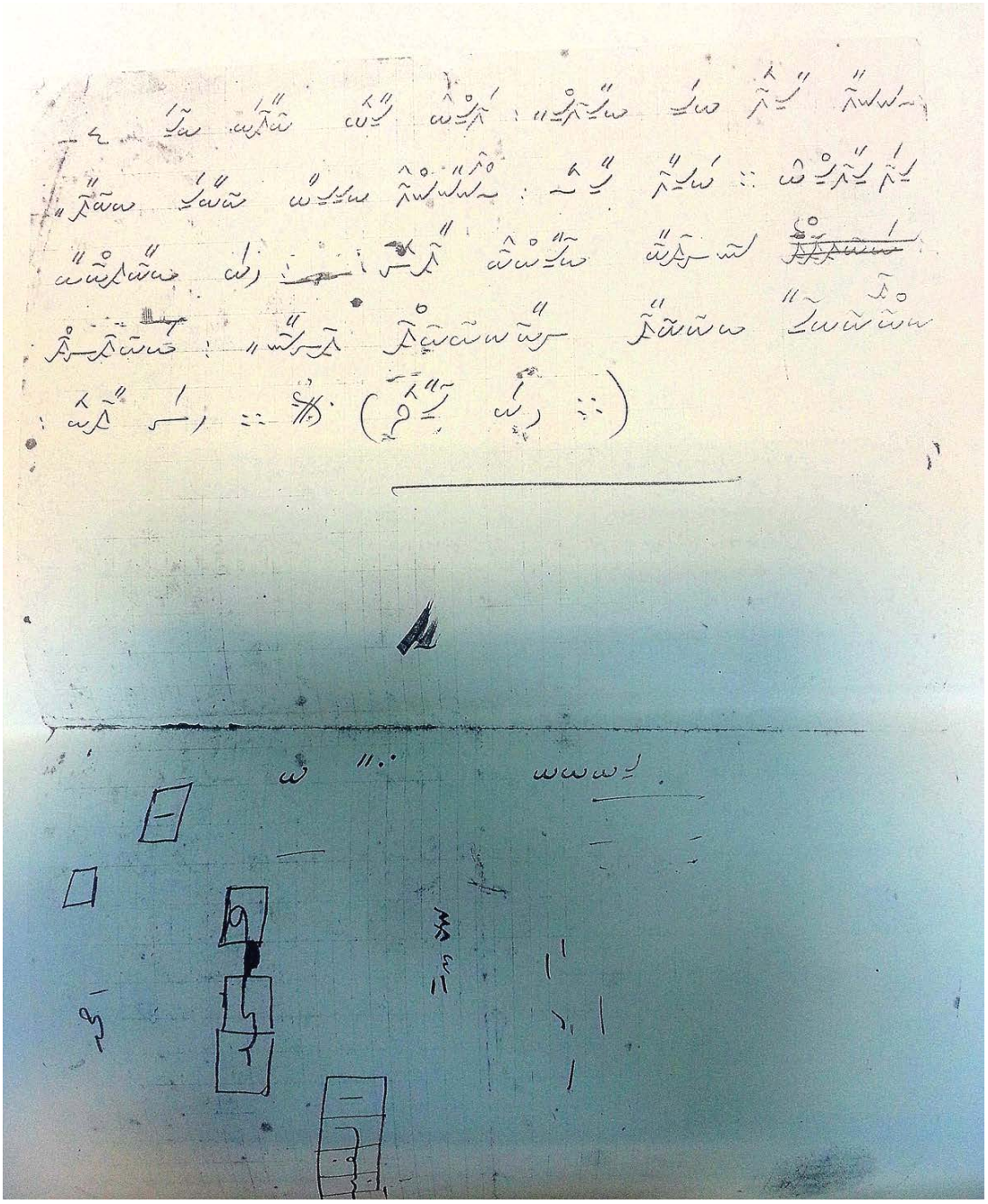

EK 46: KB-24/1928 No'lu Gömlek

TDV İSAM	
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü	
Arşiv Servisi	
KEMAL BATANAY EVRAKI	
KLASÖR NO	24
TASNİFİN KODU/GÖMLEK SIRA NO	KB /1928
ADET	49
TARİH	

(2)

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

	Fon adı:	**Tarih:**
	Klasör no:	**Cinsi:**
	Gömlek no: KB/1928	**Tür:**
	Adet:	**Ebatı:**
4672	**Şarkı 1:** 6 f: Ağır semai "O şûha arz-ı niyâz etmeye	
	Makamı: Evic	Güftecisi: Şitâbe eylerim"
	Usulü:	Bestekarı: Eyubi Ebu Bekir Ağa
4673	**Şarkı 2:** 7 f: murabba "Rumlerin kıldık temâşâ zülf-i anber-	
	Makamı: Evic	Güftecisi: fâme delil"
	Usulü: Devr-i	Bestekarı: Zekai Dede
4674	**Şarkı 3:** 8 f: Saz semaisi"	
	Makamı: Evic	Güftecisi:
	Usulü: Aksak semai	Bestekarı: Zakir
4675	**Şarkı 4:** 9 f: Peşrev	
	Makamı: Evic	Güftecisi:
	Usulü: Sakil	Bestekarı: Zakir
4676	**Şarkı 5:** 10 f: Şarkı "Nevbahar oldu hıram eyler nihâlân-	
	Makamı: Bestenigar	Güftecisi: Semen"
	Usulü: Ağır aksak	Bestekarı: Ahmed Avni Bey
	Açıklamalar:	
	İNDEKS	
	Müessese Adı ve Terminoloji:	
	Şahıs Adı:	

(4)

TDV İSAM
Kütüphane ve Dokümantasyon Müdürlüğü
Arşiv Servisi
KEMAL BATANAY EVRAKI

	Fon adı:	**Tarih:**
	Klasör no:	**Cinsi:**
	Gömlek no: KB/1928	**Tür:**
	Adet:	**Ebatı:**
4682	**Şarkı 1:** 16 F: Peşrev	
	Makamı: Hicaz	Güftecisi:
	Usulü: Sakil	Bestekarı:
4683	**Şarkı 2:** 17 F: Naatı şerif "Yâ hazret-i mevlânâ hak dost"	
	Makamı:	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Itrı
4684	**Şarkı 3:** 18 F: Şarkı "Bâis oldu Çeşm-i mestin âşıkın berbâdına"	
	Makamı: Yegah	Güftecisi:
	Usulü: Ağır aksak	Bestekarı: Bolahenk Nuri Bey
4685	**Şarkı 4:** 19 F: Nakış Sengin Semai "Şeb cünûn-i dil dimagam râ perişan-kerde bûd"	
	Makamı:	Güftecisi:
	Usulü:	Bestekarı: Seyyid Nuh
4686	**Şarkı 5:** 20 F: Murabba "Hasret-i rûyinle giryân olduğum demdir bu dem"	
	Makamı: Hümayun	Güftecisi:
	Usulü: Çenber	Bestekarı: Mustafa Ağa
	Açıklamalar:	
	İNDEKS	
	Müessese Adı ve Terminoloji:	
	Şahıs Adı:	

EK 47 : 1928 / 4675 Eviç Peşrevi

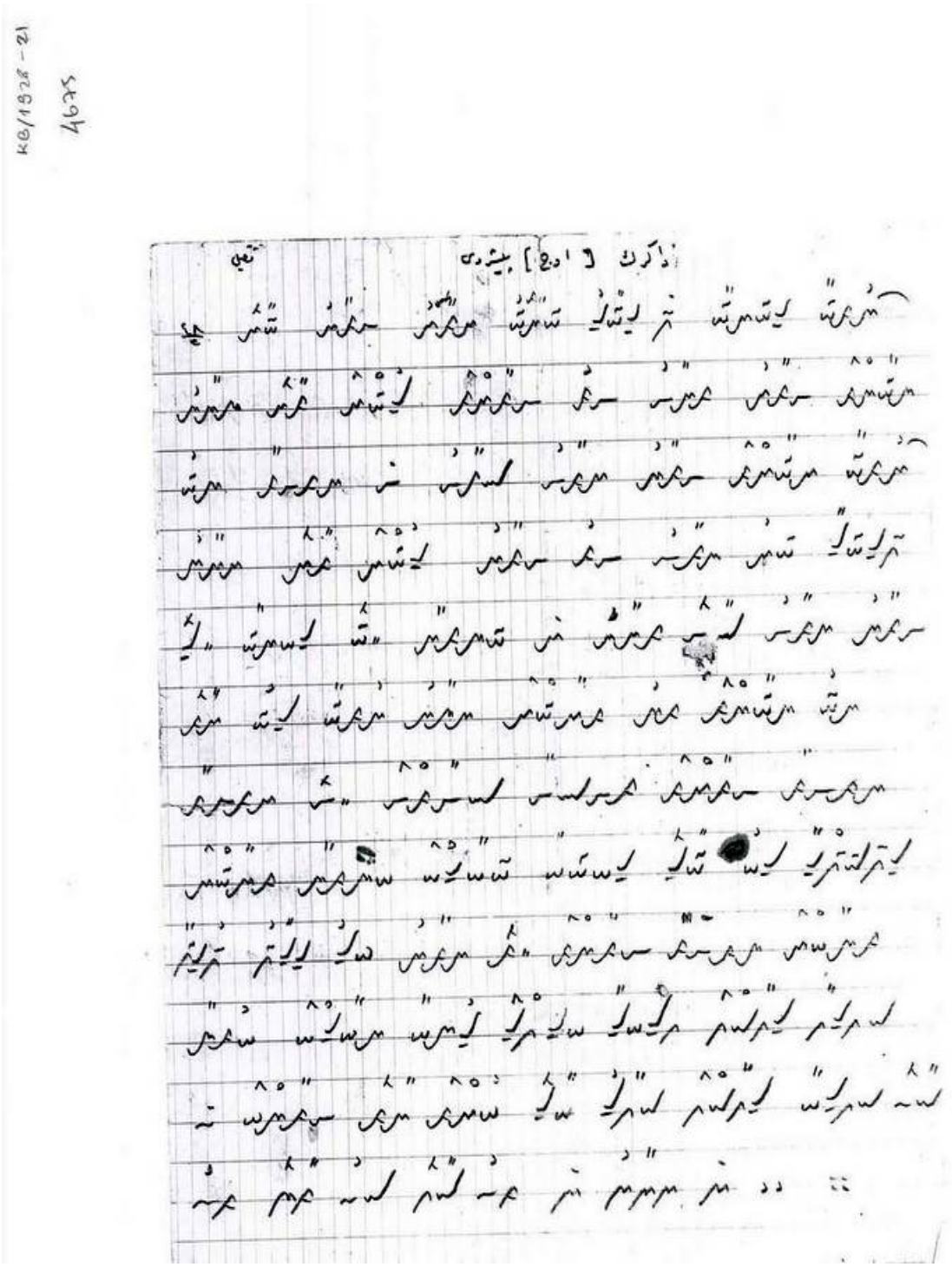

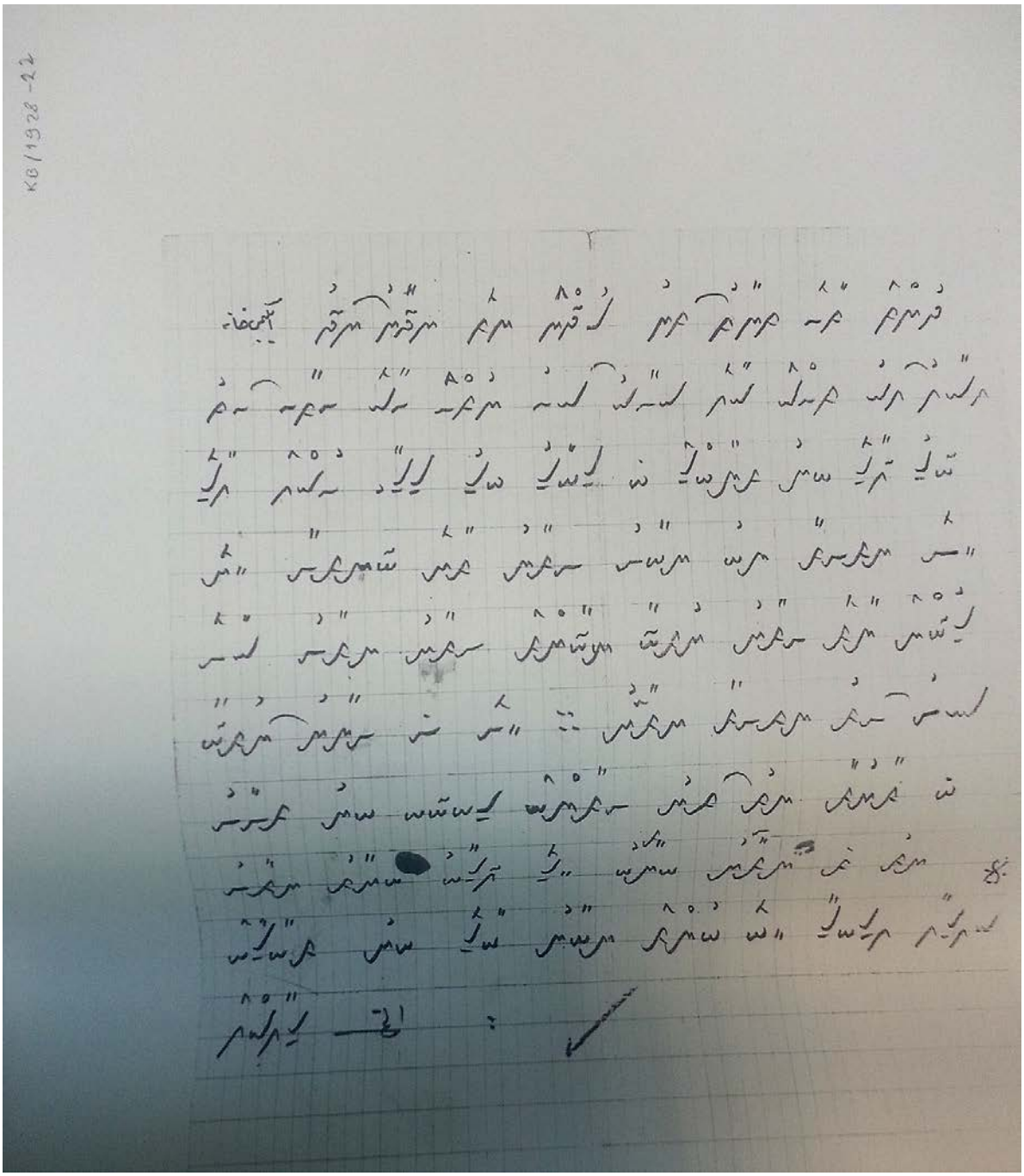
KB/1928-22

EK 48: 1928 / 4682 Hicaz Peşrevi

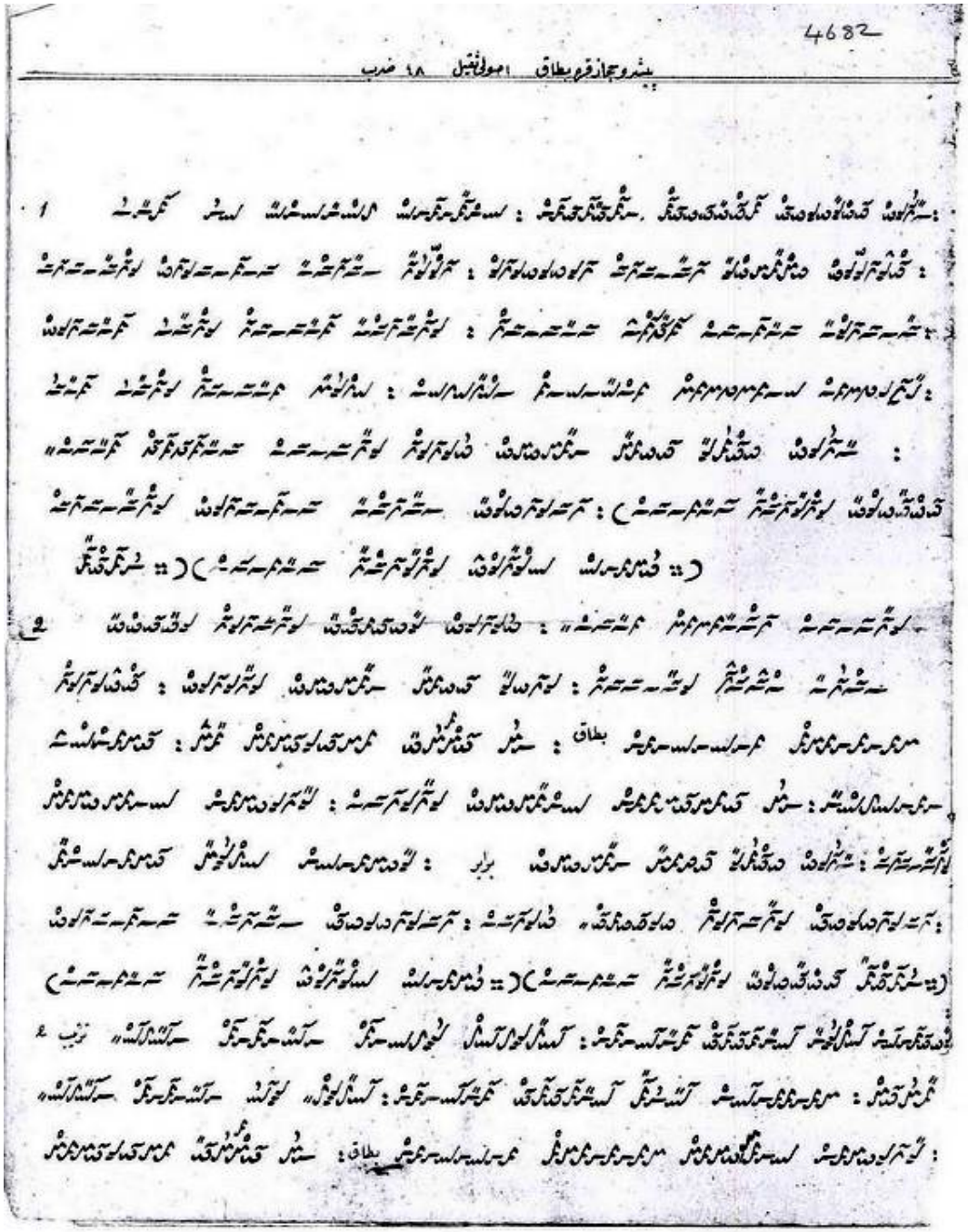

EK 49 : Prof. Dr. Muhittin Serin Röportaj Metni

Röportaj **:** H. Gökçe İŞLER

Röportaj Yapılan Kişi **:** Prof. Dr. Muhittin SERİN

Röportaj Yapılan Yer **:** 29 Mayıs Üniversitesi / Uluslararası İslam ve Din Bilimleri Fakültesi

Röportaj Yapılma Tarihi **:** 14 Mayıs 2015

- **Merhabalar Hocam öncelikle kendinizden biraz bahsedebilir misiniz?**

Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yüksek İslam Enstitüsü'nden mezun oldum. 1976 yılında Yüksek İslam Enstitüsün'de Hat Dersleri ve İslam Sanatları dersine girdim. Fakültede kaldım. Sırasıyla unvanlarımı aldım. 80'li yıllarda İSAM kuruldu. Aynı zamanda İSAM' da çalışmaya başladım.

- **Kemal Batanay ile ne zaman tanıştınız, nasıl çalışmaya başladınız, birebir çalışan biri olarak bize neler anlatırsınız?**

Kemal Batanay ile onun çok yakın iki dostu Ordinaryus Prof. Dr. Süheyl Ünver ve Dr. Ekrem Hakkı Ayverdi vasıtasıyla tanıştım. Sanırım yazıya olan merakım ve yeteneğimden ötürü tanıştırıldık. Hocayla 1966 çalışmaya başladım. Kemal Hocayla da uzun yıllar hem hat hem musiki meşk ettik yıllar geçtikçe çalışmalarımız hat ağırlıklı olmaya başladı. 1976 da icazetimi aldım.

- **Kemal Batanay'ın Türk Din Musikisinde önemli bir yeri vardır. Dini musikinin en iyi yaşatıldığı yer olan Mevlevihanelere hangi tarihler arasında devam etmiştir oradaki görevi nedir ?**

6 sene Galata Mevlevihanesine devam etti. Oradaki görevi naathanlık ve Cuma imamlığıydı. Cuma namazını kıldırıp Cuma hutbesi okurdu.Ayinlere iştirak ediyordu 1924 te tekkelerin kapanmasıyla ayrıldı.

- **Arşivini oluşturma süreci hakkında bilgi verebilir misiniz?**

Kendi repertuarını , Küçük Piyale Camii imamı Şeyh Cemal Efendi'den beste, ağır semai,şarkı, ilahi, Mevlevi ayinleri meşk ederek oluşturdu. Saadettin Kaynak'ın da hocası aynı zamanda.

- **Hamparsum Yazı Sistemini kimlerden öğrendiği konusunda sohbetiniz oldu mu?**

Hamparsumu serneyzen Emin Dede'den öğrendi. Ben bunları bizzat kendi sesinden zaman zaman dinledim ve kayıda aldım. Fakat asıl hocası Rauf Yekta Bey.

- **Kemal Batanay'ın tanburiliğinden biraz bahsedebilir misiniz ?**

Klasik tavırda tek hoca. Refik Fersan'dan tanbur dersleri almış. Tarz-ı kadim tanbur icra eden meşhur Mehmet Suphi Ezgi , Kadı Fuat Efendi ve 1.Dünya Savaşı sonrası da Ömer Bey ile meşk etmiş. Bana göre musiki yönü hat sanatından daha ağır basıyor.

- **Naime Batanay' ın ismini Kemal Batanay'ın nota arşivinde görüyoruz, eserleri aktarma sürecinde ne gibi katkısı oldu?**

Kemal Batanay'ın müzik arşivi, eşi Naime Batanay'ın vefatından sonra Naime Batanay'ın isteği üzere yeğeninin oğlu Sinan'a bırakıldı. Sinan'da Naime Hanım'ın vefatından sonra beni ve Mehmet Ali Sarı'yı çağırdı. Bir araya gelip Naime Hanım ve Kemal Batanay'ın notalarını ve eserlerini dağılmadan toparlamamızı istedi. Bir kısmını İSAM'a bağışlamaya karar verdik. Eserler verilirken Sinan titizlikle bütün eserlere mühür bastı. Sinan tek bir kağıdı bile zai etmedi, hepsini değerlendirdi.

EK 50 : Neslihan Aracı Röportaj Metni

Röportaj **:** H. Gökçe İŞLER

Röportaj Yapılan Kişi **:** İSAM Arşiv Servisi Memuru Neslihan ARACI

Röportaj Yapılan Yer **:** İslam Araştırmaları Merkezi

Röportaj Yapılma Tarihi **:** 20.05.15

❖ **Biraz kendinizden bahsedebilir misiniz?**

Ben Neslihan Aracı Marmara Üniversitesi Bilgi belge yönetimi bölümü mezunuyum. Yüksek lisansımı şahıs arşivleri üzerine yaptım. Burada da Arşiv servisinde memur olarak çalışıyorum. İlk başta işe girdiğim de bu arşivin tasnifinde görevlendirildim.

❖ **Kemal Batanay arşivinin aktarılış süreci ile ilgili neler söyleyebilirsiniz?**

Muhtemelen Muhittin Serin aracılıyla oldu. O aile ile bağlantı kurmuştur. Kayıtlara bakmak gerekir.

❖ **Tasnif ve Tespit heyetinde kimler yer aldı?**

Marmara üniversitesinde öğrenciyken üç arkadaş part time olarak işe başladık. Öncelikle eserleri nasıl tanımlayabiliriz diye düşündük. Normalde burada diğer şahıs arşivleri için belli alanlar gerekiyor. Tasnifinde özet kısmı ,belge türü, adedi, çeşitli tarih bilgisi, terminolojik bilgileri kontrol ediliyor. Bu konuda müzik

arşivi farklı. Her seri kendi içinde ayrı kriterlerle tanımlamak gerekiyor. Her esere bir numara verdik gömlek ve klasör numaraları dışında, Nuri Özcan hocamız var. En son ondan yardım aldık; eser isimlerinin tespitinde güfte antolojilerinden yararlandık.

- **Kemal Batanay Arşivinde neler mevcut?**

Daha çok el yazısı notalar mevcut, çok az mecmua, nota defterleri var. Ama genel olarak nota kağıdı mevcut diyebiliriz.

- **Bu arşivi tasnif ederken karşılaştığınız zorluklar nelerdir?**

Arşivcilik kurallarını bilmek gerekiyor. Musiki ile ilgili öncelikle bunları birleştirmeniz gerekiyor. Musiki alanında çeşitli bilgilere sahip değilseniz tabiî ki bu tanımlama bilgileri zorlaşabiliyor. Eksik ve yanlış olmuş olabiliyor, dışarıdan yardım almak gerekiyor. Kendimizce düzgün bir tasnif sistemi kurduk. Eser bazında tanımlamalar yaptık .

- **Daha önce yapılmış bir çalışma varmı arşivle ilgili?**

Bu arşivle değil ama Muhittin Serin'in Kemal Batanay ile ilgili bir çalışması var. Bunun haricinde bizim yararlandığımız her hangi bir çalışma yapılmadı.

- **İSAM için Kemal Batanay arşivinin önemi nedir?**

Kesinlikle farklı oluşu, musiki eserlerinin oluşu. Bu arşiv farklı bir çevrenin İSAM'a yönelmesine vesile oldu diyebiliriz. Bu alanda yaptığımız ilk çalışma; bize de tecrübe oldu.Böyle koleksiyonların İSAM'a bağışlanması konusunda bize yardımcı oldu , referans oldu. Bizim için bir prestij oldu.

ÖZGEÇMİŞ

16.05.1991'de İstanbul'un Fatih semtinde doğan Gökçe İşler, Müzik Eğitimine ortaöğretim yıllarında keman ve solfej dersleri alarak başlamıştır. Pera Güzel Sanatlar Lisesi'nde SERHAT AKYOL'dan solfej eğitimi, AHMET KARA'dan klarinet dersleri alarak müzik hayatına devam etmiş, 2 yıllık eğitim sürecinin ardından Notist Sanat Merkezi'nde SERKAN ÇAĞRI'dan klarinet dersleri almıştır. 2009 yılında SERHAT AKYOL'un yönettiği Gençlik Orkestrası'na dahil olup ve İstanbul'da birçok Üniversite ve Festivallere görev almış, Notist Sanat Merkezi çatısı altında kurulan "KLARNETURKA" orkestrasında çalışmalarını sürdürmüştür.

Lisans eğitimine 2009 yılında TC. Haliç Üniversitesi Türk Musikisi bölümünde başlamış, İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti etkinliklerinde yer alan " Sesin Bekçisi; Hampartzum Notası" adlı seminerlere katılarak, Beyoğlu Baş Mugannisi Nişan Çalıgıcıyan'dan Hamparsum nota eğitimi almıştır.

Hamparsum çalışmalarına T.C Haliç Üniversitesi Öğretim Üyesi Tülin DEĞİRMENCİ ile devam ederek "İstanbul Küğ Topluluğu" ile oluşturdukları projede, 2013 yılında T.C Haliç Üniversitesi Müzik, Tiyatro ve Edebiyatın Bilim ile Etkileşimi sempozyumunun açılış konserinde yer almış ve 2014 yılında T.C 29 Mayıs Üniversitesi "Osmanlı İstanbul"u adlı sempozyumunda Musiki Kültürünün Bekçileri "Albert Bobowski, Demetrius Cantemir ve Hampartzum Limonciyan" bildirisi ile sempozyuma katılmıştır.

Lisans eğitimi boyunca okulunda Öğretim üyesi Serkan ÇAĞRI, Mert Can SELÇUK, Feza ÇETİN ile Klarinet, Şehnaz RİZELİ ve Nilgün ONAT ile ses eğitimi, Yard. Doç. Çetin KÖRÜKÇÜ, Yrd. Doç.Dr. Göknil BİŞAK, Doç. Dr. Pınar SOMAKÇI ile Türk Musikisi Nazariyatı ve Solfeji, Prof Dr. Aleaddin YAVAŞÇA'dan Türk Musikisi üslup ve repertuvar derslerini alarak 2013 yılında mezun olmuştur.

Lisansüstü eğitimine T.C Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tezli Yüksek Lisans programıyla devam etmektedir.